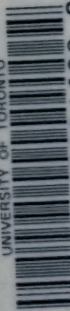

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00001433 2

HUNC LIBRUM
CUM ALIIS
COLLEGIO JUVENTUTIS SUAE ET JUVENTUTI COLLEGII
DONO LEGAVIT
ALFREDUS GULIELMUS STRATTON, M.A., PH.D.
HUIUS UNIVERSITATIS ET COLLEGII
IN LITTERIS GRAECIS ET LATINIS OLIM ALUMNUS,
UNIVERSITATIS JOHNS HOPKINS SCHOLARIS ET SOCIUS,
UNIVERSITATIS CHICAGO PRAELECTOR,
UNIVERSITATIS LAHORE APUD INDOS
LINGVAE SANSKRITICAE PROFESSOR ET REGISTRARIUS:
ANTE DIEM OBIT FEBRI MELITENSI IN MONTIBUS KASHMIR
AUGUSTO MENSE A.D. 1902 TRIGINTA SEX ANNOS NATUS.

“Dulces exuviae dum fata deusque sinebant.”

“Respiciebat nos antiquo flumine Gangi transitio:
respexit, flumen majus magisque antiquum transiturus.”

“After life's fitful fever he sleeps well.”

Plato

..

Dialoge ... Hermann

Vol. 1^R

PA

4279

A2

1887

N. 1

pt 2

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν αἰσχρὸν καὶ δὴ κατάδηλόν μοι φαίνεται ὁ νοεῖ· καὶ τοῦτο γὰρ | τοῖς ἔμπροσθεν B ὁμολογεῖται. τὸ γὰρ ἐμποδίζον καὶ ἰσχον τῆς ῥοῆς τὰ ὄντα λωιδορεῖν μοι φαίνεται διὰ παντὸς ὁ τὰ ὀνόματα τιθεῖς, καὶ νῦν τῷ ἀεὶ ἰσχοντι τὸν ῥοῦν τοῦτο τὸ ὄνομα ἔθετο ἀεισχοροῦν· νῦν δὲ συγκροτήσαντες αἰσχρὸν καλοῦσιν.

ΕΡΜ. Τί δὲ τὸ καλόν;

ΣΩ. Τοῦτο χαλεπώτερον κατανοῆσαι· καίτοι λέγουσί γε αὐτὸ ἁρμονία μόνον καὶ μήκει τοῦ οὗ παρῆται.

ΕΡΜ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Τῆς διανοίας τις ἔοικεν ἐπωνυμία εἶναι τοῦτο τὸ ὄνομα.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις; |

ΣΩ. Φέρε, τί οἶε σὺ εἶναι τὸ αἷτιον κληθῆναι ἐκάστῳ τῶν ὄντων; ἄρ' οὐκ ἐκεῖνο τὸ τὰ ὀνόματα θέμενον;

ΕΡΜ. Πάντως πον.

ΣΩ. Οὐκοῦν διάνοια ἂν εἴη τοῦτο ἦτοι θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἢ ἀμφοτέρω;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ καλέσαν τὰ πράγματα καὶ τὸ καλὸν ταῦτόν ἐστιν τοῦτο, διάνοια;

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅσα μὲν ἂν νοῦς τε καὶ διάνοια ἐργάζεται, ταῦτά ἐστι τὰ ἐπαινετά, ἃ δὲ μὴ, ψεκτά;

ΕΡΜ. Πάνν γε.

| ΣΩ. Τὸ οὖν ἰατρικὸν ἰατρικὰ ἐργάζεται καὶ τὸ D τεκτονικὸν τεκτονικά; ἢ πῶς λέγεις;

ΕΡΜ. Οὕτως ἔγωγε.

ΣΩ. Καὶ τὸ καλὸν ἄρα καλά;

ΕΡΜ. Δεῖ γέ τοι.

ΣΩ. Ἔστι δέ γε τοῦτο, ὥς φαμεν, διάνοια;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὅρθῶς ἄρα φρονήσεως αὕτη ἢ ἐπωνυμία ἐστὶν τὸ καλὸν τῆς τὰ τοιαῦτα ἀπεργαζομένης, ἃ δὴ καλὰ φάσκοντες εἶναι ἀσπαζόμεθα.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

E XXX. ΣΩ. Τί οὖν ἔτι ἡμῖν λοιπὸν τῶν | τοιούτων;

ΕΡΜ. Ταῦτα τὰ περὶ τὸ ἀγαθὸν τε καὶ καλόν,
417 ξυμφέροντά τε καὶ λυσιτελοῦντα | καὶ ὠφέλιμα καὶ κερ-
δαλέα καὶ τάναντία τούτων.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν ξυμφέρον ἤδη που κἂν σὺ εὗροῖς ἐκ τῶν πρότερον ἐπισκοπῶν· τῆς γὰρ ἐπιστήμης ἀδελφόν τι φαίνεται. οὐδὲν γὰρ ἄλλο δηλοῖ ἢ τὴν ἅμα φορὰν τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ τοιούτου πραττόμενα συμφέροντά τε καὶ σύμφορα κεκλησθῆαι ἀπὸ τοῦ συμπεριφέρεσθαι ἔοικε, τὸ δέ γε κερδαλέον ἀπὸ τοῦ κέρδους. κέρδος δὲ νῦν ἀντὶ τοῦ
B δέλτα | ἀποδιδόντι ἐς τὸ ὄνομα δηλοῖ ὃ βούλεται· τὸ γὰρ ἀγαθὸν κατ' ἄλλον τρόπον ὀνομάζει. ὅτι γὰρ κεράννυται ἐς πάντα διεξιόν, ταύτην αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐπονομάζων ἔθετο τὸ ὄνομα· δέλτα δ' ἐνθεῖς ἀντὶ τοῦ νῦν κέρδος ἐφθέγγετο.

ΕΡΜ. Λυσιτελοῦν δὲ τί δή;

ΣΩ. Ἔοικεν, ὧς Ἐρμόγενης, οὐχὶ καθάπερ οἱ κάπηλοι αὐτῷ χροῶνται, ἐὰν τὸ ἀνάλωμα ἀπολύῃ, οὐ ταύτη
C λέγειν μοι δοκεῖ τὸ λυσιτελοῦν, ἀλλ' | ὅτι τάχιστον ὄν τοῦ ὄντος ἴστασθαι οὐκ ἔῃ τὰ πράγματα, οὐδὲ τέλος

λαβοῦσαν τὴν φορὰν τοῦ φέρεσθαι στήναι τε καὶ παύσασθαι, ἀλλ' αἰεὶ λύει αὐτῆς, ἂν τι ἐπιχειρῇ τέλος ἐγγίγνεσθαι, καὶ παρέχει ἅπανστον καὶ ἀθάνατον αὐτήν· ταύτη μοι δοκεῖ ἐπιφημίσαι τὸ ἀγαθὸν λυσιτελοῦν· τὸ γὰρ τῆς φορᾶς λύον τὸ τέλος λυσιτελοῦν καλέσαι. ὠφέλιμον δὲ ξενικὸν τοῦνομα, ᾧ καὶ Ὅμηρος πολλαχοῦ κέχρηται, τῷ ὀφέλλειν· ἔστι δὲ τοῦτο τοῦ αὖξιν καὶ ποιεῖν ἐπωνυμία.

XXXI. | EPM. Τὰ δὲ δὴ τούτων ἐναντία πῶς ἔχει D
ἡμῖν;

ΣΩ. Ὅσα μὲν ἀπόφησιν αὐτῶν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, οὐδὲν δεῖ ταῦτα διεξιέναι.

EPM. Ποῖα ταῦτα;

ΣΩ. Ἀσύμφορον καὶ ἀνωφελὲς καὶ ἀλυσιτελὲς καὶ ἀκερδές.

EPM. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλὰ βλαβερόν γε καὶ ζημιῶδες.

EPM. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τὸ μὲν γε βλαβερόν τὸ βλάπτον τὸν ῥοῦν | εἶναι λέγει· τὸ δὲ βλάπτον αὖ σημαίνει βουλό- E
μενον ἄπειν· τὸ δὲ ἄπειν καὶ δεῖν ταῦτόν ἐστι, τοῦτο δὲ πανταχοῦ ψέγει. τὸ βουλόμενον οὖν ἄπειν ῥοῦν ὀρθότατα μὲν ἂν εἴη βουλαπτεροῦν, καλλωπισθὲν δὲ καλεῖσθαι μοι φαίνεται βλαβερόν.

EPM. Ποικίλα γέ σοι, ᾧ Σώκρατες, ἐκβαίνει τὰ ὀνόματα. καὶ γὰρ νῦν μοι ἔδοξας ὥσπερ τοῦ τῆς Ἀθη-
νάας νόμον προαύλιον στομαυλῆσαι, τοῦτο τὸ ὄνομα προειπῶν τὸ | βουλαπτεροῦν.

ΣΩ. Οὐκ ἔγωγε, ᾧ Ἐρμόγενης, αἴτιος, ἀλλ' οἱ
θέμενοι τὸ ὄνομα

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ δὴ τὸ ζημιῶδες τί ἂν εἴη;

ΣΩ. Τί δ' ἂν εἴη ποτὲ ζημιῶδες; θεᾶσαι, ὧ Ἐρμόγευες, ὡς ἐγὼ ἀληθῆ λέγω λέγων, ὅτι προστιθέντες γράμματα καὶ ἐξαιροῦντες σφόδρα ἀλλοιοῦσι τὰς τῶν ὀνομάτων διανοίας, οὕτως ὥστε σμικρὰ πάνν παραστρέ-
B φοντες ἐνίοτε τάναντία ποιεῖν σημαίνειν· οἷον | καὶ ἐν τῷ δέοντι· ἐνενόησα γὰρ αὐτὸ καὶ ἀνεμνήσθην ἄρτι ἀπὸ τοῦδε, ὃ ἔμελλον σοι ἐρεῖν, ὅτι ἡ μὲν νέα φωνὴ ἡμῖν ἡ καλὴ αὐτῆ καὶ τούναντίον περιέτρεψε μηνύειν τὸ δέον καὶ τὸ ζημιῶδες, ἀφανίζουσα ὅτι νοεῖ, ἡ δὲ παλαιὰ ἀμφοτέρων δηλοῖ ὃ βούλεται τοῦνομα.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ. οἶσθα ὅτι οἱ παλαιοὶ οἱ ἡμέτεροὶ τῷ ἰῶτα καὶ τῷ δέλτα εὖ μάλα ἐχρῶντο, καὶ οὐχ ἥκιστα
C αἰ | γυναικες, αἴπερ μάλιστα τὴν ἀρχαίαν φωνὴν σφάζουσι. νῦν δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ ἰῶτα ἢ εἰ ἢ ἦτα μεταστρέ-
φουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ δέλτα ζῆτα, ὡς δὴ μεγαλοπρεπέ-
στερα ὄντα.

ΕΡΜ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Οἷον οἱ μὲν ἀρχαιότατοι ἱμέραν τὴν ἡμέραν ἐκάλουν, οἱ δὲ ἐμέραν, οἱ δὲ νῦν ἡμέραν.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι μόνον τοῦτο δηλοῖ τὸ ἀρ-
χαῖον ὄνομα τὴν διάνοιαν τοῦ θεμένου; ὅτι γὰρ ἀσμέ-
D νοις τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἱμεῖρουσιν ἐκ τοῦ | σκότους τὸ φῶς ἐγίγνετο, ταύτῃ ὠνόμασαν ἱμέραν.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Νῦν δέ γε τετραγωδημένον οὐδ' ἂν κατα-
νοήσαις ὅτι βούλεται ἡ ἡμέρα. καίτοι τινὲς οἴονται,

ὡς δὴ ἢ ἡμέρα ἡμερα ποιεῖ, διὰ ταῦτα ὠνομάσθαι αὐ-
τὴν οὕτως.

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Καὶ τό γε ζυγὸν οἶσθα ὅτι δυογὸν οἱ παλαιοὶ
ἐκάλουν.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τὸ μὲν γε ζυγὸν οὐδὲν δηλοῖ, τὸ δὲ
τοῖν δυοῖν ἔνεκα τῆς δέσεως ἐς τὴν ἀγωγὴν | ἐπωνό- E
μασται δυογὸν δικαίως· νῦν δὲ ζυγόν. καὶ ἄλλα πάμ-
πολλα οὕτως ἔχει.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Κατὰ ταῦτα τοίνυν πρῶτον μὲν τὸ δέον οὕτω
λεγόμενον τούναντίον σημαίνει πᾶσι τοῖς περὶ τὸ ἀγαθὸν
ὀνόμασιν· ἀγαθοῦ γὰρ ἰδέα οὖσα τὸ δέον φαίνεται δεσμὸς
εἶναι καὶ κώλυμα φορᾶς, ὥσπερ ἀδελφὸν τοῦ βλαβεροῦ.

ΕΡΜ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, οὕτω φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐκ ἐὰν τῷ ἀρχαίῳ ὀνόματι χρῆ, ὃ
πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἐστὶν ὀρθῶς κείσθαι ἢ τὸ | νῦν, 419
ἀλλ' ὁμολογήσει τοῖς πρόσθεν ἀγαθοῖς, ἐὰν ἀντὶ τοῦ
εἶ τὸ ἰῶτα ἀποδιδῶς, ὥσπερ τὸ παλαιόν· διὸν γὰρ αὖ
σημαίνει, ἀλλ' οὐ δέον, τ' ἀγαθόν, ὅπερ δὴ ἐπαινεῖ. καὶ
οὕτως οὐκ ἐναντιοῦται αὐτὸς αὐτῷ ὃ τὰ ὀνόματα τιθέ-
μενος, ἀλλὰ δέον καὶ ὠφέλιμον καὶ λυσιτελοῦν καὶ
κερδαλέον καὶ ἀγαθὸν καὶ ξυμφέρον καὶ εὐπορον τὸ
αὐτὸ φαίνεται, ἑτέροις ὀνόμασι σημαῖνον τὸ διακοσμοῦν
καὶ ἰὸν πανταχοῦ ἐγκεκωμισμένον, τὸ δὲ ἰσχον καὶ
δοῦν ψεγόμενον. | καὶ δὴ καὶ τὸ ζημιῶδες, ἐὰν κατὰ B
τὴν ἀρχαίαν φωνὴν ἀποδῶς ἀντὶ τοῦ ζῆτα δέλτα, φα-
νεῖται σοι κείσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τῷ δοῦντι τὸ ἰόν,
ἐπονομασθὲν δημιῶδες.

XXXII. EPM. Τί δὲ δὴ ἡδονὴ καὶ λύπη καὶ ἐπιθυμία καὶ τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ πάνν χαλεπά μοι φαίνεται, ὦ Ἐρμόγενης. ἢ τε γὰρ ἡδονή, ἢ πρὸς τὴν ὄνησιν ἔοικε τείνουσα πρᾶξις τοῦτο ἔχειν τὸ ὄνομα — τὸ δέλτα δὲ ἐγκείται, ὥστε ἡδονὴ ἀντὶ ἡουῆς καλεῖται — ἢ τε λύπη ἀπὸ
 C τῆς | διαλύσεως τοῦ σώματος ἔοικεν ἐπωνομάσθαι, ἣν ἐν τούτῳ τῷ πάθει ἴσχει τὸ σῶμα. καὶ ἢ γε ἀνία τὸ ἐμποδίζον τοῦ ἰέναι. ἢ δὲ ἀλγηδῶν ξενικόν τι φαίνεται μοι, ἀπὸ τοῦ ἀλγεινοῦ ὠνομασμένον. ὀδύνη δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδύσεως τῆς λύπης κεκλημένη ἔοικεν. ἀχθηδῶν δέ, καὶ παντὶ δῆλον ἀπεικασμένον τὸ ὄνομα τῷ τῆς φορᾶς βάρει. χαρὰ δὲ τῇ διαχύσει καὶ εὐπορίᾳ τῆς
 D ῥοῆς τῆς ψυχῆς ἔοικε κεκλημένη. τέρψις δὲ | ἀπὸ τοῦ τερπνοῦ· τὸ δὲ τερπνὸν ἀπὸ τῆς διὰ τῆς ψυχῆς ἔρψεως πνοῆς ἀπεικασθὲν κέκληται, ἐν δίκῃ μὲν ἂν ἔρπνου καλούμενον, ὑπὸ χρόνου δὲ τερπνὸν παρηγμένον. εὐφροσύνη δὲ οὐδὲν προσδεῖται τοῦ διότι ῥηθῆναι· παντὶ γὰρ δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ εὖ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν ξυμφέρεσθαι τοῦτο ἔλαβε τὸ ὄνομα, εὐφεροσύνην, τό γε δίκαιον· ὅμως δὲ αὐτὸ καλοῦμεν εὐφροσύνην. οὐδ' ἐπιθυμία χαλεπὸν· τῇ γὰρ ἐπὶ τὸν θυμὸν ἰούση
 E | δυνάμει δῆλον ὅτι τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα. θυμὸς δὲ ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς ἔχει ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα. ἀλλὰ μὴν ἴμερός γε τῷ μάλιστα ἔλκοντι τὴν ψυχὴν ῥῶ ἐπωνομάσθη· ὅτι γὰρ ἴμενος ῥεῖ καὶ ἐφιέ-
 420 μενος | τῶν πραγμάτων, καὶ οὕτω δὴ ἐπισπᾶ σφόδρα τὴν ψυχὴν διὰ τὴν ἔσιν τῆς ῥοῆς, ἀπὸ ταύτης οὖν πάσης τῆς δυνάμεως ἴμερος ἐκλήθη. καὶ μὴν πόθος αὖ καλεῖται σημαίνων οὐ τοῦ παρόντος εἶναι [ἴμερου

τε καὶ ρεύματος], ἀλλὰ τοῦ ἄλλοθί που ὄντος καὶ ἀπόν-
τος, ὅθεν πόθος ἐπωνόμασται, ὃς τότε, ὅταν παρῆ οὗ
τις ἐφίετο, ἴμερος ἐκαλεῖτο· ἀπογενομένου δὲ ὁ αὐτὸς
οὗτος πόθος ἐκλήθη. ἔρωσ δέ, ὅτι ἐσρεῖ ἔξωθεν καὶ
οὐκ οἰκεία ἐστὶν ἢ ῥοή αὕτη τῷ ἔχοντι, | ἀλλ' ἐπίεισ- B
ακτος διὰ τῶν ὀμμάτων, διὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἐσρεῖν
ἔσρος τό γε παλαιὸν ἐκαλεῖτο — τῷ γὰρ οὐ ἀντὶ τοῦ
ᾧ ἐχρώμεθα —, νῦν δ' ἔρωσ κέκληται διὰ τὴν τοῦ ᾧ
ἀντὶ τοῦ οὐ μεταλλαγῆν. ἀλλὰ τί ἔτι σὺ λέγεις ὅτι
σκοπῶμεν;

ΕΡΜ. Δόξα καὶ τὰ τοιαῦτα πῆ σοι φαίνεται;

ΣΩ. Δόξα δὴ ἦτοι τῇ διώξει ἐπωνόμασται, ἣν ἡ
ψυχὴ διώκουσα τὸ εἰδέναι ὅπῃ ἔχει τὰ πράγματα πορεύε-
ται, ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ τόξου βολῆ. ἔοικε δὲ τούτῳ μᾶλλον.
ἢ γοῦν οἴησις τούτῳ ξυμφωνεῖ. οἷσιν γὰρ | τῆς ψυχῆς C
ἐπὶ τὸ πρᾶγμα, οἷον ἐστὶν ἕκαστον τῶν ὄντων, δηλούση
προσείκειν, ὥσπερ γε καὶ ἡ βουλή πως τὴν βολήν, καὶ
τὸ βούλεσθαι τὸ ἐφίεσθαι σημαίνει καὶ βουλευέσθαι·
πάντα ταῦτα δόξῃ ἐπόμειν' ἅττα φαίνεται τῆς βολῆς
ἀπεικᾶσματα, ὥσπερ αὖ καὶ τούναντίον ἡ ἀβουλία ἀτυ-
χία δοκεῖ εἶναι, ὡς οὐ βαλόντος οὐδὲ τυχόντος οὐ ἔβαλλέ
τε καὶ ὃ ἐβούλετο καὶ περὶ οὐ ἐβουλευέτο καὶ οὐ ἐφίετο.

| ΕΡΜ. Ταῦτα ἤδη μοι δοκεῖς, ᾧ Σώκρατες, D
πυκνότερα ἐπάγειν.

ΣΩ. Τέλος γὰρ ἤδη θεῶ. ἀνάγκην δ' οὖν ἔτι
βούλομαι διαπερᾶναι, ὅτι τούτοις ἐξῆς ἐστι, καὶ τὸ
ἐκούσιον. τὸ μὲν οὖν ἐκούσιον, τὸ εἶκον καὶ μὴ ἀντι-
τυποῦν, ἀλλ', ὥσπερ λέγω, εἶκον τῷ ἰόντι δεδηλωμένου
ἂν εἶη τούτῳ τῷ ὀνόματι, τῷ κατὰ τὴν βούλησιν γιγνο-
μένῳ· τὸ δὲ ἀναγκαῖον καὶ ἀντίτυπον, παρὰ τὴν βού-

λησιν ὄν, τὸ περὶ τὴν ἀμαρτίαν ἂν εἴη καὶ ἀμαθίαν,
 E ἀπεικασται δὲ τῇ κατὰ τὰ | ἄγκη πορείᾳ, ὅτι δύσπορα
 καὶ τραχέα καὶ λάσια ὄντα ἴσχει τοῦ ἰέναι. ἐντεῦθεν
 οὖν ἴσως ἐκλήθη ἀναγκαῖον, τῇ διὰ τοῦ ἄγκους ἀπει-
 κασθὲν πορείᾳ. ἕως δὲ πάρεστιν ἡ ῥώμη, μὴ ἀνιῶμεν
 αὐτήν· ἀλλὰ καὶ σὺ μὴ ἀνίει, ἀλλὰ ἐρώτα.

XXXIII. EPM. Ἐρωτῶ δὴ τὰ μέγιστα καὶ τὰ
 421 κάλλιστα, | τὴν τε ἀλήθειαν καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ὄν
 καὶ αὐτὸ τοῦτο, περὶ ὃ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐστίν, ὄνομα,
 δι' ὅτι τὸ ὄνομα ἔχει.

ΣΩ. Μαίεσθαι οὖν καλεῖς τι;

EPM. Ἐρωγε, τό γε ζητεῖν.

ΣΩ. Ἐοικε τοίνυν ἐκ λόγου ὀνόματι συγκεκροτη-
 μένῳ, λέγοντος ὅτι τοῦτ' ἐστίν ὄν, οὗ τυγχάνει ζήτημα,
 τὸ ὄνομα. μᾶλλον δὲ ἂν αὐτὸ γνοιῆς ἐν ᾧ λέγομεν τὸ
 ὀνομαστόν· ἐνταῦθα γὰρ σαφῶς λέγει τοῦτο εἶναι ὄν
 B οὗ μᾶσμα ἐστίν. ἢ δ' | ἀλήθεια, καὶ τοῦτο τοῖς ἄλλοις
 εἰοικε [συγκεκροτησθαι]. ἢ γὰρ θεία τοῦ ὄντος φορὰ
 εἰοικε προσειρησθαι τούτῳ τῷ ῥήματι, τῇ ἀληθείᾳ, ὡς
 θεία οὕσα ἄλλη. τὸ δὲ ψεῦδος τὸναντίον τῇ φορᾷ·
 πάλιν γὰρ αὐτὸ λαιδορούμενον ἢκει τὸ ἰσχύμενον καὶ τὸ
 ἀναγκαζόμενον ἢσυχάζειν, ἀπεικασται δὲ τοῖς καθεύδουσι·
 τὸ ψῖ δὲ προσγενόμενον ἐπικρύπτει τὴν βούλησιν τοῦ
 ὀνόματος. τὸ δὲ ὄν καὶ ἡ οὐσία ὁμολογεῖ τῷ ἀληθεῖ,
 τὸ ἰῶτα ἀπολαβόν· ἰὸν γὰρ σημαίνει· καὶ τὸ οὐκ ὄν
 C αὐτῷ, ὡς τινες καὶ | ὀνομάζουσιν αὐτὸ οὐκ ὄν.

EPM. Ταῦτα μὲν μοι δοκεῖς, ᾧ Σώκρατες, ἀν-
 δρείως πάνυ διακεκροτηκέναι· εἰ δέ τις σε ἔροιτο τοῦτο
 τὸ ἰὸν καὶ τὸ ῥέον καὶ τὸ δοῦν, τίνα ἔχει ὀρθότητα
 ταῦτα τὰ ὀνόματα —

ΣΩ. Τί ἂν αὐτῷ ἀποκριναίμεθα, λέγεις; ἢ γάρ;

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐν μὲν τοίνυν ἄρτι που ἐπορισάμεθα, ὥστε δοκεῖν τι λέγειν ἀποκρινόμενοι.

ΕΡΜ. Τὸ ποῖον τοῦτο;

ΣΩ. Φάναι, ὃ ἂν μὴ γινώσκωμεν, βαρβαρικόν τι τοῦτ' εἶναι. εἴη μὲν οὖν ἴσως ἂν τι | τῇ ἀληθείᾳ D καὶ τοιοῦτον αὐτῶν, εἴη δὲ κἂν ὑπὸ παλαιότητος τὰ πρῶτα τῶν ὀνομάτων ἀνερεύνητα εἶναι· διὰ γὰρ τὸ πανταχῇ στρέφεσθαι τὰ ὀνόματα οὐδὲν θαυμαστὸν ἂν εἴη, εἰ ἢ παλαιὰ φωνὴ πρὸς τὴν νυνὶ βαρβαρικῆς μηδὲν διαφέρει.

ΕΡΜ. Καὶ οὐδὲν γε ἀπὸ τρόπου λέγεις.

ΣΩ. Λέγω γὰρ οὖν εἰκότα. οὐ μέντοι μοι δοκεῖ προφάσεις ἀγῶν δέχεσθαι, ἀλλὰ προθυμητέον ταῦτα διασκέψασθαι. ἐνθυμηθῶμεν δέ, εἰ τις αἰεί, δι' ὧν ἂν λέγῃται τὸ | ὄνομα, ἐκεῖνα ἐρήσεται τὰ ῥήματα, καὶ E αὐθις αὐ, δι' ὧν ἂν τὰ ῥήματα λεχθῆ, ἐκεῖνα πεύσεται, καὶ τοῦτο μὴ παύσεται ποιῶν, ἄρ' οὐκ ἀνάγκη τελευτῶντα ἀπειπεῖν τὸν ἀποκρινόμενον;

ΕΡΜ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

| ΣΩ. Πότε οὖν ἀπειπῶν ὁ ἀπαγορεύων δικαίως 422 παύοιτ' ἂν; ἄρ' οὐκ ἐπειδὴν ἐπ' ἐκείνοις γένηται τοῖς ὀνόμασιν, ἃ ὥσπερ εἰ στοιχεῖα τῶν ἄλλων ἐστὶ καὶ λόγων καὶ ὀνομάτων; ταῦτα γὰρ που οὐκέτι δίκαιον φανῆναι ἐξ ἄλλων ὀνομάτων ξυγκείμενα, ἂν οὕτως ἔχη. οἷον νῦν δὴ τὸ ἀγαθὸν ἔφαμεν ἐκ τοῦ ἀγαστοῦ καὶ ἐκ τοῦ θοοῦ ξυγκεῖσθαι· τὸ δὲ θοὸν ἴσως φαίμεν ἂν ἐξ ἐτέρων, ἐκεῖνα δὲ ἐξ ἄλλων· ἀλλ' ἐάν ποτέ | γε λάβωμεν B ὃ οὐκέτι ἐκ τινῶν ἐτέρων ξύγκειται ὀνομάτων, δικαίως

ἂν φαίμεν ἐπὶ στοιχείῳ τε ἤδη εἶναι καὶ οὐκέτι τοῦτο ἡμᾶς δεῖν εἰς ἄλλα ὀνόματα ἀναφέρειν.

ΕΡΜ. Ἐμοιγε δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ νῦν ἂ ἐρωτᾷς τὰ ὀνόματα στοιχεῖα ὄντα τυγχάνει, καὶ δεῖ αὐτῶν ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἤδη τὴν ὀρθότητα ἐπισκέψασθαι, ἣτις ἐστίν;

ΕΡΜ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Εἰκός δῆτα, ὧ Ἐρμόγενης· πάντα γοῦν φαίνε-
C ται τὰ ἐμπροσθεν εἰς ταῦτα | ἀνεληλυθέναι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὥς μοι δοκεῖ ἔχειν, δεῦρο αὖ συνεπίσκεψαι μετ' ἐμοῦ, μὴ τι παραληρήσω λέγων, οἷαν δεῖ τὴν τῶν πρώτων ὀνομάτων ὀρθότητα εἶναι.

ΕΡΜ. Λέγε μόνον, ὥς ὅσον γε δυνάμεως παρ' ἐμοί ἐστιν συνεπίσκεψομαι.

XXXIV. ΣΩ. Ὅτι μὲν τοίνυν μία γέ τις ἡ ὀρθότης παντὸς ὀνόματος καὶ πρώτου καὶ ὑστάτου, καὶ οὐδὲν διαφέρει τῷ ὀνομα εἶναι οὐδὲν αὐτῶν, οἶμαι καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

D ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὧν γε νῦν | διεληλύθαμεν τῶν ὀνομάτων ἡ ὀρθότης τοιαύτη τις ἐβούλετο εἶναι, οἷα δηλοῦν, οἷον ἕκαστόν ἐστι τῶν ὄντων.

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα οὐδὲν ἤττον καὶ τὰ πρῶτα δεῖ ἔχειν καὶ τὰ ὑστερα, εἶπερ ὀνόματα ἔσται.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὰ μὲν ὑστερα, ὥς ἔοικε, διὰ τῶν προτέρων οἷά τε ἦν τοῦτο ἀπεργάζεσθαι.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Εἶεν· τὰ δὲ δὴ πρῶτα, οἷς οὔπω ἕτερα ὑπό-

κειται, τίνι τρόπῳ κατὰ τὸ δυνατὸν ὅτι μάλιστα φανερὰ ἡμῖν ποιήσει τὰ ὄντα, εἶπερ μέλλει ὀνόματα εἶναι; E ἀπόκριναι δέ μοι τόδε· εἰ φωνὴν μὴ εἶχομεν μηδὲ γλῶτταν, ἐβουλόμεθα δὲ δηλοῦν ἀλλήλοις τὰ πράγματα, ἄρ' οὐκ ἂν, ὥσπερ νῦν οἱ ἐνεοί, ἐπεχειροῦμεν ἂν σημαίνειν ταῖς χερσὶ καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι;

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως, ὦ Σώκρατες;

| ΣΩ. Εἰ μὲν γ', οἶμαι, τὸ ἄνω καὶ τὸ κοῦφον 423 ἐβουλόμεθα δηλοῦν, ἤρομεν ἂν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρα, μιμούμενοι αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· εἰ δὲ τὰ κάτω καὶ τὰ βαρέα, πρὸς τὴν γῆν· καὶ εἰ ἵππου θέοντα ἢ τι ἄλλο τῶν ζώων ἐβουλόμεθα δηλοῦν, οἴσθα ὅτι ὡς ὁμοίωται' ἂν τὰ ἡμέτερα αὐτῶν σώματα καὶ σχήματα ἐποιοῦμεν ἐκείνοις.

ΕΡΜ. Ἀνάγκη μοι δοκεῖ ὡς λέγεις ἔχειν.

ΣΩ. Οὕτω γὰρ ἂν, οἶμαι, δήλωμά του τῷ σώματι ἐγίνετο, μιμησαμένου, ὡς ἔοικε, τοῦ σώματος | ἐκεῖνο B ὃ ἐβούλετο δηλωῆσαι.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ φωνῇ τε καὶ γλώττη καὶ στόματι βουλόμεθα δηλοῦν, ἄρ' οὐ τότε ἐκάστου δήλωμα ἡμῖν ἔσται τὸ ἀπὸ τούτων γιγνόμενον, ὅταν μίμημα γένηται διὰ τούτων περὶ ὅτιοῦν;

ΕΡΜ. Ἀνάγκη μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ὅνομα ἄρ' ἐστίν, ὡς ἔοικε, μίμημα φωνῆς ἐκείνου, ὃ μιμεῖται, καὶ ὀνομάζει ὃ μιμούμενος τῇ φωνῇ, ὃ ἂν μιμῆται.

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι.

| ΣΩ. Μὰ Δί' ἄλλ' οὐκ ἐμοί πω δοκεῖ καλῶς C λέγεσθαι, ὦ ἑταῖρε.

ΕΡΜ. Τί δή;

ΣΩ. Τοὺς τὰ πρόβατα μιμουμένους τούτους καὶ τοὺς ἀλεκτρούνας καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ἀναγκαζοίμεθ' ἂν ὁμολογεῖν ὀνομάζειν ταῦτα, ἅπερ μιμοῦνται.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Καλῶς οὖν ἔχειν δοκεῖ σοι;

ΕΡΜ. Οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τίς ἂν, ὦ Σώκρατες, μίμησις εἴη τὸ ὄνομα;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν, ὡς ἔμοι δοκεῖ, οὐκ ἔάν, καθά-
D περ τῆ μουσικῆ μιμούμεθα τὰ πράγματα, οὕτω | μιμώ-
μεθα, καίτοι φωνῆ γε καὶ τότε μιμούμεθα· ἔπειτα οὐκ
ἔάν, ἅπερ ἡ μουσικὴ μιμεῖται, καὶ ἡμεῖς μιμώμεθα,
οὐ μοι δοκοῦμεν ὀνομάσειν. λέγω δέ τι τοιοῦτον· ἔστι
τοῖς πράγμασι φωνῆ καὶ σχῆμα ἐκάστῳ, καὶ χροῶμά γε
πολλοῖς;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἔοικε τοίνυν οὐκ ἔάν τις ταῦτα μιμῆται,
οὐδὲ περὶ ταύτας τὰς μιμήσεις ἢ τέχνη ὀνομαστικὴ
εἶναι. αὐταὶ μὲν γάρ εἰσιν ἢ μὲν μουσικῆ, ἢ δὲ γρα-
φικῆ· ἢ γάρ;

ΕΡΜ. Ναί.

E | ΣΩ. Τί δὲ δὴ τόδε; οὐ καὶ οὐσία δοκεῖ σοι
εἶναι ἐκάστῳ, ὥσπερ καὶ χροῶμα καὶ ἂ νῦν δὴ ἐλέγομεν;
πρῶτον αὐτῷ τῷ χροῶματι καὶ τῆ φωνῆ οὐκ ἔστιν οὐσία
τις ἐκατέρῳ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ὅσα ἠξίωται
ταύτης τῆς προσρήσεως τοῦ εἶναι;

ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Τί οὖν; εἰ τις αὐτὸ τοῦτο μιμεῖσθαι δύναίτο
ἐκάστου, τὴν οὐσίαν, γράμμασί τε καὶ συλλαβαῖς, ἄρ'
οὐκ ἂν δηλοῖ ἕκαστον ὃ ἔστιν; ἢ οὐ;

| ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ τί ἂν φαίης τὸν τοῦτο δυνάμενον, ὡσπερ τοὺς προτέρους τὸν μὲν μουσικὸν ἔφησθα, τὸν δὲ γραφικόν. τοῦτον δὲ τίνα;

ΕΡΜ. Τοῦτο ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ὅπερ πάσαι ζητοῦμεν, οὗτος ἂν εἶναι ὁ ὀνομαστικός.

XXXV. ΣΩ. Εἰ ἄρα τοῦτο ἀληθές, ἤδη ἔοικεν ἐπισκεπτέον περὶ ἐκείνων τῶν ὀνομάτων ὧν σὺ ἤρου, περὶ ῥοῆς τε καὶ τοῦ ἰέναι καὶ σχέσεως, εἰ τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς συλλαβαῖς τοῦ ὄντος ἐπιλαμβάνεται αὐτῶν ὥστε | ἀπομιμεῖσθαι τὴν οὐσίαν, εἴτε καὶ οὐ; B

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φέρε δὴ, ἰδῶμεν, πότερον ἄρα ταῦτα μόνα ἐστὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων ἢ καὶ ἄλλα πολλά.

ΕΡΜ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ ἄλλα.

ΣΩ. Εἰκὸς γάρ. ἀλλὰ τίς ἂν εἶη ὁ τρόπος τῆς διαίρεσεως, ὅθεν ἄρχεται μιμεῖσθαι ὁ μιμούμενος; ἄρα οὐκ ἐπέπερ συλλαβαῖς τε καὶ γράμμασιν ἢ μίμησις τυγχάνει οὐσα τῆς οὐσίας, ὀρθότατόν ἐστι διελέσθαι τὰ στοιχεῖα πρώτον, ὡσπερ οἱ ἐπιχειροῦντες | τοῖς ῥυθ- C
μοῖς τῶν στοιχείων πρώτον τὰς δυνάμεις διείλοντο, ἔπειτα τῶν συλλαβῶν καὶ οὕτως ἤδη ἔρχονται ἐπὶ τοὺς ῥυθμοὺς σκεψόμενοι, πρότερον δ' οὐ;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ ἡμᾶς οὕτω δεῖ πρώτον μὲν τὰ φωνήεντα διελέσθαι, ἔπειτα τῶν ἐτέρων κατὰ εἶδη τὰ τε ἄφωνα καὶ ἄφθογγα — οὕτωςι γάρ που λέγουσιν οἱ δεινοὶ περὶ τούτων — καὶ τὰ αὖ φωνήεντα μὲν οὐ, οὐ μέντοι γε ἄφθογγα; καὶ αὐτῶν τῶν φωνηέντων ὅσα διάφορα εἶδη ἔχει ἀλλήλων; καὶ ἐπειδὴν | ταῦτα διελώ- D

μεθὰ εὖ πάντα, τὰ ὄντα αὐθις οἷς δεῖ ὀνόματα ἐπιθεῖναι, εἰ ἔστιν εἰς ἃ ἀναφέρεται πάντα, ὥσπερ τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν αὐτά τε καὶ εἰ ἐν αὐτοῖς ἔνεστιν εἶδη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ ἐν τοῖς στοιχείοις· ταῦτα πάντα καλῶς διαθεασαμένους ἐπίστασθαι ἐπιφέρειν ἕναστος κατὰ τὴν ὁμοιότητα, ἕαντε ἐν ἐνὶ δέῃ ἐπιφέρειν, ἕαντε συγκεραυνύντα πολλὰ ἐνί, ὥσπερ οἱ ζωγράφοι βουλόμενοι ἀφομοιοῦν ἐνίετε μὲν

E ὄστρεον μόνον ἐπήνεγκαν, ἐνίετε δὲ ὅτιοῦν ἄλλο | τῶν φαρμάκων, ἔστι δὲ ὅτε πολλὰ συγκεράσαντες, οἷον ὅταν ἀνδρείκελον σκευάζωσιν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ὡς ἄν, οἴμαι, δοκῆ ἐκάστη ἢ εἰκῶν δεῖσθαι ἐκάστου φαρμάκου· οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς τὰ στοιχεῖα ἐπὶ τὰ πράγματα ἐποίησομεν, καὶ ἐν ἐπὶ ἐν, οὗ ἂν δοκῆ δεῖν, καὶ σύμπολλα, ποιοῦντες ὃ δὴ συλλαβὰς καλοῦσιν, καὶ

425 συλλαβὰς αὖ συντιθέντες, | ἐξ ὧν τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα συντίθενται· καὶ πάλιν ἐκ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων μέγα ἤδη τι καὶ καλὸν καὶ ὄλον συστήσομεν, ὥσπερ ἐκεῖ τὸ ζῶον τῇ γραφικῇ, ἐνταῦθα τὸν λόγον τῇ ὀνομαστικῇ ἢ ῥητορικῇ ἢ ἥτις ἔστιν ἡ τέχνη. μᾶλλον δὲ οὐχ ἡμεῖς, ἀλλὰ λέγων ἐξηγέχθη. συνέθεσαν μὲν γὰρ οὕτως, ἥπερ σύγκειται, οἱ παλαιοὶ· ἡμᾶς δὲ δεῖ, εἴπερ τεχνικῶς ἐπιστησόμεθα σκοπεῖσθαι

B αὐτὰ πάντα, οὕτω διελομένους, | εἴτε κατὰ τρόπον τὰ τε πρῶτα ὀνόματα κεῖται καὶ τὰ ὕστερα, εἴτε μὴ, οὕτω θεᾶσθαι· ἄλλως δὲ συνείρειν μὴ φαῦλον ἢ καὶ οὐ καθ' ὁδόν, ὧ φίλε Ἐρμόγενης.

ΕΡΜ. Ἴσως νῆ Δι', ὧ Σώκρατες.

XXXVI. ΣΩ. Τί οὖν; σὺ πιστεύεις σαυτῷ οἷός τ' ἂν εἶναι ταῦτα οὕτω διελέσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ.

ΕΡΜ. Πολλοῦ ἄρα δέω ἔγωγε.

ΣΩ. Ἐάσομεν οὖν, ἢ βούλει οὕτως, ὅπως ἂν δυνώμεθα, καὶ ἂν σμικρόν τι αὐτῶν οἰοί τ' ὤμεν κατιδεῖν, ἐπιχειρῶμεν, | προειπόντες, ὥσπερ ὀλίγον πρότερον C τοῖς θεοῖς, ὅτι οὐδὲν εἰδότες τῆς ἀληθείας τὰ τῶν ἀνθρώπων δόγματα περὶ αὐτῶν εἰκάζομεν, οὕτω δὲ καὶ νῦν αὖ εἰπόντες ἡμῖν αὐτοῖς ἴωμεν, ὅτι εἰ μὲν τι χρηστὸν ἔδει αὐτὰ διελέσθαι εἴτε ἄλλον ὄντινοῦν εἴτε ἡμᾶς, οὕτως ἔδει αὐτὰ διαιρεῖσθαι, νῦν δέ, τὸ λεγόμενον, κατὰ δύναμιν δεήσει ἡμᾶς περὶ αὐτῶν πραγματεῦσθαι; δοκεῖ ταῦτα, ἢ πῶς λέγεις;

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Γελοῖα μὲν | οἶμαι φανεῖσθαι, ὦ Ἐρμόγενης, D γάμμασι καὶ συλλαβαῖς τὰ πράγματα μεμιμημένα κατάδηλα γιγνόμενα· ὅμως δὲ ἀνάγκη. οὐ γὰρ ἔχομεν τούτου βέλτιον, εἰς ὅτι ἐπανενέγκωμεν περὶ ἀληθείας τῶν πρώτων ὀνομάτων, εἰ μὴ ἄρα βούλει, ὥσπερ οἱ τραγωδιοποιοί, ἐπειδὴν τι ἀπορῶσιν, ἐπὶ τὰς μηχανὰς καταφεύγουσι θεοὺς αἰροντες, καὶ ἡμεῖς οὕτως εἰπόντες ἀπαλλαγῶμεν, ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα οἱ θεοὶ ἔθεσαν καὶ διὰ ταῦτα ὀρθῶς ἔχει. ἄρα καὶ | ἡμῖν κράτιστος E οὗτος τῶν λόγων; ἢ ἐκεῖνος, ὅτι παρὰ βαρβάρων τινῶν αὐτὰ παρελήφαμεν, εἰσὶ δὲ ἡμῶν ἀρχαιότεροι βάρβαροι; ἢ ὅτι ὑπὸ παλαιότητος ἀδύνατον αὐτὰ | ἐπισκέψασθαι, 426 ὥσπερ καὶ τὰ βαρβαρικά; αὐταὶ γὰρ ἂν πᾶσαι ἐκδύσεισιν εἶεν καὶ μάλα κομψαὶ τῷ μὴ ἐθέλοντι λόγον διδόναι περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων, ὡς ὀρθῶς κεῖται. καίτοι ὅτῳ τις τρόπῳ τῶν πρώτων ὀνομάτων τὴν ὀρθότητα μὴ οἶδεν, ἀδύνατόν ποῦ τῶν γε ὑστέρων εἰδέναι, ἃ ἔξ ἐκείνων ἀνάγκη δηλοῦσθαι, ὧν τις πέρι μηδὲν οἶδεν·

ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸν φάσκοντα περὶ αὐτῶν τεχνικὸν
 B εἶναι περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων μάλιστα τε καὶ |
 καθαρώτατά δεῖ ἔχειν ἀποδείξαι, ἢ εὖ εἰδέναί, ὅτι τά
 γε ὕστερα ἤδη φλυαρήσει. ἢ σοὶ ἄλλως δοκεῖ;

ΕΡΜ. Οὐδ' ὀπωστιοῦν, ὦ Σώκρατες, ἄλλως.

ΣΩ. Ἄ μὲν τοίνυν ἐγὼ ἠσθημαὶ περὶ τῶν πρώ-
 των ὀνομάτων, πάνυ μοι δοκεῖ ὑβριστικὰ εἶναι καὶ
 γελοῖα. τούτων οὖν σοι μεταδώσω, ἂν βούλη· σὺ δ'
 ἂν τι ἔχῃς βέλτιόν ποθεν λαβεῖν, πειραῖσθαι καὶ ἐμοὶ
 μεταδιδόναι.

ΕΡΜ. Ποιήσω ταῦτα. ἀλλὰ θαρρῶν λέγε.

C XXXVII. | ΣΩ. Πρῶτον μὲν τοίνυν τὸ ῥῶ
 ἐμοιγε φαίνεται ὡσπερ ὄργανον εἶναι πάσης τῆς κινή-
 σεως, ἣν οὐδ' εἶπομεν δι' ὅτι ἔχει τοῦτο τοῦνομα·
 ἀλλὰ γὰρ δῆλον ὅτι ἴσους βούλεται εἶναι· οὐ γὰρ ἦτα
 ἐχρώμεθα ἀλλὰ εἶ τὸ παλαιόν. ἢ δὲ ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ
 κίειν· ξενικὸν δὲ τοῦνομα· τοῦτο δ' ἐστὶν ἰέναι. εἰ
 οὖν τις τὸ παλαιὸν αὐτῆς εὐροὶ ὄνομα εἰς τὴν ἡμετέ-
 ραν φωνὴν συμβαῖνον, ἴσους ἂν ὀρθῶς καλοῖτο· νῦν
 δὲ ἀπὸ τε τοῦ ξενικοῦ τοῦ κίειν καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ἦτα
 μεταβολῆς καὶ τῆς τοῦ νῦ ἐνθέσεως κινήσεις κέκληται,
 D ἔδει δὲ κεινήσιν | καλεῖσθαι ἢ εἶσιν. ἢ δὲ στάσις
 ἀπόφασις τοῦ ἰέναι βούλεται εἶναι, διὰ δὲ τὸν καλλωπι-
 σμὸν στάσις ὠνόμασται. τὸ δὲ οὖν ῥῶ τὸ στοιχεῖον,
 ὡσπερ λέγω, καλὸν ἔδοξεν ὄργανον εἶναι τῆς κινήσεως
 τῷ τὰ ὀνόματα τιθεμένῳ πρὸς τὸ ἀφομοιοῦν τῇ φορᾷ·
 πολλαχοῦ γοῦν χρῆται αὐτῷ εἰς αὐτήν· πρῶτον μὲν ἐν
 αὐτῷ τῷ ῥεῖν καὶ ῥοῆ διαὶ τούτου τοῦ γράμματος τὴν
 E φορὰν μιμεῖται, | εἶτα ἐν τῷ τρόμῳ, εἶτα ἐν τῷ τραχεῖ,
 ἔτι δὲ ἐν τοῖς τοιοῖσδε ῥήμασιν, οἷον κρούειν, θραύειν,

ἐρείκειν, θρύπτειν, κερματίζειν, ῥυμβεῖν· πάντα ταῦτα τὸ πολὺ ἀπεικάζει διὰ τοῦ ρῶ· ἐώρα γάρ, οἶμαι, τὴν γλῶτταν ἐν τούτῳ ἥκιστα μένουσαν, μάλιστα δὲ σειομένην· διὸ φαίνεται μοι τούτῳ πρὸς ταῦτα κατακεχορησθαι. τῷ δὲ αὖ ἰῶτα πρὸς τὰ λεπτὰ πάντα, ἃ δὴ μάλιστα διὰ πάντων ἴοι ἄν. διὰ ταῦτα τὸ | ἰέναι καὶ 427 τὸ ἰεσθαι διὰ τοῦ ἰῶτα ἀπομιμεῖται, ὥσπερ γε διὰ τοῦ φῖ καὶ τοῦ ψῖ καὶ τοῦ σίγμα καὶ τοῦ ζήτα, ὅτι πνευματώδη τὰ γράμματα, πάντα τὰ τοιαῦτα μεμίμηται αὐτοῖς ὀνομάζων, οἷον τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ζέον καὶ τὸ σειεσθαι καὶ ὄλως σεισμόν. καὶ ὅταν πού τὸ φυσῶδες μιμηται, πανταχοῦ ἐνταῦθα ὡς τὸ πολὺ τὰ τοιαῦτα γράμματα ἐπιφέρειν φαίνεται ὁ τὰ ὀνόματα τιθέμενος. τῆς δ' αὖ τοῦ δέλτα συμπίσεως καὶ τοῦ ταῦ καὶ ἀπερσεύσεως τῆς γλώττης | τὴν δύναμιν χρήσιμον φαίνεται ἡγή- B σασθαι πρὸς τὴν μίμησιν τοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς στάσεως. ὅτι δὲ ὀλισθάνει μάλιστα ἐν τῷ λάβδα ἢ γλῶττα κατιδών, ἀφομοιῶν ὠνόμασε τὰ τε λεία καὶ αὐτὸ τὸ ὀλισθάνειν καὶ τὸ λιπαρὸν καὶ τὸ κολλῶδες καὶ τἄλλα πάντα τὰ τοιαῦτα. ἧ δὲ ὀλισθανούσης τῆς γλώττης ἀντιλαμβάνεται ἢ τοῦ γάμμα δύναμις, τὸ γλίσχρον ἀπεμιμήσατο καὶ γλυκὺ καὶ γλοιῶδες. τοῦ | δ' αὖ νῦ C τὸ εἶσω αἰσθόμενος τῆς φωνῆς, τὸ ἔνδον καὶ τὰ ἐντὸς ὠνόμασεν, ὡς ἀφομοιῶν τοῖς γράμμασι τὰ ἔργα. τὸ δ' αὖ ἄλφα τῷ μεγάλῳ ἀπέδωκε, καὶ τῷ μήκει τὸ ἦτα, ὅτι μεγάλα τὰ γράμματα. εἰς δὲ τὸ γογγύλον τοῦ οὐδέοιμος σημείου, τοῦτο πλεῖστον αὐτῷ εἰς τὸ ὄνομα ἐνεκέρασεν. καὶ τἄλλα οὕτω φαίνεται προσβιβάζειν καὶ κατὰ γράμματα καὶ κατὰ συλλαβὰς ἐκάστῳ τῶν ὄντων σημείον τε καὶ ὄνομα ποιῶν ὁ νομοθέτης, ἐκ δὲ τού-

των τὰ λοιπὰ ἤδη αὐτοῖς τούτοις συντιθέναι ἀπομι-
 D μούμενος. αὕτη μοι φαίνεται, ὧ Ἐρμόγενης, | βούλε-
 σθαι εἶναι ἢ τῶν ὀνομάτων ὀρθότης, εἰ μὴ τι ἄλλο
 Κρατύλος ὅδε λέγει.

XXXVIII. EPM. Καὶ μήν, ὧ Σώκρατες, πολλά
 γέ μοι πολλάκις πράγματα παρέχει Κρατύλος, ὥσπερ
 κατ' ἀρχὰς ἔλεγον, φάσκων μὲν εἶναι ὀρθότητα ὀνο-
 μάτων, ἣτις δ' ἐστὶν οὐδὲν σαφὲς λέγων, ὥστε με μὴ
 δύνασθαι εἰδέναι, πότερον ἐκῶν ἢ ἄκων οὕτως ἀσαφῶς
 ἐκάστοτε περὶ αὐτῶν λέγει. νῦν οὖν μοι, ὧ Κρατύλε,
 E ἐναντίον | Σωκράτους εἶπέ, πότερον ἀρέσκει σοι ἢ λέγει
 Σωκράτης περὶ ὀνομάτων, ἢ ἔχεις πῃ ἄλλη κάλλιον
 λέγειν; καὶ εἰ ἔχεις, λέγε, ἵνα ἦτοι μάθῃς παρὰ Σω-
 κράτους ἢ διδάξῃς ἡμᾶς ἀμφοτέρους.

KP. Τί δέ, ὧ Ἐρμόγενης; δοκεῖ σοι ῥᾶδιον εἶναι
 οὕτω ταχὺ μαθεῖν τε καὶ διδάξαι ὀτιοῦν πράγμα, μὴ
 ὅτι τοσοῦτον, ὃ δὴ δοκεῖ ἐν τοῖς μέγιστον εἶναι;

428 EPM. | Μὰ Δί', οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἡσιόδου
 καλῶς μοι φαίνεται ἔχειν, τὸ εἰ καὶ τις σμικρὸν ἐπὶ
 σμικροῦ καταθείη, προὔργου εἶναι. εἰ οὖν καὶ σμικρὸν
 τι οἴός τ' εἶ πλεον ποιῆσαι, μὴ ἀπόκαμνε, ἀλλ' εὐεργέ-
 τει καὶ Σωκράτη τόνδε, δίκαιος δ' εἶ, καὶ ἐμέ.

ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ ἔγωγε καὶ αὐτός, ὧ Κρατύλε,
 οὐδὲν ἂν ἰσχυρισαίμην ὧν εἴρηκα, ἣ δέ μοι ἐφαίνετο,
 μεθ' Ἐρμογένους ἐπεσκεψάμην, ὥστε τούτου γε ἕνεκα
 B θαρρῶν λέγε, εἴ τι | ἔχεις βέλτιον, ὡς ἐμοῦ ἐνδεξομένου.
 εἰ μέντοι ἔχεις τι σὺ κάλλιον τούτων λέγειν, οὐκ ἂν θαυ-
 μάξοιμι· δοκεῖς γάρ μοι αὐτός τε ἐσκέφθαι τὰ τοιαῦτα καὶ
 παρ' ἄλλων μεμαθηκέναι. εἰ οὖν λέγῃς τι κάλλιον, ἕνα
 τῶν μαθητῶν περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων καὶ ἐμὲ γράφου.

ΚΡ. Ἀλλὰ μὲν δὴ, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ λέγεις, μεμέληκέν τέ μοι περὶ αὐτῶν καὶ ἴσως ἂν σε ποιησαίμην μαθητὴν. φοβοῦμαι μέντοι, μὴ τούτου πᾶν τούναντίον | C
ἤ, ὅτι μοι πῶς ἐπέρχεται λέγειν πρὸς σὲ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὃ ἐκεῖνος ἐν Λιταῖς πρὸς τὸν Αἴαντα λέγει. φησὶ δὲ
Αἴαν Διογενὲς Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν εἰείσω μυθήσασθαι.

καὶ ἐμοὶ σὺ, ὦ Σώκρατες, ἐπιεικῶς φαίνει κατὰ νοῦν χρησιμῶδεῖν, εἴτε παρ' Εὐθύφρονος ἐπίπνουσ γενόμενος, εἴτε καὶ ἄλλη τις Μοῦσα πάλαι σε ἐνοῦσα ἐλελήθει.

ΣΩ. | Ὁγαθὲ Κρατύλε, θαυμάζω καὶ αὐτὸς πάλαι D
τὴν ἐμαντοῦ σοφίαν καὶ ἀπιστῶ. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι ἐπανασκέψασθαι, τί καὶ λέγω. τὸ γὰρ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' αὐτοῦ πάντων χαλεπώτατον· ὅταν γὰρ μηδὲ σμικρὸν ἀποστατῆ, ἀλλ' ἀεὶ παρῆ ὁ ἐξαπατήσων, πῶς οὐ δεινόν; δεῖ δὴ, ὡς ἔοικε, θαμὰ μεταστρέφεσθαι ἐπὶ τὰ προειρημένα, καὶ πειρᾶσθαι, τὸ ἐκείνου τοῦ ποιητοῦ, βλέπειν ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω. καὶ δὴ καὶ νυνὶ ἡμεῖς ἴδωμεν, τί ἡμῖν εἴρηται. | ὀνόματος, φαμέν, ὀρθότης E
ἐστὶν αὕτη, ἣτις ἐνδείξεται, οἷόν ἐστι τὸ πρᾶγμα· καὶ τοῦτο φῶμεν ἱκανῶς εἰρησθαι;

ΚΡ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ πάνν σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Διδασκαλίας ἄρα ἔνεκα τὰ ὀνόματα λέγεται;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν φῶμεν καὶ ταύτην τέχνην εἶναι καὶ δημιουργοῦσ αὐτῆσ;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Τίνας;

ΚΡ. | Οὕσπερ σὺ κατ' ἀρχὰς ἔλεγες, τοὺσ νομοθέτας. 429

ΣΩ. Πότερον οὖν καὶ ταύτην φῶμεν τὴν τέχνην

ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγίγνεσθαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας, ἢ μὴ; βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιούδε. ζῳγράφοι εἰσὶν πον οἱ μὲν χεῖρους, οἱ δὲ ἀμείνους;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ μὲν ἀμείνους τὰ αὐτῶν ἔργα καλλίω παρέχονται, τὰ ζῶα, οἱ δὲ φανλότερα; καὶ οἰκοδόμοι ὡσαύτως οἱ μὲν καλλίους τὰς οἰκίας ἐργάζονται, οἱ δὲ αἰσχίους;

ΚΡ. Ναί.

B | ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ νομοθέται οἱ μὲν καλλίω τὰ ἔργα τὰ αὐτῶν παρέχονται, οἱ δὲ αἰσχίω;

ΚΡ. Οὐ μοι δοκεῖ τοῦτο ἔτι.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι νόμοι οἱ μὲν βελτίους, οἱ δὲ φανλότεροι εἶναι;

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ δὴ ὄνομα, ὡς ἔοικε, δοκεῖ σοι κεῖσθαι τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ἀμεινον;

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Πάντα ἄρα τὰ ὀνόματα ὀρθῶς κεῖται;

ΚΡ. Ὅσα γε ὀνόματά ἐστιν.

ΣΩ. Τί οὖν; ὃ καὶ ἄρτι ἐλέγετο, Ἐρμογένει C τῷδε πότερον μὴδὲ | ὄνομα τοῦτο κεῖσθαι φῶμεν, εἰ μὴ τι αὐτῷ Ἐρμοῦ γενέσεως προσήκει, ἢ κεῖσθαι μὲν, οὐ μέντοι ὀρθῶς γε;

ΚΡ. Οὐδὲ κεῖσθαι ἔμοιγε δοκεῖ, ὧ Σώκρατες, ἀλλὰ δοκεῖν κεῖσθαι, εἶναι δὲ ἐτέρον τοῦτο τοῦνομα, οὐπερ καὶ ἡ φύσις ἢ τὸ ὄνομα δηλοῦσα.

ΣΩ. Πότερον οὐδὲ ψεύδεται, ὅταν τις φῆ Ἐρμογένη αὐτὸν εἶναι; μὴ γὰρ οὐδὲ τοῦτο αὖ ἢ, τὸ τοῦτον φάναι Ἐρμογένη εἶναι, εἰ μὴ ἔστιν;

ΚΡ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἴρα ὅτι ψευδῆ λέγειν τὸ παράπαν οὐκ | D
ἔστιν, ἄρα τοῦτό σοι δύναται ὁ λόγος; συχνοὶ γάρ τινες
οἱ λέγοντες, ὧ φίλε Κρατύλε, καὶ νῦν καὶ πάλαι.

ΚΡ. Πῶς γὰρ ἂν, ὧ Σώκρατες, λέγων γέ τις
τοῦτο, ὃ λέγει, μὴ τὸ ὃν λέγοι; ἢ οὐ τοῦτό ἐστιν τὸ
ψευδῆ λέγειν, τὸ μὴ τὰ ὄντα λέγειν;

ΣΩ. Κομψότερος μὲν ὁ λόγος ἢ κατ' ἐμὲ καὶ
κατὰ τὴν ἐμὴν ἡλικίαν, ὧ ἑταῖρε· ὅμως μέντοι εἰπέ
μοι τοσόνδε· πότερον λέγειν μὲν οὐ δοκεῖ σοι εἶναι
ψευδῆ, | φάναι δέ; E

ΚΡ. Οὐ μοι δοκεῖ οὐδὲ φάναι.

ΣΩ. Οὐδὲ εἰπεῖν οὐδὲ προσειπεῖν; οἷον εἴ τις
ἀπαντήσας σοι ἐπὶ ξενίας, λαβόμενος τῆς χειρὸς εἴποι·
χαῖρε, ὧ ξένε Ἀθηναῖε, υἱὲ Σμικρίωνος Ἐρμογένεες,
οὗτος λέξειεν ἂν ταῦτα ἢ φαίη ἂν ταῦτα ἢ εἴποι ἂν
ταῦτα ἢ προσεῖποι ἂν οὕτω σὲ μὲν οὐ, Ἐρμογένη δὲ
τόνδε; ἢ οὐδένα;

ΚΡ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὧ Σώκρατες, ἄλλως ἂν οὗτος
ταῦτα φθέρξασθαι.

ΣΩ. Ἄλλ' ἀγαπητὸν καὶ τοῦτο. πότερον γὰρ
ἀληθῆ | ἂν φθέρξαιτο ταῦτα ὁ φθεργξάμενος ἢ ψευδῆ; 430
ἢ τὸ μὲν τι αὐτῶν ἀληθές, τὸ δὲ ψεῦδος; καὶ γὰρ ἂν
καὶ τοῦτο ἔξαρκολή.

ΚΡ. Ψοφεῖν ἔγωγ' ἂν φαίην τὸν τοιοῦτον, μάτην
αὐτὸν ἑαυτὸν κινουῦντα, ὥσπερ ἂν εἴ τι χαλκεῖον κινή-
σεις κρούσας.

XXXIX. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐάν πη διαλλαχθῶμεν,
ὧ Κρατύλε· ἄρ' οὐκ ἄλλο μὲν ἂν φαίης τὸ ὄνομα εἶναι,
ἄλλο δὲ ἐκεῖνο, οὗ τὸ ὄνομά ἐστιν;

ΚΡ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄνομα ὁμολογεῖς μιμημὰ τι
B εἶναι τοῦ | πράγματος;

ΚΡ. Πάντων μάλιστα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὰ ζωγραφήματα τρόπον τινὰ
ἄλλον λέγεις μιμημὰτα εἶναι πραγμάτων τινῶν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Φέρε δὴ — ἴσως γὰρ ἐγὼ οὐ μανθάνω,
ἅττα ποτ' ἔστιν ἃ λέγεις, σὺ δὲ τάχ' ἂν ὀρθῶς λέγοις
— ἔστι διανεῖμαι καὶ προσενεγκεῖν ταῦτα ἀμφοτέρω τὰ
μιμημὰτα, τὰ τε ζωγραφήματα κάκεινα τὰ ὀνόματα,
τοῖς πράγμασιν ὧν μιμημὰτά ἐστιν, ἢ οὐ;

C | ΚΡ. Ἔστιν.

ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ σκόπει τόδε. ἄρ' ἂν τις
τὴν μὲν τοῦ ἀνδρὸς εἰκόνα τῷ ἀνδρὶ ἀποδοίη, τὴν δὲ
τῆς γυναικὸς τῇ γυναικί, καὶ τἄλλα οὕτως;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοῦναντίου τὴν μὲν τοῦ ἀνδρὸς
τῇ γυναικί, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς τῷ ἀνδρὶ;

ΚΡ. Ἔστι καὶ ταῦτα.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν αὐταὶ αἱ διανομαὶ ἀμφοτέρω ὀρθαί,
ἢ ἢ ἑτέρα;

ΚΡ. Ἡ ἑτέρα.

ΣΩ. Ἡ ἂν ἐκάστῳ, οἶμαι, τὸ προσήκόν τε καὶ
τὸ ὅμοιον ἀποδιδῶ.

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἴνα τοίνυν μὴ μαχώμεθα ἐν τοῖς λόγοις
D ἐγὼ | τε καὶ σὺ, φίλοι ὄντες, ἀπόδεξάι μου ὃ λέγω.
τὴν τοιαύτην γάρ, ὧ ἑταῖρε, καλῶ ἐγώ γε διανομὴν ἐπ'
ἀμφοτέροις μὲν τοῖς μιμημὰσιν, τοῖς τε ζῴοις καὶ τοῖς

ὀνόμασιν, ὀρθήν, ἐπὶ δὲ τοῖς ὀνόμασι πρὸς τῷ ὀρθήν
καὶ ἀληθῆ· τὴν δ' ἑτέραν, τὴν τοῦ ἀνομοίου δόσιν τε
καὶ ἐπιφοράν, οὐκ ὀρθήν, καὶ ψευδῆ, ὅταν ἐπ' ὀνό-
μασιν ᾗ.

ΚΡ. Ἄλλ' ὅπως μὴ, ὦ Σώκρατες, ἐν μὲν τοῖς
ζωγραφήμασιν ᾗ τοῦτο, τὸ μὴ ὀρθῶς διανέμειν, ἐπὶ δὲ
| τοῖς ὀνόμασιν οὐ, ἀλλ' ἀναγκαῖον ᾗ ἀεὶ ὀρθῶς. E

ΣΩ. Πῶς λέγεις; τί τοῦτο ἐκείνου διαφέρει; ἄρ'
οὐκ ἔστι προσελθόντα ἀνδρὶ τῷ εἰπεῖν, ὅτι τουτί ἐστι
σὸν γράμμα, καὶ δεῖξαι αὐτῷ, ἂν μὲν τύχη, ἐκείνου
εἰκόνα, ἂν δὲ τύχη, γυναικός; τὸ δὲ δεῖξαι λέγω εἰς
τὴν τῶν ὀφθαλμῶν αἴσθησιν καταστῆσαι.

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δέ; πάλιν αὐτῷ τούτῳ προσελθόντα εἰπεῖν,
ὅτι τουτί ἐστιν σὸν ὄνομα; ἔστι δέ που καὶ τὸ ὄνομα
μίμημα, ὥσπερ τὸ ζωγράφημα. τοῦτο δὴ λέγω· ἄρ'
οὐκ ἂν εἴη αὐτῷ | εἰπεῖν, ὅτι τουτί ἐστι σὸν ὄνομα, 431
καὶ μετὰ τοῦτο εἰς τὴν τῆς ἀκοῆς αὐτῷ αἴσθησιν κατα-
στῆσαι, ἂν μὲν τύχη, τὸ ἐκείνου μίμημα, εἰπόντα ὅτι
ἀνήρ, ἂν δὲ τύχη, τὸ τοῦ θήλεος τοῦ ἀνθρωπίνου γέ-
νους, εἰπόντα ὅτι γυνή; οὐ δοκεῖ σοι τοῦτο οἶόν τ'
εἶναι καὶ γίνεσθαι ἐνίοτε;

ΚΡ. Ἐθέλω σοι, ὦ Σώκρατες, ξυγχαρῆσαι, καὶ
ἔστω οὕτως.

ΣΩ. Καλῶς γε σὺ ποιῶν, ὦ φίλε, εἰ ἔστι τοῦτο
οὕτως· οὐδὲν γὰρ δεῖ νῦν πάνυ διαμάχεσθαι περὶ
αὐτοῦ. εἰ δ' οὖν ἔστι τοιαύτη | τις διανομὴ καὶ ἐν- B
ταυθῆ, τὸ μὲν ἕτερον τούτων ἀληθεύειν βουλόμεθα καλεῖν,
τὸ δ' ἕτερον ψεύδεσθαι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ
ἔστι μὴ ὀρθῶς διανέμειν τὰ ὀνόματα μηδὲ ἀποδιδόναι

τὰ προσήκοντα ἐκάστω, ἀλλ' ἐνίοτε τὰ μὴ προσήκοντα, εἴη ἂν καὶ ῥήματα ταῦτόν τοῦτο ποιεῖν. εἰ δὲ ῥήματα καὶ ὀνόματα ἔστιν οὕτω τιθέναι, ἀνάγκη καὶ λόγους· λόγοι γάρ που, ὡς ἐγῶμαι, ἢ τούτων ζύνθεσις ἔστιν·

C ἢ | πῶς λέγεις, ᾧ Κρατύλε;

ΚΡ. Οὕτω· καλῶς γάρ μοι δοκεῖς λέγειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ γράμμασιν αὖ τὰ πρῶτα ὀνόματα ἀπεικάζομεν, ἔστιν ὥσπερ ἐν τοῖς ζωγραφήμασιν καὶ πάντα τὰ προσήκοντα χρώματά τε καὶ σχήματα ἀποδοῦναι, καὶ μὴ πάντα αὖ, ἀλλ' ἔνια ἐλλείπειν, ἔνια δὲ καὶ προστιθέναι, καὶ πλείω καὶ μείζω· ἢ οὐκ ἔστιν;

ΚΡ. Ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀποδιδούς πάντα καλὰ τὰ γράμματά τε καὶ τὰς εἰκόνας ἀποδίδωσιν, ὁ δὲ ἢ προστιθεὶς ἢ ἀφαιρῶν γράμματα μὲν καὶ εἰκόνας ἐργάζεται καὶ οὗτος, ἀλλὰ πονηρός;

D | ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ ὁ διὰ τῶν συλλαβῶν τε καὶ γραμμάτων τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων ἀπομιμούμενος; ἄρα οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἂν μὲν πάντα ἀποδῶ τὰ προσήκοντα, καλὴ ἢ εἰκὼν ἔσται· τοῦτο δ' ἔστιν ὄνομα· ἐὰν δὲ σμικρὰ ἐλλείπη ἢ προστιθῆ ἔνιοτε, εἰκὼν μὲν γενήσεται, καλὴ δὲ οὐ; ὥστε τὰ μὲν καλῶς εἰργασμένα ἔσται τῶν ὀνομάτων, τὰ δὲ κακῶς;

ΚΡ. Ἴσως.

E | ΣΩ. Ἴσως ἄρα ἔσται ὁ μὲν ἀγαθὸς δημιουργὸς ὀνομάτων, ὁ δὲ κακός;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτῳ ὁ νομοθέτης ἦν ὄνομα.

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἴσως ἄρα νῆ Δί' ἔσται, ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις, καὶ νομοθέτης ὁ μὲν ἀγαθός, ὁ δὲ κακός, ἐάν-περ τὰ ἐμπροσθεν ἐκείνα ὁμολογηθῆ ἡμῖν.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ὀρθῶς, ὃ Σώκρατες, ὅταν ταῦτα τὰ γράμματα, τό τε ἄλφα καὶ τὸ βῆτα καὶ ἕκα-στον τῶν στοιχείων, τοῖς ὀνόμασιν ἀποδιδῶμεν τῇ γραμματικῇ τέχνῃ, | ἐάν τι ἀφέλωμεν ἢ προσθῶμεν ἢ ⁴³² μεταθῶμέν τι, οὐ γέγραπται μὲν ἡμῖν τὸ ὄνομα, οὐ μέντοι ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸ παράπαν οὐδὲ γέγραπται, ἀλλ' εὐθύς ἕτερόν ἐστίν, ἐάν τι τούτων πάθῃ.

ΣΩ. Μῆ γὰρ οὐ καλῶς σκοπῶμεν οὕτω σκοποῦν-τες, ὃ Κρατύλε.

ΚΡ. Πῶς δῆ;

ΣΩ. Ἴσως ὅσα ἕκ τινος ἀριθμοῦ ἀναγκαῖον εἶναι ἢ μὴ εἶναι, πάσχοι ἂν τοῦτο ὃ σὺ λέγεις, ὥσπερ καὶ αὐτὰ τὰ δέκα ἢ ὅστις βούλει ἄλλος ἀριθμός, ἐάν ἀφέ-λης τι ἢ προσθῆς, ἕτερος εὐθύς | γέγρονε· τοῦ δὲ ποιοῦ B τινος καὶ ξυμπάσης εἰκόνας μὴ οὐχ αὐτῆ ἢ ἢ ὀρθότης, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον οὐδὲ τὸ παράπαν δέη πάντα ἀπο-δοῦναι, οἷόν ἐστιν ὃ εἰκάζει, εἰ μέλλει εἰκὼν εἶναι. σκόπει δέ, εἰ τί λέγω. ἄρ' ἂν δύο πράγματα εἴη τοιαῦδε, οἷον Κρατύλος καὶ Κρατύλου εἰκὼν, εἴ τις θεῶν μὴ μόνον τὸ σὸν χρῶμα καὶ σχῆμα ἀπεικάζειεν ὥσπερ οἱ ζωγράφοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐντὸς πάντα τοιαῦτα ποιήσειεν, οἷάπερ τὰ σά, καὶ μαλακότητος καὶ θερμότητος τὰς αὐτὰς | ἀποδοίῃ, καὶ κίνησιν καὶ ψυχῆν καὶ φρόνησιν, C οἷάπερ ἢ παρὰ σοί, ἐνθείῃ αὐτοῖς, καὶ ἐνὶ λόγῳ πάντα ἄπερ σὺ ἔχεις, τοιαῦτα ἕτερα καταστήσειεν πλησίον σου; πότερον Κρατύλος ἂν καὶ εἰκὼν Κρατύλου τότε εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ δύο Κρατύλοι;

ΚΡ. Δύο ἔμοιγε δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, Κρατύλοι.

XL. ΣΩ. Ὅρας οὖν, ὦ φίλε, ὅτι ἄλλην χρῆ
 εἰκόνοσ ὀρθότητα ζητεῖν καὶ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, καὶ
 D οὐκ ἀναγκάζειν, ἐάν τι ἀπῆ ἢ προσῆ, | μηκέτι αὐτὴν
 εἰκόνα εἶναι; ἢ οὐκ αἰσθάνει ὅσου ἐνδέουσιν αἱ εἰκόνες
 τὰ αὐτὰ ἔχειν ἐκείνοις ὧν εἰκόνες εἰσίν;

ΚΡ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Γελοῖα γοῦν, ὦ Κρατύλε, ὑπὸ τῶν ὀνομά-
 των πάθοι ἂν ἐκεῖνα ὧν ὀνόματά ἐστιν τὰ ὀνόματα,
 εἰ πάντα πανταχῆ αὐτοῖς ὁμοιωθεῖν. διττὰ γὰρ ἄν
 που πάντα γένοιτο, καὶ οὐκ ἂν ἔχοι αὐτῶν εἰπεῖν οὐδέ-
 τερον, ὁπότερόν ἐστι τὸ μὲν αὐτό, τὸ δὲ ὄνομα.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Θαρρῶν τοίνυν, ὦ γενναῖε, ἕα καὶ ὄνομα τὸ
 E μὲν εὔ | κείσθαι, τὸ δὲ μή, καὶ μὴ ἀνάγκασε πάντ'
 ἔχειν τὰ γράμματα, ἵνα κομιδῆ ἢ τοιοῦτον οἶόνπερ οὗ
 ὄνομά ἐστιν, ἀλλ' ἕα καὶ τὸ μὴ προσήκον γράμμα ἐπι-
 φέρειν. εἰ δὲ γράμμα, καὶ ὄνομα ἐν λόγῳ· εἰ δὲ
 ὄνομα, καὶ λόγον ἐν λόγῳ μὴ προσήκοντα τοῖς πράγ-
 μασιν ἐπιφέρεσθαι, καὶ μηδὲν ἦττον ὀνομάζεσθαι τὸ
 433 ματος περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ἦ, ὥσπερ ἐν τοῖς τῶν |
 στοιχείων ὀνόμασιν, εἰ μέμνησαι ἃ νῦν δὴ ἐγὼ καὶ
 Ἐρμολογένης ἐλέγομεν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μέμνημαι.

ΣΩ. Καλῶς τοίνυν. ὅταν γὰρ τοῦτο ἐνῆ, κἂν
 μὴ πάντα τὰ προσήκοντα ἔχη, λελέξεταί γε τὸ πράγμα,
 καλῶς, ὅταν πάντα, κακῶς δέ, ὅταν ὀλίγα· λέγεσθαι
 δ' οὖν, ὦ μακάριε, ἐῷμεν, ἵνα μὴ ὑφλωμεν, ὥσπερ οἱ
 ἐν Αἰγίνη νύκτωρ περιούντες ὀψὲ ὁδοῦ, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ

τὰ πράγματα δόξωμεν αὐτῇ τῇ ἀληθείᾳ οὕτω πως ἐλη-
λυθέναι ὀψιαίτερον | τοῦ δέοντος, ἢ ζήτει τινὰ ἄλλην B
ὀνόματος ὀρθότητα, καὶ μὴ ὁμολόγει δῆλωμα συλλα-
βαῖς καὶ γράμμασι πράγματος ὄνομα εἶναι. εἰ γὰρ
ταῦτα ἀμφοτέρα ἐρεῖς, οὐχ οἶός τ' ἔσει συμφωνεῖν
σαντῶ.

ΚΡ. Ἀλλά μοι δοκεῖς γε, ὦ Σώκρατες, μετρίως
λέγειν, καὶ οὕτω τίθεμαι.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα ἡμῖν ξυνδοκεῖ, μετὰ
ταῦτα τάδε σκοπῶμεν· εἰ μέλλει, φαμέν, καλῶς κείσθαι
τὸ ὄνομα, τὰ προσήκοντα δεῖ αὐτὸ γράμματα ἔχειν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. | Προσῆκει δὲ τὰ ὅμοια τοῖς πράγμασιν; C

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὰ μὲν ἄρα καλῶς κείμενα οὕτω κεῖται· εἰ
δὲ μὴ τι καλῶς ἐτέθη, τὸ μὲν ἂν πολὺ ἴσως ἐκ προσ-
ηκόντων εἴη γραμμάτων καὶ ὁμοίων, εἴπερ ἔσται
εἰκῶν, ἔχοι δ' ἂν τι καὶ οὐ προσῆκον, δι' ὃ οὐκ ἂν
καλὸν εἴη οὐδὲ καλῶς εἰργασμένον τὸ ὄνομα. οὕτω
φαμέν ἢ ἄλλως;

ΚΡ. Οὐδὲν δεῖ, οἶμαι, διαμάχεσθαι, ὦ Σώκρατες·
ἐπεὶ οὐκ ἀρέσκει γέ με τὸ φάναι ὄνομα μὲν εἶναι, μὴ
μέντοι καλῶς γε κείσθαι.

| ΣΩ. Πότερον τοῦτο οὐκ ἀρέσκει σε, τὸ εἶναι τὸ D
ὄνομα δῆλωμα τοῦ πράγματος;

ΚΡ. Ἐμέ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὸ εἶναι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἐκ
προτέρων ξυγκείμενα, τὰ δὲ πρῶτα, οὐ καλῶς σοι
δοκεῖ λέγεσθαι;

ΚΡ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ἄλλα τὰ πρῶτα εἰ μέλλει δηλώματα τινῶν γίνεσθαι, ἔχεις τινὰ καλλίω τρόπον τοῦ δηλώματα αὐτὰ γενέσθαι ἄλλον, ἢ αὐτὰ ποιῆσαι ὅτι μάλιστα τοι-
 E αὐτὰ οἷα ἐκεῖνα | ἂ δεῖ δηλοῦν αὐτά; ἢ ὅδε μᾶλλον σε ἀρέσκει ὁ τρόπος, ὃν Ἐρμογένης λέγει καὶ ἄλλοι πολλοί, τὸ ξυνθήματα εἶναι τὰ ὀνόματα καὶ δηλοῦν τοῖς ξυνθεμένοις, προειδόσι δὲ τὰ πράγματα, καὶ εἶναι ταύτην ὀρθότητα ὀνόματος, ξυνθήκην, διαφέρειν δὲ οὐδέν, ἐάντε τις ξυνθῆται ὥσπερ νῦν ξύγκειται, ἐάντε καὶ τούναντίον ἐπὶ μὲν ᾧ νῦν σμικρόν, μέγα καλεῖν, ἐπὶ δὲ ᾧ μέγα, σμικρόν; πότερός σε ὁ τρόπος ἀρέσκει;
 434 ΚΡ. Ὅλω καὶ | παντὶ διαφέρει, ᾧ Σώκρατες, τὸ ὁμοιώματι δηλοῦν ὅτι ἂν τις δηλοῖ, ἀλλὰ μὴ τῷ ἐπι-
 τυχόντι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν εἶπερ ἔσται τὸ ὄνομα ὅμοιον τῷ πράγματι, ἀναγκαῖον πεφυκέναι τὰ στοι-
 χεῖα ὅμοια τοῖς πράγμασιν, ἐξ ὧν τὰ πρῶτα ὀνόματά τις ξυνθήσει; ὧδε δὲ λέγω· ἄρά ποτ' ἂν τις ξυνέθηκεν ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ζωγράφημα ὅμοιον τῷ τῶν ὄντων, εἰ μὴ φύσει ὑπῆρχε φαρμακεῖα ὅμοια ὄντα, ἐξ ὧν
 B ξυντίθεται τὰ | ζωγραφούμενα, ἐκείνοις ἂ μιμεῖται ἢ γραφικῆ· ἢ ἀδύνατον;

ΚΡ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὡσαύτως καὶ ὀνόματα οὐκ ἂν ποτε ὅμοια γένοιτο οὐδενί, εἰ μὴ ὑπάρξει ἐκεῖνα πρῶτον ὁμοιότητά τινα ἔχοντα, ἐξ ὧν ξυντίθεται τὰ ὀνόματα, ἐκείνοις ὧν ἔστι τὰ ὀνόματα μιμήματα; ἔστι δέ, ἐξ ὧν συνθετέον, στοιχεῖα;

ΚΡ. Ναί.

XLI. ΣΩ. Ἦδη τοίνυν καὶ σὺ κοινώνει τοῦ λόγου

οὔπερ ἄρτι Ἐρμογένης. φέρε, καλῶς σοι | δοκοῦμεν C
λέγειν, ὅτι τὸ ῥῶ τῇ φορᾷ καὶ κινήσει καὶ σκληρότητι
προσέοικεν, ἢ οὐ καλῶς;

ΚΡ. Καλῶς ἔμοιγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ λάβδα τῷ λείῳ καὶ μαλακῷ καὶ οἷς
νῦν δὴ ἐλέγομεν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν, ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἡμεῖς μὲν
φαμεν σκληρότης, Ἐρετριῆς δὲ σκληρότηρ;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Πότερον οὖν τό τε ῥῶ καὶ τὸ σίγμα ἔοικεν
ἀμφοτέρω τῷ αὐτῷ, καὶ δηλοῖ ἐκείνοις τε τὸ αὐτὸ
τελευτῶντος τοῦ ῥῶ καὶ ἡμῖν τοῦ σίγμα, ἢ τοῖς ἐτέ-
ροις ἡμῶν οὐ δηλοῖ;

ΚΡ. Δηλοῖ μὲν οὖν ἀμφοτέροις. D

ΣΩ. Πότερον ἢ ὅμοια τυγχάνει ὄντα τὸ ῥῶ καὶ
τὸ σίγμα, ἢ ἢ μή;

ΚΡ. Ἦ ὅμοια.

ΣΩ. Ἦ οὖν ὅμοιά ἐστι πανταχῇ;

ΚΡ. Πρὸς γε τὸ ἴσως φορὰν δηλοῦν.

ΣΩ. Ἦ καὶ τὸ λάβδα ἐγκείμενον; οὐ τὸ ἐναν-
τίον δηλοῖ σκληρότητος;

ΚΡ. Ἴσως γὰρ οὐκ ὀρθῶς ἐγκείται, ὡς Σώκρατες·
ὡσπερ καὶ ἂ νῦν δὴ σὺ πρὸς Ἐρμογένη ἔλεγες ἔξαι-
ρῶν τε καὶ ἐντιθεῖς γράμματα οὗ δέοι, καὶ ὀρθῶς
ἐδόκεις ἔμοιγε. καὶ νῦν ἴσως ἀντὶ τοῦ λάβδα ῥῶ δεῖ
λέγειν.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. τί οὖν; νῦν ὡς λέγομεν, | οὐδὲν E
μανθάνομεν ἀλλήλων, ἐπειδάν τις φῆ σκληρόν, οὐδὲ
οἶσθα σὺ νῦν ὅτι ἐγὼ λέγω;

ΚΡ. Ἔγωγε, διὰ γε τὸ ἔθος, ᾧ φίλτατε.

ΣΩ. Ἔθος δὲ λέγων οἶει τι διάφορον λέγειν ξυνθήκης; ἢ ἄλλο τι λέγεις τὸ ἔθος ἢ ὅτι ἐγώ, ὅταν τοῦτο φθέγγωμαι, διανοοῦμαι ἐκεῖνο, σὺ δὲ γινώσκεις ὅτι ἐκεῖνο διανοοῦμαι; οὐ τοῦτο λέγεις;

435

| ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ γινώσκεις ἐμοῦ φθεγγομένου, δήλωμά σοι γίνεται παρ' ἐμοῦ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἀπὸ τοῦ ἀνομοίου γε ἢ ὁ διανοούμενος φθέγγωμαι, εἶπερ τὸ λάβδα ἀνόμοιόν ἐστι τῇ ἢ φῆς σὺ σκληρότητι· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, τί ἄλλο ἢ αὐτὸς σαυτῷ ξυνέθου καὶ σοι γίνεται ἢ ὀρθότης τοῦ ὀνόματος ξυνθήκη, ἐπειδὴ γε δηλοῖ καὶ τὰ ὅμοια καὶ τὰ ἀνόμοια γράμματα, ἔθους τε καὶ ξυνθήκης τυχόντα;

B εἰ δ' ὅτι μάλιστα μὴ ἐστι τὸ ἔθος ξυνθήκη, | οὐκ ἂν καλῶς ἔτι ἔχοι λέγειν τὴν ὁμοιότητα δήλωμα εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἔθος· ἐκεῖνο γάρ, ὡς ἔοικε, καὶ ὁμοίῳ καὶ ἀνομοίῳ δηλοῖ. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ξυγχωροῦμεν, ᾧ Κρατύλε — τὴν γὰρ σιγὴν σου ξυγχώρησιν θήσω — ἀναγκαῖόν που καὶ ξυνθήκην τι καὶ ἔθος ξυμβάλλεσθαι πρὸς δήλωσιν ὧν διανοούμενοι λέγομεν· ἐπεὶ, ᾧ βέλτιστε, εἰ θέλεις ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἐλθεῖν, πόθεν οἶει ἔξειν ὀνόματα ὅμοια ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἀριθμῶν ἐπενεγκεῖν,

C εἰ μὴ ἔῃς τι τὴν σὴν | ὁμολογίαν καὶ ξυνθήκην κῦρος ἔχειν τῶν ὀνομάτων ὀρθότητος πέρι; ἐμοὶ μὲν οὖν καὶ αὐτῷ ἀρέσκει μὲν κατὰ τὸ δυνατὸν ὅμοια εἶναι τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασιν· ἀλλὰ μὴ ὡς ἀληθῶς, τὸ τοῦ Ἐρμογένους, γλίσχρα ἢ ἡ ὀλκή αὕτη τῆς ὁμοιότητος, ἀναγκαῖον δὲ ἢ καὶ τῷ φορτικῷ τούτῳ προσχωρῆσθαι, τῇ

ξυνθήκη, εἰς ὀνομάτων ὀρθότητα. ἐπεὶ ἴσως κατὰ γε τὸ δυνατὸν κάλλιστ' ἂν λέγοιτο, ὅταν ἢ πᾶσιν ἢ ὡς πλείστοις ὁμοίοις λέγηται, τοῦτο δ' ἐστὶ προσήκουσιν, αἰσχιστα δὲ τούναντίον. τόδε δέ | μοι ἔτι εἶπε μετὰ D ταῦτα, τίνα ἡμῖν δύναμιν ἔχει τὰ ὀνόματα καὶ τί φῶμεν αὐτὰ καλὸν ἀπεργάζεσθαι;

XLII. ΚΡ. Διδάσκειν ἔμοιγε δοκεῖ, ᾧ Σώκρατες, καὶ τοῦτο πάννυ ἀπλοῦν εἶναι, ὅς ἂν τὰ ὀνόματα ἐπίσσηται, ἐπίστασθαι καὶ τὰ πράγματα.

ΣΩ. Ἴσως γάρ, ᾧ Κρατύλε, τὸ τοιόνδε λέγεις, ὡς ἐπειδάν τις εἰδῆ τὸ ὄνομα οἷόν ἐστιν — ἔστι δὲ οἷόνπερ τὸ πρᾶγμα — εἴσεται δὴ καὶ τὸ πρᾶγμα, ἐπεὶπερ ὅμοιον | τυγχάνει ὄν τῷ ὀνόματι, τέχνη δὲ E μία ἄρ' ἐστὶν ἢ αὐτῇ πάντων τῶν ἀλλήλοις ὁμοίων. κατὰ τοῦτο δὴ μοι δοκεῖς λέγειν, ὡς ὅς ἂν τὰ ὀνόματα εἰδῆ εἴσεται καὶ τὰ πράγματα.

ΚΡ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἐχε δὴ, ἴδωμεν τίς ποτ' ἂν εἴη ὁ τρόπος οὗτος τῆς διδασκαλίας τῶν ὄντων, ὄν σὺ λέγεις νῦν, καὶ πότερον ἔστι μὲν καὶ ἄλλος, οὗτος μέντοι βελτίων, ἢ οὐδ' ἔστιν ἄλλος ἢ οὗτος. ποτέρως οἶε;

ΚΡ. | Οὕτως ἔγωγε, οὐ πάννυ τι εἶναι ἄλλον, 436 τοῦτον δὲ καὶ μόνον καὶ βέλτιστον.

ΣΩ. Πότερον δὲ καὶ εὗρεσιν τῶν ὄντων τὴν αὐτὴν ταύτην εἶναι, τὸν τὰ ὀνόματα εὗρόντα καὶ ἐκεῖνα εὗρηκέναι ᾧν ἐστὶ τὰ ὀνόματα· ἢ ζητεῖν μὲν καὶ εὗρίσκειν ἕτερον δεῖν τρόπον, μανθάνειν δὲ τοῦτον;

ΚΡ. Πάντων μάλιστα καὶ ζητεῖν καὶ εὗρίσκειν τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον κατὰ ταῦτα.

ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐννοήσωμεν, ᾧ Κρατύλε, εἴ τις

B ζητῶν τὰ πράγματα ἀκολουθοῖ τοῖς ὀνόμασι, | σκοπῶν οἶον ἕκαστον βούλεται εἶναι, ἄρ' ἐννοεῖς ὅτι οὐ μικρὸς κίνδυνός ἐστιν ἐξαπατηθῆναι;

KP. Πῶς;

ΣΩ. Δῆλον ὅτι ὁ θέμενος πρῶτος τὰ ὀνόματα, οἷα ἠγεῖτο εἶναι τὰ πράγματα, τοιαῦτα ἐτίθετο καὶ τὰ ὀνόματα, ὡς φαμεν. ἦ γάρ;

KP. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ἐκεῖνος μὴ ὀρθῶς ἠγεῖτο, ἔθετο δὲ οἷα ἠγεῖτο, τί οἶει ἡμᾶς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ πείσεσθαι; ἄλλο τι ἢ ἐξαπατηθῆσεσθαι;

KP. Ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως ἔχη, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἢ εἰδότα | τίθεσθαι τὸν τιθέμενον τὰ ὀνόματα· εἰ δὲ μὴ, ὅπερ πάλαι ἐγὼ ἔλεγον, οὐδ' ἂν ὀνόματα εἶη. μέγιστον δέ σοι ἔστω τεκμήριον ὅτι οὐκ ἐσφαλται τῆς ἀληθείας ὁ τιθέμενος· οὐ γὰρ ἂν ποτε οὕτω ξύμφωνα ἦν αὐτῷ ἅπαντα· ἢ οὐκ ἐνενοεῖς αὐτὸς λέγων ὡς πάντα κατὰ ταῦτόν καὶ ἐπὶ ταῦτόν ἐγίγνετο τὰ ὀνόματα;

ΣΩ. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ὠγαθὲ Κρατύλε, οὐδὲν ἐστὶν ἀπολόγημα. εἰ γὰρ τὸ πρῶτον σφαλεῖς ὁ τιθέ-
D μενος τᾶλλα ἤδη πρὸς τοῦτ' ἐβιάζετο καὶ | αὐτῷ ξυμ-
φωνεῖν ἠνάγκαζεν, οὐδὲν ἄτοπον, ὥσπερ τῶν διαγραμμάτων ἐνίοτε τοῦ πρώτου μικροῦ καὶ ἀδήλου ψεύδους γενομένου, τὰ λοιπὰ πάμπολλα ἤδη ὄντα ἐπόμενα ὁμολογεῖν ἀλλήλοις. δεῖ δὴ περὶ τῆς ἀρχῆς παντὸς πράγματος παντὶ ἀνδρὶ τὸν πολὺν λόγον εἶναι καὶ τὴν πολλὴν σκέψιν, εἴτε ὀρθῶς εἴτε μὴ ὑπόκειται· ἐκεῖνης δὲ ἐξετασθείσης ἱκανῶς, τὰ λοιπὰ φαίνεσθαι ἐκείνη
E ἐπόμενα. οὐ μέντοι ἀλλὰ | θαναμάζοιμ' ἂν, εἰ καὶ τὰ

ὀνόματα ξυμφωνεῖ αὐτὰ αὐτοῖς. πάλιν γὰρ ἐπισκεψώμεθα ἃ τὸ πρότερον διήλθομεν. ὥς τοῦ παντὸς λόγος τε καὶ φερομένου καὶ φέοντός φαμεν σημαίνειν ἡμῖν τὴν οὐσίαν τὰ ὀνόματα. ἄλλο τι οὕτω σοι δοκεῖ δηλοῦν;

ΚΡ. Πάνυ σφόδρα, καὶ ὀρθῶς γε | σημαίνει. 437

ΣΩ. Σκοπῶμεν δὴ ἐξ αὐτῶν ἀναλαβόντες πρῶτον μὲν τοῦτο τὸ ὄνομα, τὴν ἐπιστήμην, ὥς ἀμφίβολόν ἐστι καὶ μᾶλλον ἔοικε σημαίνοντι, ὅτι ἴσθησιν ἡμῶν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν ἢ ὅτι ξυμπεριφέρεται, καὶ ὀρθότερόν ἐστιν ὥσπερ νῦν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν λέγειν μᾶλλον ἢ ἐκβάλλοντας τὸ εἶ πιστήμην, ἀλλὰ τὴν ἐμβολὴν ποιήσασθαι ἀντὶ τῆς ἐν τῷ εἶ ἐν τῷ ἰῶτα. ἔπειτα τὸ βέβαιον, ὅτι βάσειώς τινός ἐστιν καὶ στάσεως μίμημα, ἀλλ' οὐ φορᾶς. | ἔπειτα ἡ ἱστορία B αὐτό που σημαίνει, ὅτι ἴσθησι τὸν ἄνθρωπον. καὶ τὸ πιστὸν ἰστὰν παντάπασι σημαίνει. ἔπειτα δὲ ἡ μνήμη παντί που μνηύει, ὅτι μονή ἐστιν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλ' οὐ φορᾶ. εἰ δὲ βούλει, ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ξυμφορᾶ, εἰ κατὰ τὸ ὄνομά τις ἀκολουθήσει, φανεῖται ταῦτόν τῇ ξυνέσει ταύτῃ καὶ ἐπιστήμῃ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς περὶ τὰ σπουδαῖα ὀνόμασιν. ἔτι τοίνυν ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ἀκολασία παραπλησίᾳ τούτοις φαίνεται· ἡ μὲν γὰρ τοῦ ἅμα θεῷ λόγος | πορεία φαίνεται, ἡ ἁμαρτία, ἡ C δ' ἀκολασία παντάπασι ἀκολουθία τοῖς πράγμασι φαίνεται. καὶ οὕτως, ἃ νομίζομεν ἐπὶ τοῖς κακίστοις ὀνόματα εἶναι, ὁμοίωτατ' ἂν φαίνοιτο τοῖς ἐπὶ τοῖς καλλίστοις. οἶμαι δὲ καὶ ἄλλα πόλλ' ἂν τις εὔροι, εἰ πραγματεύοιτο, ἐξ ὧν οἴηθείη ἂν αὐτὸ πάλιν τὸν τὰ ὀνόματα τιθέμενον οὐχὶ λόγους οὐδὲ φερόμενα ἀλλὰ μένοντα τὰ πράγματα σημαίνειν.

D ΚΡ. Ἄλλ', ὧ Σώκρατες, ὁρᾷς, ὅτι τὰ πολλὰ | ἐκείνως ἐσήμαινεν.

ΣΩ. Τί οὖν τοῦτο, ὧ Κρατύλε; ὥσπερ ψήφους διαριθμησόμεθα τὰ ὀνόματα, καὶ ἐν τούτῳ ἔσται ἡ ὀρθότης; ὁπότερα ἂν πλείω φαίνηται τὰ ὀνόματα σημαίνοντα, ταῦτα δὴ ἔσται τάληθῆ;

ΚΡ. Οὐκουν εἰκός γε.

E XLIII. ΣΩ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ὧ φίλε. καὶ ταῦτα μὲν γε αὐτοῦ ἐάσωμεν, [τάδε δὲ ἐπισκεψόμεθα, εἰ ἡμῖν καὶ τῆδε ὁμολογεῖς εἴτε καὶ οὐ. φέρε, τοὺς τὰ ὀνόματα ἐν ταῖς πόλεσι τιθεμένους ἐκάστοτε, ἐν τε ταῖς Ἑλληνικαῖς καὶ βαρβαρικαῖς, οὐκ ἄρτίως ὁμολογοῦμεν νομοθέτας εἶναι καὶ τὴν τέχνην τὴν τοῦτο δυναμένην νομοθετικὴν;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Λέγε δὴ, οἱ πρῶτοι νομοθέται τὰ πρῶτα ὀνόματα πότερον γινώσκοντες τὰ πράγματα, οἷς ἐτίθεντο, ἐτίθεντο ἢ ἀγνοοῦντες;

ΚΡ. Οἶμαι μὲν ἐγώ, ὧ Σώκρατες, γινώσκοντες.

438 | ΣΩ. Οὐ γάρ που, ὧ ἑταῖρε Κρατύλε, ἀγνοοῦν-
τές γε.

ΚΡ. Οὐ μοι δοκεῖ.

ΣΩ.] ἐπανελθόμεν δὲ πάλιν ὅθεν δεῦρο μετέβημεν. ἄρτι γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν, εἰ μέμνησαι, τὸν τιθέμενον τὰ ὀνόματα ἀναγκαῖον ἔφησθα εἶναι εἰδῶτα τιθεσθαι οἷς ἐτίθετο. πότερον οὖν ἐτι σοι δοκεῖ οὕτως ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἔτι.

ΣΩ. Ἡ καὶ τὸν τὰ πρῶτα τιθέμενον εἰδῶτα φῆς τιθεσθαι;

ΚΡ. Είδότα.

ΣΩ. Ἐκ ποίων οὖν ὀνομάτων ἢ μεμαθηκῶς ἢ εὐρηκῶς ἦν τὰ πράγματα, | εἶπερ τά γε πρῶτα μὴ πω B
ἔκειτο, μαθεῖν δ' αὖ φαμεν τὰ πράγματα καὶ εὐρεῖν
ἀδύνατον εἶναι ἄλλως ἢ τὰ ὀνόματα μαθόντας ἢ αὐ-
τοὺς ἐξευρόντας οἷά ἐστι;

ΚΡ. Δοκεῖς τί μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τίνα οὖν τρόπον φῶμεν αὐτοὺς εἰδόντας
θέσθαι ἢ νομοθέτας εἶναι, πρὶν καὶ ὀτιοῦν ὄνομα κεί-
σθαι τε καὶ ἐκείνους εἰδέναι, εἶπερ μὴ ἔστι τὰ πράγ-
ματα μαθεῖν ἄλλ' ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων;

ΚΡ. Οἶμαι μὲν ἐγὼ τὸν ἀληθέστατον λόγον περὶ
| τούτων εἶναι, ὦ Σώκρατες, μείζω τινὰ δύναμιν εἶναι C
ἢ ἀνθρωπείαν τὴν θεμένην τὰ πρῶτα ὀνόματα τοῖς
πράγμασιν, ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι αὐτὰ ὀρθῶς ἔχειν.

ΣΩ. Εἶτα, οἶει, ἐναντία ἂν ἐτίθετο αὐτὸς αὐτῷ
ὁ θεός, ὦν δαίμων τις ἢ θεός; ἢ οὐδέν σοι ἔδοκοῦμεν
ἄρτι λέγειν;

ΚΡ. Ἀλλὰ μὴ οὐκ ἦ τούτων τὰ ἕτερα ὀνόματα.

ΣΩ. Πότερα, ὦ ἄριστε, τὰ ἐπὶ τὴν στάσιν ἄγοντα
ἢ τὰ ἐπὶ τὴν φοράν; οὐ γάρ που κατὰ τὸ ἄρτι λεχθὲν
πλήθει κριθήσεται.

ΚΡ. | Οὔτοι δὴ δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες. D

ΣΩ. Ὀνομάτων οὖν στασιασάντων, καὶ τῶν μὲν
φασκόντων ἑαυτὰ εἶναι τὰ ὅμοια τῇ ἀληθείᾳ, τῶν δ'
ἑαυτά, τίνι ἔτι διακρινοῦμεν, ἢ ἐπὶ τί ἐλθόντες; οὐ γάρ
που ἐπὶ ὀνομάτά γε ἕτερα ἄλλα τούτων· οὐ γάρ ἐστιν,
ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἄλλ' ἄττα ζητητέα πλὴν ὀνομάτων, ἃ
ἡμῖν ἐμφανιεῖ ἄνευ ὀνομάτων, ὁπότερα τούτων ἐστὶ τὰ-
ληθῆ, δεῖξαντα δῆλον ὅτι τὴν | ἀλήθειαν τῶν ὄντων. E

ΚΡ. Δοκεῖ μοι οὕτω.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα, ὡς εἰκεν, ᾧ Κρατύλε, δυνατόν μαθεῖν ἄνευ ὀνομάτων τὰ ὄντα, εἶπερ ταῦτα οὕτως ἔχει.

ΚΡ. Φαίνεται.

ΣΩ. Διὰ τίνος ἄλλου οὖν ἔτι προσδοκᾷς ἂν αὐτὰ μαθεῖν; ἄρα δι' ἄλλου του ἢ οὐπερ εἰκός τε καὶ δικαιοτάτον, δι' ἀλλήλων γε, εἴ πη ξυγγενῆ ἔστιν, καὶ αὐτὰ δι' αὐτῶν; τὸ γάρ που ἕτερον ἐκείνων καὶ ἄλλοῖον ἕτερον ἂν τι καὶ ἄλλοῖον σημαῖνοι, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνα.

ΚΡ. Ἀληθῆ μοι φαίνει λέγειν.

439

| ΣΩ. Ἐχε δὴ πρὸς Διός· τὰ δὲ ὀνόματα οὐ πολλάκις μέντοι ὠμολογήσαμεν τὰ καλῶς κείμενα εἰκότα εἶναι ἐκείνοις ᾧν ὀνόματα κεῖται, καὶ εἶναι εἰκόνας τῶν πραγμάτων;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ἔστι μὲν ὅτι μάλιστα δι' ὀνομάτων τὰ πράγματα μανθάνειν, ἔστι δὲ καὶ δι' αὐτῶν, ποτέρα ἂν εἴη καλλίων καὶ σαφεστέρα ἢ μάθησις; ἐκ τῆς εἰκόνοσ μανθάνειν αὐτὴν τε αὐτὴν, εἰ καλῶς εἰκασται, καὶ τὴν ἀληθειαν, ἧς ἦν εἰκόν, ἢ ἐκ τῆς ἀληθείας αὐτὴν τε αὐτὴν καὶ τὴν | εἰκόνα αὐτῆς, εἰ πρόποντως εἴργασται;

ΚΡ. Ἐκ τῆς ἀληθείας μοι δοκεῖ ἀνάγκη εἶναι.

ΣΩ. Ὅντινα μὲν τοίνυν τρόπον δεῖ μανθάνειν ἢ εὐρίσκειν τὰ ὄντα, μείζον ἴσως ἔστιν ἐγνωκέναι ἢ κατ' ἐμὲ καὶ σέ· ἀγαπητὸν δὲ καὶ τοῦτο ὁμολογήσασθαι, ὅτι οὐκ ἐξ ὀνομάτων, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὰ ἐξ αὐτῶν καὶ μαθητέον καὶ ζητητέον ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων.

ΚΡ. Φαίνεται, ᾧ Σώκρατες.

XLIV. ΣΩ. Ἔτι τοίνυν τόδε σκεψώμεθα, ὅπως μὴ ἡμᾶς τὰ πολλὰ ταῦτα ὀνόματα ἐς ταῦτόν τείνοντα | ἐξαπατᾶ, εἰ τῷ ὄντι μὲν οἱ θέμενοι αὐτὰ διανοη- C
θέντες ἔθεντο ὡς ἰόντων ἀπάντων ἀεὶ καὶ ρεόντων —
φαινόνται γὰρ ἔμοιγε καὶ αὐτοὶ οὕτω διανοηθῆναι —,
τὸ δ', εἰ ἔτυχεν, οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' οὗτοι αὐτοὶ τε
ὡσπερ εἰς τινὰ δίνην ἐμπεσόντες κυκῶνται καὶ ἡμᾶς
ἐφελκόμενοι προσεμβάλλουσιν. σκέψαι γάρ, ὧ̄ θαν-
μάσιε Κρατύλε, ὃ ἔγωγε πολλάκις ὄνειρώττω. πότερον
φῶμέν τι εἶναι αὐτὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ ἐν ἕκα-
στον τῶν ὄντων | οὕτω, ἢ μῆ; D

ΚΡ. Ἔμοιγε δοκεῖ, ὧ̄ Σώκρατες.

ΣΩ. Αὐτὸ τοίνυν ἐκεῖνο σκεψώμεθα, μὴ εἰ πρόσ-
ωπὸν τί ἐστὶν καλὸν ἢ τι τῶν τοιούτων, καὶ δοκεῖ
ταῦτα πάντα ρεῖν· ἀλλ' αὐτό, φῶμεν, τὸ καλὸν οὐ
τοιούτον ἀεὶ ἐστὶν οἷόν ἐστιν;

ΚΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οἷόν τε προσειπεῖν αὐτὸ ὀρθῶς, εἰ
ἀεὶ ὑπεξέρχεται, πρῶτον μὲν ὅτι ἐκεῖνό ἐστιν, ἔπειτα
ὅτι τοιούτον, ἢ ἀνάγκη ἅμα ἡμῶν λεγόντων ἄλλο αὐτὸ
εὐθύς γίγνεσθαι καὶ ὑπεξιέναι καὶ μηκέτι οὕτως ἔχειν;

ΚΡ. Ἀνάγκη.

| ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν εἴη τί ἐκεῖνο, ὃ μηδέποτε E
ὡσαύτως ἔχει; εἰ γάρ ποτε ὡσαύτως ἴσχει, ἐν γ'
ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δῆλον ὅτι οὐδὲν μεταβαίνει· εἰ δὲ
ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ τὸ αὐτό ἐστὶ, πῶς ἂν τοῦτό γε
μεταβάλλοι ἢ κινοῖτο, μηδὲν ἐξιστάμενον τῆς αὐτοῦ
ιδέας;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἂν γνωσθεῖη γε ὑπ' οὐδε-

440 νόσ. ἅμα γὰρ ἂν ἐπιόντος | τοῦ γνωσομένου ἄλλο καὶ
 ἄλλοιον γίγνοιτο, ὥστε οὐκ ἂν γνωσθεῖν ἔτι ὁποῖόν
 γέ τί ἐστιν ἢ πῶς ἔχον· γνωσις δὲ δήπου οὐδεμία
 γιγνώσκει ὃ γινώσκει μηδαμῶς ἔχον.

KP. Ἔστιν ὡς λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐδὲ γνωσιν εἶναι φάναι εἰκός, ὧ
 Κρατύλε, εἰ μεταπίπτει πάντα χρήματα καὶ μηδὲν
 μένει. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ τοῦτο, ἢ γνωσις, τοῦ γνωσις
 εἶναι μὴ μεταπίπτει, μένοι τε ἂν αἰεὶ ἢ γνωσις καὶ
 B εἴη γνωσις· εἰ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος μεταπίπτει | τῆς
 γνώσεως, ἅμα τ' ἂν μεταπίπτοι εἰς ἄλλο εἶδος γνώ-
 σεως καὶ οὐκ ἂν εἴη γνωσις· εἰ δὲ αἰεὶ μεταπίπτει,
 αἰεὶ οὐκ ἂν εἴη γνωσις, καὶ ἐκ τούτου τοῦ λόγου
 οὔτε τὸ γνωσόμενον οὔτε τὸ γνωσθησόμενον ἂν εἴη·
 εἰ δὲ ἔστι μὲν αἰεὶ τὸ γινώσκον, ἔστι δὲ τὸ γινω-
 σκόμενον, ἔστι δὲ τὸ καλόν, ἔστι δὲ τὸ ἀγαθόν, ἔστι
 δὲ ἐν ἕκαστον τῶν ὄντων, οὐ μοι φαίνεται ταῦτα
 ὅμοια ὄντα, ἃ νῦν ἡμεῖς λέγομεν, ῥοῆ οὐδὲν οὐδὲ
 C φορᾶ. | ταῦτ' οὖν πότερόν ποτε οὕτως ἔχει ἢ ἐκείνως,
 ὡς οἱ περὶ Ἡράκλειτον τε λέγουσι καὶ ἄλλοι πολλοί,
 μὴ οὐ ῥάδιον ἢ ἐπισκέψασθαι, οὐδὲ πάνυ νοῦν ἔχοντος
 ἀνθρώπου ἐπιτρέψαντα ὀνόμασιν αὐτὸν καὶ τὴν αὐτοῦ
 ψυχὴν θεραπεύειν, πεπιστευκότα ἐκείνοις καὶ τοῖς
 θεμενοῖς αὐτά, δυσχυρίζεσθαι ὡς τι εἰδότα καὶ αὐτοῦ
 τε καὶ τῶν ὄντων καταγινώσκειν, ὡς οὐδὲν ὑγιῆς
 οὐδενός, ἀλλὰ πάντα ὥσπερ κεράμια ῥεῖ, καὶ ἀτεχνῶς
 D ὥσπερ οἱ κατάρρω νοσοῦντες ἄνθρωποι, οὕτως | οἴε-
 σθαι καὶ τὰ πράγματα διακεῖσθαι, ὑπὸ ρεύματός τε
 καὶ κατάρρου πάντα τὰ χρήματα ἔχεσθαι. ἴσως μὲν
 οὖν δή, ὧ Κρατύλε, οὕτως ἔχει, ἴσως δὲ καὶ οὐ. σκο-

πεισθαι οὖν χρὴ ἀνδρείως τε καὶ εὖ, καὶ μὴ θραδίως ἀποδέχεσθαι — ἔτι γὰρ νέος εἶ καὶ ἡλικίαν ἔχεις —, σκεψάμενον δέ, ἐὰν εὖρης, μεταδιδόναι καὶ ἐμοί.

ΚΡ. Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα. εὖ μέντοι ἴσθι, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ νυνὶ ἀσκέπτως ἔχω, ἀλλὰ μοι σκοπουμένῳ καὶ πράγματα ἔχοντι πολὺν | μᾶλλον ἐκείνως Ε φαίνεται ἔχειν, ὡς Ἡράκλειτος λέγει.

ΣΩ. Εἰς αὐθις τοίνυν με, ὦ ἑταῖρε, διδάξεις, ἐπειδὴν ἤμης· νῦν δέ, ὥσπερ παρεσκεύασαι, πορεύου εἰς ἀγρόν· προπέμψει δέ σε καὶ Ἐρμογένης ὄδε.

ΚΡ. Ταῦτ' ἔσται, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ καὶ σὺ πειρώ ἔτι ἐννοεῖν ταῦτα ἤδη.

ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ

[ἢ περὶ ἐπιστήμης, πειραστικός].

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΕΤΚΛΕΙΔΗΣ, ΤΕΡΨΙΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ,
ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

St. I
p. 142

I. ΕΥ. Ἄρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγοῦ;

ΤΕΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι. καὶ σέ γε ἐξήτουν κατ' ἀγορὰν καὶ ἐθαύμαζον, ὅτι οὐχ οἶός τ' ἦ εὐρεῖν.

ΕΥ. Οὐ γὰρ ἦ κατὰ πόλιν.

ΤΕΡ. Ποῦ μὴν;

ΕΥ. Εἰς λιμένα καταβαίνων Θεαιτήτῳ ἐνέτυχον φερομένῳ ἐκ Κορίνθου ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου Ἀθήναζε.

ΤΕΡ. Ζῶντι ἢ τετελευτηκότι;

B | ΕΥ. Ζῶντι καὶ μάλα μόλις· χαλεπῶς μὲν γὰρ ἔχει καὶ ὑπὸ τραυμάτων τινῶν, μᾶλλον μὴν αὐτὸν αἰρεῖ τὸ γεγονόςς νόσημα ἐν τῷ στρατεύματι.

ΤΕΡ. Μῶν ἢ δυσεντερία;

ΕΥ. Ναί.

ΤΕΡ. Οἶον ἄνδρα λέγεις ἐν κινδύνῳ εἶναι.

ΕΥ. Καλόν τε καὶ ἀγαθόν, ὦ Τερψίων, ἐπεὶ τοι καὶ νῦν ἤκουόν τινας μάλα ἐγκωμιαζόντων αὐτὸν περὶ τὴν μάχην.

ΤΕΡ. Καὶ οὐδέν γ' ἄτοπον, ἀλλὰ πολὺ θαυμαστό-

τερον, εἰ μὴ τοιοῦτος ἦν. ἀτὰρ πῶς οὐκ | αὐτοῦ Με- C
γαροῖ κατέλευεν;

ΕΥ. Ἐπείγετο οἴκαδε· ἐπεὶ ἔγωγ' ἐδεόμην καὶ
συνεβούλευον, ἀλλ' οὐκ ἤθελεν. καὶ δῆτα προπέμψας
αὐτόν, ἀπὼν πάλιν ἀνεμνήσθην καὶ ἐθαύμασα Σωκρά-
τους, ὡς μαντικῶς ἄλλα τε δὴ εἶπε καὶ περὶ τούτου.
δοκεῖ γάρ μοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου ἐντυχεῖν αὐτῷ
μειρακίῳ ὄντι, καὶ συγγενόμενός τε καὶ διαλεχθεὶς πάννυ
ἀγασθῆναι αὐτοῦ τὴν φύσιν. καὶ μοι ἐλθόντι Ἀθήναζε
τούς τε λόγους οὓς διελέχθη αὐτῷ διηγήσατο, καὶ | D
μάλα ἀξιόους ἀκοῆς, εἶπέ τε, ὅτι πᾶσα ἀνάγκη εἶη τοῦ-
τον ἐλλόγιμον γενέσθαι, εἶπερ εἰς ἡλικίαν ἔλθοι.

ΤΕΡ. Καὶ ἀληθῆ γε, ὡς ἔοικεν, εἶπεν. ἀτὰρ
τίνες ἦσαν οἱ λόγοι; ἔχοις ἂν διηγήσασθαι;

ΕΥ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐκ οὖν οὕτω γε ἀπὸ στό-
ματος· ἀλλ' ἐγραψάμην τότε εὐθύς | οἴκαδ' ἐλθὼν 143
ὑπομνήματα, ὕστερον δὲ κατὰ σχολὴν ἀναμιμνησκόμενος
ἔγραφον, καὶ ὁσάκις Ἀθήναζε ἀφικοίμην, ἐπανηρώτων
τὸν Σωκράτη ὃ μὴ ἐμεμνήμην, καὶ δεῦρο ἐλθὼν ἐπην-
ωρθούμην· ὥστε μοι σχεδόν τι πᾶς ὁ λόγος γέγραπται.

ΤΕΡ. Ἄλλ' ἤδη ἤκουσά σου καὶ πρότερον, καὶ
μέντοι ἀεὶ μέλλων κελεύσειν ἐπιδειξάι διατέτριφα δεῦρο.
ἀλλὰ τί κωλύει νῦν ἡμᾶς διελθεῖν; πάντως ἔγωγε καὶ
ἀναπαύσασθαι θέομαι, ὡς ἐξ ἀγροῦ ἦκων.

| ΕΥ. Ἄλλὰ μὲν δὴ καὶ αὐτὸς μέχρι Ἐρινοῦ B
Θεαίτητον προύπεμψα, ὥστε οὐκ ἂν ἀηδῶς ἀναπαυοί-
μην. ἀλλ' ἴωμεν, καὶ ἡμῖν ἅμα ἀναπαυομένοις ὁ παῖς
ἀναγνώσεται.

ΤΕΡ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΕΥ. Τὸ μὲν δὴ βιβλίον, ὃ Τερψίων, τουτί· ἔγρα-

ψάμην δὲ δὴ οὕτως τὸν λόγον, οὐκ ἔμοι Σωκράτη
 διηγούμενον ὡς διηγείτο, ἀλλὰ διαλεγόμενον οἷς ἔφη
 διαλεχθῆναι. ἔφη δὲ τῷ τε γεωμέτρῳ Θεοδώρῳ καὶ
 C τῷ Θεαιτήτῳ. ἵνα οὖν ἐν τῇ γραφῇ μὴ | παρέχοιεν
 πράγματα αἱ μεταξὺ τῶν λόγων διηγήσεις περὶ αὐτοῦ
 τε ὁπότε λέγοι ὁ Σωκράτης, οἶον, καὶ ἐγὼ ἔφην ἢ καὶ
 ἐγὼ εἶπον, ἢ αὖ περὶ τοῦ ἀποκρινομένου, ὅτι συνέφη
 ἢ οὐχ ὠμολόγει, τούτων ἔνεκα ὡς αὐτὸν αὐτοῖς διαλεγό-
 μενον ἔγραψα, ἐξελὼν τὰ τοιαῦτα.

ΤΕΡ. Καὶ οὐδέν γε ἀπὸ τρόπου, ὦ Εὐκλείδη.

ΕΥ. Ἀλλά, παῖ, λαβὲ τὸ βιβλίον καὶ λέγε.

II. ΣΩ. Εἰ μὲν τῶν ἐν Κυρήνῃ μᾶλλον ἐκη-
 D δόμην, ὦ Θεόδωρε, τὰ ἐκεῖ ἂν σε καὶ περὶ ἐκείνων |
 ἂν ἠρώτων, εἰ τινες αὐτόθι περὶ γεωμετρίαν ἢ τινα
 ἄλλην φιλοσοφίαν εἰσὶ τῶν νέων ἐπιμέλειαν ποιούμενοι·
 νῦν δὲ ἦττον γὰρ ἐκείνους ἢ τούσδε φιλῶ, καὶ μᾶλλον
 ἐπιθυμῶ εἰδέναι τίνες ἡμῖν τῶν νέων ἐπίδοξοι γενέ-
 σθαι ἐπιεικεῖς· ταῦτα δὴ αὐτός τε σκοπῶ καθ' ὅσον
 δύναμαι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐρωτῶ οἷς ἂν ὀρθῶ τοὺς νέους
 ἐθέλοντας συγγίγνεσθαι. σοὶ δὲ οὐκ ὀλίγιστοι πλησιά-
 E ζουσι, καὶ δικαίως· ἄξιός γάρ τά | τε ἄλλα καὶ γεω-
 μετρίας ἔνεκα. εἰ δὲ οὖν τιμι ἐνέτυχες ἀξίῳ λόγου,
 ἠδέως ἂν πνθολίμην.

ΘΕΟ. Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, ἐμοί τε εἰπεῖν καὶ
 σοὶ ἀκοῦσαι πάνν ἄξιον, οἷω ὑμῖν τῶν πολιτῶν μειρα-
 κίῳ ἐντετύχηκα. καὶ εἰ μὲν ἦν καλός, ἐφοβούμεν ἂν
 σφόδρα λέγειν, μὴ καὶ τῷ δόξῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ
 εἶναι· νῦν δέ — καὶ μὴ μοι ἄχθου — οὐκ ἔστι καλός, προσ-
 εοικε δὲ σοὶ τὴν τε σιμότητα καὶ τὸ ἐξῶ τῶν ὁμμάτων·
 144 ἦττον δὲ ἢ σὺ ταῦτ' ἔχει. ἀδεῶς δὲ λέγω. εὖ | γὰρ

ἴσθι ὅτι ὢν δὴ πάποτε ἐνέτυχον — καὶ πάνυ πολλοῖς
 πεπλησίακα — οὐδένα πω ἠσθόμην οὕτω θαυμαστικῶς εὖ
 πεφυκότα. τὸ γὰρ εὐμαθῆ ὄντα, ὡς ἄλλω χαλεπόν,
 προῶν αὖ εἶναι διαφερόντως, καὶ ἐπὶ τούτοις ἀνδρεῖον
 παρ' ὄντινον, ἐγὼ μὲν οὐτ' ἂν εὐόμην γενέσθαι οὔτε
 ὄρω γιγνομένους· ἀλλ' οἷ τε ὀξεῖς ὥσπερ οὔτος καὶ
 ἀγχίνοι καὶ μνήμονες ὡς τὰ πολλὰ καὶ πρὸς τὰς ὀργὰς
 ὀξύροποι εἰσι, καὶ ἄττοντες φέρονται ὥσπερ τὰ ἀνερ-
 μάτιστα πλοῖα, καὶ | μανικώτεροι ἢ ἀνδρειότεροι φύον- B
 ται, οἷ τε αὖ ἐμβροθέστεροι νωθροὶ πως ἀπαντῶσι πρὸς 10
 τὰς μαθήσεις καὶ λήθης γέμοντες. ὁ δὲ οὕτω λείως
 τε καὶ ἀπταιστως καὶ ἀνυσίμως ἔρχεται ἐπὶ τὰς μαθή-
 σεις τε καὶ ζητήσεις μετὰ πολλῆς προάφτης, οἷον ἐλαίου
 ῥεῦμα ἀσοφητὴ ῥέοντος, ὥστε θαυμάσαι τὸ τηλικούτον
 ὄντα οὕτως ταῦτα διαπραττεσθαι. 15

ΣΩ. Εὖ ἀγγέλλεις. τίνος δὲ καὶ ἔστι τῶν πολιτῶν;

ΘΕΟ. Ἀκήκοα μὲν τοῦνομα, μνημονεύω δὲ οὐ.
 ἀλλὰ γὰρ ἔστι | τῶνδε τῶν προσιόντων ὁ ἐν τῷ μέσῳ. C
 ἔρτι γὰρ ἐν τῷ ἔξω δρόμῳ ἠλείφοντο ἑταῖροί τέ τινες
 οὔτοι αὐτοῦ καὶ αὐτός, νῦν δέ μοι δοκοῦσιν ἀλειψά- 20
 μενοι δεῦρο ἰέναι. ἀλλὰ σκόπει, εἰ γινώσκεις αὐτόν.

ΣΩ. Γινώσκω· ὁ τοῦ Σουνιέως Εὐφρονίου ἐστίν,
 καὶ πάνυ γε, ὦ φίλε, ἀνδρὸς οἷον καὶ σὺ τοῦτον
 διηγεῖ, καὶ ἄλλως εὐδοκίμου, καὶ μέντοι καὶ οὐσίαν
 μάλα πολλὴν κατέλιπεν. τὸ δ' ὄνομα οὐκ οἶδα τοῦ 25
 μειρακίου.

ΘΕΟ. Θεαίτητος, ὦ Σώκρατες, | τό γε ὄνομα· D
 τὴν μέντοι οὐσίαν δοκοῦσί μοι ἐπίτροποι τινες διεφθα-
 κέναι· ἀλλ' ὅμως καὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἐλευθε-
 ριότητα θαυμαστός, ὦ Σώκρατες. 30

ΣΩ. Γεννικὸν λέγεις τὸν ἄνδρα. καὶ μοι κέλευε αὐτὸν ἐνθάδε παρακαθίζεσθαι.

ΘΕΟ. Ἔσται ταῦτα. Θεαίτητε, δεῦρο παρὰ Σωκράτη.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἵνα καὶ γὰρ ἐμαυτὸν ἀνάσκέψωμαι, ποῖόν τι ἔχω τὸ πρόσωπον. φησὶν
 Ε γὰρ Θεόδωρος ἔχειν με σοὶ ὅμοιον. ἀτὰρ εἰ νῦν ἔχόν-
 τοιν ἑκατέρου λύραν ἔφη αὐτὰς ἡρμόσθαι ὁμοίως, πό-
 τερον εὐθύς ἂν ἐπιστεύομεν ἢ ἐπεσκεψάμεθ' ἂν, εἰ
 μουσικὸς ὢν λέγει;

ΘΕΑΙ. Ἐπεσκεψάμεθ' ἂν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοιοῦτον μὲν εὐρόντες ἐπειθόμεθ'
 ἂν, ἄμουσον δέ, ἠπιστοῦμεν;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Νῦν δέ γ', οἶμαι, εἴ τι μέλει ἡμῖν τῆς τῶν
 145 προσώπων ὁμοιότητος, σκεπτέον, εἰ γραφικὸς ὢν λέγει
 ἢ οὔ.

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Ἦ οὖν ζωγραφικὸς Θεόδωρος;

ΘΕΑΙ. Οὐχ, ὅσον γέ με εἰδέναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὐδὲ γεωμετρικὸς;

ΘΕΑΙ. Πάντως δήπον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἦ καὶ ἀστρονομικὸς καὶ λογιστικὸς τε καὶ
 μουσικὸς καὶ ὅσα παιδείας ἔχεται;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἄρα ἡμᾶς τοῦ σώματος τι ὁμοίους
 φησὶν εἶναι ἐπαιδῶν πῆ ἢ ψέγων, οὐ πάνυ αὐτῷ ἄξιον
 τὸν νοῦν προσέχειν.

ΘΕΑΙ. Ἴσως οὔ.

Β ΣΩ. Τί δ', εἰ ποτέρου τὴν ψυχὴν | ἐπαινοῖ πρὸς
 ἀρετὴν τε καὶ σοφίαν; ἄρ' οὐκ ἄξιον τῷ μὲν ἀκούσαντι 3

προθυμῆσθαι ἀνασκέψασθαι τὸν ἐπαινεθέντα, τῷ δὲ προθύμως ἑαυτὸν ἐπιδεικνύναι;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

III. ΣΩ. Ὄρα τοίνυν, ὦ φίλε Θεαίτητε, σοὶ μὲν ἐπιδεικνύναι, ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι· ὡς εὖ ἴσθι ὅτι Θεόδωρος πολλοὺς δὴ πρὸς με ἐπαινέσας ξένους τε καὶ ἄστοιους οὐδένα πω ἐπήνεσεν ὡς σὲ νῦν δῆ.

ΘΕΑΙ. Εὖ ἂν ἔχοι, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὄρα μὴ παίζων | ἔλεγεν. C

ΣΩ. Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος Θεοδώρου· ἀλλὰ μὴ ἀναδύου τὰ ὠμολογημένα σκηπτόμενος παίζοντα λέγειν τόνδε, ἵνα μὴ καὶ ἀναγκασθῆ μαρτυρεῖν· πάντως γὰρ οὐδεὶς ἐπισκῆψει αὐτῷ. ἀλλὰ θαρρῶν ἔμμενε τῇ ὁμολογίᾳ.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ χρὴ ταῦτα ποιεῖν, εἰ σοὶ δοκεῖ.

ΣΩ. Λέγε δὴ μοι· μανθάνεις πού παρα Θεοδώρου γεωμετρίας ἅττα;

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Καὶ τῶν περὶ ἀστρονομίαν τε καὶ | ἁρμονίας D καὶ λογισμούς;

ΘΕΑΙ. Προθυμοῦμαι γε δῆ.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγώ, ὦ παῖ, παρά γε τούτου καὶ παρ' ἄλλων, οὓς ἂν οἴωμαι τι τούτων ἐπαῖειν. ἀλλ' ὅμως τὰ μὲν ἄλλα ἔχω περὶ αὐτὰ μετρίως, σμικρὸν δέ τι ἀπορῶ, ὃ μετὰ σοῦ τε καὶ τῶνδε σκεπτέον. καί μοι λέγε· ἄρ' οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶν τὸ σοφώτερον γίγνεσθαι περὶ ὃ μανθάνει τις;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Σοφία δέ γ', οἶμαι, σοφοὶ οἱ σοφοί.

ΘΕΑΙ. Ναί.

E | ΣΩ. Τοῦτο δὲ μῶν διαφέρει τι ἐπιστήμης;
ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ἡ σοφία. ἢ οὐχ ἄπερ ἐπιστήμονες, ταῦτα
καὶ σοφοί;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ταῦτὸν ἄρα ἐπιστήμη καὶ σοφία;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἐστὶν ὃ ἀπορῶ καὶ οὐ
δύναμαι λαβεῖν ἱκανῶς παρ' ἐμαυτῶ, ἐπιστήμη ὅτι
146 ποτὲ τυγχάνει ὄν. ἄρ' οὖν δὴ ἔχομεν | λέγειν αὐτό;
τί φατέ; τίς ἂν ἡμῶν πρῶτος εἴποι; ὁ δὲ ἄμαρτῶν,
καὶ ὃς ἂν αἰεὶ ἄμαρτάνῃ, καθεδεῖται, ὥσπερ φασὶν οἱ
παῖδες οἱ σφαιρίζοντες, ὄνος· ὃς δ' ἂν περιγένηται
ἀναμάρτητος, βασιλεύσει ἡμῶν καὶ ἐπιτάξει ὅτι ἂν
βούληται ἀποκρίνεσθαι. τί σιγᾶτε; οὐ τί που, ᾧ Θεό-
δωρε, ἐγὼ ὑπὸ φιλολογίας ἀγροικίζομαι, προθυμούμενος
ἡμᾶς ποιῆσαι διαλέγεσθαι καὶ φίλους τε καὶ προση-
γόρους ἀλλήλοις γίννεσθαι;

B | ΘΕΟ. Ἦμιστα μὲν, ᾧ Σώκρατες, τὸ τοιοῦτον
ἂν εἴη ἄγροικον, ἀλλὰ τῶν μειρακίων τι κέλευέ σοι
ἀποκρίνεσθαι· ἐγὼ μὲν γὰρ ἀήθης τῆς τοιαύτης δια-
λέκτου, καὶ οὐδ' αὖ συνεδίξεσθαι ἡλικίαν ἔχω· τοῖσδε
δὲ πρόποι τε ἂν τοῦτο καὶ πολὺ πλέον ἐπιδιδοῖεν· τῷ
γὰρ ὄντι ἢ νεότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει. ἀλλ', ὥσπερ
ἤρξω, μὴ ἀφίεσο τοῦ Θεαιτήτου, ἀλλ' ἐρώτα.

ΣΩ. Ἀκούεις δὴ, ᾧ Θεαίτητε, ἃ λέγει Θεόδωρος,
C ᾧ ἀπιστεῖν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὔτε σὺ | ἐθειλήσεις, οὔτε
θέμις περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὶ σοφῷ ἐπιτάττοντι νεώ-
τερον ἀπειθεῖν. ἀλλ' εὖ καὶ γενναίως εἶπέ· τί σοι
δοκεῖ εἶναι ἐπιστήμη;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ χρὴ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδήπερ ὑμεῖς κελεύετε. πάντως γάρ, ἂν τι καὶ ἀμάρτω, ἐπανορθώσετε.

IV. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ἄνπερ γε οἰοί τε ὦμεν.

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ ἂ παρὰ Θεοδώρου ἂν τις μάθοι ἐπιστῆμαι εἶναι, γεωμετρία τε καὶ ἄς νῦν δὴ σὺ διήλθες, καὶ αὖ σκυτοτομική τε καὶ | αἱ τῶν D ἄλλων δημιουργῶν τέχνη, πᾶσαι τε καὶ ἐκάστη τούτων, οὐκ ἄλλο τι ἢ ἐπιστήμη εἶναι.

ΣΩ. Γενναίως γε καὶ φιλοδώρως, ὦ φίλε, ἐν αἰτηθεῖς πολλὰ δίδως καὶ ποικίλα ἀνθ' ἀπλοῦ.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἴσως μὲν οὐδέν· ὃ μέντοι οἶμαι, φράσω. ὅταν λέγῃς σκυτικήν, μὴ τι ἄλλο φράξεις ἢ ἐπιστήμην ὑποδημάτων ἐργασίας;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Τί δ', | ὅταν τεκτονικήν; μὴ τι ἄλλο ἢ E ἐπιστήμην τῆς τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐργασίας;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲ τοῦτο.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν ἀμφοῖν, οὗ ἑκατέρα ἐπιστήμη, τοῦτο δρίζεις;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δ' ἐπερωτηθέν, ὦ Θεαίτητε, οὐ τοῦτο ἦν, τίνων ἢ ἐπιστήμη, οὐδὲ ὁπόσαι τινές· οὐ γὰρ ἀριθμῆσαι αὐτάς βουλόμενοι ἠρόμεθα, ἀλλὰ γνῶναι ἐπιστήμην αὐτὸ ὅτι ποτ' ἐστίν. ἢ οὐδὲν λέγω;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

| ΣΩ. Σκέψαι δὴ καὶ τόδε. εἴ τις ἡμᾶς τῶν 147 φαύλων τι καὶ προχείρων ἔροίτο, οἷον περὶ πηλοῦ, ὅτι ποτ' ἐστίν, εἰ ἀποκριναίμεθα αὐτῷ πηλὸς ὁ τῶν χυ-

τρῶων καὶ πηλὸς ὁ τῶν ἱπποπλαθῶν καὶ πηλὸς ὁ τῶν
πλινθουργῶν, οὐκ ἂν γελοῖοι εἶμεν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΣΩ. Πρῶτον μὲν γέ που οἰόμενοι συνιέναι ἐκ
τῆς ἡμετέρας ἀποκρίσεως τὸν ἐρωτῶντα, ὅταν εἰπωμεν
B πηλός, εἴτε ὁ τῶν κοροπλαθῶν προσθέντες εἴτε | ἄλλων
ἄντινωνοῦν δημιουργῶν. ἦ, οἶει, τίς τι συνίησιν τινος
ὄνομα, ὃ μὴ οἶδεν τί ἐστίν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα ἐπιστήμην ὑποδημάτων συνίησιν
ὁ ἐπιστήμην μὴ εἰδώς.

ΘΕΑΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Σκυτικὴν ἄρα οὐ συνίησιν ὃς ἂν ἐπιστήμην
ἀγνοῇ, οὐδέ τινα ἄλλην τέχνην.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν οὕτως.

ΣΩ. Γελοία ἄρα ἡ ἀπόκρισις τῷ ἐρωτηθέντι ἐπι-
στήμη τί ἐστίν, ὅταν ἀποκρίνηται τέχνης τινὸς ὄνομα.
C τινὸς γάρ | ἐπιστήμην ἀποκρίνεται οὐ τοῦτ' ἐρωτηθεῖς.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἐπειτά γέ που ἐξὸν φάυλως καὶ βραχέως
ἀποκρίνασθαι περιέρχεται ἀπέραντον ὁδόν. οἶον καὶ
ἐν τῇ τοῦ πηλοῦ ἐρωτήσει φαῦλόν που καὶ ἀπλοῦν
εἰπεῖν ὅτι γῆ ὑγρῷ φυραθεῖσα πηλὸς ἂν εἴη, τὸ δ'
ὅτου εἶν χαίρειν.

V. ΘΕΑΙ. Ῥάδιον, ὦ Σώκρατες, νῦν γε οὕτω
φαίνεται· ἀτὰρ κινδυνεύεις ἐρωτᾶν οἶον καὶ αὐτοῖς
ἡμῖν ἐναγχος εἰσῆλθε διαλεγόμενοις, ἐμοί τε καὶ τῷ
D σῷ | ὁμωνύμῳ τούτῳ Σωκράτει.

ΣΩ. Τὸ ποῖον δῆ, ὦ Θεαίτητε;

ΘΕΑΙ. Περὶ δυνάμεων τι ἡμῖν Θεόδωρος ὅδε

ἔγραφε, τῆς τε τρίποδος πέρι καὶ πεντέποδος ἀποφαίνων ὅτι μήκει οὐ σύμμετροι τῇ ποδιαίᾳ, καὶ οὕτω κατὰ μίαν ἐκάστην προαιρούμενος μέχρι τῆς ἑπτακαιδεκάποδος· ἐν δὲ ταύτῃ πως ἐνέσχετο. ἡμῖν οὖν εἰσῆλθέ τι τοιοῦτον, ἐπειδὴ ἄπειροι τὸ πλῆθος αἱ δυνάμεις ἐφαίνοντο, πειραθῆναι συλλαβεῖν εἰς ἓν, ὅτῳ πάσας ταύτας | προσαγορεύσομεν τὰς δυνάμεις. E

ΣΩ. Ἡ καὶ εὗρετέ τι τοιοῦτον;

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε δοκοῦμεν· σκόπει δὲ καὶ σύ.

ΣΩ. Λέγε.

ΘΕΑΙ. Τὸν ἀριθμὸν πάντα δίχα διελάβομεν· τὸν μὲν δυνάμενον ἴσον ἰσάκεις γίνεσθαι τῷ τετραγώνῳ τὸ σχῆμα ἀπεικάσαντες τετραγώνον τε καὶ ἰσόπλευρον προσείπομεν.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε.

ΘΕΑΙ. Τὸν τοίνυν μεταξὺ τούτου, ὧν καὶ τὰ τρία καὶ τὰ πέντε | καὶ πᾶς ὃς ἀδύνατος ἴσος ἰσάκεις 148 γενέσθαι, ἀλλ' ἢ πλείων ἐλαττονάκεις ἢ ἐλάττων πλεονάκεις γίνεται, μείζων δὲ καὶ ἐλάττων ἀεὶ πλευρὰ αὐτὸν περιλαμβάνει, τῷ προμήκει αὐτῷ σχήματι ἀπεικάσαντες προμήκη ἀριθμὸν ἐκαλέσαμεν.

ΣΩ. Κάλλιστα. ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Ὅσαι μὲν γραμμαὶ τὸν ἰσόπλευρον καὶ ἐπίπεδον ἀριθμὸν τετραγωνίζουσι, μῆκος ὠρισάμεθα, ὅσαι δὲ τὸν ἑτερομήκη, δυνάμεις, ὡς μήκει μὲν οὐ | B ξυμμέτρους ἐκείναις, τοῖς δ' ἐπιπέδοις ἂ δύνανται. καὶ περὶ τὰ στερεὰ ἄλλο τοιοῦτον.

ΣΩ. Ἀριστά γ' ἀνθρώπων, ὧ παῖδες· ὥστε μοι δοκεῖ ὁ Θεόδωρος οὐκ ἔνοχος τοῖς ψευδομαρτυροῖσι ἔσεσθαι.

ΘΕΑΙ. Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, ὅ γε ἐρωτᾶς περὶ ἐπιστήμης, οὐκ ἂν δυναίμην ἀποκρίνασθαι, ὥσπερ περὶ τοῦ μήκους καὶ τῆς δυνάμεως. καίτοι σύ γέ μοι δοκεῖς τοιοῦτόν τι ζητεῖν· ὥστε πάλιν αὖ φαίνεται ψευδῆς ὁ Θεόδωρος.

C ΣΩ. Τί δέ; εἴ σε | πρὸς δρόμον ἐπαινῶν μηδενὶ οὕτω δρομικῶ ἔφη τῶν νέων ἐντετυχημέναι, εἶτα διαθέων τοῦ ἀκμάζοντος καὶ ταχίστου ἠττήθης, ἠττόν τι ἂν οἶε ἀληθῆ τόνδ' ἐπαινέσαι;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὴν ἐπιστήμην, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, σμικρόν τι οἶε εἶναι ἐξευρεῖν καὶ οὐ τῶν πάντη ἄκρων;

ΘΕΑΙ. Νῆ τὸν Δί' ἔγωγε καὶ μάλα γε τῶν ἀκροτάτων.

D ΣΩ. Θάρρει τοίνυν περὶ σαντῶ καὶ τί οἴου Θεόδωρον λέγειν, | προθυμήθητι δὲ παντὶ τρόπῳ τῶν τε ἄλλων πέρι καὶ ἐπιστήμης λαβεῖν λόγον, τί ποτε τυγχάνει ὄν.

ΘΕΑΙ. Προθυμίας μὲν ἔνεκα, ὦ Σώκρατες, φανεῖται.

VI. ΣΩ. Ἴθι δὴ· καλῶς γὰρ ἄρτι ὑφηγήσω· πειρῶ μιμούμενος τὴν περὶ τῶν δυνάμεων ἀπόκρισιν, ὥσπερ ταύτας πολλὰς οὔσας ἐνὶ εἴδει περιέλαβες, οὕτω καὶ τὰς πολλὰς ἐπιστήμας ἐνὶ λόγῳ προσειπεῖν.

E ΘΕΑΙ. Ἀλλ' εἴ ἴσθι, ὦ | Σώκρατες, πολλάκις δὴ αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι, ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας ἐρωτήσεις· ἀλλὰ γὰρ οὐτ' αὐτὸς δύναμαι πεῖσαι ἑμαυτὸν ὡς ἱκανῶς τι λέγω, οὐτ' ἄλλου ἀκοῦσαι λέγοντος οὕτως ὡς σὺ διακελεύει· οὐ μὲν δὴ αὖ οὐδ' ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλλειν.

ΣΩ. Ὡδίνεις γάρ, ὦ φίλε Θεαίτητε, διὰ τὸ μὴ κενὸς ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες· ὁ μέντοι πέπονθα λέγω.

ΣΩ. Εἶτα, ὦ | καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας, ὡς ἐγὼ 149 εἰμι νῖὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης;

ΘΕΑΙ. Ἦδη τοῦτό γε ἤκουσα.

ΣΩ. Ἄρα καί, ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀκήκοας;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατείπης πρὸς τοὺς ἄλλους. λέληθα γάρ, ὦ ἑταῖρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. ἢ καὶ τοῦτο ἀκήκοας;

| ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

B

ΣΩ. Εἶπω οὖν σοι τὸ αἴτιον;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει, καὶ ῥᾶον μαθήσει ὁ βούλομαι. οἶσθα γάρ που ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἔτι αὐτὴ κυῖσκομένη τε καὶ τίκτουσα ἄλλας μαιεύεται, ἀλλ' αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Αἰτίαν δέ γε τούτου φασὶν εἶναι τὴν Ἄρτεμιν, ὅτι ἄλοχος οὔσα τὴν λοχείαν εἴληχε. στερίφαις μὲν οὖν ἄρα οὐκ | ἔδωκε μαιεύεσθαι, ὅτι ἢ ἀνθρω- C πίνη φύσις ἀσθενεστέρα ἢ λαβεῖν τέχνην ὧν ἂν ἢ ἄπειρος· ταῖς δὲ δι' ἡλικίαν ἀτόκοις προσέταξε τιμῶσα τὴν αὐτῆς ὁμοίότητα.

ΘΕΑΙ. Εἰκός.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε εἰκός τε καὶ ἀναγκαῖον, τὰς κνούσας καὶ μὴ γιγνώσκεισθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν μαιῶν ἢ τῶν ἄλλων;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ διδοῦσάι γε αἱ μαῖαι φαρμάκια καὶ ἐπάδουσαι δύνανται ἐγείρειν τε τὰς ὠδῖνας καὶ | μαλθακω-
τέρας, ἂν βούλωνται, ποιεῖν, καὶ τίκτειν τε δὴ τὰς δυστο-
κούσας, καὶ ἐὰν νέον ὄν δόξῃ ἀμβλίσκειν, ἀμβλίσκουσιν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἔτι καὶ τόδε αὐτῶν ἤσθησαι, ὅτι καὶ προμνήστριαί εἰσι δεινόταται, ὡς πάσσοφοι οὔσαι περὶ τοῦ γυνῶναι ποίαν χρῆ ποίῳ ἀνδρὶ συνοῦσαν ὡς ἀρίστους παῖδας τίκτειν;

ΘΕΑΙ. Οὐ πάνυ τοῦτο οἶδα.

ΣΩ. Ἄλλ' ἴσθ' ὅτι ἐπὶ τούτῳ μεῖζον φρονοῦσιν
E ἢ ἐπὶ τῇ | ὀμφαλητομίᾳ. ἐννόει γάρ· τῆς αὐτῆς ἢ
ἄλλης οἶει τέχνης εἶναι θεραπείαν τε καὶ συγκομιδὴν
τῶν ἐκ γῆς καρπῶν καὶ αὖ τὸ γιγνώσκειν εἰς ποίαν
γῆν ποῖον φυτόν τε καὶ σπέρμα καταβλητέον;

ΘΕΑΙ. Οὐκ, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς.

ΣΩ. Εἰς γυναιῖκα δέ, ὦ φίλε, ἄλλην μὲν οἶει τοῦ
τοιούτου, ἄλλην δὲ συγκομιδῆς;

ΘΕΑΙ. Οὐκουν εἰκός γε.

150 | ΣΩ. Οὐ γάρ. ἀλλὰ διὰ τὴν ἄδικόν τε καὶ
ἄτεχνον συναγωγὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἣ δὴ προ-
αγωγεία ὄνομα, φεύγουσι καὶ τὴν προμνηστικὴν ἄτε-
σεμναὶ οὔσαι αἱ μαῖαι, φοβούμεναι μὴ εἰς ἐκείνην τὴν
αἰτίαν διὰ ταύτην ἐμπέσωσιν· ἐπεὶ ταῖς γε ὄντως μαίαις
μόναις που προσήκει καὶ προμνήσασθαι ὀρθῶς.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν τῶν μαιῶν τοσοῦτον, ἔλαττον δὲ τοῦ ἐμοῦ δράματος. οὐ γὰρ πρόσεστι γυναιξὶν ἐνίοτε μὲν εἰδῶλα τίκτειν, ἔστι δ' | ὅτε ἀληθινά, τοῦτο B δὲ μὴ ῥάδιον εἶναι διαγνώσθαι. εἰ γὰρ προσῆν, μέγιστόν τε καὶ κάλλιστον ἔργον ἦν ἂν ταῖς μαιαῖς τὸ κρῖνειν τὸ ἀληθές τε καὶ μὴ ἢ οὐκ οἶει;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

VII. ΣΩ. Τῇ δέ γ' ἐμῇ τέχνῃ τῆς μαιεύσεως τὰ μὲν ἄλλα ὑπάρχει ὅσα ἐκείναις, διαφέρει δὲ τῷ τε ἄνδρας ἀλλὰ μὴ γυναικας μαιεύεσθαι καὶ τῷ τὰς ψυχὰς αὐτῶν τικτούσας ἐπισκοπεῖν ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα. μέγιστον δὲ τοῦτ' ἐνὶ τῇ ἡμετέρᾳ τέχνῃ, βασανίζειν δυνατὸν εἶναι | παντὶ τρόπῳ, πότερον εἰδῶλον καὶ C ψεῦδος ἀποτίκτει τοῦ νέου ἢ διάνοια ἢ γόνιμόν τε καὶ ἀληθές. ἐπεὶ τόδε γε καὶ ἐμοὶ ὑπάρχει, ὅπερ ταῖς μαιαῖς ἄγονός εἰμι σοφίας, καὶ ὅπερ ἤδη πολλοὶ μοι ὠνειδισαν, ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἐρωτῶ, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀποκρίνομαι περὶ οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν σοφόν, ἀληθές ὠνειδίζουσιν. τὸ δὲ αἴτιον τούτου τόδε· μαιεύεσθαι με ὁ θεὸς ἀναγκάζει, γεννᾶν δὲ ἀπεκώλυσεν. εἰμὶ δὴ οὖν αὐτὸς μὲν οὐ πάνυ τις σοφός, οὐδέ τί μοι ἔστιν | εὐρημα τοιοῦτο, γεγονὸς τῆς ἐμῆς ψυχῆς D ἔκγονον· οἱ δ' ἐμοὶ συγγιγνόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται ἐνιοὶ μὲν καὶ πάνυ ἀμαθεῖς, πάντες δὲ προοῦσης τῆς συνουσίας, οἷσπερ ἂν ὁ θεὸς παρείκη, θανμαστὸν ὅσον ἐπιδιδόντες, ὡς αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι· καὶ τοῦτο ἐναργές ὅτι παρ' ἐμοῦ οὐδὲν πάποτε μαθόντες, ἀλλ' αὐτοὶ παρ' αὐτῶν πολλὰ καὶ καλὰ εὐρόντες τε καὶ κατέχοντες. τῆς μέντοι μαιείας ὁ θεός

Ε τε καὶ ἐγὼ αἴτιος. ὦδε δὲ δῆλον· πολλοὶ ἤδη τοῦτο |
 ἀγνοήσαντες καὶ ἑαυτοὺς αἰτιασάμενοι, ἐμοῦ δὲ κατα-
 φρονήσαντες ἢ αὐτοὶ ἢ ὑπ' ἄλλων πεισθέντες ἀπῆλθον
 πρωιαίτερον τοῦ δέοντος, ἀπελθόντες δὲ τὰ τε λοιπὰ
 ἐξήμβλωσαν διὰ πονηρὰν συνουσίαν καὶ τὰ ὑπ' ἐμοῦ
 μαιευθέντα κακῶς τρέφοντες ἀπώλεσαν, ψευδῆ καὶ
 εἰδωλα περὶ πλείονος ποιησάμενοι τοῦ ἀληθοῦς, τελευ-
 τῶντες δ' αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἔδοξαν ἀμαθεῖς
 151 εἶναι. ὧν εἷς γέγονεν Ἀριστείδης | ὁ Λυσιμάχου καὶ
 ἄλλοι πάνυ πολλοί· οἷς, ὅταν πάλιν ἔλθωσι δεόμενοι
 τῆς ἐμῆς συνουσίας καὶ θαυμαστὰ δρῶντες, ἐνίοις μὲν
 τὸ γιγνόμενόν μοι δαιμόνιον ἀποκαλύει συνεῖναι, ἐνίοις
 δὲ ἑᾶ, καὶ πάλιν αὐτοὶ ἐπιδιδόασι. πάσχουσι δὲ δὴ οἱ
 ἐμοὶ συγγιγνόμενοι καὶ τοῦτο ταῦτόν ταῖς τικτούσαις·
 ὠδίνουσι γὰρ καὶ ἀπορίας ἐμπίμπλανται νύκτας τε καὶ
 ἡμέρας πολὺ μᾶλλον ἢ ἐκεῖναι· ταύτην δὲ τὴν ὠδῖνα
 ἐγείρειν τε καὶ ἀποπαύειν ἢ ἐμῆ τέχνη δύναται. καὶ
 Β οὔτοι μὲν | δὴ οὕτως. ἐνίστε δέ, ὦ Θεαίτητε, οἱ ἄν
 μοι μὴ δόξωσί πως ἐγκύμονες εἶναι, γνοὺς ὅτι οὐδὲν
 ἐμοῦ δέονται, πάνυ εὐμενῶς προμνῶμαι καί, σὺν θεῷ
 εἶπεῖν, πάνυ ἱκανῶς τοπάξω οἷς ἂν συγγενόμενοι
 ὄναιτο· ὧν πολλοὺς μὲν δὴ ἐξέδωκα Προδικῶ, πολλοὺς
 δὲ ἄλλοις σοφοῖς τε καὶ θεσπεσίοις ἀνδράσι. ταῦτα
 δὴ σοι, ὦ ἄριστε, ἔνεκα τοῦδε ἐμήκυνα, ὑποπτεύων σε,
 ὥσπερ καὶ αὐτὸς οἶει, ὠδίνειν τι κνοῦντα ἔνδον. προσ-
 C φέρου οὖν πρὸς με ὡς πρὸς μαίας νῖδον καὶ | αὐτὸν
 μαιευτικόν, καὶ ἂ ἂν ἐρωτῶ προθυμοῦ ὅπως οἷός τ'
 εἶ οὕτως ἀποκρίνασθαι· καὶ ἐὰν ἄρα σκοπούμενός τι
 ὧν ἂν λέγῃς ἠγῆσώμαι εἰδωλον καὶ μὴ ἀληθές, εἶτα
 ὑπεξαιρώμαι καὶ ἀποβάλλω, μὴ ἀγρίαινε ὥσπερ αἰ πρω-

τοτόκοι περὶ τὰ παιδία. πολλοὶ γὰρ ἤδη, ὧ θαυμάσιε, πρὸς με οὕτω διετέθησαν, ὥστε ἀτεχνῶς δάκνουν ἔτοιμοι εἶναι, ἐπειδάν τινα λῆρον αὐτῶν ἀφαιρῶμαι, καὶ οὐκ οἴονται με εὐνοίᾳ τοῦτο ποιεῖν, πόρρω ὄντες τοῦ εἰδέναι ὅτι οὐδεὶς θεὸς | δύσνους ἀνθρώποις, οὐδ' D ἐγὼ δυσνοίᾳ τοιοῦτον οὐδὲν δοῶ, ἀλλὰ μοι ψεῦδός τε συγχωρῆσαι καὶ ἀληθὲς ἀφανίσει οὐδαμῶς θέμις. πάλιν δὴ οὖν ἐξ ἀρχῆς, ὧ Θεαίτητε, ὅτι ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη, πειρῶ λέγειν· ὡς δ' οὐχ οἶός τ' εἶ, μηδέποτ' εἴπης. ἐὰν γὰρ θεὸς ἐθέλῃ καὶ ἀνδρίζῃ, οἶός τ' ἔσει.

VIII. ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μέντοι, ὧ Σώκρατες, σοῦ γε οὕτω παρακελευομένου αἰσχροὺν μὴ οὐ παντὶ τρόπῳ προθυμεῖσθαι ὅτι τις ἔχει | λέγειν. δοκεῖ οὖν μοι ὁ E ἐπιστάμενός τι αἰσθάνεσθαι τοῦτο ὃ ἐπίσταται, καὶ ὡς γε νυνὶ φαίνεται, οὐκ ἄλλο τί ἐστὶν ἐπιστήμη ἢ αἰσθησις.

ΣΩ. Εὐ γε καὶ γενναίως, ὧ παῖ· χρὴ γὰρ οὕτως ἀποφαινόμενον λέγειν. ἀλλὰ φέρε δὴ αὐτὸ κοινῇ σκεψώμεθα, γόνιμον ἢ ἀνεμιαῖον τυγχάνει ὄν. αἰσθησις, φῆς, ἐπιστήμη;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Κινδυνεύεις μέντοι λόγον οὐ φαῦλον εἰρηκέναι περὶ ἐπιστήμης, ἀλλ' ὄν ἔλεγε | καὶ Πρωτα- 152 γόρας. τρόπον δέ τινα ἄλλον εἴρηκε τὰ αὐτὰ ταῦτα. φησὶ γὰρ πού πάντων χρημάτων μέτρον ἀνθρώπου εἶναι, τῶν μὲν ὄντων, ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν. ἀνέγνωκας γὰρ πού;

ΘΕΑΙ. Ἀνέγνωκα καὶ πολλάκις.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω πως λέγει, ὡς οἶα μὲν ἕκαστα ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μὲν ἐστὶν ἐμοί, οἶα δὲ σοί, τοιαῦτα δὲ αὐ σοί· ἀνθρώπος δὲ σύ τε κἀγώ;

ΘΕΑΙ. Λέγει γὰρ οὖν οὕτω.

B ΣΩ. Εἰκὸς μέντοι σοφὸν ἄνδρα μὴ ληρεῖν· | ἐπακολουθήσωμεν οὖν αὐτῷ. ἄρ' οὐκ ἐνίοτε πνεύ-
τος ἀνέμου τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν ἡμῶν ῥιγοῖ, ὁ δ' οὐ·
καὶ ὁ μὲν ἠρέμα, ὁ δὲ σφόδρα;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Πότερον οὖν τότε αὐτὸ ἐφ' ἑαυτὸ τὸ πνεῦμα
ψυχρὸν ἢ οὐ ψυχρὸν φήσομεν; ἢ πεισόμεθα τῷ Πρω-
ταγόρᾳ ὅτι τῷ μὲν ῥιγοῦντι ψυχρὸν, τῷ δὲ μὴ οὐ;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φαίνεται οὕτω ἑκατέρω;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δέ γε φαίνεται αἰσθάνεσθαι ἔστιν;

ΘΕΑΙ. Ἔστιν γάρ.

C | ΣΩ. Φαντασία ἄρα καὶ αἰσθησις ταῦτόν ἐν τε
θερμοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις. οἷα γὰρ αἰσθάνεται
ἕκαστος, τοιαῦτα ἑκάστῳ καὶ κινδυνεύει εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Αἰσθησις ἄρα τοῦ ὄντος ἀεὶ ἔστιν καὶ ὡς
ἀψευδὲς οὔσα ἐπιστήμη.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν πρὸς Χαρίτων πάσσοφός τις ἦν ὁ
Πρωταγόρας, καὶ τοῦτο ἡμῖν μὲν ἠνίξαστο τῷ πολλῷ
συρφετῷ, τοῖς δὲ μαθηταῖς ἐν ἀπορρήτῳ τὴν ἀλή-
θειαν ἔλεγεν;

D ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες, τοῦτο | λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ καὶ μάλ' οὐ φαῦλον λόγον· ὡς
ἄρα ἐν μὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ οὐδέν ἐστιν, οὐδ' ἂν τι
προσείποις ὀρθῶς οὐδ' ὅποιοιοῦν τι, ἀλλ', εἰάν ὡς
μέγα προσαγορευῆς, καὶ σμικρὸν φανεῖται, καὶ εἰάν

βαρῦ, κοῦφον, ξύμπαντά τε οὕτως, ὡς μηδενὸς ὄντος ἐνὸς μήτε τινὸς μήτε ὁποιοουῦν· ἐκ δὲ δὴ φορᾶς τε καὶ κινήσεως καὶ κράσεως πρὸς ἄλληλα γίννεται πάντα ἃ δὴ φαμεν εἶναι, οὐκ ὀρθῶς προσαγορεύοντες· ἔστι μὲν γὰρ οὐδέποτ' οὐδέν, ἀεὶ δὲ | γίννεται. καὶ περὶ E
τούτου πάντες ἐξῆς οἱ σοφοὶ πλὴν Παρμενίδου συμφέρεσθον, Πρωταγόρας τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως ἑκατέρως, κωμωδίας μὲν Ἐπίχαρμος, τραγωδίας δὲ Ὅμηρος, ὃς εἰπὼν

Ὀκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν
πάντα εἴρηκεν ἔκγονα ῥοῆς τε καὶ κινήσεως· ἢ οὐ
δοκεῖ τοῦτο λέγειν;

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε.

IX. ΣΩ. Τίς οὖν ἂν ἔτι πρὸς γε τοσοῦτον | 153
στρατόπεδον καὶ στρατηγὸν Ὅμηρον δύναίτο ἀμφισβητήσας μὴ καταγέλαστος γενέσθαι;

ΘΕΑΙ. Οὐ ράδιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ γάρ, ὦ Θεαίτητε. ἐπεὶ καὶ τάδε τῷ
λόγῳ σημεῖα ἱκανά, ὅτι τὸ μὲν εἶναι δοκοῦν καὶ τὸ
γίννεσθαι κινήσις παρέχει, τὸ δὲ μὴ εἶναι καὶ ἀπόλ-
λυσθαι ἡσυχία· τὸ γὰρ θερμόν τε καὶ πῦρ, ὃ δὴ καὶ
τᾶλλα γεννᾷ καὶ ἐπιτροπεύει, αὐτὸ γεννᾶται ἐκ φορᾶς
καὶ τρίψεως· τούτω δὲ κινήσεις. ἢ οὐχ αὐταὶ γενέσεις
πυρός;

ΘΕΑΙ. Αὐταὶ | μὲν οὖν.

B

ΣΩ. Καὶ μὴν τό γε τῶν ζώων γένος ἐκ τῶν
αὐτῶν τούτων φύεται.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Τί δέ; ἢ τῶν σωματίων ἕξις οὐχ ὑπὸ ἡσυ-

χίας μὲν καὶ ἀργίας διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ἐπὶ τὸ πολὺ σφάζεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἕξις οὐχ ὑπὸ μαθήσεως μὲν καὶ μελέτης, κινήσεων ὄντων, κτᾶται τε μαθήματα καὶ σφάζεται καὶ γίγνεται βελτίων, ὑπὸ δ' ἡσυχίας, ἀμελετησίας τε καὶ ἀμαθίας οὐσης, οὔτε τι μανθάνει
C ἅ τε ἂν μάθῃ | ἐπιμανθάνεται;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Τὸ μὲν ἄρα ἀγαθὸν κινήσις κατὰ τε ψυχὴν καὶ κατὰ σῶμα, τὸ δὲ τούναντίον;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἔτι οὖν σοι λέγω νηνεμίας τε καὶ γαλήνας καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὅτι αἱ μὲν ἡσυχίαι σήπουσι καὶ ἀπολλύασι, τὰ δ' ἕτερα σφάζει; καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν κολοφῶνα ἀναγκάσω προσβιβάξω, τὴν χρυσῆν σειρᾶν ὡς οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν ἥλιον Ὅμηρος λέγει, καὶ δηλοῖ
D ὅτι | ἕως μὲν ἂν ἡ περιφορὰ ἧ κινουμένη καὶ ὁ ἥλιος, πάντα ἔστι καὶ σφάζεται τὰ ἐν θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις, εἰ δὲ σταίῃ τοῦτο ὡσπερ δεθέν, πάντα χρήματ' ἂν διαφθαρείη καὶ γένοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ἄνω κάτω πάντα;

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ταῦτα δηλοῦν, ἅπερ λέγεις.

X. ΣΩ. Ὑπόλαβε τοίνυν, ὦ ἄριστε, οὕτωςί· κατὰ τὰ ὄμματα πρῶτον, ὃ δὴ καλεῖς χρῶμα λευκόν, μὴ εἶναι αὐτὸ ἕτερόν τι ἔξω τῶν σῶν ὀμμάτων μηδ'
E ἐν τοῖς ὄμμασι· μηδέ τιν' αὐτῷ χώραν | ἀποτάξεως· ἡδὲ γὰρ ἂν εἴη τε δήπου ἐν τάξει καὶ μένοι καὶ οὐκ ἂν ἐν γενέσει γίγνοιτο.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ πῶς;

ΣΩ. Ἐπώμεθα τῷ ἄρτι λόγῳ, μηδὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐν ὄν τιθέντες· καὶ ἡμῖν οὕτω μέλαν τε καὶ λευκὸν καὶ ὀτιοῦν ἄλλο χρῶμα ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν ὀμμάτων πρὸς τὴν προσήκουσαν φορὰν φανεῖται γεγεννημένον, καὶ ὃ δὴ ἕκαστον εἶναί φασιν χρῶμα, οὔτε τὸ προσβάλλον οὔτε τὸ | προσβαλλόμενον ἔσται, ἀλλὰ 154 μεταξὺ τι ἐκάστῳ ἴδιον γεγονός· ἢ σὺ δυσχυρίσαιο ἂν ὡς, οἷον σοὶ φαίνεται ἕκαστον χρῶμα, τοιοῦτον καὶ κινὴ καὶ ὀτιοῦν ζῶν;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἄλλῳ ἀνθρώπῳ ἄρ' ὅμοιον καὶ σοὶ φαίνεται ὀτιοῦν; ἔχεις τοῦτο ἰσχυρῶς, ἢ πολὺ μάλλον, ὅτι οὐδὲ σοὶ αὐτῷ ταῦτόν διὰ τὸ μηδέποτε ὁμοίως αὐτόν σεαυτῷ ἔχειν;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο μάλλον μοι δοκεῖ ἢ ἐκεῖνο.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ὃ παραμετρούμεθα ἢ οὗ | B ἐφαπτόμεθα, μέγα ἢ λευκὸν ἢ θερμὸν ἦν, οὐκ ἂν ποτε ἄλλῳ προσπεσὸν ἄλλο ἂν ἐγερόνει, αὐτό γε μηδὲν μεταβάλλον· εἰ δὲ αὐτὸ παραμετρούμενον ἢ ἐφαπτόμενον ἕκαστον ἦν τούτων, οὐκ ἂν αὐτὸ ἄλλου προσελθόντος ἢ τι παθόντος αὐτὸ μηδὲν παθὸν ἄλλο ἂν ἐγένετο. ἐπεὶ νῦν γε, ὦ φίλε, θαναμαστά τε καὶ γελοῖα εὐχερῶς πῶς ἀναγκαζόμεθα λέγειν, ὡς φαίη ἂν Πρωταγόρας τε καὶ πᾶς ὁ τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ἐπιχειρῶν λέγειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ καὶ ποῖα λέγεις;

ΣΩ. | Σμικρὸν λαβὲ παράδειγμα, καὶ πάντα εἴσει C ἂ βούλομαι. ἀστραγάλους γάρ που ἔξ, ἂν μὲν τέτταρας αὐτοῖς προσενέγκῃς, πλείους φασὶν εἶναι τῶν

τετάρων καὶ ἡμιολίους, ἐὰν δὲ δώδεκα, ἐλάττους καὶ ἡμίσεις· καὶ οὐδὲ ἀνεκτὸν ἄλλως λέγειν· ἢ σὺ ἀνέξει;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; ἂν σε Πρωταγόρας ἔρηται ἢ τις ἄλλος· ὃ Θεαίτητε, ἔσθ' ὅπως τι μείζον ἢ πλεόν γίγνεται ἄλλως ἢ ἀύξηθέν; τί ἀποκρίνεις;

ΘΕΑΙ. Ἐὰν μὲν, ὃ Σώκρατες, τὸ δοκοῦν πρὸς
D τὴν νῦν ἐρώτησιν | ἀποκρίνωμαι, ὅτι οὐκ ἔστιν. ἐὰν
δὲ πρὸς τὴν προτέραν, φυλάττων μὴ ἐναντία εἶπω,
ὅτι ἔστιν.

ΣΩ. Εὖ γε νῆ τὴν Ἥραν, ὃ φίλε, καὶ θείως.
ἀτάρ, ὡς ἔοικεν, ἐὰν ἀποκρίνη ὅτι ἔστιν, Εὐριπίδειόν
τι ξυμβήσεται· ἢ μὲν γὰρ γλῶττα ἀνέλεγκτος ἡμῖν
ἔσται, ἢ δὲ φρῆν οὐκ ἀνέλεγκτος.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν δεινοὶ καὶ σοφοὶ ἐγὼ τε καὶ
σὺ ἡμεν, πάντα τὰ τῶν φρενῶν ἐξητακότες, ἤδη ἂν τὸ
λοιπὸν ἐκ περιουσίας ἀλλήλων ἀποπειρώμενοι, συνελ-
E θόντες | σοφιστικῶς εἰς μάχην τοιαύτην, ἀλλήλων τοὺς
λόγους τοῖς λόγοις ἐκρούομεν· νῦν δὲ ἅτε ἰδιῶται
πρῶτον βουλευσόμεθα θεάσασθαι αὐτὰ πρὸς αὐτά, τί
ποτ' ἔστιν ἃ διανοοῦμεθα, πότερον ἡμῖν ἀλλήλοις
ξυμφωνεῖ ἢ οὐδ' ὅπωςτιοῦν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἔγωγε τοῦτ' ἂν βουλοίμην.

XI. ΣΩ. Καὶ μὴν ἐγώ. ὅτε δ' οὕτως ἔχει,
ἄλλο τι ἢ ἡρέμα, ὡς πάνυ πολλὴν σχολὴν ἄγοντες,
155 πάλιν ἐπανασκεψόμεθα, οὐ | δυσκολαίνοντες, ἀλλὰ τῶ
ὄντι ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξετάζοντες, ἅττα ποτ' ἔστι ταῦτα
τὰ φάσματα ἐν ἡμῖν; ὧν πρῶτον ἐπισκοποῦντες φή-
σομεν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μηδέποτε μηδὲν ἂν μείζον μηδὲ

ἐλάττων γενέσθαι μήτε ὄγκῳ μήτε ἀριθμῶ, ἕως ἴσον εἶη αὐτὸ ἑαυτῷ. οὐχ οὕτως;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεύτερον δέ γε, ᾧ μήτε προστιθεῖτο μήτε ἀφαιροῖτο, τοῦτο μήτε ἀυξάνεσθαι ποτε μήτε φθίνειν, ἀεὶ δὲ ἴσον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἄρ' | οὖν οὐ καὶ τρίτον, ὃ μὴ πρότερον ἦν, B ἀλλὰ ὕστερον, τοῦτο εἶναι ἄνευ τοῦ γενέσθαι καὶ γίνεσθαι ἀδύνατον;

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ γε δῆ.

ΣΩ. Ταῦτα δῆ, οἶμαι, ὁμολογήματα τρία μάχεται αὐτὰ αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμετέρῃ ψυχῇ, ὅταν τὰ περὶ τῶν ἀστραγάλων λέγωμεν, ἢ ὅταν φῶμεν ἐμὲ τηλικόνδε ὄντα, μήτε ἀυξηθέντα μήτε τούναντίον παθόντα, ἐν ἐνιαυτῷ σοῦ τοῦ νέου νῦν μὲν μείζω εἶναι, ὕστερον δὲ ἐλάττω, μηδὲν τοῦ ἐμοῦ ὄγκου ἀφαιρεθέντος ἀλλὰ σοῦ ἀυξηθέντος. | εἰμι γὰρ δῆ ὕστερον ὃ πρότερον C οὐκ ἦ, οὐ γενόμενος· ἄνευ γὰρ τοῦ γίνεσθαι γενέσθαι ἀδύνατον, μηδὲν δὲ ἀπολλύς τοῦ ὄγκου οὐκ ἂν ποτε ἐγιγνόμην ἐλάττων. καὶ ἄλλα δῆ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὕτως ἔχει, εἶπερ καὶ ταῦτα παραδεξόμεθα. ἔπει γὰρ πού, ᾧ Θεαίτητε· δοκεῖς γοῦν μοι οὐκ ἄπειρος τῶν τοιούτων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Καὶ νῆ τοὺς θεοὺς γε, ᾧ Σώκρατες, ὑπερφυῶς ὡς θαυμάζω τί ποτ' ἐστὶ ταῦτα, καὶ ἐνίστε ὡς ἀληθῶς βλέπων εἰς αὐτὰ σκοτοδινίῳ.

| ΣΩ. Θεόδωρος γάρ, ᾧ φίλε, φαίνεται οὐ κακῶς D τοπάζειν περὶ τῆς φύσεώς σου. μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θαυμάζειν· οὐ γὰρ ἄλλη ἀρχή

φιλοσοφίας ἢ αὐτή, καὶ ἔοικεν ὁ τὴν Ἱοῖν Θαύμαντος ἔκγονον φήσας οὐ κακῶς γενεαλογεῖν. ἀλλὰ πότερον μανθάνεις ἤδη δι' ὃ ταῦτα τοιαῦτ' ἐστὶν ἐξ ὧν τὸν Πρωταγόραν φασὲν λέγειν, ἢ οὐπω;

ΘΕΑΙ. Οὐπω μοι δοκῶ.

ΣΩ. Χάριν οὖν μοι εἶσει, ἐάν σοι ἀνδρός, μᾶλλον δὲ ἀνδρῶν ὀνομαστῶν τῆς διανοίας τὴν ἀλήθειαν
E ἀποκεκρυμμένην | συνεξερευνησῶμαι αὐτῶν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ εἶσομαι, καὶ πάνυ γε πολλήν;

XII. ΣΩ. Ἄθρει δὴ περὶ σκοπῶν, μὴ τις τῶν ἀμνητῶν ἐπακούῃ. εἰσὶν δὲ οὗτοι οἱ οὐδὲν ἄλλο οἰόμενοι εἶναι ἢ οἷον ἂν δύνωνται ἀπρὶξ τοῖν χεροῖν λαβέσθαι, πράξεις δὲ καὶ γενέσεις καὶ πᾶν τὸ ἀόρατον οὐκ ἀποδεχόμενοι ὡς ἐν οὐσίας μέρει.

ΘΕΑΙ. Καὶ μὲν δὴ, ὦ Σώκρατες, σκληροῦς γε
156 λέγεις καὶ | ἀντιτύπους ἀνθρώπους.

ΣΩ. Εἰσὶν γάρ, ὦ παῖ, μάλ' εὖ ἄμουσοι· ἄλλοι δὲ πολὺ κομψότεροι, ὧν μέλλω σοι τὰ μυστήρια λέγειν. ἀρχὴ δέ, ἐξ ἧς καὶ ἄ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα ἤρτηται, ἥδε αὐτῶν, ὡς τὸ πᾶν κίνησις ἦν καὶ ἄλλο παρὰ τοῦτο οὐδέν, τῆς δὲ κινήσεως δύο εἶδη, πλήθει μὲν ἄπειρον ἐκότερον, δύναμιν δὲ τὸ μὲν ποιεῖν ἔχον, τὸ δὲ πάσχειν. ἐκ δὲ τῆς τούτων ὀμιλίας τε καὶ τρίψεως
B πρὸς ἄλληλα γίνεταί ἔκγονα πλήθει μὲν | ἄπειρα, δίδυμα δέ, τὸ μὲν αἰσθητόν, τὸ δὲ αἰσθησις, αἰεὶ συνεκπίπτουσα καὶ γεννωμένη μετὰ τοῦ αἰσθητοῦ. αἰ μὲν οὖν αἰσθήσεις τὰ τοιάδε ἡμῖν ἔχουσιν ὀνόματα, ὅψεις τε καὶ ἀκοαὶ καὶ ὀσφρήσεις καὶ ψύξεις τε καὶ καύσεις καὶ ἡδοναὶ γε δὴ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι καὶ φόβοι κεκλημέναι καὶ ἄλλαι, ἀπέραντοι μὲν αἰ ἀνώνυμοι,

παμπληθεῖς δὲ αἱ ὠνομασμένοι· τὸ δ' αὖ αἰσθητὸν
 γένος τούτων ἐκάσταις ὁμόγονον, ὅψει μὲν χρώματα
 παντοδαπαῖς | παντοδαπά, ἀκοαῖς δὲ ὡσαύτως φωναί, C
 καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι τὰ ἄλλα αἰσθητὰ ξυγγενῆ
 γιγνόμενα. τί δὴ οὖν ἡμῖν βούλεται οὗτος ὁ μῦθος,
 ὃ Θεαίτητε, πρὸς τὰ πρότερα; ἄρα ἐννοεῖς;

ΘΕΑΙ. Οὐ πάννυ, ὃ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλ' ἄθροι, ἐάν πως ἀποτελεσθῆ. βούλεται
 γὰρ δὴ λέγειν ὡς ταῦτα πάντα μὲν, ὥσπερ λέγομεν,
 κινεῖται, τάχος δὲ καὶ βραδυτῆς ἐνι τῇ κινήσει αὐτῶν.
 ὅσον μὲν οὖν βραδύ, ἐν τῷ αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ πλησιάζοντα
 τὴν κίνησιν ἴσχει καὶ οὕτω | δὴ γεννᾷ, τὰ δὲ D
 γεννώμενα οὕτω δὴ θάπτω ἐστίν. φέρεται γὰρ καὶ ἐν
 φορᾷ αὐτῶν ἢ κινήσις πέφυκεν. ἐπειδὴν οὖν ὄμμα
 καὶ ἄλλο τι τῶν τούτῳ ξυμμέτρων πλησιάσαν γεννήσῃ
 τὴν λευκότητά τε καὶ αἰσθησιν αὐτῇ ξύμφυτον, ἢ οὐκ
 ἂν ποτε ἐγένετο ἐκατέρου ἐκείνων πρὸς ἄλλο ἐλθόντος,
 τότε δὴ μεταξὺ φερομένων τῆς μὲν ὄψεως πρὸς τῶν ὀφθαλ-
 μῶν, τῆς δὲ λευκότητος | πρὸς τοῦ συναποτίκτοντος τὸ E
 χρώμα, ὁ μὲν ὀφθαλμὸς ἄρα ὄψεως ἔμπλεως ἐγένετο καὶ
 ὄρα δὴ τότε καὶ ἐγένετο οὐ τι ὄψις ἄλλ' ὀφθαλμὸς ὄρων,
 τὸ δὲ ξυγγενῆσαν τὸ χρώμα λευκότητος περιεπλήσθη καὶ
 ἐγένετο οὐ λευκότης αὖ ἀλλὰ λευκόν, εἴτε ξύλον εἴτε
 λίθος εἴτε ὄνου οὖν ξυνέβη σχῆμα χρωσθῆναι τῷ τοιούτῳ
 χρώματι. καὶ τὰλλα δὴ οὕτω, σκληρὸν καὶ θερμὸν καὶ
 πάντα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὑποληπτέον, αὐτὸ μὲν καθ'
 αὐτὸ μηδὲν εἶναι, ὃ δὴ καὶ τότε | ἐλέγομεν, ἐν δὲ τῇ 157
 πρὸς ἀλληλα ὁμιλίᾳ πάντα γίνεσθαι καὶ παντοῖα ἀπὸ
 τῆς κινήσεως, ἐπεὶ καὶ τὸ ποιοῦν εἶναι τι καὶ τὸ
 πάσχον αὐτῶν ἐπὶ ἐνὸς νοῆσαι, ὡς φασιν, οὐκ εἶναι

παρίως. οὔτε γὰρ ποιοῦν ἐστί τι, πρὶν ἂν τῷ πά-
 σχοντι συνέλθῃ, οὔτε πάσχον, πρὶν ἂν τῷ ποιοῦντι.
 τό τέ τιμι συνελθὸν καὶ ποιοῦν ἄλλω αὐ̄ προσπεσὸν
 πάσχον ἀνεφάνη. ὥστε ἐξ ἀπάντων τούτων, ὅπερ ἐξ
 ἀρχῆς ἐλέγομεν, οὐδὲν εἶναι ἕν αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀλλὰ
 B τινι ἀεὶ γίνεσθαι, τὸ δ' εἶναι πανταχόθεν | ἐξαιρε-
 τέον, οὐχ ὅτι ἡμεῖς πολλὰ καὶ ἄρτι ἠναγκάσμεθα ὑπὸ
 συνηθείας καὶ ἀνεπιστημοσύνης χρῆσθαι αὐτῷ. τὸ δ'
 οὐ δεῖ, ὡς ὁ τῶν σοφῶν λόγος, οὔτε τι συγχωρεῖν
 οὔτε του οὔτ' ἐμοῦ οὔτε τόδε οὔτ' ἐκεῖνο οὔτε ἄλλο
 οὐδὲν ὄνομα ὅτι ἂν ἰσθῆ, ἀλλὰ κατὰ φύσιν φθέγγεσθαι
 γιγνόμενα καὶ ποιούμενα καὶ ἀπολλύμενα καὶ ἀλλοιού-
 μενα· ὡς ἐάν τί τις στήσῃ τῷ λόγῳ, εὐέλεγκτος ὁ
 τοῦτο ποιῶν. δεῖ δὲ καὶ κατὰ μέρος οὕτω λέγειν καὶ
 C περὶ πολλῶν ἀθροισθέντων, ᾧ δὴ ἀθροίσματι ἀνθρω-
 πόν τε τίθενται | καὶ λίθον καὶ ἕκαστον ζῷόν τε καὶ
 εἶδος. ταῦτα δὴ, ᾧ Θεαίτητε, ἄρ' ἠδέα δοκεῖ σοι
 εἶναι, καὶ γεύοιο ἂν αὐτῶν ὡς ἀρεσκόντων;

ΘΕΑΙ. Οὐκ οἶδα ἔρωγε, ᾧ Σώκρατες· καὶ γὰρ
 οὐδὲ περὶ σοῦ δύναμαι κατανοῆσαι, πότερα δοκοῦντά
 σοι λέγεις αὐτὰ ἢ ἐμοῦ ἀποπειρᾶ.

ΣΩ. Οὐ μνημονεύεις, ᾧ φίλε, ὅτι ἐγὼ μὲν οὔτ'
 οἶδα οὔτε ποιοῦμαι τῶν τοιούτων οὐδὲν ἐμόν, ἀλλ'
 εἰμὶ αὐτῶν ἄγονος, σὲ δὲ μαιεύομαι καὶ τούτου ἕνεκα
 ἐπάδω τε καὶ παρατίθημι ἐκάστων τῶν σοφῶν ἀπο-
 D γεύσασθαι, ἕως ἂν | εἰς φῶς τὸ σὸν δόγμα ξυνεξαγάγω·
 ἐξαχθέντος δὲ τότε ἤδη σκέψομαι εἴτ' ἀνεμιαῖον εἶτε
 γόνιμον ἀναφανήσεται. ἀλλὰ θαρρῶν καὶ καρτερῶν
 εὔ καὶ ἀνδρείως ἀποκρίνου ἅ ἂν φαίνηται σοι περὶ
 ᾧ ἂν ἐρωτῶ.

ΘΕΑΙ. Ἐρώτα δὴ.

XIII. ΣΩ. Λέγε τοίνυν πάλιν, εἴ σοι ἀρέσκει τὸ μὴ τι εἶναι ἀλλὰ γίνεσθαι αἰεὶ [ἀγαθὸν καὶ καλὸν] καὶ πάντα ἂ ἄρτι διῆμεν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἔμοιγε, ἐπειδὴ σοῦ ἀκούω οὕτω διεξιόντος, θαυμασίως φαίνεται ὡς ἔχειν λόγον καὶ ὑποληπτέον ἤπερ διελήλυθας.

| ΣΩ. Μὴ τοίνυν ἀπολίπωμεν ὅσον ἐλλείπον E αὐτοῦ. λείπεται δὲ ἐνυπνίων τε πέρι καὶ νόσων, τῶν τε ἄλλων καὶ μανίας, ὅσα τε παρακούειν ἢ παρορᾶν ἢ τι ἄλλο παραισθάνεσθαι λέγεται. οἴσθα γάρ που ὅτι ἐν πᾶσι τούτοις ὁμολογουμένως ἐλέγχεσθαι δοκεῖ ὄν ἄρτι διῆμεν λόγον, ὡς παντὸς μᾶλλον ἡμῖν ψευδεῖς αἰσθήσεις ἐν | αὐτοῖς γιγνομένας, καὶ πολλοῦ δεῖν τὰ 158 φαινόμενα ἐκάστῳ ταῦτα καὶ εἶναι, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον οὐδὲν ὧν φαίνεται εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τίς δὴ οὖν, ὦ παῖ, λείπεται λόγος τῷ τὴν αἰσθησιν ἐπιστήμην τιθεμένῳ καὶ τὰ φαινόμενα ἐκάστῳ ταῦτα καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ φαίνεται;

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν, ὦ Σώκρατες, ὀκνῶ εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔχω τί λέγω, διότι μοι νῦν δὴ ἐπέπληξας εἰπόντι αὐτό. ἐπεὶ ὡς ἀληθῶς γε οὐκ ἂν δυναίμην | ἀμφισ- B βητήσαι, ὡς οἱ μαινόμενοι ἢ οἱ ὄνειρώττοντες οὐ ψευδῆ δοξάζουσιν, ὅταν οἱ μὲν θεοὶ αὐτῶν οἴωνται εἶναι, οἱ δὲ πτηνοὶ τε καὶ ὡς πετόμενοι ἐν τῷ ὕπνῳ διανοῶνται.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐδὲ τὸ τοιόνδε ἀμφισβήτημα ἐνοεῖς περὶ αὐτῶν, μάλιστα δὲ περὶ τοῦ ὄναρ τε καὶ ὕπαρ;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὁ πολλάκις σε οἶμαι ἀκηκοέναι ἐρωτώντων, τί ἂν τις ἔχοι τεκμηρίον ἀποδείξαι, εἴ τις ἔροιτο νῦν οὕτως ἐν τῷ παρόντι, πότερον καθεύδομεν καὶ πάντα ἂ διαανοούμεθα ὕπνῳ ἢ ἐγρηγόραμεν, ἢ ἐγρηγόραμέν τε καὶ
C ὕπαρ ἀλλήλοις | διαλεγόμεθα.

ΘΕΑΙ. Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, ἀπορὸν γε ὅτῳ χρῆ ἐπιδείξαι τεκμηρίῳ· πάντα γὰρ ὥσπερ ἀντίστροφα τὰ αὐτὰ παρακολουθεῖ. ἅ τε γὰρ νυνὶ διειλέγμεθα, οὐδὲν κωλύει καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δοκεῖν ἀλλήλοις διαλέγεσθαι· καὶ ὅταν δὴ ὕναρ ὕπνῳ δοκῶμεν διηγείσθαι, ἄτοπος ἢ ὁμοιότης τούτων ἐκείνοις.

ΣΩ. Ὅραξ οὖν ὅτι τό γε ἀμφισβητῆσαι οὐ χαλεπὸν, ὅτε καὶ πότερόν ἐστιν ὕπαρ ἢ ὕναρ | ἀμφισβητεῖται, καὶ δὴ ἴσον ὄντος τοῦ χρόνου ὃν καθεύδομεν ὧ ἐγρηγόραμεν, ἐν ἑκατέρῳ διαμάχεται ἡμῶν ἢ ψυχῆ τὰ ἀεὶ παρόντα δόγματα παντὸς μᾶλλον εἶναι ἀληθῆ, ὥστε ἴσον μὲν χρόνον τάδε φάμεν ὄντα εἶναι, ἴσον δὲ ἐκεῖνα, καὶ ὁμοίως ἐφ' ἑκατέροις δυσχυριζόμεθα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ νόσων τε καὶ μανιῶν ὁ αὐτὸς λόγος, πλὴν τοῦ χρόνου, ὅτι οὐχὶ ἴσος;

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΣΩ. Τί οὖν; πλήθει χρόνου καὶ ὀλιγότῃ τὸ ἀληθὲς ὀρισθήσεται;

E ΘΕΑΙ. | Γελοῖον μὲντ' ἂν εἶη πολλαχῆ.

ΣΩ. Ἀλλά τι ἄλλο ἔχεις σαφὲς ἐνδείξασθαι, ὁποῖα τούτων τῶν δοξασμάτων ἀληθῆ;

ΘΕΑΙ. Οὐ μοι δοκῶ.

XIV. ΣΩ. Ἐμοῦ τοίνυν ἄκουε οἷα περὶ αὐτῶν ἂν λέγοιεν οἱ τὰ ἀεὶ δοκοῦντα ὀρισζόμενοι τῷ δοκοῦντι

εἶναι ἀληθῆ. λέγουσι δέ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὕτως ἐρω-
τῶντες· ὦ Θεαίτητε, ὃ ἂν ἕτερον ἢ παντάπασι, μὴ
πή τινα δύναμιν τὴν αὐτὴν ἔξει τῷ ἑτέρῳ; καὶ μὴ
ὑπολάβωμεν τῇ μὲν ταῦτόν εἶναι ὃ ἐρωτῶμεν, τῇ δὲ
ἕτερον, ἀλλ' ὅπως ἕτερον.

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον τοίνυν ταῦτόν τι ἔχειν ἢ ἐν
δυνάμει | ἢ ἐν ἄλλῳ ὄψοῦν, ὅταν ἢ κομιδῇ ἕτερον. 159

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ ἀνόμοιον ἀναγκαῖον τὸ
τοιοῦτον ὁμολογεῖν;

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ ἄρα τι συμβαίνει ὁμοίον τῷ γίνεσθαι
ἢ ἀνόμοιον, εἴτε ἑαυτῷ εἴτε ἄλλῳ, ὁμοιοῦμενον μὲν
ταῦτόν φήσομεν γίνεσθαι, ἀνομοιοῦμενον δὲ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν πρόσθεν ἐλέγομεν ὡς πολλὰ μὲν
εἶη τὰ ποιοῦντα καὶ ἄπειρα, ὡσαύτως δὲ γε τὰ πά-
σχοντα;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὅτι γε ἄλλο ἄλλῳ συμμιγνύμενον
καὶ ἄλλῳ οὐ ταῦτ' ἄλλ' ἕτερα γεννήσει;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

B

ΣΩ. Λέγωμεν δὴ ἐμέ τε καὶ σὲ καὶ τὰλλα ἤδη
κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, Σωκράτη ὑγιαίνοντα καὶ Σω-
κράτη αὖ ἀσθενοῦντα. πότερον ὁμοιον τοῦτ' ἐκείνῳ
ἢ ἀνόμοιον φήσομεν;

ΘΕΑΙ. Ἄρα τὸν ἀσθενοῦντα Σωκράτη, ὅλου
τοῦτο λέγεις ὅλῳ ἐκείνῳ, τῷ ὑγιαίνοντι Σωκράτει;

ΣΩ. Κάλλιστα ὑπέλαβες· αὐτὸ τοῦτο λέγω.

ΘΕΑΙ. Ἀνόμοιον δήπου.

ΣΩ. Καὶ ἕτερον ἄρα οὕτως ὡσπερ ἀνόμοιον;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

C ΣΩ. Καὶ καθεύδοντα δὴ καὶ πάντα ἄ νῦν | διήλ-
θομεν, ὡσαύτως φήσεις;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἐκαστον δὴ τῶν πεφυκότων τι ποιεῖν ἄλλο
τι, ὅταν μὲν λάβῃ ὑγιαίνοντα Σωκράτη, ὡς ἑτέρω μοι
χρήσεται, ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα, ὡς ἑτέρω;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλει;

ΣΩ. Καὶ ἕτερα δὴ ἐφ' ἑκατέρου γεννήσομεν ἐγώ
τε ὁ πάσχων καὶ ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν;

ΘΕΑΙ. Τί μῆν;

ΣΩ. Ὅταν δὴ οἶνον πίνω ὑγιαίνων, ἡδύς μοι
φαίνεται καὶ γλυκύς;

ΘΕΑΙ. Ναί.

D ΣΩ. Ἐγέννησε γὰρ δὴ ἐκ τῶν προωμολογημένων
τό τε ποιοῦν καὶ τὸ | πάσχον γλυκύτητά τε καὶ αἰ-
σθησιν, ἅμα φερόμενα ἀμφοτέρα, καὶ ἡ μὲν αἰσθησις
πρὸς τοῦ πάσχοντος οὔσα αἰσθανομένην τὴν γλῶτταν
ἀπειργάσατο, ἡ δὲ γλυκύτης πρὸς τοῦ οἶνου περὶ
αὐτὸν φερομένη γλυκὺν τὸν οἶνον τῇ ὑγαινούσῃ
γλώττῃ ἐποίησεν καὶ εἶναι καὶ φαίνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν τὰ πρότερα ἡμῖν οὕτως
ὡμολόγητο.

ΣΩ. Ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα, ἄλλο τι πρῶτον μὲν
τῇ ἀληθείᾳ οὐ τὸν αὐτὸν ἔλαβεν; ἀνομοίω γὰρ δὴ
προσῆλθεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

E ΣΩ. Ἔτερα δὴ αὖ | ἐγεννησάτην ὃ τε τοιοῦτος
Σωκράτης καὶ ἡ τοῦ οἶνου πόσις, περὶ μὲν τὴν γλῶτταν
αἰσθησιν πικρότητος, περὶ δὲ τὸν οἶνον γιγνομένην

καὶ φερομένην πικρότητα, καὶ τὸν μὲν οὐ πικρότητα ἀλλὰ πικρὸν, ἐμὲ δὲ οὐκ αἰσθησιν ἀλλ' αἰσθανόμενον;

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

-ΣΩ. Οὐκ οὖν ἐγὼ τε οὐδὲν ἄλλο ποτὲ γενήσομαι οὕτως αἰσθανόμενος· τοῦ γὰρ ἄλλου ἄλλη αἰσθησις, καὶ ἄλλοιον | καὶ ἄλλον ποιεῖ τὸν αἰσθανόμενον· οὐτ' 160 ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν ἐμὲ μήποτ' ἄλλω συνελθὼν ταύτων γεννησάν τοιοῦτον γένηται· ἀπὸ γὰρ ἄλλου ἄλλο γεννησάν ἄλλοιον γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ἔγωγε ἐμαντῶ τοιοῦτος, ἐκεῖνό τε ἐαντῶ τοιοῦτον γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἀνάγκη δέ γε ἐμέ τε τινὸς γίνεσθαι, ὅταν αἰσθανόμενος γίνωμαι· αἰσθανόμενον γάρ, μηδενὸς δὲ αἰσθανόμενον ἀδύνατον γίνεσθαι· ἐκεῖνό τε τινὲ γίνεσθαι, ὅταν γλυκὴ | ἢ πικρὸν ἢ τι τοιοῦτον γί- B γνηται· γλυκὴ γάρ, μηδενὶ δὲ γλυκὴ ἀδύνατον γενέσθαι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Λείπεται δὴ, οἶμαι, ἡμῖν ἀλλήλοις, εἴτ' ἐσμέν, εἶναι, εἴτε γιγνώμεθα, γίνεσθαι, ἐπεὶπερ ἡμῶν ἢ ἀνάγκη τὴν οὐσίαν συνδεῖ μὲν, συνδεῖ δὲ οὐδενὶ τῶν ἄλλων, οὐδ' αὖ ἡμῖν αὐτοῖς. ἀλλήλοις δὴ λείπεται συνδεδέσθαι, ὥστε εἴτε τις εἶναι τι ὀνομάζει, τινὲ εἶναι ἢ τινὸς ἢ πρὸς τι ὀητέον αὐτῶ, εἴτε γίνεσθαι· αὐτὸ δὲ ἐφ' αὐτοῦ τι ἢ ὄν ἢ γιγνώμενον οὔτε αὐτῶ | C λεκτέον οὐτ' ἄλλου λέγοντος ἀποδεκτέον, ὡς ὁ λόγος ὄν διεληλύθαμεν σημαίνει.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅτε δὴ τὸ ἐμὲ ποιοῦν ἐμοί ἐστιν καὶ οὐκ ἄλλῳ, ἐγὼ καὶ αἰσθάνομαι αὐτοῦ, ἄλλος δ' οὐ;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Ἀληθῆς ἄρα ἐμοί ἢ ἐμῇ αἰσθησις· τῆς γὰρ ἐμῆς οὐσίας ἀεὶ ἐστιν· καὶ ἐγὼ κριτῆς κατὰ τὸν Πρωταγόραν τῶν τε ὄντων ἐμοί, ὡς ἔστι, καὶ τῶν μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

D XV. ΣΩ. Πῶς ἂν οὖν | ἀψευδῆς ὢν καὶ μὴ πταίων τῇ διανοίᾳ περὶ τὰ ὄντα ἢ γιγνόμενα οὐκ ἐπιστήμων ἂν εἴην ὦνπερ αἰσθητῆς;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ὅπως οὐ.

ΣΩ. Παγκάλως ἄρα σοι εἴρηται ὅτι ἐπιστήμη οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἢ αἰσθησις, καὶ εἰς ταῦτόν συμπέπτωκεν, κατὰ μὲν Ὅμηρον καὶ Ἡράκλειτον καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον φῦλον οἶον θεύματα κινεῖσθαι τὰ πάντα, κατὰ δὲ Πρωταγόραν τὸν σοφώτατον πάντων χρημάτων ἄνθρωπον μέτρον εἶναι, κατὰ δὲ Θεαίτητον τούτων E οὕτως | ἐχόντων αἰσθησιν ἐπιστήμην γίνεσθαι. ἢ γάρ, ὦ Θεαίτητε; φῶμεν τοῦτο σὸν μὲν εἶναι οἶον νεογενὲς παιδίον, ἐμὸν δὲ μαίευμα; ἢ πῶς λέγεις;

ΘΕΑΙ. Οὕτως ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν δὴ, ὡς ἔοικεν, μόλις ποτὲ ἐγεννήσαμεν, ὅτι δὴ ποτε τυγχάνει ὄν. μετὰ δὲ τὸν τόκον τὰ ἀμφιδρόμια αὐτοῦ ὡς ἀληθῶς ἐν κύκλῳ περιθροκτέον τῷ λόγῳ, σκοπομένους μὴ λάθῃ ἡμᾶς οὐκ ἄξιον 161 ὄν τροφῆς τὸ γιγνόμενον, | ἀλλὰ ἀνεμιαῖόν τε καὶ ψεῦδος. ἢ σὺ οἶει πάντως δεῖν τό γε σὸν τρέφειν καὶ μὴ ἀποτιθέναι, ἢ καὶ ἀνέξει ἐλεγχόμενον ὀρῶν,

καὶ οὐ σφόδρα χαλεπανεῖς, ἐάν τις σοῦ ὡς πρωτοτόκου αὐτὸ ὑφαιρῇ;

ΘΕΟ. Ἀνέξεται, ὦ Σώκρατες, Θεαίτητος· οὐδαμῶς γὰρ δύσκολος. ἀλλὰ πρὸς θεῶν εἰπέ, ἧ αὖ οὐχ οὕτως ἔχει;

ΣΩ. Φιλολόγος γ' εἶ ἀτεχνῶς καὶ χρηστός, ὦ Θεόδωρε, ὅτι με οἶει λόγων τινὰ εἶναι θύλακον καὶ ῥαδίως ἐξελόντα ἐρεῖν ὡς οὐκ αὖ ἔχει οὕτω ταῦτα· τὸ δὲ | γιγνόμενον οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι οὐδεὶς τῶν λόγων B ἐξέρχεται παρ' ἐμοῦ ἀλλ' αἰεὶ παρὰ τοῦ ἐμοὶ προσδιαλεγομένου, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἐπίσταμαι πλέον πλὴν βραχέος, ὅσον λόγον παρ' ἐτέρου σοφοῦ λαβεῖν καὶ ἀποδέξασθαι μετρίως. καὶ νῦν τοῦτο παρὰ τοῦδε πειράσομαι, οὐ τι αὐτὸς εἰπεῖν.

ΘΕΟ. Σὺ κάλλιον, ὦ Σώκρατες, λέγεις· καὶ ποίει οὕτως.

XVI. ΣΩ. Οἶσθ' οὖν, ὦ Θεόδωρε, ὃ θαυμάζω τοῦ ἐταίρου σου Πρωταγόρου;

ΘΕΟ. Τὸ | ποῖον; C

ΣΩ. Τὰ μὲν ἄλλα μοι πάνυ ἠδέως εἴρηκεν, ὡς τὸ δοκοῦν ἐκάστω τοῦτο καὶ ἔστιν· τὴν δ' ἀρχὴν τοῦ λόγου τεθαύμακα, ὅτι οὐκ εἶπεν ἀρχόμενος τῆς ἀληθείας ὅτι πάντων χρημάτων μέτρον ἐστὶν ὅς ἢ κνυκέφαλος ἢ τι ἄλλο ἀτοπώτερον τῶν ἐχόντων αἰσθησιν, ἵνα μεγαλοπρεπῶς καὶ πάνυ καταφρονητικῶς ἤρξατο ἡμῖν λέγειν, ἐνδεικνύμενος ὅτι ἡμεῖς μὲν αὐτὸν ὥσπερ θεὸν ἐθαυμάζομεν ἐπὶ σοφία, ὃ δ' ἄρα ἐτύγχανεν ὦν εἰς φρόνησιν οὐδὲν βελτίων | βατράχου γυρίνου, μὴ D ὅτι ἄλλον του ἀνθρώπων. ἢ πῶς λέγωμεν, ὦ Θεόδωρε; εἰ γὰρ δὴ ἐκάστω ἀληθὲς ἔσται ὃ ἂν δι' αἰσθήσεως

δοξάζῃ, καὶ μήτε τὸ ἄλλον πάθος ἄλλος βέλτιον δια-
 κρινεῖ, μήτε τὴν δόξαν κυριώτερος ἔσται ἐπισκέψασθαι
 ἕτερος τὴν ἑτέρου, ὀρθῇ ἢ ψευδῆς, ἀλλ' ὁ πολλάκις
 εἴρηται, αὐτὸς τὰ αὐτοῦ ἕκαστος μόνος δοξάσει, ταῦτα
 δὲ πάντα ὀρθὰ καὶ ἀληθῆ, τί δὴ ποτε, ὦ ἑταῖρε, Πρωτα-
 γόρας μὲν σοφός, ὥστε καὶ ἄλλων διδάσκαλος ἀξιοῦ-
 E σθαι | δικαίως μετὰ μεγάλων μισθῶν, ἡμεῖς δὲ ἀμα-
 θέστεροί τε καὶ φοιτητέον ἡμῖν ἦν παρ' ἐκείνου, μέτρῳ
 ὄντι αὐτῷ ἑκάστῳ τῆς αὐτοῦ σοφίας; ταῦτα πῶς μὴ
 φῶμεν δημούμενον λέγειν τὸν Πρωταγόραν; τὸ δὲ δὴ
 ἐμόν τε καὶ τῆς ἐμῆς τέχνης τῆς μαιευτικῆς σιγῶ, ὅσον
 γέλωτα ὀφλισκάνομεν· οἶμαι δὲ καὶ ξύμπασα ἢ τοῦ
 διαλέγεσθαι πραγματεία. τὸ γὰρ ἐπισκοπεῖν καὶ
 [ἐπιχειρεῖν] ἐλέγχειν τὰς ἀλλήλων φαντασίας τε καὶ
 162 δόξας, ὀρθὰς ἑκάστου οὔσας, οὐ μακρὰ | μὲν καὶ
 διωλύγιος φλυαρία, εἰ ἀληθῆς ἢ ἀλήθεια Πρωταγόρου,
 ἀλλὰ μὴ παίξουσα ἐκ τοῦ ἀδύτου τῆς βίβλου ἐφθέρ-
 ξατο;

ΘΕΟ. ὦ Σώκρατες, φίλος ἀνῆρ, ὥσπερ σὺ νῦν
 δὴ εἶπες. οὐκ ἂν οὖν δεξαίμην δι' ἐμοῦ ὁμολογοῦντος
 ἐλέγχεσθαι Πρωταγόραν, οὐδ' αὖ σοὶ παρὰ δόξαν ἀντι-
 τείνειν. τὸν οὖν Θεαίτητον πάλιν λαβέ· πάντως καὶ
 νῦν δὴ μάλ' ἐμμελῶς σοὶ ἐφαίνεται ὑπακούειν.

ΣΩ. Ἄρα κἄν εἰς Λακεδαίμονα ἐλθὼν, ὦ Θεόδωρε,
 B | πρὸς τὰς παλαιστράς ἀξιοῖς ἂν ἄλλους θεώμενος γυ-
 μνοῦς, ἐνίους φάλους, αὐτὸς μὴ ἀντεπιδεικνύναι τὸ
 εἶδος παραποδύμενος;

ΘΕΟ. Ἄλλὰ τί μὴν δοκεῖς, εἶπερ μέλλοιέν μοι
 ἐπιτρέψειν καὶ πείσεσθαι; ὥσπερ νῦν οἶμαι ὑμᾶς πεί-
 σειν ἐμὲ μὲν εἶν θεᾶσθαι καὶ μὴ ἔλκειν πρὸς τὸ γυ-

μνάσιον σκληρόν ἤδη ὄντα, τῷ δὲ δὴ νεωτέρῳ τε καὶ ὑγροτέρῳ ὄντι προσπαλαίειν.

XVII. ΣΩ. Ἄλλ' εἰ οὕτως, ὦ Θεόδωρε, σοὶ φίλον, οὐδ' ἔμοι ἐχθρόν, φασὶν | οἱ παροιμιαζόμενοι. C
 πάλιν δὴ οὖν ἐπὶ τὸν σοφὸν Θεαίτητον ἰτέον. λέγε δὴ, ὦ Θεαίτητε, πρῶτον μὲν ἅ νῦν δὴ διήλθομεν, ἄρα οὐ συνθανμάξεις εἰ ἐξαίφνης οὕτως ἀναφανήσει μηδὲν χεῖρων εἰς σοφίαν ὄτουοῦν ἀνθρώπων ἢ καὶ θεῶν; ἢ ἤττον τι οἶει τὸ Πρωταγόρειον μέτρον εἰς θεοὺς ἢ εἰς ἀνθρώπους λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔρωγε· καὶ ὅπερ γε ἐρωτᾶς, πάνυ θαναμάξω. ἠνίκα γὰρ διήμην ὃν τρόπον λέγοιεν τὸ δοκοῦν ἐκάστῳ τοῦτο καὶ | εἶναι τῷ δοκοῦντι, πάνυ D
 μοι εὖ ἐφαίνετο λέγεσθαι· νῦν δὲ τοῦναντίον τάχα μεταπέπτωκεν.

ΣΩ. Νέος γὰρ εἶ, ὦ φίλε παῖ· τῆς οὖν δημηγορίας ὀξέως ὑπακούεις καὶ πείθει. πρὸς γὰρ ταῦτα ἐρεῖ Πρωταγόρας ἢ τις ἄλλος ὑπὲρ αὐτοῦ· ὦ γενναῖοι παῖδες τε καὶ γέροντες, δημηγορεῖτε συγκαθεζόμενοι, θεοὺς τε εἰς τὸ μέσον ἄγοντες, οὓς ἐγὼ ἔκ τε τοῦ λέγειν καὶ τοῦ γράφειν περὶ | αὐτῶν, ὡς εἰσὶν ἢ ὡς οὐκ εἰσὶν, E
 ἐξαιρῶ, καὶ ἅ οἱ πολλοὶ ἂν ἀποδέχοιντο ἀκούοντες, λέγετε ταῦτα, ὡς δεινὸν εἰ μηδὲν διοίσει εἰς σοφίαν ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων βοσκήματος ὄτουοῦν· ἀπόδειξιν δὲ καὶ ἀνάγκην οὐδ' ἠντινοῦν λέγετε, ἀλλὰ τῷ εἰκότι χρῆσθε, ὃ εἰ ἐθέλοι Θεόδωρος ἢ ἄλλος τις τῶν γεωμετρῶν χρώμενος γεωμετρεῖν, ἄξιός οὐδ' ἑνὸς μόνου ἂν εἴη. σκοπεῖτε οὖν σύ τε καὶ Θεόδωρος, εἰ ἀποδέξεσθε πιθανολογίᾳ τε καὶ εἰκόσι | περὶ τούτων λεγο- 163
 μένους λόγους.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' οὐ δίκαιον, ὦ Σώκρατες, οὔτε σὺ οὔτε ἂν ἡμεῖς φαίμεν.

ΣΩ. Ἄλλη δὴ σκεπτέον, ὡς ἔοικεν, ὡς ὁ τε σὸς καὶ ὁ Θεοδώρου λόγος.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἄλλη.

ΣΩ. Τῆδε δὴ σκοπῶμεν, εἰ ἄρα ἐστὶν ἐπιστήμη τε καὶ αἰσθησις ταῦτόν ἢ ἕτερον. εἰς γὰρ τοῦτό που πᾶς ὁ λόγος ἡμῖν ἔτεινεν, καὶ τούτου χάριν τὰ πολλὰ καὶ ἄτοπα ταῦτα ἐκινήσαμεν. οὐ γάρ;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

B ΣΩ. Ἡ οὖν | ὁμολογήσομεν, ἂ τῷ ὄρᾳν αἰσθάνομεθα ἢ τῷ ἀκούειν, πάντα ταῦτα ἅμα καὶ ἐπίστασθαι; οἷον τῶν βαρβάρων πρὶν μαθεῖν τὴν φωνὴν πότερον οὐ φήσομεν ἀκούειν, ὅταν φθέγγονται, ἢ ἀκούειν τε καὶ ἐπίστασθαι ἂ λέγουσι; καὶ αὖ γράμματα μὴ ἐπιστάμενοι, βλέποντες εἰς αὐτὰ πότερον οὐχ ὄρᾳν ἢ ἐπίστασθαι, εἶπερ ὄρῶμεν, δυσχυριούμεθα;

ΘΕΑΙ. Αὐτό γε, ὦ Σώκρατες, τοῦτο αὐτῶν, ὅπερ ὄρῶμέν τε καὶ ἀκούομεν, ἐπίστασθαι φήσομεν· τῶν μὲν γὰρ τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα ὄρᾳν τε καὶ ἐπίστασθαι, C τῶν δὲ τὴν | ὀξύτητα καὶ βαρύτητα ἀκούειν τε ἅμα καὶ εἰδέναι· ἂ δὲ οἷ τε γραμματισταὶ περὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἐρμηνεῖς διδάσκουσιν, οὔτε αἰσθάνεσθαι τῷ ὄρᾳν ἢ ἀκούειν οὔτε ἐπίστασθαι.

XVIII. ΣΩ. Ἄριστα γ', ὦ Θεαίτητε, καὶ οὐκ ἄξιόν σοι πρὸς ταῦτα ἀμφισβητῆσαι, ἵνα καὶ ἀυξάνῃ. ἀλλ' ὄρα δὴ καὶ τόδε ἄλλο προσιόν, καὶ σκόπει πῆ αὐτὸ διωσόμεθα.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ;

D ΣΩ. Τὸ τοιόνδε· εἴ τις ἔροιτο, ἄρα | δυνατόν,

ὅτου τις ἐπιστήμων γένοιτό ποτε, ἔτι ἔχοντα μνήμην αὐτοῦ τούτου καὶ σφζόμενον, τότε ὅτε μέμνηται μὴ ἐπίστασθαι αὐτὸ τοῦτο ὃ μέμνηται. μακρολογῶ δέ, ὡς ἔοικε, βουλόμενος ἐρέσθαι, εἰ μαθῶν τίς τι μεμνημένος μὴ οἶδε.

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς, ὦ Σώκρατες; τέρας γὰρ ἂν εἶη ὃ λέγεις.

ΣΩ. Μὴ οὖν ἐγὼ ληρῶ; σκοπεῖ δέ. ἄρα τὸ ὄρᾶν οὐκ αἰσθάνεσθαι λέγεις καὶ τὴν ὕψιν αἰσθησιν;

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὃ ἰδῶν τι ἐπιστήμων ἐκείνου γέγονεν ὃ | εἶδεν κατὰ τὸν ἄρτι λόγον; E

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; μνήμην οὐ λέγεις μέντοι τι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πότερον οὐδενὸς ἢ τινός;

ΘΕΑΙ. Τινὸς δήπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὦν ἔμαθε καὶ ὦν ἥσθετο, τοιούτωνί τινων;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ὁ δὴ εἶδέ τις, μέμνηται πού ἐνίστε;

ΘΕΑΙ. Μέμνηται.

ΣΩ. Ἡ καὶ μύσας; ἢ τοῦτο δράσας ἐπελάθετο;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ δεινόν, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε φάναι.

| ΣΩ. Δεῖ γε μέντοι, εἰ σώσομεν τὸν πρόσθε 164 λόγον· εἰ δὲ μὴ, οἴχεται.

ΘΕΑΙ. Καὶ ἐγώ, νῆ τὸν Δία, ὑποπτεύω, οὐ μὴν ἱκανῶς γε συννοῶ· ἀλλ' εἰπέ πῃ.

ΣΩ. Τῆδε· ὃ μὲν ὄρῶν ἐπιστήμων, φαμέν, τού-

του γέγονεν οὔπερ ὀρθῶν· ὄψις γὰρ καὶ αἰσθησις καὶ ἐπιστήμη ταῦτόν ὡμολόγηται.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὅ δέ γε ὀρθῶν καὶ ἐπιστήμων γεγωνῶς οὐ
ἔώρα, ἐὰν μύση, μέμνηται μὲν, οὐχ ὀρθᾶ δὲ αὐτό. ἦ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

B ΣΩ. Τὸ δέ γε "οὐχ ὀρθᾶ" οὐκ | ἐπίσταται ἔστιν,
εἶπερ καὶ τὸ "ὀρθᾶ" ἐπίσταται.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Συμβαίνει ἄρα, οὗ τις ἐπιστήμων ἐγένετο,
ἔτι μεμνημένον αὐτόν μὴ ἐπίστασθαι, ἐπειδὴ οὐχ ὀρθᾶ·
ὃ τέρας ἔφαμεν ἂν εἶναι εἰ γίγνοιτο.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τῶν ἀδυνάτων δὴ τι συμβαίνειν φαίνεται,
ἐὰν τις ἐπιστήμην καὶ αἰσθησιν ταῦτόν φῆ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Ἄλλο ἄρα ἐκότερον φατέον.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

C ΣΩ. Τί οὖν δῆτ' ἂν εἴη ἐπιστήμη, | πάλιν ἐξ
ἀρχῆς, ὡς ἔοικεν, λεκτέον. καίτοι τί ποτε μέλλομεν,
ὦ Θεαίτητε, δρᾶν;

ΘΕΑΙ. Τίνος πέρι;

ΣΩ. Φαινόμεθ' αἰ μὲν ἀλεκτρονόμος ἀγεννοῦς δίκην,
πρὶν νενικηκέναι, ἀποπηδήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ἄδειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Ἀντιλογικῶς εἰοίκαμεν πρὸς τὰς τῶν ὀνο-
μάτων ὁμολογίας ἀνομολογησάμενοι καὶ τοιούτῳ τινὶ
περιγεγόμενοι τοῦ λόγου ἀγαπᾶν, καὶ οὐ φάσκοντες
ἀγωνιστὰ ἀλλὰ φιλόσοφοι εἶναι λανθάνομεν ταῦτ' αὐτὰ

D ἐκείνοις | τοῖς δεινοῖς ἀνδράσιν ποιοῦντες.

ΘΕΑΙ. Οὕτω μανθάνω ὅπως λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ πειράσομαι δηλῶσαι περὶ αὐτῶν ὃ γε δὴ νοῶ. ἠρόμεθα γὰρ δὴ, εἰ μαθὼν καὶ μεμνημένος τίς τι μὴ ἐπίσταται, καὶ τὸν ἰδόντα καὶ μύσαντα μεμνημένον, ὀρῶντα δὲ οὐ, ἀποδείξαντες, οὐκ εἰδότα ἀπεδείξαμεν καὶ ἅμα μεμνημένον· τοῦτο δ' εἶναι ἀδύνατον. καὶ οὕτω δὴ μῦθος ἀπώλετο ὁ Πρωταγόρειος, καὶ ὁ σὸς ἅμα ὁ τῆς ἐπιστήμης καὶ αἰσθήσεως, ὅτι ταῦτόν ἐστιν.

| ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

E

ΣΩ. Οὐ τι ἂν, οἶμαι, ὦ φίλε, εἶπερ γε ὁ πατήρ τοῦ ἐτέρου μύθου ἐξη, ἀλλὰ πολλὰ ἂν ἤμυνε· νῦν δὲ ὀρφανὸν αὐτὸν ἡμεῖς προπηλακίζομεν. καὶ γὰρ οὐδ' οἱ ἐπίτροποι, οὓς Πρωταγόρας κατέλιπεν, βοηθεῖν ἐθέλουσιν, ὧν Θεόδωρος εἰς ὅδε. ἀλλὰ δὴ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν τοῦ δικαίου ἕνεκ' αὐτῶ βοηθεῖν.

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ ἐγώ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ μᾶλλον Καλλίας ὁ Ἰππονίου τῶν | ἐκείνου ἐπίτροπος· ἡμεῖς δέ πως 165
θαῦτον ἐκ τῶν ψιλῶν λόγων πρὸς τὴν γεωμετρίαν ἀπενεύσαμεν· χάριν γε μέντοι σοὶ ἔξομεν, ἐὰν αὐτῶ βοηθῆς.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις, ὦ Θεόδωρε. σκέψαι οὖν τὴν γ' ἐμὴν βοήθειαν. τῶν γὰρ ἄρτι δεινότερα ἂν τις ὁμολογήσειεν μὴ προσέχων τοῖς ῥήμασι τὸν νοῦν, ἢ τὸ πολὺ εἰθίσεμεθα φάναι τε καὶ ἀπαρνεῖσθαι. σοὶ λέγω ὅπῃ, ἢ Θεαιτήτῳ.

ΘΕΟ. Εἰς τὸ κοινὸν μὲν οὖν, ἀποκρινέσθω δὲ ὁ νεώτερος· | σφαλεῖς γὰρ ἦττον ἀσχημονήσει.

B

XIX. ΣΩ. Λέγω δὴ τὸ δεινότατον ἐρώτημα· ἔστι δέ, οἶμαι, τοιόνδε τι· ἄρα οἶόν τε τὸν αὐτὸν εἰδότα τι τοῦτο ὃ οἶδεν μὴ εἰδέναι;

ΘΕΟ. Τί δὴ οὖν ἀποκρινόμεθα, ᾧ Θεαίτητε;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατόν που, οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκ, εἰ τὸ ὁρᾶν γε ἐπίστασθαι θήσεις. τί γὰρ χρήσει ἀφύκτω ἐρωτήματι, τὸ λεγόμενον ἐν φρεάτι συνεχόμενος, ὅταν ἐρωτᾷ ἀνέκπληκτος ἀνὴρ, καταλαβὼν τῇ χειρὶ σοῦ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν, εἰ ὁρᾷς τὸ ἱμάτιον
C τῷ | κατειλημμένῳ;

ΘΕΑΙ. Οὐ φήσω, οἶμαι, τούτῳ γε, τῷ μέντοι ἐτέρῳ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁρᾷς τε καὶ οὐχ ὁρᾷς ἅμα ταυτόν;

ΘΕΑΙ. Οὕτω γέ πως.

ΣΩ. Οὐδὲν ἐγώ, φήσει, τοῦτο οὔτε τάττω οὔτ' ἠρόμην τὸ ὅπως, ἀλλ' εἰ, ὃ ἐπίστασαι, τοῦτο καὶ οὐκ ἐπίστασαι. νῦν δ' ὃ οὐχ ὁρᾷς, ὁρᾶν φαίνει. ὡμολογηκῶς δὲ τυγχάνεις τὸ ὁρᾶν ἐπίστασθαι καὶ τὸ μὴ ὁρᾶν μὴ ἐπίστασθαι. ἕξ οὖν τούτων λογίζου, τί σοι συμβαίνει.

D ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ λογίζομαι ὅτι τὰναντία οἷς | ὑπεθέμην.

ΣΩ. Ἴσως δέ γ', ᾧ θαυμάσιε, πλείω ἂν τοιαῦτ' ἐπαθες, εἰ τίς σε προσηρώτα, εἰ ἐπίστασθαι ἔστι μὲν ὀξύ, ἔστι δὲ ἀμβλύ, καὶ ἐγγύθεν μὲν ἐπίστασθαι, πόρρωθεν δὲ μὴ, καὶ σφόδρα καὶ ἠρέμα τὸ αὐτό, καὶ ἄλλα μυρία, ἃ ἐλλοχῶν ἂν πελαστικὸς ἀνὴρ μισθοφόρος ἐν λόγοις ἐρόμενος, ἠνίκ' ἐπιστήμην καὶ αἰσθησιν ταυτόν ἔθου, ἐμβαλὼν ἂν εἰς τὸ ἀκούειν καὶ ὀσφραίνεσθαι καὶ τὰς τοιαύτας αἰσθήσεις, ἤλεγχεν ἂν ἐπέχων καὶ

E οὐκ ἀνιείς, | πρὶν θαυμάσας τὴν πολυάρατον σοφίαν συνεποδίσθης ὑπ' αὐτοῦ, οὗ δὴ σε χειρωσάμενός τε καὶ συνδήσας ἤδη ἂν τότε ἐλύτρου χρημάτων ὄσων

σοί γε κάκεινῳ ἐδόκει. τίν' οὖν δὴ ὁ Πρωταγόρας, φαίης ἂν ἴσως, λόγον ἐπίκουρον τοῖς αὐτοῦ ἐρεῖ; ἄλλο τι πειρώμεθα λέγειν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

XX. ΣΩ. Ταῦτά τε δὴ πάντα ὅσα ἡμεῖς ἐπαμύνοντες αὐτῷ λέγομεν, καὶ ὁμόσε, οἶμαι, | χωρήσεται 166
καταφρονῶν ἡμῶν καὶ λέγων· οὗτος δὴ ὁ Σωκράτης ὁ χρηστός, ἐπειδὴ αὐτῷ παιδίον τι ἐρωτηθὲν ἔδδεισεν, εἰ οἶόν τε τὸν αὐτὸν τὸ αὐτὸ μεμνήσθαι ἅμα καὶ μὴ εἰδέναι, καὶ δεῖσαν ἀπέφησεν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι προορᾶν, γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξεν. τὸ δέ, ὡ ῥαθυμώτατε Σώκρατες, τῆδ' ἔχει· ὅταν τι τῶν ἐμῶν δι' ἐρωτήσεως σκοπῆς, ἐὰν μὲν ὁ ἐρωτηθεὶς οἰάπερ ἂν ἐγὼ ἀποκριναίμην ἀποκρινάμενος σφάλληται, ἐγὼ ἐλέγχομαι, εἰ δὲ | ἄλλοῖα, αὐτὸς ὁ ἐρωτηθεὶς. B
αὐτίκα γὰρ δοκεῖς τινὰ σοι συγχωρήσεσθαι μνήμην παρεῖναι τῷ ὧν ἔπαθε τοιοῦτόν τι οὐδὲν πάθος, οἶον ὅτε ἔπασχε, μηκέτι πάσχοντι; πολλοῦ γε δεῖ. ἢ αὖ ἀποκνήσειν ὁμολογεῖν οἶόν τ' εἶναι εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι τὸν αὐτὸν τὸ αὐτό; ἢ ἕάνπερ τοῦτο δεῖσῃ, δώσειν ποτὲ τὸν αὐτὸν εἶναι τὸν ἀνομοιοῦμενον τῷ πρὶν ἀνομοιοῦσθαι ὄντι; μᾶλλον δὲ τὸν εἶναι τινα, ἀλλ' οὐχὶ τούς, καὶ τούτους γιγνομένους ἀπείρους, ἕάνπερ ἀνομοιώσεις γίγνηται, εἰ δὴ | ὀνομάτων γε δεήσει θη- C
ρεύσεις διευλαβεῖσθαι ἀλλήλων; ἀλλ', ὦ μακάριε, φήσει, γενναιοτέρως ἐπ' αὐτὸ ἐλθῶν ὃ λέγω, εἰ δύνασαι, ἐξέλεγξον ὡς οὐχὶ ἴδιαι αἰσθησεις ἐκάστῳ ἡμῶν γίγνονται, ἢ ὡς ἰδίων γιγνομένων οὐδέν τι ἂν μᾶλλον τὸ φαινόμενον μόνῳ ἐκείνῳ γίγνοιτο, ἢ εἰ εἶναι δεῖ ὀνομάζειν, εἴη ὥπερ φαίνεται· ὅς δὲ δὴ καὶ κυνοκεφά-

λους λέγων οὐ μόνον αὐτὸς ὑψηλοῦς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούοντας τοῦτο δορᾶν εἰς τὰ συγγράμματά μου ἀνα-
D πείθεις, οὐ καλῶς | ποιῶν. ἐγὼ γὰρ φημι μὲν τὴν ἀλήθειαν ἔχειν ὡς γέγραφα· μέτρον γὰρ ἕκαστον ἡμῶν εἶναι τῶν τε ὄντων καὶ μὴ· μυριόν μέντοι διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου αὐτῷ τούτῳ, ὅτι τῷ μὲν ἄλλα ἔστι τε καὶ φαίνεται, τῷ δὲ ἄλλα. καὶ σοφίαν καὶ σοφὸν ἄνδρα πολλοῦ δέω τὸ μὴ φάναι εἶναι, ἀλλ' αὐτὸν τοῦτον καὶ λέγω σοφόν, ὅς ἂν τινι ἡμῶν, ᾧ φαίνεται καὶ ἔστι κακά, μεταβάλλων ποιήσῃ ἀγαθὰ φαίνεσθαι τε καὶ
E εἶναι. τὸν δὲ λόγον αὖ μὴ τῷ ῥήματί μου δῖσκε, | ἀλλ' ὧδε ἔτι σαφέστερον μάθε τί λέγω. οἶον γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγετο ἀναμνήσθητι, ὅτι τῷ μὲν ἀσθενοῦντι πικρὰ φαίνεται ἂ ἐσθίει καὶ ἔστι, τῷ δὲ ὑγιαίνοντι τάναντία ἔστι καὶ φαίνεται· σοφώτερον μὲν οὖν τούτων οὐδέτερον δεῖ ποιῆσαι· οὐδὲ γὰρ δυνατόν·
167 οὐδὲ | κατηγορητέον ὡς ὁ μὲν κάμων ἀμαθής, ὅτι τοιαῦτα δοξάζει, ὁ δὲ ὑγιαίνων σοφός, ὅτι ἄλλοῖα· μεταβλητέον δ' ἐπὶ θάτερα· ἀμείνων γὰρ ἢ ἑτέρα ἔξις. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ παιδείᾳ ἀπὸ ἑτέρας ἔξεως ἐπὶ τὴν ἀμείνω μεταβλητέον. ἀλλ' ὁ μὲν ἰατρὸς φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστὴς λόγοις. ἐπεὶ οὐ τί γε ψευδῆ δοξάζοντά τις τινα ὕστερον ἀληθῆ ἐποίησε δοξάζειν. οὔτε γὰρ τὰ μὴ ὄντα δυνατόν δοξάσαι, οὔτε ἄλλα παρ'
B ἂ ἂν πάσῃ· ταῦτα δὲ ἀεὶ | ἀληθῆ. ἀλλ' οἶμαι, πονηρᾶ ψυχῆς ἔξει δοξάζοντα συγγενῆ αὐτῆς χρηστῆ ἐποίησε δοξάσαι ἕτερα τοιαῦτα, ἂ δὴ τινες τὰ φαντάσματα ὑπὸ ἀπειρίας ἀληθῆ καλοῦσιν, ἐγὼ δὲ βελτίω μὲν τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων, ἀληθέστερα δὲ οὐδέν. καὶ τοὺς σοφούς, ᾧ φίλε Σώκρατες, πολλοῦ δέω βατράχους λέγειν, ἀλλὰ

κατὰ μὲν σώματα ἰατροὺς λέγω, κατὰ δὲ φυτὰ γεω-
 γούς. φημὶ γὰρ καὶ τούτους τοῖς φυτοῖς ἀντὶ πονη-
 ρῶν αἰσθήσεων, ὅταν τι αὐτῶν ἀσθενῆ, χρηστὰς καὶ | C
 ὑγιεινὰς αἰσθήσεις τε καὶ ἀληθείας ἐμποιεῖν, τοὺς δὲ
 γε σοφοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς ῥήτορας ταῖς πόλεσι τὰ
 χρηστὰ ἀντὶ τῶν πονηρῶν δίκαια δοκεῖν εἶναι ποιεῖν.
 ἐπεὶ οἷά γ' ἂν ἐκάστη πόλει δίκαια καὶ καλὰ δοκῆ,
 ταῦτα καὶ εἶναι αὐτῇ, ἕως ἂν αὐτὰ νομίζῃ· ἀλλ' ὁ
 σοφὸς ἀντὶ πονηρῶν ὄντων αὐτοῖς ἐκάστων χρηστὰ
 ἐποίησεν εἶναι καὶ δοκεῖν. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον
 καὶ ὁ σοφιστὴς τοὺς παιδευομένους οὕτω δυνάμενος
 παιδαγωγεῖν σοφός τε καὶ ἄξιος πολλῶν χρημάτων τοῖς
 παιδευθεῖσιν· καὶ οὕτω σοφώτεροί τέ εἰσιν ἕτεροι D
 ἑτέρων καὶ οὐδεὶς ψευδῆ δοξάζει, καὶ σοί, ἔάντε βούλη
 ἔάντε μὴ, ἀνεκτέον ὄντι μέτρον· σφύζεται γὰρ ἐν τού-
 τοις ὁ λόγος οὕτος. ὧ σὺ εἰ μὲν ἔχεις ἐξ ἀρχῆς ἀμφισ-
 βητεῖν, ἀμφισβῆται λόγῳ ἀντιδιεξελεθῶν, εἰ δὲ δι' ἐρω-
 τήσεων βούλει, δι' ἐρωτήσεων· οὐδὲ γὰρ τοῦτο φευκτέον,
 ἀλλὰ πάντων μάλιστα διωκτέον τῷ νοῦν ἔχοντι. ποίει
 μέντοι οὕτωςί· μὴ ἀδίκει ἐν τῷ | ἐρωτᾶν· καὶ γὰρ E
 πολλὴ ἀλογία ἀρετῆς φάσκοντα ἐπιμελεῖσθαι μηδὲν ἀλλ'
 ἢ ἀδικοῦντα ἐν λόγοις διατελεῖν. ἀδικεῖν δ' ἐστὶν ἐν
 τῷ τοιούτῳ, ὅταν τις μὴ χωρὶς μὲν ὡς ἀγωνιζόμενος
 τὰς διατριβὰς ποιῆται, χωρὶς δὲ διαλεγόμενος, καὶ ἐν
 μὲν τῷ παίξῃ τε καὶ σφάλλῃ καθ' ὅσον ἂν δύνηται,
 ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι σπουδάζῃ τε καὶ ἐπανορθοῖ τὸν
 προσδιαλεγόμενον, ἐκεῖνα μόνον αὐτῷ ἐνδεικνύμενος τὰ
 σφάλματα, ἃ αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ | τῶν προτέρων 168
 συνουσιῶν παρεκέκρουστο· ἂν μὲν γὰρ οὕτω ποιῆς,
 ἑαυτοὺς αἰτιάσονται οἱ προσδιατρίβοντές σοι τῆς αὐτῶν

ταραχῆς καὶ ἀπορίας, ἀλλ' οὐ σέ, καὶ σέ μὲν διώξονται καὶ φιλήσουσιν, αὐτοὺς δὲ μισήσουσι καὶ φεύξονται ἀφ' ἑαυτῶν εἰς φιλοσοφίαν, ἵν' ἄλλοι γενόμενοι ἀπαλλαγῶσι τῶν οἱ πρότερον ἦσαν· ἐὰν δὲ τὰναντία τούτων δράς ὥσπερ οἱ πολλοί, τὰναντία ξυμβήσεται σοι

B καὶ τοὺς συνόντας ἀντὶ φιλοσόφων μισοῦντας τοῦτο | τὸ πρᾶγμα ἀποφανεῖς, ἐπειδὴν πρεσβύτεροι γένωνται. ἐὰν οὖν ἐμοὶ πειθῆ, ὃ καὶ πρότερον ἐρρηθῆ, οὐ δυσμενῶς οὐδὲ μαχητικῶς, ἀλλ' ἴλεω τῇ διανοίᾳ συγκαθεῖς ὡς ἀληθῶς σκέψει τί ποτε λέγομεν, κινεῖσθαι τε ἀποφαινόμενοι τὰ πάντα, τό τε δοκοῦν ἐκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι ἰδιώτῃ τε καὶ πόλει. καὶ ἐκ τούτων ἐπισκέψει, εἴτε ταῦτόν εἴτε καὶ ἄλλο ἐπιστήμη καὶ αἰσθησις, ἀλλ' οὐχ, ὥσπερ ἄρτι, ἐκ συνηθείας ῥημάτων τε καὶ ὀνο-

O μάτων, ἃ οἱ | πολλοὶ ὅπη ἂν τύχωσιν ἔλκοντες ἀπορίας ἀλλήλοις παντοδαπὰς παρέχουσι. ταῦτα, ὦ Θεόδωρε, τῷ ἐταίρῳ σου εἰς βοήθειαν προσηρξάμην κατ' ἐμὴν δύναμιν, σμικρὰ ἀπὸ σμικρῶν· εἰ δ' αὐτὸς ἔζη, μεγαλειότερον ἂν τοῖς αὐτοῦ ἐβοήθησεν.

XXI. ΘΕΟ. Παίξεις, ὦ Σώκρατες· πάννυ γὰρ νεανικῶς τῷ ἀνδρὶ βεβοήθηκας.

ΣΩ. Εὖ λέγεις, ὦ ἐταῖρε. καί μοι εἰπέ· ἐνενόησάς πον λέγοντος ἄρτι τοῦ Πρωταγόρου καὶ ὄνειδίζοντος ἡμῖν ὅτι | πρὸς παιδίον τοὺς λόγους ποιούμενοι τῷ τοῦ παιδὸς φόβῳ ἀγωνιζόμεθα εἰς τὰ ἑαυτοῦ, καὶ χαριεντισμὸν τινα ἀποκαλῶν, ἀποσεμνύνων δὲ τὸ πάντων μέτρον, σπουδάσαι ἡμᾶς διεκελεύσατο περὶ τὸν αὐτοῦ λόγον;

ΘΕΟ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐνενόησα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τί οὖν; κελεύεις πείθεσθαι αὐτῷ;

ΘΕΟ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Ὅρας οὖν ὅτι τάδε πάντα πλὴν σοῦ παιδία ἐστίν. εἰ οὖν πεισόμεθα τῷ ἀνδρὶ, ἐμὲ καὶ σὲ δεῖ ἐρω-
τῶντάς τε καὶ | ἀποκρινομένους ἀλλήλοις σπουδάσαι E
αὐτοῦ περὶ τὸν λόγον, ἵνα μὴ τοι τοῦτό γε ἔξη ἐγ-
καλεῖν, ὡς παίζοντες πρὸς μειράκια διεσκεψάμεθ' αὐ-
τοῦτον τὸν λόγον.

ΘΕΟ. Τί δ'; οὐ πολλῶν τοι Θεαίτητος μεγάλους πώγωνας ἐχόντων ἄμεινον ἂν ἐπακολουθήσειε λόγῳ διερευνημένῳ;

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ τι σοῦ γε, ὦ Θεόδωρε, ἄμεινον. μὴ οὖν οἷον ἐμὲ μὲν τῷ σῷ ἐταίρῳ τετελετηκότι δεῖν παντὶ τρόπῳ ἐπαμύνειν, σὲ | δὲ μηδενί, ἀλλ' ἴθι, ὦ 169
ἄριστε, ὀλίγον ἐπίσπου, μέχρι τούτου αὐτοῦ ἕως ἂν εἰδῶμεν εἴτε ἄρα σὲ δεῖ διαγραμμάτων πέρι μέτρον εἶναι, εἴτε πάντες ὁμοίως σοὶ ἱκανοὶ ἑαυτοῖς εἰς τε ἀστρονομίαν καὶ τᾶλλα ὧν, δὴ σὺ πέρι αἰτίαν ἔχεις διαφέρειν.

ΘΕΟ. Οὐ ῥάδιον, ὦ Σώκρατες, σοὶ παρακαθή-
μενον μὴ διδόναι λόγον, ἀλλ' ἐγὼ ἄρτι παρελήρησα φάσκων σε ἐπιτρέψειν μοι μὴ ἀποδύεσθαι, καὶ οὐχὶ ἀναγκάσειν καθάπερ Λακεδαιμόνιοι· σὺ δέ μοι δοκεῖς πρὸς τὸν Σκεῖρωνα μᾶλλον τείνειν. Λακεδαιμόνιοι μὲν | γὰρ ἀπιέναι ἢ ἀποδύεσθαι κελεύουσι, σὺ δὲ κατ' B
Ἄνταῖόν τι μοι μᾶλλον δοκεῖς τὸ δρᾶμα δρᾶν· τὸν γὰρ προσελθόντα οὐκ ἀνιεῖς πρὶν ἀναγκάσης ἀποδύσας ἐν τοῖς λόγοις προσπαλαῖσαι.

ΣΩ. Ἄριστά γε, ὦ Θεόδωρε, τὴν νόσον μου ἀπει-
κασας· ἰσχυρικώτερος μέντοι ἐγὼ ἐκείνων. μυρῖοι γὰρ ἤδη μοι Ἑρακλέες τε καὶ Θησέες ἐντυγχάνοντες καρτε-

ροὶ πρὸς τὸ λέγειν μάλ' εὖ ξυγκεκόφασιν, ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν τι μᾶλλον ἀφίσταμαι· οὕτω τις ἔρως δεινὸς ἐνδέ-
 C δυκε τῆς | περὶ ταῦτα γυμνασίας. μὴ οὖν μηδὲ σὺ φθονήσης προσανατριψάμενος σαντόν τε ἅμα καὶ ἐμὲ ὀνηῆσαι.

ΘΕΟ. Οὐδὲν ἔτι ἀντιλέγω, ἀλλ' ἄγε ὅπη θέλεις· πάντως τὴν περὶ ταῦτα εἰμαρμένην, ἣν ἂν σὺ ἐπικλώ-
 σης, δεῖ ἀνατλήναι ἐλεγχόμενον. οὐ μέντοι περαιτέρω γε ὦν προτίθεσαι οἶός τ' ἔσομαι παρασχεῖν ἐμαντόν σοι.

ΣΩ. Ἄλλ' ἀρκεῖ καὶ μέχρι τούτων. καὶ μοι πάνν
 D τῆρει τὸ τοιόνδε, μὴ πον παιδικόν τι λάθωμεν εἶδος τῶν λόγων ποιούμενοι, καὶ τις πάλιν | ἡμῖν αὐτὸ ὀνειδίση.

ΘΕΟ. Ἄλλὰ δὴ πειράσομαί γε καθ' ὅσον ἂν δύ-
 νωμαι.

XXII. ΣΩ. Τοῦδε τοίνυν πρῶτον πάλιν ἀντι-
 λαβώμεθα οὐπερ τὸ πρότερον, καὶ ἴδωμεν, ὀρθῶς ἢ οὐκ ὀρθῶς ἐδυσχεραίνομεν ἐπιτιμῶντες τῷ λόγῳ, ὅτι αὐτάρχη ἕκαστον εἰς φρόνησιν ἐποίει· καὶ ἡμῖν συνε-
 χώρησεν ὁ Πρωταγόρας, περὶ τε τοῦ ἀμείνονος καὶ χείρονος διαφέρειν τινάς, οὓς δὴ καὶ εἶναι σοφούς. οὐχί;

ΘΕΟ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ μὲν τοίνυν αὐτὸς παρὼν ὁμολόγει, ἀλλὰ
 E μὴ ἡμεῖς | βοηθοῦντες ὑπὲρ αὐτοῦ συνεχωρήσαμεν, οὐδὲν ἂν πάλιν ἔδει ἐπαναλαμβάνοντας βεβαιουῖσθαι· νῦν δὲ τάχ' ἂν τις ἡμᾶς ἀκύρους τιθείη τῆς ὑπὲρ ἐκείνου ὁμολογίας. διὸ καλλιόντως ἔχει σαφέστερον περὶ τούτου αὐτοῦ διομολογήσασθαι· οὐ γάρ τι σμικρὸν παραλλάττει οὕτως ἔχον ἢ ἄλλως.

ΘΕΟ. Λέγεις ἀληθῆ.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν δι' ἄλλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐκείνου λόγου ὡς διὰ βραχυτάτων | λάβωμεν τὴν ὁμολογίαν. 170

ΘΕΟ. Πῶς;

ΣΩ. Οὕτως· τὸ δοκοῦν ἐκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι φησί που ᾧ δοκεῖ;

ΘΕΟ. Φησί γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ᾧ Πρωταγόρα, καὶ ἡμεῖς ἀνθρώπου, μᾶλλον δὲ πάντων ἀνθρώπων δόξας λέγομεν, καὶ φαιμέν οὐδένα ὄντινα οὐ τὰ μὲν αὐτὸν ἠγεῖσθαι τῶν ἄλλων σοφώτερον, τὰ δὲ ἄλλους ἑαυτοῦ, καὶ ἔν γε τοῖς μεγίστοις κινδύνοις, ὅταν ἐν στρατείαις ἢ νόσοις ἢ ἐν θαλάττῃ χειμάζονται, ὥσπερ πρὸς θεοὺς ἔχειν τοὺς ἐν ἐκάστοις ἄρχοντας, σωτηρίας σφῶν | προσδοκῶντας, οὐκ B ἄλλῳ τῷ διαφέροντας ἢ τῷ εἰδέναι· καὶ πάντα που μεστὰ τάνθρώπινα ζητούντων διδασκάλους τε καὶ ἄρχοντας ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ζώων τῶν τε ἐργασίων, οἰομένων τε αὐτῶν ἰκανῶν μὲν διδάσκειν, ἰκανῶν δὲ ἄρχειν εἶναι. καὶ ἐν τούτοις ἅπασι τί ἄλλο φήσομεν ἢ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἠγεῖσθαι σοφίαν καὶ ἀμαθίαν εἶναι παρὰ σφίσι;

ΘΕΟ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν μὲν σοφίαν ἀληθῆ διάνοιαν ἠγοῦνται, τὴν δὲ ἀμαθίαν ψευδῆ δόξαν;

ΘΕΟ. Τί | μὴν; C

ΣΩ. Τί οὖν, ᾧ Πρωταγόρα, χρησόμεθα τῷ λόγῳ; πότερον ἀληθῆ φῶμεν ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους δοξάζειν, ἢ ποτὲ μὲν ἀληθῆ, ποτὲ δὲ ψευδῆ; ἔξ ἀμφοτέρων γάρ που συμβαίνει μὴ ἀεὶ ἀληθῆ ἀλλ' ἀμφοτέρω ἀνθρώπους δοξάζειν. σκόπει γάρ, ᾧ Θεόδωρε, εἰ ἐθέλοι ἄν τις

τῶν ἀμφὶ Πρωταγόραν ἢ σὺ αὐτὸς διαμάχεσθαι ὡς οὐδεὶς ἠγρεῖται ἕτερος ἕτερον ἀμαθῆ τε εἶναι καὶ ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΟ. Ἄλλ' ἀπιστον, ὦ Σώκρατες.

D ΣΩ. Καὶ μὴν εἰς τοῦτό γε | ἀνάγκης ὁ λόγος ἦκει ὁ πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον λέγων.

ΘΕΟ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Ὅταν σὺ κρίνας τι παρὰ σαυτῷ πρὸς με ἀποφαίνῃ περὶ τινος δόξαν, σοὶ μὲν δὴ τοῦτο κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον ἀληθὲς ἔστω, ἡμῖν δὲ δὴ τοῖς ἄλλοις περὶ τῆς σῆς κρίσεως πότερον οὐκ ἔστιν κριταῖς γενέσθαι, ἢ αἰεὶ σὲ κρίνομεν ἀληθῆ δοξάζειν; ἢ μυρῖοι ἐκάστοτέ σοι μάχονται ἀντιδοξάζοντες, ἠγρούμενοι ψευδῆ κρίνειν τε καὶ οἴεσθαι;

E ΘΕΟ. Νῆ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, μάλα | μυρῖοι δῆτα, φησὶν Ὅμηρος, οἳ γέ μοι τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα παρέχουσιν.

ΣΩ. Τί οὖν; βούλει λέγωμεν ὡς σὺ τότε σαυτῷ μὲν ἀληθῆ δοξάζεις, τοῖς δὲ μυρῖοις ψευδῆ;

ΘΕΟ. Ἐοικεν ἔκ γε τοῦ λόγου ἀνάγκη εἶναι.

ΣΩ. Τί δὲ αὐτῷ Πρωταγόρα; ἄρ' οὐχὶ ἀνάγκη, εἰ μὲν μηδὲ αὐτὸς ᾤετο μέτρον εἶναι ἄνθρωπον μηδὲ οἱ πολλοί, ὥσπερ οὐδὲ οἴονται, μηδενὶ δὴ εἶναι ταύτην
171 τὴν ἀλήθειαν ἣν ἐκεῖνος ἔγραψεν; εἰ δὲ | αὐτὸς μὲν ᾤετο, τὸ δὲ πλῆθος μὴ συνοίεται, οἷσθ' ὅτι πρῶτον μὲν ὄσῳ πλείους οἷς μὴ δοκεῖ ἢ οἷς δοκεῖ, τοσοῦτῳ μᾶλλον οὐκ ἔστιν ἢ ἔστιν.

ΘΕΟ. Ἀνάγκη, εἶπερ γε καθ' ἐκάστην δόξαν ἔσται καὶ οὐκ ἔσται.

ΣΩ. Ἐπειτά γε τοῦτ' ἔχει κομψότατον· ἐκεῖνος

μὲν περὶ τῆς αὐτοῦ οἰήσεως τὴν τῶν ἀντιδοξαζόντων οἰησιν, ἣ̄ ἐκεῖνον ἡγοῦνται ψεύδεσθαι, συγχωρεῖ που ἀληθῆ εἶναι ὁμολογῶν τὰ ὄντα δοξάζειν ἅπαντας.

ΘΕΟ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν αὐτοῦ ἂν ψευδῆ | συγχωροῖ, εἰ B τὴν τῶν ἡγουμένων αὐτὸν ψεύδεσθαι ὁμολογεῖ ἀληθῆ εἶναι;

ΘΕΟ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οἱ δέ γ' ἄλλοι οὐ συγχωροῦσιν ἑαυτοῖς ψεύδεσθαι;

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γ' αὖ ὁμολογεῖ καὶ ταύτην ἀληθῆ τὴν δόξαν ἐξ ὧν γέγραφε.

ΘΕΟ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἐξ ἀπάντων ἄρα ἀπὸ Πρωταγόρου ἀρξαμένων ἀμφισβητήσεται, μᾶλλον δὲ ὑπὸ γε ἐκεῖνου ὁμολογήσεται, ὅταν τῷ τἀναντία λέγοντι συγχωρῆ ἀληθῆ αὐτὸν δοξάζειν, τότε καὶ ὁ Πρωταγόρας αὐτὸς | συγ- C χωρήσεται μήτε κύνα μήτε τὸν ἐπιτυχόντα ἄνθρωπον μέτρον εἶναι μηδὲ περὶ ἐνὸς οὗ ἂν μὴ μάθη. οὐχ οὕτως;

ΘΕΟ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ἀμφισβητεῖται ὑπὸ πάντων, οὐδενὶ ἂν εἴη ἡ Πρωταγόρου ἀλήθεια ἀληθῆς, οὔτε τινὶ ἄλλῳ οὔτ' αὐτῷ ἐκείνῳ.

ΘΕΟ. Ἄγαν, ὦ Σώκρατες, τὸν ἐταῖρόν μου καταθέομεν.

ΣΩ. Ἀλλά τοι, ὦ φίλε, ἄδηλον εἰ καὶ παραθέομεν τὸ ὀρθόν. εἰκὸς γε ἄρα ἐκεῖνον πρεσβύτερον ὄντα σοφώτερον ἡμῶν εἶναι· καὶ εἰ αὐτίκα | ἐντεῦθεν ἀνα- D

κύψειε μέχρι τοῦ ἀνχένος, πολλὰ ἂν ἐμέ τε ἐλέγξας
ληροῦντα, ὡς τὸ εἰκός, καὶ σὲ ὁμολογοῦντα, καταδύς
ἂν οἴχοιτο ἀποτρέχων. ἀλλ' ἡμῖν ἀνάγκη, οἶμαι, χρῆ-
σθαι ἡμῖν αὐτοῖς, ὅποιοί τινές ἐσμεν, καὶ τὰ δοκοῦντα
ἀεὶ ταῦτα λέγειν. καὶ δῆτα καὶ νῦν ἄλλο τι φῶμεν
ὁμολογεῖν ἂν τοῦτό γε ὄντινον, τὸ εἶναι σοφώτερον
ἕτερον ἑτέρου, εἶναι δὲ καὶ ἀμαθέστερον;

ΘΕΟ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

XXIII. ΣΩ. Ἡ καὶ ταύτη ἂν μάλιστα ἴστασθαι
E τὸν λόγον, ἧ ἡμεῖς ὑπεγράψαμεν βοηθοῦντες | Πρωτα-
γόρα, ὡς τὰ μὲν πολλὰ ἧ δοκεῖ, ταύτη καὶ ἔστιν ἐκά-
στω, θερμά, ξηρά, γλυκέα, πάντα ὅσα τοῦ τύπου τού-
του· εἰ δέ που ἔν τισι συγχωρήσεται διαφέρειν ἄλλον
ἄλλον, περὶ τὰ ὑγιεινὰ καὶ νοσώδη ἐθελῆσαι ἂν φάναι
μὴ πᾶν γύναιον καὶ παιδίον καὶ θηρίον δὲ ἰκανὸν
εἶναι ἰᾶσθαι αὐτὸ γιγνώσκον ἑαυτῷ τὸ ὑγιεινόν, ἀλλὰ
ἐνταῦθα δὴ ἄλλον ἄλλον διαφέρειν, εἶπερ που;

ΘΕΟ. Ἐμοίγε δοκεῖ οὕτως.

172 | ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ πολιτικῶν, καλὰ μὲν καὶ
αἰσχρὰ καὶ δίκαια καὶ ἀδίκαια καὶ ὅσια καὶ μὴ, οἷα ἂν
ἐκάστη πόλις οἴηθεῖσα θῆται νόμιμα αὐτῇ, ταῦτα καὶ
εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἐκάστη, καὶ ἐν τούτοις μὲν οὐδὲν
σοφώτερον οὔτε ἰδιώτην ἰδιώτου οὔτε πόλιν πόλεως
εἶναι· ἐν δὲ τῷ συμφέροντα ἑαυτῇ ἢ μὴ συμφέροντα
τίθεσθαι, ἐνταῦθ', εἶπερ που, αὐτὸ ὁμολογήσει σύμβουλόν
B τε συμβούλου διαφέρειν καὶ πόλεως δόξαν ἑτέραν ἑτέ-
ρας πρὸς ἀλήθειαν, καὶ οὐκ ἂν πάνυ τολμήσειε | φῆ-
σαι, ἂ ἂν θῆται πόλις συμφέροντα οἴηθεῖσα αὐτῇ,
παντὸς μᾶλλον ταῦτα καὶ συνοίσειν· ἀλλ' ἐκεῖ οὐ λέγω,
ἐν τοῖς δικαίοις καὶ ἀδίκτοις καὶ δσίοις καὶ ἀνοσίοις,

ἐθέλουσιν ἰσχυρίζεσθαι ὡς οὐκ ἔστι φύσει αὐτῶν οὐδὲν οὐσίαν ἑαυτοῦ ἔχον, ἀλλὰ τὸ κοινῇ δόξαν τοῦτο γίγνεται ἀληθὲς τότε, ὅταν δόξη καὶ ὅσον ἂν δοκῇ χρόνον· καὶ ὅσοι γε δὴ μὴ παντάπασιν τὸν Πρωταγόρου λόγον λέγουσιν, ὧδέ πως τὴν σοφίαν ἄγουσι. λόγος δὲ ἡμᾶς, ὧ Θεόδωρε, ἐκ λόγου μείζων ἐξ ἐλάττωνος | καταλαμ- C
βάνει.

ΘΕΟ. Οὐκοῦν σχολὴν ἄγομεν, ὧ Σώκρατες;

ΣΩ. Φαινόμεθα. καὶ πολλάκις μὲν γε δὴ, ὧ δαιμόνιε, καὶ ἄλλοτε κατενόησα, ἀτὰρ καὶ νῦν, ὡς εἰκότως οἱ ἐν ταῖς φιλοσοφίαις πολλὸν χρόνον διατριψαντες εἰς τὰ δικαστήρια ἴοντες γελοῖοι φαίνονται ῥήτορες.

ΘΕΟ. Πῶς δὴ οὖν λέγεις;

ΣΩ. Κινδυνεύουσιν οἱ ἐν δικαστηρίοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐκ νέων κυλινδούμενοι πρὸς τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ | τεθραμμένους ὡς οἰκείται D
πρὸς ἐλευθέρους τεθράφθαι.

ΘΕΟ. Πῆ δὴ;

ΣΩ. Ἦι τοῖς μὲν τοῦτο, ὃ σὺ εἶπες, ἀεὶ πάρεστι, σχολή, καὶ τοὺς λόγους ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ σχολῆς ποιοῦνται· ὥσπερ ἡμεῖς νυνὶ τρίτον ἤδη λόγον ἐκ λόγου μεταλαμβάνομεν, οὕτω κάκεινοι, ἐὰν αὐτοὺς ὁ ἐπελθὼν τοῦ προκειμένου μᾶλλον καθάπερ ἡμᾶς ἀρέσῃ· καὶ διὰ μακρῶν ἢ βραχέων μέλει οὐδὲν λέγειν, ἂν μόνον τύχῃσι τοῦ ὄντος· οἱ δὲ ἐν ἀσχολίᾳ τε ἀεὶ λέγουσι — κατεπείγει γὰρ ὕδωρ ῥέον — καὶ οὐκ | ἐγχεορεῖ περὶ E
οὔ ἂν ἐπιθυμήσωσι τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀνάγκην ἔχων ὁ ἀντίδικος ἐφέστηκεν καὶ ὑπογραφὴν παραναγιγνωσκομένην, ὧν ἐκτὸς οὐ ρητέον· [ἦν ἀντωμοσίαν

καλοῦσιν·] οἱ δὲ λόγοι αἰεὶ περὶ ὁμοδούλου πρὸς δεσπότην καθήμενον, ἐν χειρὶ τινα δίκην ἔχοντα, καὶ οἱ ἀγῶνες οὐδέποτε τὴν ἄλλως ἀλλ' αἰεὶ τὴν περὶ αὐτοῦ·
 173 **πολλάκις δὲ καὶ περὶ ψυχῆς ὁ δρόμος· ὥστ' ἐξ** | ἀπάντων τούτων ἔντονοι καὶ δριμεῖς γίνονται, ἐπιστάμενοι τὸν δεσπότην λόγῳ τε θωπεῦσαι καὶ ἔργῳ χαρίσασθαι, σμικροὶ δὲ καὶ οὐκ ὀρθοὶ τὰς ψυχὰς. τὴν γὰρ αὔξην καὶ τὸ εὐθύ τε καὶ τὸ ἐλεύθερον ἢ ἐκ νέων δουλεία ἀφήρηται, ἀναγκάζουσα πράττειν σκολιὰ, μεγάλους κινδύνους καὶ φόβους ἔτι ἀπαλαῖς ψυχᾶς ἐπιβάλλουσα, οὓς οὐ δύναμενοι μετὰ τοῦ δικαίου καὶ ἀληθοῦς ὑποφέρειν, εὐθύς ἐπὶ τὸ ψεῦδος τε καὶ τὸ ἀλλήλους ἀνταδικεῖν
B τρεπόμενοι πολλὰ κάμπτονται καὶ | συγκλῶνται, ὥσθ' ὑγιᾶς οὐδὲν ἔχοντες τῆς διανοίας εἰς ἄνδρας ἐκ μειρακίων τελευτῶσι, δεινοὶ τε καὶ σοφοὶ γεγονότες, ὡς οἴονται. καὶ οὗτοι μὲν δὴ τοιοῦτοι, ὧ Θεόδωρε· τοὺς δὲ τοῦ ἡμετέρου χοροῦ πότερον βούλει διελθόντες ἢ ἐάσαντες πάλιν ἐπὶ τὸν λόγον τρεπώμεθα, ἵνα μὴ καί, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, λίαν πολὺ τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ μεταλήψει τῶν λόγων καταχρώμεθα;

ΘΕΟ. Μηδαμῶς, ὧ Σώκρατες, ἀλλὰ διελθόντες.

C πάνν γὰρ εὖ τοῦτο εἴρηκας, ὅτι | οὐχ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ τοιῷδε χορεύοντες τῶν λόγων ὑπηρέται, ἀλλ' οἱ λόγοι οἱ ἡμέτεροι ὥσπερ οἰκέται, καὶ ἕκαστος αὐτῶν περιμένει ἀποτελεσθῆναι ὅταν ἡμῖν δοκῇ· οὔτε γὰρ δικαστῆς οὔτε θεατῆς ὥσπερ ποιηταῖς ἐπιτιμήσων τε καὶ ἄρξων ἐπιστατεῖ παρ' ἡμῖν.

XXIV. ΣΩ. Λέγωμεν δὴ, ὡς ἔοικεν, ἐπεὶ σοί γε δοκεῖ, περὶ τῶν κορυφαίων· τί γὰρ ἂν τις τοὺς γε φάυλας διατρίβοντας ἐν φιλοσοφίᾳ λέγοι; οὔτοι δέ που

ἐκ νέων πρῶτον μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδόν,
οὐδὲ | ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον ἢ τι κοινὸν D
ἄλλο τῆς πόλεως συνέδριον· νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα
λεγόμενα ἢ γεγραμμένα οὔτε ὀρῶσιν οὔτε ἀκούουσι·
σπουδαὶ δὲ ἑταιριῶν ἐπ' ἀρχὰς καὶ σύνοδοι καὶ δεῖπνα
καὶ σὺν ἀνλητρίσι κῶμοι, οὐδὲ ὄναρ πράττειν προσί-
σταται αὐτοῖς. εὖ δὲ ἢ κακῶς τις γέγονεν ἐν πόλει,
ἢ τί τῷ κακόν ἐστιν ἐκ προγόνων γεγονὸς ἢ πρὸς ἀν-
δρῶν ἢ γυναικῶν, μᾶλλον αὐτὸν λέληθεν ἢ οἱ τῆς
θαλάττης λεγόμενοι χόες. καὶ ταῦτα πάντ' | οὐδ' ὅτι E
οὐκ οἶδεν, οἶδεν· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν ἀπέχεται τοῦ εὐδο-
κιμεῖν χάριν, ἀλλὰ τῷ ὄντι τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πόλει
κεῖται αὐτοῦ καὶ ἐπιδημεῖ, ἢ δὲ διάνοια, ταῦτα πάντα
ἠγῆσαμένη σμικρὰ καὶ οὐδέν, ἀτιμάσασα πανταχῇ φέρε-
ται κατὰ Πίνδαρον, τὰ τε γᾶς ὑπένερθε καὶ τὰ ἐπί-
πεδα γεωμετροῦσα, οὐρανοῦ τε ὑπερ ἀστρονομοῦσα, καὶ
πᾶσαν πάντῃ φύσιν | ἐρευνωμένη τῶν ὄντων ἐκάστου 174
ὅλου, εἰς τῶν ἐγγύς οὐδέν αὐτὴν συγκαθιεῖσα.

ΘΕΟ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὡσπερ καὶ Θαλῆν ἀστρονομοῦντα, ὦ Θεό-
δωρε, καὶ ἄνω βλέποντα, πεσόντα εἰς φρέαρ, Θραῦττά
τις ἐμμελής καὶ χαρίεσσα θεραπεινὸς ἀποσκῶψαι λέ-
γεται, ὡς τὰ μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ
δ' ἐμπροσθεν αὐτοῦ καὶ παρὰ πόδας λανθάνοι αὐτόν.
ταυτόν δὲ ἀρκεῖ σκῶμμα ἐπὶ πάντας ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ
| διάγουσι. τῷ γὰρ ὄντι τὸν τοιοῦτον ὁ μὲν πλησίον B
καὶ ὁ γείτων λέληθεν, οὐ μόνον ὅτι πράττει, ἀλλ'
ὄλλου καὶ εἰ ἄνθρωπός ἐστιν ἢ τι ἄλλο θρέμμα· τί
δέ ποτ' ἐστὶν ἄνθρωπος καὶ τί τῇ τοιαύτῃ φύσει
προσῆκει διάφορον τῶν ἄλλων ποιεῖν ἢ πάσχειν, ζητεῖ

τε καὶ πράγματ' ἔχει διερευνώμενος. μανθάνεις γάρ
 που, ὦ Θεόδωρε· ἢ οὐ;

ΘΕΟ. Ἐγώ γε· καὶ ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τοιγάρτοι, ὦ φίλε, ἰδίᾳ τε συγγιγνόμενος ὁ
 C τοιοῦτος ἐκάστῳ καὶ δημοσίᾳ, ὅπερ ἀρχόμενος | ἔλεγον,
 ὅταν ἐν δικαστηρίῳ ἢ που ἄλλοθι ἀναγκασθῆ περὶ
 τῶν παρὰ πόδας καὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς διαλέγεσθαι,
 γέλωτα παρέχει οὐ μόνον Θράτταις ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλῳ
 ὄχλῳ, εἰς φρέατά τε καὶ πᾶσαν ἀπορίαν ἐπιπίπτων ὑπὸ
 ἀπειρίας, καὶ ἢ ἀσχημοσύνη δεινῇ, δόξαν ἀβελτερίας
 παρεχομένη· ἐν τε γὰρ ταῖς λοιδορίαις ἰδιον ἔχει
 οὐδὲν οὐδένα λοιδορεῖν, ἅτ' οὐκ εἰδῶς κακὸν οὐδὲν
 οὐδενὸς ἐκ τοῦ μὴ μεμελετηκέναι· ἀπορῶν οὖν γελοῖος
 D φαίνεται. ἐν | τε τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς τῶν ἄλλων
 μεγαλαυχίαις, οὐ προσποιήτως, ἀλλὰ τῷ ὄντι γελῶν
 ἐνδηλος γιγνόμενος ληρώδης δοκεῖ εἶναι. τύραννόν
 τε γὰρ ἢ βασιλέα ἐγκωμιαζόμενον ἕνα τῶν νομέων,
 οἷον συβώτην ἢ ποιμένα ἢ τινα βουκόλον ἠγεῖται
 ἀκούειν εὐδαιμονιζόμενον πολὺ βδάλλοντα· δυσκολώ-
 τερον δὲ ἐκείνων ζῆλον καὶ ἐπιβουλότερον ποιμαίνειν
 τε καὶ βδάλλειν νομίζει αὐτούς, ἄγροικον δὲ καὶ ἀπαι-
 δευτον ὑπὸ ἀσχολίας οὐδὲν ἦττον τῶν νομέων τὸν
 E | τοιοῦτον ἀναγκαῖον γίνεσθαι, σηκὸν ἐν ὄρει τὸ
 τεῖχος περιβεβλημένον. γῆς δὲ ὅταν μυρία πλέθρα ἢ
 ἔτι πλείω ἀκούσῃ ὥς τις ἄρα κεκτημένος θαυμαστὰ
 πλήθει κέκτηται, πάνσμικρον δοκεῖ ἀκούειν εἰς ἅπασαν
 εἰωθῶς τὴν γῆν βλέπειν. τὰ δὲ δὴ γένη ὑμνούντων,
 ὡς γενναῖός τις ἐπτά πάππους πλουσίους ἔχων ἀπο-
 φῆναι, παντάπασιν ἀμβλὺ καὶ ἐπὶ σμικρὸν ὀρώντων
 175 ἠγεῖται τὸν ἐπαινον, ὑπὸ | ἀπαιδευσίας οὐ δυναμένων

εἰς τὸ πᾶν αἰὲν βλέπειν οὐδὲ λογίζεσθαι ὅτι πάππων καὶ προγόνων μυριάδες ἐκάστῳ γεγόνασιν ἀναρίθμητοι, ἐν αἷς πλούσιοι καὶ πτωχοὶ καὶ βασιλεῖς καὶ δοῦλοι βάρβαροί τε καὶ Ἕλληνες πολλάκις μυρῖοι γεγόνασιν ὄψων· ἀλλ' ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι καταλόγῳ προγόνων σεμνυνομένων καὶ ἀναφερόντων εἰς Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος ἄτοπα αὐτῷ καταφαίνεται τῆς σμικρολογίας, ὅτι δὲ ὁ ἀπ' Ἀμφιτρύωνος εἰς τὸ | ἄνω πεντεκαεικο- B
στός τοιοῦτος ἦν, οἷα συνέβαινε αὐτῷ τύχῃ, καὶ ὁ πεντηκοστός ἀπ' αὐτοῦ, γελᾷ οὐ δυναμένων λογίζεσθαι τε καὶ χαννότητα ἀνοήτου ψυχῆς ἀπαλλάττειν. ἐν ἅπασιν δὴ τούτοις ὁ τοιοῦτος ὑπὸ τῶν πολλῶν κατα-
γελάται, τὰ μὲν ὑπερηφάνως ἔχων, ὡς δοκεῖ, τὰ δ' ἐν
ποσὶν ἀγνοῶν τε καὶ ἐν ἐκάστοις ἀπορῶν.

ΘΕΟ. Παντάπασιν τὰ γιγνόμενα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

XXV. ΣΩ. Ὅταν δέ γέ τινα αὐτός, ὦ φίλε, ἐλκύσῃ ἄνω, καὶ ἐθελήσῃ τις αὐτῷ | ἐκβῆναι ἐκ τοῦ C
τί ἐγὼ σὲ ἀδικῶ ἢ σὺ ἐμέ; εἰς σκέψιν αὐτῆς δικαιο-
σύνης τε καὶ ἀδικίας, τί τε ἐκάτερον αὐτοῖν καὶ τί
τῶν πάντων ἢ ἀλλήλων διαφέρετον, ἢ ἐκ τοῦ εἰ βασι-
λεὺς εὐδαίμων κεκτημένος τ' αὖ πολὺ χρυσίον, βασι-
λείας πέρι καὶ ἀνθρωπίνης ὅλως εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιό-
τητος ἐπὶ σκέψιν, ποῖω τέ τινε ἐστὸν καὶ τίνα τρόπον
ἀνθρώπου φύσει προσήκει τὸ μὲν κτήσασθαι αὐτοῖν,
τὸ δὲ ἀποφυγεῖν — περὶ τούτων ἀπάντων ὅταν αὖ
δέῃ λόγον διδόναι τὸν | σμικρὸν ἐκείνον τὴν ψυχὴν D
καὶ δορυμὸν καὶ δικανικόν, πάλιν αὖ τὰ ἀντίστροφα
ἀποδίδωσιν· ἰλιγγιῶν τε ἀπὸ ὑψηλοῦ κρεμασθεῖς καὶ
βλέπων μετέωρος ἄνωθεν ὑπὸ ἀηθείας ἀδημονῶν τε
καὶ ἀπορῶν καὶ βαρβαρίζων γέλωτα Θράτταις μὲν οὐ

παρέχει οὐδ' ἄλλω ἀπαιδευτῷ οὐδενί, οὐ γὰρ αἰσθάνονται, τοῖς δ' ἐναντίως ἢ ὡς ἀνδραπόδοις τραφεῖσιν ἅπασιν. οὗτος δὴ ἑκατέρου τρόπος, ὃ Θεόδωρε, ὁ μὲν
 E τῷ ὄντι ἐν ἐλευθερίᾳ τε καὶ σχολῇ τεθραμμένον, | ὃν
 δὴ φιλόσοφον καλεῖς, ὃ ἀνεμέσθητον εὐήθει δοκεῖν καὶ
 οὐδενὶ εἶναι, ὅταν εἰς δουρικὰ ἐμπέσῃ διακονήματα,
 οἷον στρωματόδεσμον μὴ ἐπισταμένον συσκευάσασθαι
 μηδὲ ὄψον ἠδῦναι ἢ θῶπας λόγους· ὁ δ' αὖ τὰ μὲν
 176 τοιαῦτα πάντα δυναμένου τορῶς τε καὶ ὀξέως διακο-
 νεῖν, ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένον ἐπιδέξια ἐλευ-
 θέρως οὐδέ γ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντος | ὀρθῶς
 ὑμνήσαι θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον ἀληθῆ.

ΘΕΟ. Εἰ πάντας, ὃ Σώκρατες, πείθοις ἂ λέγεις ὥσπερ ἐμέ, πλείων ἂν εἰρήνη καὶ κακὰ ἐλάττω κατ' ἀνθρώπους εἶη.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐτ' ἀπολέσθαι τὰ κακὰ δυνατόν, ὃ Θεόδωρε· ὑπεναντίον γὰρ τι τῷ ἀγαθῷ αἰεὶ εἶναι ἀνάγκη· οὐτ' ἐν θεοῖς αὐτὰ ἰδρῦσθαι, τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε τὸν τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης. διὸ καὶ πειρᾶσθαι χρὴ ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν ὅτι τάχιστα.
 B φυγῆ | δὲ ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ δίκαιον καὶ ὄσιον μετὰ φρονήσεως γενέσθαι. ἀλλὰ γὰρ, ὃ ἄριστε, οὐ πάνυ ῥάδιον πείσαι ὡς ἄρα οὐχ ὢν ἔνεκα οἱ πολλοὶ φασὶ δεῖν πονηρίαν μὲν φεύγειν, ἀρετὴν δὲ διώκειν, τούτων χάριν τὸ μὲν ἐπιτηδευτέον, τὸ δ' οὐ, ἵνα μὴ κακὸς καὶ ἵνα ἀγαθὸς δοκῆ εἶναι· ταῦτα γὰρ ἔστιν ὁ λεγόμενος γραῶν ὕψλος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται· τὸ δὲ ἀληθὲς ὧδε λέγωμεν. θεὸς οὐδαμῆ
 C οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ' | ὡς οἷόν τε δικαιοτάτος, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν ἢ ὅς ἂν ἡμῶν αὖ

γένηται ὅτι δικαιοτάτος. περὶ τούτου καὶ ἡ ὡς ἀλη-
 θῶς δεινότης ἀνδρὸς καὶ οὐδενία τε καὶ ἀνανδρία. ἡ
 μὲν γὰρ τούτου γνῶσις σοφία καὶ ἀρετὴ ἀληθινή, ἡ
 δὲ ἄγνοια ἀμαθία καὶ κακία ἐναργής· αἱ δ' ἄλλαι δει-
 νότητές τε δοκοῦσαι καὶ σοφαί ἐν μὲν πολιτικαῖς
 δυναστείαις γιγνόμεναι φορτικά, ἐν δὲ τέχναις βά-
 ναυσοι. τῷ οὖν ἀδικοῦντι καὶ ἀνόσια λέγοντι ἢ | D
 πράττοντι μακροῦ ἄριστ' ἔχει τὸ μὴ συγχωρεῖν δεινῷ
 ὑπὸ πανουργίας εἶναι· ἀγάλλονται γὰρ τῷ ὀνειδεῖ καὶ
 οἴονται ἀκούειν ὅτι οὐ λῆροί εἰσι, γῆς ἄλλως ἄχθη,
 ἀλλ' ἄνδρες οἷους δεῖ ἐν πόλει τοὺς σωθησομένους.
 λεκτέον οὖν τάληθές, ὅτι τοσοῦτῳ μᾶλλον εἰσιν οἷοι
 οὐκ οἴονται, ὅτι οὐχὶ οἴονται· ἀγνοοῦσι γὰρ ζημίαν
 ἀδικίας, ὃ δεῖ ἥκιστα ἀγνοεῖν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἦν δο-
 κοῦσι, πληγαί τε καὶ θάνατοι, ὧν ἐνίστε πάσχουσιν
 οὐδὲν ἀδικοῦντες, ἀλλὰ ἦν ἀδύνατον | ἐκφυγεῖν. E

ΘΕΟ. Τίνα δὴ λέγεις;

ΣΩ. Παραδειγμάτων, ὦ φίλε, ἐν τῷ ὄντι ἐστώ-
 των, τοῦ μὲν θείου εὐδαιμονεστάτου, τοῦ δὲ ἀθέου
 ἀθλιωτάτου, οὐχ ὀρῶντες ὅτι οὕτως ἔχει, ὑπὸ ἡλιθιό-
 τητός τε καὶ τῆς ἐσχάτης ἀνοίας λανθάνουσι τῷ μὲν
 ὁμοιούμενοι διὰ τὰς | ἀδίκους πράξεις, τῷ δὲ ἀνο- 177
 μοιούμενοι. οὗ δὴ τίνουσι δίκην ζῶντες τὸν εἰκότα
 βίον ᾧ ὁμοιοῦνται· ἐὰν δ' εἴπωμεν ὅτι, ἂν μὴ ἀπαλ-
 λαγῶσι τῆς δεινότητος, καὶ τελευτήσαντας αὐτοὺς ἐκεῖ-
 νος μὲν ὁ τῶν κακῶν καθαρὸς τόπος οὐ δέξεται,
 ἐνθάδε δὲ τὴν αὐτοῖς ὁμοιότητα τῆς διαγωγῆς ἀεὶ
 ἔξουσι, κακοὶ κακοῖς συνόντες, ταῦτα δὴ καὶ παντά-
 πασιν ὡς δεινοὶ καὶ πανοῦργοι ἀνοήτων τινῶν ἀκού-
 σονται.

ΘΕΟ. Καὶ μάλα δὴ, ὦ Σώκρατες.

B ΣΩ. Οἶδά τοι, | ὦ ἑταῖρε. ἐν μέντοι τι αὐτοῖς
 συμβέβηκεν, ὅτι ἂν ἰδίᾳ λόγον δέη δοῦναί τε καὶ
 δέξασθαι περὶ ὧν ψέγουσι, καὶ ἐθελήσωσιν ἀνδρικῶς
 πολὺν χρόνον ὑπομεῖναι καὶ μὴ ἀνάνδρως φεύγειν,
 τότε ἀτόπως, ὦ δαιμόνιε, τελευτῶντες οὐκ ἀρέσκουσιν
 αὐτοὶ αὐτοῖς περὶ ὧν λέγουσι, καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη
 πως ἀπομαραίνεται, ὥστε παίδων μηδὲν δοκεῖν δια-
 φέρειν. περὶ μὲν οὖν τούτων, ἐπειδὴ καὶ πάρεργα
 C τυγχάνει λεγόμενα, ἀποστῶμεν· εἰ δὲ μή, πλείω αἰεὶ |
 ἐπιρρέοντα καταχώσει ἡμῶν τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον· ἐπὶ
 δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἴωμεν, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ.

ΘΕΟ. Ἐμοὶ μὲν τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες, οὐκ
 ἀηδέστερα ἀκούειν· ῥᾶω γὰρ τηλικῶδε ὄντι ἐπακολου-
 θεῖν· εἰ μέντοι δοκεῖ, πάλιν ἐπανίσωμεν.

XXVI. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐνταῦθά που ἤμεν τοῦ λό-
 γου, ἐν ᾧ ἔφαμεν τοὺς τὴν φερομένην οὐσίαν λέγον-
 τας, καὶ τὸ αἰεὶ δοκοῦν ἐκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τούτῳ
 ᾧ δοκεῖ, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἐθέλειν δυσχυρίζεσθαι,
 D καὶ οὐχ ἥμιστα περὶ τὰ δίκαια, ὡς | παντὸς μᾶλλον, ἂ
 ἂν θῆται πόλις δόξαντα αὐτῇ, ταῦτα καὶ ἔστι δίκαια
 τῇ θεμένῃ, ἕωσπερ ἂν κέηται· περὶ δὲ τὰ γαθοῦ οὐδένα
 ἀνδρεῖον ἔθ' οὕτως εἶναι, ὥστε τολμᾶν διαμάχεσθαι
 ὅτι καὶ ἂ ἂν ὠφέλιμα οἰηθεῖσα πόλις ἐαυτῇ θῆται,
 καὶ ἔστι τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν κέηται ὠφέλιμα,
 πλὴν εἴ τις τὸ ὄνομα λέγοι· τοῦτο δὲ που σκῶμ' ἂν
 εἶη πρὸς ὃ λέγομεν. οὐχί;

ΘΕΟ. Πάνυ γε.

E ΣΩ. Μὴ γὰρ | λεγέτω τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πράγμα
 ὃ ὀνομαζόμενον θεωρεῖται.

ΘΕΟ. Μὴ γάρ.

ΣΩ. Ἄλλ' ὃ ἂν τοῦτο ὀνομάξῃ, τούτου δήπου στοχάζεται νομοθετουμένη, καὶ πάντας τοὺς νόμους, καθ' ὅσον οἶεται τε καὶ δύναται, ὡς ὠφελιμωτάτους ἑαυτῇ τίθεται· ἢ πρὸς ἄλλο τι βλέπουσα νομοθετεῖται;

| ΘΕΟ. Οὐδαμῶς.

178

ΣΩ. Ἡ οὖν καὶ τυγχάνει αἰεὶ, ἢ πολλὰ καὶ διαμαρτάνει ἐκάστη;

ΘΕΟ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ ἀμαρτάνειν.

ΣΩ. Ἐτι τοίνυν ἐνθένδε ἂν μᾶλλον πᾶς τις ὁμολογήσειεν ταῦτά ταῦτα, εἰ περὶ παντός τις τοῦ εἶδους ἐρωτῶν, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὠφέλιμον τυγχάνει ὕ-
ἔστι δέ που καὶ περὶ τὸν μέλλοντα χρόνον. ὅταν γὰρ νομοθετώμεθα, ὡς ἔσομένους ὠφελίμους τοὺς νόμους τιθέμεθα εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον· τοῦτο δὲ μέλλον ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν.

ΘΕΟ. | Πάνυ γε.

B

ΣΩ. Ἴθι δὴ, οὕτως ἐρωτῶμεν Πρωταγόραν ἢ ἄλλον τινὰ τῶν ἐκείνῳ τὰ αὐτὰ λεγόντων· πάντων μέτρον ἄνθρωπός ἐστιν, ὡς φατέ, ᾧ Πρωταγόρα, λευκῶν, βαρέων, κούφων, οὐδενὸς ὅτου οὐ τῶν τοιούτων· ἔχων γὰρ αὐτῶν τὸ κριτήριον ἐν αὐτῷ, οἷα πάσχει τοιαῦτα οἴομενος, ἀληθῆ τε οἶεται αὐτῷ καὶ ὄντα. οὐχ οὔτω;

ΘΕΟ. Οὔτω.

ΣΩ. Ἡ καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, φήσομεν, ᾧ Πρωταγόρα, ἔχει τὸ κριτήριον ἐν αὐτῷ, καὶ οἷα | ἂν C
οἰηθῆ ἔσεσθαι, ταῦτα καὶ γίννεται ἐκείνῳ τῷ οἰηθέντι; οἷον θερμά, ἄρ' ὅταν τις οἰηθῆ ἰδιώτης αὐτὸν πυρε-
τὸν λήψεσθαι καὶ ἔσεσθαι ταύτην τὴν θερμότητα, καὶ

ἕτερος, ἰατρὸς δέ, ἀντιοιθῆ, κατὰ τὴν ποτέρου δόξαν
 φῶμεν τὸ μέλλον ἀποβήσεσθαι; ἢ κατὰ τὴν ἀμφοτέρων,
 καὶ τῷ μὲν ἰατρῷ οὐ θερμὸς οὐδὲ πυρέτιων γενήσεται,
 ἕαντῷ δὲ ἀμφοτέρα;

ΘΕΟ. Γελοῖον μὲν' ἂν εἴη.

ΣΩ. Ἄλλ', οἶμαι, περὶ οἴνου γλυκύτητος καὶ αὐ-
 D στηρότητος μελλούσης | ἔσεσθαι ἢ τοῦ γεωργοῦ δόξα,
 ἀλλ' οὐχ ἢ τοῦ κιθαριστοῦ κυρία.

ΘΕΟ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐδ' ἂν αὖ περὶ ἀναρμόστου τε καὶ εὐαρ-
 μόστου ἐσομένου παιδοτριβῆς ἂν βέλτιον δοξάσειεν
 μουσικοῦ, ὃ καὶ ἔπειτα αὐτῷ παιδοτριβῆ δόξει εὐαρ-
 μοστον εἶναι.

ΘΕΟ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοῦ μέλλοντος ἐστιάσεσθαι μὴ
 μαγειρικοῦ ὄντος, σκευαζομένης θοίνης, ἀκυροτέρα ἢ
 κρίσις τῆς τοῦ ὄψοποιου περὶ τῆς ἐσομένης ἡδονῆς.
 E περὶ μὲν γὰρ τοῦ ἤδη | ὄντος ἐκάστω ἡδέος ἢ γεγο-
 νότος μηδὲν πω τῷ λόγῳ διαμαχώμεθα, ἀλλὰ περὶ τοῦ
 μέλλοντος ἐκάστω καὶ δόξειν καὶ ἔσεσθαι πότερον
 αὐτὸς αὐτῷ ἄριστος κριτής, ἢ σύ, ᾧ Πρωταγόρα, τό
 γε περὶ λόγους πιθανὸν ἐκάστω ἡμῶν ἐσόμενον εἰς
 δικαστήριον βέλτιον ἂν προδοξάσαις ἢ τῶν ἰδιωτῶν
 ὅστισοῦν;

ΘΕΟ. Καὶ μάλα, ᾧ Σώκρατες, τοῦτό γε σφόδρα
 ὑπισχνεῖτο πάντων διαφέρειν αὐτός.

ΣΩ. Νῆ Δία, ᾧ μέλε· ἢ οὐδεὶς γ' ἂν αὐτῷ διε-
 179 λέγετο | διδοὺς πολὺ ἀργύριον, εἰ μὴ τοὺς συνόντας
 ἐπειθεν ὅτι καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαί τε καὶ δόξειν οὔτε
 μάντις οὔτε τις ἄλλος ἄμεινον κρίνειεν ἂν ἢ αὐτός [αὐτῷ].

ΘΕΟ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αἱ νομοθεσίαι καὶ τὸ ὠφέλιμον περὶ τὸ μέλλον ἐστί, καὶ πᾶς ἂν ὁμολογοῖ νομοθετουμένην πόλιν πολλάκις ἀνάγκην εἶναι τοῦ ὠφελιμοτάτου ἀποτυγχάνειν;

ΘΕΟ. Μάλα γε.

ΣΩ. Μετρίως ἄρα ἡμῖν πρὸς τὸν διδάσκαλόν σου εἰρήσεται, ὅτι ἀνάγκη | αὐτῷ ὁμολογεῖν σοφώτερόν B τε ἄλλον ἄλλου εἶναι καὶ τὸν μὲν τοιοῦτον μέτρον εἶναι, ἐμοὶ δὲ τῷ ἀνεπιστήμονι μηδὲ ὀπωστιοῦν ἀνάγκην εἶναι μέτρῳ γίνεσθαι, ὡς ἄρτι με ἠνάγκαζεν ὁ ὑπὲρ ἐκείνου λόγος, εἴτ' ἐβουλόμην εἶτε μή, τοιοῦτον εἶναι.

ΘΕΟ. Ἐκείνη μοι δοκεῖ, ὧ Σώκρατες, μάλιστα ἀλίσκεσθαι ὁ λόγος, ἀλίσκόμενος καὶ ταύτη, ἧ τὰς τῶν ἄλλων δόξας κυρίας ποιεῖ, αὗται δὲ ἐφάνησαν τοὺς ἐκείνου λόγους οὐδαμῇ ἀληθεῖς ἠγνούμεναι.

ΣΩ. | Πολλαχῆ, ὧ Θεόδωρε, καὶ ἄλλη ἂν τό γε C τοιοῦτον ἀλοίῃ μὴ πᾶσαν παντὸς ἀληθῆ δόξαν εἶναι· περὶ δὲ τὸ παρὸν ἐκάστῳ πάθος, ἐξ ὧν αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ κατὰ ταύτας δόξαι γίνονται, χαλεπώτερον ἐλεῖν ὡς οὐκ ἀληθεῖς. Ἴσως δὲ οὐδὲν λέγω· ἀνάλωτοι γάρ, εἰ ἔτυχον, εἰσίν, καὶ οἱ φάσκοντες αὐτὰς ἐναργεῖς τε εἶναι καὶ ἐπιστήμας τάχα ἂν ὄντα λέγοιεν, καὶ Θεαίτητος ὅδε οὐκ ἀπὸ σκοποῦ εἴρηκεν αἰσθησιν καὶ ἐπιστήμην ταῦτόν θέμενος. προσιτέον οὖν | ἐγγυτέρω, D ὡς ὁ ὑπὲρ Πρωταγόρου λόγος ἐπέταττε, καὶ σκεπτέον τὴν φερομένην ταύτην οὐσίαν διακρούοντα, εἶτε ὑγιᾶς εἶτε σαθρὸν φθιέγγεται· μάχη δ' οὖν περὶ αὐτῆς οὐ φαύλη οὐδ' ὀλίγοις γέγονεν.

XXVII. ΘΕΟ. Πολλοῦ καὶ δεῖ φαύλη εἶναι, ἀλλὰ περὶ μὲν τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐπιδίδωσι πάμπολυ. οἱ γὰρ τοῦ Ἡρακλείτου ἑταῖροι χορηγοῦσι τούτου τοῦ λόγου μάλα ἐρωμένως.

ΣΩ. Τῷ τοι, ὦ φίλε Θεόδωρε, μᾶλλον σκεπτέον
E καὶ ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ αὐτοὶ | ὑποτείνονται.

ΘΕΟ. Παντάπασι μὲν οὖν. καὶ γὰρ, ὦ Σώκρατες, περὶ τούτων τῶν Ἡρακλειτείων ἢ, ὥσπερ σὺ λέγεις, Ὀμηρείων καὶ ἔτι παλαιότερων, αὐτοῖς μὲν τοῖς περὶ τὴν Ἐφεσον, ὅσοι προσποιοῦνται ἔμπειροι εἶναι, οὐδὲν μᾶλλον οἶόν τε διαλεχθῆναι ἢ τοῖς οἰστρωῶσιν. ἀτεχνῶς γὰρ κατὰ τὰ συγγράμματα φέρονται, τὸ δ' ἐπιμεῖναι ἐπὶ λόγῳ καὶ ἐρωτήματι καὶ ἡσυχίως ἐν μέρει
180 ἀποκρίνασθαι καὶ ἐρέσθαι ἦττον | αὐτοῖς ἐνὶ ἢ τὸ μηδέν· μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει τὸ οὐδ' οὐδὲν πρὸς τὸ μηδὲ σμικρὸν ἐνεῖναι τοῖς ἀνδράσιν ἡσυχίας. ἀλλ' ἂν τινά τι ἔρη, ὥσπερ ἐκ φαρέτρας ῥηματίσκια αἰνιγματώδη ἀνασπῶντες ἀποτοξεύουσι, κἂν τούτου ζητῆς λόγον λαβεῖν, τί εἴρηκεν, ἑτέρῳ πεπλήξει καινῶς μετωνομασμένῳ, περαινεῖς δὲ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν· οὐδέ γε ἐκεῖνοι αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' εὖ
B πάνυ φυλάττουσι τὸ μηδὲν βέβαιον εἶναι μήτ' | ἐν λόγῳ μήτ' ἐν ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς, ἠγούμενοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, αὐτὸ στάσιμον εἶναι· τούτῳ δὲ πάνυ πολεμοῦσιν, καὶ καθ' ὅσον δύνανται πανταχόθεν ἐκβάλλουσιν.

ΣΩ. Ἴσως, ὦ Θεόδωρε, τοὺς ἀνδρας μαχομένους ἐώρακας, εἰρηνεύουσιν δὲ οὐ συγγέρονας· οὐ γὰρ σοὶ ἑταῖροί εἰσιν· ἀλλ', οἶμαι, τὰ τοιαῦτα τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ σχολῆς φράζουσιν, οὓς ἂν βούλωνται ὁμοίους αὐτοῖς ποιῆσαι.

ΘΕΟ. Ποίοις μαθηταῖς, ᾧ δαιμόνιαι; οὐδὲ γίνεται τῶν | τοιούτων ἕτερος ἑτέρου μαθητῆς, ἀλλ' C
αὐτόματοι ἀναφύονται, ὁπόθεν ἂν τύχῃ ἕκαστος αὐτῶν ἐνθουσιάσας, καὶ τὸν ἕτερον ὁ ἕτερος οὐδὲν ἠγείται εἰδέναί. παρὰ μὲν οὖν τούτων, ὅπερ ἦα ἐρῶν, οὐκ ἂν ποτε λάβοις λόγον οὔτε ἐκόντων οὔτε ἀκόντων· αὐτοὺς δὲ δεῖ παραλαβόντας ὥσπερ πρόβλημα ἐπισκοπεῖσθαι.

ΣΩ. Καὶ μετρίως γε λέγεις. τό γε δὴ πρόβλημα ἄλλο τι παρειλήφαμεν παρὰ μὲν τῶν ἀρχαίων μετὰ ποιήσεως ἐπικρουτομένων τοὺς | πολλούς, ὡς ἡ γένεσις D τῶν ἄλλων πάντων Ὀκεανός τε καὶ Τηθύς θεύματα τυγχάνει καὶ οὐδὲν ἔστηκε, παρὰ δὲ τῶν ὑστέρων ἅτε σοφωτέρων ἀναφανδὸν ἀποδεικνυμένων, ἵνα καὶ οἱ σκυτοτόμοι αὐτῶν τὴν σοφίαν μάθωσιν ἀκούσαντες καὶ παύσωνται ἠλιθίως οἰόμενοι τὰ μὲν ἐστάναι, τὰ δὲ κινεῖσθαι τῶν ὄντων, μαθόντες δὲ ὅτι πάντα κινεῖται τιμῶσιν αὐτούς; ὀλίγου δὲ ἐπελαθόμεν, ᾧ Θεόδωρε, ὅτι ἄλλοι αὖ τάναντία τούτοις ἀπεφήναντο, οἷον | ἀκίνητον τελέθειν ᾧ πάντ' ὄνομ' εἶναι, καὶ ἄλλα E ὅσα Μέλισσοί τε καὶ Παρμενίδαι ἐναντιούμενοι πᾶσι τούτοις δυσχυρίζονται, ὡς ἓν τε πάντα ἐστὶ καὶ ἔστηκεν αὐτὸ ἐν αὐτῷ οὐκ ἔχον χώραν ἐν ἧ κινεῖται. τούτοις οὖν, ᾧ ἑταῖρε, πᾶσι τί χρησόμεθα; κατὰ μικρὸν γὰρ προϊόντες λελήθαμεν ἀμφοτέρων εἰς τὸ μέσον πεπτωκότες, καὶ ἂν μὴ πη ἀμυνόμενοι διαφύγωμεν, | 181 δίκην δάσομεν ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς παλαιστραῖς διὰ γραμμῆς παίζοντες, ὅταν ὑπ' ἀμφοτέρων ληφθέντες ἔλκωνται εἰς τάναντία. δοκεῖ οὖν μοι τοὺς ἑτέρους πρότερον σκεπτέον, ἐφ' οὔσπερ ὠρμήσαμεν, τοὺς ῥέον-

τας· καὶ ἂν μὲν τι φαίνονται λέγοντες, συνέλξομεν μετ' αὐτῶν ἡμᾶς αὐτούς, τοὺς ἑτέρους ἐκφυγεῖν πειρώμενοι· ἂν δὲ οἱ τοῦ ὅλου στασιῶται ἀληθέστερα λέγειν δοκῶσι, φευξόμεθα παρ' αὐτούς ἀπ' αὐτῶν
 B τὰ ἀκίνητα κινούντων. | ἀμφοτέροι δ' ἂν φανῶσι μηδὲν μέτριον λέγοντες, γελοῖοι ἐσόμεθα ἡγούμενοι ἡμᾶς μὲν τι λέγειν φαύλους ὄντας, παμπαλαίους δὲ καὶ πασσόφους ἄνδρας ἀποδεδοκιμακότες. ὄρα οὖν, ὦ Θεόδωρε, εἰ λυσιτελεῖ εἰς τοσοῦτον προιέναι κίνδυνον.

ΘΕΟ. Οὐδὲν μὲν οὖν ἀνεκτόν, ὦ Σώκρατες, μὴ οὐ διασκέψασθαι τί λέγουσιν ἑκάτεροι τῶν ἀνδρῶν.

XXVIII. ΣΩ. Σκεπτέον ἂν εἴη σοῦ γε οὕτω προθυμουμένου. δοκεῖ οὖν μοι ἀρχὴ εἶναι τῆς σκέψεως
 C κινήσεως πέρι, | ποῖόν τί ποτε ἄρα λέγοντές φασι τὰ πάντα κινεῖσθαι. βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιόνδε· πότερον ἔν τι εἶδος αὐτῆς λέγουσιν ἢ, ὥσπερ ἐμοὶ φαίνεται, δύο; μὴ μέντοι μόνον ἐμοὶ δοκεῖτω, ἀλλὰ συμμέτεχε καὶ σύ, ἵνα κοινῇ πάσχωμεν, ἂν τι καὶ δέη. καὶ μοι λέγε· ἄρα κινεῖσθαι καλεῖς, ὅταν τι χώραν ἐκ χώρας μεταβάλλῃ ἢ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ στρέφῃται;

ΘΕΟ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἔν ἔστω εἶδος. ὅταν δὲ
 D ἢ μὲν ἐν τῷ αὐτῷ, γηράσκη δέ, ἢ | μέλαν ἐκ λευκοῦ ἢ σκληρὸν ἐκ μαλακοῦ γίγνηται, ἢ τινα ἄλλην ἀλλοίωσιν ἀλλοιῶται, ἄρα οὐκ ἄξιον ἕτερον εἶδος φάναι κινήσεως;

ΘΕΟ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀναγκαῖον μὲν οὖν. δύο δὴ λέγω τούτω εἶδη κινήσεως, ἀλλοίωσιν, τὴν δὲ φορᾶν.

ΘΕΟ. Ὅρθῶς γε λέγων.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν οὕτω διελόμενοι διαλεγώμεθα ἤδη τοῖς τὰ πάντα φάσκουσιν κινεῖσθαι καὶ ἐρωτῶμεν· πότερον πᾶν φατε ἀμφοτέρως κινεῖσθαι, φερόμενόν τε καὶ | ἀλλοιούμενον, ἢ τὸ μὲν τι ἀμφοτέρως, τὸ δ' Ἐ ἐτέρως;

ΘΕΟ. Ἀλλὰ μὰ Δί' ἔγωγε οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οἶμαι δ' ἂν φάναι ἀμφοτέρως.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μή, ὧ ἑταῖρε, κινούμενά τε αὐτοῖς καὶ ἐστῶτα φανεῖται, καὶ οὐδὲν μᾶλλον ὀρθῶς ἔξει εἰπεῖν ὅτι κινεῖται τὰ πάντα ἢ ὅτι ἔστηκεν.

ΘΕΟ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ κινεῖσθαι αὐτὰ δεῖ, τὸ δὲ μὴ κινεῖσθαι μὴ ἐνεῖναι μηδενί, πάντα δὴ πᾶσαν | 182 κίνησιν ἀεὶ κινεῖται.

ΘΕΟ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Σκόπει δὴ μοι τόδε αὐτῶν· τῆς θερμότητος ἢ λευκότητος ἢ ὄπουον γένεσιν οὐχ οὕτω πως ἐλέγομεν φάναι αὐτούς, φέρεσθαι ἕκαστον τούτων ἅμα αἰσθήσει μεταξὺ τοῦ ποιούντος τε καὶ πάσχοντος, καὶ τὸ μὲν πάσχον αἰσθητὴν ἀλλ' οὐκ αἰσθησιν ἔτι γίνεσθαι, τὸ δὲ ποιῶν ποιόν τι ἀλλ' οὐ ποιότητα; ἴσως οὖν ἢ ποιότης ἅμα ἀλλόκοτόν τε φαίνεται ὄνομα καὶ οὐ μανθάνεις ἄθροον λεγόμενον· κατὰ μέρη οὖν ἄκουε. | τὸ γὰρ ποιῶν οὔτε θερμότης οὔτε λευκότης, θερμὸν B δὲ καὶ λευκὸν γίνεται, καὶ τᾶλλα οὕτω· μέμνησαι γὰρ που καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι οὕτως ἐλέγομεν, ἐν μηδὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶναι, μηδ' αὖ τὸ ποιῶν ἢ πάσχον, ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέρων πρὸς ἄλληλα συγγιγνόμενων τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθητὰ ἀποτίκτοντα τὰ μὲν ποιὰ ἅττα γίνεσθαι, τὰ δὲ αἰσθανόμενα.

ΘΕΟ. Μέννημαι· πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Τὰ μὲν τοίνυν ἄλλα χαίρειν ἐάσωμεν, εἴτε
C | ἄλλως εἴτε οὕτως λέγουσιν· οὐ δ' ἔνεκα λέγομεν,
τοῦτο μόνον φυλάττωμεν, ἐρωτῶντες· κινεῖται καὶ ῥεῖ,
ὥς φατε, τὰ πάντα; ἦ γάρ;

ΘΕΟ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀμφοτέρας ἄς διειλόμεθα κινήσεις,
φερόμενά τε καὶ ἀλλοιούμενα;

ΘΕΟ. Πῶς δ' οὔ; εἶπερ γε δὴ τελέως κινή-
σεται.

ΣΩ. Εἰ μὲν τοίνυν ἐφέρετο μόνον, ἠλλοιοῦτο δὲ
μῆ, εἶχομεν ἄν που εἰπεῖν, οἷα ἅττα ῥεῖ τὰ φερόμενα·
ἦ πῶς λέγωμεν;

ΘΕΟ. Οὕτως.

D ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ | οὐδὲ τοῦτο μένει, τὸ λευκὸν
ῥεῖν τὸ ῥέον, ἀλλὰ μεταβάλλει, ὥστε καὶ αὐτοῦ τούτου
εἶναι ῥοήν, τῆς λευκότητος, καὶ μεταβολὴν εἰς ἄλλην
χρῶαν, ἵνα μὴ ἀλῶ ταύτη μένον· ἄρα ποτε οἶόν τέ τι
προσσειπεῖν χρῶμα, ὥστε καὶ ὀρθῶς προσαγορεύειν;

ΘΕΟ. Καὶ τίς μηχανή, ὦ Σώκρατες; ἢ ἄλλο γέ
τι τῶν τοιούτων, εἶπερ ἀεὶ λέγοντος ὑπεξέρχεται, ἅτε
δὴ ῥέον;

ΣΩ. Τί δὲ περὶ αἰσθήσεως ἐροῦμεν ὁποιασοῦν,
οἶον τῆς τοῦ ὄραῦ ἢ ἀκούειν; μένειν ποτὲ ἐν αὐτῷ
E τῷ | ὄραῦ ἢ ἀκούειν;

ΘΕΟ. Οὐκοῦν δεῖ γε, εἶπερ πάντα κινεῖται.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ὄραῦ προσρητέον τι μᾶλλον ἢ μὴ
ὄραῦ, οὔτε τιν' ἄλλην αἰσθησιν μᾶλλον ἢ μῆ, πάντων
γε πάντως κινουμένων.

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ οὔν.

ΣΩ. Καὶ μὴν αἰσθησίς γε ἐπιστήμη, ὡς ἔφαμεν ἐγὼ τε καὶ Θεαίτητος.

ΘΕΟ. Ἦν ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἐπιστήμην μᾶλλον ἢ μὴ ἐπιστήμην ἀπεκρινάμεθα ἐρωτώμενοι ὅτι ἐστὶν ἐπιστήμη.

| ΘΕΟ. Ἐοίκατε.

183

ΣΩ. Καλὸν ἂν ἡμῖν συμβαίνοι τὸ ἐπανόρθωμα τῆς ἀποκρίσεως, προθυμηθεῖσιν ἀποδείξαι ὅτι πάντα κινεῖται, ἵνα δὴ ἐκείνη ἢ ἀπόκρισις ὀρθῆ φανῆ. τὸ δ', ὡς ἔοικεν, ἐφάνη, εἰ πάντα κινεῖται, πᾶσα ἀπόκρισις, περὶ ὅτου ἂν τις ἀποκρίνηται, ὁμοίως ὀρθῆ εἶναι, οὕτω τ' ἔχειν φάναι καὶ μὴ οὕτω, εἰ δὲ βούλει, γίγνεσθαι, ἵνα μὴ στήσωμεν αὐτοὺς τῷ λόγῳ.

ΘΕΟ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Πλήν γε, ὦ Θεόδωρε, ὅτι οὕτω τε εἶπον καὶ οὐχ οὕτω. δεῖ δὲ οὐδὲ τοῦτο οὕτω λέγειν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἔτι | κινοῖτο οὕτω· οὐδ' αὖ μὴ οὕτω· οὐδὲ B γὰρ τοῦτο κίνησις· ἀλλὰ τιν' ἄλλην φωνὴν θετέον τοῖς τὸν λόγον τοῦτον λέγουσιν, ὡς νῦν γε πρὸς τὴν αὐτῶν ὑπόθεσιν οὐκ ἔχουσι ρήματα, εἰ μὴ ἄρα τὸ οὐδ' ὅπως. μάλιστα δ' οὕτως ἂν αὐτοῖς ἀρμότιοι, ἄπειρον λεγόμενον.

ΘΕΟ. Οἰκειοτάτη γοῦν διάλεκτος αὕτη αὐτοῖς.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Θεόδωρε, τοῦ τε σοῦ ἐταίρου ἀπηλλάγμεθα, καὶ οὕτω συγχωροῦμεν αὐτῷ πάντ' ἄνδρα πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι, ἂν μὴ | φρόνιμός C τις ἢ· ἐπιστήμην τε αἰσθησιν οὐ συγχωρησόμεθα κατὰ γε τὴν τοῦ πάντα κινεῖσθαι μέθοδον, εἰ μὴ τί πως ἄλλως Θεαίτητος ὅδε λέγει.

ΘΕΟ. Ἄριστ' εἰρηκας, ὦ Σώκρατες· τούτων γὰρ

περανθέντων καὶ ἐμὲ δεῖ ἀπηλλάχθαι σοὶ ἀποκρινόμενον
κατὰ τὰς συνθήκας, ἐπειδὴ τὸ περὶ τοῦ Πρωταγόρου
λόγου τέλος σχολίη.

XXIX. ΘΕΑΙ. Μή, πρὶν γ' ἂν, ὦ Θεόδωρε, Σω-
D κράτης τε καὶ σὺ τοὺς φάσκοντας αὐτὸ πᾶν | ἐστάναι
διέλθῃτε, ὥσπερ ἄρτι προύθεσθε.

ΘΕΟ. Νέος ὢν, ὦ Θεαίτητε, τοὺς πρεσβυτέρους
ἀδικεῖν διδάσκεις ὁμολογίας παραβαίνοντας; ἀλλὰ παρα-
σκευάζου ὅπως τῶν ἐπιλοίπων Σωκράτει δώσεις λόγον.

ΘΕΑΙ. Ἐάνπερ γε βούληται. ἤδιστα μὲντ' ἂν
ἤκουσα περὶ ὧν λέγω.

ΘΕΟ. Ἰππέας εἰς πεδίον προκαλεῖ Σωκράτη εἰς
λόγους προκαλούμενος· ἐρώτα οὖν καὶ ἀκούσει.

ΣΩ. Ἀλλὰ μοι δοκῶ, ὦ Θεόδωρε, περὶ γε ὧν κε-
E λεύει Θεαίτητος οὐ πείσεσθαι | αὐτῷ.

ΘΕΟ. Τί δὴ οὖν οὐ πείσεσθαι;

ΣΩ. Μέλισσον μὲν καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ ἐν ἐστὸς
λέγουσι τὸ πᾶν, αἰσχυνόμενος μὴ φορτικῶς σκοπῶμεν,
ἤτιτον αἰσχύνομαι ἢ ἓνα ὄντα Παρμενίδην. Παρμενί-
δης δέ μοι φαίνεται, τὸ τοῦ Ὀμήρου, αἰδοῖός τε μοι
εἶναι ἅμα δεινός τε. συμπροσέμιξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ
πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτη, καὶ μοι ἐφάνη βάθος τι
184 ἔχειν παντάπασι γενναῖον. | φοβοῦμαι οὖν μὴ οὔτε τὰ
λεγόμενα ξυνιῶμεν, τί τε διανοούμενος εἶπε πολὺ πλεόν
λειπώμεθα, καὶ τὸ μέγιστον, οὗ ἔνεκα ὁ λόγος ὠρμηται,
ἐπιστήμης πέρι, τί ποτ' ἐστίν, ἄσκεπτον γένηται ὑπὸ
τῶν ἐπεισκωμαζόντων λόγων, εἴ τις αὐτοῖς πείσεται·
ἄλλως τε καὶ ὃν νῦν ἐγείρομεν πλήθει ἀμήχανον, εἴτε
τις ἐν παρέργῳ σκέψεται, ἀνάξι' ἂν πάθοι, εἴτε ἱκανῶς,
μηκνόμενος τὸ τῆς ἐπιστήμης ἀφανιεῖ· δεῖ δὲ οὐδέ-

τερα, ἀλλὰ Θεαίτητον ὦν | κνεῖ περὶ ἐπιστήμης πειρᾶ- B
σθαι ἡμᾶς τῇ μαιεντικῇ τέχνῃ ἀπολύσαι.

ΘΕΟ. Ἄλλὰ χρῆ, εἰ δοκεῖ, οὕτω ποιεῖν.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν, ὦ Θεαίτητε, τοσόνδε περὶ τῶν
εἰρημμένων ἐπίσκεψαι. αἰσθήσιν γὰρ δὴ ἐπιστήμην ἀπε-
κρίνω· ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν τίς σε ᾧδ' ἐρωτῶ· τῷ τὰ λευκὰ
καὶ μέλανα ὄρα ἄνθρωπος καὶ τῷ τὰ ὀξεῖα καὶ βαρέα
ἀκούει; εἴποις ἄν, οἶμαι, ὕμμασί τε καὶ ὤσιν.

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὐχερὲς τῶν | ὀνομάτων τε καὶ ῥη- C
μάτων καὶ μὴ δι' ἀκριβείας ἐξεταζόμενον τὰ μὲν πολλὰ
οὐκ ἀγεννές, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τούτου ἐναντίον ἀνελεύ-
θερον, ἔστι δὲ ὅτε ἀναγκαῖον, οἶον καὶ νῦν ἀνάγκη
ἐπιλαβέσθαι τῆς ἀποκρίσεως ἢν ἀποκρίνει, ἢ οὐκ ὀρθή.
σκόπει γάρ, ἀπόκρισις ποτέρα ὀρθοτέρα, ᾧ ὀρῶμεν,
τοῦτο εἶναι ὀφθαλμούς, ἢ δι' οὗ ὀρῶμεν, καὶ ᾧ ἀκού-
ομεν, ὄτα, ἢ δι' οὗ ἀκούομεν;

ΘΕΑΙ. Δι' ὧν ἕκαστα αἰσθανόμεθα, ἔμοιγε δοκεῖ,
ὦ Σώκρατες, μᾶλλον ἢ οἷς.

ΣΩ. | Δεινὸν γάρ που, ὦ παῖ, εἰ πολλαί τινες D
ἐν ἡμῖν, ὥσπερ ἐν δουρείοις ἵπποις, αἰσθήσεις ἐγκά-
θηνται, ἀλλὰ μὴ εἰς μίαν τινὰ ιδέαν, εἴτε ψυχὴν εἴτε
ὅτι δεῖ καλεῖν, πάντα ταῦτα ξυντείνει, ἢ διὰ τούτων
οἶον ὀργάνων αἰσθανόμεθα ὅσα αἰσθητά.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μοι δοκεῖ οὕτω μᾶλλον ἢ ἐκείνως.

ΣΩ. Τοῦ δέ τοι ἔνεκα αὐτά σοι διακριβοῦμαι;
εἰ τινι ἡμῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ διὰ μὲν ὀφθαλμῶν ἐφι-
κνούμεθα λευκῶν τε καὶ μελάνων, διὰ δὲ τῶν ἄλλων

Ε ἑτέρων αὐ τινῶν, καὶ | ἔξεις ἐρωτώμενος πάντα τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ σῶμα ἀναφέρειν; ἴσως δὲ βέλτιον σὲ λέγειν αὐτὰ ἀποκρινόμενον μᾶλλον ἢ ἐμὲ ὑπὲρ σοῦ πολυπραγμονεῖν. καὶ μοι λέγε· θερμὰ καὶ σκληρὰ καὶ κοῦφα καὶ γλυκέα δι' ὧν αἰσθάνει, ἄρα οὐ τοῦ σώματος ἕκαστα τιθεῖς; ἢ ἄλλου τινός;

ΘΕΑΙ. Οὐδενὸς ἄλλον.

ΣΩ. Ἡ καὶ ἐθελήσεις ὁμολογεῖν, ἃ δι' ἑτέρας
185 δυνάμεως αἰσθάνει, ἀδύνατον εἶναι | δι' ἄλλης ταῦτ' αἰσθῆσθαι, οἷον ἃ δι' ἀκοῆς, δι' ὕψεως, ἢ ἃ δι' ὕψεως, δι' ἀκοῆς;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐθελήσω;

ΣΩ. Εἰ τι ἄρα περὶ ἀμφοτέρων διανοεῖ, οὐκ ἂν διὰ γε τοῦ ἑτέρου ὀργάνου, οὐδ' αὖ διὰ τοῦ ἑτέρου περὶ ἀμφοτέρων αἰσθάνοι' ἂν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Περὶ δὴ φωνῆς καὶ περὶ χροῆς πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο περὶ ἀμφοτέρων ἢ διανοεῖ, ὅτι ἀμφοτέρω ἐστόν;

ΘΕΑΙ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἐκάτερον ἐκατέρου μὲν ἔτερον, ἐαντιῶ δὲ ταυτόν;

Β ΘΕΑΙ. | Τί μὴν;

ΣΩ. Καὶ ὅτι ἀμφοτέρω δύο, ἐκάτερον δὲ ἓν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἴτε ἀνομοίω εἴτε ὁμοίω ἀλλήλοιν, δυνατὸς εἶ ἐπισκέψασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΣΩ. Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τίνος περὶ αὐτοῖν διανοεῖ; οὔτε γὰρ δι' ἀκοῆς οὔτε δι' ὕψεως οἷόν τε τὸ

κοινὸν λαμβάνειν περὶ αὐτῶν. ἔτι δὲ καὶ τόδε τεκμήριον περὶ οὗ λέγομεν· εἰ γὰρ δυνατὸν εἶη ἀμφοτέρω σκέψασθαι, ἄρ' ἐστὸν ἀλμυρὸν ἢ οὐ, οἷσθ' ὅτι ἕξεις εἰπεῖν ᾧ ἐπισκέψει, καὶ τοῦτο οὔτε | ὄψις οὔτε ἀκοή C φαίνεται, ἀλλὰ τι ἄλλο.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλει, ἢ γε διὰ τῆς γλώττης δύναμις;

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. ἢ δὲ δὴ διὰ τίνος δύναμις τό τ' ἐπὶ πᾶσι κοινὸν καὶ τὸ ἐπὶ τούτοις δηλοῖ σοι, ᾧ τὸ ἔστιν ἐπονομάξεις καὶ τὸ οὐκ ἔστι καὶ ἂ νῦν δὴ ἠρωτῶμεν περὶ αὐτῶν; τούτοις πᾶσι ποῖα ἀποδώσεις ὄργανα, δι' ὧν αἰσθάνεται ἡμῶν τὸ αἰσθανόμενον ἕκαστα;

ΘΕΑΙ. Οὐσίαν λέγεις καὶ τὸ μὴ εἶναι, καὶ ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα, καὶ τὸ ταῦτόν τε καὶ τὸ ἕτερον, ἔτι δὲ ἔν | τε καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν περὶ αὐτῶν. δῆ- D λον δὲ ὅτι καὶ ἄρτιόν τε καὶ περιττὸν ἐρωτᾷς, καὶ τᾶλλα ὅσα τούτοις ἔπεται, διὰ τίνος ποτὲ τῶν τοῦ σώματος τῇ ψυχῇ αἰσθανόμεθα.

ΣΩ. Ὑπέρευ, ᾧ Θεαίτητε, ἀκολουθεῖς, καὶ ἔστιν ἂ ἐρωτῶ αὐτὰ ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὰ Δία, ᾧ Σώκρατες, ἐγώ γε οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν, πλήν γ' ὅτι μοι δοκεῖ τὴν ἀρχὴν οὐδ' εἶναι τοιοῦτον οὐδὲν τούτοις ὄργανον ἴδιον ὥσπερ ἐκείνοις, ἀλλ' αὐτὴ δι' αὐτῆς ἢ ψυχῆ τὰ | κοινὰ μοι E φαίνεται περὶ πάντων ἐπισκοπεῖν.

ΣΩ. Καλὸς γὰρ εἶ, ᾧ Θεαίτητε, καὶ οὐχ, ὡς ἔλεγε Θεόδωρος, αἰσχυρός· ὁ γὰρ καλῶς λέγων καλός τε καὶ ἀγαθός. πρὸς δὲ τῷ καλῷ εὖ ἐποίησάς με μάλα συχνοῦ λόγου ἀπαλλάξας, εἰ φαίνεται σοι τὰ μὲν αὐτὴ δι'

αὐτῆς ἢ ψυχὴ ἐπισκοπεῖν, τὰ δὲ διὰ τῶν τοῦ σώματος
δυνάμεων. τοῦτο γὰρ ἦν ὃ καὶ αὐτῷ μοι ἐδόκει, ἐβου-
λόμην δὲ καὶ σοὶ δόξαι.

186

| ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μὴν φαίνεται γε.

XXX. ΣΩ. Ποτέρων οὖν τιθεῖς τὴν οὐσίαν;
τοῦτο γὰρ μάλιστα ἐπὶ πάντων παρέπεται.

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ὦν αὐτὴ ἢ ψυχὴ καθ' αὐτὴν
ἐπορέγεται.

ΣΩ. Ἡ καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἀνόμοιον καὶ τὸ
ταῦτόν καὶ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τούτων μοι δοκεῖ ἐν τοῖς μάλιστα
πρὸς ἄλληλα σκοπεῖσθαι τὴν οὐσίαν, ἀναλογιζομένη ἐν
B ἑαυτῇ τὰ γεγυρότα καὶ τὰ παρόντα | πρὸς τὰ μέλλοντα.

ΣΩ. Ἐχε δὴ· ἄλλο τι τοῦ μὲν σκληροῦ τὴν σκλη-
ρότητα διὰ τῆς ἐπαφῆς αἰσθήσεται, καὶ τοῦ μαλακοῦ
τὴν μαλακότητα ὡσαύτως;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὴν δέ γε οὐσίαν καὶ ὅτι ἐστὸν καὶ τὴν
ἐναντιότητα πρὸς ἀλλήλω καὶ τὴν οὐσίαν αὖ τῆς ἐναν-
τιότητος αὐτὴ ἢ ψυχὴ ἐπανιοῦσα καὶ συμβάλλουσα πρὸς
ἄλληλα κρίνειν πειρᾶται ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν εὐθύς γενομένοις πάρεστι
C φύσει | αἰσθάνεσθαι ἀνθρώποις τε καὶ θηρίοις, ὅσα
διὰ τοῦ σώματος παθήματα ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνει· τὰ
δὲ περὶ τούτων ἀναλογίσματα πρὸς τε οὐσίαν καὶ ὠφέ-
λειαν μόγις καὶ ἐν χρόνῳ διὰ πολλῶν πραγμάτων καὶ
παιδείας παραγίγνεται οἷς ἂν καὶ παραγίγνηται;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οἷόν τε οὖν ἀληθείας τυχεῖν, ᾧ μὴδὲ οὐσίας;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὗ δὲ ἀληθείας τις ἀτυχήσει, ποτὲ τούτου ἐπιστήμων ἔσται;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἂν, ᾧ | Σώκρατες;

D

ΣΩ. Ἐν μὲν ἄρα τοῖς παθήμασιν οὐκ ἔνι ἐπιστήμη, ἐν δὲ τῷ περὶ ἐκείνων συλλογισμῷ· οὐσίας γὰρ καὶ ἀληθείας ἐνταῦθα μὲν, ὡς ἔοικε, δυνατὸν ἄψασθαι, ἐκεῖ δὲ ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἡ οὖν ταῦτόν ἐκείνό τε καὶ τοῦτο καλεῖς, τοσαύτας διαφορὰς ἔχοντες;

ΘΕΑΙ. Οὐκουν δὴ δίκαιόν γε.

ΣΩ. Τί οὖν δὴ ἐκείνω ἀποδίδως ὄνομα, τῷ ὄραν, ἀκούειν, ὀσφραίνεσθαι, ψύχεσθαι, θερμαίνεσθαι;

ΘΕΑΙ. Αἰσθάνεσθαι | ἔγωγε· τί γὰρ ἄλλο;

E

ΣΩ. Ξύμπαν ἄρ' αὐτὸ καλεῖς αἰσθησιν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὡι γε, φαμέν, οὐ μέτεστιν ἀληθείας ἄψασθαι· οὐδὲ γὰρ οὐσίας.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρ' ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ποτέ, ᾧ Θεαίτητε, αἰσθησίς τε καὶ ἐπιστήμη ταυτόν.

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται, ᾧ Σώκρατες. καὶ μάλιστα γε νῦν καταφανέστατον γέγονεν ἄλλο ὄν αἰσθήσεως ἐπιστήμη.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ τι | μὲν δὴ τούτου γε ἔνεκα ἠρόχο- 187

μεθα διαλεγόμενοι, ἵνα εὕρωμεν τί ποτ' οὐκ ἔστ' ἐπιστήμη, ἀλλὰ τί ἐστίν. ὅμως δὲ τοσοῦτόν γε προβεβήκαμεν, ὥστε μὴ ζητεῖν αὐτὴν ἐν αἰσθήσει τὸ παράπαν, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀνόματι, ὅτι ποτ' ἔχει ἡ ψυχὴ, ὅταν αὐτὴ καθ' αὐτὴν πραγματεύηται περὶ τὰ ὄντα.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε καλεῖται, ὃ Σώκρατες, ὡς ἐγὼμαι, δοξάζειν.

ΣΩ. Ὅρθως γὰρ οἶει, ὃ φίλε. καὶ ὄρα δὴ νῦν
B πάλιν ἐξ ἀρχῆς, πάντα τὰ πρόσθεν | ἐξαλείψας, εἴ τι
μᾶλλον καθορᾶς, ἐπειδὴ ἐνταῦθα προελήλυθας. καὶ λέγε
αὐτίς τί ποτ' ἐστίν ἐπιστήμη.

XXXI. ΘΕΑΙ. Δόξαν μὲν πᾶσαν εἰπεῖν, ὃ Σώκρατες, ἀδύνατον, ἐπειδὴ καὶ ψευδὴς ἐστὶ δόξα· κινδυνεύει δὲ ἢ ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη εἶναι, καὶ μοι τοῦτο ἀποκεκρίσθω. ἐὰν γὰρ μὴ φανῆ προιοῦσιν, ὥσπερ τὸ νῦν, ἄλλο τι πειρασόμεθα λέγειν.

ΣΩ. Οὕτω μέντοι χρὴ, ὃ Θεαίτητε, λέγειν προθύμως μᾶλλον, ἢ ὡς τὸ πρῶτον ὠκνεῖς ἀποκρίνεσθαι.
C ἐὰν γὰρ οὕτω | δρωμεν, δυοῖν θάτερα, ἢ εὐρήσομεν
ἐφ' ὃ ἐρχόμεθα, ἢ ἤττον οἰησόμεθα εἰδέναι ὃ μηδαμῆ
ἴσμεν· καίτοι οὐκ ἂν εἴη μεμπτὸς μισθὸς ὁ τοιοῦτος.
καὶ δὴ καὶ νῦν τί φῆς; δυοῖν ὄντιον εἰδέοιεν δόξης,
τοῦ μὲν ἀληθινοῦ, ψευδοῦς δὲ τοῦ ἐτέρου, τὴν ἀληθῆ
δόξαν ἐπιστήμην ὀρίζει;

ΘΕΑΙ. Ἐρωγε· τοῦτο γὰρ αὖ νῦν μοι φαίνεται.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἔτ' ἄξιον περὶ δόξης ἀναλαβεῖν
πάλιν —;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

D ΣΩ. Θράττει μέ πως νῦν τε καὶ ἄλλοτε | δὴ πολ-
λάκις, ὥστ' ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ πρὸς ἑμαυτὸν καὶ πρὸς

ἄλλον γεγονέναι, οὐκ ἔχοντα εἰπεῖν τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ πάθος παρ' ἡμῖν καὶ τίνα τρόπον ἐγγιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΣΩ. Τὸ δοξάζειν τινὰ ψευδῆ. σκοπῶ δὴ καὶ νῦν ἔτι διστάζων, πότερον ἐάσωμεν αὐτὸ ἢ ἐπισκεψώμεθα ἄλλον τρόπον ἢ ὀλίγον πρότερον.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν, ὦ Σώκρατες, εἶπερ γε καὶ δπη-
οῦν φαίνεται δεῖν; ἄρτι γὰρ οὐ κακῶς γε σὺ καὶ Θεό-
δωρος ἐλέγετε σχολῆς πέρι, ὡς οὐδὲν ἐν τοῖς τοιοῖσδε
κατεπείγει.

ΣΩ. | Ὅρθῶς ὑπέμνησας. ἴσως γὰρ οὐκ ἀπὸ Ε
καιροῦ πάλιν ὥσπερ ἶχνος μετελθεῖν. κρεῖττον γάρ
που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Πῶς οὖν; τί δὴ καὶ λέγομεν; ψευδῆ φαμεν
ἐκάστοτε εἶναι δόξαν, καὶ τίνα ἡμῶν δοξάζειν ψευδῆ,
τὸν δ' αὖ ἀληθῆ, ὡς φύσει οὕτως ἐχόντων;

ΘΕΑΙ. Φαμὲν γὰρ δὴ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τόδε γ' ἔσθ' ἡμῖν περὶ πάντα | καὶ 188
καθ' ἕκαστον, ἤτοι εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι; μανθάνειν
γὰρ καὶ ἐπιλανθάνεσθαι μεταξὺ τούτων ὡς ὄντα χαί-
ρειν λέγω ἐν τῷ παρόντι· νῦν γὰρ ἡμῖν πρὸς λόγον
ἐστὶν οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μὴν, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γ' οὐδὲν
λείπεται περὶ ἕκαστον πλὴν εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη ἀνάγκη τὸν δοξάζοντα δοξάζειν
ἢ ὧν τι οἶδεν ἢ μὴ οἶδεν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ μὴν εἰδότα γε μὴ εἰδέναι τὸ αὐτὸ ἢ μὴ
εἰδότα | εἰδέναι ἀδύνατον.

B

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ὁ τὰ ψευδῆ δοξάζων, ἃ οἶδε, ταῦτα οἶεται οὐ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ ἕτερα ἅττα ὧν οἶδε, καὶ ἀμφοτέρω εἰδῶς ἀγνοεῖ ἀμφοτέρω;

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἀδύνατον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλ' ἄρα, ἃ μὴ οἶδεν, ἠγεῖται αὐτὰ εἶναι ἕτερα ἅττα ὧν μὴ οἶδε, καὶ τοῦτ' ἔστι τῷ μήτε Θεαίτητον μήτε Σωκράτη εἰδότι εἰς τὴν διάνοιαν λαβεῖν ὡς ὁ Σωκράτης Θεαίτητος ἢ ὁ Θεαίτητος Σωκράτης;

C ΘΕΑΙ. | Καὶ πῶς ἄν;

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ μὴν, ἃ γέ τις οἶδεν, οἶεται πού ἃ μὴ οἶδεν αὐτὰ εἶναι, οὐδ' αὖ ἃ μὴ οἶδεν, ἃ οἶδεν.

ΘΕΑΙ. Τέρας γὰρ ἔσται.

ΣΩ. Πῶς οὖν ἄν τις ἔτι ψευδῆ δοξάσειεν; ἐκτός γὰρ τούτων ἀδύνατόν πού δοξάζειν, ἐπέπερ πάντ' ἢ ἴσμεν ἢ οὐκ ἴσμεν, ἐν δὲ τούτοις οὐδαμοῦ φαίνεται δυνατόν ψευδῆ δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ ταύτη σκεπτόμεν ὃ ζητοῦμεν, κατὰ τὸ εἰδέναί καὶ μὴ εἰδέναί ἴοντας, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶναι
D | καὶ μὴ;

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Μὴ ἀπλοῦν ἢ ὅτι ὁ τὰ μὴ ὄντα περὶ ὅτου οὖν δοξάζων οὐκ ἔσθ' ὡς οὐ ψευδῆ δοξάσει, κὰν ὁπωσοῦν ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχη.

ΘΕΑΙ. Εἰκός γ' αὖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς οὖν; τί ἐροῦμεν, ὦ Θεαίτητε, εἴαν τις ἡμᾶς ἀνακρίνη· δυνατόν δὲ ὄρωμεν ὃ λέγεται, καὶ τις ἀνθρώπων τὸ μὴ ὄν δοξάσει, εἴτε περὶ τῶν ὄντων του εἴτε αὐτὸ καθ' αὐτό; καὶ ἡμεῖς δὴ, ὡς ἔοικεν, πρὸς

ταῦτα φήσομεν· ὅταν γε μὴ | ἀληθῆ οἶηται οἰόμενος· E
ἢ πῶς ἐροῦμεν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἡ οὖν καὶ ἄλλοθί που τὸ τοιοῦτόν ἐστιν;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Εἴ τις ὀρᾷ μὲν τι, ὀρᾷ δὲ οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εἰ ἔν γέ τι ὀρᾷ, τῶν ὄντων τι
ὀρᾷ. ἢ σὺ οἶει ποτὲ τὸ ἐν ἐν τοῖς μὴ οὔσιν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ὅ ἄρα ἐν γέ τι ὀρῶν ὄν τι ὀρᾷ.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. | Καὶ ὁ ἄρα τι ἀκούων ἐν γέ τι ἀκούει καὶ 189
ὄν ἀκούει.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ ἀπτόμενος δὴ του, ἐνός γέ του ἄπτε-
ται καὶ ὄντος, εἶπερ ἐνός;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Ὅ δὲ δὴ δοξάζων οὐχ ἐν τι δοξάζει;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὅ δ' ἐν τι δοξάζων οὐκ ὄν τι;

ΘΕΑΙ. Συγχωρῶ.

ΣΩ. Ὅ ἄρα μὴ ὄν δοξάζων οὐδὲν δοξάζει.

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε μηδὲν δοξάζων τὸ παράπαν
οὐδὲ δοξάζει.

ΘΕΑΙ. Δῆλον, ὡς ἔοικεν.

ΣΩ. | Οὐκ ἄρα οἶόν τε τὸ μὴ ὄν δοξάζειν, οὔτε B
περὶ τῶν ὄντων οὔτε αὐτὸ καθ' αὐτό.

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλο τι ἄρ' ἐστὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν τοῦ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλο ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐ γὰρ οὕτως οὔτε ὡς ὀλίγον πρότερον ἐσκοποῦμεν, ψευδῆς ἐστὶ δόξα ἐν ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δή.

XXXII. ΣΩ. Ἄλλ' ἄρα ὧδε γιγνόμενον τοῦτο προσαγορεύομεν;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἀλλοδοξίαν τινὰ οὖσαν ψευδῆ φάμεν εἶναι
C δόξαν, ὅταν τις τι τῶν ὄντων ἄλλο αὖ | τῶν ὄντων
ἀνταλλαξάμενος τῇ διανοίᾳ φῆ εἶναι. οὕτω γὰρ ὅν
μὲν αἰεὶ δοξάζει, ἕτερον δὲ ἀνθ' ἑτέρου, καὶ ἀμαρτάνων
οὗ ἐσκόπει δικαίως ἂν καλοῖτο ψευδῆ δοξάζων.

ΘΕΑΙ. Ὅρθότατά μοι νῦν δοκεῖς εἰρηκέναι. ὅταν
γὰρ τις ἀντὶ καλοῦ αἰσχροῦν ἢ ἀντὶ αἰσχροῦ καλὸν
δοξάζῃ, τότε ὡς ἀληθῶς δοξάζει ψευδῆ.

ΣΩ. Ἀἴηλος εἶ, ὦ Θεαίτητε, καταφρονῶν μου καὶ
οὐ δεδιώς.

ΘΕΑΙ. Τί μάλιστα;

ΣΩ. Οὐκ ἂν, οἶμαι, σοὶ δοκῶ τοῦ ἀληθῶς ψεύ-
D δους ἀντιλαβέσθαι, | ἐρόμενος εἰ οἶόν τε ταχὺ βραδέως
ἢ κοῦφον βαρέως ἢ ἄλλο τι ἐναντίον μὴ κατὰ τὴν αὐ-
τοῦ φύσιν ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ἐναντίου γίγνεσθαι
ἐαυτῷ ἐναντίως. τοῦτο μὲν οὖν, ἵνα μὴ μάτην θαρρή-
σης, ἀφήμι. ἀρέσκει δέ, ὡς φῆς, τὸ τὰ ψευδῆ δοξά-
ζειν ἀλλοδοξεῖν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα κατὰ τὴν σὴν δόξαν ἕτερόν τι
ὡς ἕτερον καὶ μὴ ὡς ἐκεῖνο τῇ διανοίᾳ τίθεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἔστι μέντοι.

ΣΩ. Ὅταν οὖν τοῦθ' ἢ διάνοιά του δοῖ, οὐ καὶ
| ἀνάγκη αὐτὴν ἦτοι ἀμφοτέρω ἢ τὸ ἕτερον διανοεῖσθαι; E

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη μὲν οὖν· ἦτοι ἅμα γε ἢ ἐν μέρει.

ΣΩ. Κάλλιστα. τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἄρ' ὅπερ ἐγὼ
καλεῖς;

ΘΕΑΙ. Τί καλῶν;

ΣΩ. Λόγον οὖν αὐτὴ πρὸς αὐτὴν ἢ ψυχὴ διεξέρ-
χεται περὶ ὧν ἂν σκοπῇ. ὥς γε μὴ εἰδώς σοι ἀπο-
φαίνομαι. τοῦτο γάρ μοι ἰνδάλλεται διανοουμένη οὐκ
ἄλλο τι ἢ διαλέγεσθαι, αὐτὴ ἐαυτὴν ἐρωτῶσα | καὶ ἀπο- 190
κρινομένη, καὶ φάσκουσα καὶ οὐ φάσκουσα. ὅταν δὲ
ὀρίσασα, εἴτε βραδύτερον εἴτε καὶ ὀξύτερον ἐπαΐξασα,
τὸ αὐτὸ ἤδη φῆ καὶ μὴ διστάξῃ, δόξαν ταύτην τίθεμεν
αὐτῆς. ὥστ' ἐγῶγε τὸ δοξάζειν λέγειν καλῶ καὶ τὴν
δόξαν λόγον εἰρημένον, οὐ μέντοι πρὸς ἄλλον οὐδὲ
φωνῆ, ἀλλὰ σιγῆ πρὸς αὐτόν· σὺ δὲ τί;

ΘΕΑΙ. Καγώ.

ΣΩ. Ὅταν ἄρα τις τὸ ἕτερον ἕτερον δοξάζῃ, καὶ
φησίν, ὡς ἔοικε, τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι πρὸς ἑαυτόν.

ΘΕΑΙ. | Τί μὴν; B

ΣΩ. Ἀναμιμνήσκου δὴ εἰ πώποτ' εἶπες πρὸς σε-
αυτὸν ὅτι παντὸς μᾶλλον τό τοι καλὸν αἰσχροὺν ἐστίν
ἢ τὸ ἄδικον δίκαιον, ἢ καί, τὸ πάντων κεφάλαιον, σκό-
πει εἰ ποτ' ἐπεχείρησας σεαυτὸν πείθειν ὡς παντὸς
μᾶλλον τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν, ἢ πᾶν τοῦναντίον οὐδ'
ἐν ὑπνω πώποτε ἐτόλμησας εἰπεῖν πρὸς σεαυτὸν ὡς
παντάπασιν ἄρα τὰ περιττὰ ἄρτια ἐστίν ἢ τι ἄλλο
τοιούτου.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

C ΣΩ. Ἄλλον δέ τινα οἶει | ὑγιαίνοντα ἢ μαινόμενον τολμῆσαι σπουδῇ πρὸς ἑαυτὸν εἰπεῖν ἀναπειθόντα αὐτόν, ὡς ἀνάγκη τὸν βοῦν ἵππον εἶναι ἢ τὰ δύο ἓν;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ τὸ λέγειν πρὸς ἑαυτὸν δοξάζειν ἐστίν, οὐδεὶς ἀμφοτέρᾳ γε λέγων καὶ δοξάζων καὶ ἐφαπτόμενος ἀμφοῖν τῇ ψυχῇ εἶποι ἂν καὶ δοξάσειεν ὡς τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν. ἑατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα [ἐπὶ τῶν ἐν μέρει, ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα ἕτερον τῷ ἑτέρῳ κατὰ ῥῆμα ταυτόν ἐστιν] περὶ τοῦ ἑτέρου. λέγω γὰρ αὐτὸ τῆδε, μηδένα δοξάζειν ὡς τὸ αἰσχροῦν καλὸν

D ἢ ἄλλο τι | τῶν τοιούτων.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, ἐῷ τε καὶ μοι δοκεῖ ὡς λέγεις.

ΣΩ. Ἄμφο μὲν ἄρα δοξάζοντα ἀδύνατον τό γε ἕτερον ἕτερον δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν τὸ ἕτερόν γε μόνον δοξάζων, τὸ δὲ ἕτερον μηδαμῇ, οὐδέποτε δοξάσει τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀναγκάζοιτο γὰρ ἂν ἐφάπτεσθαι καὶ οὗ μὴ δοξάζει.

ΣΩ. Οὐτ' ἄρ' ἀμφοτέρᾳ οὔτε τὸ ἕτερον δοξάζοντι
E ἐγχωρεῖ ἀλλοδοξεῖν. ὥστ' εἴ τις | ὀριεῖται δόξαν εἶναι ψευδῆ τὸ ἕτεροδοξεῖν, οὐδὲν ἂν λέγοι· οὐτ' ἄρα ταύτη οὔτε κατὰ τὰ πρότερα φαίνεται ψευδῆς ἐν ἡμῖν οὔσα δόξα.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

XXXIII. ΣΩ. Ἄλλὰ μέντοι, ὦ Θεαίτητε, εἰ τοῦτο μὴ φανήσεται ὄν, πολλὰ ἀναγκασθησόμεθα ὁμολογεῖν καὶ ἄτοπα.

ΘΕΑΙ. Τὰ ποῖα δὴ;

ΣΩ. Οὐκ ἐρῶ σοι, πρὶν ἂν πανταχῇ πειραθῶ σκοπῶν. αἰσχυνοίμην γὰρ ἂν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἀποροῦμεν, ἀναγκαζομένων ὁμολογεῖν οἷα λέγω. ἀλλ' ἐὰν | εὗρωμεν ¹⁹¹ καὶ ἐλεύθεροι γενώμεθα, τότε ἤδη περὶ τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὡς πασχόντων αὐτὰ ἐκτὸς τοῦ γελοίου ἐστῶτες· ἐὰν δὲ πάντῃ ἀπορήσωμεν, ταπεινωθέντες, οἶμαι, τῷ λόγῳ παρεξομεν ὡς ναντιῶντες πατεῖν τε καὶ χρῆσθαι ὅτι ἂν βούληται. ἦ οὖν ἔτι πόρον τινὰ εὕρισκω τοῦ ζητήματος ἡμῖν, ἄκουε.

ΘΕΑΙ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Οὐ φήσω ἡμᾶς ὀρθῶς ὁμολογήσαι, ἡνίκα ὁμολογήσαμεν, ἃ τις οἶδεν, ἀδύνατον δοξάσαι ἢ μὴ οἶδεν εἶναι αὐτά, καὶ | ψευσθῆναι· ἀλλὰ πῃ δυνατόν. B

ΘΕΑΙ. Ἄρα λέγεις ὃ καὶ ἐγὼ τότε ὑπόπτεισα, ἡνίκ' αὐτὸ ἔφαμεν τοιοῦτον εἶναι, ὅτι ἐνίот' ἐγὼ γιγνώσκων Σωκράτη, πόρρωθεν δὲ ὄρων ἄλλον ὄν οὐ γινώσκω, φήθηεν εἶναι Σωκράτη ὃν οἶδα; γίγνεται γὰρ δὴ ἐν τῷ τοιούτῳ οἷον λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀπέστημεν αὐτοῦ, ὅτι ἢ ἴσμεν ἐποίει ἡμᾶς εἰδότας μὴ εἰδέναι;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Μὴ γὰρ οὕτω τιθῶμεν, ἀλλ' ὧδε· ἴσως πῃ ἡμῖν συγχωρήσεται, ἴσως δὲ | ἀντιτενεῖ. ἀλλὰ γὰρ ἐν C τοιούτῳ ἐχόμεθα, ἐν ᾧ ἀνάγκη πάντα μεταστρέφοντα λόγον βασανίξειν. σκόπει οὖν εἰ τί λέγω. ἄρα ἔστιν μὴ εἰδότα τι πρότερον ὕστερον μαθεῖν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι μέντοι.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αὐτίς ἕτερον καὶ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;

ΣΩ. Θὺς δὴ μοι λόγον ἔνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κήρινον ἐκμαγεῖον, τῷ μὲν μείζον, τῷ δ' ἔλαττον, καὶ τῷ μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῷ δὲ κοπρωδεστέρου, D καὶ σκληροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου, | ἔστι δ' οἷς μετρίως ἔχοντος.

ΘΕΑΙ. Τίθημι.

ΣΩ. Δῶρον τοίνυν αὐτὸ φῶμεν εἶναι τῆς τῶν Μουσῶν μητρὸς Μνημοσύνης, καὶ ἐς τοῦτο, ὅτι ἂν βουληθῶμεν μνημονεῦσαι ὧν ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοὶ ἐννοήσωμεν, ὑπέχοντας αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις, ἀποτυποῦσθαι, ὥσπερ δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένους. καὶ ὃ μὲν ἂν ἐκμαγῆ, μνημονεύειν τε καὶ ἐπίστασθαι, ἕως ἂν ἐνῆ τὸ εἶδωλον αὐτοῦ. E ὅταν ἐξαλειφθῆ ἢ μὴ οἷόν τε γένηται | ἐκμαγῆναι, ἐπι- λελησθαί τε καὶ μὴ ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Ἔστω οὕτως.

ΣΩ. Ὁ τοίνυν ἐπιστάμενος μὲν αὐτά, σκοπῶν δέ τι ὧν ὄρα ἢ ἀκούει, ἄθρει εἰ ἄρα τοιῶδε τρόπῳ ψευδῆ ἂν δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ποίῳ δὴ τινι;

ΣΩ. Ἄ οἶδεν, οἰηθεὶς εἶναι τοτὲ μὲν ἂ οἶδε, τοτὲ δὲ ἂ μὴ. ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν οὐ καλῶς ὁμολογήσαμεν ὁμολογοῦντες ἀδύνατα.

ΘΕΑΙ. Νῦν δὲ πῶς λέγεις;

192 ΣΩ. Δεῖ ὧδε | λέγεσθαι περὶ αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς διοριζομένους, ὅτι ὃ μὲν τις οἶδεν ἔχων αὐτοῦ μνη- μεῖον ἐν τῇ ψυχῇ, αἰσθάνεται δὲ αὐτὸ μὴ, τοῦτο οἰη- θῆναι ἔτερόν τι ὧν οἶδεν, ἔχοντα καὶ ἐκείνου τύπον, αἰσθανόμενον δὲ μὴ, ἀδύνατον. καὶ ὃ γε οἶδεν αὔ, οἰηθῆναι εἶναι ὃ μὴ οἶδε μηδ' ἔχει αὐτοῦ σφραγίδα.

καὶ ὃ μὴ οἶδεν, ὃ μὴ οἶδεν αὖ· καὶ ὃ μὴ οἶδεν, ὃ οἶδε·
καὶ ὃ αἰσθάνεται γε, ἕτερόν τι ὧν αἰσθάνεται οἰηθῆναι
εἶναι· καὶ ὃ αἰσθάνεται, ὧν τι μὴ αἰσθάνεται· καὶ ὃ
μὴ αἰσθάνεται, ὧν μὴ | αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ αἰσθά- B
νεται, ὧν αἰσθάνεται. καὶ ἔτι γε αὖ ὧν οἶδε καὶ
αἰσθάνεται καὶ ἔχει τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἰσθησιν,
οἰηθῆναι αὖ ἕτερόν τι ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει
αὖ καὶ ἐκείνου τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἰσθησιν, ἀδυνα-
τώτερον ἔτι ἐκείνων, εἰ οἶόν τε. καὶ ὃ οἶδε καὶ [ὃ]
αἰσθάνεται ἔχων τὸ μνημεῖον ὀρθῶς, ὃ οἶδεν οἰηθῆναι
ἀδύνατον· καὶ ὃ οἶδε καὶ αἰσθάνεται ἔχων κατὰ ταυτά,
ὃ αἰσθάνεται· καὶ ὃ αὖ μὴ οἶδε | μηδὲ αἰσθάνεται, ὃ C
μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθά-
νεται, ὃ μὴ οἶδε· καὶ ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται, ὃ μὴ
αἰσθάνεται· πάντα ταῦτα ὑπερβάλλει ἀδυναμία τοῦ ἐν
αὐτοῖς ψευδῆ τινα δοξάσαι. λείπεται δὴ ἐν τοῖς τοι-
οῖσδε, εἴπερ πον ἄλλοθι, τὸ τοιοῦτον γενέσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἐν τίσιν δὴ; ἐὰν ἄρα ἐξ αὐτῶν τι μᾶλλον
μάθω· νῦν μὲν γὰρ οὐχ ἔπομαι.

ΣΩ. Ἐν οἷς οἶδεν, οἰηθῆναι αὐτὰ ἕτερόν τι εἶναι
ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται· ἢ ὧν μὴ οἶδεν, αἰσθάνεται
δέ· ἢ ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται, ὧν | οἶδεν αὖ καὶ αἰσθά- D
νεται.

ΘΕΑΙ. Νῦν πολὺ πλεον ἀπελείφθην ἢ τότε.

XXXIV. ΣΩ. Ὡς δὴ ἀνάπαλιν ἄκουε. ἐγὼ
εἰδὼς Θεόδωρον καὶ ἐν ἐμαυτῷ μεμνημένος οἷός ἐστι,
καὶ Θεαίτητον κατὰ ταυτά, ἄλλο τι ἐνίοτε μὲν ὀρθῶ
αὐτούς, ἐνίοτε δὲ οὐ, καὶ ἄπτομαι ποτ' αὐτῶν, τοτὲ δ'
οὐ, καὶ ἀκούω ἢ τινα ἄλλην αἰσθησιν αἰσθάνομαι
τοτὲ δ' αἰσθησιν μὲν οὐδεμίαν ἔχω περὶ ὑμῶν, μέ-

μνημαι δὲ ὑμᾶς οὐδὲν ἤτιον καὶ ἐπίσταμαι αὐτὸς ἐν ἔμαντῶ;

E ΘΕΑΙ. | Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον μάθε ὦν βούλομαι δηλῶσαι, ὡς ἔστι μὲν ἂ οἶδε μὴ αἰσθάνεσθαι, ἔστι δὲ αἰσθάνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἂ μὴ οἶδε, πολλάκις μὲν ἔστι μὴδὲ αἰσθάνεσθαι, πολλάκις δὲ αἰσθάνεσθαι μόνον;

ΘΕΑΙ. Ἔστι καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Ἴδὲ δὴ ἐάν τι μᾶλλον νῦν ἐπίσπη. Σωκρά-
193 τῆς ἐπιγινώσκει | Θεόδωρον καὶ Θεαίτητον, ὁρᾷ δὲ
μὴδέτερον, μὴδὲ ἄλλη αἰσθησις αὐτῷ πάρεστι περὶ αὐ-
τῶν· οὐκ ἂν ποτε ἐν ἑαυτῷ δοξάσειεν ὡς ὁ Θεαίτητός
ἔστι Θεόδωρος. λέγω τι ἢ οὐδέν;

ΘΕΑΙ. Ναί, ἀληθῆ γε.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐκείνων πρῶτον ἦν ὦν ἔλεγον.

ΘΕΑΙ. Ἦν γάρ.

ΣΩ. Δεύτερον τοίνυν, ὅτι τὸν μὲν γινώσκων ὑμῶν, τὸν δὲ μὴ γινώσκων, αἰσθανόμενος δὲ μὴδέτε-
ρον, οὐκ ἂν ποτε αὐτῷ οἰηθείην, ὃν οἶδα, εἶναι ὃν μὴ οἶδα.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

B ΣΩ. Τρίτον δέ, μὴδέτερον γινώσκων μὴδὲ |
αἰσθανόμενος οὐκ ἂν οἰηθείην, ὃν μὴ οἶδα, ἕτερόν τιν'
εἶναι ὦν μὴ οἶδα. καὶ τᾶλλα τὰ πρότερα πάνθ' ἐξῆς
νόμιζε πάλιν ἀκηκοέναι, ἐν οἷς οὐδέποτε ἔγω περὶ σοῦ
καὶ Θεοδώρου τὰ ψευδῆ δοξάσω, οὔτε γινώσκων οὔτε
ἀγνοῶν ἄμφω, οὔτε τὸν μὲν, τὸν δ' οὐ γινώσκων·
καὶ περὶ αἰσθήσεων κατὰ ταῦτά, εἰ ἄρα ἔπει.

ΘΕΑΙ. Ἐπομαι.

ΣΩ. Λείπεται τοίνυν τὰ ψευδῆ δοξάσαι ἐν τῷδε, ὅταν γινώσκων σὲ καὶ Θεόδωρον, καὶ ἔχων ἐν ἐκείνῳ τῷ κηρίῳ | ὡσπερ δακτυλίων σφῶν ἀμφοῖν τὰ σημεῖα, C
διὰ μακροῦ καὶ μὴ ἱκανῶς ὁρῶν ἄμφω προθυμηθῶ, τὸ οἰκεῖον ἑκατέρου σημεῖον ἀποδοῦς τῇ οἰκειᾷ ὕψει, ἐμβιβάσας προσαρμόσαι εἰς τὸ ἑαυτῆς ἴχνος, ἵνα γένηται ἀναγνώρισις, εἶτα τούτων ἀποτυχῶν καὶ ὡσπερ οἱ ἔμπαλιν ὑποδούμενοι παραλλάξας προσβάλω τὴν ἑκατέρου ὄψιν πρὸς τὸ ἀλλότριον σημεῖον, ἢ καὶ οἷα τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις τῆς ὕψεως πάθη, δεξιὰ εἰς ἀριστερὰ μεταρρεούσης, ταύτων | παθῶν διαμάρτω· τότε δὴ συμβαίνει D
ἢ ἑτεροδοξία καὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἐοικε γάρ, ὦ Σώκρατες· θαυμασίως ὡς λέγεις τὸ τῆς δόξης πάθος.

ΣΩ. Ἐτι τοίνυν καὶ ὅταν ἀμφοτέρους γινώσκων τὸν μὲν πρὸς τῷ γινώσκειν αἰσθάνωμαι, τὸν δὲ μὴ, τὴν δὲ γνώσιν τοῦ ἑτέρου μὴ κατὰ τὴν αἰσθησιν ἔχω, ὃ ἐν τοῖς πρόσθεν οὕτως ἔλεγον καὶ μου τότε οὐκ ἐμάνθανες.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Τοῦτο μὴν ἔλεγον, ὅτι γινώσκων τὸν ἕτερον καὶ | αἰσθανόμενος, καὶ τὴν γνώσιν κατὰ τὴν αἰσθη- E
σιν αὐτοῦ ἔχων, οὐδέποτε οἴησεται εἶναι αὐτὸν ἕτερόν τινα ὃν γινώσκει τε καὶ αἰσθάνεται καὶ τὴν γνώσιν αὐτῷ καὶ ἐκείνου ἔχει κατὰ τὴν αἰσθησιν. ἦν γὰρ τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Παρελείπετο δὲ γέ που τὸ νῦν λεγόμενον, ἐν ᾧ δὴ φαμεν τὴν ψευδῆ δόξαν γίνεσθαι τὸ ἄμφω γινώσκοντα καὶ ἄμφω ὁρῶντα ἢ τινα ἄλλην | αἰσθη- 194

σιν ἔχοντα ἀφοῖν τὸ σημεῖον μὴ κατὰ τὴν αὐτοῦ αἰσθησιν ἐκάτερον ἔχειν, ἀλλ' οἷον τοξότην φαῦλον ἰέντα παραλλάξαι τοῦ σκοποῦ καὶ ἀμαρτεῖν, ὃ δὴ καὶ ψεῦδος ἄρα ὠνόμασται.

ΘΕΑΙ. Εἰκότως γε.

ΣΩ. Καὶ ὅταν τοίνυν τῷ μὲν παρῆ αἰσθησις τῶν σημείων, τῷ δὲ μὴ, τὸ δὲ τῆς ἀπούσης αἰσθήσεως τῆ παρούσης προσαρμόση, πάντῃ ταύτῃ ψεύδεται ἢ διάνοια. καὶ ἐνὶ λόγῳ, περὶ ὧν μὲν μὴ οἶδέ τις μηδὲ ἤσθετο
 B πώποτε, οὐκ ἔστιν, | ὡς ἔοικεν, οὔτε ψεύδεσθαι οὔτε ψευδῆς δόξα, εἴ τι νῦν ἡμεῖς ὑγίης λέγομεν· περὶ δὲ ὧν ἴσμεν τε καὶ αἰσθανόμεθα, ἐν αὐτοῖς τούτοις στρέφεται καὶ ἐλίττεται ἢ δόξα ψευδῆς καὶ ἀληθῆς γιγνομένη, καταντικρὺ μὲν καὶ κατὰ τὸ εὐθὺ τὰ οἰκεία συναγούσα ἀποτυπώματα καὶ τύπους ἀληθῆς, εἰς πλάγια δὲ καὶ σκολιὰ ψευδῆς.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν καλῶς, ὃ Σώκρατες, λέγεται;

C ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τάδε | ἀκούσας μᾶλλον αὐτὸ ἔρεῖς. τὸ μὲν γὰρ τάληθῆς δοξάζειν καλόν, τὸ δὲ ψεύδεσθαι αἰσχρόν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ταῦτα τοίνυν φασὶν ἐνθένδε γίνεσθαι. ὅταν μὲν ὁ κηρός του ἐν τῇ ψυχῇ βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ λειὸς καὶ μετρίως ὠργασμένος ἦ, τὰ ἴοντα διὰ τῶν αἰσθήσεων, ἐνσημαινόμενα εἰς τοῦτο τὸ τῆς ψυχῆς κέαρ, ὃ ἔφη Ὅμηρος αἰνιττόμενος τὴν τοῦ κηροῦ ὁμοιότητα, τότε μὲν καὶ τούτοις καθαρὰ τὰ | σημεῖα ἐγγιγνόμενα καὶ ἱκανῶς τοῦ βάρους ἔχοντα πολυχρόνιά τε γίγνεται καὶ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν εὐμαθεῖς, ἔπειτα μνήμονες, εἶτα οὐ παραλλάττουσι τῶν αἰσθή-

σεων τὰ σημεῖα ἀλλὰ δοξάζουσιν ἀληθῆ. σαφῆ γὰρ καὶ ἐν εὐρυχωρίᾳ ὄντα ταχὺ διανέμονται ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἕκαστα ἐκμαγεῖα, ἃ δὴ ὄντα καλεῖται, καὶ σοφοὶ δὴ οὗτοι καλοῦνται. ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.

ΣΩ. Ὅταν | τοίνυν λάσιόν του τὸ κέαρ ἦ, ὃ δὴ ^E ἐπήνεσεν ὁ πάντα σοφὸς ποιητής, ἢ ὅταν κοπρῶδες καὶ μὴ καθαροῦ τοῦ κηροῦ, ἢ ὑγρὸν σφόδρα ἢ σκληρόν, ὧν μὲν ὑγρὸν, εὐμαθεῖς μὲν, ἐπιλήσμονες δὲ γίνονται, ὧν δὲ σκληρόν, τάναντία. οἱ δὲ δὴ λάσιον καὶ τραχὺ λιθῶδές τι ἢ γῆς ἢ κόπρον συμμιγείσης ἔμπλεων ἔχοντες ἀσαφῆ τὰ ἐκμαγεῖα ἴσχουσιν. ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ σκληρά· βάθος γὰρ οὐκ ἔνι. ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ ὑγρά· ὑπὸ γὰρ τοῦ συγγεῖσθαι ταχὺ | γί- 195 γνεται ἀμυδρά. ἐὰν δὲ πρὸς πᾶσι τούτοις ἐπ' ἀλλήλων συμπεπιτωκότα ἦ ὑπὸ στενοχωρίας, ἐὰν του σμικρὸν ἦ τὸ ψυχάριον, ἔτι ἀσαφέστερα ἐκείνων. πάντες οὖν οὗτοι γίνονται οἷοι δοξάζειν ψευδῆ. ὅταν γὰρ τι ὀρῶσιν ἢ ἀκούωσιν ἢ ἐπινοῶσιν, ἕκαστα ἀπονέμειν ταχὺ ἐκάστοις οὐ δυνάμενοι βραδεῖς τέ εἰσι καὶ ἀλλοτριονομοῦντες παρορῶσί τε καὶ παρακούουσι καὶ παρανοοῦσι πλεῖστα, καὶ καλοῦνται αὖ οὗτοι ἐψευσμένοι τε δὴ τῶν ὄντων καὶ ἀμαθεῖς.

| ΘΕΑΙ. Ὅρθότατα ἀνθρώπων λέγεις, ὦ Σώκρατες. ^B

ΣΩ. Φῶμεν ἄρα ἐν ἡμῖν ψευδεῖς δόξας εἶναι;

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Καὶ ἀληθεῖς δὴ;

ΘΕΑΙ. Καὶ ἀληθεῖς.

ΣΩ. Ἦδη οὖν οἴομεθα ἱκανῶς ὁμολογήσθαι ὅτι παντὸς μᾶλλον ἐστὶν ἀμφοτέρω τούτω τῷ δόξᾳ;

ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.

XXXV. ΣΩ. Δεινόν τε, ὦ Θεαίτητε, ὡς ἀληθῶς κινδυνεύει καὶ ἀηδὲς εἶναι ἀνήρ ἀδολέσχης.

ΘΕΑΙ. Τί δέ; πρὸς τί τοῦτ' εἶπες;

C ΣΩ. | Τὴν ἐμαντοῦ δυσμαθίαν δυσχεράνας καὶ ὡς ἀληθῶς ἀδολεσχίαν. τί γὰρ ἂν τις ἄλλο θεῖτο ὄνομα, ὅταν ἂνω κάτω τοὺς λόγους ἔλκη τις ὑπὸ νοθείας οὐ δυνάμενος πεισθῆναι, καὶ ἧ̄ δυσπαλάλακτος ἀφ' ἐκάστου λόγου;

ΘΕΑΙ. Σὺ δὲ δὴ τί δυσχεραίνεις;

D ΣΩ. Οὐ δυσχεραίνω μόνον, ἀλλὰ καὶ δέδοικα, ὅτι ἀποκρινοῦμαι, ἂν τις ἔρηταί με· ὦ Σώκρατες, εὕρηκας δὴ ψευδῆ δόξαν, ὅτι οὔτε ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐστι πρὸς ἀλλήλας οὔτ' ἐν ταῖς διανοαῖς, ἀλλ' ἐν τῇ | σννάψει αἰσθήσεως πρὸς διάνοιαν; φήσω δὲ ἐγώ, οἶμαι, καλλωπιζόμενος ὡς τι εὕρηκότεων ἡμῶν καλόν.

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχρὸν εἶναι τὸ νῦν ἀποδεδειγμένον.

ΣΩ. Οὐκοῦν, φήσει, λέγεις ὅτι αὖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν διανοοῦμεθα μόνον, ὁρῶμεν δ' οὔ, ἵππον οὐκ ἂν ποτε οἰηθείημεν εἶναι, ὃν αὖ οὔτε ὁρῶμεν οὔτε ἀπτόμεθα, διανοοῦμεθα δὲ μόνον καὶ ἄλλ' οὐδὲν αἰσθανόμεθα περὶ αὐτοῦ; ταῦτα, οἶμαι, φήσω λέγειν.

ΘΕΑΙ. Καὶ ὁρθῶς γε.

E ΣΩ. Τί οὖν, | φήσει, τὰ ἔνδεκα, ἃ μηδὲν ἄλλο ἢ διανοεῖται τις, ἄλλο τι ἐκ τούτου τοῦ λόγου οὐκ ἂν ποτε οἰηθείη δώδεκα εἶναι, ἃ μόνον αὖ διανοεῖται; ἴθι οὖν δὴ, σὺ ἀποκρίνου.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἀποκρινοῦμαι, ὅτι ὁρῶν μὲν ἂν τις ἢ ἐφαπτόμενος οἰηθείη τὰ ἔνδεκα δώδεκα εἶναι, ἃ

μέντοι ἐν τῇ διανοίᾳ ἔχει, οὐκ ἂν ποτε περὶ αὐτῶν ταῦτα δοξάσειεν οὕτως.

ΣΩ. Τί οὖν; οἶει τινὰ πώποτε αὐτὸν ἐν αὐτῷ πέντε καὶ ἐπτά, λέγω δὲ | μὴ ἀνθρώπους ἐπτά καὶ 196 πέντε προθέμενον σκοπεῖν μὴδ' ἄλλο τοιοῦτον, ἀλλ' αὐτὰ πέντε καὶ ἐπτά, ἃ φραμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμαγείῳ εἶναι καὶ ψευδῆ ἐν αὐτοῖς οὐκ εἶναι δοξάσαι, ταῦτα αὐτὰ εἴ τις ἀνθρώπων ἤδη πώποτε ἐσκέφατο λέγων πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτῶν πόσα ποτ' ἐστίν, καὶ ὁ μὲν τις εἶπεν οἰηθεὶς ἔνδεκα αὐτὰ εἶναι, ὁ δὲ δώδεκα, ἢ πάντες λέγουσί τε καὶ οἴονται δώδεκα αὐτὰ εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλὰ πολλοὶ δὴ καὶ ἔνδεκα | ἐὰν δέ γε ἐν πλείονι ἀριθμῷ τις σκοπῆται, B μᾶλλον σφάλλεται. οἶμαι γάρ σε περὶ παντὸς μᾶλλον ἀριθμοῦ λέγειν.

ΣΩ. Ὅρθῶς γὰρ οἶει· καὶ ἐνθυμοῦ μὴ τι τότε γίγνεται ἄλλο ἢ αὐτὰ τὰ δώδεκα τὰ ἐν τῷ ἐκμαγείῳ ἔνδεκα οἰηθῆναι.

ΘΕΑΙ. Ἐοικέ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς τοὺς πρώτους πάλιν ἀνήκει λόγους; ὁ γὰρ τοῦτο παθῶν, ὃ οἶδεν, ἕτερον αὐτὸ οἶεται εἶναι ὧν αὐτὸ οἶδεν· ὃ ἔφραμεν ἀδύνατον, καὶ τούτῳ αὐτῷ ἠναγκάζομεν μὴ εἶναι | ψευδῆ δόξαν, ἵνα C μὴ τὰ αὐτὰ ὁ αὐτὸς ἀναγκάζοιτο εἰδῶς μὴ εἰδέναι ἅμα.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλ' ὅτιοῦν δεῖ ἀποφαίνειν τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν ἢ διανοίας πρὸς αἴσθησιν παραλλαγήν. εἰ γὰρ τοῦτ' ἦν, οὐκ ἂν ποτε ἐν αὐτοῖς τοῖς διανοήμασιν ἐψευδόμεθα. νῦν δὲ ἦτοι οὐκ ἔστι ψευδῆς δόξα,

ἢ ἅ τις οἶδεν, οἶόν τε μὴ εἰδέναι. καὶ τούτων πρό-
τερα αἴρεϊ;

ΘΕΑΙ. Ἄπορον αἴρεσιν προτιθεῖς, ὦ Σώκρατες.

D ΣΩ. Ἄλλὰ μέντοι | ἀμφοτέρᾳ γε κινδυνεύει ὁ
λόγος οὐκ ἔάσειν. ὅμως δέ, πάντα γὰρ τολμητέον, τί
εἰ ἐπιχειρήσῃμεν ἀναίσχυντεῖν;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἐθελήσαντες εἰπεῖν ποῖόν τί ποτ' ἐστὶ τὸ
ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τοῦτο ἀναίσχυντον;

ΣΩ. Ἐοικας οὐκ ἐννοεῖν, ὅτι πᾶς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς
ὁ λόγος ζήτησις γέγονεν ἐπιστήμης, ὡς οὐκ εἰδόσι τί
ποτ' ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Ἐννοῶ μὲν οὖν.

E ΣΩ. Ἐπειτ' οὐκ ἀναιδὲς δοκεῖ, μὴ εἰδότας ἐπι-
στήμην ἀποφαίνεσθαι τὸ ἐπίστασθαι οἶόν ἐστιν; ἀλλὰ
γάρ, ὦ | Θεαίτητε, πάλαι ἐσμέν ἀνάπλεω τοῦ μὴ κα-
θαρῶς διαλέγεσθαι. μυριάκις γὰρ εἰρήκαμεν τὸ γι-
γνώσκομεν καὶ οὐ γινώσκομεν, καὶ ἐπιστάμεθα καὶ
οὐκ ἐπιστάμεθα, ὡς τι συνιέντες ἀλλήλων ἐν ᾧ ἔτι
ἐπιστήμην ἀγνοοῦμεν· εἰ δὲ βούλει, καὶ νῦν ἐν τῷ
παρόντι κεχρήμεθ' αὖ τῷ ἀγνοεῖν τε καὶ συνιέναι,
ὡς προσῆκον αὐτοῖς χρῆσθαι, εἴπερ στερόμεθα ἐπι-
στήμης.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ τίνα τρόπον διαλέξει, ὦ Σώκρατες,
τούτων ἀπεχόμενος;

197 | ΣΩ. Οὐδένα ὦν γε ὃς εἰμί· εἰ μέντοι ἦν ἀντι-
λογικός, οἷος ἀνὴρ εἰ καὶ νῦν παρῆν, τούτων τ' ἂν
ἔφη ἀπέχεσθαι καὶ ἡμῖν σφόδρ' ἂν ἅ ἐγὼ λέγω ἐπέ-
πληττεν. ἐπειδὴ οὖν ἐσμεν φαῦλοι, βούλει τολμήσω

εἶπειν οἷόν ἐστι τὸ ἐπίστασθαι; φαίνεται γὰρ μοι προὔργου τι ἂν γενέσθαι.

ΘΕΑΙ. Τόλμα τοίνυν νῆ Δία. τούτων δὲ μὴ ἀπεχομένῳ σοι ἔσται πολλὴ συγγνώμη.

XXXVI. ΣΩ. Ἀκήκοας οὖν ὃ νῦν λέγουσιν τὸ ἐπίστασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἴσως· οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παρόντι μνημονεύω.

ΣΩ. Ἐπιστήμης που ἔξιν | φασὶν αὐτὸ εἶναι. B

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἡμεῖς τοίνυν σμικρὸν μεταδώμεθα καὶ εἵπωμεν ἐπιστήμης κτῆσιν.

ΘΕΑΙ. Τί οὖν δὴ φήσεις τοῦτο ἐκείνου διαφέρειν;

ΣΩ. Ἴσως μὲν οὐδέν· ὃ δ' οὖν δοκεῖ, ἀκούσας συνδοκίμαζε.

ΘΕΑΙ. Ἐάνπερ γε οἷός τ' ᾧ.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν μοι ταῦτον φαίνεται τῷ κεκτησθαι τὸ ἔχειν. οἷον εἰ ἱμάτιον πριάμενός τις καὶ ἐγκρατῆς ὦν μὴ φοροῖ, ἔχειν μὲν οὐκ ἂν αὐτὸν αὐτό, κεκτησθαι δέ γε φαίμεν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς γε.

ΣΩ. Ὅρα | δὴ καὶ ἐπιστήμην εἰ δυνατὸν οὕτω C κεκτημένον μὴ ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ εἰ τις ὄρνιθας ἀγρίας, περιστεράς ἢ τι ἄλλο, θηρεύσας οἴκοι κατασκευασάμενος περιστερεῶνα τρέφοι. τρόπον μὲν γὰρ ἂν πού τινα φαίμεν αὐτὸν αὐτὰς αἰεὶ ἔχειν, ὅτι δὴ κέκτηται. ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδεμίαν ἔχειν, ἀλλὰ δύναμιν μὲν αὐτῷ περὶ αὐτὰς παραγεγονέναι, ἐπειδὴ

ἐν οἰκείῳ περιβόλῳ ὑποχειρίους ἐποιήσατο, λαβεῖν καὶ
 D σχεῖν, ἐπειδὴν | βούληται, θηροεσαμένῳ ἦν ἂν ἀεὶ
 ἐθέλῃ, καὶ πάλιν ἀφιέναι· καὶ τοῦτο ἐξεῖναι ποιεῖν,
 ὀποσάκις ἂν δοκῇ αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Πάλιν δὴ, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν κήρινόν
 τι ἐν ταῖς ψυχαῖς κατεσκευάζομεν οὐκ οἶδ' ὅτι πλάσμα,
 νῦν αὖ ἐν ἐκάστη ψυχῇ ποιήσωμεν περιστερεῶνά τινα
 παντοδαπῶν ὀρνίθων, τὰς μὲν κατ' ἀγέλας οὔσας
 χωρὶς τῶν ἄλλων, τὰς δὲ κατ' ὀλίγας, ἐνίας δὲ μόνας
 διὰ πασῶν ὅπῃ ἂν τύχῃσι πετομένας.

E ΘΕΑΙ. | Πεποιήσθω δὴ. ἀλλὰ τί τούντεῦθεν;

ΣΩ. Παιδίων μὲν ὄντων φάναι χρὴ εἶναι τοῦτο
 τὸ ἀργεῖον κενόν, ἀντὶ δὲ τῶν ὀρνίθων ἐπιστήμας
 νοῆσαι· ἦν δ' ἂν ἐπιστήμην κτησάμενος καθείρξῃ εἰς
 τὸν περίβολον, φάναι αὐτὸν μεμαθηκέναι ἢ εὐρηκέναι
 τὸ πρᾶγμα οὗ ἦν αὕτη ἡ ἐπιστήμη, καὶ τὸ ἐπίστασθαι
 τοῦτ' εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

198 ΣΩ. Τὸ τοίνυν πάλιν ἦν | ἂν βούληται τῶν ἐπι-
 στημῶν θηροεύειν καὶ λαβόντα ἴσχειν καὶ αὐθις ἀφιέ-
 ναι, σκόπει τίνων δεῖται ὀνομάτων, εἴτε τῶν αὐτῶν
 ὦν τὸ πρῶτον, ὅτε ἐκτᾶτο, εἴτε ἐτέρων. μαθήσει δ'
 ἐντεῦθεν σαφέστερον τί λέγω. ἀριθμητικὴν μὲν γὰρ
 λέγεις τέχνην;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ταύτην δὴ ὑπόλαβε θήραν ἐπιστημῶν ἀρ-
 τίον τε καὶ περιττοῦ παντός.

ΘΕΑΙ. Ὑπολαμβάνω.

ΣΩ. Ταύτη δὴ, οἶμαι, τῇ τέχνῃ αὐτός τε ὑπο-

χειρίους τὰς ἐπιστήμας τῶν ἀριθμῶν | ἔχει καὶ ἄλλω B
 παραδίδωσιν ὁ παραδιδούς.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ καλοῦμέν γε παραδιδόντα μὲν διδά-
 σκειν, παραλαμβάνοντα δὲ μανθάνειν, ἔχοντα δὲ δὴ τῷ
 κεκτῆσθαι ἐν τῷ περισσερεῶνι ἐκείνῳ ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τῷ δὲ δὴ ἐντεῦθεν ἤδη πρόσσχεσ τὸν νοῦν.
 ἀριθμητικὸς γὰρ ὢν τελέως ἄλλο τι πάντας ἀριθμοὺς
 ἐπίσταται; πάντων γὰρ ἀριθμῶν εἰσιν αὐτῷ ἐν τῇ
 ψυχῇ ἐπιστῆμαι.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ἡ | οὖν ὁ τοιοῦτος ἀριθμοῖ ἂν ποτέ τι ἢ C
 αὐτὸς πρὸς αὐτὸν αὐτὰ ἢ ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει
 ἀριθμόν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τὸ δὲ ἀριθμεῖν γε οὐκ ἄλλο τι θήσομεν
 τοῦ σκοπεῖσθαι πόσος τις ἀριθμὸς τυγχάνει ὢν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ὁ ἄρα ἐπίσταται, σκοπούμενος φαίνεται ὡς
 οὐκ εἰδώσ, ὃν ὠμολογήκαμεν ἅπαντα ἀριθμὸν εἰδέναι.
 ἀκούεις γὰρ που τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις.

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

XXXVII. ΣΩ. Οὐκοῦν ἡμεῖς ἀπεικάζοντες τῇ
 τῶν | περισσερεῶν κτήσει τε καὶ θήρᾳ ἐροῦμεν, ὅτι D
 διττὴ ἦν ἡ θήρα, ἡ μὲν πρὶν ἐκτῆσθαι τοῦ κεκτῆσθαι
 ἔνεκα· ἡ δὲ κεκτημένῳ τοῦ λαβεῖν καὶ ἔχειν ἐν ταῖς
 χερσὶν ἅ πάλαι ἐκέκτητο. οὕτως δὲ καὶ ὢν πάλαι ἐπι-
 στήμαι ἦσαν αὐτῷ μαθόντι καὶ ἠπίστατο αὐτά, πάλιν
 ἐστὶ καταμανθάνειν ταῦτά ταῦτα ἀναλαμβάνοντα τὴν

ἐπιστήμην ἐκάστου καὶ ἴσχοντα, ἣν ἐκέκτητο μὲν πάλαι, πρόχειρον δ' οὐκ εἶχε τῇ διανοίᾳ;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

Ε ΣΩ. Τοῦτο δὴ ἄρτι ἠρώτων, ὅπως | χρῆ τοῖς ὀνόμασι χρώμενον λέγειν περὶ αὐτῶν, ὅταν ἀριθμῆσων ἴη ὁ ἀριθμητικὸς ἢ τι ἀναγνωσόμενος ὁ γραμματικὸς, ὡς ἐπιστάμενος ἄρα ἐν τῷ τοιούτῳ πάλιν ἐρχεται μαθησόμενος παρ' ἑαυτοῦ ἢ ἐπίσταται;

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἄτοπον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἢ οὐκ ἐπίσταται φῶμεν αὐτὸν ἀναγνώσεσθαι καὶ ἀριθμῆσειν, δεδωκότες αὐτῷ πάντα
199 μὲν | γράμματα, πάντα δὲ ἀριθμὸν ἐπίστασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄλογον.

ΣΩ. Βούλει οὖν λέγωμεν ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων οὐδὲν ἡμῖν μέλει, ὅπη τις χαίρει ἔλκων τὸ ἐπίστασθαι καὶ μανθάνειν, ἐπειδὴ δὲ ὠρισάμεθα ἕτερον μὲν τι τὸ κεκτῆσθαι τὴν ἐπιστήμην, ἕτερον δὲ τὸ ἔχειν, ὃ μὲν τις ἐκτῆται μὴ κεκτῆσθαι ἀδύνατόν φαμεν εἶναι, ὥστε οὐδέποτε συμβαίνει ὃ τις οἶδεν μὴ εἰδέναι, ψευδῆ μέντοι δόξαν οἶόν τ' εἶναι περὶ αὐτοῦ λαβεῖν; μὴ γὰρ
B ἔχειν τὴν ἐπιστήμην | τούτου οἶόν τε, ἀλλ' ἕτερον ἀντ' ἐκείνης, ὅταν θηρεύων τινὰ ἀπ' αὐτοῦ ἐπιστήμην διαπετομένων ἀνθ' ἑτέρας ἑτέραν ἀμαρτῶν λάβῃ, ὅτε ἄρα τὰ ἕνδεκα δώδεκα ᾤηθη εἶναι, τὴν τῶν ἕνδεκα ἐπιστήμην ἀντὶ τῆς τῶν δώδεκα λαβῶν τὴν ἐν ἑαυτῷ οἶον φάτταν ἀντὶ περιστεραῶς.

ΘΕΑΙ. Ἐχει γὰρ οὖν λόγον.

ΣΩ. Ὅταν δέ γε ἦν ἐπιχειρεῖ λαβεῖν λάβῃ, ἀψευδεῖν τε καὶ τὰ ὄντα δοξάζειν τότε, καὶ οὕτω δὴ εἶναι
C ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ δόξαν, καὶ ὦν ἐν τοῖς | πρόσθεν

έδυσχεραίνομεν οὐδὲν ἐμποδῶν γίνεσθαι; ἴσως οὖν μοι συμφήσεις· ἢ πῶς ποιήσεις;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Καὶ γὰρ τοῦ μὲν ἂ ἐπίσταται μὴ ἐπίστασθαι ἀπηλλάγμεθα· ἂ γὰρ κερτήμεθα μὴ κερτήσθαι οὐδαμοῦ ἐτι συμβαίνει, οὔτε ψευθεῖσί τινος οὔτε μὴ. δεινότερον μέντοι πάθος ἄλλο παραφαίνεσθαι μοι δοκεῖ.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Εἰ ἢ τῶν ἐπιστημῶν μεταλλαγὴ ψευδῆς γενήσεται ποτε δόξα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. | Πρῶτον μὲν τό τινος ἔχοντα ἐπιστήμην D τοῦτο αὐτὸ ἀγνοεῖν, μὴ ἀγνωμοσύνη ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ ἐπιστήμῃ· ἔπειτα ἕτερον αὖ τοῦτο δοξάζειν, τὸ δ' ἕτερον τοῦτο, πῶς οὐ πολλὴ ἀλογία, ἐπιστήμης παραγενομένης γινῶναι μὲν τὴν ψυχὴν μηδέν, ἀγνοῆσαι δὲ πάντα; ἐκ γὰρ τούτου τοῦ λόγου κωλύει οὐδὲν καὶ ἀγνοίαν παραγενομένην γινῶναι τι ποιῆσαι καὶ τυφλότητα ἰδεῖν, εἶπερ καὶ ἐπιστήμη ἀγνοῆσαί ποτέ τινα ποιήσει.

ΘΕΑΙ. Ἴσως γάρ, ὦ Σώκρατες, οὐ καλῶς | τὰς E ὄρνιθας ἐτίθεμεν ἐπιστήμας μόνον τιθέντες, ἔδει δὲ καὶ ἀνεπιστημοσύνας τιθέναι ὁμοῦ συνδιαπετομένας ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ τὸν θηρεύοντα τοτὲ μὲν ἐπιστήμην λαμβάνοντα, τοτὲ δ' ἀνεπιστημοσύνην τοῦ αὐτοῦ πέρι ψευδῆ μὲν δοξάζειν τῇ ἀνεπιστημοσύνῃ, ἀληθῆ δὲ τῇ ἐπιστήμῃ.

ΣΩ. Οὐ ῥάδιόν γε, ὦ Θεαίτητε, μὴ ἐπαινεῖν σε· ὁ μέντοι εἶπερ πάλιν ἐπίσκεψαι. ἔστω μὲν γὰρ ὡς

200 λέγεις· ὁ δὲ δὴ τὴν ἀνεπιστημοσύνην | λαβῶν ψευδῆ
μὲν, φῆς, δοξάσει. ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐ δῆπου καὶ ἠγγήσεται γε ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;

ΣΩ. Ἄλλ' ἀληθῆ γε, καὶ ὡς εἰδῶς διακείσεται
περὶ ὧν ἔψευσται.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ἐπιστήμην ἄρα οἰήσεται τεθηρευκῶς ἔχειν,
ἀλλ' οὐκ ἀνεπιστημοσύνην.

ΘΕΑΙ. Δῆλον.

ΣΩ. Οὐκοῦν μακρὰν περιελθόντες πάλιν ἐπὶ τὴν
πρώτην πάρεσμεν ἀπορίαν. ὁ γὰρ ἐλεγκτικὸς ἐκεῖνος
B γελάσας φήσει· | πότερον, ὦ βέλτιστοι, ἀμφοτέρως τις
εἰδῶς, ἐπιστήμην τε καὶ ἀνεπιστημοσύνην, ἣν οἶδεν,
ἐτέραν αὐτὴν οἶεται τινα εἶναι ὧν οἶδεν; ἢ οὐδετέραν
αὐτοῖν εἰδῶς, ἣν μὴ οἶδε, δοξάζει ἐτέραν ὧν οὐκ
οἶδεν; ἢ τὴν μὲν εἰδῶς, τὴν δ' οὐ, ἣν οἶδεν, ἣν μὴ
οἶδεν; ἢ ἣν μὴ οἶδεν, ἣν οἶδεν ἠγρεῖται; ἢ πάλιν αὖ
μοι ἐρεῖτε ὅτι τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἀνεπισημοσυνῶν
εἰσὶν αὖ ἐπιστήμαι, ἄς ὁ κεκτημένος ἐν ἐτέροις τισὶ
γελοίοις περιστερεῶσιν ἢ κηρίοις πλάσμασι καθείρξας,
C | ἕωσπερ ἂν κεκτῆται, ἐπίσταται, καὶ ἐὰν μὴ προχεί-
ρους ἔχη ἐν τῇ ψυχῇ; καὶ οὕτω δὴ ἀναγκασθήσεσθε
εἰς ταῦτόν περιτρέχειν μυριάκις οὐδὲν πλέον ποιούν-
τες; τί πρὸς ταῦτα, ὦ Θεαίτητε, ἀποκρινόμεθα;

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μὰ Δί', ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ ἔχω
τί χρὴ λέγειν.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἡμῖν, ὦ παῖ, καλῶς ὁ λόγος ἐπι-
πλήττει, καὶ ἐνδείκνυται ὅτι οὐκ ὀρθῶς ψευδῆ δόξαν

προτέραν ζητοῦμεν ἐπιστήμης, ἐκείνην ἀφέντες; τὸ δ' | D
ἐστὶν ἀδύνατον γνῶναι, πρὶν ἂν τις ἐπιστήμην ἱκανῶς
λάβῃ τί ποτ' ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ὡς
λέγεις οἶσθαι.

XXXVIII. ΣΩ. Τί οὖν τις ἐρεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς
ἐπιστήμην; οὐ γὰρ που ἀπεροῦμέν γέ πω.

ΘΕΑΙ. Ἥμιστα, ἐάνπερ μὴ σύ γε ἀπαγορεύῃς.

ΣΩ. Λέγε δῆ, τί ἂν αὐτὸ μάλιστα εἰπόντες ἡμιστ'
ἂν ἡμῖν αὐτοῖς ἐναντιωθεῖμεν;

ΘΕΑΙ. Ὅπερ ἐπεχειροῦμεν, ὦ Σώκρατες, | ἐν τῷ E
πρόσθεν· οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε ἄλλο οὐδέν.

ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΘΕΑΙ. Τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι. ἀνα-
μάρτυτόν γέ πού ἐστιν τὸ δοξάζειν ἀληθῆ, καὶ τὰ ὑπ'
αὐτοῦ γιγνόμενα πάντα καλὰ καὶ ἀγαθὰ γίγνεται.

ΣΩ. Ὁ τὸν ποταμὸν καθηγούμενος, ὦ Θεαίτητε,
ἔφη ἄρα δεῖξειν αὐτό· καὶ τοῦτο ἐὰν ἰόντες ἐρευνῶμεν,
τάχ' ἂν ἐμπόδιον γενόμενον αὐτὸ | φήνειεν τὸ ζητού- 201
μενον, μένουσι δὲ δῆλον οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἴωμέν γε καὶ σκο-
πῶμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε βραχείας σκέψεως· τέχνη
γὰρ σοι ὅλη σημαίνει μὴ εἶναι ἐπιστήμην αὐτό.

ΘΕΑΙ. Πῶς δῆ; καὶ τίς αὕτη;

ΣΩ. Ἡ τῶν μεγίστων εἰς σοφίαν, οὓς δῆ καλοῦ-
σιν ῥήτοράς τε καὶ δικανικούς. οὔτοι γὰρ που τῇ
ἑαυτῶν τέχνῃ πείθουσιν οὐ διδάσκοντες, ἀλλὰ δοξάζειν
ποιοῦντες ἂ ἂν βούλωνται. ἢ σὺ οἶει δεινούς τινας
οὕτω διδασκάλους εἶναι, ὥστε οἷς | μὴ παρεγένοντό B

τινες ἀποστερουμένοις χρήματα ἢ τι ἄλλο βιαζομένοις, τούτοις δύνασθαι πρὸς ὕδωρ σμικρὸν διδάξαι ἱκανῶς τῶν γενομένων τὴν ἀλήθειαν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ πείσαι μὲν·

ΣΩ. Τὸ πείσαι δ' οὐχὶ δοξάσαι λέγεις ποιῆσαι;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅταν δικαίως πεισθῶσιν δικασταὶ περὶ ὧν ἰδόντι μόνον ἔστιν εἰδέναι, ἄλλως δὲ μὴ, C ταῦτα τότε ἐξ ἀκοῆς κρίνοντες, ἀληθῆ δόξαν | λαβόντες, ἄνευ ἐπιστήμης ἔκριναν, ὁρθὰ πεισθέντες, εἶπερ εὖ ἐδίκασαν;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἂν, ὦ φίλε, εἴ γε ταῦτόν ἦν δόξα τε ἀληθῆς [καὶ δικαστήρια] καὶ ἐπιστήμη, ὁρθὰ ποτ' ἂν δικαστῆς ἄκρος ἐδόξαζεν ἄνευ ἐπιστήμης· νῦν δὲ ἔοικεν ἄλλο τι ἐκάτερον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ὁ γε ἐγώ, ὦ Σώκρατες, εἰπόντος του ἀκούσας ἐπελελήσμην, νῦν δ' ἐννοῶ· ἔφη δὲ τὴν μὲν D μετὰ λόγου ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι, | τὴν δὲ ἄλογον ἐκτὸς ἐπιστήμης· καὶ ὧν μὲν μὴ ἔστι λόγος, οὐκ ἐπιστητὰ εἶναι, οὕτως καὶ ὀνομάζων, ἃ δ' ἔχει, ἐπιστητά.

ΣΩ. Ἡ καλῶς λέγεις. τὰ δὲ δὴ ἐπιστητὰ ταῦτα καὶ μὴ πῆ διήρει, λέγε, εἰ ἄρα κατὰ ταῦτα σύ τε καὶ γὰρ ἀκηκόαμεν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' οὐκ οἶδα εἰ ἐξευρήσω· λέγοντος μὲντ' ἂν ἐτέρου, ὡς ἐγῶμαι, ἀκολουθήσαιμι.

XXXIX. ΣΩ. Ἄκουε δὴ ὄναρ ἀντὶ ὀνειράτος. E ἐγὼ γὰρ αὖ ἐδόκουν ἀκούειν τινῶν, ὅτι τὰ μὲν | πρῶτα οἶονπερεὶ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἡμεῖς τε συγκείμεθα καὶ

τάλλα, λόγον οὐκ ἔχει. αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτὸ ἕκαστον
 ὀνομάσαι μόνον εἶη, προσειπεῖν δὲ οὐδὲν ἄλλο δυνα-
 τόν, οὔθ' ὡς ἔστιν, οὔθ' ὡς οὐκ ἔστιν· ἤδη γὰρ ἂν
 οὐσίαν ἢ μὴ | οὐσίαν αὐτῷ προστίθεσθαι, δεῖν δὲ 202
 οὐδὲν προσφέρειν, εἴπερ αὐτὸ ἐκεῖνο μόνον τις ἐρεῖ.
 ἐπεὶ οὐδὲ τὸ αὐτὸ οὐδὲ τὸ ἐκεῖνο οὐδὲ τὸ ἕκαστον
 οὐδὲ τὸ μόνον οὐδὲ τοῦτο προσοιστέον οὐδ' ἄλλα
 πολλὰ τοιαῦτα· ταῦτα μὲν γὰρ περιτρέχοντα πᾶσι
 προσφέρεσθαι, ἕτερα ὄντα ἐκείνων οἷς προστίθεται,
 δεῖν δέ, εἴπερ ἦν δυνατόν αὐτὸ λέγεσθαι καὶ εἶχεν
 οἰκεῖον αὐτοῦ λόγον, ἄνευ τῶν ἄλλων ἀπάντων λέγε-
 σθαι. νῦν δὲ ἀδύνατον εἶναι ὅτιοῦν τῶν πρώτων
 ῥηθῆναι | λόγῳ· οὐ γὰρ εἶναι αὐτῷ ἀλλ' ἢ ὀνομάζε- B
 σθαι μόνον· ὄνομα γὰρ μόνον ἔχει· τὰ δὲ ἐκ τούτων
 ἤδη συγκείμενα, ὥσπερ αὐτὰ πέπλεκται, οὕτω καὶ τὰ
 ὀνόματα αὐτῶν συμπλακέντα λόγον γεγονέναι· ὀνο-
 μάτων γὰρ συμπλοκὴν εἶναι λόγου οὐσίαν. οὕτω δὴ
 τὰ μὲν στοιχεῖα ἄλογα καὶ ἄγνωστα εἶναι, αἰσθητὰ δέ·
 τὰς δὲ συλλαβὰς γνωστάς τε καὶ ῥητὰς καὶ ἀληθεῖ
 δόξῃ δοξαστάς. ὅταν μὲν οὖν ἄνευ λόγου τὴν ἀληθῆ
 δόξαν τινός τις λάβῃ, ἀληθεύειν μὲν αὐτοῦ τὴν | ψυχὴν C
 περὶ αὐτό, γινώσκειν δ' οὔ· τὸν γὰρ μὴ δυνάμενον
 δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ
 τούτου· προσλαβόντα δὲ λόγον δυνατόν τε ταῦτα
 πάντα γεγονέναι καὶ τελείως πρὸς ἐπιστήμην ἔχειν.
 οὕτως σὺ τὸ ἐνύπνιον ἢ ἄλλως ἀκήκοας;

ΘΕΑΙ. Οὕτω μὲν οὖν παντάπασιν.

ΣΩ. Ἀρέσκει οὖν σε καὶ τίθεσαι ταύτη, δόξαν
 ἀληθῆ μετὰ λόγον ἐπιστήμην εἶναι;

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

D ΣΩ. Ἄρ', ὦ | Θεαίτητε, νῦν οὕτω τῆδε τῇ ἡμέρᾳ εἰλήφραμεν ὃ πάλαι καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ζητοῦντες πρὶν εὔρεϊν κατεγήρασαν;

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, καλῶς λέγεσθαι τὸ νῦν ῥηθέν.

ΣΩ. Καὶ εἰκός γε αὐτὸ τοῦτο οὕτως ἔχειν· τίς γὰρ ἂν καὶ ἔτι ἐπιστήμη εἴη χωρὶς τοῦ λόγου τε καὶ ὀρθῆς δόξης; ἔν μέντοι τί με τῶν ῥηθέντων ἀπαρέσκει.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δῆ;

E ΣΩ. Ὅ καὶ δοκεῖ λέγεσθαι κομφότατα, ὡς τὰ μὲν στοιχεῖα ἄγνωστα, τὸ δὲ τῶν συλλαβῶν γένος | γνωστόν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ὀρθῶς;

ΣΩ. Ἰστέον δῆ· ὥσπερ γὰρ δμηρούς ἔχομεν τοῦ λόγου τὰ παραδείγματα, οἷς χρώμενος εἶπε πάντα ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Ποῖα δῆ;

ΣΩ. Τὰ τῶν γραμμάτων στοιχεῖά τε καὶ συλλαβᾶς. ἢ οἶει ἄλλοσέ ποι βλέποντα ταῦτα εἰπεῖν τὸν εἰπόντα ἢ λέγομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐκ, ἀλλ' εἰς ταῦτα.

203 XL. ΣΩ. | Βασανίζωμεν δῆ αὐτὰ ἀναλαμβάνοντες, μᾶλλον δὲ ἡμᾶς αὐτούς, οὕτως ἢ οὐχ οὕτως γράμματα ἐμάθομεν. φέρε πρῶτον· ἄρ' αἱ μὲν συλλαβαὶ λόγον ἔχουσι, τὰ δὲ στοιχεῖα ἄλογα;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν καὶ ἐμοὶ φαίνεται. Σωκράτους γοῦν εἴ τις ἔροιτο τὴν πρώτην συλλαβὴν οὕτωςί· ὦ Θεαίτητε, λέγε τί ἐστὶ σω; τί ἀποκριεῖ;

ΘΕΑΙ. Ὅτι σῖγμα καὶ ὦ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτον ἔχεις λόγον τῆς συλλαβῆς;

ΘΕΑΙ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἴδι δὴ, οὕτως εἶπὲ καὶ τὸν τοῦ | σῖγμα λόγον. B

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς τοῦ στοιχείου τις ἔρει στοιχεῖα; καὶ γὰρ δὴ, ὧ Σώκρατες, τό τε σῖγμα τῶν ἀφώνων ἐστί, ψόφος τις μόνον, οἷον συριτιούσης τῆς γλώττης· τοῦ δ' αὖ βῆτα οὔτε φωνή οὔτε ψόφος, οὐδὲ τῶν πλείστων στοιχείων· ὥστε πάνυ εὖ ἔχει τὸ λέγεσθαι αὐτὰ ἄλογα, ὧν γε τὰ ἐναργέστατα αὐτὰ τὰ ἐπτα φωνὴν μόνον ἔχει, λόγον δὲ οὐδ' ὄντινοῦν.

ΣΩ. Τοῦτὶ μὲν ἄρα, ὧ ἑταῖρε, κατωρθώκαμεν περὶ ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Φαινόμεθα.

ΣΩ. Τί δέ; | τὸ μὴ γνωστὸν εἶναι τὸ στοιχεῖον, C ἀλλὰ τὴν συλλαβὴν ἄρ' ὀρθῶς ἀποδεδείγμεθα;

ΘΕΑΙ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Φέρε δὴ, τὴν συλλαβὴν πότερον λέγωμεν τὰ ἀμφοτέρα στοιχεῖα, καὶ ἐὰν πλείω ἤ ἢ δύο, τὰ πάντα, ἢ μίαν τινὰ ἰδέαν γεγονυῖαν συντεθέντων αὐτῶν;

ΘΕΑΙ. Τὰ ἅπαντα ἔμοιγε δοκοῦμεν.

ΣΩ. Ὅρα δὴ ἐπὶ δυοῖν, σῖγμα καὶ ὦ. ἀμφοτέρᾳ ἐστὶν ἢ πρώτη συλλαβὴ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος. ἄλλο τι ὁ γινώσκων αὐτὴν τὰ ἀμφοτέρα γινώσκει;

| ΘΕΑΙ. Τί μὴν; D

ΣΩ. Τὸ σῖγμα καὶ τὸ ὦ ἄρα γινώσκει.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ'; ἐκάτερον ἄρ' ἀγνοεῖ, καὶ οὐδέτερον εἰδώς ἀμφοτέρα γινώσκει;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ δεινὸν καὶ ἄλογον, ὧ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι εἰ γε ἀνάγκη ἐκάτερον γινώ-

σκειν, εἶπερ ἀμφοτέρᾳ τις γνώσεται, προγιγνώσκειν τὰ στοιχεῖα ἅπαντα ἀνάγκη τῷ μέλλοντί ποτε γνώσεσθαι συλλαβὴν, καὶ οὕτως ἡμῖν ὁ καλὸς λόγος ἀποδεδικακῶς οἰχθήσεται.

E ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε | ἐξαίφνης.

ΣΩ. Οὐ γὰρ καλῶς αὐτὸν φυλάττομεν. χρῆν γὰρ ἴσως τὴν συλλαβὴν τίθεσθαι μὴ τὰ στοιχεῖα, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων ἓν τι γερονὸς εἶδος, ἰδέαν μίαν αὐτὸ αὐτοῦ ἔχον, ἕτερον δὲ τῶν στοιχείων.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ τάχα γ' ἂν μᾶλλον οὕτως ἢ 'κείνως ἔχοι.

ΣΩ. Σκεπτέον καὶ οὐ προδοτέον οὕτως ἀνάδρωσ μέγαν τε καὶ σεμνὸν λόγον.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

204 ΣΩ. Ἐχέτω δὴ ὡς νῦν φαμεν, μία | ἰδέα ἐξ ἐκάστων τῶν συναρμοστούτων στοιχείων γιγνομένη ἢ συλλαβή, ὁμοίως ἓν τε γράμμασι καὶ ἓν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν μέρη αὐτῆς οὐ δεῖ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΣΩ. Ὅτι οὗ ἂν ἦ μέρη, τὸ ὅλον ἀνάγκη τὰ πάντα μέρη εἶναι. ἢ καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν λέγεις γερονὸς ἓν τι εἶδος ἕτερον τῶν πάντων μερῶν;

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Τὸ δὲ δὴ πᾶν καὶ τὸ ὅλον πότερον ταῦτόν B καλεῖς ἢ ἕτερον | ἐκότερον;

ΘΕΑΙ. Ἐχω μὲν οὐδὲν σαφές, ὅτι δὲ κελεύεις προθύμως ἀποκρίνασθαι, παρακινδυνεύων λέγω ὅτι ἕτερον.

ΣΩ. Ἡ μὲν προθυμία, ᾧ Θεαίτητε, ὀρθή· εἰ δὲ καὶ ἡ ἀπόκρισις, σκεπτεόν.

ΘΕΑΙ. Δεῖ δέ γε δῆ.

ΧΛΙ. ΣΩ. Οὐκοῦν διαφέροι ἂν τὸ ὅλον τοῦ παντός, ὡς ὁ νῦν λόγος;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; τὰ πάντα καὶ τὸ πᾶν ἔσθ' ὅτι διαφέρει; οἷον ἐπειδὴν λέγωμεν ἓν, δύο, τρία, τέτταρα, πέντε, ἕξ, καὶ ἂν δις τρία ἢ τρις | δύο ἢ τέτταρά τε C καὶ δύο ἢ τρία καὶ δύο καὶ ἓν, πότερον ἓν πᾶσι τούτοις τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον λέγομεν;

ΘΕΑΙ. Τὸ αὐτό.

ΣΩ. Ἄρ' ἄλλο τι ἢ ἕξ;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐφ' ἐκάστης λέξεως πάντα τὰ ἕξ εἰρήκαμεν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πάλιν δ' οὐχ ἓν λέγομεν τὰ πάντα λέγοντες;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἡ ἄλλο τι ἢ τὰ ἕξ;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Ταῦτόν ἄρα ἓν γε τοῖς ὅσα ἕξ | ἀριθμοῦ D ἔστι, τό τε πᾶν προσαγορευόμεν καὶ τὰ ἅπαντα;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὡδε δὴ περὶ αὐτῶν λέγωμεν. ὁ τοῦ πλέθρου ἀριθμὸς καὶ τὸ πλέθρον ταυτόν· ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ τοῦ σταδίου δὴ ὡσαύτως.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ στρατοπέδου γε καὶ τὸ

στρατόπεδον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁμοίως; ὁ γὰρ ἀριθμὸς πᾶς τὸ ὄν πᾶν ἕκαστον αὐτῶν ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ὁ δὲ ἕκαστων ἀριθμὸς μῶν ἄλλο τι ἢ μέρη
E | ἐστίν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Ὅσα ἄρα ἔχει μέρη, ἐκ μερῶν ἂν εἴη;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὰ δέ γε πάντα μέρη τὸ πᾶν εἶναι ὁμολογεῖται, εἴπερ καὶ ὁ πᾶς ἀριθμὸς τὸ πᾶν ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Τὸ ὅλον ἄρ' οὐκ ἐστίν ἐκ μερῶν. πᾶν γὰρ ἂν εἴη τὰ πάντα ὄν μέρη.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Μέρος δ' ἐσθ' ὅτου ἄλλου ἐστίν ὅπερ ἐστίν ἢ τοῦ ὅλου;

ΘΕΑΙ. Τοῦ παντός γε.

205 ΣΩ. | Ἀνδρικῶς γε, ὦ Θεαίτητε, μάχει. τὸ πᾶν δὲ οὐχ ὅταν μηδὲν ἀπῆ, αὐτὸ τοῦτο πᾶν ἐστίν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὅλον δὲ οὐ ταῦτόν τοῦτο ἐστίν, οὐδ' ἂν μηδαμῆ μηδὲν ἀποστατῆ; οὐδ' ἂν ἀποστατῆ, οὔτε ὅλον οὔτε πᾶν, ἅμα γενόμενον ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτό;

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ μοι νῦν οὐδὲν διαφέρειν πᾶν τε καὶ ὅλον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐλέγομεν ὅτι οὐδ' ἂν μέρη ἦ, τὸ ὅλον τε καὶ πᾶν τὰ πάντα μέρη ἐστίν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Πάλιν δὴ, ὅπερ ἄρτι ἐπεχείρουν, οὐκ, εἴπερ
B ἢ συλλαβὴ μὴ τὰ στοιχειᾶ ἐστίν, ἀνάγκη αὐτὴν μὴ ὡς |

μέρη ἔχειν ἑαυτῆς τὰ στοιχεῖα, ἢ ταῦτόν οὖσαν αὐτοῖς ὁμοίως ἐκείνοις γνωστὴν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτο ἵνα μὴ γένηται, ἕτερον αὐτῶν αὐτὴν ἐθέμεθα;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ'; εἰ μὴ τὰ στοιχεῖα συλλαβῆς μέρη ἐστίν, ἔχεις ἄλλ' ἅττα εἰπεῖν ἃ μέρη μὲν ἐστὶ συλλαβῆς, οὐ μέντοι στοιχεῖά γ' ἐκείνης;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς. εἰ γάρ, ὦ Σώκρατες, μόρια ταύτης συγχωροίην, γελοῖόν που τὰ στοιχεῖα ἀφέντα ἐπ' ἄλλα ἰέναι.

ΣΩ. Παντάπασι δὴ, ὦ Θεαίτητε, | κατὰ τὸν νῦν C λόγον μία τις ἰδέα ἀμέριστος συλλαβὴ ἂν εἴη.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Μέννησαι οὖν, ὦ φίλε, ὅτι ὀλίγον ἐν τῷ πρόσθεν ἀπεδεχόμεθα ἠγνούμενοι εὖ λέγεσθαι ὅτι τῶν πρώτων οὐκ εἴη λόγος, ἐξ ὧν τᾶλλα σύγκειται, διότι αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἕκαστον εἴη ἀσύνθετον, καὶ οὐδὲ τὸ εἶναι περὶ αὐτοῦ ὀρθῶς ἔχει προσφέροντα εἰπεῖν, οὐδὲ τοῦτο, ὡς ἕτερα καὶ ἀλλότρια λεγόμενα, καὶ αὕτη δὴ ἡ αἰτία ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον αὐτὸ ποιοῖ;

ΘΕΑΙ. Μέννημαι.

ΣΩ. | Ἡ οὖν ἄλλη τις ἢ αὕτη ἢ αἰτία τοῦ μονο- D ειδῆς τι καὶ ἀμέριστον αὐτὸ εἶναι; ἐγὼ μὲν γάρ οὐχ ὀρθῶ ἄλλην.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δὴ φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς ταῦτόν ἐμπέπτωκεν ἡ συλλαβὴ εἶδος ἐκείνω, εἴπερ μέρη τε μὴ ἔχει καὶ μία ἐστὶν ἰδέα;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἄρα πολλὰ στοιχεῖα ἢ συλλαβὴ ἐστὶν καὶ ὅλον τι, μέρη δ' αὐτῆς ταῦτα, ὁμοίως αἶ τε συλλαβαὶ γνωσταὶ καὶ ῥηταὶ καὶ τὰ στοιχεῖα, ἐπεὶπερ τὰ πάντα μέρη τῷ ὅλῳ ταῦτόν ἐφάνη.

Ε ΘΕΑΙ. | Καὶ μάλα.

ΣΩ. Εἰ δέ γε ἔν τε καὶ ἀμερές, ὁμοίως μὲν συλλαβὴ, ὡσαύτως δὲ στοιχεῖον ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον· ἢ γὰρ αὐτὴ αἰτία ποιήσει αὐτὰ τοιαῦτα.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔχω ἄλλως εἰπεῖν.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα μὴ ἀποδεχόμεθα, ὅς ἂν λέγῃ συλλαβὴν μὲν γνωστόν καὶ ῥητόν, στοιχεῖον δὲ τούναντίον.

ΘΕΑΙ. Μὴ γάρ, εἴπερ τῷ λόγῳ πειθόμεθα.

206 ΣΩ. | Τί δ' αὖ; τούναντίον λέγοντος ἄρ' οὐ μᾶλλον ἂν ἀποδέξαιο ἐξ ὧν αὐτὸς σύνοισθα σαντῷ ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὅς οὐδὲν ἄλλο μακθάνων διετέλεσας ἢ τὰ στοιχεῖα ἐν τε τῇ ὕψει διαγιγνώσκειν πειρώμενος καὶ ἐν τῇ ἀκοῇ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἕκαστον, ἵνα μὴ ἢ θέσις σε ταράττοι λεγομένων τε καὶ γραφομένων.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἐν δὲ καθαριστοῦ τελέως μεμαθηκέναι μῶν
B ἄλλο τι ἦν ἢ τὸ τῷ φθόγγῳ | ἕκάστῳ δύνασθαι ἐπα-
κολουθεῖν, ποίας χορδῆς εἴη· ἃ δὴ στοιχεῖα πᾶς ἂν
ὁμολογήσειε μουσικῆς λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Ὡν μὲν ἄρ' αὐτοὶ ἔμπειροὶ ἐσμεν στοιχείων καὶ συλλαβῶν, εἰ δεῖ ἀπὸ τούτων τεκμαίρεσθαι καὶ εἰς τὰ ἄλλα, πολὺ τὸ τῶν στοιχείων γένος ἐναργεστέραν

τε τὴν γνώσιν ἔχειν φήσομεν καὶ κυριωτέραν τῆς συλλαβῆς πρὸς τὸ λαβεῖν τελῶς ἕκαστον μᾶθημα, καὶ ἕαν τις φῆ συλλαβὴν μὲν γνωστόν, ἄγνωστον δὲ πεφυκέναι στοιχείου, ἐκόντα ἢ ἄκοντα παίζειν ἠγησόμεθ' αὐτόν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

XLII. | ΣΩ. Ἀλλὰ δὴ τούτου μὲν ἔτι κἂν ἄλλαι C φανεῖεν ἀποδείξεις, ὡς ἔμοι δοκεῖ· τὸ δὲ προκείμενον μὴ ἐπιλαθώμεθα δι' αὐτὰ ἰδεῖν, ὅτι δὴ ποτε καὶ λέγεται τὸ μετὰ δόξης ἀληθοῦς λόγον προσγενόμενον τὴν τελεωτάτην ἐπιστήμην γεγονέναι.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρὴ δρᾶν.

ΣΩ. Φέρε δὴ, τί ποτε βούλεται τὸν λόγον ἡμῶν σημαίνειν; τριῶν γὰρ ἓν τί μοι δοκεῖ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Τίνων δὴ;

ΣΩ. Τὸ μὲν πρῶτον εἶη | ἂν τὸ τὴν αὐτοῦ διά- D νοιαν ἐμφανῆ ποιεῖν διὰ φωνῆς μετὰ ῥημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ὥσπερ εἰς κάτοπτρον ἢ ὕδωρ τὴν δόξαν ἐκτυπούμενον εἰς τὴν διὰ τοῦ στόματος ῥοήν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ τοιοῦτον λόγος εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε. τὸν γοῦν αὐτὸ δρῶντα λέγειν φαμέν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε πᾶς ποιεῖν δυνατὸς θᾶττον ἢ σχολαίτερον, τὸ ἐνδείξασθαι τί δοκεῖ περὶ ἐκάστου αὐτῶ, ὃ μὴ ἐνεὸς ἢ κωφὸς ἀπ' ἀρχῆς· καὶ οὕτως ὅσοι τι ὀρθὸν δοξάζουσι, πάντες αὐτὸ μετὰ | λόγον φανοῦν- E ται ἔχοντες, καὶ οὐδαμοῦ ἔτι ὀρθῆ δόξα χωρὶς ἐπιστήμης γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ῥαδίως καταγιγνώσκωμεν τὸ μηδὲν εἰρηκέναι τὸν ἀποφηνάμενον ἐπιστήμην ὃ νῦν σκο-

ποῦμεν. ἴσως γὰρ ὁ λέγων οὐ τοῦτο ἔλεγε, ἀλλὰ τὸ ἐρωτηθέντα τί ἕκαστον δυνατὸν εἶναι τὴν ἀποκρισιν
 207 διὰ τῶν στοιχείων ἀποδοῦναι | τῷ ἐρομένῳ.

ΘΕΑΙ. Οἶον τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οἶον καὶ Ἡσίοδος περὶ ἀμάξης λέγει τὸ ἕκα-
 τὸν δέ τε δούραθ' ἀμάξης. ἂ ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν δυναί-
 μην εἰπεῖν, οἶμαι δὲ οὐδὲ σύ· ἀλλ' ἀγαπῶμεν ἂν ἐρω-
 τηθέντες ὅτι ἐστὶν ἀμαξα, εἰ ἔχοιμεν εἰπεῖν τροχοί,
 ἄξων, ὑπερτερία, ἄντυγες, ζυγόν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ὅ δέ γε ἴσως οἶοιτ' ἂν ἡμᾶς, ὥσπερ ἂν τὸ
 σὸν ὄνομα ἐρωτηθέντας καὶ ἀποκρινομένους κατὰ συλλα-
 Β βήν, γελοίους εἶναι, | ὀρθῶς μὲν δοξάζοντας καὶ λέγον-
 τας ἂ λέγομεν, οἰομένους δὲ γραμματικούς εἶναι καὶ
 ἔχειν τε καὶ λέγειν γραμματικῶς τὸν τοῦ Θεαιτήτου ὀνό-
 ματος λόγον· τὸ δ' οὐκ εἶναι ἐπιστημόνως οὐδὲν λέγειν,
 πρὶν ἂν διὰ τῶν στοιχείων μετὰ τῆς ἀληθοῦς δόξης ἕκα-
 στον περαίνῃ τις, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθε πον ἐρρήθη.

ΘΕΑΙ. Ἐρρήθη γάρ.

ΣΩ. Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ἀμάξης ἡμᾶς μὲν ὀρ-
 θῆν ἔχειν δόξαν, τὸν δὲ διὰ τῶν ἑκατὸν ἐκείνων δυνά-
 C μενον διελθεῖν αὐτῆς τὴν | οὐσίαν, προσλαβόντα τοῦτο,
 λόγον τε προσειληφέναι τῇ ἀληθεῖ δόξῃ καὶ ἀντὶ δοξα-
 στικοῦ τεχνικόν τε καὶ ἐπιστήμονα περὶ ἀμάξης οὐσίας
 γεγυμέναι, διὰ στοιχείων τὸ ὅλον περάναντα.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν εὖ δοκεῖ σοι, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Εἰ σοί, ὦ ἐταῖρε, δοκεῖ, καὶ ἀποδέχει τὴν
 διὰ στοιχείου διεξοδὸν περὶ ἑκάστου λόγον εἶναι, τὴν
 δὲ κατὰ συλλαβὰς ἢ καὶ κατὰ μείζον ἔτι ἀλογίαν, τοῦτό
 D μοι λέγε, ἴν' | αὐτὸ ἐπισκοπῶμεν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ πάνυ ἀποδέχομαι.

ΣΩ. Πότερον ἡγρούμενος ἐπιστήμονα εἶναι δυνατὸν ὅπου οὖν, ὅταν τὸ αὐτὸ ὅτε μὲν τοῦ αὐτοῦ δοκῇ αὐτῷ εἶναι, τοτὲ δὲ ἑτέρου, ἢ καὶ ὅταν τοῦ αὐτοῦ τοτὲ μὲν ἕτερον, τοτὲ δὲ ἕτερον δοξάζῃ;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Εἶτα ἀμνημονεῖς ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει κατ' ἀρχὰς σαυτὸν τε καὶ τοὺς ἄλλους δρωῦντας αὐτά;

ΘΕΑΙ. Ἄρα λέγεις τῆς αὐτῆς συλλαβῆς τοτὲ μὲν ἕτερον, τοτὲ δὲ ἕτερον ἡγουμένους γράμμα, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ τοτὲ μὲν εἰς τὴν προσήκουσαν, τοτὲ δὲ εἰς ἄλλην τιθέντας συλλαβὴν;

ΣΩ. Ταῦτα λέγω.

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐ τοίνυν ἀμνημονῶ, οὐδέ γέ πω ἡγοῦμαι ἐπίστασθαι τοὺς οὕτως ἔχοντας.

ΣΩ. Τί οὖν; ὅταν ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ Θεαίτητον γράφων τις θῆτα καὶ εἰ οἴηται τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ, καὶ αὐτὸς Θεόδωρον ἐπιχειρῶν γράφειν ταῦτα καὶ εἰ οἴηται τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ, ἂρ' ἐπίστασθαι φήσομεν αὐτὸν τὴν πρώτην τῶν ὑμετέρων ὀνομάτων συλλαβὴν;

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἄρτι ὡμολογήσαμεν τὸν οὕτως ἔχοντα μήπω εἰδέναι.

ΣΩ. Κωλύει οὖν τι καὶ περὶ τὴν δευτέραν συλλαβὴν καὶ τρίτην καὶ τετάρτην οὕτως ἔχειν τὸν αὐτόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν γε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν τότε τὴν διὰ στοιχείου διεξοδὸν ἔχων γράψῃ Θεαίτητον μετὰ ὀρθῆς δόξης, ὅταν ἐξῆς γράψῃ;

ΘΕΑΙ. Ἀἴνον δή.

B ΣΩ. | Οὐκοῦν ἔτι ἀνεπιστήμων ὢν, ὀρθὰ δὲ δοξάζων, ὥς φαμεν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Λόγον γε ἔχων μετὰ ὀρθῆς δόξης. τὴν γὰρ διὰ τοῦ στοιχείου ὁδὸν ἔχων ἔγραψεν, ἣν δὴ λόγον ὁμολογήσαμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα, ὃ ἔταίρε, μετὰ λόγου ὀρθῆ δόξα, ἣν οὐπω δεῖ ἐπιστήμην καλεῖν.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

C XLIII. ΣΩ. Ὅναρ δή, ὡς ἔοικεν, ἐπλουτήσαμεν οἰηθέντες ἔχειν τὸν ἀληθέστατον ἐπιστήμης λόγον. ἢ μήπω κατηγορεύομεν; ἴσως γὰρ οὐ τοῦτό τις αὐτὸν ὀριεῖται, | ἀλλὰ τὸ λοιπὸν εἶδος τῶν τριῶν, ὃν ἓν γέ τι ἔφαμεν λόγον θήσεσθαι τὸν ἐπιστήμην ὀριζόμενον δόξαν εἶναι ὀρθὴν μετὰ λόγου.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς ὑπέμνησας· ἔτι γὰρ ἓν λοιπόν. τὸ μὲν γὰρ ἦν διανοίας ἐν φωνῇ ὥσπερ εἶδωλον, τὸ δ' ἄρτι λεχθὲν διὰ στοιχείου ὁδοῦ ἐπὶ τὸ ὅλον· τὸ δὲ δὴ τρίτον τί λέγεις;

ΣΩ. Ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ εἴποιεν, τὸ ἔχειν τι σημεῖον εἰπεῖν ὃ τῶν ἀπάντων διαφέρει τὸ ἐρωτηθέν.

ΘΕΑΙ. Οἷον τίνα τίνος ἔχεις μοι λόγον εἰπεῖν;

D ΣΩ. | Οἷον, εἰ βούλει, ἡλίου περὶ ἰκανὸν οἶμά σοι εἶναι ἀποδέξασθαι, ὅτι τὸ λαμπρότατόν ἐστι τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἰόντων περὶ γῆν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Λαβὲ δὴ οὗ χάριν εἴρηται. ἔστι δὲ ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὡς ἄρα τὴν διαφορὰν ἐκάστου ἂν λαμ-

βάνης ἢ τῶν ἄλλων διαφέρει, λόγον, ὡς φασί τινες, λήψει· ἕως δ' ἂν κοινοῦ τινος ἐφάπτη, ἐκείνων πέρι σοι ἔσται ὁ λόγος ὧν ἂν ἡ κοινότης ἦ.

ΘΕΑΙ. Μανθάνω· | καί μοι δοκεῖ καλῶς ἔχειν λό- E
γον τὸ τοιοῦτον καλεῖν.

ΣΩ. Ὅς δ' ἂν μετ' ὀρθῆς δόξης περὶ ὄτουοῦν τῶν ὄντων τὴν διαφορὰν τῶν ἄλλων προσλάβῃ, αὐτοῦ ἐπιστήμων γεγυῶς ἔσται, οὗ πρότερον ἦν δοξαστής.

ΘΕΑΙ. Φαμέν γε μὴν οὕτω.

ΣΩ. Νῦν δῆτα, ὦ Θεαίτητε, παντάπασιν ἔγωγε, ἐπειδὴ ἐγγὺς ὡσπερ σκιαγραφήματος γέγονα τοῦ λεγομένου, ξυνίημι οὐδὲ σμικρόν· ἕως δὲ ἀφεστήκη πόρρωθεν, ἐφαίνεται τί μοι λέγεσθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτο;

| ΣΩ. Φράσω, ἐὰν οἶός τε γένωμαι. ὀρθὴν ἔγωγε 209
ἔχων δόξαν περὶ σοῦ, ἐὰν μὲν προσλάβω τὸν σὸν λόγον, γινώσκω δὴ σε, εἰ δὲ μή, δοξάζω μόνον.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Λόγος δέ γε ἦν ἡ τῆς σῆς διαφορότητος ἐρμηνεία.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἐνὶ τῷ ὄντι οὐκ ἐδόξαζον μόνον, ἄλλο τι ὧ τῶν ἄλλων διαφέρεις, τούτων οὐδενὸς ἠπιτόμην τῇ διανοίᾳ;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Τῶν κοινῶν τι ἄρα διενουόμεν, ὧν οὐδὲν σὺ μᾶλλον ἢ τις ἄλλος ἔχει.

ΘΕΑΙ. | Ἀνάγκη.

ΣΩ. Φέρε δὴ πρὸς Διός· πῶς ποτε ἐν τῷ τοιοῦτῳ σὺ μᾶλλον ἐδόξαζον ἢ ἄλλον ὄντινοῦν; θὲς γάρ με δια-
νοούμενον ὡς ἔστιν οὗτος Θεαίτητος, ὅς ἂν ἦ τε ἄν- B

θρωπος καὶ ἔχη ῥίνα καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ στόμα καὶ οὕτω δὴ ἐν ἑκάστων τῶν μελῶν. αὕτη οὖν ἡ διάνοια ἔσθ' ὅτι μᾶλλον ποιήσει με Θεαίτητον ἢ Θεόδωρον διανοεῖσθαι, ἢ τῶν λεγομένων Μυσῶν τὸν ἔσχατον;

ΘΕΑΙ. Τί γάρ;

C ΣΩ. Ἄλλ' ἐὰν δὴ μὴ μόνον τὸν ἔχοντα ῥίνα καὶ ὀφθαλμοὺς διανοηθῶ, | ἀλλὰ καὶ τὸν σιμόν τε καὶ ἐξόφθαλμον, μὴ τι σὲ αὖ μᾶλλον δοξάσω ἢ ἑμαυτὸν ἢ ὅσοι τοιοῦτοι;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ πρότερόν γε, οἶμαι, Θεαίτητος ἐν ἔμοι δοξασθήσεται, πρὶν ἂν ἡ σιμότης αὕτη τῶν ἄλλων σιμοτήτων ὧν ἐγὼ ἐώρακα διάφορόν τι μνημεῖον παρ' ἔμοι ἐνσημνηναμένη κατάθῃται, καὶ τᾶλλα οὕτω ἐξ ὧν εἴ σύ· ἢ ἐμέ, καὶ ἐὰν αὖριον ἀπαντήσω, ἀναμνήσει καὶ ποιήσει ὀρθὰ δοξάζειν περὶ σοῦ.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

D ΣΩ. Περὶ τὴν | διαφορότητα ἄρα καὶ ἡ ὀρθὴ δόξα ἂν εἴη ἐκάστου πέρι.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται γε.

ΣΩ. Τὸ οὖν προσλαβεῖν λόγον τῆ ὀρθῆ δόξῃ τί ἂν ἔτι εἴη; εἰ μὲν γὰρ προσδοξάσαι λέγει ἢ διαφέρει τι τῶν ἄλλων, πάνυ γελοία γίνεται ἢ ἐπίταξις.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

E ΣΩ. Ἐὖν ὀρθὴν δόξαν ἔχομεν ἢ τῶν ἄλλων διαφέρει, τούτων προσλαβεῖν κελεύει ἡμᾶς ὀρθὴν δόξαν ἢ τῶν ἄλλων διαφέρει. καὶ οὕτως ἢ μὲν σκυτάλης ἢ ὑπέρου ἢ ὅτου δὴ λέγεται περιτροπὴ πρὸς | ταύτην τὴν ἐπίταξιν οὐδὲν ἂν λέγοι, τυφλοῦ δὲ παρακέλευσις ἂν καλοῖτο δικαιότερον· τὸ γάρ, ἃ ἔχομεν, ταῦτα προσ-

λαβεῖν κελεύειν, ἵνα μάθωμεν ἂ δοξάζομεν, πάνυ γενναίως ἔοικεν ἔσκοτωμένῳ.

ΘΕΑΙ. Εἰ δέ γε — τί νῦν δὴ ὡς ἕτερον ὑπέθου;

ΣΩ. Εἰ τὸ λόγον, ὃ παῖ, προσλαβεῖν γνῶναι κελεύει, ἀλλὰ μὴ δοξάσαι τὴν διαφορότητα, ἥδὺ χρῆμ' ἂν εἶη τοῦ καλλίστου τῶν περὶ ἐπιστήμης λόγου. τὸ γὰρ γνῶναι ἐπιστήμην που λαβεῖν ἐστίν· ἦ | γὰρ; 210

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐρωτηθεῖς, ὡς ἔοικε, τί ἐστὶν ἐπιστήμη, ἀποκρινεῖται ὅτι δόξα ὀρθὴ μετὰ ἐπιστήμης διαφορότητος. λόγον γὰρ πρόσληψις τοῦτ' ἂν εἶη κατ' ἐκείνον.

ΘΕΑΙ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Καὶ παντάπασί γε εὐήθεις, ζητούντων ἡμῶν ἐπιστήμην, δόξαν φάναι ὀρθὴν εἶναι μετ' ἐπιστήμης εἴτε διαφορότητος εἴτε ὁτουοῦν. οὔτε ἄρα αἰσθησις, ὃ Θεαίτητε, οὔτε δόξα ἀληθῆς οὔτε μετ' ἀληθοῦς δόξης λόγος | προσγιγνώμενος ἐπιστήμη ἂν εἶη. B

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Ἡ οὖν ἔτι κνοῦμέν τι καὶ ὠδίνομεν, ὃ φίλε, περὶ ἐπιστήμης, ἣ πάντα ἐκτετόκαμεν;

ΘΕΑΙ. Καὶ ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε πλείω ἢ ὅσα εἶχον ἐν ἑμαυτῷ διὰ σέ εἶρηκα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ταῦτα μὲν πάντα ἣ μαιευτικὴ ἡμῖν τέχνη ἀνεμιαῖά φησι γεγενῆσθαι καὶ οὐκ ἄξια τροφῆς;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

XLIV. ΣΩ. Ἐὰν τοίνυν ἄλλων μετὰ ταῦτα ἐγκύμων ἐπιχειρῆς γίγνεσθαι, ὃ Θεαίτητε, ἐάντε | γίγνη, C
βελτιόνων ἔσει πλήρης διὰ τὴν νῦν ἐξέτασιν, ἐάντε κενὸς ἦς, ἦττον ἔσει βαρὺς τοῖς συνοῦσι καὶ ἡμερώ-

τερος, σωφρόνως οὐκ οἰόμενος εἰδέναι ἂ μὴ οἶσθα.
 τοσοῦτον γὰρ μόνον ἢ ἐμὴ τέχνη δύναται, πλέον δὲ
 οὐδέν, οὐδέ τι οἶδα ὧν οἱ ἄλλοι, ὅσοι μεγάλοι καὶ
 θαυμάσιοι ἄνδρες εἰσί τε καὶ γεγόνασι. τὴν δὲ
 μαιεῖαν ταύτην ἐγὼ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐκ θεοῦ ἐλάχομεν,
 ἡ μὲν τῶν γυναικῶν, ἐγὼ δὲ τῶν νέων τε καὶ γεν-
 D ναίων καὶ ὅσοι καλοί. | νῦν μὲν οὖν ἀπαντητέον μοι
 εἰς τὴν τοῦ βασιλέως στοὰν ἐπὶ τὴν Μελήτου γραφήν,
 ἣν με γέγραπται· ἔωθεν δέ, ὦ Θεόδωρε, δεῦρο πάλιν
 ἀπαντῶμεν.

ΣΟΦΙΣΤΗΣ

[ἢ περὶ τοῦ ὄντος, λογικός].

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ,
ΞΕΝΟΣ ΕΛΕΑΤΗΣ, ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

St. I
p. 216

Ι. ΘΕΟ. Κατὰ τὴν χθὲς ὁμολογίαν, ὦ Σώκρατες, ἤκομεν αὐτοὶ τε κοσμίως καὶ τόνδε τινὰ ξένον ἄγομεν, τὸ μὲν γένος ἐξ Ἑλέας, ἑταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα, μάλα δὲ ἄνδρα φιλόσοφον.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν, ὦ Θεόδωρε, οὐ ξένον ἀλλὰ τινα θεὸν ἄγων κατὰ τὸν Ὅμηρου λόγον λέληθας; ὅς φησιν ἄλλους τε θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις, | ὅπόσοι μετέχουσιν Β αἰδοῦς δικαίας, καὶ δὴ καὶ τὸν ξένιον οὐχ ἥμιστα θεὸν συνοπαδὸν γιγνόμενον ὕβρεις τε καὶ εὐνομίας τῶν ἀνθρώπων καθορᾶν. τάχ' οὖν ἂν καὶ σοὶ τις οὗτος τῶν κρειττόνων συνέποιτο, φάυλους ἡμᾶς ὄντας ἐν τοῖς λόγοις ἐποψόμενός τε καὶ ἐλέγξων, θεὸς ὢν τις ἐλεγκτικός.

ΘΕΟ. Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος, ὦ Σώκρατες, τοῦ ξένου, ἀλλὰ μετριώτερος τῶν περὶ τὰς ἔριδας ἐσπουδακότων. καὶ μοι δοκεῖ θεὸς μὲν ἀνὴρ οὐδαμῶς εἶναι, θεῖος μὴν· πάντας γὰρ | ἐγὼ τοὺς φιλοσόφους τοιούτους C προσαγορεύω.

ΣΩ. Καλῶς γε, ὦ φίλε. τοῦτο μέντοι κινδυνεύει τὸ γένος οὐ πολὺ τι ῥᾶον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, εἶναι δια-

κρίνειν ἢ τὸ τοῦ θεοῦ· πάνν γὰρ ἄνδρες οὔτοι παντοῖοι φανταζόμενοι διὰ τὴν τῶν ἄλλων ἄγνοϊαν ἐπιστροφῶσι πόλης, οἱ μὴ πλαστῶς ἀλλ' ὄντως φιλόσοφοι, καθορῶντες ὑπόθεν τὸν τῶν κάτω βίον, καὶ τοῖς μὲν δοκοῦσιν εἶναι τοῦ μηδενὸς τίμιοι, τοῖς δ' ἄξιοι τοῦ

D παντός· καὶ τοτὲ μὲν πολιτικοὶ φαντάζονται, | τοτὲ δὲ σοφισταί, τοτὲ δ' ἔστιν οἷς δόξαν παράσχοιντο ἂν ὡς παντάπασιν ἔχοντες μανικῶς. τοῦ μέντοι ξένου ἡμῖν ἠδέως ἂν πυνθανοίμην, εἰ φίλον αὐτῷ, τί ταῦθ' οἱ
217 περὶ τὸν ἐκεῖ | τόπον ἠγοῦντο καὶ ὠνόμαζον.

ΘΕΟ. Τὰ ποῖα δὴ;

ΣΩ. Σοφιστήν, πολιτικόν, φιλόσοφον.

ΘΕΟ. Τί δὲ μάλιστα καὶ τὸ ποῖόν τι περὶ αὐτῶν διαπορηθεῖς ἐρέσθαι διανοήθης;

ΣΩ. Τόδε· πότερον ἐν πάντα ταῦτα ἐνόμιζον ἢ δύο, ἢ καθάπερ τὰ ὀνόματα τρία, τρία καὶ γένη διαιρούμενοι καθ' ἐν ὄνομα γένος ἐκάστῳ προσῆπτου;

ΘΕΟ. Ἀλλ' οὐδεῖς, ὡς ἐγῶμαι, φθόνος αὐτῷ διελθεῖν αὐτά· ἢ πῶς, ὧ ξένε, λέγωμεν;

B | ΞΕ. Οὕτως, ὧ Θεόδωρε. φθόνος μὲν γὰρ οὐδεῖς οὐδὲ χαλεπὸν εἰπεῖν ὅτι γε τρί' ἠγοῦντο· καθ' ἕκαστον μὴν διορίσασθαι σαφῶς, τί ποτ' ἔστιν, οὐ σμικρὸν οὐδὲ ῥάδιον ἔργον.

ΘΕΟ. Καὶ μὲν δὴ κατὰ τύχην γε, ὧ Σώκρατες, λόγων ἐπελάβου παραπλησίων ὧν καὶ πρὶν ἡμᾶς δεῦρ' ἐλθεῖν διερωτῶντες αὐτὸν ἐτηγγάνομεν· ὁ δὲ ταῦτα, ἅπερ πρὸς σὲ νῦν, καὶ τότε ἐσκήπτετο πρὸς ἡμᾶς· ἐπεὶ διακηκοῦναι γέ φησιν ἱκανῶς καὶ οὐκ ἀμνημονεῖν.

C Π. ΣΩ. | Μὴ τοίνυν, ὧ ξένε, ἡμῶν τὴν γε πρώτην αἰτησάντων χάριν ἀπαρηθηθεῖς γένη, τοσόνδε δ'

ἡμῖν φράζε· πότερον εἰωθας ἠδιδον αὐτὸς ἐπὶ σαντοῦ μακροῦ λόγῳ διεξιέναι λέγων τοῦτο, ὃ ἂν ἐνδείξασθαι τῷ βουλευθῆς, ἢ δι' ἐρωτήσεων, οἷόν ποτε καὶ Παρμενίδῃ χρωμένῳ καὶ διεξιόντι λόγους παγκάλους παρεγενόμεν ἔγὼ νέος ὢν, ἐκείνου μάλα δὴ τότε ὄντος προσβύτου;

ΞΕ. Τῷ μὲν, ὦ Σώκρατες, ἀλύπως τε καὶ εὐηνίως προσδιαλεγομένῳ ῥᾶον οὔτω, τὸ | πρὸς ἄλλον· εἰ δὲ μή, D τὸ καθ' αὐτόν.

ΣΩ. Ἐξεστι τοίνυν τῶν παρόντων ὃν ἂν βουλευθῆς ἐκλέξασθαι· πάντες γὰρ ὑπακούσονται σοι πράως· συμβούλῳ μὴν ἐμοὶ χρώμενος τῶν νέων τινὰ αἰρήσει, Θεαίτητον τόνδε, ἢ καὶ τῶν ἄλλων εἰ τίς σοι κατὰ νοῦν.

ΞΕ. ὦ Σώκρατες, αἰδῶς τίς μ' ἔχει τὸ νῦν πρῶτον συγγενόμενον ὑμῖν μὴ κατὰ σμικρὸν ἔπος πρὸς ἔπος ποιῆσθαι τὴν συνουσίαν, ἀλλ' ἐκτείναντα ἀπομηκύνειν λόγον συχνὸν κατ' ἐμαυτόν, εἴτε καὶ | πρὸς E ἕτερον, οἷον ἐπίδειξιν ποιούμενον· τῷ γὰρ ὄντι τὸ νῦν ῥηθὲν οὐχ ὅσον ὧδε ἐρωτηθὲν ἐλπίσσειεν ἂν αὐτὸ εἶναι τις, ἀλλὰ τυγχάνει λόγου παμμήκους ὄν. τὸ δὲ αὖ σοὶ μὴ χαρίζεσθαι καὶ τοῖσδε, ἄλλως τε καὶ σοῦ λέξαντος ὡς εἶπες, ἄξενόν τι καταφαίνεται μοι καὶ ἄγριον. ἐπεὶ Θεαίτητόν γε τὸν | προσδιαλεγόμενον εἶναι δέχομαι 218 παντάπασιν ἐξ ὧν αὐτὸς τε πρότερον διείλεγμαί καὶ σὺ τὰ νῦν μοι διακελεύει.

ΘΕΑΙ. Ἄρα τοίνυν, ὦ ξέने, οὔτω καὶ καθάπερ εἶπε Σωκράτης πᾶσι κεχαρισμένος ἔσει;

ΞΕ. Κινδυνεύει πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν ἔτι λεκτέον εἶναι, Θεαίτητε· πρὸς δὲ σὲ ἤδη τὸ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, γίγνοιτο ἂν ὁ λόγος. ἂν δ' ἔρα τι τῷ μήκει

πουῶν ἄχθῃ, μὴ ᾿μὲ ἀιτίασθαι τούτων, ἀλλὰ τούσδε τούς σοὺς ἐταίρους.

B ΘΕΑΙ. ᾿Αλλ' οἶμαι μὲν δὴ νῦν | οὕτως οὐκ ἀπερεῖν· ἂν δ' ἄρα τι τοιοῦτον γίγνηται, καὶ τόνδε παραληψόμεθα Σωκράτη, τὸν Σωκράτους μὲν ὁμώνυμον, ἔμὸν δὲ ἡλικιώτην καὶ συγγυμναστήν, ᾧ συνδιαπονεῖν μετ' ἔμοῦ τὰ πολλὰ οὐκ ἄηδες.

III. ΞΕ. Εὖ λέγεις, καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ βουλευῆσαι προϊόντος τοῦ λόγου· κοινῇ δὲ μετ' ἔμοῦ σοι συσκεπτέον ἀρχομένῳ πρῶτον, ὡς ἔμοι φαίνεται, νῦν ἀπὸ τοῦ σοφιστοῦ, ζητοῦντι καὶ ἐμφανίζοντι λόγῳ τί ποτ' ἔστι.

C νῦν γὰρ δὴ σὺ | κἀγὼ τούτου πέρι τοῦνομα μόνον ἔχομεν κοινῇ· τὸ δὲ ἔργον, ἐφ' ᾧ καλοῦμεν, ἐκάτερος τάχ' ἂν ἰδίᾳ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἔχοιμεν· δεῖ δὲ ἀεὶ πάντοσ πέρι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μᾶλλον διὰ λόγων ἢ τοῦνομα μόνον συνομολογήσασθαι χωρὶς λόγου. τὸ δὲ φῦλον, ὃ νῦν ἐπινοοῦμεν ζητεῖν, οὐ πάντων ῥᾶστον συλλαβεῖν τί ποτ' ἔστιν, ὃ σοφιστής· ὅσα δ' αὖ τῶν μεγάλων δεῖ διαπονεῖσθαι καλῶς, περὶ τῶν τοιούτων δέδοκται πᾶσι
D καὶ πάλαι τὸ πρότερον ἐν σμικροῖς | καὶ ῥᾶοσιν αὐτὰ δεῖν μελετᾶν, πρὶν ἐν αὐτοῖς τοῖς μεγίστοις. νῦν οὖν, ᾧ Θεαίτητε, ἔγωγε καὶ νῦν οὕτω συμβουλεύω, χαλεπὸν καὶ δυσθήρευτον ἡγησαμένοις εἶναι τὸ τοῦ σοφιστοῦ γένος πρότερον ἐν ἄλλῳ ῥᾶονι τὴν μέθοδον αὐτοῦ προμελετᾶν, εἰ μὴ σὺ ποθεν εὐπετεστέραν ἔχεις εἰπεῖν ἄλλην ὁδόν.

ΘΕΑΙ. ᾿Αλλ' οὐκ ἔχω.

ΞΕ. Βούλει δῆτα περὶ τινος τῶν φάυλων μετιόντες πειραθῶμεν παράδειγμα αὐτὸ θέσθαι τοῦ μείζονος;

E ΘΕΑΙ. | Ναί.

ΞΕ. Τί δήτα προταξαίμεθ' ἂν εὐγνωστον μὲν καὶ σμικρόν, λόγον δὲ μηδενὸς ἐλάττονα ἔχον τῶν μειζόνων; οἷον ἀσπαλιευτῆς· ἄρ' οὐ πᾶσί τε γνώριμον καὶ σπουδῆς οὐ πάνυ τι πολλῆς τινος ἐπάξιον;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Μέθοδον μὴν αὐτὸν | ἐλπίζω καὶ λόγον οὐκ 219 ἀνεπιτήδειον ἡμῖν ἔχειν πρὸς ὃ βουλόμεθα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς ἂν ἔχοι.

IV. ΞΕ. Φέρε δή, τῆδε ἀρχώμεθα αὐτοῦ. καί μοι λέγε· πότερον ὡς τεχνίτην αὐτὸν ἢ τινα ἄτεχνον, ἄλλην δὲ δύναμιν ἔχοντα θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Ἦκιστα γε ἄτεχνον.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τῶν γε τεχνῶν πασῶν σχεδὸν εἶδη δύο.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Γεωργία μὲν καὶ ὅση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν σῶμα θεραπεία, τό τε αὖ περὶ τὸ ζῦνθeton καὶ πλαστόν, ὃ δὴ σκεῦος | ἄνομάκαμεν, ἢ τε μιμητική, ξύμ- B παντα ταῦτα δικαιοτάτα ἐνὶ προσαγορευοίτ' ἂν ὀνόματι.

ΘΕΑΙ. Πῶς καὶ τίτι;

ΞΕ. Πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν τις ὄν ὕστερον εἰς οὐσίαν ἄγῃ, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν, τὸ δὲ ἀγόμενον ποιῆσθαι πού φαμεν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

ΞΕ. Τὰ δέ γε νῦν δὴ ἂ διήλθομεν ἅπαντα εἶχεν εἰς τοῦτο τὴν αὐτῶν δύναμιν.

ΘΕΑΙ. Εἶχε γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ποιητικὴν τοίνυν αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμενοι προσεῖπωμεν.

ΘΕΑΙ. | Ἔστω.

ΞΕ. Τὸ δὲ μαθηματικὸν αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὄλον καὶ τὸ τῆς γνωρίσεως τό τε χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστικὸν καὶ θηρευτικόν, ἐπειδὴ δημιουργεῖ μὲν οὐδὲν τούτων, τὰ δὲ ὄντα καὶ γεγονότα τὰ μὲν χειροῦται λόγοις καὶ πράξεσι, τὰ δὲ τοῖς χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέπει, μάλιστ' ἄν που διὰ ταῦτα ξυνάπαντα τὰ μέρη τέχνη τις κτητικὴ λεχθεῖσα ἂν διαπρέψειεν.

ΘΕΑΙ. Ναί· πρέποι γὰρ ἄν.

V. ΞΕ. Κτητικῆς δὴ καὶ ποιητικῆς ξυμπασῶν |
D οὐσῶν τῶν τεχνῶν ἐν ποτέρῳ τὴν ἀσπαλιεντικὴν, ᾧ
Θεαίτητε, τιθῶμεν;

ΘΕΑΙ. Ἐν κτητικῇ που δῆλον.

ΞΕ. Κτητικῆς δὲ ἄρ' οὐ δύο εἶδη; τὸ μὲν ἐκόντων πρὸς ἐκόντας μεταβλητικὸν ὄν διὰ τε δωρεῶν καὶ μισθώσεων καὶ ἀγοράσεων, τὸ δὲ λοιπὸν ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρούμενον ξύμπαν χειρωτικὸν ἂν εἴη;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν εἰρημένων.

ΞΕ. Τί δέ; τὴν χειρωτικὴν ἄρ' οὐ διχῆ τμητέον;

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀναφανδὸν ὄλον ἀγωνιστικὸν θέντας,
E τὸ δὲ κρυφαῖον | αὐτῆς πᾶν θηρευτικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὴν δέ γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν διχῆ.

ΘΕΑΙ. Λέγε ὅπη.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους, τὸ δ' ἐμψύχου.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν; εἶπερ ἔστων γε ἄμφω.

220 ΞΕ. Πῶς δὲ οὐκ ἔστων; καὶ δεῖ γε ἡμᾶς | τὸ μὲν τῶν ἀψύχων, ἀνώνυμον ὄν πλην κατ' ἕνια τῆς κολυμ-

βητικῆς ἅττα μέρη καὶ τοιαῦτ' ἄλλα βραχέα, χαίρειν ἔασαι, τὸ δέ, τῶν ἐμψύχων ζώων οὕσαν θήραν, προσειπεῖν ζωοθηρικὴν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Ζωοθηρικῆς δὲ ἄρ' οὐ διπλοῦν εἶδος ἂν λέγοιτο ἐν δίκῃ, τὸ μὲν πεζοῦ γένους, πολλοῖς εἶδεσι καὶ ὀνόμασι διηρημένον, πεζοθηρικόν, τὸ δ' ἕτερον νευστικοῦ ζώου πᾶν ἐνυγροθηρικόν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Νευστικοῦ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν | φῦλον ὀρῶ- B
μεν, τὸ δὲ ἐνυδρον;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ τοῦ πτηνοῦ μὴν γένους πᾶσα ἡμῖν ἢ θήρα λέγεται πού τις ὀρνιθευτική.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τοῦ δὲ ἐνύδρου σχεδὸν τὸ σύνολον ἀλιευτική.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; ταύτην αὖ τὴν θήραν ἄρ' οὐκ ἂν κατὰ μέγιστα μέρη δύο διελοίμην;

ΘΕΑΙ. Κατὰ ποῖα;

ΞΕ. Καθ' ἃ τὸ μὲν ἔρκεσιν ἀντόθεν ποιεῖται τὴν θήραν, τὸ δὲ πληγῆ.

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις, καὶ πῆ διαιρούμενος ἑκάτερον;

ΞΕ. Τὸ μὲν, ὅτι πᾶν ὅσον ἂν ἔνεκα κωλύσεως | εἴργη τι περιέχον, ἔρκος εἰκὸς ὀνομάζειν. C

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Κύρτους δὴ καὶ δίκτυα καὶ βρόχους καὶ πόρρους καὶ τὰ τοιαῦτα μῶν ἄλλο τι πλὴν ἔρκη χρὴ προσαγορεύειν;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν ἄρα ἐροκοθηρικὸν τῆς ἄγρας τὸ μέρος φήσομεν ἢ τι τοιοῦτον.

ΘΕΑΙ. Ναί.

D ΞΕ. Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι πληγῇ γιγνό-
μενον ἕτερον μὲν ἐκείνου, πληκτικὴν δὲ τινα | θήραν
ἡμᾶς προσεῖπειν ἐνὶ λόγῳ νῦν χρεῶν· ἢ τί τις ἄν,
Θεαίτητε, εἴποι κάλλιον;

ΘΕΑΙ. Ἀμελῶμεν τοῦ ὀνόματος· ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν πληκτικῆς τὸ μὲν νυκτερινόν,
οἶμαι, πρὸς πυρὸς φῶς γιγνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περι-
τὴν θήραν πυρρευτικὴν ρηθῆναι συμβέβηκεν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τὸ δέ γε μεθήμερινόν, ὡς ἐχόντων ἐν ἄκροις
ἀγκίστρα καὶ τῶν τριόδόντων, πᾶν ἀγκιστρευτικόν.

E ΘΕΑΙ. Λέγεται | γὰρ οὖν.

VI. ΞΕ. Τοῦ τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληκτι-
κῆς τὸ μὲν ἄνωθεν εἰς τὸ κάτω γιγνόμενον διὰ τὸ τοῖς
τριόδουσιν οὕτω μάλιστα χρῆσθαι τριοδοντία τις, οἶμαι,
κέκληται.

ΘΕΑΙ. Φασὶ γοῦν τινές.

ΞΕ. Τὸ δέ γε λοιπὸν ἐστὶν ἐν ἔτι μόνον ὡς εἰπεῖν εἶδος.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τῆς ἐναντίας ταύτῃ πληγῆς, ἀγκίστρον τε
221 γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων οὐχ ἢ τις ἄν τύχη | τοῦ
σώματος, ὥσπερ τοῖς τριόδουσιν, ἀλλὰ περὶ τὴν κεφαλὴν
καὶ τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος ἐκάστοτε, καὶ κάτωθεν
εἰς τοῦναντίον ἄνω ῥάβδοις καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον·
οὗ τί φήσομεν, ὦ Θεαίτητε, δεῖν τούνομα λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Δοκῶ μὲν, ὅπερ ἄρτι προῦθέμεθα δεῖν
ἐξευρεῖν, τοῦτ' αὐτὸ νῦν ἀποτετελέσθαι.

VII. ΞΕ. Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς πέρι σύ τε κἀγὼ συνωμολογήκαμεν οὐ μόνον | τοῦνομα, ἀλλὰ B καὶ τὸν λόγον περὶ αὐτὸ τοῦργον εἰλήφαμεν ἱκανῶς. ξυμπάσης γὰρ τέχνης τὸ μὲν ἡμισυ μέρος κτητικὸν ἦν, κτητικοῦ δὲ χειρωτικόν, χειρωτικοῦ δὲ θηρευτικόν, τοῦ δὲ θηρευτικοῦ ζωοθηρικόν, ζωοθηρικοῦ δὲ ἐνυγροθηρικόν, ἐνυγροθηρικοῦ δὲ τὸ κάτωθεν τμημα ὅλον ἀλιευτικόν, ἀλιευτικῆς δὲ πληκτικόν, πληκτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου δὲ τὸ περὶ τὴν κάτωθεν ἄνω πληγὴν ἀνασπασμένην, ἀπ' αὐτῆς τῆς πράξεως | ἀφομοιωθὲν C τοῦνομα, ἢ νῦν ἀσπαλιευτικὴ ζητηθεῖσα ἐπίκλην γέγονεν.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν τοῦτό γε ἱκανῶς δεδήλωται.

VIII. ΞΕ. Φέρε δὴ, κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα καὶ τὸν σοφιστὴν ἐπιχειρῶμεν εὐρεῖν, ὅτι ποτ' ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐκεῖνό γ' ἦν τὸ ζήτημα πρῶτον, πότερον ἰδιώτην ἢ τινὰ τέχνην ἔχοντα θετέον εἶναι τὸν ἀσπαλιευτήν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ νῦν δὴ τοῦτον ἰδιώτην θήσομεν, ὧ Θεαίτητε, ἢ | παντάπασι ὡς ἀληθῶς σοφιστὴν; D

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἰδιώτην· μανθάνω γὰρ ὃ λέγεις, ὡς παντὸς δεῖ τοιοῦτος εἶναι τὸ γε ὄνομα τοῦτο ἔχων.

ΞΕ. Ἀλλὰ τινὰ τέχνην αὐτὸν ἡμῖν ἔχοντα, ὡς ἔοικε, θετέον.

ΘΕΑΙ. Τίνα ποτ' οὖν δὴ ταύτην;

ΞΕ. Ἄρ' ὧ πρὸς θεῶν ἡγνοήκαμεν τάνδρὸς τὸν ἄνδρα ὄντα ξυγγενῆ;

ΘΕΑΙ. Τίνα τοῦ;

ΞΕ. Τὸν ἀσπαλιευτὴν τοῦ σοφιστοῦ.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Θηρευτά τινε καταφαίνεσθον ἄμφω μοι.

E | ΘΕΑΙ. Τίνος θήρας ἄτερος; τὸν μὲν γὰρ ἕτερον εἶπομεν.

ΞΕ. Δίχα πού νῦν διείλομεν τὴν ἄγραν πᾶσαν, νευστικοῦ μέρους, τὸ δὲ πεζοῦ τέμνοντες.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τὸ μὲν διήλθομεν, ὅσον περὶ τὰ νευστικά τῶν ἐνύδρων· τὸ δὲ πεζὸν εἰδάσαμεν ἄσχιστον, εἰπόντες ὅτι πολυειδὲς εἴη.

222 ΘΕΑΙ. | Πάνυ γε.

ΞΕ. Μέχρι μὲν τοίνυν ἐνταῦθα ὁ σοφιστής τε καὶ ὁ ἀσπαλιευτής ἅμα ἀπὸ τῆς κτητικῆς τέχνης πορεύεσθον.

ΘΕΑΙ. Ἐοίκατον γοῦν.

ΞΕ. Ἐκτρέπεσθον δέ γε ἀπὸ τῆς ζωοθηρικῆς, ὁ μὲν ἐπὶ θάλατταν πού καὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας, τὰν τούτοις ζῶα θηρευόμενος.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ὁ δέ γε ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποταμοὺς ἑτέρους αὖ τινας, πλούτου καὶ νεότητος οἶον λειμῶνας ἀφθόνους, τὰν τούτοις θρέμματα χειρωσόμενος.

B ΘΕΑΙ. Πῶς | λέγεις;

ΞΕ. Τῆς πεζῆς θήρας γίγνεσθον δύο μεγίστω τινὲ μέρη.

ΘΕΑΙ. Ποῖον ἐκάτερον;

ΞΕ. Τὸ μὲν τῶν ἡμέρων, τὸ δὲ τῶν ἀγρίων.

IX. ΘΕΑΙ. Εἴτ' ἔστι τις θήρα τῶν ἡμέρων;

ΞΕ. Εἶπερ γέ ἐστιν ἄνθρωπος ἡμερον ζῶον. Θὲς

δὲ ὅπη χαιρείς, εἶτε μηδὲν τιθεὶς ἡμερον, εἶτε ἄλλο μὲν ἡμερόν τι, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄγριον, εἶτε ἡμερον μὲν λέγεις αὖ τὸν ἄνθρωπον, ἀνθρώπων δὲ μηδεμίαν ἡγεῖ θήραν· τούτων ὁπότερ' ἂν ἡγῆ φίλον εἰρησθαί σοι, τοῦτο ἡμῖν διόρισον.

| ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἡμᾶς τε ἡμερον, ὦ ξένε, ἡγοῦμαι C
ζῶον, θήραν τε ἀνθρώπων εἶναι λέγω.

ΞΕ. Διττὴν τοίνυν καὶ τὴν ἡμεροθηρικὴν εἶπωμεν.

ΘΕΑΙ. Κατὰ τί λέγοντες;

ΞΕ. Τὴν μὲν ληστικὴν καὶ ἀνδραποδιστικὴν καὶ τυραννικὴν καὶ ζύμπασαν τὴν πολεμικὴν, ἐν πάντα βίαιον θήραν ὀρισάμενοι.

ΘΕΑΙ. Καλῶς.

ΞΕ. Τὴν δέ γε δικανικὴν καὶ δημηγορικὴν καὶ προσομιλητικὴν, ἐν αὖ τὸ ξύνολον, πιθανουργικὴν τινα μίαν τέχνην | προσειπόντες. D

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Τῆς δὴ πιθανουργικῆς διττὰ λέγωμεν γένη.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἕτερον ἰδίᾳ, τὸ δὲ δημοσίᾳ γιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Γίνεσθον γὰρ οὖν εἶδος ἑκάτερον.

ΞΕ. Οὐκοῦν αὖ τῆς ἰδιοθηρευτικῆς τὸ μὲν μισθαρο-
νητικόν ἐστι, τὸ δὲ δωροφορικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐ μανθάνω.

ΞΕ. Τῇ τῶν ἐρώντων θήρα τὸν νοῦν, ὡς ἔοικας,
οὔπω προσέσχες.

ΘΕΑΙ. Τοῦ πέρι;

ΞΕ. | Ὅτι τοῖς θηρευθεῖσι δῶρα προσεπιδιδόασιν. E

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐρωτικῆς τέχνης ἔστω εἶδος.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τοῦ δέ γε μισθαρνητικοῦ τὸ μὲν προσομιλοῦν διὰ χάριτος καὶ παντάπασι δι' ἡδονῆς τὸ δέλεαρ πεποιημένον καὶ τὸν μισθὸν πραττόμενον τροφήν ἑαυτῶ
223 μόνον κολακικὴν, ὡς ἐγῶμαι, | πάντες φαίμεν ἂν ἡ ἡδυντικὴν τινα τέχνην εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τὸ δὲ ἐπαγγελλόμενον μὲν ὡς ἀρετῆς ἕνεκα τὰς ὁμιλίας ποιούμενον, μισθὸν δὲ νόμισμα πραττόμενον, ἄρα οὐ τοῦτο τὸ γένος ἐτέρῳ προσειπεῖν ἄξιον ὀνόματι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τίτι δὴ τούτῳ; πειρῶ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Δῆλον δὴ· τὸν γὰρ σοφιστὴν μοι δοκοῦμεν ἀνευρηκέναι. τοῦτ' οὖν ἐγῶγε εἰπὼν τὸ προσῆικον ὄνομ' ἂν ἡγοῦμαι καλεῖν αὐτόν.

Χ. ΞΕ. Κατὰ δὴ τὸν νῦν, ὦ Θεαίτητε, λόγον, B ὡς ἔοικεν, ἡ | τέχνης οἰκειωτικῆς, χειρωτικῆς, [κτητικῆς,] θηρευτικῆς, ζωοθηρίας, [πεζοθηρίας,] χερσαίας, [ἡμεροθηρικῆς,] ἀνθρωποθηρίας, ἰδιοθηρίας, [μισθαρνητικῆς,] νομισματοπωλικῆς, δοξοπαιδευτικῆς, νέων πλουσίων καὶ ἐνδόξων γιγνομένη θήρα προσρητέον, ὡς ὁ νῦν λόγος ἡμῖν συμβαίνει, σοφιστικῆ.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἔτι δὲ καὶ τῆδε ἴδωμεν· οὐ γὰρ τι φαύλης C μέτοχόν ἐστι τέχνης τὸ νῦν ζητούμενον, | ἀλλ' εἶ μάλα ποικίλης. καὶ γὰρ οὖν ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρημένοις φάντασμα παρέχεται, μὴ τοῦτο, ὃ νῦν αὐτὸ ἡμεῖς φάμεν, ἀλλ' ἕτερον εἶναι τι γένος.

ΘΕΑΙ. Πῆ δὴ;

ΞΕ. Τὸ τῆς κτητικῆς τέχνης διπλοῦν ἦν εἶδος που, τὸ μὲν θηρευτικὸν μέρος ἔχον, τὸ δὲ ἀλλακτικόν.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν ἀλλακτικῆς δύο εἶδη λέγωμεν, τὸ μὲν δωρητικόν, τὸ δὲ ἕτερον ἀγοραστικόν;

ΘΕΑΙ. Εἰρήσθω.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὖ φήσομεν ἀγοραστικὴν διχῆ τέμνεσθαι.

| ΘΕΑΙ. Πῆ;

D

ΞΕ. Τὴν μὲν τῶν αὐτουργῶν αὐτοπωλικὴν διαιρούμενοι, τὴν δὲ τὰ ἀλλότρια ἔργα μεταβαλλομένην μεταβλητικὴν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τί δέ; τῆς μεταβλητικῆς οὐχ ἡ μὲν κατὰ πόλιν ἀλλαγὴ, σχεδὸν αὐτῆς ἡμισυ μέρος ὄν, καπηλικὴ προσαγορεύεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην πόλιν διαλλατόμενον ὦνῃ καὶ πράξει ἐμπορικῆ;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;

ΞΕ. Τῆς δ' ἐμπορικῆς ἄρ' οὐκ ἠσθήμεθα ὅτι τὸ μὲν | ὅσοις τὸ σῶμα τρέφεται καὶ χρῆται, τὸ δὲ ὅσοις E ἡ ψυχὴ πωλοῦν διὰ νομίματος ἀλλάττεται;

ΘΕΑΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΞΕ. Τὸ περὶ τὴν ψυχὴν ἴσως ἀγνοοῦμεν, ἐπεὶ τό γε ἕτερόν που ξυνίεμεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. | Μουσικὴν τε τοίνυν ξυνάπασαν λέγωμεν, ἐκ 224 πόλεως ἐκάστοτε εἰς πόλιν ἐνθεν μὲν ὦνθηεῖσαν, ἐτέρωσε δὲ ἀγομένην καὶ πιπρασκομένην, καὶ γραφικὴν καὶ θαν-

ματοποιικὴν καὶ πολλὰ ἕτερα τῆς ψυχῆς, τὰ μὲν παραμυθίας, τὰ δὲ καὶ σπουδῆς χάριν ἀχθέντα καὶ πωλούμενα, τὸν ἄγοντα καὶ πωλοῦντα μηδὲν ἤττον τῆς τῶν σιτίων καὶ ποτῶν πράξεως ἔμπορον ὀρθῶς ἂν λεγόμενον παρασχεῖν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

B ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸν μαθήματα ξυνωνούμενον πόλιν τε ἐκ πόλεως νομίσματος ἀμείβοντα ταῦτον προσερεῖς ὄνομα;

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

XI. ΞΕ. Τῆς δὴ ψυχεμπορικῆς ταύτης ἄρ' οὐ τὸ μὲν ἐπιδεικτικὴ δικαιοτάτα λέγοιτ' ἂν, τὸ δὲ γελοῖον μὲν οὐχ ἤττον τοῦ πρόσθεν, ὅμως δὲ μαθημάτων οὐσαν πρᾶσιν αὐτὴν ἀδελφῶ τινι τῆς πράξεως ὀνόματι προσειπεῖν ἀνάγκη;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

C ΞΕ. Ταύτης τοίνυν τῆς μαθηματοπωλικῆς τὸ μὲν περὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν μαθήματα ἐτέρω, τὸ δὲ περὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ἄλλω προσρητέον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τεχνοπωλικὸν μὴν τό γε περὶ τᾶλλα ἂν ἀρμότοι· τὸ δὲ περὶ ταῦτα σὺ προθυμήθητι λέγειν ὄνομα.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τις ἂν ἄλλο ὄνομα εἰπὼν οὐκ ἂν πλημμελοίη πλὴν τὸ νῦν ζητούμενον αὐτὸ εἶναι τὸ σοφιστικὸν γένος;

D ΞΕ. Οὐδὲν ἄλλο. ἴθι νῦν συναγάγωμεν αὐτὸ λέγοντες, ὡς τὸ κητικῆς, μεταβλητικῆς, ἀγοραστικῆς, ἐμπορικῆς, ψυχεμπορικῆς περὶ λόγους καὶ μαθήματα, ἀρετῆς πωλητικὸν δεύτερον ἀνεφάνη σοφιστικῆ.

ΘΕΑΙ. Μάλα γε.

ΞΕ. Τρίτον δέ γ' οἶμαί σε, κἂν εἴ τις αὐτοῦ

καθιδρυμένος ἐν πόλει, τὰ μὲν ἄνούμενος, τὰ δὲ καὶ
τεκταινόμενος αὐτὸς μαθήματα περὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ
πωλῶν ἐκ τούτου τὸ ζῆν προὔτάξατο, καλεῖν οὐδὲν
ἄλλο πλὴν ὅπερ νῦν δῆ.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλω;

ΞΕ. Καὶ τὸ κτητικῆς ἄρα μεταβλητικόν, ἀγοραστι-
κόν, | καπηλικόν εἴτε αὐτοπωλικόν, ἀμφοτέρως, ὅτιπερ **E**
ἂν ἡ περὶ τὰ τοιαῦτα μαθηματοπωλικόν γένος, ἀεὶ σὺ
προσερεῖς, ὡς φαίνει, σοφιστικόν.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη· τῷ γὰρ λόγῳ δεῖ συνακολουθεῖν.

XII. ΞΕ. Ἔτι δὴ σκοπῶμεν, εἴ τιμι τοιῶδε προσ-
εοικεν ἄρα τὸ νῦν μεταδιωκόμενον γένος.

|ΘΕΑΙ. Ποίῳ δῆ;

225

ΞΕ. Τῆς κτητικῆς ἀγωνιστικῆ τι μέρος ἡμῖν ἦν.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκ ἀπὸ τρόπου τοίνυν ἐστὶ διαιρεῖν αὐτὴν δίχα.

ΘΕΑΙ. Καθ' ὅποια λέγε.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀμιλλητικόν αὐτῆς τιθέντας, τὸ δὲ
μαχητικόν.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν μαχητικῆς τῷ μὲν σώματι πρὸς
σώματα γιγνομένῳ σχεδὸν εἰκὸς καὶ πρέπον ὄνομα λέγειν
τι τοιοῦτον τιθεμένους οἶον βιαστικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τῷ δὲ λόγοις πρὸς λόγους τί τις, ὧ Θεάι-
τητε, ἄλλο εἶπη πλὴν | ἀμφισβητικόν;

B

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Τὸ δέ γε περὶ τὰς ἀμφισβητήσεις θετέον διττόν.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Καθ' ὅσον μὲν γὰρ γίνεται μήμεσί τε πρὸς

ἐναντία μήκη λόγων καὶ περὶ τὰ δίκαια καὶ ἄδικα δημοσία, δικανικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δ' ἐν ἰδίοις αὖ καὶ κατακεκερατισμένον ἐρωτήσεσι πρὸς ἀποκρίσεις μῶν εἰδίσμεθα καλεῖν ἄλλο πλὴν ἀντιλογικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Τοῦ δὲ ἀντιλογικοῦ τὸ μὲν ὅσον περὶ τὰ
C ξυμβόλαια ἀμφισβητεῖται μὲν, εἰκῆ δὲ καὶ | ἀτέχνως
περὶ αὐτὸ πράττεται, τοῦτο θετέον μὲν εἶδος, ἐπέεπερ
αὐτὸ διέγνωκεν ὡς ἕτερον ὄν ὁ λόγος, ἀτὰρ ἐπωνυμίας
οὔθ' ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἔτυχεν οὔτε νῦν ὑφ' ἡμῶν
τυχεῖν ἄξιον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ· κατὰ σμικρὰ γὰρ λίαν καὶ παντο-
δαπὰ διήρηται.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ἔντεχνον, καὶ περὶ δικαίων αὐτῶν
καὶ ἀδίκων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅλως ἀμφισβητοῦν, ἄρ'
οὐκ ἐριστικὸν αὖ λέγειν εἰδίσμεθα;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

D ΞΕ. Τοῦ μὴν ἐριστικοῦ τὸ μὲν | χρηματοφθορικόν,
τὸ δὲ χρηματιστικὸν ὄν τυγχάνει.

ΘΕΑΙ. Παντάπασί γε.

ΞΕ. Τὴν ἐπωνυμίαν τοίνυν, ἣν ἐκάτερον δεῖ
καλεῖν αὐτῶν, πειραθῶμεν εἰπεῖν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρόν.

ΞΕ. Δοκῶ μὴν τό γε δι' ἡδονὴν τῆς περὶ ταῦτα
διατριβῆς ἀμελῆς τῶν οἰκείων γιγνόμενον, περὶ δὲ τὴν
λέξιν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀκούοντων οὐ μεθ' ἡδονῆς
ἀκουόμενον καλεῖσθαι κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν οὐχ ἕτερον
ἀδολεσχηκοῦ.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν οὕτω πως.

ΞΕ. Τούτου τοίνυν | τούναντίον, ἀπὸ τῶν ἰδιωτικῶν E
ἐρίδων χρηματιζόμενον, ἐν τῷ μέρει σὺ πειρῶ νῦν εἰπεῖν.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τις ἂν αὖ εἰπὼν ἕτερον οὐκ ἐξ-
αμάροτοι πλήν γε τὸν θαυμαστὸν πάλιν ἐκεῖνον ἤκειν αὖ
νῦν τέταρτον τὸν μεταδιωκόμενον ὑφ' ἡμῶν σοφιστήν;

ΞΕ. Οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὸ | χρηματιστικὸν γένος, ὡς 226
ἔοικεν, ἐριστικῆς ὃν τέχνης, τῆς ἀντιλογικῆς, τῆς ἀμφισ-
βητικῆς, τῆς μαχητικῆς, τῆς ἀγωνιστικῆς, τῆς κτητικῆς
ἔστιν, ὡς ὁ λόγος αὖ μεμήνυκε νῦν, ὁ σοφιστής.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

XIII. ΞΕ. Ὅρας οὖν ὡς ἀληθῆ λέγεται τὸ ποι-
κίλον εἶναι τοῦτο τὸ θηρίου καὶ τὸ λεγόμενον οὐ τῆ
ἐτέρα ληπτέον;

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ἀμφοῖν χρῆ.

ΞΕ. Χρῆ γὰρ οὖν, καὶ κατὰ δύναμιν γε οὕτω
ποιητέον, τοιούδε τι | μεταθέοντας ἔχνος αὐτοῦ. καὶ B
μοι λέγε· τῶν οἰκετικῶν ὀνομάτων καλοῦμεν ἅττα που;

ΘΕΑΙ. Καὶ πολλά· ἀτὰρ ποῖα δὴ τῶν πολλῶν πυν-
θάνει;

ΞΕ. Τὰ τοιάδε, οἷον διηθεῖν τε λέγομεν καὶ διατ-
τᾶν καὶ βράττειν καὶ διακρίνειν.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Καὶ πρός γε τούτοις ἔτι ξάλνειν, κατάγειν,
κερκίζειν, καὶ μυρία ἐν ταῖς τέχναις ἄλλα τοιαῦτα ἐνόητα
ἐπιστάμεθα. ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον αὐτῶν πέρι βουλευθεῖς δηλῶσαι |
παραδείγματα προθεῖς ταῦτα κατὰ πάντων ἤρου; C

ΞΕ. Διαιρετικά που τὰ λεχθέντα εἰρηται ξύμπαντα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Κατὰ τὸν ἐμὸν τοίνυν λόγον ὡς περὶ ταῦτα μίαν οὖσαν ἐν ἅπασι τέχνην ἐνὸς ὀνόματος ἀξιόσομεν αὐτήν.

ΘΕΑΙ. Τίνα προσειπόντες;

ΞΕ. Διακριτικὴν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Σκόπει δὴ ταύτης αὖ δύο ἂν πῃ δυνώμεθα κατιδεῖν εἶδη.

ΘΕΑΙ. Ταχεῖαν ὡς ἐμοὶ σκέψιν ἐπιτάττεις.

D ΞΕ. Καὶ | μὴν ἐν γε ταῖς εἰρημέναις διακρίσεσι τὸ μὲν χεῖρον ἀπὸ βελτίονος ἀποχωρίζειν ἦν, τὸ δ' ὅμοιον ἀφ' ὁμοίου.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὕτω νῦν λεχθὲν φαίνεται.

ΞΕ. Τῆς μὲν τοίνυν ὄνομα οὐκ ἔχω λεγόμενον· τῆς δὲ καταλειπούσης μὲν τὸ βέλτιον διακρίσεως, τὸ δὲ χεῖρον ἀποβαλλούσης ἔχω.

ΘΕΑΙ. Λέγε τί.

ΞΕ. Πᾶσα ἢ τοιαύτη διάκρισις, ὡς ἐγὼ ξυνηνοῶ, λέγεται παρὰ πάντων καθαροῦς τις.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.

E ΞΕ. | Οὐκοῦν τό γε καθαρτικὸν εἶδος αὖ διπλοῦν ὄν πᾶς ἂν ἴδοι;

ΘΕΑΙ. Ναί, κατὰ σχολήν γε ἴσως· οὐ μὴν ἔγωγε καθορῶ νῦν.

XIV. ΞΕ. Καὶ μὴν τὰ περὶ τὰ σώματα πολλὰ εἶδη καθάρσεων ἐνὶ περιλαβεῖν ὀνόματι προσήκει.

ΘΕΑΙ. Ποῖα καὶ τίनि;

ΞΕ. Τὰ τε τῶν ζώων, ὅσα ἐντὸς σωμάτων ὑπὸ 227 γυμναστικῆς ἰατρικῆς τε ὀρθῶς διακρινόμενα | καθαίρεται καὶ περὶ τὰκτός, εἰπεῖν μὲν φαῦλα, ὅσα βαλανευ-

τικὴ παρέχεται· καὶ τῶν ἀψύχων σωμάτων, ὧν γραφεντική καὶ ξύμπασα κοσμητικὴ τὴν ἐπιμέλειαν παρεχομένη κατὰ σμικρὰ πολλὰ καὶ γελοῖα δοκοῦντα ὀνόματα ἔσχεν.

ΘΕΑΙ. Μάλα γε.

ΞΕ. Παντάπασι μὲν οὖν, ὦ Θεαίτητε. ἀλλὰ γὰρ τῇ τῶν λόγων μεθόδῳ σπογγιστικῆς ἢ φαρμακοποσίας οὐδὲν ἤττον οὐδέ τι μᾶλλον τυγχάνει μέλου, εἰ τὸ μὲν σμικρὰ, τὸ δὲ μεγάλα ἡμᾶς ὠφελεῖ καθαίρον. τοῦ κτήσασθαι γὰρ ἔνεκα νοῦν | πασῶν τεχνῶν τὸ ξυγγενὲς B καὶ τὸ μὴ ξυγγενὲς κατανοεῖν πειρωμένη τιμᾶ πρὸς τοῦτο ἐξ ἴσου πάσας, καὶ θάτερα τῶν ἐτέρων κατὰ τὴν ὁμοιότητα οὐδὲν ἡγεῖται γελοιότερα, σεμνότερον δέ τι τὸν διὰ στρατηγικῆς ἢ φθειριστικῆς δηλοῦντα θηρευτικὴν οὐδὲν νενομίκεν, ἀλλ' ὡς τὸ πολὺ χαννότερον. καὶ δὴ καὶ νῦν, ὅπερ ἤρου, τί προσεροῦμεν ὄνομα ξυμπάσας δυνάμεις, ὅσαι σῶμα εἶτε ξυψυχον εἶτε ἄψυχον εἰλήφασι καθαίρειν, οὐδὲν αὐτῇ διοίσει, ποῖόν τι | λεχθὲν C εὐπρεπέστατον εἶναι δόξει· μόνον ἐχέτω χωρὶς τῶν τῆς ψυχῆς καθάρσεων πάντα ξυνδῆσαν, ὅσα ἄλλο τι καθαίρει. τὸν γὰρ περὶ τὴν διάνοιαν καθαροὺν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπικεχείρηκεν ἀφορίσασθαι τὰ νῦν, εἰ γε ὅπερ βούλεται μανθάνομεν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μεμάθηκα, καὶ συγχωρῶ δύο μὲν εἶδη καθάρσεως, ἐν δὲ τὸ περὶ τὴν ψυχὴν εἶδος εἶναι, τοῦ περὶ τὸ σῶμα χωρὶς ὄν.

ΞΕ. Πάντων κάλλιστα. καὶ μοι τὸ μετὰ τοῦτο ἐπάκουε πειρώμενος αὐτὸ | λεχθὲν διχῆ τέμνειν. D

ΘΕΑΙ. Καθ' ὅποι' ἂν ὑφηγῆ, πειράσομαί σοι συντέμνειν.

XV. ΞΕ. Πονηρίαν ἕτερον ἀρετῆς ἐν ψυχῇ λέγο-
μέν τι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν καθαρὸς ἦν τὸ λείπειν μὲν θάτερον,
ἐκβάλλειν δὲ ὅσον ἂν ἦ πού τι φλαῦρον.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Καὶ ψυχῆς ἄρα, καθ' ὅσον ἂν εὐρίσκωμεν
κακίας ἀφαίρεσίν τινα, καθαρὸν αὐτὸν λέγοντες ἐν
μέλει φθεγγόμεθα.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε.

ΞΕ. Δύο μὲν εἶδη κακίας περὶ ψυχὴν ῥητέον.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

228 | ΞΕ. Τὸ μὲν οἶον νόσον ἐν σώματι, τὸ δ' οἶον
αἴσχος ἐγγιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Νόσον ἴσως καὶ στάσιν οὐ ταῦτον νενομίκα;

ΘΕΑΙ. Οὐδ' αὖ πρὸς τοῦτο ἔχω τί χροί με ἀποκρι-
νασθαι.

ΞΕ. Πότερον ἄλλο τι στάσιν ἠγούμενος ἢ τὴν τοῦ
φύσει ξυγγενοῦς ἐκ τινος διαφθορᾶς διαφορᾶν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Ἄλλ' αἴσχος ἄλλο τι πλὴν τὸ τῆς ἀμετρίας
πανταχοῦ δυσειδὲς ὄν γένος;

B ΘΕΑΙ. | Οὐδαμῶς ἄλλο.

ΞΕ. Τί δέ; ἐν ψυχῇ δόξας ἐπιθυμίαις καὶ θυμὸν
ἡδοναῖς καὶ λόγον λύπαις καὶ πάντα ἀλλήλοις ταῦτα
τῶν φλαύρωσ ἐχόντων οὐκ ἠσθήμεθα διαφερόμενα;

ΘΕΑΙ. Καὶ σφόδρα γε.

ΞΕ. Ξυγγενηὴ γε μὴν ἐξ ἀνάγκης ξύμπαντα γέρονεν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Στάσιν ἄρα καὶ νόσον τῆς ψυχῆς πονηρίαν λέγοντες ὀρθῶς ἐροῦμεν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθότατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δ' ; ὅσα κινήσεως | μετασχόντα καὶ σκοπόν C
τινα θέμενα πειρώμενα τούτου τυγχάνειν καθ' ἐκάστην
ὀρμὴν παράφορα αὐτοῦ γίνεται καὶ ἀποτυγχάνει, πότερον
αὐτὰ φήσομεν ὑπὸ συμμετρίας τῆς πρὸς ἄλληλα ἢ τοῦ-
ναντίον ὑπὸ ἀμετρίας αὐτὰ πάσχειν;

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὡς ὑπὸ ἀμετρίας.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν ψυχὴν γε ἴσμεν ἄκουσαν πᾶσαν πᾶν
ἀγνοοῦσαν.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τό γε μὴν ἀγνοεῖν ἐστὶν ἐπ' ἀλήθειαν ὀρμω-
μένης ψυχῆς, | παραφόρου συνέσεως γιγνομένης, οὐδὲν D
ἄλλο πλήν παραφροσύνη.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ψυχὴν ἄρα ἀνόητον αἰσχροὺν καὶ ἀμετρον
θετέον.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Ἔστι δὴ δύο ταῦτα, ὡς φαίνεται, κακῶν ἐν
αὐτῇ γένη, τὸ μὲν πονηρία καλούμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν,
νόσος αὐτῆς σαφέστατα ὄν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ἄγνοϊαν μὲν καλοῦσι, κακίαν δὲ αὐτὸ
ἐν ψυχῇ μόνον γιγνόμενον οὐκ ἐθέλουσιν ὁμολογεῖν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ | συγχωρητέον, ὃ νῦν δὴ λέξαντος E
ἠμπεργνόησά σου, τὸ δύο εἶναι γένη κακίας ἐν ψυχῇ,
καὶ δειλίαν μὲν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν ξύμπαντα
ἠγῆτέον νόσον ἐν ἡμῖν, τὸ δὲ τῆς πολλῆς καὶ παντο-
δαπῆς ἀγνοίας πάθος αἰσχος θετέον.

XVI. ΞΕ. Οὐκοῦν ἐν σώματί γε περὶ δύο παθήματα τούτω δύο τέχνα τινὲ ἐγενέσθην;

ΘΕΑΙ. Τίνε τούτω;

229 ΞΕ. Περὶ μὲν αἴσχος γυμναστική, περὶ | δὲ νόσον
ιατρική.

ΘΕΑΙ. Φαίνεσθον.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ περὶ μὲν ὕβριν καὶ ἀδικίαν καὶ
δειλίαν ἢ κολαστικὴ πέφυκε τεχνῶν μάλιστα δὴ πασῶν
προσήμευσα [δίκη];

ΘΕΑΙ. Τὸ γοῦν εἰκός, ὡς εἶπεῖν κατὰ τὴν ἀνθρω-
πίνην δόξαν.

ΞΕ. Τί δέ; περὶ ξύμπασαν ἄγνοιαν μὲν ἄλλην
τινὰ ἢ διδασκαλικὴν ὀρθότερον εἶποι τις ἄν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

ΞΕ. Φέρε δὴ διδασκαλικῆς δὲ ἄρα ἐν μόνον γένος
B φατέον εἶναι ἢ | πλείω, δύο δέ τινα αὐτῆς εἶναι μεγίστω,
σκόπει.

ΘΕΑΙ. Σκοπῶ.

ΞΕ. Καί μοι δοκοῦμεν τῆδε ἄν πη τάχιστα εὐρεῖν.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τὴν ἄγνοιαν ἰδόντες εἴ πη κατὰ μέσον αὐτῆς
τομὴν ἔχει τινὰ. διπλῆ γὰρ αὕτη γιγνομένη δηλον ὅτι
καὶ τὴν διδασκαλικὴν δύο ἀναγκάζει μόρια ἔχειν, ἐν
ἐφ' ἐνὶ γένει τῶν αὐτῆς ἐκατέρω.

ΘΕΑΙ. Τί οὖν; καταφανές πῆ σοι τὸ νῦν ζητού-
μενον;

C ΞΕ. Ἀγνοίας δ' οὖν μέγα τί μοι | δοκῶ καὶ χαλεπὸν
ἀφωρισμένον ὄραῖν εἶδος, πᾶσι τοῖς ἄλλοις αὐτῆς ἀντί-
σταθμον μέρεσιν.

ΘΕΑΙ. Ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τὸ μὴ κατειδότα τι δοκεῖν εἰδέναι· δι' οὗ κινδυνεύει πάντα ὅσα διανοία σφαλλόμεθα γίγνεσθαι πᾶσιν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ δὴ καὶ τούτῳ γε οἶμαι μόνῳ τῆς ἀγνοίας ἀμαθίαν τοῦνομα προσρηθῆναι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τί δὲ δὴ τῷ τῆς διδασκαλικῆς ἄρα μέρει τῷ τοῦτο ἀπαλλάττοντι λεκτέον;

|ΘΕΑΙ. Οἶμαι μὲν οὖν, ὧς ξένε, τὸ μὲν ἄλλο δημιουργικὰς διδασκαλίας, τοῦτο δὲ ἐνθάδε γε παιδείαν δι' ἡμῶν κεκλησθαι.

ΞΕ. Καὶ γὰρ σχεδόν, ὧς Θεαίτητε, ἐν πᾶσιν Ἑλλησιν. ἀλλὰ γὰρ ἡμῖν ἔτι καὶ τοῦτο σκεπτέον, εἰ ἄτομον ἦδη ἔστι πᾶν ἢ τινα ἔχον διαίρεσιν ἀξίαν ἐπωνυμίας.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρὴ σκοπεῖν.

XVII. ΞΕ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ τοῦτο ἔτι πησχίζεσθαι.

ΘΕΑΙ. Κατὰ τί;

ΞΕ. Τῆς ἐν τοῖς λόγοις διδασκαλικῆς ἢ μὲν τραχύτερα τις | ἔοικεν ὁδοῦ εἶναι, τὸ δ' ἕτερον αὐτῆς μόριον ελαιοῦτερον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ τούτων ἐκάτερον λέγωμεν;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀρχαιοπρεπές τι πάτριον, ὧς πρὸς τοὺς νείεις μάλιστ' ἐχρῶντό τε καὶ ἔτι πολλοὶ χρῶνται τὰ νῦν, ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσί τι, τὰ μὲν | χαλεπαίνοντες, τὰ 230 δὲ μαλθακωτέρως παραμυθούμενοι· τὸ δ' οὖν ξύμπαν αὐτὸ ὀρθότατα εἴποι τις ἂν νουθετητικῆν.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν οὕτως.

ΞΕ. Τὸ δέ γε, ὡς εἴξασί τινες αὐτὸν λόγον ἑαυτοῖς δόντες ἠγήσασθαι πᾶσαν ἀκούσιον ἀμαθίαν εἶναι, καὶ

μαθεῖν οὐδέν ποτ' ἂν ἐθέλειν τὸν οἰόμενον εἶναι σοφὸν τούτων ὧν οἰοίτο πέρι δεινὸς εἶναι, μετὰ δὲ πολλοῦ πόνου τὸ νουθετητικὸν εἶδος τῆς παιδείας σμικρὸν ἀνύτειν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς γε νομίζοντες.

B ΕΕ. Τῷ τοι ταύτης τῆς δόξης ἐπὶ | ἐκβολὴν ἄλλῳ τρόπῳ στέλλονται.

ΘΕΑΙ. Τίνι δῆ;

ΕΕ. Διερωτῶσιν ὧν ἂν οἴηται τις τὶ πέρι λέγειν λέγων μηδέν· εἶδ' ἅτε πλανωμένων τὰς δόξας ῥαδίως ἐξετάζουσι, καὶ συνάγοντες δὴ τοῖς λόγοις εἰς ταῦτόν τιθέασι παρ' ἀλλήλας, τιθέντες δὲ ἐπιδεικνύουσιν αὐτὰς αὐταῖς ἅμα περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ κατὰ ταῦτὰ ἐναντίας· οἱ δ' ὀρῶντες ἑαυτοῖς μὲν χαλεπαίνουσι, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἡμεροῦνται, καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τῶν

C περὶ αὐτοὺς μεγάλων καὶ | σκληρῶν δοξῶν ἀπαλλάττονται πασῶν ἀπαλλαγῶν ἀκούειν τε ἡδίστην καὶ τῷ πάσχοντι βεβαιότατα γιγνομένην. νομίζοντες γάρ, ὧ παῖ φίλε, οἱ καθαίροντες αὐτούς, ὥσπερ οἱ περὶ τὰ σώματα ἰατροὶ νενομίκασι μὴ πρότερον ἂν τῆς προσφερομένης τροφῆς ἀπολαύειν δύνασθαι σῶμα, πρὶν ἂν τὰ ἐμποδίζοντα ἐν αὐτῷ τις ἐκβάλῃ, ταῦτόν καὶ περὶ ψυχῆς διενόηθησαν ἐκεῖνοι, μὴ πρότερον αὐτὴν ἔξειν τῶν προσφερομένων

D μαθημάτων ὄνησιν, πρὶν | ἂν ἐλέγχων τις τὸν ἐλεγχόμενον εἰς αἰσχύνην καταστήσας, τὰς τοῖς μαθήμασιν ἐμποδίους δόξας ἐξελῶν, καθαρὸν ἀποφήνῃ καὶ ταῦτα ἡγούμενον, ἅπερ οἶδεν, εἰδέναι μόνον, πλείω δὲ μὴ.

ΘΕΑΙ. Βελτίστη γοῦν καὶ σωφρονεστάτη τῶν ἔξεων αὕτη.

ΕΕ. Διὰ ταῦτα δὴ πάντα ἡμῖν, ὦ Θεαίτητε, καὶ τὸν ἔλεγχον λεκτέον ὡς ἄρα μεγίστη καὶ κυριωτάτη τῶν

καθάρσεών ἐστι, καὶ τὸν ἀνέλεγκτον αὖ νομιστέον, ἂν
καὶ τυγχάνη βασιλεὺς ὁ μέγας ὢν, τὰ μέγιστα | ἀκάθαρ- E
τον ὄντα, ἀπαίδευτόν τε καὶ αἰσχροὺν γεγονέναι ταῦτα,
ἃ καθαρώτατον καὶ κάλλιστον ἔπρεπε τὸν ὄντως ἐσόμενον
εὐδαίμονα εἶναι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

XVIII. ΞΕ. Τί δέ; τοὺς ταύτη χρωμένους τῇ τέχνῃ
τίνας φήσομεν; ἐγὼ μὲν γὰρ φοβοῦμαι | σοφιστὰς φάναι. 231

ΘΕΑΙ. Τί δῆ;

ΞΕ. Μὴ μείζον αὐτοῖς προσάπτωμεν γέρας.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν προσέοικε τοιούτῳ τινὶ τὰ νῦν
εἰρημένα.

ΞΕ. Καὶ γὰρ κυνὶ λύκος, ἀγριώτατον ἡμερωτάτῳ.
τὸν δὲ ἀσφαλῆ δεῖ πάντων μάλιστα περὶ τὰς ὁμοιότητας
ἀεὶ ποιεῖσθαι τὴν φυλακὴν· ὀλισθηρότατον γὰρ τὸ γένος.
ὁμως δὲ ἔστωσαν· οὐ γὰρ περὶ σμικρῶν ὄρων τὴν ἀμ-
φισβήτησιν οἶμαι γενήσεσθαι τότε ὁπότεν | ἱκανῶς B
φυλάττωσιν.

ΘΕΑΙ. Οὐκ οὖν τό γε εἰκός.

ΞΕ. Ἔστω δὴ διακριτικῆς τέχνης καθαρτικῆ, κα-
θαρτικῆς δὲ τὸ περὶ ψυχὴν μέρος ἀφωρίσθω, τούτου δὲ
διδασκαλική, διδασκαλικῆς δὲ παιδευτικῆ· τῆς δὲ παι-
δευτικῆς ὁ περὶ τὴν μάταιον δοξοσοφίαν γιγνόμενος
ἐλεγχος ἐν τῷ νῦν λόγῳ παραφανέντι μηδὲν ἄλλ' ἡμῖν
εἶναι λεγέσθω πλὴν ἢ γένει γενναία σοφιστικῆ.

ΘΕΑΙ. Λεγέσθω μὲν· ἀπορῶ δὲ ἔγωγε ἤδη διὰ τὸ
πολλὰ πεφάνθαι, τί χρὴ | ποτε ὡς ἀληθῆ λέγοντα καὶ C
δυσχυριζόμενον εἰπεῖν ὄντως εἶναι τὸν σοφιστήν.

ΞΕ. Εἰκότως γε σὺ ἀπορῶν. ἀλλὰ τοὶ κάκεινον
ἡγεῖσθαι χρὴ νῦν ἤδη σφόδρα ἀπορεῖν ὅπῃ ποτὲ ἔτι

διαδύσεται τὸν λόγον· ὀρθὴ γὰρ ἡ παροιμία, τὸ τὰς ἀπάσας μὴ ῥάδιον εἶναι διαφεύγειν. νῦν οὖν καὶ μάλιστα ἐπιθετέον αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Καλῶς λέγεις.

XIX. ΞΕ. Πρῶτον δὴ στάντες οἶον ἐξαναπνεύσωμεν, καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλογισώμεθα ἅμα ἀνα-
D πανόμενοι, φέρε, | ὅποσα ἡμῖν ὁ σοφιστὴς πέφανται. δοκῶ μὲν γάρ, τὸ πρῶτον εὐρέθη νέων καὶ πλουσίων ἔμμισθος θηρευτῆς.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε δεύτερον ἔμπορός τις περὶ τὰ τῆς ψυχῆς μαθήματα.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τρίτον δὲ ἄρα οὐ περὶ ταῦτα ταῦτα κἀπὴλος ἀνεφάνη;

ΘΕΑΙ. Ναί, καὶ τέταρτόν γε αὐτοπώλης περὶ τὰ μαθήματα ἡμῖν.

ΞΕ. Ὅρθως ἐμνημόνευσας. πέμπτον δ' ἐγὼ πειρά-
E σομαι μνημονεύειν· τῆς γὰρ ἀγωνιστικῆς | περὶ λόγους ἦν τις ἀθλητῆς, τὴν ἐριστικὴν τέχνην ἀφωρισμένος.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τό γε μὴν ἕκτον ἀμφισβητήσιμον μὲν, ὅμως δ' ἔθεμεν αὐτῷ συγχωρήσαντες δοξῶν ἐμποδίων μαθή-
μασι περὶ ψυχὴν καθαρτὴν αὐτὸν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

232

| ΞΕ. Ἄρ' οὖν ἐννοεῖς, ὅταν ἐπιστήμων τις πολλῶν φαίνεται, μιᾶς δὲ τέχνης ὀνόματι προσαγορεύηται, τὸ φάντασμα τοῦτο ὡς οὐκ ἔσθ' ὑγιές, ἀλλὰ δῆλον ὡς ὁ πάσχων αὐτὸ πρὸς τινα τέχνην οὐ δύναται κατιδεῖν ἐκεῖνο αὐτῆς, εἰς ὃ πάντα τὰ μαθήματα ταῦτα βλέπει,

διὸ καὶ πολλοῖς ὀνόμασιν ἀνθ' ἑνὸς τὸν ἔχοντα αὐτὰ
προσαγορεύει;

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει τοῦτο ταύτη πη μάλιστα πεφυ-
κέναι.

XX. ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἡμεῖς γε αὐτὸ ἐν τῇ | ζητήσῃ B
δι' ἀργίαν πάσχωμεν, ἀλλ' ἀναλάβωμεν πρῶτόν τι τῶν
περὶ τὸν σοφιστὴν εἰρημένων. Ἐν γὰρ τί μοι μάλιστα
κατεφάνη αὐτὸν μὴνῶν.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἀντιλογικὸν αὐτὸν ἔφαμεν εἶναί που.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δ'; οὐ καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τούτου διδά-
σκαλον γίνεσθαι;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Σκοπῶμεν δὴ, περὶ τίνος ἔρα καὶ φασὶν οἱ
τοιοῦτοι ποιεῖν ἀντιλογικούς. ἢ δὲ σκέψις ἡμῶν ἐξ ἀρχῆς
ἔστω τῆ δέ πη. φέρε, περὶ τῶν θείων, | ὅσ' ἀφανῆ τοῖς C
πολλοῖς, ἄρ' ἱκανοὺς ποιοῦσι τοῦτο δρᾶν;

ΘΕΑΙ. Λέγεται οὖν δὴ περὶ αὐτῶν ταῦτα.

ΞΕ. Τί δ' ὅσα φανερὰ γῆς τε καὶ οὐρανοῦ καὶ
τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα;

ΘΕΑΙ. Τί γάρ;

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν ἔν γε ταῖς ἰδίαις συνουσίαις, ὅπῃ
γενέσεώς τε καὶ οὐσίας πέρι κατὰ πάντων λέγεται τι,
ξύνισμεν ὡς αὐτοὶ τε ἀντειπεῖν δεινοὶ τοὺς τε ἄλλους
ὅτι ποιοῦσιν ἄπερ αὐτοὶ δυνατοὺς;

ΘΕΑΙ. Παντάπασί γε.

ΞΕ. | Τί δ' αὖ περὶ νόμων καὶ ξυμπάντων τῶν D
πολιτικῶν, ἄρ' οὐχ ὑπισχνοῦνται ποιεῖν ἀμφισβη-
τικούς;

ΘΕΑΙ. Οὐδείς γὰρ ἂν αὐτοῖς, ὡς ἔπος εἶπειν, διελέγετο μὴ τοῦτο ὑπισχνουμένοις.

ΞΕ. Τὰ γε μὴν περὶ πασῶν τε καὶ κατὰ μίαν ἑκάστην τέχνην, ἃ δεῖ πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουργὸν ἀντειπεῖν, δεδημοσιωμένα που καταβέβληται γεγραμμένα τῷ βουλομένῳ μαθεῖν.

ΘΕΑΙ. Τὰ Πρωταγόρειά μοι φαίνει περὶ τε πάλης
E καὶ τῶν | ἄλλων τεχνῶν εἰρηκέναι.

ΞΕ. Καὶ πολλῶν γε, ὧ μακάριε, ἐτέρων. ἀτὰρ δὴ τὸ τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης ἄρ' οὐκ ἐν κεφαλαίῳ περὶ πάντων πρὸς ἀμφισβήτησιν ἱκανή τις δύναμις ἔοικ' εἶναι;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται γοῦν σχεδὸν οὐδὲν ὑπολιπεῖν.

ΞΕ. Σὺ δὴ πρὸς θεῶν, ὧ παῖ, δυνατὸν ἡγεῖ τοῦτο; τάχα γὰρ ἂν ὑμεῖς μὲν ὀξύτερον οἱ νέοι πρὸς αὐτὸ βλέποιτε, ἡμεῖς δὲ ἀμβλύτερον.

233 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον, καὶ πρὸς τί | μάλιστα λέγεις; οὐ γὰρ πω κατανοῶ τὸ νῦν ἐρωτώμενον.

ΞΕ. Εἰ πάντα ἐπίστασθαι τινα ἀνθρώπων ἐστὶ δυνατόν.

ΘΕΑΙ. Μακάριον μὲντ' ἂν ἡμῶν, ὧ ξέने, ἦν τὸ γένος.

ΞΕ. Πῶς οὖν ἂν ποτέ τις πρὸς γε τὸν ἐπιστάμενον αὐτὸς ἀνεπιστήμων ὦν δύναιτ' ἂν ὑγιές τι λέγων ἀντειπεῖν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Τί ποτ' οὖν ἂν εἴη τὸ τῆς σοφιστικῆς δυναμείας θαῦμα;

ΘΕΑΙ. Τοῦ δὴ πέρι;

B ΞΕ. Καθ' ὃν τινα τρόπον ποτὲ | δυνατοὶ τοῖς νέοις δόξαν παρασκευάζειν, ὡς εἰσὶ πάντα πάντων αὐτοῖ

σοφώτατοι. δῆλον γὰρ ὡς εἰ μήτε ἀντέλεγον ὀρθῶς μήτε ἐκείνοις ἐφαίνοντο, φαινόμενοί τε εἰ μηδὲν αὖ μᾶλλον ἐδόκουν διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν εἶναι φρόνιμοι, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, σχολῇ ποτ' ἂν αὐτοῖς τις χρήματα διδοὺς ἤθελεν ἂν τούτων αὐτῶν μαθητῆς γίγνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Σχολῇ μέντ' ἂν.

ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐθέλουσιν;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Δοκοῦσι γὰρ, οἶμαι, | πρὸς ταῦτα ἐπιστημόνως C
ἔχειν αὐτοὶ πρὸς ἅπερ ἀντιλέγουσιν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Δρῶσι δέ γε τοῦτο πρὸς ἅπαντα, φαμέν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πάντα ἄρα σοφοὶ τοῖς μαθηταῖς φαίνονται.

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Οὐκ ὄντες γε· ἀδύνατον γὰρ τοῦτό γε ἐφάνη.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἀδύνατον;

XXI. ΞΕ. Δοξαστικὴν ἄρα τινὰ περὶ πάντων ἐπιστήμην ὁ σοφιστῆς ἡμῖν, ἀλλ' οὐκ ἀλήθειαν ἔχων ἀναπέφανται.

| ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν, καὶ κινδυνεύει γε τὸ D
νῦν εἰρημένον ὀρθότατα περὶ αὐτῶν εἰρηῆσθαι.

ΞΕ. Λάβωμεν τοίνυν σαφέστερόν τι παράδειγμα περὶ τούτων.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δῆ;

ΞΕ. Τόδε. καὶ μοι πειρῶ προσέχων τὸν νοῦν εὖ
μάλα ἀποκρίνασθαι.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἴ τις φαίη μὴ λέγειν μηδ' ἀντιλέγειν, ἀλλὰ ποιεῖν καὶ δρᾶν μιᾷ τέχνῃ ξυνάπαντα ἐπίστασθαι πράγματα.

E ΘΕΑΙ. | Πῶς πάντα εἶπες;

ΞΕ. Τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηθέντος σύ γ' ἡμῖν εὐθύς ἀγνοεῖς· τὰ γὰρ ξύμπαντα, ὡς ἔοικας, οὐ μανθάνεις.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Λέγω τοίνυν σὲ καὶ ἐμὲ τῶν πάντων καὶ πρὸς ἡμῖν τᾶλλα ζῶα καὶ δένδρα.

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Εἴ τις ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τᾶλλα φυτὰ πάντα ποιήσειν φαίη.

ΘΕΑΙ. Τίνα δὴ λέγων τὴν ποιήσιν; οὐ γὰρ δὴ |
234 γεωργόν γε ἔρεῖς τίνα· καὶ γὰρ ζῶων αὐτὸν εἶπες ποιητήν.

ΞΕ. Φημί, καὶ πρὸς γε θαλάττης καὶ οὐρανοῦ καὶ θεῶν καὶ τῶν ἄλλων ξυμπάντων· καὶ τοίνυν καὶ ταχὺ ποιήσας αὐτῶν ἕκαστα πάνυ σμικροῦ νομίσματος ἀποδίδονται.

ΘΕΑΙ. Παιδιὰν λέγεις τινά.

ΞΕ. Τί δέ; τὴν τοῦ λέγοντος, ὅτι πάντα οἶδε καὶ ταῦτα ἔτερον ἂν διδάξειεν ὀλίγου καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, μῶν οὐ παιδιὰν νομιστέον;

ΘΕΑΙ. Πάντως που.

B ΞΕ. Παιδιᾶς δὲ ἔχεις ἢ τι | τεχνικώτερον ἢ καὶ χαριέστερον εἶδος ἢ τὸ μιμητικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς· πάμπολυ γὰρ εἴρηκας εἶδος εἰς ἐν πάντα ξυλλαβὼν καὶ σχεδὸν ποικιλώτατον.

XXII. ΞΕ. Οὐκοῦν τόν γ' ὑπισχνούμενον δυνατὸν εἶναι μιᾶ τέχνῃ πάντα ποιεῖν γιγνώσκομέν που τοῦτο, ὅτι μιμήματα καὶ ὁμώνυμα τῶν ὄντων ἀπεργαζόμενος τῇ γραφικῇ τέχνῃ δυνατὸς ἔσται τοὺς ἀνοήτους τῶν νέων παίδων, πόρρωθεν τὰ γεγραμμένα ἐπιδεικνύς,

λανθάνειν ὡς, ὅτιπερ ἂν βουλευθῆ δρᾶν, τοῦτο ἱκανώ-
τατος ὢν ἀποτελεῖν ἔργω.

|ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

C

ΞΕ. Τί δὲ δὴ; περὶ τοὺς λόγους ἄρ' οὐ προσδοκῶ-
μεν εἶναι τινα ἄλλην τέχνην, ἣ δυνατὸν αὐτὸν τυγχάνει
τοὺς νέους καὶ ἔτι πόρρω τῶν πραγμάτων τῆς ἀληθείας
ἀφεστῶτας διὰ τῶν ὧτων τοῖς λόγοις γοητεύειν, δεικνύ-
τας εἰδῶλα λεγόμενα περὶ πάντων, ὥστε ποιεῖν ἀληθῆ
δοκεῖν λέγεσθαι καὶ τὸν λέγοντα δὴ σοφώτατον πάντων
ἅπαντ' εἶναι;

ΘΕΑΙ. Τί γὰρ | οὐκ ἂν εἴη ἄλλη τις τοιαύτη τέχνη; D

ΞΕ. Τοὺς πολλοὺς οὖν, ὧ Θεαίτητε, τῶν τότε
ἀκουόντων ἄρ' οὐκ ἀνάγκη χρόνου τε ἐπελθόντος αὐτοῖς
ἱκανοῦ καὶ προοούσης ἡλικίας τοῖς τε οὐσί προσπίπτοντας
ἐγγύθεν καὶ διὰ παθημάτων ἀναγκαζομένους ἐναργῶς
ἐφάπτεσθαι τῶν ὄντων, μεταβάλλειν τὰς τότε γενομένας
δόξας, ὥστε σμικρὰ μὲν φαίνεσθαι τὰ μεγάλα, χαλεπὰ
δὲ τὰ ῥάδια, καὶ πάντα πάντῃ ἀνατετραφῆναι τὰ | ἐν τοῖς E
λόγοις φαντάσματα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν ἔργων
παραγενομένων;

ΘΕΑΙ. Ὡς γοῦν ἐμοὶ τηλικῶδε ὄντι κρῖναι. οἴμαι
δὲ καὶ ἐμὲ τῶν ἔτι πόρρωθεν ἀφεστηκότων εἶναι.

ΞΕ. Τοιγαροῦν ἡμεῖς σε οἶδε πάντες πειρασόμεθα
καὶ νῦν πειρώμεθα ὡς ἐγγύτατα ἄνευ τῶν παθημάτων
προσάγειν. περὶ δ' οὖν τοῦ σοφιστοῦ τόδε μοι λέγε·
πότερον ἤδη τοῦτο σαφές, ὅτι τῶν | γοήτων ἐστὶ τις, 235
μιμητῆς ὢν τῶν ὄντων, ἢ διστάζομεν ἔτι, μὴ περὶ
ἄσωνπερ ἀντιλέγειν δοκεῖ δυνατὸς εἶναι, περὶ τοσοῦτων
καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀληθῶς ἔχων τυγχάνει;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἂν, ὧ ξέεε; ἀλλὰ σχεδὸν ἤδη

σαφές ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τῶν τῆς παιδιᾶς μετεχόντων ἐστὶ τις [μερῶν].

ΞΕ. Εἰς γόητα μὲν δὴ καὶ μιμητὴν ἄρα θετέον αὐτόν τινα.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ θετέον;

XXIII. ΞΕ. Ἄγε δὴ, νῦν ἡμέτερον ἔργον ἤδη τὸν
B θῆρα μηκέτ' ἀνεῖναι· σχεδὸν γὰρ αὐτόν | περιειλήφραμεν
ἐν ἀμφιβληστροικῶ τινι τῶν ἐν τοῖς λόγοις περὶ τὰ τοιαῦτα ὀργάνων, ὥστε οὐκέτ' ἐκφεύξεται τόδε γε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ μὴ οὐ τοῦ γένους εἶναι τοῦ τῶν θαυματοποιῶν τις εἶς.

ΘΕΑΙ. Κάμοι τοῦτό γε οὕτω περὶ αὐτοῦ ξυνδοκεῖ.

ΞΕ. Δέδοκται τοίνυν ὅτι τάχιστα διαιρεῖν τὴν εἰδωλοποιικὴν τέχνην, καὶ καταβάνας εἰς αὐτήν, ἐὰν μὲν ἡμᾶς εὐθύς ὁ σοφιστὴς ὑπομείνη, συλλαβεῖν αὐτόν
C κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ λόγου, | κἀκείνῳ
παραδόντας ἀποφῆναι τὴν ἄγραν· ἐὰν δ' ἄρα κατὰ
μέρη τῆς μιμητικῆς δύηται πη, ξυνακολουθεῖν αὐτῷ
διαιροῦντας ἀεὶ τὴν ὑποδεχομένην αὐτόν μοῖραν,
ἕωςπερ ἂν ληφθῆ. πάντως οὔτε οὗτος οὔτε ἄλλο γένος
οὐδὲν μὴ ποτε ἐκφυγὸν ἐπεύξεται τὴν τῶν οὕτω δυ-
ναμένων μετιέναι καθ' ἕκαστά τε καὶ ἐπὶ πάντα
μέθοδον.

ΘΕΑΙ. Λέγεις εὖ, καὶ ταῦτα ταύτῃ ποιητέον.

ΞΕ. Κατὰ δὴ τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαιρέ-
D σεως ἔγωγέ μοι | καὶ νῦν φαίνομαι δύο καθορᾶν εἶδη
τῆς μιμητικῆς· τὴν δὲ ζητουμένην ἰδέαν, ἐν ὁποτέρῳ
ποθ' ἡμῖν οὔσα τυγχάνει, καταμαθεῖν οὐδέπω μοι δοκῶ
νῦν δυνατὸς εἶναι.

ΘΕΑΙ. Σὺ δ' ἄλλ' εἶπε πρῶτον καὶ δῖελε ἡμῖν, τίνε τῶ δύο λέγεις.

ΞΕ. Μίαν μὲν τὴν εἰκαστικὴν ὁρῶν ἐν αὐτῇ τέχνῃ. ἔστι δ' αὐτὴ μάλιστα, ὁπόταν κατὰ τὰς τοῦ παραδείγμα-
τος συμμετρίας τις ἐν μήκει καὶ πλάτει καὶ βάθει, καὶ
πρὸς τούτοις ἔτι χρώματα ἀποδιδούς τὰ | προσήκοντα Ε
ἐκάστοις, τὴν τοῦ μιμήματος γένεσιν ἀπεργάζηται.

ΘΕΑΙ. Τί δ'; οὐ πάντες οἱ μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι δρᾶν;

ΞΕ. Οὐκ οὖν ὅσοι γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττου-
σιν ἔργων ἢ γράφουσιν. εἰ γὰρ ἀποδιδούεν τὴν τῶν
καλῶν ἀληθινὴν συμμετρίαν, οἷσθ' ὅτι σμικρότερα μὲν
τοῦ δέοντος τὰ ἄνω, μείζω δὲ τὰ | κάτω φαίνοιτ' ἂν διὰ 236
τὸ τὰ μὲν πόρρωθεν, τὰ δ' ἐγγύθεν ὑφ' ἡμῶν ὁρᾶσθαι.
ἄρ' οὖν οὐ χαίρειν τὸ ἀληθὲς ἐάσαντες οἱ δημιουργοὶ
νῦν οὐ τὰς οὐσας συμμετρίας, ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι
καλὰς τοῖς εἰδώλοις ἐναπεργάζονται;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἄρα ἕτερον οὐ δίκαιον, εἰκὸς γε ὄν,
εἰκόνα καλεῖν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

| ΞΕ. Καὶ τῆς γε μιμητικῆς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος Β
κλητέον, ὅπερ εἶπομεν ἐν τῷ πρόσθεν, εἰκαστικὴν;

ΘΕΑΙ. Κλητέον.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν οὐκ ἐκ
καλοῦ θεῖαν εἰκέναι τῷ καλῷ, δύναμιν δὲ εἴ τις λάβοι
τὰ τηλικαῦτα ἱκανῶς ὁρᾶν, μηδ' εἰκὸς ᾧ φησιν εἰ-
κέναι, τί καλοῦμεν; ἄρ' οὐκ, ἐπεὶ περ φαίνεται μὲν,
ἔοικε δὲ οὐ, φάντασμα;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΕΕ. Οὐκοῦν πάμπολυ καὶ κατὰ τὴν ζωγραφίαν
C τοῦτο τὸ | μέρος ἐστὶ καὶ κατὰ ξύμπασαν μιμητικὴν;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΕΕ. Τὴν δὴ φάντασμα ἄλλ' οὐκ εἰκόνα ἀπεργαζο-
μένην τέχνην ἄρ' οὐ φανταστικὴν ὀρθότατ' ἂν προσαγο-
ρεύοιμεν;

ΘΕΑΙ. Πολύ γε.

ΕΕ. Τούτω τοίνυν τῷ δύο ἔλεγον εἶδη τῆς εἰδωλο-
ποικῆς, εἰκαστικὴν καὶ φανταστικὴν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

ΕΕ. Ὁ δέ γε καὶ τότε ἠμφεγνύουν, ἐν ποτέρῳ τὸν
σοφιστὴν θετέον, οὐδὲ νῦν πῶ δύναμαι θεάσασθαι
D σαφῶς, ἄλλ' ὄντως | θαυμαστὸς ἀνὴρ καὶ κατιδεῖν
παγχάλεπος, ἐπεὶ καὶ νῦν μάλα εὖ καὶ κομψῶς εἰς
ἄπορον εἶδος διερευνήσασθαι καταπέφευγεν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΕΕ. Ἄρ' οὖν αὐτὸ γινώσκων ξύμφης, ἢ σε οἶον
θύμη τις ὑπὸ τοῦ λόγου συνειθισμένου συνεπεσπάσατο
πρὸς τὸ ταχὺ ξυμφῆσαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς καὶ πρὸς τί τοῦτο εἴρηκας;

XXIV. ΕΕ. Ὅντως, ᾧ μακάριε, ἐσμέν ἐν παντά-
E πασι χαλεπῇ σκέψει. τὸ γὰρ φαίνεσθαι | τοῦτο καὶ τὸ
δοκεῖν, εἶναι δὲ μὴ, καὶ τὸ λέγειν μὲν ἅττα, ἀληθῆ δὲ
μὴ, πάντα ταῦτά ἐστι μετὰ ἀπορίας ἀεὶ ἐν τῷ πρόσθεν
χρόνῳ καὶ νῦν. ὅπως γὰρ εἰπόντα χρὴ ψευδῆ λέγειν
ἢ δοξάζειν ὄντως εἶναι, καὶ τοῦτο φθεργάμενον ἐναν-
237 τιολογία μὴ συνέχεσθαι, παντάπασι, ᾧ | Θεαίτητε,
χαλεπόν.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΕΕ. Τετόλμηκεν ὁ λόγος οὗτος ὑποθέσθαι τὸ μὴ

ὄν εἶναι· ψεῦδος γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως ἐγίγνετο ὄν. Παρ-
μενίδης δὲ ὁ μέγας, ὦ παῖ, παισὶν ἡμῖν οὖσιν ἀρχό-
μενός τε καὶ διὰ τέλους τοῦτο ἀπεμαρτύρατο, πεζῇ τε
ἔδωκε ἐκάστοτε λέγων καὶ μετὰ μέτρων·

οὐ γὰρ μή ποτε τοῦτο δαμῆς, φησὶν, εἶναι μὴ ἔοντα·
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

παρ' ἐκείνου τε οὖν μαρτυρεῖται, καὶ | μάλιστά γε δὴ B
πάντων ὁ λόγος αὐτός ἂν δηλώσειε μέτρια βασανι-
σθεῖς. τοῦτο οὖν αὐτὸ πρῶτον θεασώμεθα, εἰ μὴ τί σοι
διαφέρει.

ΘΕΑΙ. Τὸ μὲν ἐμὸν ὄπη βούλει τίθεσο, τὸν δὲ
λόγον, ἧ βέλτιστα διεξιῖσι, σκοπῶν αὐτός τε ἴθι κάμῃ
κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν ἄγε.

XXV. ΞΕ. Ἀλλὰ χρὴ δρᾶν ταῦτα. καὶ μοι λέγε·
τὸ μηδαμῶς ὄν τολμῶμέν που φθέγγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἔριδος ἔνεκα μηδὲ παιδιᾶς, ἀλλ'
εἰ σπουδῇ δέοι | συννοήσαντά τινα ἀποκρίνασθαι τῶν C
ἀκροατῶν, ποῖ χρὴ τοῦνομ' ἐπιφέρειν τοῦτο τὸ μὴ ὄν·
τί δοκοῦμεν ἂν εἰς τί καὶ ἐπὶ ποῖον αὐτόν τε κατα-
χρήσασθαι καὶ τῷ πυνθανομένῳ δεικνύναι;

ΘΕΑΙ. Χαλεπὸν ἤρου καὶ σχεδὸν εἰπεῖν οἶφ γε
ἐμοὶ παντάπασιν ἄπορον.

ΞΕ. Ἀλλ' οὖν τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῶν ὄντων
ἐπὶ τι τὸ μὴ ὄν οὐκ οἰστέον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ ἂν;

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπέπερ οὐκ ἐπὶ τὸ ὄν, οὐδ' ἐπὶ τὸ
τί φέρων ὀρθῶς ἂν τις φέροι.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ;

| ΞΕ. Καὶ τοῦτο ἡμῖν που φανερόν, ὡς καὶ τὸ τι D

τοῦτο ῥῆμα ἐπ' ὄντι λέγομεν ἐκάστοτε· μόνον γὰρ αὐτὸ λέγειν, ὥσπερ γυμνὸν καὶ ἀπηρημωμένον ἀπὸ τῶν ὄντων ἀπάντων, ἀδύνατον· ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον.

ΞΕ. Ἄρα τῆδε σκοπῶν ξύμφης ὡς ἀνάγκη τὸν τι λέγοντα ἔν γέ τι λέγειν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ἐνὸς γὰρ δὴ τό γε τι φήσεις σημεῖον εἶναι, τὸ δὲ τινὲ δυοῖν, τὸ δὲ τινὲς πολλῶν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

E | ΞΕ. Τὸν δὲ δὴ μὴ τι λέγοντα ἀναγκαιότατον, ὡς ἔοικε, παντάπασι μηδὲν λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀναγκαιότατον μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν οὐδὲ τοῦτο συγχωρητέον, τὸ τὸν τοιοῦτον λέγειν μὲν [τι], λέγειν μέντοι μηδέν, ἀλλ' οὐδὲ λέγειν φατέον, ὅς γ' ἂν ἐπιχειρῆ μὴ ὄν φθέγγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Τέλος γοῦν ἂν ἀπορίας ὁ λόγος ἔχοι.

238 | XXVI. ΞΕ. Μήπω μέγ' εἶπης· ἔτι γάρ, ὧ μακάριε, ἔστι, καὶ ταῦτά γε τῶν ἀποριῶν ἡ μεγίστη καὶ πρώτη. περὶ γὰρ αὐτὴν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν οὐσα τυγχάνει.

ΘΕΑΙ. Πῶς φῆς; λέγε καὶ μηδὲν ἀποκνήσης.

ΞΕ. Τῷ μὲν ὄντι που προσγένοιτ' ἂν τι τῶν ὄντων ἕτερον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Μὴ ὄντι δέ τι τῶν ὄντων ἄρα προσγίγνεσθαι φήσομεν δυνατὸν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Ἀριθμὸν δὴ τὸν ξύμπαντα τῶν ὄντων τίθεμεν.

B ΘΕΑΙ. | Εἶπερ γε καὶ ἄλλο τι θετέον ὡς ὄν.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν μηδ' ἐπιχειρῶμεν ἀριθμοῦ μήτε πλῆθος μήτε τὸ ἐν πρὸς τὸ μὴ ὄν προσφέρειν.

ΘΕΑΙ. Οὐκ οὖν ἂν ὀρθῶς γε, ὡς εἰοικεν, ἐπιχειροῖμεν, ὧς φησιν ὁ λόγος.

ΞΕ. Πῶς οὖν ἂν ἢ διὰ τοῦ στόματος φθέγγεται ἂν τις ἢ καὶ τῇ διανοίᾳ τὸ παράπαν λάβοι τὰ μὴ ὄντα ἢ τὸ μὴ ὄν χωρὶς ἀριθμοῦ;

ΘΕΑΙ. Λέγε πῆ;

ΞΕ. Μὴ ὄντα μὲν ἐπειδὴν λέγωμεν, ἄρα οὐ πλῆθος | ἐπιχειροῦμεν ἀριθμοῦ προστιθέναι; C

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΞΕ. Μὴ ὄν δέ, ἄρα οὐ τὸ ἐν αὐτῷ;

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν οὔτε δίκαιόν γε οὔτε ὀρθόν φαμεν ὄν ἐπιχειρεῖν μὴ ὄντι προσαρμόττειν.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ἀληθέστατα.

ΞΕ. Συννοεῖς οὖν ὡς οὔτε φθέγγασθαι δυνατὸν ὀρθῶς οὔτ' εἰπεῖν οὔτε διανοηθῆναι τὸ μὴ ὄν αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀλλ' ἔστιν ἀδιανόητόν τε καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθεγκτον καὶ ἄλογον;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν | ἐψευδάμην ἄρτι λέγων τὴν μεγί- D
στην ἀπορίαν εἶναι αὐτοῦ πέρι;

ΘΕΑΙ. Τοῦ δὲ ἔτι μείζω τινα λέγειν ἄλλην ἔχομεν;

ΞΕ. Τί δέ, ὦ θαυμάσιε; οὐκ ἐννοεῖς αὐτοῖς τοῖς λεχθεῖσιν ὅτι καὶ τὸν ἐλέγχοντα εἰς ἀπορίαν καθίστησι τὸ μὴ ὄν οὕτως, ὥστε, ὁπόταν αὐτὸ ἐπιχειρῇ τις ἐλέγχειν, ἐναντία αὐτὸν αὐτῷ περὶ ἐκεῖνο ἀναγκάζεσθαι λέγειν;

ΘΕΑΙ. Πῶς φῆς; εἰπέ ἔτι σαφέστερον.

ΞΕ. Οὐδὲν δεῖ τὸ σαφέστερον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν. ἐγὼ

Ε μὲν γὰρ | ὑποθέμενος οὔτε ἐνὸς οὔτε τῶν πολλῶν τὸ μὴ ὄν δεῖν μετέχειν, ἄρτι τε καὶ νῦν οὕτως ἐν αὐτὸ εἶρηκα· τὸ μὴ ὄν γὰρ φημί. ξυνιεῖς τοι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὖ καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν ἀφθεγκτόν τε αὐτὸ καὶ ἄρρητον καὶ ἄλογον ἔφην εἶναι. ξυνέπει;

ΘΕΑΙ. Ξυνέπομαι. πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Οὐκοῦν τό γε εἶναι προσάπτειν πειρώμενος
239 ἐναντία | τοῖς πρόσθεν ἔλεγον;

ΘΕΑΙ. Φαίνει.

ΞΕ. Τί δέ; τοῦτο προσάπτων οὐχ ὡς ἐνὶ διελεγόμην;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἄλογόν τε λέγων καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθεγκτόν ὡς γε πρὸς ἐν τὸν λόγον ἐποιούμην.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Φαμὲν δέ γε δεῖν, εἴπερ ὀρθῶς τις λέξει, μήτε ὡς ἐν μήτε ὡς πολλὰ διορίζειν αὐτό, μηδὲ τὸ παράπαν αὐτὸ καλεῖν· ἐνὸς γὰρ εἶδει καὶ κατὰ ταύτην ἂν τὴν πρόσρησιν προσαγορεύοιτο.

ΘΕΑΙ. Παντάπασί γε.

Β XXVII. ΞΕ. Τὸν μὲν τοίνυν ἐμέ γ' | ἔτι τί τις ἂν λέγοι; καὶ γὰρ πάλαι καὶ τὰ νῦν ἠττημένον ἂν εὔροι περὶ τὸν τοῦ μὴ ὄντος ἔλεγχον. ὥστε ἐν ἔμοιγε λέγοντι, καθάπερ εἶπον, μὴ σκοπῶμεν τὴν ὀρθολογίαν περὶ τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' ἕα δὴ νῦν ἐν σοὶ σκεψώμεθα.

ΘΕΑΙ. Πῶς φήσ;

ΞΕ. Ἴθι ἡμῖν εὖ καὶ γενναίως, ἅτε νέος ὢν, ὅτι μάλιστα δύνασαι συντείνας πειράσθητι, μήτε οὐσίαν μήτε

τὸ ἐν μήτε πλῆθος ἀριθμοῦ προστιθεὶς τῷ μὴ ὄντι, κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον φθέγγασθαί τι περὶ αὐτοῦ.

ΘΕΑΙ. Πολλὴ μὲντ' ἂν με καὶ ἄτοπος ἔχοι | προ- C
θυμία τῆς ἐπιχειρήσεως, εἰ σὲ τοιαῦθ' ὀρῶν πάσχοντα αὐτὸς ἐπιχειροῖην.

ΞΕ. Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, σὲ μὲν καὶ ἐμὲ χαίρειν ἔωμεν· ἕως δ' ἂν τινι δυναμένῳ ὀρῶν τοῦτο ἐντυγχάνωμεν, μέχρι τούτου λέγωμεν ὡς παντὸς μᾶλλον πανούργως εἰς ἄπορον ὁ σοφιστῆς τόπον καταδέδυνκεν.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα δὴ φαίνεται.

ΞΕ. Τοιγαροῦν εἰ τινα φήσομεν αὐτὸν ἔχειν φαν-
ταστικὴν τέχνην, ῥαδίως ἐκ ταύτης τῆς | χρείας τῶν D
λόγων ἀντιλαμβανόμενος ἡμῶν εἰς τοῦναντίον ἀπο-
στρέψει τοὺς λόγους, ὅταν εἰδωλοποιὸν αὐτὸν καλῶμεν,
ἀνερωτῶν τί ποτε τὸ παράπαν εἰδωλον λέγομεν. σκο-
πεῖν οὖν, ὦ Θεαίτητε, χρὴ, τί τις τῷ νεανία πρὸς τὸ
ἔρωτῶμενον ἀποκρινεῖται.

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι φήσομεν τὰ τε ἐν τοῖς ὕδασι καὶ κατόπτροις εἰδωλα, ἔτι καὶ τὰ γεγραμμένα καὶ τὰ τετυπωμένα καὶ τᾶλλα, ὅσα πού τοιαῦτ' ἔσθ' ἕτερα.

XXVIII. ΞΕ. Φανερός, ὦ Θεαίτητε, εἰ | σοφιστὴν E
οὐχ ἔωρακώς.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Δόξει σοι μύειν ἢ παντάπασιν οὐκ ἔχειν ὄμματα.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τὴν ἀπόκρισιν ὅταν οὕτως αὐτῷ διδῶς [ἐὰν ἐν κατόπτροις ἢ πλάσμασι λέγῃς τι], καταγελάσεται σου τῶν λόγων, ὅταν ὡς βλέποντι λέγῃς αὐτῷ, προσποιούμενος οὔτε κάτοπτρα οὔτε ὕδατα | γιννώσκειν οὔτε τὸ 240
παράπαν ὄψιν, τὸ δ' ἐκ τῶν λόγων ἐρωτήσῃ σε μόνον.

ΘΕΑΙ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸ διὰ πάντων τούτων, ἃ πολλὰ εἰπὼν ἠξίωσας ἐνὶ προσειπεῖν ὀνόματι, φθερξάμενος εἰδῶλον ἐπὶ πᾶσιν ὡς ἐν ὄν. λέγε οὖν καὶ ἀμύνου μηδὲν ὑποχωρῶν τὸν ἄνδρα.

ΘΕΑΙ. Τί δῆτα, ᾧ ξένε, εἰδῶλον ἂν φαῖμεν εἶναι πλήν γε τὸ πρὸς τἀληθινὸν ἀφωμοιωμένον ἕτερον τοιοῦτον;

ΞΕ. Ἐτερον δὲ λέγεις τοιοῦτον ἀληθινόν, ἢ ἐπὶ
B τίνι τὸ | τοιοῦτον εἶπες;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἀληθινόν γε, ἀλλ' εἰκὸς μὲν.

ΞΕ. Ἄρα τὸ ἀληθινὸν ὄντως ὄν λέγων;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ μὴ ἀληθινὸν ἄρ' ἐναντίον ἀληθοῦς;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκ ὄντως ὄν ἄρα λέγεις τὸ εἰκὸς, εἴπερ αὐτό γε μὴ ἀληθινὸν ἐρεῖς.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἔστι γε μὴν πως.

ΞΕ. Οὐκὸν ἀληθῶς γε, φῆς.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν· πλήν γ' εἰκὼν ὄντως.

ΞΕ. Οὐκ ὄντως ὄν ἄρα ὄντως ἐστὶν ὄντος ἢν λέγομεν εἰκόνα;

C ΘΕΑΙ. | Κινδυνεύει τοιαύτην τινὰ πεπλέχθαι συμπλοκὴν τὸ μὴ ὄν τῷ ὄντι, καὶ μάλα ἄτοπον.

ΞΕ. Πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον; ὁρᾷς γοῦν ὅτι καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπαλλάξεως ταύτης ὁ πολυκέφαλος σοφιστὴς ἠνάγκακεν ἡμᾶς τὸ μὴ ὄν οὐχ ἐκόντας ὁμολογεῖν εἰς αὐτὸν πως.

ΘΕΑΙ. Ὅρῳ καὶ μάλα.

ΞΕ. Τί δὲ δῆ; τὴν τέχνην αὐτοῦ τίνα ἀφορίσαντες ἡμῖν αὐτοῖς συμφωνεῖν οἴοί τε ἐσόμεθα;

ΘΕΑΙ. Πῆ καὶ τὸ ποῖόν τι φοβούμενος οὕτω λέγεις;

ΞΕ. | Ὅταν περὶ τὸ φάντασμα αὐτὸν ἀπατᾶν D
φῶμεν καὶ τὴν τέχνην εἶναι τινα ἀπατητικὴν αὐτοῦ,
τότε πότερον ψευδῆ δοξάζειν τὴν ψυχὴν ἡμῶν φήσομεν
ὑπὸ τῆς ἐκείνου τέχνης, ἢ τί ποτ' ἐροῦμεν;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο· τί γὰρ ἂν ἄλλο εἴπαιμεν;

ΞΕ. Ψευδῆς δ' αὖ δόξα ἔσται τὰναντία τοῖς οὔσι
δοξάζουσα, ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Τὰναντία.

ΞΕ. Λέγεις ἄρα τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν τὴν ψευδῆ
δόξαν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΞΕ. Πότερον μὴ εἶναι τὰ μὴ | ὄντα δοξάζουσαν, E
ἢ πῶς εἶναι τὰ μηδαμῶς ὄντα;

ΘΕΑΙ. Εἶναι πῶς τὰ μὴ ὄντα δεῖ γε, εἴπερ ψεύσε-
ταί ποτέ τις τι καὶ κατὰ βραχύ.

ΞΕ. Τί δ'; οὐ καὶ μηδαμῶς εἶναι τὰ πάντως ὄντα
δοξάζεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τοῦτο δὴ ψεῦδος;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΞΕ. Καὶ λόγος, οἶμαι, ψευδῆς οὕτω κατὰ ταῦτα
νομισθήσεται τὰ τε ὄντα λέγων μὴ εἶναι | καὶ τὰ μὴ 241
ὄντα εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως τοιοῦτος γένοιτο;

ΞΕ. Σχεδὸν οὐδαμῶς· ἀλλὰ ταῦτα ὁ σοφιστὴς οὐ
φήσει. ἢ τίς μηχανὴ συγκραεῖν τινα τῶν εὖ φρονούν-
των, ὅταν ἀφθεγκτα καὶ ἄρρητα καὶ ἄλογα καὶ ἀδια-
νόητα προδιωμολογημένα ἢ τὰ πρὸ τούτων ὁμολογη-
θέντα; μανθάνομεν, ὦ Θεαίτητε, ἃ λέγει;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ μανθάνομεν, ὅτι τάναντία φήσει λέγειν ἡμᾶς τοῖς νῦν δῆ, ψευδῆ τολμήσαντας
 B εἰπεῖν ὡς ἔστιν ἐν δόξαις τε καὶ κατὰ λόγους; τῷ | γὰρ μὴ ὄντι τὸ ὄν προσάπτειν ἡμᾶς πολλάκις ἀναγκάζεσθαι, διομολογησαμένους νῦν δῆ που τοῦτο εἶναι πάντων ἀδυνατώτατον.

XXIX. ΞΕ. Ὅρθῶς ἀπεμνημόνευσας. ἀλλ' ὦρα δῆ βουλευσασθαι τί χρῆ δρᾶν τοῦ σοφιστοῦ πέρι· τὰς γὰρ ἀντιλήψεις καὶ ἀπορίας, ἐὰν αὐτὸν διερευνώμεν ἐν τῇ τῶν ψευδουργῶν καὶ γοήτων τέχνῃ τιθέντες, ὁρᾶς ὡς εὐποροὶ καὶ πολλαί.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Μικρὸν μέρος τοίνυν αὐτῶν διεληλύθαμεν,
 C οὐσῶν ὡς | ἔπος εἰπεῖν ἀπεράντων.

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον γὰρ ἄν, ὡς ἔοικεν, εἶη τὸν σοφιστὴν ἐλεῖν, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει.

ΞΕ. Τί οὖν; ἀποστησόμεθα νῦν μαλθακισθέντες;

ΘΕΑΙ. Οὐκ οὖν ἐγωγέ φημι δεῖν, εἰ καὶ κατὰ μικρὸν οἷοί τ' ἐπιλαβέσθαι πῆ τάνδρος ἐσμεν.

ΞΕ. Ἐξεῖς οὖν συγγνώμην καὶ καθάπερ νῦν εἶπες ἀγαπήσεις, ἐὰν πῆ καὶ κατὰ βραχὺ παρασπασώμεθα οὕτως ἰσχυροῦ λόγου;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐχ ἔξω;

D ΞΕ. Τόδε τοίνυν ἔτι | μᾶλλον παραιτοῦμαι σε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Μὴ με οἷον πατραλοῖαν ὑπολάβῃς γίνεσθαί τινα.

ΘΕΑΙ. Τί δῆ;

ΞΕ. Τὸν τοῦ πατρὸς Παρμενίδου λόγον ἀναγκαῖον ἡμῖν ἀμνημονέοις ἔσται βασανίζειν, καὶ βιάζεσθαι

τό τε μὴ ὄν ὡς ἔστι κατὰ τι καὶ τὸ ὄν αὖ πάλιν ὡς οὐκ ἔστι πη.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται τὸ τοιοῦτον διαμαχητέον ἐν τοῖς λόγοις.

ΞΕ. Πῶς γὰρ οὐ φαίνεται καὶ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο τυφλῷ; τούτων γὰρ μήτε ἐλεγχθέντων μήτε | ὁμο- E
λογηθέντων σχολῇ ποτέ τις οἶός τε ἔσται περὶ λόγων ψευδῶν λέγων ἢ δόξης, εἴτε εἰδώλων εἴτε εἰκόνων εἴτε μιμημάτων εἴτε φαντασμάτων αὐτῶν, ἢ καὶ περὶ τεχνῶν τῶν ὅσαι περὶ ταῦτά εἰσι, μὴ καταγέλαστος εἶναι τὰ ἐναντία ἀναγκαζόμενος αὐτῷ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

| ΞΕ. Διὰ ταῦτα μέντοι τολμητέον ἐπιτίθεσθαι 242
τῷ πατρικῷ λόγῳ νῦν, ἢ τὸ παράπαν ἑατέον, εἰ τοῦτό τις εἶργει δρᾶν ὄκνος.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἡμᾶς τοῦτό γε μηδὲν μηδαμῇ εἶρξῃ.

ΞΕ. Τρίτον τοίνυν ἔτι σε σμικρόν τι παραιτήσομαι.

ΘΕΑΙ. Λέγε μόνον.

ΞΕ. Εἶπον νῦν δὴ που λέγων ὡς πρὸς τὸν περὶ ταῦτ' ἐλεγχον αἰεὶ τε ἀπειρηκῶς ἐγὼ τυγχάνω καὶ δὴ καὶ τὰ νῦν.

ΘΕΑΙ. Εἶπες.

ΞΕ. Φοβοῦμαι δὴ τὰ εἰρημένα, μὴ ποτε διὰ ταῦτά σοι μανικὸς εἶναι δόξω παρὰ πόδα μεταβαλὼν ἑμαυτὸν ἄνω καὶ | κάτω. σὴν γὰρ δὴ χάριν ἐλέγχειν τὸν λόγον B
ἐπιθησόμεθα, ἐάνπερ ἐλέγχωμεν.

ΘΕΑΙ. Ὡς τοίνυν ἔμοιγε μηδαμῇ δόξων μηδὲν πλημμελεῖν, ἂν ἐπὶ τὸν ἐλεγχον τοῦτον καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἴης, θαρρῶν ἴθι τούτου γε ἔνεκα.

XXX. ΞΕ. Φέρε δὴ, τίνα ἀρχὴν τις ἂν ἄρξαιτο

παρακινδυνευτικοῦ λόγου; δοκῶ μὲν γὰρ τήνδ', ὦ παῖ, τὴν ὁδὸν ἀναγκαιοτάτην ἡμῖν εἶναι τρέπεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ποίαν δὴ;

ΞΕ. Τὰ δοκοῦντα νῦν ἐναργῶς ἔχειν ἐπισκέψασθαι
C πρῶτον, μὴ πη | τεταραγμένοι μὲν ὤμεν περὶ ταῦτα, ῥαδίως δ' ἀλλήλοις ὁμολογῶμεν ὡς εὐκρινῶς ἔχοντες.

ΘΕΑΙ. Λέγε σαφέστερον ὃ λέγεις.

ΞΕ. Εὐκόλως μοι δοκεῖ Παρμενίδης ἡμῖν διει-
λέχθαι καὶ πᾶς ὅστις πῶποτε ἐπὶ κρίσιν ὠρμησε τοῦ
τὰ ὄντα διορίσασθαι πόσα τε καὶ ποῖά ἐστιν.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Μῦθόν τινα ἕκαστος φαίνεται μοι διηγείσθαι
D παισὶν ὡς οὔσιν ἡμῖν, ὁ μὲν ὡς τρία τὰ ὄντα, πολεμεῖ
D δὲ ἀλλήλοις ἐνίοτε αὐτῶν ἅττα πη, τοτὲ δὲ καὶ φίλα | γι-
γνώμενα γάμους τε καὶ τόκους καὶ τροφὰς τῶν ἐκγόνων
παρέχεται· δύο δὲ ἕτερος εἰπών, ὑγρὸν καὶ ξηρὸν ἢ
θερμὸν καὶ ψυχρὸν, συνοικίξει τε αὐτὰ καὶ ἐκδίδωσι·
τὸ δὲ παρ' ἡμῖν Ἑλεατικὸν ἔθνος, ἀπὸ Ξενοφάνους τε
καὶ ἔτι πρόσθεν ἀρξάμενον, ὡς ἐνὸς ὄντος τῶν πάντων
καλουμένων οὕτω διεξέρχεται τοῖς μύθοις. Ἰάδες δὲ
E συμπλέκειν ἀσφαλέστατον | ἀμφοτέρω καὶ λέγειν ὡς τὸ
ὄν πολλὰ τε καὶ ἓν ἐστιν, ἐχθρὰ δὲ καὶ φιλία συν-
έχεται. διαφερόμενον γὰρ αἰεὶ ξυμφέρεται, φασὶν αἰ
συντονώτεραι τῶν Μουσῶν· αἰ δὲ μαλακώτεραι τὸ μὲν
αἰεὶ ταῦτα οὕτως ἔχειν ἐχάλασαν, ἐν μέρει δὲ τοτὲ μὲν
ἐν εἶναί φασι τὸ πᾶν καὶ φίλον ὑπ' Ἀφροδίτης, τοτὲ
243 δὲ | πολλὰ καὶ πολέμιον αὐτὸ αὐτῷ διὰ νεϊκός τι. ταῦτα
δὲ πάντα εἰ μὲν ἀληθῶς τις ἢ μὴ τούτων εἴρηκε,
χαλεπὸν καὶ πλημμυλὲς οὕτω μεγάλα κλεινοῖς καὶ

παλαιοῖς ἀνδράσιν ἐπιτιμᾶν· ἐκεῖνο δὲ ἀνεπίφθονον ἀποφήνασθαι.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι λίαν τῶν πολλῶν ἡμῶν ὑπεριδόντες ὠλιγόρησαν· οὐδὲν γὰρ φροντίσαντες εἶτ' ἐπακολουθοῦμεν αὐτοῖς λέγουσιν εἴτε ἀπολειπόμεθα, περαίνουσι τὸ σφέτερον αὐτῶν | ἕκαστοι. B

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Ὅταν τις αὐτῶν φθέρῃται λέγων ὡς ἔστιν ἢ γέγονεν ἢ γίγνεται πολλὰ ἢ ἓν ἢ δύο, καὶ θερμὸν αὐτῷ ψυχρῷ συγκεραννύμενον, ἄλλοθί πη διακρίσεις καὶ συγκρίσεις ὑποτιθεῖς, τούτων, ὦ Θεαίτητε, ἐκάστοτε σύ τι πρὸς θεῶν ξυνιεῖς ὅτι λέγουσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ ὅτε μὲν ἦν νεώτερος, τοῦτό τε τὸ νῦν ἀπορούμενον ὁπότε τις εἶποι, τὸ μὴ ὄν, ἀκριβῶς ὥμην ξυνιέναι. νῦν δὲ ὁρᾷς ἔν' ἐσμέν αὐτοῦ πέρι τῆς ἀπορίας.

| ΘΕΑΙ. Ὅρῳ. C

ΞΕ. Τάχα τοίνυν ἴσως οὐχ ἦττον καὶ κατὰ τὸ ὄν ταῦτόν τοῦτο πάθος εἰληφότες ἐν τῇ ψυχῇ περὶ μὲν τοῦτο εὐπορεῖν φαμεν καὶ μανθάνειν ὁπότεν τις αὐτὸ φθέρῃται, περὶ δὲ θάτερον οὐ, πρὸς ἀμφοτέρα ὁμοίως ἔχοντες.

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ τῶν προειρημένων ἡμῖν ταῦτόν τοῦτο εἰρήσθω.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

XXXI. ΞΕ. Τῶν μὲν τοίνυν πολλῶν πέρι καὶ μετὰ τοῦτο σκεψόμεθ', ἂν δόξη, περὶ | δὲ τοῦ μεγίστου D
τε καὶ ἀρχηγοῦ πρώτου νῦν σκεπτέον.

ΘΕΑΙ. Τίνος δὴ λέγεις; ἢ δῆλον ὅτι τὸ ὄν φῆς

πρῶτον δεῖν διερευνήσασθαι, τί ποθ' οἱ λέγοντες αὐτὸ δηλοῦν ἡγοῦνται;

ΞΕ. Κατὰ πόδα γε, ὦ Θεαίτητε, ὑπέλαβες. λέγω γὰρ δὴ ταύτη δεῖν ποιεῖσθαι τὴν μέθοδον ἡμᾶς, οἷον αὐτῶν παρόντων ἀναπνυθαινομένους ὧδε· φέρε, ὅποσοι θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἢ τινε δύο τοιούτω τὰ πάντ' εἶναι
 Ε φατε, τί ποτε ἄρα τοῦτ' ἐπ' ἀμφοῖν φθέγγεσθε, | λέγοντες ἄμφω καὶ ἐκάτερον εἶναι; τί τὸ εἶναι τοῦτο ὑπολάβωμεν ὑμῶν; πότερον τρίτον παρὰ τὰ δύο ἐκεῖνα, καὶ τρία τὸ πᾶν ἀλλὰ μὴ δύο ἔτι καθ' ὑμᾶς τιθῶμεν; οὐ γὰρ που τοῖν γε δυοῖν καλοῦντες θάτερον ὄν ἀμφοτέρα ὁμοίως εἶναι λέγετε· σχεδὸν γὰρ ἂν ἀμφοτέρως ἔν, ἀλλ' οὐ δύο εἶτην.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΞΕ. Ἄλλ' ἄρα τὰ ἄμφω βούλεσθε καλεῖν ὄν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

244 ΞΕ. Ἄλλ', ὦ φίλοι, φήσομεν, | κἂν οὕτω τὰ δύο λέγοιτε ἂν σαφέστατα ἔν.

ΘΕΑΙ. Ὁρθότατα εἴρηκας.

ΞΕ. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡμεῖς ἠπορήκαμεν, ὑμεῖς αὐτὰ ἡμῖν ἐμφανίζετε ἱκανῶς, τί ποτε βούλεσθε σημαίνειν ὁπόταν ὄν φθέγγησθε. δῆλον γὰρ ὡς ὑμεῖς μὲν ταῦτα πάσαι γινώσκετε, ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ μὲν ᾧόμεθα, νῦν δ' ἠπορήκαμεν. διδάσκετε οὖν πρῶτον τοῦτ' αὐτὸ ἡμᾶς, ἵνα μὴ δοξάζωμεν μανθάνειν μὲν τὰ λεγόμενα παρ' ὑμῶν, τὸ δὲ τούτου γίγνηται πᾶν τούναντίον. ταῦτα
 Β δὴ | λέγοντές τε καὶ ἀξιοῦντες παρὰ τε τούτων καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, ὅσοι πλεῖον ἑνὸς λέγουσι τὸ πᾶν εἶναι, μῶν, ὦ παῖ, τί πλημμελήσομεν;

ΘΕΑΙ. Ἥμιστά γε.

XXXII. ΞΕ. Τί δέ; παρὰ τῶν ἐν τὸ πᾶν λεγόντων ἄρ' οὐ πευστέον εἰς δύναμιν τίποτε λέγουσι τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τόδε τοίνυν ἀποκρινέσθων. ἔν ποὺ φατε μόνον εἶναι; φαμὲν γάρ, φήσουσιν. ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; ὄν καλεῖτέ τι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πότερον ὅπερ ἔν, ἐπὶ τῷ | αὐτῷ προσχω- C
μενοι δυοῖν ὀνόμασιν, ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Τίς οὖν αὐτοῖς ἢ μετὰ τοῦτ', ὧ ξένε, ἀποκρισῖς;

ΞΕ. Δῆλον, ὧ Θεαίτητε, ὅτι τῷ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ὑποθεμένῳ πρὸς τὸ νῦν ἐρωτηθὲν καὶ πρὸς ἄλλο δὲ ὁτιοῦν οὐ πάντων ῥᾶστον ἀποκρίνασθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τό τε δύο ὀνόματα ὁμολογεῖν εἶναι μηδὲν θέμενον πλὴν ἐν καταγέλαστόν που.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ τὸ παράπαν γε ἀποδέχεσθαί του λέγοντος, ὡς ἔστιν | ὄνομά τι, λόγον οὐκ ἂν ἔχοι. D

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τιθεῖς τε τοῦνομα τοῦ πράγματος ἕτερον δύο λέγει ποὺ τινε.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἂν ταῦτόν γε αὐτῷ τιθῆ τοῦνομα, ἢ μηδενὸς ὄνομα ἀναγκασθήσεται λέγειν, εἰ δέ τις αὐτὸ φήσει, συμβήσεται τὸ ὄνομα ὀνόματος ὄνομα μόνον, ἄλλον δὲ οὐδενὸς ὄν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Καὶ τὸ ἐν γε, ἐνὸς ἐν ὄν μόνον, καὶ τοῦτο ὀνόματος αὖ τὸ ἐν ὄν.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ ὅλον ἕτερον τοῦ ὄντος ἐνὸς ἢ ταῦ-
τὸν φήσουσι τούτῳ;

E | ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ φήσουσί τε καὶ φασίν;

ΞΕ. Εἰ τοίνυν ὅλον ἐστίν, ὥσπερ καὶ Παρμενίδης λέγει,

πάντοθεν εὐκύκλου σφαιρῆς ἐναλίγκιον ὄγκῳ,
μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ οὔτε τι μεῖζον
οὔτε τι βαιότερον πελέναι χρεόν ἐστι τῇ ἢ τῇ,
τοιούτων γε ὄν τὸ ὄν μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει, ταῦτα
δὲ ἔχον πᾶσα ἀνάγκη μέρη ἔχειν· ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

245 ΞΕ. Ἀλλὰ | μὴν τό γε μεμερισμένον πάθος μὲν
τοῦ ἐνὸς ἔχειν ἐπὶ τοῖς μέρεσι πᾶσιν οὐδὲν ἀποκωλύει,
καὶ ταύτῃ δὴ πᾶν τε ὄν καὶ ὅλον ἐν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;

ΞΕ. Τὸ δὲ πεπονθὸς ταῦτα ἄρ' οὐκ ἀδύνατον
αὐτό γε τὸ ἐν αὐτὸ εἶναι;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ἀμερῆς δήπου δεῖ παντελῶς τό γε ἀληθῶς
ἐν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον εἰρησθαι.

ΘΕΑΙ. Δεῖ γὰρ οὖν.

B ΞΕ. Τὸ δέ γε τοιούτων ἐκ | πολλῶν μερῶν ὄν οὐ
συμφωνήσει τῷ [ὄλω] λόγῳ.

ΘΕΑΙ. Μανθάνω.

ΞΕ. Πότερον δὴ πάθος ἔχον τὸ ὄν τοῦ ἐνὸς οὐ-
τως ἐν τε ἔσται καὶ ὅλον, ἢ παντάπασι μὴ λέγωμεν
ὅλον εἶναι τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Χαλεπήν προβέβληκας αἴρεσιν.

ΞΕ. Ἀληθέστατα μέντοι λέγεις. πεπονθός τε γὰρ τὸ ὄν ἐν εἶναι πῶς, οὐ ταῦτὸν ὄν τῶ ἐν φαίνεται, καὶ πλέονα δὴ τὰ πάντα ἐνὸς ἔσται.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐάν γε τὸ ὄν ἢ μὴ ὄλον διὰ τὸ | πεπονθέναι τὸ ὑπ' ἐκείνου πάθος, ἢ δὲ αὐτὸ τὸ ὄλον, C
ἐνδεῆς τὸ ὄν ἑαυτοῦ ξυμβαίνει.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἑαυτοῦ στερό-
μενον οὐκ ὄν ἔσται τὸ ὄν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Καὶ ἐνός γε αὐ πλείω τὰ πάντα γίγνεται, τοῦ τε
ὄντος καὶ τοῦ ὄλου χωρὶς ἰδίαν ἑκατέρου φύσιν εἰληφότος.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μὴ ὄντος δέ γε τὸ παράπαν τοῦ ὄλου, ταῦτά
τε ταῦτα ὑπάρχει τῶ ὄντι καὶ πρὸς τῶ μὴ εἶναι μῆδ' |
ἂν γενέσθαι ποτὲ ὄν. D

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Τὸ γενόμενον αἰεὶ γέγονεν ὄλον· ὥστε οὔτε
οὐσίαν οὔτε γένεσιν ὡς οὔσαν δεῖ προσαγορεύειν [τὸ
ἐν ἢ] τὸ ὄλον ἐν τοῖς οὔσι μὴ τιθέντα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν ἔοικε ταῦθ' οὕτως ἔχειν.

ΞΕ. Καὶ μὴν οὐδ' ὅποσονοῦν τι δεῖ τὸ μὴ ὄλον
εἶναι· ποσόν τι γὰρ ὄν, ὅπόσον ἂν ἢ, τοσοῦτον ὄλον
ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ γε.

ΞΕ. Καὶ τοίνυν ἄλλα μυρία ἀπεράντους ἀπορίας
ἕκαστον εἰληφὸς φανεῖται τῶ τὸ ὄν | εἶτε δύο τινὲ εἶτε E
ἐν μόνον εἶναι λέγοντι.

ΘΕΑΙ. Δηλοῖ σχεδὸν καὶ τὰ νῦν ὑποφαίνοντα· συνάπτεται γὰρ ἕτερον ἐξ ἄλλου, μείζω καὶ χαλεπωτέραν φέρον περὶ τῶν ἔμπροσθεν ἀεὶ ῥηθέντων πλάνην.

XXXIII. ΞΕ. Τοὺς μὲν τοίνυν διακριβολογούμενους ὄντος τε πέρι καὶ μὴ πάντας μὲν οὐ διεληλύθαμεν, ὅμως δὲ ἱκανῶς ἐχέτω· τοὺς δὲ ἄλλως λέγοντας ἀν' θεατέον, ἵν' ἐκ πάντων εἰδῶμεν ὅτι τὸ ὄν τοῦ μὴ
246 ὄντος οὐδὲν εὐπορώτερον | εἰπεῖν ὅτι ποτ' ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν πορεύεσθαι χρὴ καὶ ἐπὶ τούτους.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἔοικέ γε ἐν αὐτοῖς οἷον γιγαντομαχία τις εἶναι διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν περὶ τῆς οὐσίας πρὸς ἀλλήλους.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἱ μὲν εἰς γῆν ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου πάντα ἔλκουσι, ταῖς χερσὶν ἀτεχνῶς πέτρας καὶ δρυῖς περιλαμβάνοντες. τῶν γὰρ τοιούτων ἐφαπτόμενοι πάντων δυσχυρίζονται τοῦτο εἶναι μόνον ὃ παρέχει προσβολὴν καὶ ἐπαφήν τινα, ταῦτόν σῶμα καὶ οὐσίαν ὀριζόμενοι,
B τῶν δὲ ἄλλων | εἴ τις τί φησι μὴ σῶμα ἔχον εἶναι, καταφρονοῦντες τὸ παράπαν καὶ οὐδὲν ἐθέλοντες ἄλλο ἀκούειν.

ΘΕΑΙ. Ἡ δεινοὺς εἰρηκας ἄνδρας· ἤδη γὰρ καὶ ἐγὼ τούτων συχνοῖς προσέτυχον.

ΞΕ. Τοιγαροῦν οἱ πρὸς αὐτοὺς ἀμφισβητοῦντες μάλα εὐλαβῶς ἄνωθεν ἐξ ἀοράτου ποθὲν ἀμύνονται, νοητὰ ἄττα καὶ ἀσώματα εἶδη βιαζόμενοι τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν εἶναι· τὰ δὲ ἐκείνων σώματα καὶ τὴν λεγομένην
C ὑπ' αὐτῶν ἀλήθειαν κατὰ σμικρὰ | διαθραύοντες ἐν τοῖς λόγοις γένεσιν ἀντ' οὐσίας φερομένην τινὰ προσ-

αγορεύουσιν. ἐν μέσῳ δὲ περὶ ταῦτα ἄπλετος ἀμφοτέ-
ρων μάχη τις, ὧ Θεαίτητε, αἰεὶ ξυνέστηκεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Παρ' ἀμφοῖν τοίνυν τοῖν γενοῖν κατὰ μέρος
λάβωμεν λόγον ὑπὲρ ἧς τίθενται τῆς οὐσίας.

ΘΕΑΙ. Πῶς οὖν δὴ ληψόμεθα;

ΞΕ. Παρὰ μὲν τῶν ἐν εἶδεσιν αὐτὴν τιθεμένων
ῥᾶον· ἡμερώτεροι γάρ· παρὰ δὲ τῶν εἰς σῶμα πάντα
ἐλκόντων βία | χαλεπώτερον, ἴσως δὲ καὶ σχεδὸν ἀδύ- D
νατον. ἀλλ' ὧδέ μοι δεῖν δοκεῖ περὶ αὐτῶν δοῦν.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Μάλιστα μὲν, εἴ πη δυνατὸν ἦν, ἔργῳ βελτίους
αὐτοὺς ποιεῖν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἐγχωρεῖ, λόγῳ ποιῶμεν,
ὑποτιθέμενοι νομιμώτερον αὐτοὺς ἢ νῦν ἐθέλουσας ἂν
ἀποκρίνασθαι. τὸ γὰρ ὁμολογηθὲν παρὰ βελτιόνων που
κυριώτερον ἢ τὸ παρὰ χειρόνων· ἡμεῖς δὲ οὐ τούτων
φροντίζομεν, ἀλλὰ τάληθὲς ζητοῦμεν.

ΘΕΑΙ. | Ὅρθότατα.

E

XXXIV. ΞΕ. Κέλευε δὴ τοὺς βελτίους γεγονότας
ἀποκρίνασθαί σοι, καὶ τὸ λεχθὲν παρ' αὐτῶν ἀφερ-
μήνευε.

ΘΕΑΙ. Ταῦτ' ἔσται.

ΞΕ. Λεγόντων δὴ θνητὸν ζῶον εἶ φασιν εἶναί τι.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὖ;

ΞΕ. Τοῦτο δὲ οὐ σῶμα ἔμψυχον ὁμολογοῦσιν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τιθέντες τι τῶν ὄντων ψυχὴν;

| ΘΕΑΙ. Ναί.

247

ΞΕ. Τί δέ; ψυχὴν οὐ τὴν μὲν δικαίαν, τὴν δὲ ἄδικὸν
φασιν εἶναι, καὶ τὴν μὲν φρόνιμον, τὴν δὲ ἄφρονα;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ δικαιοσύνης ἔξει καὶ παρουσία τοιαύτην αὐτῶν ἐκάστην γίγνεσθαι, καὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἐναντίαν;

ΘΕΑΙ. Ναί, καὶ ταῦτα ξύμφασιν.

ΞΕ. Ἄλλὰ μὴν τό γε δυνατόν τῳ παραγίγνεσθαι καὶ ἀπογίγνεσθαι πάντως εἶναι τί φήσουσιν.

ΘΕΑΙ. Φασὶ μὲν οὖν.

B ΞΕ. Οὔσης οὖν δικαιοσύνης καὶ | φρονήσεως καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς καὶ τῶν ἐναντίων, καὶ δὴ καὶ ψυχῆς, ἐν ἧ ταῦτα ἐγγίγνεται, πότερον ὄρατόν καὶ ἀπτόν εἶναι φασὶ τι αὐτῶν ἢ πάντα ἀόρατα;

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὐδὲν τούτων γε ὄρατόν.

ΞΕ. Τί δέ; τῶν τοιούτων μῶν σῶμά τι λέγουσιν ἴσχειν;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο οὐκέτι κατὰ ταῦτ' ἀποκρίνονται πᾶν, ἀλλὰ τὴν μὲν ψυχὴν αὐτὴν δοκεῖν σφίσι σῶμά τι κεκτῆσθαι, φρόνησιν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ὣν ἠρώτηκας, αἰσχύνονται τὸ τολμᾶν ἢ μηδὲν τῶν | ὄν-
C των αὐτὰ ὁμολογεῖν ἢ πάντ' εἶναι σώματα δυσχυρίζεσθαι.

ΞΕ. Σαφῶς γὰρ ἡμῖν, ὦ Θεαίτητε, βελτίους γεγόνασιν ἄνδρες· ἐπεὶ τούτων οὐδ' ἂν ἐν ἐπαισχυνθεῖεν οἷ γε αὐτῶν σπαρτοὶ τε καὶ αὐτόχθονες, ἀλλὰ διατείνουσι τ' ἂν πᾶν, ὃ μὴ δυνατοὶ ταῖς χερσὶ ξυμπιέξουσιν εἰσίν, ὡς ἄρα τοῦτο οὐδὲν τὸ παράπαν ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οἷα διανοοῦνται λέγεις.

ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἀνερωτῶμεν αὐτούς· εἰ γάρ τι καὶ σμικρὸν ἐθέλουσι τῶν ὄντων συγχωρεῖν ἀσώ-
D ματον, | ἔξαρκεῖ. τὸ γὰρ ἐπὶ τε τούτοις ἅμα καὶ ἐπ'

ἐκείνοις ὅσα ἔχει σῶμα ξυμφυῆς γεγονός, εἰς ὃ βλέποντες ἀμφοτέρω εἶναι λέγουσι, τοῦτο αὐτοῖς ῥητέον. τάχ' οὖν ἴσως ἂν ἀποροῖεν. εἰ δὴ τι τοιοῦτον πεπόνθασι, σκόπει, προτεινομένων ἡμῶν, ἅρ' ἐθέλοιεν ἂν δέχεσθαι καὶ ὁμολογεῖν τοιούτ' εἶναι τὸ ὄν.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ; λέγε, καὶ τάχα εἰσόμεθα.

ΞΕ. Λέγω δὴ τὸ καὶ ὁποιοῦν τινα κεκτημένον δύναμιν εἶτ' εἰς τὸ ποιεῖν ἕτερον ὀτιοῦν πεφυκός εἶτ' εἰς | τὸ παθεῖν καὶ σμικρότατον ὑπὸ τοῦ φανλοτάτου, E
κἂν εἰ μόνον εἰς ἅπαξ, πᾶν τοῦτο ὄντως εἶναι· τίθεμαι γὰρ ὄρον ὀρίζειν τὰ ὄντα, ὡς ἔστιν οὐκ ἄλλο τι πλὴν δύναμις.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἐπέιπερ αὐτοί γε οὐκ ἔχουσιν ἐν τῷ παρόντι τούτου βέλτιον λέγειν, δέχονται τοῦτο.

ΞΕ. Καλῶς· ἴσως γὰρ ἂν εἰς ὕστερον ἡμῖν τε καὶ τούτοις ἕτερον ἂν φανεῖη. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοῦτο | ἡμῖν ἐνταῦθα μενέτω ξυνομολογηθέν. 248

ΘΕΑΙ. Μένει.

XXXV. ΞΕ. Πρὸς δὴ τοὺς ἐτέρους ἴωμεν, τοὺς τῶν εἰδῶν φίλους· σὺ δ' ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ τούτων ἀφερμήνευε.

ΘΕΑΙ. Ταῦτ' ἔσται.

ΞΕ. Γένεσιν, τὴν δὲ οὐσίαν χωρὶς που διελόμενοι λέγετε; ἢ γὰρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ σώματι μὲν ἡμᾶς γενέσει δι' αἰσθήσεως κοινωνεῖν, διὰ λογισμοῦ δὲ ψυχῇ πρὸς τὴν ὄντως οὐσίαν, ἣν αἰεὶ κατὰ ταῦτ' ὡσαύτως ἔχειν φατέ, γένεσιν δὲ ἄλλοτε ἄλλως.

| ΘΕΑΙ. Φαμὲν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὲ δὴ κοινωνεῖν, ὃ πάντων ἄριστοι, τί τοῦθ' ὑμᾶς ἐπ' ἀμφοῖν λέγειν φῶμεν; ἄρ' οὐ τὸ νῦν δὴ παρ' ἡμῶν ῥηθέν;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Πάθημα ἢ ποίημα ἐκ δυνάμεώς τινος ἀπὸ τῶν πρὸς ἄλληλα ξυνιόντων γιγνόμενον. τάχ' οὖν, ὃ Θεαίτητε, αὐτῶν τὴν πρὸς ταῦτα ἀπόκρισιν σὺ μὲν οὐ κατακούεις, ἐγὼ δὲ ἴσως διὰ συνήθειαν.

ΘΕΑΙ. Τίν' οὖν δὴ λέγουσι λόγον;

C ΞΕ. Οὐ συγχωροῦσιν ἡμῖν τὸ νῦν δὴ | ῥηθὲν πρὸς τοὺς γηγενεῖς οὐσίας πέρι.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἰκανὸν ἔθεμεν ὄρον πού τῶν ὄντων, ὅταν τῷ παρῆ ἢ τοῦ πάσχειν ἢ δρᾶν καὶ πρὸς τὸ σμικρότατον δύναμις;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πρὸς δὴ ταῦτα τόδε λέγουσιν, ὅτι γενέσκει μὲν μέτεστι τοῦ πάσχειν καὶ ποιεῖν δυνάμεως, πρὸς δὲ οὐσίαν τούτων οὐδέτερον τὴν δύναμιν ἀρμόττειν φασίν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν λέγουσί τι;

D ΞΕ. Πρὸς ὃ γε λεκτέον ἡμῖν, ὅτι δεόμεθα παρ' αὐτῶν ἔτι πυθέσθαι | σαφέστερον, εἰ προσομολογοῦσι τὴν μὲν ψυχὴν γινώσκειν, τὴν δ' οὐσίαν γινώσκεσθαι.

ΘΕΑΙ. Φασὶ μὴν τοῦτό γε.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ γινώσκειν ἢ τὸ γινώσκεσθαί φατε ποίημα ἢ πάθος ἢ ἀμφοτέρου; ἢ τὸ μὲν πάθημα, τὸ δὲ θάτερον; ἢ παντάπασιν οὐδέτερον οὐδέτερον τούτων μεταλαμβάνειν;

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὡς οὐδέτερον οὐδέτερον· τὰναντία γὰρ ἂν τοῖς ἔμπροσθεν λέγοιεν.

ΞΕ. Μανθάνω· τόδε γε, ὡς τὸ γινώσκειν εἶπερ
 ἔσται ποιεῖν τι, τὸ | γινωσκόμενον ἀναγκαῖον αὐτὸ ξυμ- E
 βαίνει πάσχειν. τὴν οὐσίαν δὴ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον
 γινωσκομένην ὑπὸ τῆς γνώσεως, καθ' ὅσον γινώ-
 σκεται, κατὰ τοσοῦτον κινεῖσθαι διὰ τὸ πάσχειν, ὃ δὴ
 φάμεν οὐκ ἂν γενέσθαι περὶ τὸ ἡρεμοῦν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Τί δὲ πρὸς Διός; ὡς ἀληθῶς κίνησιν καὶ
 ζωὴν καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἢ ῥαδίως πεισθησόμεθα
 τῷ παντελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι, μηδὲ ζῆν αὐτὸ μηδὲ |
 φρονεῖν, ἀλλὰ σεμνὸν καὶ ἄγιον, νοῦν οὐκ ἔχον, ἀκί- 249
 νητον ἔστὸς εἶναι;

ΘΕΑΙ. Δεινὸν μὲντ' ἂν, ὃ ξένε, λόγον συγχωροῦμεν.

ΞΕ. Ἄλλὰ νοῦν μὲν ἔχειν, ζωὴν δὲ μὴ φῶμεν;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφοτέρα ἐνόητ' αὐτῷ λέγο-
 μεν, οὐ μὴν ἐν ψυχῇ γε φήσομεν αὐτὸ ἔχειν αὐτά;

ΘΕΑΙ. Καὶ τίν' ἂν ἕτερον ἔχοι τρόπον;

ΞΕ. Ἄλλὰ δῆτα νοῦν μὲν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν,
 ἀκίνητον μέντοι τὸ παράπαν ἔμψυχον ὄν ἐστάναι;

ΘΕΑΙ. Πάντα ἔμοιγε ἄλογα | ταῦτ' εἶναι φαίνεται. B

ΞΕ. Καὶ τὸ κινούμενον δὴ καὶ κίνησιν συγχωρη-
 τέον ὡς ὄντα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Ξυμβαίνει δ' οὖν, ὃ Θεαίτητε, ἀκινήτων τε
 ὄντων νοῦν μηδενὶ περὶ μηδενὸς εἶναι μηδαμοῦ.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἔάν αὐτὰ φερόμενα καὶ κινούμενα
 πάντ' εἶναι συγχωρῶμεν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ταῦτον
 τοῦτο ἐκ τῶν ὄντων ἐξαιρήσομεν.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ κατὰ ταῦτὰ καὶ ὡσαύτως καὶ περὶ τὸ αὐτὸ
C δοκεῖ σοι χωρὶς | στάσεως γενέσθαι ποτ' ἄν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Τί δ'; ἄνευ τούτων νοῦν καθορᾶς ὄντα ἢ
γενόμενον ἄν καὶ ὀπουοῦν;

ΘΕΑΙ. Ἦκιστα.

ΞΕ. Καὶ μὴν πρὸς γε τοῦτον παντὶ λόγῳ μαχετέον,
ὅς ἄν ἐπιστήμην ἢ φρόνησιν ἢ νοῦν ἀφανίζων ἰσχυρί-
ζηται περὶ τινος ὀπουοῦν.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τῷ δὴ φιλοσόφῳ καὶ ταῦτα μάλιστα τιμῶντι
πᾶσα, ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη διὰ ταῦτα, μήτε τῶν ἔν ἢ
D καὶ τὰ πολλὰ εἶδη λερόντων τὸ πᾶν ἐστηκὸς | ἀποδέ-
χεσθαι, τῶν τε αὖ πανταχῇ τὸ ὄν κινούντων μηδὲ τὸ
παράπαν ἀκούειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν παιδῶν εὐχὴν,
ὅσα ἀκίνητα καὶ κεκινημένα, τὸ ὄν τε καὶ τὸ πᾶν
ξυναμφοτέρα λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

XXXVI. ΞΕ. Τί οὖν; ἄρ' οὐκ ἐπιεικῶς ἤδη φαινό-
μεθα περιειληφέναι τῷ λόγῳ τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Βαβαί μέντ' ἄν ἄρα, ὦ Θεαίτητε, ὡς μοι δοκοῦ-
μεν νῦν αὐτοῦ γνώσεσθαι πέρι τὴν ἀπορίαν τῆς σκέψεως.

E | ΘΕΑΙ. Πῶς αὖ καὶ τί τοῦτ' εἰρηκας;

ΞΕ. Ὡ μακάριε, οὐκ ἐννοεῖς ὅτι νῦν ἐσμεν ἐν
ἀγνοίᾳ τῇ πλείστῃ περὶ αὐτοῦ, φαινόμεθα δὲ τί λέγειν
ἡμῖν αὐτοῖς;

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ γοῦν· ὅπῃ δ' αὖ λελήθαμεν οὕτως
ἔχοντες, οὐ πάνυ ξυνίημι.

ΞΕ. Σκόπει δὴ σαφέστερον, εἰ ταῦτα νῦν ἕνω-
μομολογοῦντες | δικαίως ἂν ἐπερωτηθῆμεν ἅπερ αὐτοὶ τότε 250
ἠρωτῶμεν τοὺς λέγοντας εἶναι τὸ πᾶν θερμὸν καὶ
ψυχρόν.

ΘΕΑΙ. Ποῖα; ὑπόμνησόν με.

ΞΕ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ πειράσομαί γε δρᾶν τοῦτο,
ἠρωτῶν δὲ καθάπερ ἐκείνους τότε, ἵνα ἅμα τι καὶ
προῖωμεν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Εἶεν δὴ, κίνησιν καὶ στάσιν ἄρ' οὐκ ἐναν-
τιώτατα λέγεις ἀλλήλοις;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν εἶναί γε ὁμοίως φῆς ἀμφοτέρα αὐτὰ
καὶ ἐκάτερον;

ΘΕΑΙ. | Φημί γὰρ οὖν.

B

ΞΕ. Ἄρα κινεῖσθαι λέγων ἀμφοτέρα καὶ ἐκάτερον,
ὅταν εἶναι συγχωρῆς;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἄλλ' ἐστάναι σημαίνεις λέγων αὐτὰ ἀμφοτέρα
εἶναι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Τρίτον ἄρα τι παρὰ ταῦτα τὸ ὄν ἐν τῇ ψυχῇ
τιθεῖς, ὡς ὑπ' ἐκείνου τὴν τε στάσιν καὶ τὴν κίνησιν
περιεχομένην, συλλαβῶν καὶ ἀπιδῶν αὐτῶν πρὸς τὴν
τῆς οὐσίας κοινωνίαν, οὕτως εἶναι προσεῖπες ἀμφοτέρα;

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύομεν ὡς | ἀληθῶς τρίτον ἀπο- C
μαντεύεσθαι τι τὸ ὄν, ὅταν κίνησιν καὶ στάσιν εἶναι
λέγωμεν.

ΞΕ. Οὐκ ἄρα κίνησις καὶ στάσις ἐστὶ ξυναμφοτέρον
τὸ ὄν, ἀλλ' ἕτερον δὴ τι τούτων.

ΘΕΑΙ. Ἐοικεν.

ΞΕ. Κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄρα τὸ ὄν οὔτε ἔστηκεν οὔτε κινεῖται.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Ποῖ δὴ χρὴ τὴν διάνοιαν ἔτι τρέπειν τὸν βουλόμενον ἑναργές τι περὶ αὐτοῦ παρ' ἑαυτῷ βεβαιώσασθαι;

ΘΕΑΙ. Ποῖ γάρ;

ΞΕ. Οἶμαι μὲν οὐδαμῶς ἔτι ῥάδιον. εἰ γάρ τι
D μὴ | κινεῖται, πῶς οὐχ ἔστηκεν; ἢ τὸ μηδαμῶς ἔστος
πῶς οὐκ αὖ κινεῖται; τὸ δὲ ὄν ἡμῖν νῦν ἔκτος τούτων
ἀμφοτέρων ἀναπέφανται. ἢ δυνατὸν οὖν τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Πάντων μὲν οὖν ἀδυνατώτατον.

ΞΕ. Τόδε τοίνυν μνησθῆναι δίκαιον ἐπὶ τούτοις.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τοῦ μὴ ὄντος ἐρωτηθέντες τοῦνομα ἐφ'
ὅτι ποτὲ δεῖ φέρειν, πάσῃ συνεσχόμεθα ἀπορίᾳ. μέμνησαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Μῶν οὖν ἐν ἐλάττονί τινι νῦν ἔσμεν ἀπορία
E | περὶ τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ μὲν, ὦ ξέने, εἰ δυνατὸν εἰπεῖν, ἐν
πλείονι φαινόμεθα.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐνταῦθα κείσθω διηπορη-
μένον· ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἴσου τό τε ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν ἀπο-
ρίας μετελήφατον, νῦν ἐλπίς ἤδη καθ' ἅπερ ἂν
αὐτῶν θάτερον εἴτε ἀμυδρότερον εἴτε σαφέστερον ἀνα-
φαίνεται, καὶ θάτερον οὕτως ἀναφαίνεσθαι· καὶ ἐὰν
251 αὖ μηδέτερον ἰδεῖν | δυνώμεθα, τὸν γοῦν λόγον ὅπη-
περ ἂν οἰοί τε ὦμεν εὐπρεπέστατα διωσόμεθα οὕτως
ἀμφοῖν ἅμα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς.

ΞΕ. Λέγομεν δὴ καθ' ὄντινά ποτε τρόπον πολλοῖς ὀνόμασι ταῦτόν τοῦτο ἐκάστοτε προσαγορεύομεν.

ΘΕΑΙ. Οἷον δὴ τί; παράδειγμα εἰπέ.

XXXVII. ΞΕ. Λέγομεν ἄνθρωπον δὴ πον πόλλ' ἄττα ἐπονομάζοντες, τὰ τε χρώματα ἐπιφέροντες αὐτῶ καὶ τὰ σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κακίας καὶ ἀρετάς, ἐν οἷς πᾶσι καὶ ἑτέροις μυρίοις οὐ μόνον | ἄνθρωπον αὐ- B τὸν εἶναί φαμεν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸν καὶ ἕτερα ἄπειρα, καὶ τᾶλλα δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἐν ἕκαστον ὑποθέμενοι πάλιν αὐτὸ πολλὰ καὶ πολλοῖς ὀνόμασι λέγομεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΞΕ. Ὅθεν γε, οἶμαι, τοῖς τε νέοις καὶ τῶν γερόντων τοῖς ὀψιμαθέσι θοοίην παρεσκευάκαμεν· εὐθύς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον ὡς ἀδύνατον τὰ τε πολλὰ ἐν καὶ τὸ ἐν πολλὰ εἶναι, καὶ δὴ πον χαίρουσιν οὐκ ἔωντες ἀγαθὸν λέγειν | ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγα- C θὸν ἀγαθόν, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄνθρωπον. ἐντυγχάνεις γάρ, ὦ Θεαίτητε, ὡς ἐγῶμαι, πολλάκις τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακόσιν, ἐνίοτε πρεσβυτέροις ἀνθρώποις, καὶ ὑπὸ πενίας τῆς περὶ φρόνησιν κτήσεως τὰ τοιαῦτα τεθαυμακόσι, καὶ δὴ τι καὶ πάσσοφον οἰομένοισι τοῦτο αὐτὸ ἀνευρηκέναι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἴνα τοίνυν πρὸς ἅπαντας ἡμῖν ὁ λόγος ἦ τοὺς πάποτε περὶ οὐσίας καὶ ὀτιοῦν διαλεχθέντας, ἔστω καὶ πρὸς τούτους | καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅσοις D ἐμπροσθεν διειλέγμεθα, τὰ νῦν ὡς ἐν ἐρωτήσει λεχθησόμενα.

ΘΕΑΙ. Τὰ ποῖα δῆ;

ΞΕ. Πότερον μήτε τὴν οὐσίαν κινήσει καὶ στάσει προσάπτωμεν μήτε ἄλλο ἄλλῳ μηδὲν μηδενί, ἀλλ' ὡς ἄμικτα ὄντα καὶ ἀδύνατον μεταλαμβάνειν ἀλλήλων οὕτως αὐτὰ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν λόγοις τιθῶμεν; ἢ πάντα εἰς ταῦτόν ξυνάγωμεν ὡς δυνατὰ ἐπικοινωνεῖν ἀλλήλοις; ἢ τὰ μὲν, τὰ δὲ μή; τούτων, ὦ Θεαίτητε, τί ποτ'

Ε ἂν | αὐτοὺς προαιρεῖσθαι φήσαιμεν;

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ὑπὲρ αὐτῶν οὐδὲν ἔχω πρὸς ταῦτα ἀποκρίνασθαι· τί οὖν οὐ καθ' ἐν ἀποκρινόμενος ἐφ' ἐκάστου τὰ ξυμβαίνοντα ἐσκέψω;

ΞΕ. Καλῶς λέγεις, καὶ τιθῶμέν γε αὐτοὺς λέγειν, εἰ βούλει, πρῶτον μηδενὶ μηδὲν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν κοινωνίας εἰς μηδέν. οὐκοῦν κινήσεις τε καὶ στάσεις οὐδαμῆ μεθέξετον οὐσίας;

252 ΘΕΑΙ. | Οὐ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; ἔσται πότερον αὐτῶν οὐσίας μὴ προσκοινωνοῦν;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔσται.

ΞΕ. Ταχὺ δὴ ταύτη γε τῇ συνομολογίᾳ πάντα ἀνάστατα γέγονεν, ὡς ἔοικεν, ἅμα τε τῶν τὸ πᾶν κινούντων καὶ τῶν ὡς ἐν ἰστένων καὶ ὅσοι κατ' εἶδη τὰ ὄντα κατὰ ταῦτ' ὡσαύτως ἔχοντα εἶναι φασιν ἀεὶ· πάντες γὰρ οὗτοι τό γε εἶναι προσάπτουσιν, οἱ μὲν ὄντως κινεῖσθαι λέγοντες, οἱ δὲ ὄντως ἐστηκότ' εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

Β ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ ὅσοι τοτὲ μὲν | ξυντιθέασιν τὰ πάντα, τοτὲ δὲ διαιροῦσιν, εἴτε εἰς ἓν καὶ ἐξ ἑνὸς ἄπειρα εἴτε εἰς πέρασ ἔχοντα στοιχεῖα διαιρούμενοι καὶ ἐκ τούτων συντιθέντες, ὁμοίως μὲν ἔὰν ἐν μέρει τοῦτο

τιθῶσι γιγνόμενον, ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν αἰεί, κατὰ πάντα
ταῦτα λέγοιεν ἂν οὐδέν, εἶπερ μηδεμία ἔστι ξύμμιξις.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ἔτι τοίνυν ἂν αὐτοὶ πάντων καταγελαστότατα
μετίοιεν τὸν λόγον οἱ μηδὲν ἑῶντες κοινωνία παθήματος
ἑτέρου θάτερον προσαγορεύειν.

| ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τῷ τε εἶναί που περὶ πάντα ἀναγκάζονται
χοῆσθαι καὶ τῷ χωρὶς καὶ τῷ ἄλλων καὶ τῷ καθ' αὐτὸ
καὶ μυροῖσις ἑτέροις, ὧν ἀκρατεῖς ὄντες εἴργεσθαι καὶ
μὴ συνάπτειν ἐν τοῖς λόγοις οὐκ ἄλλων δέονται τῶν
ἐξελεγχόντων, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον οἰκοθεν τὸν πολέ-
μιον καὶ ἐναντιωσόμενον ἔχοντες, ἐντὸς ὑποφθεγγό-
μενον ὥσπερ τὸν ἄτοπον Εὐρυκλέα περιφέροντες αἰε-
πορεύονται.

| ΘΕΑΙ. Κομιδῇ λέγεις ὁμοίον τε καὶ ἀληθές. D

ΞΕ. Τί δ', ἂν πάντα ἀλλήλοις ἑῶμεν δύναμιν
ἔχειν ἐπικοινωνίας;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο μὲν οἷός τε κἀγὼ διαλύειν.

ΞΕ. Πῶς;

ΘΕΑΙ. Ὅτι κίνησις τε αὐτὴ παντάπασιν ἴσται
ἂν καὶ στάσις αὖ πάλιν αὐτὴ κινεῖτο, εἶπερ ἐπιγιγνοί-
σθην ἐπ' ἀλλήλοις.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γέ που ταῖς μεγίσταις ἀνάγ-
καις ἀδύνατον, κίνησιν τε ἴστασθαι καὶ στάσιν κινεῖ-
σθαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τὸ τρίτον δὴ μόνον λοιπόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

XXXVIII. ΞΕ. Καὶ μὴν ἔν γέ | τι τούτων ἀναγ- E

καίον, ἢ πάντα ἢ μηδὲν ἢ τὰ μὲν ἐθέλειν, τὰ δὲ μὴ συμμίγνυσθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τὰ γε δύο ἀδύνατον εὐρέσθαι.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πᾶς ἄρα ὁ βουλόμενος ὀρθῶς ἀποκρίνεσθαι τὸ λοιπὸν τῶν τριῶν θήσει.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ὅτε δὴ τὰ μὲν ἐθέλει τοῦτο δοῦν, τὰ δ' οὐ, 253 σχεδὸν οἶον τὰ γράμματα | πεπονθότ' ἂν εἴη. καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ μὲν ἀναρμοστέϊ που πρὸς ἄλληλα, τὰ δὲ ξυναρμόττει.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τὰ δέ γε φωνήεντα διαφερόντως τῶν ἄλλων οἶον δεσμὸς διὰ πάντων κεχώρηκεν, ὥστε ἄνευ τινὸς αὐτῶν ἀδύνατον ἀρμόττειν καὶ τῶν ἄλλων ἕτερον ἐτέρῳ.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε.

ΞΕ. Πᾶς οὖν οἶδεν ὅποια ὅποιοις δυνατὰ κοινω-
νεῖν, ἢ τέχνης δεῖ τῷ μέλλοντι δοῦν ἱκανῶς αὐτά;

ΘΕΑΙ. Τέχνης.

ΞΕ. Ποίας;

ΘΕΑΙ. Τῆς γραμματικῆς.

ΞΕ. Τί δέ; περὶ τοὺς τῶν ὀξέων καὶ βαρέων |
B φθόγγους ἄρ' οὐχ οὕτως; ὁ μὲν τοὺς συγκεραυνυμένους
τε καὶ μὴ τέχνην ἔχων γιγνώσκειν μουσικός, ὁ δὲ μὴ
ξυνηὶς ἄμουσος;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Καὶ κατὰ τῶν ἄλλων δὴ τεχνῶν καὶ ἀτεχνῶν
τοιαῦτα εὐρήσομεν ἕτερα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τί δ' ; ἐπειδὴ καὶ τὰ γένη πρὸς ἄλληλα κατὰ ταῦτὰ μίξεως ἔχειν ὁμολογήκαμεν, ἄρ' οὐ μετ' ἐπιστήμης τινὸς ἀναγκαῖον διὰ τῶν λόγων πορευέσθαι τὸν ὀρθῶς μέλλοντα δεῖξιν ποῖα ποίοις συμφωνεῖ τῶν γενῶν καὶ ποῖα ἄλληλα οὐ δέχεται; καὶ δὴ | καὶ διὰ C πάντων εἰ συνέχοντα ἄτ' αὐτὰ ἔστιν, ὥστε συμμίγνυσθαι δυνατὰ εἶναι, καὶ πάλιν ἐν ταῖς διαιρέσεσιν, εἰ δι' ὅλων ἕτερα τῆς διαιρέσεως αἷτια;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐπιστήμης δεῖ, καὶ σχεδόν γε ἴσως τῆς μεγίστης;

XXXIX. ΞΕ. Τίν' οὖν αὐτὸ προσερούμεν, ὦ Θεαίτητε, ταύτην; ἢ πρὸς Διὸς ἐλάθομεν εἰς τὴν τῶν ἐλευθέρων ἐμπεσόντες ἐπιστήμην, καὶ κινδυνεύομεν ζητοῦντες τὸν σοφιστὴν πρότερον ἀνευρηκέναι τὸν φιλόσοφον;

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Τὸ κατὰ γένη διαιρεῖσθαι καὶ | μῆτε ταῦτὸν D εἶδος ἕτερον ἠγήσασθαι μῆτε ἕτερον ὃν ταῦτὸν μῶν οὐ τῆς διαλεκτικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ναί, φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὅ γε τοῦτο δυνατὸς δοῦν μίαν ἰδέαν διὰ πολλῶν, ἐνὸς ἐκάστου κειμένου χωρὶς, πάντη διατεταμένην ἱκανῶς διαισθάνεται, καὶ πολλὰς ἑτέρας ἀλλήλων ὑπὸ μιᾶς ἔξωθεν περιεχομένης, καὶ μίαν αὖ δι' ὅλων πολλῶν ἐν ἐνὶ ξυνημμένῃ, καὶ πολλὰς χωρὶς πάντη διωρισμένης; τοῦτο δ' | ἔστιν, ἧ̄ τε κοινωνεῖν E ἕκαστα δύναται καὶ ὅπη μὴ, διακρίνειν κατὰ γένος ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τό γε διαλεκτικὸν οὐκ ἄλλω δώ-

σεις, ὡς ἐγῶμαι, πλὴν τῷ καθαρῶς τε καὶ δικαίως φιλοσοφοῦντι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλω δοίη τις;

ΞΕ. Τὸν μὲν δὴ φιλόσοφον ἐν τοιοῦτῳ τινὶ τόπῳ καὶ νῦν καὶ ἔπειτα ἀνευρήσομεν, εἰάν ζητῶμεν, ἰδεῖν
254 μὲν χαλεπὸν | ἐναργῶς καὶ τοῦτον, ἕτερον μὴν τρόπον ἢ τε τοῦ σοφιστοῦ χαλεπότης ἢ τε τούτου.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὁ μὲν ἀποδιδράσκων εἰς τὴν τοῦ μὴ ὄντος σκοτεινότητα, τριβῇ προσαπτόμενος αὐτῆς, διὰ τὸ σκοτεινὸν τοῦ τόπου κατανοῆσαι χαλεπός· ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Ὁ δέ γε φιλόσοφος, τῇ τοῦ ὄντος ἀεὶ διὰ λογισμῶν προσκείμενος ἰδέα, διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτῆς χώρας οὐδαμῶς εὐπετῆς ὀφθῆναι· τὰ γὰρ τῆς τῶν
B πολλῶν ψυχῆς ὄμματα καρτερεῖν | πρὸς τὸ θεῖον ἀφορῶντα ἀδύνατα.

ΘΕΑΙ. Καὶ ταῦτα εἰκὸς οὐχ ἦττον ἐκείνων οὕτως ἔχειν.

ΞΕ. Οὐκοῦν περὶ μὲν τούτου καὶ τάχα ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον, ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ἢ· περὶ δὲ τοῦ σοφιστοῦ που δῆλον ὡς οὐκ ἀνετέον, πρὶν ἂν ἱκανῶς αὐτὸν θεασώμεθα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς εἶπες.

XL. ΞΕ. Ὅτ' οὖν δὴ τὰ μὲν ἡμῖν τῶν γενῶν ὁμολόγηται κοινῶν εἶναι ἐθέλειν ἀλλήλοις, τὰ δὲ μὴ, καὶ τὰ μὲν ἐπ' ὀλίγον, τὰ δ' ἐπὶ πολλὰ, τὰ δὲ καὶ διὰ πάντων
C οὐδὲν κωλύειν τοῖς πᾶσι | κεκοινωνηκέναι, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο ξυνεπισπώμεθα τῷ λόγῳ τῆδε σκοποῦντες, μὴ περὶ πάντων τῶν εἰδῶν, ἵνα μὴ ταραττώμεθα ἐν πολλοῖς,

ἀλλὰ προελόμενοι τῶν μεγίστων λεγομένων ἅττα, πρῶτον μὲν ποῖα ἕκαστά ἐστιν, ἔπειτα κοινωνίας ἀλλήλων πῶς ἔχει δυνάμεως, ἵνα τό τε ὄν καὶ μὴ ὄν εἰ μὴ πάση σαφηνεῖα δυνάμεθα λαβεῖν, ἀλλ' οὖν λόγου γε ἐνδεεῖς μηδὲν γινώμεθα περὶ αὐτῶν, καθ' ὅσον ὁ τρόπος ἐνδέχεται τῆς νῦν σκέψεως, εἰάν ἄρα ἡμῖν πῃ παρεικάθη τὸ μὴ ὄν λέγουσιν ὡς ἔστιν ὄντως μὴ ὄν ἀθρώοις ἀπαλλάττειν. D

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρη.

ΞΕ. Μέγιστα μὴν τῶν γενῶν, ἃ νῦν δὴ διῆμεν, τό τε ὄν αὐτὸ καὶ στάσις καὶ κίνησις.

ΘΕΑΙ. Πολύ γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν τῷ γε δύο φαμὲν αὐτοῖν ἀμίκτω πρὸς ἀλλήλω.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ὄν μικτὸν ἀμφοῖν· ἐστὸν γὰρ ἄμφω που.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τρία δὴ γίγνεται ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκοῦν αὐτῶν ἕκαστον τοῖν μὲν δυοῖν ἕτερόν ἐστιν, αὐτὸ δ' ἐαυτῷ ταῦτόν.

ΘΕΑΙ. | Οὕτως. E

ΞΕ. Τί ποτ' αὖ νῦν οὕτως εἰρήκαμεν τό τε ταῦτόν καὶ θάτερον; πότερα δύο γένη τινὲ αὐτῷ, τῶν μὲν τριῶν ἄλλω, ξυμμιγνυμένω μὴν ἐκείνοις ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ, καὶ περὶ πέντε ἀλλ' οὐ περὶ τριῶν ὡς ὄντων αὐτῶν σκεπτόεν, ἢ τό τε ταῦτόν τοῦτο καὶ θάτερον | ὡς 255 ἐκείνων τι προσαγορεύοντες λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτούς;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ τι μὴν κίνησις γε καὶ στάσις οὐθ' ἕτερον οὔτε ταῦτόν ἐστι.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΕΕ. Ὅτιπερ ἂν κοινῇ προσείπωμεν κίνησιν καὶ στάσιν, τοῦτο οὐδέτερον αὐτοῖν οἶόν τε εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δῆ;

ΕΕ. Κίνησις τε στήσεται καὶ στάσις αὖ κινήθησεται· περὶ γὰρ ἀμφοτέρα θάτερον ὁποτερονοῦν γιγνώμενον αὐτοῖν ἀναγκάσει μεταβάλλειν αὖ θάτερον ἐπὶ
B τούναντιον τῆς αὐτοῦ φύσεως, ἅτε μετασχόντου ἔναντιου.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ γε.

ΕΕ. Μετέχεται μὴν ἄμφω ταύτου καὶ θατέρου.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΕΕ. Μὴ τοίνυν λέγωμεν κίνησιν γ' εἶναι ταῦτον ἢ θάτερον, μηδ' αὖ στάσιν.

ΘΕΑΙ. Μὴ γάρ.

ΕΕ. Ἄλλ' ἄρα τὸ ὄν καὶ τὸ ταῦτον ὡς ἔν τι διανοητέον ἡμῖν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΕΕ. Ἄλλ' εἰ τὸ ὄν καὶ τὸ ταῦτον μηδὲν διάφορον σημαίνεται, κίνησιν αὖ πάλιν καὶ στάσιν ἀμφοτέρα εἶναι λέγοντες ἀμφοτέρα οὕτως αὐτὰ ταῦτον ὡς ὄντα
C | προσεροῦμεν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον.

ΕΕ. Ἀδύνατον ἄρα ταῦτον καὶ τὸ ὄν ἔν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΕΕ. Τέταρτον δῆ πρὸς τοῖς τρισὶν εἶδεσιν εἶδος τὸ ταῦτον τιθῶμεν;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΕΕ. Τί δέ; τὸ θάτερον ἄρα ἡμῖν λεκτέον πέμπτον; ἢ τοῦτο καὶ τὸ ὄν ὡς δὴ ἅττα ὀνοματα ἐφ' ἐνὶ γένει διανοεῖσθαι δεῖ;

ΘΕΑΙ. Τάχ' ἄν.

ΞΕ. Ἄλλ' οἴμαι σε συγχωρεῖν τῶν ὄντων τὰ μὲν αὐτὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ πρὸς ἄλληλα ἀεὶ λέγεσθαι.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;

| ΞΕ. Τὸ δ' ἕτερου ἀεὶ πρὸς ἕτερον· ἦ γάρ; D

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκ ἄν, εἰ γε τὸ ὄν καὶ τὸ θάτερον μὴ πάμπου διεφερέτην· ἀλλ' εἶπερ θάτερον ἀμφοῖν μετεῖχε τοῖν εἶδοῖν ὥσπερ τὸ ὄν, ἦν ἄν ποτέ τι καὶ τῶν ἐτέρων ἕτερον οὐ πρὸς ἕτερον· νῦν δὲ ἀτεχνῶς ἡμῖν ὅτιπερ ἄν ἕτερον ἦ, συμβέβηκεν ἐξ ἀνάγκης ἐτέρου τοῦτο ὅπερ ἐστὶν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Λέγεις καθάπερ ἔχει.

ΞΕ. Πέμπτον δὴ τὴν θατέρου φύσιν λεκτέον ἐν τοῖς εἶδεσιν οὐσαν, ἐν οἷς | προαιρούμεθα. E

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ διὰ πάντων γε αὐτὴν αὐτῶν φήσομεν εἶναι διεληλυθυῖαν· ἐν ἑκαστον γὰρ ἕτερον εἶναι τῶν ἄλλων οὐ διὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ μετέχειν τῆς ἰδέας τῆς θατέρου.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

XLI. ΞΕ. Ὡδε δὴ λέγωμεν ἐπὶ τῶν πέντε καθ' ἐν ἀναλαμβάνοντες.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν κίνησιν, ὡς ἔστι παντάπασιν ἕτερον στάσεως. ἦ πῶς λέγωμεν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐ στάσις ἄρ' ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἔστι δέ γε | διὰ τὸ μετέχειν τοῦ ὄντος. 256

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Αὐθις δὴ πάλιν ἢ κίνησις ἕτερον ταύτου ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Οὐ ταύτὸν ἄρα ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν αὖ πῆ γ' ἦν ταύτὸν διὰ τὸ μετέχειν αὖ πάντ' αὐτοῦ.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Τὴν κίνησιν δὴ ταύτόν τ' εἶναι καὶ μὴ ταύτὸν ὁμολογητέον καὶ οὐ δυσχεραντέον. οὐ γὰρ ὅταν εἴπωμεν αὐτὴν ταύτὸν καὶ μὴ ταύτόν, ὁμοίως εἰρήκαμεν, ἀλλ' ὅποτε μὲν ταύτόν, διὰ τὴν μέθεξιν ταύτου | πρὸς ἑαυτὴν οὕτω λέγομεν, ὅταν δὲ μὴ ταύτόν, διὰ τὴν κοινωνίαν αὖ θατέρου, δι' ἣν ἀποχωριζομένη ταύτου γέγονεν οὐκ ἐκεῖνο ἀλλ' ἕτερον, ὥστε ὀρθῶς αὖ λέγεται πάλιν οὐ ταύτόν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν κὰν εἴ πη μετελάμβανεν αὐτὴ κίνησις στάσεως, οὐδὲν ἂν ἄτοπον ἦν στάσιμον αὐτὴν προσ-
αγορεύειν;

ΘΕΑΙ. Ὀρθότατά γε, εἶπερ τῶν γενῶν συγχω-
ρησόμεθα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἐθέλειν μίγνυσθαι, τὰ δὲ μή.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐπὶ γε | τὴν τούτου πρότερον ἀπό-
δειξιν ἢ τῶν νῦν ἀφικόμεθα, ἐλέγχοντες ὡς ἔστι κατὰ φύσιν ταύτη.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Λέγωμεν δὴ πάλιν· ἢ κίνησις ἔστιν ἕτερον τοῦ ἑτέρου, καθάπερ ταύτου τε ἦν ἄλλο καὶ τῆς στάσεως;

ΘΕΑΙ. Ἀναγκαῖον.

ΞΕ. Οὐχ ἕτερον ἄρ' ἐστὶ πη καὶ ἕτερον κατὰ τὸν νῦν δὴ λόγον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Τί οὖν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο; ἄρ' αὖ τῶν μὲν τριῶν ἕτερον αὐτὴν φήσομεν εἶναι, τοῦ δὲ τετάρτου μὴ φῶμεν, ὁμολογήσαντες αὐτὰ εἶναι πέντε, περὶ ὧν καὶ ἐν | οἷς προῦθέμεθα σκοπεῖν;

D

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς; ἀδύνατον γὰρ συγχωρεῖν ἐλάττω τὸν ἀριθμὸν τοῦ νῦν δὴ φανέντος.

ΞΕ. Ἀδεῶς ἄρα τὴν κίνησιν ἕτερον εἶναι τοῦ ὄντος διαμαχόμενοι λέγωμεν;

ΘΕΑΙ. Ἀδεέστατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ σαφῶς ἢ κίνησις ὄντως οὐκ ὄν ἐστὶ καὶ ὄν, ἐπεὶπερ τοῦ ὄντος μετέχει;

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Ἔστιν ἄρα ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ὄν ἐπὶ τε κινήσεως εἶναι καὶ κατὰ πάντα τὰ γένη. κατὰ πάντα γὰρ ἢ θατέρου φύσις ἕτερον ἀπεργαζομένη | τοῦ ὄντος ἕκαστον οὐκ ὄν ποιεῖ, καὶ ξύμπαντα δὴ κατὰ ταῦτα οὕτως οὐκ ὄντα ὀρθῶς ἐροῦμεν, καὶ πάλιν, ὅτι μετέχει τοῦ ὄντος, εἶναι τε καὶ ὄντα.

E

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Περὶ ἕκαστον ἄρα τῶν εἰδῶν πολὺ μὲν ἐστὶ τὸ ὄν, ἄπειρον δὲ πλήθει τὸ μὴ ὄν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄν αὐτὸ τῶν ἄλλων | ἕτερον 257 εἶναι λεκτέον.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΞΕ. Καὶ τὸ ὄν ἄρ' ἡμῖν, ὅσαπέρ ἐστὶ τὰ ἄλλα, κατὰ τῶσαῦτα οὐκ ἐστίν· ἐκεῖνα γὰρ οὐκ ὄν ἐν μὲν

αὐτό ἐστίν, ἀπέραντα δὲ τὸν ἀριθμὸν τᾶλλα οὐκ ἐστίν αὖ.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ ταῦτα οὐ δυσχεραντέον, ἐπίπερ ἔχει κοινωνίαν ἀλλήλοις ἢ τῶν γενῶν φύσις. εἰ δέ τις ταῦτα μὴ συγχωρεῖ, πείσας ἡμῶν τοὺς ἔμπροσθεν λόγους οὕτω πειθέτω τὰ μετὰ ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Δικαιότατα εἴρηκας.

B ΞΕ. Ἴδωμεν | δὴ καὶ τόδε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅποταν τὸ μὴ ὄν λέγωμεν, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἐναντίον τι λέγομεν τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἕτερον μόνον.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἷον ὅταν εἰπωμέν τι μὴ μέγα, τότε μᾶλλον τί σοι φαινόμεθα τὸ σμικρὸν ἢ τὸ ἴσον δηλοῦν τῷ ῥήματι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Οὐκ ἄρ', ἐναντίον ὅταν ἀπόφασις λέγῃται σημαίνειν, συγχωρησόμεθα, τόσοῦτον δὲ μόνον, ὅτι τῶν ἄλλων τί μὴνύει τὸ μὴ καὶ τὸ οὐ προτιθέμενα
C τῶν ἐπιόντων ὀνομάτων, | μᾶλλον δὲ τῶν πραγμάτων περὶ ἅτι' ἂν κέηται τὰ ἐπιφθεγγόμενα ὕστερον τῆς ἀποφάσεως ὀνόματα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν μὲν οὖν.

XLII. ΞΕ. Τόδε δὲ διανοηθῶμεν, εἰ καὶ σοὶ ξυνοδοκεῖ.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἡ θατέρον μοι φύσις φαίνεται κατακεκερματίσθαι καθάπερ ἐπιστήμη.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Μία μὲν ἐστὶ πού καὶ ἐκείνη, τὸ δ' ἐπὶ τῷ

γιγνόμενον μέρος αὐτῆς ἕκαστον ἀφορισθὲν ἐπωνυμίαν ἴσχει τινὰ ἐαυτῆς ἰδίαν· διὸ πολλὰ | τέχνηαι τ' εἰσι D
λεγόμεναι καὶ ἐπιστῆμαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὰ τῆς θατέρου φύσεως μόρια
μῖα οὔσης ταῦτόν πέπονθε τοῦτο.

ΘΕΑΙ. Τάχ' ἄν· ἀλλ' ὅπη δὴ λέγωμεν.

ΞΕ. Ἔστι τῷ καλῷ τι θατέρου μόριον ἀντιτιθέ-
μενον;

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τοῦτ' οὖν ἀνώνυμον ἐροῦμεν ἢ τιν' ἔχον
ἐπωνυμίαν;

ΘΕΑΙ. Ἐχον· ὃ γὰρ μὴ καλὸν ἕκαστοτε φθειγγό-
μεθα, τοῦτο οὐκ ἄλλου τινὸς ἕτερόν ἐστιν ἢ τῆς τοῦ
καλοῦ φύσεως.

ΞΕ. Ἴθι νυν τόδε μοι λέγε.

| ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

E

ΞΕ. Ἄλλο τι τῶν ὄντων τινὸς γένους ἀφορισθὲν
καὶ πρὸς τι τῶν ὄντων αὖ πάλιν ἀντιτεθὲν οὕτω ξυμ-
βέβηκεν εἶναι τὸ μὴ καλόν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ὅντος δὴ πρὸς ὃν ἀντίθεσις, ὡς ἔοικ', εἶναι
[τι] συμβαίνει τὸ μὴ καλόν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθότατα.

ΞΕ. Τί οὖν; κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἄρα μᾶλλον
μὲν τὸ καλὸν ἡμῖν ἐστι τῶν ὄντων, ἤτιον δὲ τὸ μὴ
καλόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Ὅμοίως ἄρα τὸ μὴ | μέγα καὶ τὸ μέγα αὐτὸ 258
εἶναι λεκτέον;

ΘΕΑΙ. Ὅμοίως.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὴ δίκαιον τῷ δίκαιῳ κατὰ ταῦτὰ θετέον πρὸς τὸ μὴδὲν τι μᾶλλον εἶναι θάτερον θατέρου;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Καὶ τᾶλλα δὴ ταύτη λέξομεν, ἐπεὶπερ ἡ θατέρου φύσις ἐφάνη τῶν ὄντων οὔσα, ἐκείνης δὲ οὔσης ἀνάγκη δὴ καὶ τὰ μόρια αὐτῆς μὴδενὸς ἦττον ὄντα τιθέναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Οὐκοῦν, ὡς ἔοικεν, ἡ τῆς θατέρου μορίου B φύσεως καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς ἄλληλα ἀντικειμένων ἀντίθεσις οὐδὲν ἦττον, εἰ θέμις εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ ὄντος οὐσία ἐστίν, οὐκ ἐναντίον ἐκείνῳ σημαίνουσα, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ἕτερον ἐκείνου.

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Τίν' οὖν αὐτὴν προσεείπωμεν;

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι τὸ μὴ ὄν, ὃ διὰ τὸν σοφιστὴν ἐζητοῦμεν, αὐτό ἐστι τοῦτο.

ΞΕ. Πότερον οὖν, ὥσπερ εἶπες, ἔστιν οὐδενὸς τῶν ἄλλων οὐσίας ἐλλειπόμενον, καὶ δεῖ θαρροῦντα ἤδη λέγειν ὅτι τὸ μὴ ὄν βεβαίως ἐστὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν C ἔχον, ὥσπερ τὸ μέγα ἦν μέγα | καὶ τὸ καλὸν ἦν καλὸν καὶ τὸ μὴ μέγα μὴ μέγα καὶ τὸ μὴ καλὸν μὴ καλόν, οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ ὄν κατὰ ταῦτὸν ἦν τε καὶ ἔστι μὴ ὄν, ἐνάριθμον τῶν πολλῶν ὄντων εἶδος ἓν; ἢ τινα ἔτι πρὸς αὐτό, ὧ Θεαίτητε, ἀπιστίαν ἔχομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

XLIII. ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ὅτι Παρμενίδῃ μακροτέρως τῆς ἀπορρήσεως ἠπιστήκαμεν;

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Πλεῖον ἢ 'κείνος ἀπέειπε σκοπεῖν, ἡμεῖς εἰς τὸ πρόσθεν ἔτι ζητήσαντες ἀπεδείξαμεν αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅτι ὁ μὲν | πού φησιν,

D

οὐ γὰρ μὴ ποτε τοῦτο δαμῆς, εἶναι μὴ ἔοντα, ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

ΘΕΑΙ. Λέγει γὰρ οὖν οὕτως.

ΞΕ. Ἡμεῖς δέ γε οὐ μόνον ὡς ἔστι τὰ μὴ ὄντα ἀπεδείξαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ὃ τυγχάνει ὄν τοῦ μὴ ὄντος ἀπεφηνάμεθα· τὴν γὰρ θατέρου φύσιν ἀποδείξαντες οὐσάν τε καὶ κατακεκερματισμένην ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς | ἄλληλα, τὸ πρὸς τὸ ὄν ἕκαστον μόριον E αὐτῆς ἀντιτιθέμενον ἐτολήσαμεν εἰπεῖν ὡς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὄντως τὸ μὴ ὄν.

ΘΕΑΙ. Καὶ παντάπασί γε, ὦ ξένε, ἀληθέστατά μοι δοκοῦμεν εἰρηκέναι.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἡμᾶς εἶπη τις ὅτι τοῦναντίου τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὄν ἀποφαινόμενοι τολμῶμεν λέγειν ὡς ἔστιν. ἡμεῖς γὰρ περὶ μὲν ἐναντίου τινὸς αὐτῷ χαίρειν πάλαι λέγομεν, εἴτ' ἔστιν εἴτε μὴ, λόγον ἔχον ἢ καὶ παντάπασιν | ἄλογον· ὃ δὲ νῦν εἰρήκαμεν εἶναι τὸ μὴ 259 ὄν, ἢ πεισάτω τις ὡς οὐ καλῶς λέγομεν ἐλέγξας, ἢ μέχριπερ ἂν ἀδυνατῆ, λεκτέον καὶ ἐκείνῳ καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι συμμίννυται τε ἀλλήλοις τὰ γένη καὶ τό τε ὄν καὶ θατέρον διὰ πάντων, καὶ δι' ἀλλήλων διεληλυθότα τὸ μὲν ἕτερον μετασχὸν τοῦ ὄντος ἔστι μὲν διὰ ταύτην τὴν μέθεξιν, οὐ μὴν ἐκεῖνό γε οὐ μετέσχεν ἀλλ' ἕτερον, ἕτερον δὲ τοῦ ὄντος ὄν ἔστι σαφέστατα ἐξ ἀνάγκης εἶναι μὴ ὄν· τὸ δὲ ὄν αὖ | θατέρου μετει- B

ληφὸς ἕτερον τῶν ἄλλων ἂν εἴη γενῶν, ἕτερον δ' ἐκείνων ἀπάντων ὃν οὐκ ἔστιν ἕκαστον αὐτῶν οὐδὲ ξύμπαντα τὰ ἄλλα πλὴν αὐτό, ὥστε τὸ ὃν ἀναμφισβητήτως αὐτὸ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὐκ ἔστι, καὶ τὰ ἄλλα δὴ καθ' ἕκαστον οὕτω καὶ ξύμπαντα πολλαχῆ μὲν ἔστι, πολλαχῆ δ' οὐκ ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ ταύταις δὴ ταῖς ἐναντιώσεσιν εἴτε ἀπιστεῖ τις, σκεπτέον αὐτῷ καὶ λεκτέον βέλτιόν τι τῶν
 C νῦν εἰρημέμων· εἴτε ὡς τι | χαλεπὸν κατανενοηκῶς χαίρει
 τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα τοτὲ δ' ἐπὶ θάτερα τοὺς λόγους
 ἔλκων, οὐκ ἄξια πολλῆς σπουδῆς ἐσπούδακεν, ὡς οἱ νῦν
 λόγοι φασί. τοῦτο μὲν γὰρ οὔτε τι κομψὸν οὔτε χαλεπὸν
 εὐρεῖν, ἐκείνο δ' ἤδη καὶ χαλεπὸν ἅμα καὶ καλόν.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὁ καὶ πρόσθεν εἴρηται, τὸ ταῦτα ἐάσαντα
 ὡς δυνατὰ τοῖς λεγομένοις οἷόν τ' εἶναι καθ' ἕκαστον
 ἐλέγχοντα ἐπακολουθεῖν, ὅταν τέ τις ἕτερον ὃν πη ταύ-
 D τὸν εἶναι φῆ καὶ ὅταν ταῦτὸν ὃν | ἕτερον, ἐκείνη καὶ
 κατ' ἐκείνο ὃ φησι τούτων πεπονθέναι πότερον. τὸ
 δὲ ταῦτὸν ἕτερον ἀποφαίνειν ἀμῆ γέ πη καὶ τὸ θάτερον
 ταῦτὸν καὶ τὸ μέγα σμικρὸν καὶ τὸ ὅμοιον ἀνόμοιον,
 καὶ χαίρειν οὕτω τάναντία ἀεὶ προφέροντα ἐν τοῖς
 λόγοις, οὔτε τις ἔλεγχος οὗτος ἀληθινὸς ἄρτι τε τῶν
 ὄντων τινὸς ἐφαπτομένου δῆλος νεογενῆς ὢν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

XLIV. ΞΕ. Καὶ γάρ, ὠγαθέ, τό γε πᾶν ἀπὸ παν-
 τὸς ἐπιχειρεῖν ἀποχωρίζειν ἄλλως τε οὐκ ἐμμελὲς καὶ
 E δὴ καὶ | παντάπασιν ἀμούσου τινὸς καὶ ἀφιλοσόφου.

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Τελεωτάτη πάντων λόγων ἐστὶν ἀφάνισις τὸ διαλύειν ἕκαστον ἀπὸ πάντων· διὰ γὰρ τὴν ἀλλήλων τῶν εἰδῶν συμπλοκὴν ὁ λόγος γέγονεν ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Σκόπει τοίνυν ὡς ἐν καιρῷ νῦν δὴ τοῖς 260 τοιούτοις διεμαχόμεθα καὶ προσηναγκάζομεν ἕαν ἕτερον ἑτέρῳ μίγνυσθαι.

ΘΕΑΙ. Πρὸς δὴ τί;

ΞΕ. Πρὸς τὸ τὸν λόγον ἡμῖν τῶν ὄντων ἐν τι γενῶν εἶναι. τούτου γὰρ στερηθέντες τὸ μὲν μέγιστον φιλοσοφίας ἂν στερηθεῖμεν, ἔτι δ' ἐν τῷ παρόντι δεῖ λόγον ἡμᾶς διομολογήσασθαι τί ποτ' ἐστίν, εἰ δὲ ἀφηρέθημεν αὐτὸ μὴδ' εἶναι τὸ παράπαν, οὐδὲν ἂν ἔτι πού λέγειν οἷοί τ' ἡμεῖν· ἀφηρέθημεν δ' ἂν, εἰ | συνεχωρήσαμεν μηδεμίαν εἶναι μίξιν μηδενὶ πρὸς μηδέν. B

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς τοῦτό γε· λόγον δὲ δι' ὅτι νῦν διομολογητέον οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Ἀλλ' ἴσως τῆδ' ἐπόμενος ῥᾶσ' ἂν μάθοις.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τὸ μὲν δὴ μὴ ὄν ἡμῖν ἐν τι τῶν ἄλλων γένος ὄν ἀνεφάνη, κατὰ πάντα τὰ ὄντα διεσπαρμένον.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο σκεπτέον, εἰ δόξη τε καὶ λόγῳ μίγνυται.

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Μὴ μίγνυμένου μὲν αὐτοῦ τούτοις ἀναγκαῖον | ἀληθῆ πάντ' εἶναι, μίγνυμένου δὲ δόξα τε ψευ- C
δῆς γίγνεται καὶ λόγος· τὸ γὰρ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν ἢ λέγειν, τοῦτ' ἐστὶ πού τὸ ψεῦδος ἐν διανοίᾳ τε καὶ λόγοις γιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Ούτως.

ΞΕ. Ὀντος δέ γε ψεύδους ἔστιν ἀπάτη.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἀπάτης οὔσης εἰδώλων τε καὶ εἰκό-
νων ἤδη καὶ φαντασίας πάντα ἀνάγκη μεστὰ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τὸν δέ γε σοφιστὴν ἔφαμεν ἐν τούτῳ που
D τῷ τόπῳ καταπεφευγένοι μὲν, | ἕξαρον δὲ γεγρονέναι
τὸ παράπαν μὴδ' εἶναι ψεῦδος· τὸ γὰρ μὴ ὄν οὔτε
διανοεῖσθαι τινα οὔτε λέγειν· οὐσίας γὰρ οὐδὲν οὐδαμῆ
τὸ μὴ ὄν μετέχειν.

ΘΕΑΙ. Ἦν ταῦτα.

ΞΕ. Νῦν δέ γε τοῦτο μὲν ἐφάνη μετέχον τοῦ
ὄντος, ὥστε ταύτῃ μὲν ἴσως οὐκ ἂν μάχοιτο ἔτι· τάχα
δ' ἂν φαίη τῶν εἰδῶν τὰ μὲν μετέχειν τοῦ μὴ ὄντος,
τὰ δ' οὐ, καὶ λόγον δὴ καὶ δόξαν εἶναι τῶν οὐ μετ-
εχόντων, ὥστε τὴν εἰδωλοποιικὴν καὶ φανταστικὴν, ἐν
E ἧ φάμεν αὐτὸν εἶναι, | διαμάχοιτ' ἂν πάλιν ὡς παντά-
πασιν οὐκ ἔστιν, ἐπειδὴ δόξα καὶ λόγος οὐ κοινωνεῖ
τοῦ μὴ ὄντος· ψεῦδος γὰρ τὸ παράπαν οὐκ εἶναι ταύτης
μὴ συνισταμένης τῆς κοινωνίας. διὰ ταῦτ' οὖν λόγον
πρῶτον καὶ δόξαν καὶ φαντασίαν διερευνητέον ὅτι ποτ'
ἔστιν, ἵνα φανέντων καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν τῷ μὴ
261 ὄντι κατίδωμεν, | κατιδόντες δὲ τὸ ψεῦδος ὄν ἀποδεί-
ξωμεν, ἀποδείξαντες δὲ τὸν σοφιστὴν εἰς αὐτὸ ἐνδή-
σωμεν, εἶπερ ἔνοχος ἔστιν, ἢ καὶ ἀπολύσαντες ἐν ἄλλῳ
γένει ζητῶμεν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ γε, ὦ ξέने, ἔοικεν ἀληθὲς εἶναι
τὸ περὶ τὸν σοφιστὴν κατ' ἀρχὰς λεχθέν, ὅτι δυσθῆ-
ρευτον εἶη τὸ γένος. φαίνεται γὰρ οὖν προβλημάτων

γέμειν, ὧν ἐπειδάν τι προβάλη, τοῦτο πρότερον ἀναγκαῖον διαμάχεσθαι πρὶν ἐπ' αὐτὸν ἐκείνον ἀφικέσθαι. νῦν γὰρ μόγις μὲν τὸ μὴ ὄν ὡς οὐκ ἔστι προβληθὲν διεπεράσαμεν, ἕτερον δὲ | προβέβληται, καὶ δεῖ δὴ ψεῦ- B
δος ὡς ἔστι καὶ περὶ λόγον καὶ περὶ δόξαν ἀποδείξαι, καὶ μετὰ τοῦτο ἴσως ἕτερον, καὶ ἔτ' ἄλλο μετ' ἐκείνο· καὶ πέρασ, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν φανήσεται ποτε.

ΞΕ. Θαρρεῖν, ὦ Θεαίτητε, χρὴ τὸν καὶ σμικρὸν τι δυνάμενον εἰς τὸ πρόσθεν αἰεὶ προϊέναι. τί γὰρ ὅ γ' ἀθυμῶν ἐν τούτοις δράσειεν ἂν ἐν ἄλλοις, ἢ μηδὲν ἐν ἐκείνοις ἀνύτων ἢ καὶ πάλιν εἰς τοῦπισθεν ἀπ-
ωσθεῖς; σχολῇ που, τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν λεγόμενον, ὅ γε τοιοῦτος | ἂν ποτε ἔλοι πόλιν. νῦν δ' ἐπεὶ, ὡγαθέ, C
τοῦτο ὃ λέγεις διαπεπέρανται, τό τοι μέγιστον ἡμῶν τεῖχος ἤρημένον ἂν εἴη, τὰ δ' ἄλλα ἤδη ῥάω καὶ σμικρότερα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς εἶπες.

XLV. ΞΕ. Λόγον δὴ πρῶτον καὶ δόξαν, καθάπερ ἐρρήθη νῦν δὴ, λάβωμεν, ἵνα ἐναργέστερον ἀπολογισώμεθα, πότερον αὐτῶν ἄπτεται τὸ μὴ ὄν ἢ παντάπασιν ἀληθῆ μὲν ἔστιν ἀμφοτέρα ταῦτα, ψεῦδος δὲ οὐδέποτε οὐδέτερον.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Φέρε δὴ, καθάπερ ἐπὶ τῶν | εἰδῶν καὶ τῶν D
γραμμάτων ἐλέγομεν, περὶ τῶν ὀνομάτων πάλιν ὡσαύτως ἐπισκεψώμεθα. φαίνεται γὰρ πῆ ταύτη τὸ νῦν ζητούμενον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον οὖν δὴ περὶ τῶν ὀνομάτων ὑπακουστέον;

ΞΕ. Εἴτε πάντα ἀλλήλοις ξυναρμόττει εἴτε μηδέν, εἴτε τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δὲ μή.

ΘΕΑΙ. Δῆλον τοῦτό γε, ὅτι τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δ' οὐ.

ΕΕ. Τὸ τοιόνδε λέγεις ἴσως, ὅτι τὰ μὲν ἐφεξῆς
 Ε λεγόμενα | καὶ δηλοῦντά τι ξυναρμύττει, τὰ δὲ τῇ συν-
 εχρεία μηδὲν σημαίνοντα ἀναρμωστει.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτ' εἶπες;

ΕΕ. Ὅπερ ῥήθην ὑπολαβόντα σε προσομολογεῖν.
 ἔστι γὰρ ἡμῖν που τῶν τῇ φωνῇ περὶ τὴν οὐσίαν δηλω-
 μάτων διπλὸν γένος.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

262 ΕΕ. Τὸ μὲν ὀνόματα, τὸ | δὲ ῥήματα κληθέν.

ΘΕΑΙ. Εἶπε ἐκάτερον.

ΕΕ. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ἔν δὴλωμα ῥημά
 που λέγομεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΕΕ. Τὸ δέ γ' ἐπ' αὐ τοῖς ἐκεῖνα πράττουσι σημεῖον
 τῆς φωνῆς ἐπιτεθὲν ὄνομα.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΕΕ. Οὐκοῦν ἐξ ὀνομάτων μὲν μόνων συνεχῶς
 λεγομένων οὐκ ἔστι ποτὲ λόγος, οὐδ' αὖ ῥημάτων χωρὶς
 ὀνομάτων λεχθέντων.

ΘΕΑΙ. Ταῦτ' οὐκ ἔμαθον.

Β ΕΕ. Δῆλον γὰρ ὡς πρὸς ἕτερόν τι | βλέπων ἄρτι
 ξυνωμολόγεις· ἐπεὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐβουλόμην εἰπεῖν, ὅτι
 συνεχῶς ὧδε λεγόμενα ταῦτα οὐκ ἔστι λόγος.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΕΕ. Οἷον βαδίζει τρέχει καθεύδει, καὶ τᾶλλα ὅσα
 πράξεις σημαίνει ῥήματα, κὰν πάντα τις ἐφεξῆς αὐτ'
 εἶπη, λόγον οὐδέν τι μᾶλλον ἀπεργάζεται.

ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ πάλιν ὅταν λέγηται λέων ἔλα-
φος ἵππος, ὅσα τε ὀνόματα τῶν τὰς πράξεις αὐ̄ πρα-
τόντων ὀνομάσθη, καὶ κατὰ | ταύτην δὴ τὴν συνέχειαν C
οὐδεὶς πω ξυνέστη λόγος· οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως
οὔτ' ἐκείνως προᾶξιν οὐδ' ἀπραξίαν οὐδὲ οὐσίαν ὄντος
οὐδὲ μὴ ὄντος δηλοῖ τὰ φωνηθέντα, πρὶν ἂν τις τοῖς
ὀνόμασι τὰ ῥήματα κεράσῃ· τότε δ' ἤρμοσέν τε καὶ
λόγος ἐγένετο εὐθύς ἢ πρώτη συμπλοκή, σχεδὸν τῶν
λόγων ὁ πρῶτος καὶ σμικρότατος.

ΘΕΑΙ. Πῶς ἄρ' ὧδε λέγεις;

ΞΕ. Ὅταν εἴπῃ τις· ἄνθρωπος μανθάνει, λόγον
εἶναι φῆς τοῦτον ἐλάχιστον τε καὶ πρῶτον;

| ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

ΞΕ. Δηλοῖ γὰρ ἤδη πού τότε περὶ τῶν ὄντων ἢ
γιγνομένων ἢ γεγονότων ἢ μελλόντων, καὶ οὐκ ὀνομάζει
μόνον, ἀλλὰ τι περαίνει, συμπλέκων τὰ ῥήματα τοῖς
ὀνόμασι. διὸ λέγειν τε αὐτὸν ἀλλ' οὐ μόνον ὀνομάζειν
εἶπομεν, καὶ δὴ καὶ τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα
ἐφθεγγάμεθα λόγον.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

XLVI. ΞΕ. Οὕτω δὴ καθάπερ τὰ πράγματα τὰ
μὲν ἀλλήλοις ἤρμοττε, τὰ δ' οὔ, καὶ περὶ τὰ τῆς φωνῆς
αὐ̄ σημεῖα τὰ μὲν οὐχ ἀρμόττει, τὰ δὲ | ἀρμόττοντα E
αὐτῶν λόγον ἀπειργάσατο.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὔν.

ΞΕ. Ἔτι δὴ σμικρὸν τόδε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Λόγον ἀναγκαῖον, ὅταν περ ἦ, τινὸς εἶναι λό-
γον, μὴ δὲ τινὸς ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ ποιόν τινα αὐτὸν εἶναι δεῖ;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Προσέχωμεν δὴ τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς.

ΘΕΑΙ. Δεῖ γοῦν.

ΞΕ. Λέξω τοίνυν σοι λόγον συνθεῖς πρᾶγμα πράξει δι' ὀνόματος καὶ ῥήματος· ὅτου δ' ἂν ὁ λόγος ἦ, σὺ μοι φράζειν.

263 ΘΕΑΙ. | Ταῦτ' ἔσται κατὰ δύναμιν.

ΞΕ. Θεαίτητος κάθηται. μῶν μὴ μακρὸς ὁ λόγος;

ΘΕΑΙ. Οὐκ, ἀλλὰ μέτριος.

ΞΕ. Σὸν ἔργον δὴ φράζειν περὶ οὗ τ' ἔστι καὶ ὅτου.

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι περὶ ἐμοῦ τε καὶ ἐμός.

ΞΕ. Τί δὲ ὄδ' αὖ;

ΘΕΑΙ. Ποῖος;

ΞΕ. Θεαίτητος, ᾧ νῦν ἐγὼ διαλέγομαι, πέτεται.

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτον οὐδ' ἂν εἰς ἄλλως εἴποι πλήν ἐμόν τε καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΞΕ. Ποῖον δέ γέ τινα φάμεν ἀναγκαῖον ἕκαστον εἶναι τῶν λόγων.

B ΘΕΑΙ. | Ναί.

ΞΕ. Τούτων δὴ ποῖον τινα ἐκάτερον φατέον εἶναι;

ΘΕΑΙ. Τὸν μὲν ψευδῆ που, τὸν δὲ ἀληθῆ.

ΞΕ. Λέγει δὲ αὐτῶν ὁ μὲν ἀληθῆς τὰ ὄντα ὡς ἔστι περὶ σοῦ.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ὁ δὲ δὴ ψευδῆς ἕτερα τῶν ὄντων.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὰ μὴ ὄντ' ἄρα ὡς ὄντα λέγει.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Ὅντων δέ γε ὄντα ἕτερα περὶ σοῦ. πολλὰ

μὲν γὰρ ἔφαμεν ὄντα περὶ ἕκαστον εἶναί που, πολλὰ δὲ οὐκ ὄντα.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ὅν ὑστερον δὴ λόγον εἶρηκα περὶ σοῦ, C
πρῶτον μὲν, ἐξ ὧν ὠρισάμεθα τί ποτ' ἔστι λόγος,
ἀναγκαιότατον αὐτὸν ἓνα τῶν βραχυτάτων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Νῦν δὴ γοῦν ταύτη ξυνωμολογήσαμεν.

ΞΕ. Ἐπειτα δέ γε τινός.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Εἰ δὲ μὴ ἔστι σός, οὐκ ἄλλου γε οὐδενός.

ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;

ΞΕ. Μηδενός δὲ ὧν οὐδ' ἂν λόγος εἴη τὸ παράπαν·
ἀπεφήναμεν γὰρ ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἦν λόγον ὄντα μηδε-
νός εἶναι λόγον.

ΘΕΑΙ. Ὅρθότατα.

ΞΕ. | Περὶ δὴ σοῦ λεγόμενα μέντοι θάτερα ὡς τὰ D
αὐτὰ καὶ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, παντάπασιν ὡς ἔοικεν ἢ
τοιαύτη σύνθεσις ἐκ τε ῥημάτων γιγνομένη καὶ ὀνομά-
των ὄντως τε καὶ ἀληθῶς γίνεσθαι λόγος ψευδής.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα μὲν οὖν.

XLVII. ΞΕ. Τί δὲ δὴ; διάνοιά τε καὶ δόξα καὶ
φαντασία, μῶν οὐκ ἤδη δῆλον ὅτι ταῦτα τὰ γένη ψευδῆ
τε καὶ ἀληθῆ πάνθ' ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγίγνεται;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὡδ' εἴσει ῥᾶον, ἂν πρῶτον λάβῃς, τί ποτ'
ἔστι καὶ τί | διαφέρουσιν ἕκαστα ἀλλήλων. E

ΘΕΑΙ. Δίδου μόνον.

ΞΕ. Οὐκοῦν διάνοια μὲν καὶ λόγος ταυτόν· πλὴν
ὁ μὲν ἐντὸς τῆς ψυχῆς πρὸς αὐτὴν διάλογος ἄνευ φωνῆς
γιγνόμενος τοῦτ' αὐτὸ ἡμῖν ἐπωνομάσθη, διάνοια;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ δέ γ' ἀπ' ἐκείνης δεῦμα διὰ τοῦ στόματος
ἶον μετὰ φθόγγου κέκληται λόγος;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐν λόγοις αὐτὸ ἴσμεν ὄν —

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Φάσιν τε καὶ ἀπόφασιν.

ΘΕΑΙ. Ἴσμεν.

264 ΞΕ. Ὅταν οὖν τοῦτο ἐν | ψυχῇ κατὰ διάνοιαν ἐγγί-
γνηται μετὰ σιγῆς, πλὴν δόξης ἔχεις ὅτι προσείπης αὐτό;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Τί δ' ὅταν μὴ καθ' αὐτὴν ἀλλὰ δι' αἰσθήσεως
παρῆ τιμι τὸ τοιοῦτον αὖ πάθος, ἄρ' οἶόν τε ὀρθῶς
εἰπεῖν ἕτερόν τι πλὴν φαντασίαν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπέπερ λόγος ἀληθῆς ἦν καὶ ψευδῆς,
τούτων δ' ἐφάνη διάνοια μὲν αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν ψυχῆς
διάλογος, δόξα δὲ διανοίας ἀποτελεῦται, φαίνεται δὲ
B ὁ | λέγομεν σύμμιξις αἰσθήσεως καὶ δόξης, ἀνάγκη δὲ
καὶ τούτων τῶ λόγῳ ξυγγενῶν ὄντων ψευδῆ τε αὐτῶν
ἔνια καὶ ἐνίστε εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὖν;

ΞΕ. Κατανοεῖς οὖν ὅτι πρότερον εὐρέθη ψευδῆς
δόξα καὶ λόγος, ἢ κατὰ τὴν προσδοκίαν ἦν ἐφοβήθημεν
ἄρτι, μὴ παντάπασιν ἀνήνυτον ἔργον ἐπιβαλλοίμεθα
ζητοῦντες αὐτό;

ΘΕΑΙ. Κατανοῶ.

XLVIII. ΞΕ. Μὴ τοίνυν μηδ' εἰς τὰ λοιπὰ ἀθυ-
C μῶμεν. ἐπειδὴ γὰρ πέφανται ταῦτα, τῶν | ἔμπροσθεν
ἀναμνησθῶμεν κατ' εἶδη διαιρέσεων.

ΘΕΑΙ. Ποίων δή;

ΞΕ. Διειλόμεθα τῆς εἰδωλοποιικῆς εἶδη δύο, τὴν μὲν εἰκαστικὴν, τὴν δὲ φανταστικὴν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τὸν σοφιστὴν εἶπομεν ὡς ἀποροῖμεν εἰς ὁποτέραν θήσομεν.

ΘΕΑΙ. Ἦν ταῦτα.

ΞΕ. Καὶ τοῦθ' ἡμῶν ἀπορουμένων ἔτι μείζων κατεχύθη σκοτοδινία, φανέντος τοῦ λόγου τοῦ πᾶσιν ἀμφισβητοῦντος, ὡς οὔτε εἰκῶν οὔτε εἰδωλον οὔτε φάντασμα εἶη τὸ παράπαν οὐδὲν | διὰ τὸ μηδαμῶς μηδέποτε D μηδαμοῦ ψεῦδος εἶναι.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ἀληθῆ.

ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ πέφανται μὲν λόγος, πέφανται δ' οὔσα δόξα ψευδῆς, ἐγχωρεῖ δὴ μιμήματα τῶν ὄντων εἶναι καὶ τέχνην ἐκ ταύτης γίνεσθαι τῆς διαθέσεως ἀπατητικὴν.

ΘΕΑΙ. Ἐγχωρεῖ.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὅτι γ' ἦν ὁ σοφιστῆς τούτων πότερον, διωμολογημένον ἡμῖν ἐν τοῖς πρόσθεν ἦν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πάλιν τοῖνυν ἐπιχειρῶμεν, σχίζοντες διχῆ τὸ προτεθὲν γένος, πορευέσθαι κατὰ τοῦπὶ δεξιὰ ἀεὶ μέρος E τοῦ τμηθέντος, ἐχόμενοι τῆς τοῦ σοφιστοῦ κοινωνίας, ἕως ἂν αὐτοῦ τὰ κοινὰ πάντα περιελόντες, τὴν οἰκείαν λιπόντες φύσιν ἐπιδειξώμεν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς, ἔπειτα δὲ | καὶ τοῖς ἐγγυτάτω γένει τῆς τοιαύτης μεθόδου πεφυκόσιν. 265

ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τότε μὲν ἠρχόμεθα ποιητικὴν καὶ κτητικὴν τέχνην διαιρούμενοι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τῆς κτητικῆς ἐν θηρευτικῇ καὶ ἀγωνίᾳ καὶ ἐμπορικῇ καὶ τισιν ἐν τοιοῦτοις εἶδεσιν ἐφαντάζεσθ' ἡμῖν;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ μιμητικὴ περιείληφεν αὐτὸν τέχνη, δῆλον ὡς αὐτὴν τὴν ποιητικὴν δίχα διαιρετέον
B πρῶτην. ἢ γάρ που μίμησις | ποιήσις τίς ἐστίν, εἰδώλων μέντοι, φαμέν, ἀλλ' οὐκ αὐτῶν ἐκάστων· ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ποιητικῆς δὴ πρῶτον δύο ἔστω μέρη.

ΘΕΑΙ. Ποίω;

ΞΕ. Τὸ μὲν θεῖον, τὸ δ' ἀνθρώπινον.

ΘΕΑΙ. Οὐπω μεμάθηκα.

XLIX. ΞΕ. Ποιητικὴν, εἴπερ μεμνήμεθα τὰ κατ' ἀρχὰς λεχθέντα, πᾶσαν ἔφαμεν εἶναι δύναμιν, ἣτις ἂν αἰτία γίγνηται τοῖς μὴ πρότερον οὖσιν ὕστερον γίγνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Μεμνήμεθα.

C ΞΕ. Ζῶα δὴ | πάντα θνητὰ καὶ φυτὰ, ὅσα τ' ἐπὶ γῆς ἐκ σπερμάτων καὶ ῥιζῶν φύεται καὶ ὅσα ἄψυχα ἐν γῆ ξυνίσταται σώματα τηκτὰ καὶ ἄτηκτα, μῶν ἄλλου τινὸς ἢ θεοῦ δημιουργοῦντος φήσομεν ὕστερον γίγνεσθαι πρότερον οὐκ ὄντα; ἢ τῷ τῶν πολλῶν δόγματι καὶ ῥήματι χρώμενοι —

ΘΕΑΙ. Ποίω;

ΞΕ. Τῷ τὴν φύσιν αὐτὰ γεννᾶν ἀπὸ τινος αἰτίας αὐτομάτης καὶ ἄνευ διανοίας φουούσης, ἢ μετὰ λόγου τε καὶ ἐπιστήμης θείας ἀπὸ θεοῦ γιγνομένης;

D ΘΕΑΙ. Ἐγὼ | μὲν ἴσως διὰ τὴν ἡλικίαν πολλάκις ἀμφοτέρα μεταδοξάζω· νῦν μὴν βλέπων εἰς σὲ καὶ ὑπο-

λαμβάνων οἴεσθαι σε κατὰ γε θεὸν αὐτὰ γίγνεσθαι, ταύτη καὶ αὐτὸς νενόμικα.

ΞΕ. Καλῶς γε, ὦ Θεαίτητε· καὶ εἰ μὲν γέ σε ἡγούμεθα τῶν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἄλλως πως δοξαζόντων εἶναι, νῦν ἂν τῷ λόγῳ μετὰ πειθοῦς ἀναγκαίως ἐπεχειροῦμεν ποιεῖν ὁμολογεῖν· ἐπειδὴ δέ σου καταμανθάνω τὴν φύσιν, ὅτι καὶ ἄνευ τῶν παρ' ἡμῶν λόγων αὐτὴ | πρόσσεισιν ἐφ' ἅπερ νῦν ἔλκεσθαι φήσῃ, ἐάσω· χρόνος γὰρ E ἐκ περιττοῦ γίγνοιτ' ἄν· ἀλλὰ θήσω τὰ μὲν φύσει λεγόμενα ποιεῖσθαι θείᾳ τέχνῃ, τὰ δ' ἐκ τούτων ὑπ' ἀνθρώπων ξυνιστάμενα ἀνθρωπίνῃ, καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον δύο ποιητικῆς γένῃ, τὸ μὲν ἀνθρώπινον εἶναι, τὸ δὲ θεῖον.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Τέμνε δὴ δυοῖν οὔσαιν δίχα ἑκατέραν αὐτίς.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἶον | τότε μὲν κατὰ πλάτος τέμνων τὴν ποιη- 266
τικὴν πᾶσαν, νῦν δὲ αὖ κατὰ μῆκος.

ΘΕΑΙ. Τετμήσθω.

ΞΕ. Τέτταρα μὲν αὐτῆς οὔτω τὰ πάντα μέρη γίνονται, δύο μὲν τὰ πρὸς ἡμῶν, ἀνθρώπεια, δύο δ' αὖ τὰ πρὸς θεῶν, θεία.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὰ δέ γ' ὡς ἑτέρως αὖ διηρημένα, μέρος μὲν ἐν ἀφ' ἑκατέρας τῆς μερίδος αὐτοποιητικόν, τὸ δ' ὑπολοίπω σχεδὸν μάλιστ' ἂν λεγοῖσθην εἰδωλοποιικῶ· καὶ κατὰ ταῦτα δὴ πάλιν ἢ ποιητικὴ διχῆ διαιρεῖται.

ΘΕΑΙ. Λέγε | ὅπη ἑκατέρα αὐτίς.

B

L. ΞΕ. Ἡμεῖς μὲν που καὶ τᾶλλα ζῶα καὶ ἐξ ὧν τὰ πεφυκότ' ἐστί, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τούτων ἀδελφά, θεοῦ γεννήματα πάντα ἴσμεν αὐτὰ ἀπειργασμένα ἕκαστα· ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Τούτων δέ γε ἐκάστων εἰδωλα, ἀλλ' οὐκ αὐτὰ παρέπεται, δαιμονία καὶ ταῦτα μηχανῆ γεγονότα.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

ΞΕ. Τά τε ἐν τοῖς ὕπνοις καὶ ὅσα μεθ' ἡμέραν φαντάσματα αὐτοφυῆ λέγεται, σκιά μὲν ὅταν ἐν τῷ πυρὶ σκότος ἐγγίγνηται, | διπλοῦν δὲ ἡνίκ' ἂν φῶς οἰκειὸν τε καὶ ἀλλότριον περὶ τὰ λαμπρὰ καὶ λεῖα εἰς ἓν ξυνελθὸν τῆς ἔμπροσθεν εἰωθυίας ὕψεως ἐναντίαν αἰσθησιν παρέχον εἶδος ἀπεργάζεταιται.

ΘΕΑΙ. Δύο γὰρ οὖν ἔστι ταῦτα θείας ἔργα ποιήσεως, αὐτό τε καὶ τὸ παρακολουθοῦν εἰδωλον ἐκάστω.

ΞΕ. Τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἄρ' οὐκ αὐτὴν μὲν οἰκίαν οἰκοδομικῆ φήσομεν ποιεῖν, γραφικῆ δέ τιν' ἑτέραν, οἶον ὄναρ ἀνθρώπινον ἐργηγορόσιν ἀπειρογασμένην;

D ΘΕΑΙ. | Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τἄλλα οὕτω κατὰ δύο διττὰ ἔργα τῆς ἡμετέρας αὖ ποιητικῆς πράξεως, τὸ μὲν αὐτό, φαιμέν, αὐτουργικῆ, τὸ δὲ εἰδωλον εἰδωλοποιικῆ.

ΘΕΑΙ. Νῦν μᾶλλον ἔμαθον, καὶ τίθημι δύο διχῆ ποιητικῆς εἶδη· θείαν μὲν καὶ ἀνθρωπίνην κατὰ θάτερον τμήμα, κατὰ δὲ θάτερον τὸ μὲν αὐτῶν ὄν, τὸ δὲ ὁμοιωμάτων τινῶν γέννημα.

E LI. ΞΕ. Τῆς τοίνυν εἰδωλουργικῆς ἀναμνησθῶμεν ὅτι τὸ μὲν εἰκαστικόν, τὸ δὲ φανταστικὸν ἔμελλεν εἶναι γένος, εἰ τὸ | ψεῦδος ὄντως ὄν ψεῦδος καὶ τῶν ὄντων ἐν τι φανείη πεφυκός.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐφάνη τε καὶ διὰ ταῦτα δὴ καταριθμήσομεν αὐτῶ νῦν ἀναμφισβητήτως εἶδη δύο;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ τοίνυν φανταστικὸν αὐτίς | διορίζωμεν δίχα. 267

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τὸ μὲν δι' ὀργάνων γιγνόμενον, τὸ δὲ αὐτοῦ παρέχοντος ἑαυτὸν ὄργανον τοῦ ποιοῦντος τὸ φάντασμα.

ΘΕΑΙ. Πῶς φῆς;

ΞΕ. Ὅταν, οἶμαι, τὸ σὸν σχῆμά τις τῷ ἑαυτοῦ χρώμενος σώματι προσόμοιον ἢ φωνὴν φωνῇ φαίνεσθαι ποιῆ, μίμησις τοῦτο τῆς φανταστικῆς μάλιστα κέκληται πού.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μιμητικὸν δὴ τοῦτο αὐτῆς προσειπόντες ἀπονεμώμεθα· τὸ δ' ἄλλο πᾶν ἀφῶμεν μαλακισθέντες καὶ παρέντες ἑτέρῳ συναγαγεῖν τε | εἰς ἓν καὶ πρέπουσαν B ἐπωνυμίαν ἀποδοῦναί τιν' αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Νενεμήσθω, τὸ δὲ μεθείσθω.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τοῦτο ἔτι διπλοῦν, ᾧ Θεαίτητε, ἄξιον ἡγεῖσθαι· δι' ἃ δέ, σκόπει.

ΘΕΑΙ. Λέγε.

ΞΕ. Τῶν μιμουμένων οἱ μὲν εἰδότες ὃ μιμοῦνται τοῦτο πράττουσιν, οἱ δ' οὐκ εἰδότες. καίτοι τίνα μείζω διαίρεσιν ἀγνωσίας τε καὶ γνώσεως θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τό γε ἄρτι λεχθέν εἰδόντων ἦν μίμημα; τὸ γὰρ σὸν σχῆμα καὶ σὲ γινώσκων ἔν τις μιμήσαιτο.

ΘΕΑΙ. | Πῶς δ' οὐ; C

ΞΕ. Τί δὲ δικαιοσύνης τὸ σχῆμα καὶ ὅλης ξυλλήβδην ἀρετῆς; ἄρ' οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν, δοξάζοντες δὲ πη, σφόδρα ἐπιχειροῦσι πολλοὶ τὸ δοκοῦν σφίσι τοῦτο ὡς ἔνδον αὐτοῖς προθυμείσθαι φαίνεσθαι ποιεῖν, ὅτι μάλιστα ἔργοις τε καὶ λόγοις μιμούμενοι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πάνυ γε πολλοί.

ΞΕ. Μῶν οὖν πάντες ἀποτυγχάνουσι τοῦ δοκεῖν εἶναι δίκαιοι μηδαμῶς ὄντες; ἢ τούτου πᾶν τὸναντίον;

ΘΕΑΙ. Πᾶν.

ΞΕ. Μιμητὴν δὴ τοῦτόν γε ἕτερον ἐκείνου |
D λεκτέον οἶμαι, τὸν ἀγνοοῦντα τοῦ γιννώσκοντος.

ΘΕΑΙ. Ναί.

LII. ΞΕ. Πόθεν οὖν ὄνομα ἑκατέρῳ τις αὐτῶν
λήψεται πρέπον; ἢ δῆλον δὴ χαλεπὸν ὄν, διότι τῆς τῶν
γενῶν κατ' εἶδη διαιρέσεως παλαιά τις, ὡς ἔοικεν, αἰτία
τοῖς ἔμπροσθεν καὶ ἀσύννοους παρῆν, ὥστε μὴδ' ἐπιχει-
ρεῖν μηδένα διαιρεῖσθαι· καθὸ δὴ τῶν ὀνομάτων ἀνάγκη
μὴ σφόδρα εὐπορεῖν. ὅμως δέ, κἂν εἰ τολμηροτέρου
E σιν δοξομιμητικὴν | προσείπωμεν, τὴν δὲ μετ' ἐπιστή-
μης ἱστορικὴν τινα μίμησιν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Θατέρῳ τοίνυν χρηστέον· ὁ γὰρ σοφιστῆς
οὐκ ἐν τοῖς εἰδόσιν ἦν, ἀλλ' ἐν τοῖς μιμουμένοις δῆ.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Τὸν δοξομιμητὴν δὴ σκοπώμεθα ὥσπερ σίδη-
ρον, εἴτε ὑγιῆς εἴτε διπλόην ἔτ' ἔχων τινά ἐστιν ἐν ἑαυτῷ.

ΘΕΑΙ. Σκοπῶμεν.

ΞΕ. Ἐχει τοίνυν καὶ μάλα συχνήν. ὁ μὲν γὰρ
268 εὐήθης | αὐτῶν ἐστιν, οἴόμενος εἰδέναι ταῦτα ἃ δοξάζει·
τὸ δὲ θατέρου σχῆμα διὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις
κυλίνδησιν ἔχει πολλὴν ὑποψίαν καὶ φόβον, ὡς ἀγνοεῖ
ταῦτα ἃ πρὸς τοὺς ἄλλους ὡς εἰδὼς ἐσχημάτισται.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἔστιν ἑκατέρου γένους ὦν
εἴρηκας.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὸν μὲν ἀπλοῦν μιμητὴν τινα, τὸν δὲ εἰρωνικὸν μιμητὴν θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Εἰκὸς γοῦν.

ΞΕ. Τούτου δ' αὖ τὸ γένος ἐν ἧ δύο φῶμεν;

ΘΕΑΙ. Ὅρα σύ.

ΞΕ. Σκοπῶ· καί μοι διττῶ | καταφαίνεσθόν τινα· B
τὸν μὲν δημοσίᾳ τε καὶ μακροῖς λόγοις πρὸς πλήθη
δυνατὸν εἰρωνεύεσθαι καθορῶ, τὸν δὲ ἰδίᾳ τε καὶ βρα-
χέσι λόγοις ἀναγκάζοντα τὸν προσδιαλεγόμενον ἐναν-
τιολογεῖν αὐτὸν αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ὀρθότατα.

ΞΕ. Τίνα οὖν ἀποφαινόμεθα τὸν μακρολογώτερον
εἶναι; πότερα πολιτικὸν ἢ δημολογικόν;

ΘΕΑΙ. Δημολογικόν.

ΞΕ. Τί δὲ τὸν ἕτερον ἐροῦμεν; σοφὸν ἢ σοφιστικόν;

ΘΕΑΙ. Τὸ μὲν που σοφὸν ἀδύνατον, ἐπεὶ περ οὐκ
εἰδότα | αὐτὸν ἔθεμεν· μιμητῆς δ' ὦν τοῦ σοφοῦ δῆλον C
ὅτι παρωνύμιον αὐτοῦ τι λήψεται, καὶ σχεδὸν ἤδη με-
μάθηκα ὅτι τοῦτον δεῖ προσειπεῖν ἀληθῶς αὐτὸν ἐκεῖ-
νον τὸν παντάπασιν ὄντως σοφιστήν.

ΞΕ. Οὐκοῦν συνδήσομεν αὐτοῦ, καθάπερ ἔμπρο-
σθεν, τοῦνομα συμπλέξαντες ἀπὸ τελευτῆς ἐπ' ἀρχήν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὴ τῆς ἐναντιοποιολογικῆς εἰρωνικοῦ μέ-
ρους τῆς δοξαστικῆς μιμητικόν, τοῦ φανταστικοῦ γένους
ἀπὸ τῆς | εἰδωλοποιικῆς οὐ θεῖον ἀλλ' ἀνθρωπικὸν τῆς D
ποιήσεως ἀφωρισμένον ἐν λόγοις τὸ θαυματοποιικὸν
μόριον, ταύτης τῆς γενεᾶς τε καὶ αἵματος ὃς ἂν φῆ τὸν
ὄντως σοφιστὴν εἶναι, τάληθέσιτατα, ὡς ἔοικεν, ἐρεῖ.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ

[ἢ περὶ βασιλείας, λογικός].

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΞΕΝΟΣ,
ΣΩΚΡΑΤΗΣ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ.

St. II

257

I. ΣΩ. Ἡ πολλὴν χάριν ὀφείλω σοι τῆς Θεαιτήτου γνωρίσεως, ὦ Θεόδωρε, ἅμα καὶ τῆς τοῦ ξένου.

ΘΕΟ. Τάχα δέ γε, ὦ Σώκρατες, ὀφειλήσεις ταύτης τριπλασίαν, ἐπειδὴν τὸν τε πολιτικὸν ἀπεργάσωνταί σοι καὶ τὸν φιλόσοφον.

ΣΩ. Εἶεν· οὕτω τοῦτο, ὦ φίλε Θεόδωρε, φήσομεν ἀκηκοότες εἶναι τοῦ περὶ λογισμοὺς καὶ τὰ γεωμετρικὰ κρατίστου;

B | ΘΕΟ. Πῶς, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τῶν ἀνδρῶν ἕκαστον θέντος τῆς ἴσης ἀξίας, οἷ τῇ τιμῇ πλέον ἀλλήλων ἀφεστᾶσιν ἢ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τὴν τῆς ὑμετέρας τέχνης.

ΘΕΟ. Εὖ γε νῆ τὸν ἡμέτερον θεόν, ὦ Σώκρατες, τὸν Ἄμμωνα, καὶ δικαίως, καὶ πάνυ μὲν οὖν μνημονικῶς ἐπέπληξάς μοι τὸ περὶ τοὺς λογισμοὺς ἁμάρτημα. καὶ σὲ μὲν ἀντὶ τούτων εἰς αὔθις μέτειμι· σὺ δ' ἡμῖν, ὦ ξένε, μηδαμῶς ἀποκάμης χαριζόμενος, ἀλλ' ἐξῆς, εἴτε C τὸν πολιτικὸν ἄνδρα πρότερον | εἴτε τὸν φιλόσοφον προαιρεῖ, προελόμενος διέξελθε.

ΞΕ. Ταῦτ', ὦ Θεόδωρε, ποιητέον, ἐπεὶπερ ἅπαξ

γε ἐγκεχειρήκαμεν, καὶ οὐκ ἀποστατέον πρὶν ἂν αὐτῶν πρὸς τὸ τέλος ἔλθωμεν. ἀλλὰ γὰρ περὶ Θεαιτήτου τοῦδε τί χρὴ δοῶν με;

ΘΕΟ. Τοῦ πέρι;

ΞΕ. Διαναπαύσωμεν αὐτὸν μεταλαμβάνοντες αὐτοῦ τὸν συγγυμναστήν τόνδε Σωκράτη; ἢ πῶς συμβουλεύεις;

ΘΕΟ. Καθάπερ εἶπες, μεταλάμβανε· νέω γὰρ ὄντε ῥᾶον οἴσεται πάντα πόνον ἀναπαυομένω.

| ΣΩ. Καὶ μὴν κινδυνεύετον, ὦ ξένε, ἄμφω ποθὲν D
ἐμοὶ ξυγγένειαν ἔχειν τινά. τὸν μὲν γε οὖν ὑμεῖς κατὰ
τὴν τοῦ προσώπου φύσιν ὅμοιον ἐμοὶ φαίνεσθαί φατε,
τοῦ δ' ἡμῖν ἢ κλήσις ὁμώνυμος οὔσα καὶ ἢ | πρόσρησις 258
παρέχεται τινα οἰκειότητα. δεῖ δὴ τοὺς γε ξυγγενεῖς
ἡμᾶς ἀεὶ προθύμως διὰ λόγων ἀναγνωρίζειν. Θεαιτήτω
μὲν οὖν αὐτός τε συνέμιξα χθὲς διὰ λόγων καὶ νῦν
ἀκήκοα ἀποκρινομένου, Σωκράτους δὲ οὐδέτερον· δεῖ δὲ
σκέψασθαι καὶ τοῦτον. ἐμοὶ μὲν οὖν εἰς αὐθις, σοὶ δὲ
νῦν ἀποκρινέσθω.

ΞΕ. Ταῦτ' ἔσται. ὦ Σώκρατες, ἀκούεις δὴ Σωκράτους;

ΝΕΟΣ ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Συγχωρεῖς οὖν οἷς λέγει;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐ | τὰ σὰ κωλύειν φαίνεται, δεῖ δὲ ἴσως B
ἔτι ἦτιον τὰμὰ διακωλύειν. ἀλλὰ δὴ μετὰ τὸν σοφιστήν
ἀναγκαῖον, ὥς ἐμοὶ φαίνεται, τὸν πολιτικὸν ἄνδρα
διαζητεῖν νῶν· καὶ μοι λέγε, πότερον τῶν ἐπιστημόνων
τιν' ἡμῖν καὶ τοῦτον θετέον, ἢ πῶς;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

Π. ΞΕ. Τὰς ἐπιστήμας ἄρα διαληπτέον, ὥσπερ ἠνίκα τὸν πρότερον ἐσκοποῦμεν;

ΝΕ. ΣΩ. Τάχ' ἄν.

ΞΕ. Οὐ μὲν δὴ κατὰ ταύτῳ γε, ὦ Σώκρατες, φαίνεται μοι τμήμα.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μῆν;

C | ΞΕ. Κατ' ἄλλο.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐοικέ γε.

ΞΕ. Τὴν οὖν πολιτικὴν ἀτραπὸν πῆ τις ἀνευρήσει; δεῖ γὰρ αὐτὴν ἀνευρεῖν, καὶ χωρὶς ἀφελόντας ἀπὸ τῶν ἄλλων ιδέαν αὐτῇ μίαν ἐπισφραγίσασθαι, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκτροπαῖς ἐν ἄλλο εἶδος ἐπισημηναμένους ἀπάσας τὰς ἐπιστήμας ὡς οὐσας δύο εἶδη διανοηθῆναι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ποιῆσαι.

ΝΕ. ΣΩ. Τοῦτ' ἤδη σόν, οἶμαι, τὸ ἔργον, ὦ ξένε, ἀλλ' οὐκ ἔμὸν γίγνεται.

D ΞΕ. Δεῖ γε μῆν, ὦ Σώκρατες, αὐτὸ | εἶναι καὶ σόν, ὅταν ἐμφανὲς ἡμῖν γένηται.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς εἶπες.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καὶ τινες ἕτεραι ταύτῃ συγγενεῖς τέχναι ψιλαὶ τῶν πράξεων εἰσι, τὸ δὲ γνῶναι παρέσχοντο μόνον;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστιν οὕτως.

ΞΕ. Αἱ δέ γε περὶ τεκτονικὴν αὖ καὶ σύμπασαν χειρουργίαν ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσιν ἐνοῦσαν σύμφυτον τὴν ἐπιστήμην | κέκτηνται, καὶ συναποτελοῦσι τὰ γιγνώμενα ὑπ' αὐτῶν σώματα πρότερον οὐκ ὄντα.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μῆν;

ΞΕ. Ταύτῃ τοίνυν συμπάσας ἐπιστήμας διαίρει, τὴν μὲν πρακτικὴν προσειπών, τὴν δὲ μόνον γνωστικὴν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι σοι ταῦθ' ὡς μιᾶς ἐπιστήμης τῆς ὅλης εἶδη δύο.

ΞΕ. Πότερον οὖν τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην καὶ ἔτ' οἰκονόμον θήσομεν ὡς ἔν πάντα ταῦτα προσαγορεύοντες, ἢ τοσαύτας τέχνας αὐτὰς εἶναι φώμεν, ὅσα περ ὀνόματα ἐρρήθη; μᾶλλον δέ μοι δεῦρο ἔπου.

ΝΕ. ΣΩ. Πῆ;

| ΞΕ. Τῆδε. εἰ τῷ τις τῶν δημοσιευόντων ἰατρῶν 259 ἱκανὸς ξυμβουλευεῖν ἰδιωτεύων αὐτός, ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῷ προσαγορεύεσθαι τοῦνομα τῆς τέχνης ταῦτὸν ὅπερ ᾧ συμβουλεύει;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τί δ'; ὅστις βασιλεύοντι χώρας ἀνδρὶ παραινεῖν δεινὸς ἰδιώτης ὢν αὐτός, ἄρ' οὐ φήσομεν ἔχειν αὐτὸν τὴν ἐπιστήμην ἣν ἔδει τὸν ἄρχοντα αὐτὸν κεκτῆσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Φήσομεν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν ἢ γε ἀληθινοῦ βασιλέως | βασιλική; Β

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτην δὲ ὁ κεκτημένος οὐκ, ἄντε ἄρχων ἂντ' ἰδιώτης ὢν τυγχάνη, πάντως κατὰ γε τὴν τέχνην αὐτὴν βασιλικὸς ὀρθῶς προσρηθήσεται;

ΝΕ. ΣΩ. Δίκαιον γοῦν.

ΞΕ. Καὶ μὴν οἰκονόμος γε καὶ δεσπότης ταῦτόν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τί δέ; μεγάλης σχῆμα οἰκίσεως ἢ σμικρᾶς αὐτὸς πόλεως ὄγκος μῶν τι πρὸς ἀρχὴν διοίσετον;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδέν.

ΞΕ. Οὐκοῦν, ὃ νῦν δὴ διεσκοπούμεθα, | φανερόν Ο ὡς ἐπιστήμη μία περὶ πάντ' ἐστὶ ταῦτα· ταύτην δὲ εἶτε

βασιλικήν εἴτε πολιτικὴν εἴτε οἰκονομικὴν τις ὀνομάζει, μηδὲν αὐτῷ διαφερόμεθα.

NE. ΣΩ. Τί γάρ;

III. EE. Ἄλλὰ μὴν τόδε γε δῆλον, ὡς βασιλεὺς ἅπας χερσὶ καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι σμίξο' ἅττα εἰς τὸ κατέχειν τὴν ἀρχὴν δύναται πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς σύνεσιν καὶ ῥώμην.

NE. ΣΩ. Δῆλον.

D EE. Τῆς δὴ γνωστικῆς μᾶλλον ἢ τῆς χειροτεχνικῆς καὶ ὅλως πρακτικῆς | βούλει τὸν βασιλέα φῶμεν οἰκειότερον εἶναι;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

EE. Τὴν ἄρα πολιτικὴν καὶ πολιτικὸν καὶ βασιλικὴν καὶ βασιλικὸν εἰς ταὐτὸν ὡς ἓν πάντα ταῦτα ξυνθήσομεν;

NE. ΣΩ. Δῆλον.

EE. Οὐκοῦν πορευοίμεθ' ἂν ἐξῆς, εἰ μετὰ ταῦτα τὴν γνωστικὴν διοριζοίμεθα;

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

EE. Πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν, ἂν ἄρα ἐν αὐτῇ τινα διαφυγὴν κατανοήσωμεν.

NE. ΣΩ. Φράζε ποίαν.

E EE. Τοιάνδε. λογιστικὴ πού τις ἡμῖν ἦν | τέχνη.

NE. ΣΩ. Ναί.

EE. Τῶν γνωστικῶν γε, οἶμαι, παντάπασι τεχνῶν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

EE. Γνούση δὲ λογιστικῇ τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς διαφορὰν μῶν τι πλέον ἔργον δώσομεν ἢ τὰ γνωσθέντα κοῖναι;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Καὶ γὰρ ἀρχιτέκτων γε πᾶς οὐκ αὐτὸς ἐργα-
τικός, ἀλλὰ ἐργατῶν ἄρχων.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Παρεχόμενός γέ που γνῶσιν, ἀλλ' οὐ χει-
ρουργίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Δικαίως δὴ μετέχειν | ἂν λέγοιτο τῆς γνω- 260
στικῆς ἐπιστήμης.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνν γε.

ΞΕ. Τούτῳ δέ γε, οἶμαι, προσήκει κρίναντι μὴ
τέλος ἔχειν μηδ' ἀπηλλάχθαι, καθάπερ ὁ λογιστῆς
ἀπηλλακτο, προστάττειν δὲ ἐκάστοις τῶν ἐργατῶν τό
γε πρόσφορον, ἕως ἂν ἀπεργάσωνται τὸ προσταχθέν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν γνωστικαὶ μὲν αἶ τε τοιαῦται ξύμ-
πασαι καὶ ὀπόσαι ξυνέπονται τῇ λογιστικῇ, κρίσει δὲ
καὶ ἐπιτάξει | διαφέρετον ἀλλήλοιν τούτῳ τῶ γένεε; B

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεσθον.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν συμπάσης τῆς γνωστικῆς εἰ τὸ μὲν
ἐπιτακτικὸν μέρος, τὸ δὲ κριτικὸν διαιρούμενοι προσ-
εἰποίμεν, ἐμμελῶς ἂν φαῖμεν διηρησθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Κατὰ γε τὴν ἐμὴν δόξαν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τοῖς γε κοινῇ τι πράττουσιν ἀγαπη-
τὸν ὁμοιοεῖν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὖ;

ΞΕ. Τούτου τοίνυν μέχριπερ ἂν αὐτοὶ κοινωνῶμεν,
εἰατέον τά γε τῶν ἄλλων δοξάσματα χαίρειν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

IV. | ΞΕ. Φέρε δὴ, τούτοις τοῖν τέχναις ἡμῶν τὸν C
βασιλικὸν ἐν ποτέρῳ θετέον; ἄρ' ἐν τῇ κριτικῇ, καθά-

περὶ τινὰ θεατὴν, ἢ μᾶλλον τῆς ἐπιτακτικῆς ὡς ἔντα αὐτὸν τέχνης θήσομεν, δεσπόζοντά γε;

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ μᾶλλον;

EE. Τὴν ἐπιτακτικὴν δὴ τέχνην πάλιν ἂν εἶη θεατέον εἴ πη διέστηκε. καὶ μοι δοκεῖ τῆδέ πη, καθάπερ ἢ τῶν καπήλων τέχνη τῆς τῶν αὐτοπωλῶν διωρισται
D τέχνης, καὶ τὸ βασιλικὸν | γένος ἔοικεν ἀπὸ τοῦ τῶν κηρύκων γένους ἀφωρίσθαι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

EE. Πωληθέντα που πρότερον ἔργα ἀλλότρια παραδεχόμενοι δεύτερον πωλοῦσι πάλιν οἱ κἀπηλοι.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

EE. Οὐκοῦν καὶ τὸ κηρυκικὸν φύλον ἐπιταχθέντ' ἀλλότρια νοήματα παραδεχόμενον αὐτὸ δεύτερον ἐπιτάττει πάλιν ἑτέροις.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

EE. Τί οὖν; εἰς ταῦτόν μίξομεν βασιλικὴν ἐρμη-
E νευτικῆ, κελευστικῆ, μαντικῆ, | κηρυκικῆ, καὶ πολλαῖς ἑτέραις τούτων τέχναις συγγενέσιν, αἱ σύμπασαι τό γ' ἐπιτάττειν ἔχουσιν; ἢ βούλει, καθάπερ εἰκάζομεν νῦν δὴ, καὶ τοῦνομα παρεικάσωμεν, ἐπειδὴ καὶ σχεδὸν ἀνώ-
νυμον ὃν τυγχάνει τὸ τῶν ἀτεπιτακτικῶν γένος, καὶ ταύτῃ ταῦτα διελώμεθα, τὸ μὲν τῶν βασιλέων γένος εἰς τὴν ἀτεπιτακτικὴν θέντες, τοῦ δὲ ἄλλου παντὸς ἀμελήσαντες, ὄνομα ἕτερον αὐτοῖς παραχωρήσαντες θέ-
σθαι τινά; τοῦ γὰρ ἄρχοντος ἕνεκα ἡμῖν ἢ μέθοδος
261 ἦν, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ | ἐναντίου.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

V. EE. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μετρίως ἀφέστηκεν ἀπ' ἐκείνων, ἀλλοτριότητι διορισθὲν πρὸς οἰκειότητα,

τοῦτο αὐτὸ πάλιν αὖ διαιρεῖν ἀναγκαῖον, εἴ τινα τομὴν
ἔτι ἔχομεν ὑπεῖκουσαν ἐν τούτῳ;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν φαινόμεθα ἔχειν· ἀλλ' ἐπακολουθῶν
σύντεμνε.

ΝΕ. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Πάντας ὀπόσους ἂν ἄρχοντας διανοηθῶμεν
ἐπιτάξει προσχρωμένους, ἄρ' οὐχ εὐρήσομεν γενέσεώς
τινος | ἔνεκα προστάττοντας; B

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τὰ γε γιγνόμενα πάντα δίχα δια-
λαβεῖν οὐ παντάπασι χαλεπόν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Τὰ μὲν ἄψυχα αὐτῶν ἐστὶ που ξυμπάντων,
τὰ δ' ἔμψυχα.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτοις δέ γε αὐτοῖς τὸ τοῦ γνωστικοῦ μέρος
ἐπιτακτικὸν ὄν, εἴπερ βουλόμεθα τέμνειν, τεμοῦμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Κατὰ τί;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς τῶν ἀψύχων γενέσεσιν αὐ-
τοῦ τάττοντες, τὸ δ' ἐπὶ ταῖς τῶν ἐμψύχων· καὶ | πᾶν C
οὕτως ἤδη διαιρήσεται δίχα.

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασί γε.

ΞΕ. Τὸ μὲν τοίνυν αὐτῶν παραλίπωμεν, τὸ δ'
ἀναλάβωμεν, ἀναλαβόντες δὲ μερισώμεθα εἰς δύο τὸ
σύμπαν.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεις δ' αὐτοῖν ἀναληπτέον εἶναι πό-
τερον;

ΞΕ. Πάντως που τὸ περὶ τὰ ζῶα ἐπιτακτικόν.
οὐ γὰρ δὴ τό γε τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης ἐστὶ ποτε

τῶν ἀψύχων ἐπιστατοῦν, οἷον ἀρχιτεκτονικόν, ἀλλὰ γενναιότερον ἐν τοῖς ζώοις, καὶ περὶ αὐτὰ ταῦτα τὴν |

D δύναμιν ἀεὶ κεκτημένον.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

EE. Τὴν γε μὴν τῶν ζώων γένεσιν καὶ τροφήν τὴν μὲν τις ἂν ἴδοι μονοτροφίαν οὔσαν, τὴν δὲ κοινήν τῶν ἐν ταῖς ἀγέλαις θρεμμάτων ἐπιμέλειαν.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

EE. Ἄλλ' οὐ μὴν τόν γε πολιτικὸν εὐρήσομεν ἰδιοτρόφον, ὥσπερ βοηλάτην ἢ τινα ἵπποκόμον, ἀλλ' ἵπποφορβῶ τε καὶ βοουφορβῶ μᾶλλον προσεικότα.

NE. ΣΩ. Φαίνεται γε δὴ δηθὲν νῦν.

E EE. Πότερον οὖν τῆς ζωοτροφίας τὴν | τῶν ξυμπόλλων κοινήν τροφήν ἀγελαιοτροφίαν ἢ κοινοτροφικὴν τινα ὀνομάζωμεν;

NE. ΣΩ. Ὅποτερον ἂν ἐν τῷ λόγῳ ξυμβαίη.

VI. EE. Καλῶς γε, ὦ Σώκρατες· κἂν διαφυλάξῃς τὸ μὴ σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος εἰς τὸ γῆρας ἀναφανήσει φρονήσεως. νῦν δὲ τοῦτο μὲν, καθάπερ διακελεύει, ποιητέον· τὴν δὲ ἀγελαιοτροφικὴν ἄρ' ἐννοεῖς πῆ τις δίδυμον ἀποφήνας τὸ ζητούμενον 262 ἐν διπλασίοισι | τὰ νῦν ἐν τοῖς ἡμίσεσιν εἰς τότε ποιήσει ζητεῖσθαι;

NE. ΣΩ. Προθυμήσομαι. καὶ μοι δοκεῖ τῶν μὲν ἀνθρώπων ἑτέρα τις εἶναι, τῶν δὲ αὖ θηρίων ἄλλη τροφή.

EE. Παντάπασι γε προθυμότερα καὶ ἀνδρειότερα διήρησαι· μὴ μέντοι τοῦτό γε εἰς αὐτίς κατὰ δύναμιν πάσχωμεν.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

EE. Μὴ σμικρὸν μῦθον ἐν πρὸς μεγάλα καὶ

πολλὰ ἀφαιρῶμεν, μηδὲ εἶδους χωρίς· | ἀλλὰ τὸ μέρος B
 ἅμα εἶδος ἔχέτω. κάλλιστον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων
 εὐθύς διαχωρίζειν τὸ ζητούμενον, ἂν ὀρθῶς ἔχη, καθάπερ
 ὀλίγον σὺ πρότερον οἰηθεὶς ἔχειν τὴν διαίρεσιν ἐπέ-
 σπενσας τὸν λόγον, ἰδὼν ἐπ' ἀνθρώπους πορευόμενον·
 ἀλλὰ γάρ, ὦ φίλε, λεπτοργεῖν οὐκ ἀσφαλές, διὰ μέσων
 δὲ ἀσφαλέστερον ἵεναι τέμνοντας, καὶ μᾶλλον ἰδέαις
 ἂν τις προστυγχάνοι. τοῦτο δὲ διαφέρει τὸ πᾶν πρὸς |
 τὰς ζητήσεις. C

NE. ΣΩ. Πῶς, ὦ ξένε, λέγεις τοῦτο;

ΞΕ. Πειρατέον ἔτι σαφέστερον φράζειν εὐνοίᾳ τῆς
 σῆς φύσεως, ὦ Σώκρατες. ἐν τῷ μὲν οὖν παρεστηκότι
 τὰ νῦν δηλῶσαι μηδὲν ἐνδεῶς ἀδύνατον· ἐπιχειρητέον
 δέ τι καὶ σμικρῷ πλέον αὐτὸ προαγαγεῖν εἰς τὸ πρόσθεν
 σαφηνείας ἕνεκα.

NE. ΣΩ. Ποῖον οὖν δὴ φράξεις διαιρουμένους
 ἡμᾶς οὐκ ὀρθῶς ἄρτι δρᾶν;

ΞΕ. Τοιόνδε, οἷον εἴ τις τὰνθρώπινον ἐπιχειρήσας
 δίχα διελέσθαι γένος | διαιροῖ καθάπερ οἱ πολλοὶ τῶν D
 ἐνθάδε διανέμουσι, τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ὡς ἐν ἀπὸ πάν-
 των ἀφαιροῦντες χωρίς, σύμπασι δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσιν,
 ἀπείροις οὔσι καὶ ἀμίκτοις καὶ ἀσυμφώνοις πρὸς ἄλληλα,
 βάρβαρον μιᾷ κλήσει προσειπόντες [αὐτὸ] διὰ ταύτην
 τὴν μίαν κλήσιν καὶ γένος ἐν αὐτὸ εἶναι προσδοκῶσιν·
 ἢ εἰ τὸν ἀριθμὸν τις αὐτὸ νομίζοι κατ' εἶδη δύο διαίρειν
 μυριάδα ἀποτεμνόμενος ἀπὸ πάντων, ὡς ἐν εἶδος ἀποχω-
 ρίζων, καὶ τῷ λοιπῷ | δὴ παντὶ θέμενος ἐν ὕνομα διὰ E
 τὴν κλήσιν αὐτὸ καὶ τοῦτ' ἀξιοῖ γένος ἐκείνου χωρὶς
 ἕτερον ἐν γίγνεσθαι. κάλλιον δὲ πού καὶ μᾶλλον κατ'
 εἶδη καὶ δίχα διαιροῖτ' ἂν, εἰ τὸν μὲν ἀριθμὸν ἀρτίῳ

καὶ περιτιπῶ τις τέμνοι, τὸ δὲ αὖ τῶν ἀνθρώπων γένος ἄρρεινι καὶ θήλει, Λυδοὺς δὲ ἢ Φρύγας ἢ τινας ἑτέρους πρὸς ἅπαντας τάττων ἀποσχίζοι τότε, ἡνίκα ἀποροῖ
 263 γένος ἅμα καὶ μέρος εὐρίσκειν ἐκάτερον | τῶν σχισθέντων.

VII. NE. ΣΩ. Ὅρθότατα· ἀλλὰ γὰρ τοῦτο αὐτό, ὃ ξένε, πῶς ἂν τις γένος καὶ μέρος ἑναργέστερον γνοίη, ὡς οὐ ταυτόν ἐστων ἀλλ' ἕτερον ἀλλήλων;

ΞΕ. Ὡ βέλτιστε ἀνδρῶν, οὐ φαῦλον προστάτεις, Σώκρατες. ἡμεῖς μὲν καὶ νῦν μακροτέραν τοῦ δέοντος ἀπὸ τοῦ προτεθέντος λόγου πεπλανήμεθα, σὺ δὲ ἔτι πλέον ἡμᾶς κελεύεις πλανηθῆναι. νῦν μὲν οὖν, ὥσπερ εἰκός, ἐπανίωμεν πάλιν· ταῦτα δὲ εἰς αὐθις κατὰ σχολὴν
 B καθάπερ | ἰχνεύοντες μέτιμεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτό γε αὖ παντάπασι φύλαξαι, μὴ ποτε παρ' ἐμοῦ δόξης αὐτὸ ἑναργῶς διωρισμένον ἀκηκοέναι.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἶδος τε καὶ μέρος ἕτερον ἀλλήλων εἶναι.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ὡς εἶδος μὲν ὅταν ἦ τοῦ, καὶ μέρος αὐτὸ ἀναγκαῖον εἶναι τοῦ πράγματος, ὅτουπερ ἂν εἶδος λέγεται· μέρος δὲ εἶδος οὐδεμία ἀνάγκη. ταύτη με ἢ
 ' κείνη μᾶλλον, ὃ Σώκρατες, ἀεὶ φάθι λέγειν.

NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἔσται.

C | ΞΕ. Φράσον δή μοι τὸ μετὰ τοῦτο.

NE. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τῆς ἀποπλανήσεως ὁπόθεν ἡμᾶς δεῦρ' ἤγαγεν. οἶμαι μὲν γὰρ μάλιστα, ὅθεν ἐρωτηθεῖς σὺ τὴν ἀγγελαιοτροφίαν ὅπῃ διαιρετέον εἶπες μάλα προθύμως δὺ' εἶναι ζώων γένη, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ἕτερον δὲ τῶν ἄλλων ξυμπάντων θηρίων ἔν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ ἔμοιγε δὴ τὸτ' ἐφάνης μέρος ἀφαιρῶν ἡγρεῖσθαι καταλιπεῖν τὸ λοιπὸν αὐτῶν πάντων γένος ἓν, ὅτι πᾶσι ταύτων ἐπονομάζειν | ἔσχες ὄνομα, θηρία καλέσας. D

ΝΕ. ΣΩ. Ἦν καὶ ταῦτα οὕτως.

ΞΕ. Τὸ δέ γε, ὦ πάντων ἀνδρειότατε, τάχ' ἂν, εἴ που φρόνιμόν ἐστί τι ζῶον ἕτερον, οἷον δοκεῖ τὸ τῶν γεράνων, ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο, [δ] κατὰ ταῦτὰ ἴσως διονομάξοι, καθάπερ καὶ σύ, γεράνους μὲν ἐν γένος ἀντιτιθὲν τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ σεμνῦνον αὐτὸ ἑαυτοῦ, τὰ δὲ ἄλλα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ξυλλαβὸν εἰς ταῦτὸ οὐδὲν ἄλλο πλὴν ἴσως θηρία προσείποι. πειραθῶμεν οὖν ἡμεῖς ἐξευλαβεῖσθαι | πάνθ' ὅποσα τοιαῦτα. E

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Μὴ πᾶν τὸ τῶν ζῶων γένος διαιρούμενοι, ἵνα ἦτιον αὐτὰ πάσχωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδὲν γὰρ δεῖ.

ΞΕ. Καὶ γὰρ οὖν καὶ τότε ἡμαρτάνετο ταύτη.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δὴ;

ΞΕ. Τῆς γνωστικῆς ὅσον ἐπιτακτικὸν ἡμῖν μέρος ἦν που τοῦ ζωοτροφικοῦ γένους, ἀγελαίων μὴν ζῶων. ἢ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Διήρητο τοίνυν ἤδη καὶ τότε ξύμπαν τὸ ζῶον | τῷ τιθασῶ καὶ ἀγρίῳ. τὰ μὲν γὰρ ἔχοντα τιθασεύε- 264 σθαι φύσιν ἡμερα προσείρηται, τὰ δὲ μὴ ἔχοντα ἄγρια.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Ἦν δέ γε θηρεύομεν ἐπιστήμην, ἐν τοῖς ἡμέροις ἦν τε καὶ ἔστιν, ἐπὶ τοῖς ἀγελαίοις μὴν ζητητέα θρέμμασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

Β ΕΕ. Μὴ τοίνυν διαιρώμεθα ὥσπερ τότε πρὸς ἅπαντα ἀποβλέψαντες, μηδὲ σπεύσαντες, ἵνα δὴ ταχὺ γενώμεθα πρὸς τῇ πολιτικῇ. πεποίηκε | γὰρ ἡμᾶς καὶ νῦν παθεῖν τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν πάθος.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΕΕ. Οὐχ ἡσύχους εὖ διαιροῦντας ἠνυκέναι βραδύτερον.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ καλῶς γε, ὦ ξένε, πεποίηκεν.

VIII. ΕΕ. Ταῦτ' ἔστω. πάλιν δ' οὖν ἐξ ἀρχῆς τὴν κοινοτροφικὴν πειρώμεθα διαιρεῖν· ἴσως γὰρ καὶ τοῦτο, ὃ σὺ προθυμεῖ, διαπεραινόμενος ὁ λόγος αὐτός σοι κάλλιον μνηύσει. καὶ μοι φράζε.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δὴ;

ΕΕ. Τόδε, εἴ τινων πολλάκις ἄρα διακῆκας· οὐ γὰρ δὴ | προστυχῆς γε αὐτὸς οἶδ' ὅτι γέγονας ταῖς ἐν τῷ Νείλῳ τιθασειαῖς τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ἐν ταῖς βασιλικαῖς λίμναις. ἐν μὲν γὰρ κρήναις τάχ' ἂν ἴσως εἴης ἡσθημένος.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τεθέαμαι κάκεινα πολλῶν ἀκήκοα.

ΕΕ. Καὶ μὴν χηνοβοτίας γε καὶ γερανοβοτίας, εἰ καὶ μὴ πεπλάνησαι περὶ τὰ Θετταλικὰ πεδία, πέπυσαι γοῦν καὶ πιστεύεις εἶναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

D ΕΕ. Τοῦ δ' | ἔνεκά τοι πάντα ἠρώτησα ταῦτα; διότι τῆς τῶν ἀγελαίων τροφῆς ἔστι μὴν ἔνυδρον, ἔστι δὲ καὶ ξηροβατικόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΕΕ. Ἄρ' οὖν καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ ταύτῃ δεῖν διχάζειν τὴν κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην, ἐφ' ἑκατέρῳ τούτων τὸ

μέρος αὐτῆς ἐπινέμοντας ἑκάτερον, τὸ μὲν ἕτερον ὑγρο-
τροφικὸν ὀνομάζοντας, τὸ δ' ἕτερον ξηροτροφικόν;

ΝΕ. ΣΩ. Ἐμοιγε.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τὸ βασιλικὸν οὕτως οὐ ζητήσομεν
| ὁποτέρας ἐστὶ τῆς τέχνης· δῆλον γὰρ δὴ παντί. Ε

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Πᾶς μὲν δὴ τό γε ξηροτροφικὸν τῆς ἀγελαιο-
τροφίας διέλοιτ' ἂν φύλον.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τῷ πτηνῷ τε καὶ πεζῷ διορισάμενος.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ πολιτικὸν ἢ περὶ τὸ πεζὸν ζητητέον;
ἢ οὐκ οἶει καὶ τὸν ἀφρονέστατον ὡς ἔπος εἰπεῖν δοξά-
ξειν οὕτως;

ΝΕ. ΣΩ. Ἐγωγε.

ΞΕ. Τὴν δὲ πεξονομικὴν, καθάπερ ἄρτιον ἀριθμὸν,
δεῖ τεμνομένην δίχα ἀποφαίνειν.

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐφ' ὃ γε μέρος ὥρμηκεν ἡμῖν | ὁ 265
λόγος, ἐπ' ἐκεῖνο δύο τινὲ καθορᾶν ὁδῶ τεταμένα
φαίνεται, τὴν μὲν θάπτω, πρὸς μέγα μέρος σμικρὸν
διαιρουμένην, τὴν δέ, ὅπερ ἐν τῷ πρόσθεν ἐλέγομεν,
ὅτι δεῖ μεσοτομεῖν ὡς μάλιστα, τοῦτ' ἔχουσιν μᾶλλον,
μακροτέραν γε μὴν. ἔξεστιν οὖν, ὁποτέραν ἂν βουλη-
θῶμεν, ταύτην πορευθῆναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δέ; ἀμφοτέρας ἀδύνατον;

ΞΕ. Ἄμα γ', ὧ θαυμαστέ· ἐν μέρει γε μὴν δῆλον
ὅτι δυνατόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐν μέρει τοίνυν ἔγωγε ἀμφοτέρας |
αἰροῦμαι. Β

ΞΕ. Ῥάδιον, ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν βραχύ. κατ' ἀρχὰς μὴν καὶ μεσοῦσιν ἅμα τῆς πορείας χαλεπὸν ἂν ἦν ἡμῖν τὸ πρόσταγμα· νῦν δ', ἐπειδὴ δοκεῖ ταύτη, τὴν μακροτέραν πρότερον ἴωμεν· νεαλέστεροι γὰρ ὄντες ῥᾶρον αὐτὴν πορευσόμεθα. τὴν δὲ δὴ διαίρεσιν ὄρα.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγε.

ΙΧ. ΞΕ. Τὰ περὶ ἡμῖν τῶν ἡμέρων, ὅσαπερ ἀγελαῖα, διηρημένα ἐστὶ φύσει δίχα.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνι;

ΞΕ. Τῷ τῶν μὲν τὴν γένεσιν ἄκερων εἶναι, τῶν δὲ κερασφόρου.

C | ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Τὴν δὴ πεξονομικὴν διελὼν ἀπόδος ἑκατέρῳ τῷ μέρει λόγῳ χρώμενος. ἂν γὰρ ὀνομάζειν αὐτὰ βουληθῆς, ἔσται σοι περιπεπλεγμένον μᾶλλον τοῦ δέοντος.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς οὖν χρὴ λέγειν;

ΞΕ. Ὡδε· τῆς πεξονομικῆς ἐπιστήμης δίχα διαιρεθείσης τὸ μόριον θάτερον ἐπὶ τῷ κερροφόρῳ μέρει τῷ τῆς ἀγέλης ἐπιτετάχθαι, τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τῷ τῆς ἀκεράτου.

ΝΕ. ΣΩ. Ταῦτ' ἔστω ταύτη λεχθέντα· πάντως |

D γὰρ ἱκανῶς δεδήλωται.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὅ γε βασιλεὺς ἡμῖν αὖ καταφανῆς ὅτι κολοβὸν ἀγέλην τινὰ κεράτων νομεύει.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ δῆλος;

ΞΕ. Ταύτην τοίνυν καταθραύσαντες τὸ γιγνόμενον αὐτῷ πειρώμεθα ἀποδοῦναι.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Πότερον οὖν βούλει τῷ σχιστῷ τε καὶ τῷ καλουμένῳ μώνυχι διαιρεῖν αὐτὴν ἢ τῇ κοινογονίᾳ τε καὶ ἰδιογονίᾳ; μανθάνεις γὰρ που.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τὸ μὲν τῶν ἵππων καὶ ὄνων | πέφυκεν Ε
ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε λοιπὸν ἔτι τῆς λείας ἀγέλης τῶν
ἡμέρων ἀμιγῆς γένει πρὸς ἄλληλα.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Τί δ'; ὁ πολιτικὸς ἄρ' ἐπιμέλειαν ἔχειν φαί-
νεται πότερα κοινογενοῦς φύσεως ἢ τινος ἰδιογενοῦς;

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον ὅτι τῆς ἀμίκτου.

ΞΕ. Ταύτην δὴ δεῖ καθάπερ τὰ ἔμπροσθεν, ὡς
ἔοικεν, ἡμᾶς δίχα διαστέλλειν.

ΝΕ. ΣΩ. Δεῖ γὰρ οὖν.

| ΞΕ. Καὶ μὴν τό γε ζῶον, ὅσον ἡμέρον καὶ 266
ἀγελαῖον, σχεδὸν πλήν γενοῖν δυοῖν πᾶν ἤδη κατακεκερ-
μάτισται. τὸ γὰρ τῶν κυνῶν οὐκ ἐπάξιον καταριθμεῖν
γένος ὡς ἐν ἀγελαίοις θρέμμασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν. ἀλλὰ τίνι δὴ τῶ δύο διαι-
ροῦμεν;

ΞΕ. Ὅτιπερ καὶ δίκαιόν γε Θεαίτητόν τε καὶ σὲ
διανέμειν, ἐπειδὴ καὶ γεωμετρίας ἄπτεσθον.

ΝΕ. ΣΩ. Τῷ;

ΞΕ. Τῇ διαμέτρῳ δήπου καὶ πάλιν τῇ τῆς διαμέτρου
διαμέτρῳ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς εἶπες;

ΞΕ. Ἡ φύσις, ἣν τὸ γένος ἡμῶν | τῶν ἀνθρώπων Β
κέκτηται, μῶν ἄλλως πως εἰς τὴν πορείαν πέφυκεν ἢ
καθάπερ ἡ διάμετρος ἢ δυνάμει δίπους;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ ἄλλως.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἢ γε τοῦ λοιποῦ γένους πάλιν ἐστὶ

κατὰ δύναμιν αὐτῆς ἡμετέρας δυνάμεως διάμετρος, εἶπερ δυοῖν γέ ἐστι ποδοῖν δις πεφυκνῖα.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐκ ἔστι; καὶ δὴ καὶ σχεδὸν ὁ βούλει δηλοῦν μανθάνω.

ΞΕ. Πρὸς δὴ τούτοις ἕτερον αὐτὶ τῶν πρὸς γέλωτα εὐδοκιμησάντων ἄν, ὧ Σώκρατες, ἄρα καθοροῶμεν
C ἡμῖν | γερονὸς ἐν τοῖς διηρημένοις;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὰνθρώπινον ἡμῶν ἅμα γένος ξυνειληχὸς καὶ ξυνδεδραμηκὸς γένει τῷ τῶν ὄντων γενναιοτάτῳ καὶ ἅμα εὐχερεστάτῳ.

NE. ΣΩ. Καθοροῶ καὶ μάλ' ἀτόπως ξυμβαῖνον.

ΞΕ. Τί δ'; οὐκ εἰκὸς ὕστατα ἀφικνεῖσθαι τὰ βραδύτατα;

NE. ΣΩ. Ναί, τοῦτό γε.

ΞΕ. Τὸ δέ γε οὐκ ἐννοοῦμεν, ὥς ἔτι γελοιοτέρος ὁ βασιλεὺς φαίνεται μετὰ τῆς ἀγέλης ξυνδιαθέων καὶ ξύνδρομα πεπορευμένος τῷ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν πρὸς τὸν
D εὐχερῆ βίον | ἄριστα γεγυμνασμένῳ;

NE. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Νῦν γάρ, ὧ Σώκρατες, ἐκεῖνό ἐστι καταφανὲς μᾶλλον τὸ ῥηθὲν τότε ἐν τῇ περὶ τὸν σοφιστὴν ζητήσει.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τῇ τοιαύτῃ μεθόδῳ τῶν λόγων οὔτε σεμνοτέρου μᾶλλον ἐμέλησεν ἢ μή, τὸν τε σμικρότερον οὐδὲν ἠτίμακε πρὸ τοῦ μείζονος, ἀεὶ δὲ καθ' αὐτὴν περαίνει τάληθέστατον.

NE. ΣΩ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἵνα μὴ με φθῆς ἐρωτήσας,

τὴν βραχυτέραν ὁδόν, ἣτις τότε ἦν ἐπὶ τὸν τοῦ βασιλέως
| ὄρον, αὐτός σοι πρότερον ἔλθω; E

NE. ΣΩ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Λέγω δὴ δεῖν τότε εὐθύς τὸ πεζὸν τῷ δίποδι
πρὸς τὸ τετράπουν γένος διανεῖμαι, κατιδόντα δὲ τάν-
θρωπινον ἔτι μόνῳ τῷ πτηνῷ ξυνειληχὸς τὴν δίποδα
ἀγέλην πάλιν τῷ ψιλῷ καὶ τῷ πτεροφνεῖ τέμνειν,
τμηθείσης δὲ αὐτῆς καὶ τότε ἤδη τῆς ἀνθρωπονομικῆς
δηλωθείσης τέχνης, φέροντα τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλικὸν
οἶον ἡνίοχον εἰς αὐτὴν ἐνστήσαντα, παραδοῦναι τὰς
τῆς πόλεως ἡνίας ὡς οἰκείας καὶ αὐτῷ ταύτης οὔσης
τῆς ἐπιστήμης.

| NE. ΣΩ. Καλῶς καὶ καθαπερεὶ χρέος ἀπέδωκάς 267
μοι τὸν λόγον, προσθεὶς τὴν ἐκτροπὴν οἶον τόκον καὶ
ἀναπληρώσας αὐτόν.

X. ΞΕ. Φέρε δὴ, καὶ ξυνείρωμεν ἐπανελθόντες
ἐπὶ τὴν ἀρχὴν μέχρι τῆς τελευτῆς τὸν λόγον τοῦ ὀνόμα-
τος τῆς τοῦ πολιτικοῦ τέχνης.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τῆς γνωστικῆς τοίνυν ἐπιστήμης ἡμῖν ἦν κατ'
ἀρχὰς μέρος ἐπιτακτικόν· τούτου δὲ ἀπεικασθὲν τὸ μό-
ριον ἀντεπιτακτικὸν ἐρρήθη. ζωοτροφικὴ δὲ | πάλιν B
ἀντεπιτακτικῆς οὐ τὸ σμικρότατον τῶν γενῶν ἀπεσχίζετο·
καὶ ζωοτροφικῆς εἶδος ἀγγελαιοτροφικόν, ἀγγελαιοτροφικοῦ
δ' αὖ πεζονομικόν· τοῦ δὲ πεζονομικοῦ μάλιστα ἀπ-
ετέμνετο τέχνη τῆς ἀκεράτου φύσεως θρεπτικῆ. ταύτης
δ' αὖ τὸ μέρος οὐκ ἔλαττον τριπλοῦν συμπλέκειν
ἀναγκαῖον, ἂν εἰς ἓν τις αὐτὸ ὄνομα ξυναγαγεῖν βου-
ληθῆ, γενέσεως ἀμίκτου νομευτικὴν ἐπιστήμην προσ-
αγορεύων. τὸ δ' ἀπὸ τούτου τμημα, ἐπὶ ποιίμνη | δίποδι C

μέρος ἀνθρωπονομικὸν ἔτι λειφθὲν μόνον, τοῦτ' αὐτό
 ἔστιν ἤδη τὸ ζητηθέν, ἅμα βασιλικὸν ταύτων κληθὲν
 καὶ πολιτικόν.

NE. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρα γ', ὦ Σώκρατες, ἀληθῶς ἡμῖν τοῦτο,
 καθάπερ σὺ νῦν εἰρηκας, οὕτως ἔστι καὶ πεπραγμένον;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον δῆ;

ΞΕ. Τὸ παντάπασιν ἱκανῶς εἰρηῆσθαι τὸ προτεθέν;
 ἢ τοῦτ' αὐτὸ καὶ μάλιστα ἢ ζήτησις ἐλλείπει, τὸ τὸν
 λόγον εἰρηῆσθαι μὲν πως, οὐ μὴν παντάπασί γε τελέως

D | ἀπειργάσθαι;

NE. ΣΩ. Πῶς εἶπες;

ΞΕ. Ἐγὼ νῦν πειράσομαι τοῦτ' αὐτὸ ὃ διανοοῦμαι
 νῦν ἔτι μᾶλλον δηλῶσαι.

NE. ΣΩ. Λέγοις ἄν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τῶν νομευτικῶν ἡμῖν πολλῶν φανει-
 σῶν ἄρτι τεχνῶν μία τις ἦν ἢ πολιτικὴ καὶ μιᾶς τινος
 ἀγέλης ἐπιμέλεια;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτην δέ γε διώριζεν ὁ λόγος οὐχ ἵππων
 εἶναι τροφὸν οὐδ' ἄλλων θηρίων, ἀλλ' ἀνθρώπων
 κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην.

NE. ΣΩ. Οὕτως.

E XI. ΞΕ. Τὸ | δῆ τῶν νομέων πάντων διάφορον
 καὶ τὸ τῶν βασιλέων θεασώμεθα.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἰ τις τῶν ἄλλων τὸ τέχνης ἄλλης ὄνομα
 ἔχων κοινῇ τῆς ἀγέλης ξύντροφος εἶναι φησι καὶ προσ-
 ποιεῖται.

NE. ΣΩ. Πῶς φῆς;

ΞΕ. Οἶον οἱ ἔμποροι καὶ γεωργοὶ καὶ σιτουργοὶ πάντες, καὶ πρὸς τούτοις γυμνασται καὶ τὸ τῶν ἰατρῶν γένος, οἷσθ' ὅτι τοῖς περὶ τὰ ἀνθρώπινα νομεῦσιν, οὓς πολιτικοὺς ἐκαλέσαμεν, παντάπασι τῷ λόγῳ | διαμάχονται 268 ἂν οὗτοι σύμπαντες, ὡς σφεῖς τῆς τροφῆς ἐπιμελοῦνται τῆς ἀνθρωπίνης, οὐ μόνον ἀγελαίων ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἂν λέγοιεν;

ΞΕ. Ἴσως. καὶ τοῦτο μὲν ἐπισκεψόμεθα, τόδε δὲ ἴσμεν, ὅτι βουκόλῳ γε οὐδεὶς ἀμφισβητήσει περὶ τούτων οὐδενός, ἀλλ' αὐτὸς τῆς ἀγέλης τροφὸς ὁ βουφορβός, αὐτὸς ἰατρός, αὐτὸς οἶον νυμφευτῆς καὶ περὶ τοὺς τῶν γιγνομένων τόκους καὶ λοχείας | μόνος ἐπιστήμων τῆς Β μαιεντικῆς· ἔτι τοίνυν παιδιᾶς καὶ μουσικῆς ἐφ' ὅσον αὐτοῦ τὰ θρέμματα φύσει μετείληφεν, οὐκ ἄλλος κρείττων παραμυθεῖσθαι καὶ κηλῶν πραῦνειν, μετὰ τε ὀργάνων καὶ ψιλῶ τῷ στόματι τὴν τῆς αὐτοῦ ποίμνης ἄριστα μεταχειριζόμενος μουσικῆν· καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων περὶ νομέων ὁ αὐτὸς τρόπος. ἦ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθότατα.

ΞΕ. Πῶς οὖν ἡμῖν ὁ λόγος ὀρθὸς φανεῖται καὶ ἀκέραιος ὁ περὶ τοῦ βασιλέως, ὅταν αὐτὸν νομέα καὶ τροφὸν | ἀγέλης ἀνθρωπίνης θῶμεν μόνον ἐκκρίνοντες C μυρίων ἄλλων ἀμφισβητούντων;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐφοβήθημεν ὑποπιεύσαντες, μὴ λέγοντες μὲν τι τυγχάνοιμεν σχῆμα βασιλικόν, οὐ μὴν ἀπειργασμένοι γε εἰμέν πω δι' ἀκριβείας τὸν πολιτικόν, ἕως ἂν τοὺς περικεχυμένους αὐτῷ καὶ τῆς συννομῆς αὐτῷ ἀντιποιοιμένους περι-

ελόντες καὶ χωρίσαντες ἀπ' ἐκείνων καθαρὸν μόνον αὐτὸν ἀποφήνωμεν;

D | ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθότατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Τοῦτο τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἡμῖν ποιητέον, εἰ μὴ μέλλομεν ἐπὶ τῷ τέλει καταισχυῖναι τὸν λόγον.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδαμῶς τοῦτό γε δραστήειον.

XII. ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἐξ ἄλλης ἀρχῆς δεῖ καθ' ἐτέραν ὁδὸν πορευθῆναι τινα.

ΝΕ. ΣΩ. Ποίαν δῆ;

ΞΕ. Σχεδὸν παιδιὰν ἐγκερασασμένους· συχνῶ γὰρ μέρει δεῖ μεγάλου μύθου προσχρησασθαι, καὶ τὸ λοιπὸν δῆ, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν, μέρος ἀεὶ μέρους

E ἀφαιρουμένους | ἐπ' ἄκρον ἀφικνεῖσθαι τὸ ζητούμενον. οὐκοῦν χρῆ;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ δῆ τῷ μύθῳ μου πάνυ πρόσεχε τὸν νοῦν, καθάπερ οἱ παῖδες· πάντως οὐ πολλὰ ἐκφεύγεις παιδείας ἔτη.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἄν.

ΞΕ. Ἦν τοίνυν καὶ ἔτι ἔσται τῶν πάλαι λεχθέντων πολλά τε ἄλλα καὶ δῆ καὶ τὸ περὶ τὴν Ἀτρείως τε καὶ Θυέστου λεχθεῖσαν ἔριν φάσμα. ἀκήκοας γὰρ πού καὶ ἀπομνημονεύεις ὃ φασι γενέσθαι τότε.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ περὶ τῆς χρυσῆς ἀρῆς ἴσως σημείου φράξεις.

269 | ΞΕ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ τὸ περὶ τῆς μεταβολῆς δύσεώς τε καὶ ἀνατολῆς ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον, ὡς ἄρα ὄθεν μὲν ἀνατέλλει νῦν, εἰς τοῦτον τότε τὸν τόπον ἐδύετο, ἀνέτελλε δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, τότε δὲ δῆ μαρτυρήσας ἄρα ὁ θεὸς Ἀτρεῖ μετέβαλεν αὐτὸ ἐπὶ τὸ νῦν σχῆμα.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεται γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὖ καὶ τὴν γε βασιλείαν ἦν ἤρξε Κρόνος πολλῶν ἀκηκόαμεν.

| ΝΕ. ΣΩ. Πλείστων μὲν οὖν.

B

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τοὺς ἔμπροσθεν φύεσθαι γηγενεῖς καὶ μὴ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἐν τῶν πάλαι λεχθέντων.

ΞΕ. Ταῦτα τοίνυν ἔστι μὲν ξύμπαντα ἐκ ταύτου πάθους, καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα μυρία καὶ τούτων ἔτι θαυμασιότερα, διὰ δὲ χρόνου πλῆθος τὰ μὲν αὐτῶν ἀπέσβηκε, τὰ δὲ διεσπαρμένα εἴρηται χωρὶς ἕκαστα ἀπ' ἀλλήλων. ὃ δ' ἔστι πᾶσι τούτοις | αἴτιον τὸ πάθος, C οὐδεὶς εἴρηκε, νῦν δὲ δὴ λεκτέον· εἰς γὰρ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν πρέψει ῥηθέν.

XIII. ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες, καὶ λέγε μηδὲν ἐλλείπων.

ΞΕ. Ἀκούοις ἄν. τὸ γὰρ πᾶν τόδε τοτὲ μὲν αὐτὸς ὁ θεὸς ξυμποδηγεῖ πορευόμενον καὶ συγκυκλεῖ, τοτὲ δ' ἀνῆκεν, ὅταν αἱ περίοδοι τοῦ προσήκοντος αὐτῷ μέτρον εἰλήφωσιν ἤδη χρόνου, τὸ δὲ πάλιν αὐτόματον εἰς τάναντία περιάγεται, ζῶον ὄν καὶ φρόνησιν εἰληχὸς ἐκ τοῦ συναρμόσαντος | αὐτὸ κατ' ἀρχάς. τοῦτο D δὲ αὐτῷ τὸ ἀνάπαλιν ἰέναι διὰ τόδ' ἐξ ἀνάγκης ἔμφυτον γέγονεν.

ΝΕ. ΣΩ. Διὰ τὸ ποῖον δῆ;

ΞΕ. Τὸ κατὰ ταῦτά καὶ ὡσαύτως ἔχειν αἰεὶ καὶ ταῦτόν εἶναι τοῖς πάντων θειοτάτοις προσήκει μόνοις, σώματος δὲ φύσις οὐ ταύτης τῆς τάξεως. ὄν δὲ οὐρανὸν καὶ κόσμον ἔπωνομάκαμεν, πολλῶν μὲν καὶ μακαρίων παρὰ τοῦ γεννήσαντος μετείληφεν, ἀτὰρ οὖν δὴ

κεκοινώνηκέ γε καὶ σώματος· ὅθεν αὐτῷ μεταβολῆς |
 Ε ἀμοιρῶ γίνεσθαι διὰ παντὸς ἀδύνατον, κατὰ δύνειν
 γε μὴν ὅτι μάλιστα ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ ταῦτά μίαν φο-
 ρὰν κινεῖται· διὸ τὴν ἀνακύκλησιν εἴληχεν, ὅτι σμικρο-
 τάτην τῆς αὐτοῦ κινήσεως παράλλαξιν. αὐτὸ δὲ ἑαυτὸ
 στρέφειν ἀεὶ σχεδὸν οὐδενὶ δυνατὸν πλὴν τῷ τῶν
 κινουμένων αὖ πάντων ἡγουμένῳ· κινεῖν δὲ τούτῳ
 τοτὲ μὲν ἄλλως, αὖθις δὲ ἐναντίως οὐ θέμις. ἐκ πάν-
 των δὴ τούτων τὸν κόσμον μήτε αὐτὸν χρὴ φάναι
 στρέφειν ἑαυτὸν ἀεὶ, μήτ' αὖ ὅλον ἀεὶ ὑπὸ θεοῦ στρέ-
 φεσθαι διπτὰς καὶ ἐναντίας περιαγωγὰς, μήτ' αὖ δύο
 270 τινὲ θεῶ | φρονοῦντε ἑαυτοῖς ἐναντία στρέφειν αὐτόν,
 ἀλλ' ὅπερ ἄρτι ἐρρήθη καὶ μόνον λοιπόν, τοτὲ μὲν ὑπ'
 ἄλλης συμποδηγεῖσθαι θείας αἰτίας, τὸ ζῆν πάλιν ἐπι-
 κτώμενον καὶ λαμβάνοντα ἀθανασίαν ἐπισκευαστὴν
 παρὰ τοῦ δημιουργοῦ, τοτὲ δ' ὅταν ἀνεθῆ, δι' ἑαυτοῦ
 αὐτὸν ἰέναι, κατὰ καιρὸν ἀφεθέντα τοιοῦτον, ὥστε
 ἀνάπαλιν πορεύεσθαι πολλὰς περιόδων μυριάδας διὰ
 δὴ τὸ μέγιστον ὄν καὶ ἰσορροπώτατον ἐπὶ σμικροτάτου
 βαῖνον ποδὸς ἰέναι.

Β | ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται γ' οὖν δὴ καὶ μάλα εἰκότως
 εἰρησθαι πάνθ' ὅσα διελήλυθας.

XIV. ΕΕ. Λογισάμενοι δὴ ξυνοήσωμεν τὸ πά-
 ρθος ἐκ τῶν νῦν λεχθέντων, ὃ πάντων ἔφαμεν εἶναι
 τῶν θαυμαστῶν αἰτιον. ἔστι γὰρ οὖν δὴ τοῦτ' αὐτό.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΕΕ. Τὸ τὴν τοῦ παντὸς φορὰν τοτὲ μὲν ἔφ' ἃ
 νῦν κυκλεῖται φέρεσθαι, τοτὲ δ' ἐπὶ τὰναντία.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δὴ;

ΕΕ. Ταύτην τὴν μεταβολὴν ἡγεῖσθαι δεῖ τῶν περὶ

τὸν οὐρανὸν γιγνομένων τροπῶν πασῶν εἶναι μεγίστην | καὶ τελεωτάτην τροπήν. C

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικε γοῦν.

ΞΕ. Μεγίστας τοίνυν καὶ μεταβολὰς χρῆ νομίζειν γίγνεσθαι τότε τοῖς ἐντὸς ἡμῖν οἰκοῦσιν αὐτοῦ.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο εἰκός.

ΞΕ. Μεταβολὰς δὲ μεγάλας καὶ πολλὰς καὶ παντοίας συμφερομένας ἄρ' οὐκ ἴσμεν τὴν τῶν ζώων φύσιν ὅτι χαλεπῶς ἀνέχεται;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Φθοραὶ τοίνυν ἐξ ἀνάγκης τότε μέγιστα ξυμβαίνουσι τῶν τε ἄλλων ζώων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἀνθρώπων | γένος ὀλίγον τι περιλείπεται· περὶ δὲ τούτους ἄλλα τε παθήματα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ καὶ καινὰ ξυμπίπτει, μέγιστον δὲ τόδε καὶ ξυνεπόμενον τῇ τοῦ παντός ἀνειλίξει τότε, ὅταν ἡ τῆς νῦν καθεστηκυίας ἐναντία γίγνηται τροπή. D

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἦν ἡλικίαν ἕκαστον εἶχε τῶν ζώων, αὕτη πρῶτον μὲν ἔσθη πάντων, καὶ ἐπαύσατο πᾶν ὅσον ἦν θνητὸν ἐπὶ τὸ γεραίτερον ἰδεῖν πορευόμενον, μεταβάλλον δὲ πάλιν ἐπὶ τούναντίον | οἶον νεώτερον καὶ ἀπαλώτερον ἐφύετο· καὶ τῶν μὲν πρεσβυτέρων αἱ λευκαὶ τρίχες ἐμελαίνοντο, τῶν δ' αὖ γενειῶντων αἱ παρειαὶ λεαινόμεναι πάλιν ἐπὶ τὴν παρελθοῦσαν ὥραν ἕκαστον καθίστασαν, τῶν δὲ ἡβώντων τὰ σώματα λεαινόμενα καὶ σμικρότερα καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα ἕκαστην γιγνόμενα πάλιν εἰς τὴν τοῦ νεογενοῦς παιδὸς φύσιν ἀπῆει, κατὰ τε τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἀφομοιούμενα· τὸ δ' ἐντεῦθεν ἤδη μαραινόμενα κομιδῇ τὸ πάμπαν ἐξηφα- E

νίξετο. τῶν δ' αὖ βιαίως τελευτώντων ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὸ τοῦ νεκροῦ σῶμα τὰ αὐτὰ ταῦτα πάσχον
 271 παθήματα διὰ τάχους ἄδηλον ἐν ὀλίγαις | ἡμέραις διεφθείρετο.

XV. ΝΕ. ΣΩ. Γένεσις δὲ δὴ τίς τότε ἦν, ὃ ξένε, ζῶων; καὶ τίνα τρόπον ἐξ ἀλλήλων ἐγεννῶντο;

ΞΕ. Δῆλον, ὃ Σώκρατες, ὅτι τὸ μὲν ἐξ ἀλλήλων οὐκ ἦν ἐν τῇ τότε φύσει γεννώμενον, τὸ δὲ γηγενὲς εἶναι ποτε γένος λεχθὲν τοῦτ' ἦν τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐκ γῆς πάλιν ἀναστρεφόμενον, ἀπεμνημονεύετο δὲ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων τῶν πρώτων, οἱ τελευτώσῃ μὲν τῇ προτέρᾳ περιφορᾷ τὸν ἐξῆς χρόνον ἐγεί-
 B τόνουν, | τῆσδε δὲ κατ' ἀρχὰς ἐφύοντο· τούτων γὰρ οὔτοι κήρυκες ἐγένονθ' ἡμῖν τῶν λόγων, οἱ νῦν ὑπὸ πολλῶν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστοῦνται. τὸ γὰρ ἐντεῦθεν, οἶμαι, χρῆ ξυνοεῖν. ἐπόμενον γὰρ ἔστι τῷ τοῦς πρεσβύτας ἐπὶ τὴν τοῦ παιδὸς ἰέναι φύσιν, ἐκ τῶν τελευτηκότων αὖ, κειμένων δὲ ἐν γῇ πάλιν ἐκεῖ ξυνισταμένους καὶ ἀναβιωσκομένους, τῇ τροπῇ συνανακυκλουμένης εἰς τὰναντία τῆς γενέσεως, καὶ γηγενεῖς δὴ κατὰ τοῦ-
 C τον τὸν λόγον ἐξ ἀνάγκης φυομένους, | οὕτως ἔχει τοῦνομα καὶ τὸν λόγον, ὅσους μὴ θεὸς αὐτῶν εἰς ἄλλην μοῖραν ἐκόμισεν.

ΝΕ. ΣΩ. Κομιδῆ μὲν οὖν τοῦτό γε ἔπεται τοῖς ἐμπροσθεν. ἀλλὰ δὴ τὸν βίον ὃν ἐπὶ τῆς Κρόνου φῆς εἶναι δυνάμεως, πότερον ἐν ἐκείναις ἦν ταῖς τροπαῖς ἢ ἐν ταῖσδε; τὴν μὲν γὰρ τῶν ἄστρον τε καὶ ἡλίου μεταβολὴν δῆλον ὡς ἐν ἑκατέραις ξυμπίπτει ταῖς τροπαῖς γίγνεσθαι.

ΞΕ. Καλῶς τῷ λόγῳ ξυμπαρηκολούθηκας. ὃ δ'

ἤρου περι τοῦ | πάντα αὐτόματα γίνεσθαι τοῖς ἀν- D
 θρώποις, ἤμισια τῆς νῦν ἐστι καθεστηκυίας φορᾶς,
 ἀλλ' ἦν καὶ τοῦτο τῆς ἔμπροσθεν. τότε γὰρ αὐτῆς
 πρῶτον τῆς κυκλήσεως ἤρχεν ἐπιμελούμενος ὅλης ὁ
 θεὸς ὡς νῦν, καὶ κατὰ τόπους ταῦτόν τοῦτο ὑπὸ θεῶν
 ἀρχόντων πάντ' ἦν τὰ τοῦ κόσμου μέρη διειλημμένα·
 καὶ δὴ καὶ τὰ ζῶα κατὰ γένη καὶ ἀγέλας οἷον νομῆς θεῖοι
 διειλήφεσαν δαίμονες, αὐτάρκης εἰς πάντα ἕκαστος
 ἕκάστοις ὦν οἷς αὐτὸς ἔνεμεν, ὥστε οὔτ' ἄγριον | ἦν E
 οὐδὲν οὔτε ἀλλήλων ἐδωδαί, πόλεμος τε οὐκ ἐνῆν οὐδὲ
 στάσις τὸ παράπαν· ἄλλα θ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἐστὶ
 κατακοσμήσεως ἐπόμενα, μυρία ἂν εἴη λέγειν. τὸ δ'
 οὖν τῶν ἀνθρώπων λεχθὲν αὐτομάτου περι βίου διὰ
 τὸ τοιόνδε εἴρηται. θεὸς ἔνεμεν αὐτοὺς αὐτὸς ἐπιστα-
 τῶν, καθάπερ νῦν ἀνθρώποι, ζῶον ὃν ἐτέρων θειότε-
 ρον, ἄλλα γένη φανλότερα αὐτῶν νομεύουσι· νέμοντος
 δὲ ἐκείνου πολιτεῖαι τε οὐκ ἦσαν οὐδὲ κτήσεις | γυναι- 272
 κῶν καὶ παίδων· ἐκ γῆς γὰρ ἀνεβιῶσκοντο πάντες,
 οὐδὲν μεμνημένοι τῶν πρόσθεν· ἀλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα
 ἀπῆν πάντα, καρποὺς δὲ ἀφθόνοους εἶχον ἀπὸ τε δέν-
 δρων καὶ πολλῆς ὕλης ἄλλης, οὐχ ὑπὸ γεωργίας φυο-
 μένους, ἀλλ' αὐτομάτης ἀναδιδούσης τῆς γῆς. γυμνοὶ δὲ
 καὶ ἄστρωτοι θυραυλοῦντες τὰ πολλὰ ἐνέμοντο· τὸ γὰρ
 τῶν ὠρῶν αὐτοῖς ἄλυπον ἐκέκρατο, μαλακὰς δὲ εὐνάς
 εἶχον ἀναφνομένης ἐκ γῆς πόας ἀφθόνου. τὸν δὲ βίου,
 ὧ | Σώκρατες, ἀκούεις μὲν τὸν τῶν ἐπὶ Κρόνου· τόνδε B
 θ' ὃν λόγος ἐπὶ Διὸς εἶναι, τὸν νυνὶ παρῶν αὐτὸς
 ἤσθησαι· κρῖναι δ' αὐτοῖν τὸν εὐδαιμονέστερον ἄρ' ἂν
 δύναίό τε καὶ ἐθελήσειας;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Βούλει δῆτα ἐγώ σοι τρόπον τινὰ διακρίνω;
 ΝΕ. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

XVI. ΞΕ. Εἰ μὲν τοίνυν οἱ τρόφιμοι τοῦ Κρόνου, παρούσης αὐτοῖς οὕτω πολλῆς σχολῆς καὶ δυνάμεως πρὸς τὸ μὴ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θηρίοις διὰ λόγων
 C δύνασθαι ξυγγίγνεσθαι, | κατεχρῶντο τούτοις ξύμπασιν ἐπὶ φιλοσοφίαν, μετὰ τε θηρίων καὶ μετ' ἀλλήλων ὁμιλοῦντες, καὶ πυνθανόμενοι παρὰ πάσης φύσεως εἰ
 τινὰ τις ἰδίαν δύναμιν ἔχουσα ἤσθετό τι διάφορον τῶν ἄλλων εἰς συναγυρμὸν φρονήσεως, εὐκριτον ὅτι τῶν
 νῦν οἱ τότε μυρῖω πρὸς εὐδαιμονίαν διέφερον· εἰ δὲ ἐπιμπλάμενοι σίτων ἄδην καὶ ποτῶν διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰ θηρία μύθους, οἷα δὴ καὶ τὰ νῦν
 D περὶ αὐτῶν λέγονται, | καὶ τοῦτο, ὥς γε κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν ἀποφήνασθαι, καὶ μάλ' εὐκριτον· ὅμως δ' οὖν ταῦτα μὲν ἀφῶμεν, ἕως ἂν ἡμῖν μηνυτῆς τις ἰκανὸς φανῆ, ποτέρως οἱ τότε τὰς ἐπιθυμίας εἶχον περὶ τε ἐπιστημῶν καὶ τῆς τῶν λόγων χρείας· οὗ δ' ἔνεκα τὸν μῦθον ἠγείραμεν, τοῦτο λεκτέον, ἵνα τὸ μετὰ τοῦτο εἰς τὸ πρόσθεν περαίνωμεν. ἐπειδὴ γὰρ πάντων τούτων χρόνος ἐτελεώθη καὶ μεταβολὴν ἔδει γίγνεσθαι καὶ δὴ
 E καὶ τὸ γήινον ἤδη πᾶν ἀνήλωτο γένος, | πάσας ἐκάστης τῆς ψυχῆς τὰς γενέσεις ἀποδεδωκυίας, ὅσα ἦν ἐκάστη προσταχθέν, τοσαῦτα εἰς γῆν σπέρματα πεσούσης, τότε δὴ τοῦ παντὸς ὁ μὲν κυβερνήτης, οἷον πηδαλίω οἶακος ἀφέμενος, εἰς τὴν αὐτοῦ περιωπὴν ἀπέστη, τὸν δὲ δὴ κόσμον πάλιν ἀνέστρεφεν εἰμαρμένη τε καὶ ξύμφυτος ἐπιθυμία. πάντες οὖν οἱ κατὰ τοὺς τόπους συνάρχοντες τῷ μεγίστῳ δαίμονι θεοί, γνόντες ἤδη τὸ γιγνόμενον, ἀφίεσαν αὐτὰ μέρη τοῦ κόσμου τῆς αὐτῶν ἐπιμελείας·

| ὁ δὲ μεταστρεφόμενος καὶ ξυμβάλλων, ἀρχῆς τε καὶ 273
 τελευτῆς ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθεὶς, σεισμὸν πολὺν ἐν
 ἑαυτῷ ποιῶν ἄλλην αὖ φθορὰν ζώων παντοίων ἀπειρ-
 γάσατο. μετὰ δὲ ταῦτα προελθόντος ἱκανοῦ χρόνου,
 θορύβων τε καὶ ταραχῆς ἤδη πανόμενος καὶ τῶν σεισμῶν
 γαλήνης ἐπιλαβόμενος εἰς τε τὸν εἰωθότα δρόμον τὸν
 ἑαυτοῦ κατακοσμούμενος ἦει, ἐπιμέλειαν καὶ κράτος
 ἔχων | αὐτὸς τῶν ἐν αὐτῷ τε καὶ ἑαυτοῦ, τὴν τοῦ B
 δημιουργοῦ καὶ πατρὸς ἀπομνημονεύων διδαχὴν εἰς
 δύναμιν. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἀκριβέστερον ἀπετέλει,
 τελευτῶν δὲ ἀμβλύτερον· τούτων δὲ αὐτῷ τὸ σωματο-
 εἶδὸς τῆς συγκράσεως αἴτιον, τὸ τῆς πάλαι ποτὲ φύ-
 σεως ξύντροφον, ὅτι πολλῆς ἦν μετέχον ἀταξίας πρὶν
 εἰς τὸν νῦν κόσμον ἀφικέσθαι. παρὰ μὲν γὰρ τοῦ
 συνθέντος πάντα καλὰ κέκτιται· παρὰ δὲ τῆς ἔμπροσθεν
 ἕξεως, ὅσα χαλεπὰ καὶ | ἄδικα ἐν οὐρανῷ γίνονται, C
 ταῦτα ἐξ ἐκείνης αὐτὸς τε ἔχει καὶ τοῖς ζώοις ἐναπερ-
 γάζεται. μετὰ μὲν οὖν τοῦ κυβερνήτου τὰ ζῶα τρέφων
 ἐν αὐτῷ σμικρὰ μὲν φλαῦρα, μεγάλα δὲ ἐνέτικτεν ἀγαθὰ·
 χωριζόμενος δὲ ἐκείνου τὸν ἐγγύτατα χρόνον ἀεὶ τῆς
 ἀφέσεως κάλλιστα πάντα διάγει, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου
 καὶ λήθης ἐγγιγνομένης ἐν αὐτῷ μᾶλλον καὶ δυναστεύει
 τὸ τῆς παλαιᾶς ἀναρμοστίας πάθος, | τελευτῶντος δὲ D
 ἕξανθεὶ τοῦ χρόνου καὶ σμικρὰ μὲν τὰγαθὰ, πολλὴν
 δὲ τὴν τῶν ἐναντίων κρασῶν ἐπεγκεραννύμενος ἐπὶ
 διαφθορᾶς κίνδυνον αὐτοῦ τε ἀφικνεῖται καὶ τῶν ἐν
 αὐτῷ. διὸ δὴ καὶ τότε ἤδη θεὸς ὁ κοσμήσας αὐτόν,
 καθορῶν ἐν ἀπορίαις ὄντα, κηδόμενος ἵνα μὴ χειμασθεῖς
 ὑπὸ ταραχῆς διαλυθεῖς εἰς τὸν τῆς ἀνομοιότητος ἄπειρον
 ὄντα τόπον δύη, πάλιν ἐφεδρος αὐτοῦ τῶν πηδαλίων

- Ε | γιγνόμενος, τὰ νοσήσαντα καὶ λυθέντα ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸν προτέρα περιόδῳ στρέψας, κοσμεῖ τε καὶ ἐπανορθῶν ἀθάνατον αὐτὸν καὶ ἀγῆρων ἀπεργάζεται. τοῦτο μὲν οὖν τέλος ἀπάντων εἴρηται· τὸ δ' ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν ἱκανὸν ἐκ τοῦ πρόσθεν ἀπτομένοις τοῦ λόγου· στρεφθέντος γὰρ αὖ τοῦ κόσμου τὴν ἐπὶ τὴν νῦν γένεσιν ὁδὸν τὸ τῆς ἡλικίας αὖ πάλιν ἴστατο καὶ καινὰ τὰναντία ἀπεδίδου τοῖς τότε. τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ σμικρότητος ὀλίγου δέοντα ἠφανίσθαι τῶν ζῶων ἠϋξάνετο, τὰ δ' ἐκ γῆς νεογενῆ σώματα πολὺα φύντα πάλιν ἀποθνήσκοντα εἰς γῆν κατῆει. καὶ τὰλλὰ τε πάντα
- 274 μετέβαλλεν, ἀπομιμούμενα καὶ | ξυνακολουθοῦντα τῷ τοῦ παντὸς παθήματι, καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς κνήσεως καὶ γεννήσεως καὶ τροφῆς μίμημα συνείπετο τοῖς πᾶσιν ὑπ' ἀνάγκης· οὐ γὰρ ἐξῆν ἔτ' ἐν γῆ δι' ἐτέρων συνιστάντων φύεσθαι ζῶον, ἀλλὰ καθάπερ τῷ κόσμῳ προσετέτακτο αὐτοκράτορα εἶναι τῆς αὐτοῦ πορείας, οὕτω δὴ κατὰ ταῦτά καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτοῖς δι' αὐτῶν, καθ' ὅσον οἶόν τ' ἦν, φύειν τε καὶ γεννᾶν καὶ τρέφειν προσετάττετο ὑπὸ τῆς ὁμοίας ἀγωγῆς. οὗ δὲ ἔνεκα ὁ λόγος
- Β ὤρμηκε | πᾶς, ἐπ' αὐτῷ νῦν ἐσμεν ἤδη. περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων θηρίων πολλὰ ἂν καὶ μακρὰ διεξελθεῖν γίγνοιτο, ἐξ ὧν ἕκαστα καὶ δι' ἃς αἰτίας μεταβέβληκε· περὶ δὲ ἀνθρώπων βραχύτερα καὶ μᾶλλον προσήκοντα. τῆς γὰρ τοῦ κεκτημένου καὶ νέμοντος ἡμᾶς δαίμονος ἀπερημωθέντες ἐπιμελείας, τῶν πολλῶν αὖ θηρίων, ὅσα χαλεπὰ τὰς φύσεις ἦν, ἀπαγριωθέντων, αὐτοὶ δὲ ἀσθενεῖς ἄνθρωποι καὶ ἀφύλακτοι γεγονότες διησπάζοντο
- Γ ὑπ' αὐτῶν, | καὶ ἔτ' ἀμήχανοι καὶ ἄτεχνοι κατὰ τοὺς πρώτους ἦσαν χρόνους, ἅτε τῆς μὲν αὐτομάτης τροφῆς

ἐπιλελοιπνίας, πορίζεσθαι δὲ οὐκ ἐπιστάμενοί πω διὰ τὸ μηδεμίαν αὐτοὺς χρεῖαν πρότερον ἀναγκάζειν. ἐκ τούτων πάντων ἐν μεγάλαις ἀπορίαις ἦσαν. ὅθεν δὴ τὰ πάλα λεχθέντα παρὰ θεῶν δῶρα ἡμῖν δεδώρηται μετ' ἀναγκαίας διδαχῆς καὶ παιδεύσεως, πῦρ μὲν παρὰ Προμηθέως, τέχνη δὲ παρ' Ἡφαίστου καὶ τῆς συντέχνου, | σπέρματα δὲ αὐτὰ καὶ φυτὰ παρ' ἄλλων· καὶ πάνθ' D ὁπόσα τὸν ἀνθρώπινον βίον συγκατεσκεύακεν ἐκ τούτων γέγονεν, ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐκ θεῶν, ὅπερ ἐρρήθη νῦν δὴ, τῆς ἐπιμελείας ἐπέλιπεν ἀνθρώπους, δι' ἑαυτῶν δὲ ἔδει τὴν τε διαγωγὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοὺς αὐτῶν ἔχειν καθάπερ ὅλος ὁ κόσμος, ᾧ ξυμμιμούμενοι καὶ ξυνεπόμενοι τὸν αἰὲ χρόνον νῦν μὲν οὕτως, τότε δὲ ἐκείνως ζῶμέν τε καὶ φυόμεθα. καὶ τὸ μὲν δὴ τοῦ μύθου τέλος | ἐχέτω, χρήσιμον δὲ αὐτὸν ποιησόμεθα πρὸς E τὸ κατιδεῖν, ὅσον ἡμάρτομεν ἀποφηνάμενοι τὸν βασιλικὸν τε καὶ πολιτικὸν ἐν τῷ πρόσθε λόγῳ.

XVII. NE. ΣΩ. Πῶς οὖν καὶ πόσον ἀμάρτημα φῆς εἶναι γερονὸς ἡμῖν;

ΞΕ. Τῇ μὲν βραχύτερον, τῇ δὲ μάλα γενναῖον καὶ πολλῷ μείζον καὶ πλεόν ἢ τότε.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅτι μὲν ἐρωτώμενοι τὸν ἐκ τῆς νῦν περιφορᾶς καὶ γενέσεως βασιλέα καὶ πολιτικὸν τὸν ἐκ τῆς ἐναντίας περιόδου ποιμένα τῆς τότε ἀνθρωπίνης ἀγέλης εἶπομεν, | καὶ ταῦτα θεὸν ἀντὶ θνητοῦ, ταύτη μὲν πάμπολυ παρ- 275 ηνέχθημεν· ὅτι δὲ ξυμπάσης τῆς πόλεως ἄρχοντα αὐτὸν ἀπεφήναμεν, ὅντινα δὲ τρόπον οὐ διείπομεν, ταύτη δὲ αὐτὸ μὲν λεχθὲν ἀληθές, οὐ μὴν ὅλον γε οὐδὲ σαφές ἐρρήθη, διὸ καὶ βραχύτερον ἢ κατ' ἐκείνο ἡμαρτήκαμεν.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ.

EE. Δεῖ τοίνυν τὸν τρόπον, ὡς ἔοικε, διορίσαντας τῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως οὕτω τελέως τὸν πολιτικὸν ἡμῖν εἰρῆσθαι προσδοκᾶν.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

B | EE. Διὰ ταῦτα μὴν καὶ τὸν μῦθον παρεθέμεθα, ἵνα ἐνδείξαιτο περὶ τῆς ἀγγελαιοτροφίας μὴ μόνον ὡς πάντες αὐτῆς ἀμφισβητοῦσι τῷ ζητουμένῳ τὰ νῦν, ἀλλὰ κάκεινον αὐτὸν ἐναργέστερον ἰδοίμεν, ὃν προσήκει μόνον κατὰ τὸ παράδειγμα ποιμένων τε καὶ βουκόλων τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιμέλειαν ἔχοντα τροφῆς τούτου μόνον ἀξιοθῆναι τοῦ προσρήματος.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

C EE. Οἶμαι δ' ἔργωγε, ὦ Σώκρατες, τοῦτο μὲν ἔτι
C μεῖζον ἢ κατὰ βασιλέα εἶναι τὸ | σχῆμα τὸ τοῦ θείου νομέως, τοὺς δ' ἐνθάδε νῦν ὄντας πολιτικοὺς τοῖς ἀρχομένοις ὁμοίους τε εἶναι μᾶλλον πολὺ τὰς φύσεις καὶ παραπλησιαίτερον παιδείας μετεληφέναι καὶ τροφῆς.

NE. ΣΩ. Πάντως που.

EE. Ζητητέοι γε μὴν οὐδὲν ἂν εἶησαν οὔθ' ἤττον οὔτε μᾶλλον, εἶθ' οὕτως εἴτ' ἐκείνως πεφύκασιν.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

EE. Τῆδε δὴ πάλιν ἐπανέλθωμεν. ἦν γὰρ ἔφαμεν
D ἰδίᾳ γε ἀλλὰ | κοινῇ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχουσαν, καὶ προσείπομεν δὴ τότε εὐθύς ἀγγελαιοτροφικὴν — μέμνησαι γάρ;

NE. ΣΩ. Ναί.

EE. Ταύτης τοίνυν πῆ διημαρτάνομεν. τὸν γὰρ πολιτικὸν οὐδαμοῦ συνελάβομεν οὐδ' ὀνομάσαμεν, ἀλλ' ἡμᾶς ἔλαθε κατὰ τὴν ὀνομασίαν ἐκφυγών.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τοῦ τὰς ἀγέλας ἐκάστας τρέφειν τοῖς μὲν ἄλλοις που πᾶσι μέτεστι νομεῦσι, τῷ πολιτικῷ δὲ οὐ μετὸν ἐπηνέγκαμεν τοῦνομα, δέον τῶν κοινῶν ἐπενεγκεῖν | τι ξύμπασι. E

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις, εἶπερ ἐτύγχανέ γε ὄν.

ΞΕ. Πῶς δ' οὐκ ἦν τό γε θεραπεύειν που πᾶσι κοινόν, μηδὲν διορισθείσης τροφῆς μηδέ τινος ἄλλης πραγματείας; ἀλλ' ἢ τινα ἀγελαιοκομικὴν ἢ θεραπευτικὴν ἢ καὶ τινα ἐπιμελητικὴν αὐτὴν ὀνομάσασιν ὡς κατὰ πάντων ἐξῆν περικαλύπτειν καὶ τὸν πολιτικὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ δεῖν τοῦτ' ἐσήμαιεν ὁ λόγος.

XVIII. ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθῶς. ἀλλ' ἢ μετὰ τοῦτο διαίρεσις αὐτῶν | τίνα τρόπον ἐγίγνεται ἄν;

276

ΞΕ. Κατὰ ταῦτά καθ' ἕπερ ἔμπροσθεν διηροῦμεθα τὴν ἀγελαιοτροφικὴν πεξοῖς τε καὶ ἀπτῆσι, καὶ ἀμίκτοις τε καὶ ἀκεράτοις, τοῖς αὐτοῖς ἄν που τούτοις διαιρούμενοι καὶ τὴν ἀγελαιοκομικὴν τὴν τε νῦν καὶ τὴν ἐπὶ Κρόνου βασιλείαν περιειληφότες ἄν ἡμεν ὁμοίως ἐν τῷ λόγῳ.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται· ζητῶ δὲ αὐτὴν τί τὸ μετὰ τοῦτο.

ΞΕ. Δῆλον ὅτι λεχθέντος οὕτω τοῦ τῆς ἀγελαιοκομικῆς ὀνόματος οὐκ ἄν ποτ' ἐγένεθ' | ἡμῖν τό τινας B ἀμφισβητεῖν ὡς οὐδ' ἐπιμέλεια τὸ παράπαν ἐστίν, ὥσπερ τότε δικαίως ἠμφισβητήθη μηδεμίαν εἶναι τέχνην ἐν ἡμῖν ἀξίαν-τούτου τοῦ θρεπτικοῦ προσρήματος, εἰ δ' οὖν τις εἶη, πολλοῖς πρότερον αὐτῆς καὶ μᾶλλον προσήκειν ἢ τινι τῶν βασιλέων.

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ἐπιμέλεια δέ γε ἀνθρωπίνης συμπάσης κοινω-

νίας οὐδεμία ἂν ἐθελήσειεν ἑτέρα μᾶλλον καὶ προτέρα
 τῆς βασιλικῆς φάναι καὶ κατὰ πάντων ἀνθρώπων |
 C ἀρχῆς εἶναι τέχνη.

NE. ΣΩ. Λέγεις ὀρθῶς.

EE. Μετὰ ταῦτα δέ γε, ὦ Σώκρατες, ἄρ' ἐννοοῦμεν
 ὅτι πρὸς αὐτῷ δὴ τῷ τέλει συχνὸν αὖ διημαρτάνετο;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

EE. Τόδε, ὡς ἄρ' εἰ καὶ διενοήθημεν ὅτι μάλιστα
 τῆς δίποδος ἀγέλης εἶναι τινα θεραπευτικὴν τέχνην, οὐδέν
 τι μᾶλλον ἡμᾶς ἔδει βασιλικὴν αὐτὴν εὐθύς καὶ πολι-
 τικὴν ὡς ἀποτετελεσμένην προσαγορεύειν.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

EE. Πρῶτον μὲν ὃ ἐλέγομεν τούνομα μετασκευω-
 D ρήσασθαι, | πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλλον προσαγαγόντας
 ἢ τὴν τροφήν, ἔπειτα ταύτην τέμνειν· οὐ γὰρ σμικρὰς
 ἂν ἔχοι τμήσεις ἔτι.

NE. ΣΩ. Ποίας;

EE. Ἴη τε τὸν θεῖον ἂν που διειλόμεθα νομέα
 χωρὶς καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἐπιμελητήν.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

EE. Αὐτίς δέ γε τὴν ἀπονεμηθεῖσαν ἐπιμελητικὴν
 δίχα τέμνειν ἀναγκαῖον ἦν.

NE. ΣΩ. Τίνι;

EE. Τῷ βιαίῳ τε καὶ ἐκουσίῳ.

NE. ΣΩ. Τί δή;

EE. Καὶ ταύτῃ που τὸ πρότερον ἁμαρτάνοντες |
 E εὐηθέστερα τοῦ δέοντος εἰς ταῦτον βασιλέα καὶ τύραν-
 νον ξυνέθεμεν, ἀνομοιοτάτους ὄντας αὐτούς τε καὶ τὸν
 τῆς ἀρχῆς ἑκατέρου τρόπον.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Νῦν δέ γε πάλιν ἐπανορθούμενοι, καθάπερ εἶπον, τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιμελητικὴν δίχα διαιρώμεθα, τῷ βιαίῳ τε καὶ ἐκουσίῳ;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ τὴν μὲν γέ που τῶν βιαίων τυραννικὴν, τὴν δὲ ἐκούσιον καὶ ἐκουσίων διπόδων ἀγελαιοκομικὴν ζῶων προσειπόντες πολιτικὴν, τὸν ἔχοντα αὖ τέχνην ταύτην καὶ ἐπιμέλειαν ὄντως ὄντα βασιλέα καὶ πολιτικὸν ἀποφαινόμεθα;

XIX. ΝΕ. ΣΩ. Καὶ κινδυνεύει γε, ὧ ξένε, τελέως 277 ἂν ἡμῖν οὕτως ἔχειν ἢ περὶ τὸν πολιτικὸν ἀπόδειξις.

ΞΕ. Καλῶς ἂν, ὧ Σώκρατες, ἡμῖν ἔχοι. δεῖ δὲ μὴ σοὶ μόνῳ ταῦτα, ἀλλὰ κάμοι μετὰ σοῦ κοινῇ ξυνδοκεῖν. νῦν δὲ κατὰ γε τὴν ἐμὴν οὐπω φαίνεται τέλεον ὁ βασιλεὺς ἡμῖν σχῆμα ἔχειν, ἀλλὰ καθάπερ ἀνδριαντοποιοὶ παρὰ καιρὸν ἐνίοτε σπεύδοντες πλείω καὶ μείζω τοῦ δέοντος ἕκαστα τῶν ἔργων ἐπεμβαλλόμενοι | βραδύνουσι, B καὶ νῦν ἡμεῖς, ἵνα δὴ πρὸς τῷ ταχὺ καὶ μεγαλοπρεπῶς δηλώσαιμεν τὸ τῆς ἔμπροσθεν ἀμάρτημα διεξόδου, τῷ βασιλεῖ νομίσαντες πρέπειν μεγάλα παραδείγματα ποιεῖσθαι, θαναμαστὸν ὄγκον ἀράμενοι τοῦ μύθου, μείζονι τοῦ δέοντος ἠναγκάσθημεν αὐτοῦ μέρει προσχρησασθαι· διὸ μακροτέραν τὴν ἀπόδειξιν πεποιήκαμεν καὶ πάντως τῷ μύθῳ τέλος οὐκ ἐπέθεμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὁ λόγος ἡμῖν | ὥσπερ ζῶον τὴν ἔξωθεν μὲν περιγραφὴν ἔοικεν C ἰκανῶς ἔχειν, τὴν δὲ οἶον τοῖς φαρμάκοις καὶ τῇ συγκράσει τῶν χρωμάτων ἐνάργειαν οὐκ ἀπειληφέναι πω. γραφῆς δὲ καὶ συμπάσης χειρουργίας λέξει καὶ λόγῳ δηλοῦν πᾶν ζῶον μᾶλλον πρέπει τοῖς δυναμένοις ἔπεσθαι· τοῖς δ' ἄλλοις διὰ χειρουργιῶν.

NE. ΣΩ. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς· ὅπη δὲ ἡμῖν οὕτω φῆς ἱκανῶς εἰρησθαι, δήλωσον.

D EE. Χαλεπόν, ὦ δαιμόνιε, | μὴ παραδείγμασι χρώμενον ἱκανῶς ἐνδείκνυσθαι τι τῶν μειζόνων. κινδυνεύει γὰρ ἡμῶν ἕκαστος οἷον ὄναρ εἰδὼς ἅπαντα πάντ' αὖ πάλιν ὥσπερ ὕπαρ ἀγνοεῖν.

NE. ΣΩ. Πῶς τοῦτ' εἶπες;

EE. Καὶ μάλ' ἀτόπως ἔοικά γε ἐν τῷ παρόντι κινήσας τὸ περὶ τῆς ἐπιστήμης πάθος ἐν ἡμῖν.

NE. ΣΩ. Τί δὴ;

EE. Παραδείγματος, ὦ μακάριε, αὖ μοι καὶ τὸ παράδειγμα αὐτὸ δεδέηκεν.

E NE. ΣΩ. Τί οὖν; λέγε μὴδὲν ἐμοῦ γε | ἔνεκα ἀποκνῶν.

XX. EE. Λεκτέον, ἐπειδὴ καὶ σύ γε ἔτοιμος ἀκολουθεῖν. τοὺς γὰρ που παῖδας ἴσμεν, ὅταν ἄρτι γραμμάτων ἔμπειροι γίνωνται —

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

EE. Ὅτι τῶν στοιχείων ἕκαστον ἐν ταῖς βραχυτάταις καὶ ῥάσταις τῶν συλλαβῶν ἱκανῶς διαισθάνονται, καὶ τάληθῆ φράζειν περὶ ἐκεῖνα δυνατοὶ γίνονται.

278 | NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὖν;

EE. Ταῦτά δέ γε ταῦτα ἐν ἄλλαις ἀμφιγνοοῦντες πάλιν δόξῃ τε ψεύδονται καὶ λόγῳ.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

EE. Ἄρ' οὖν οὐχ ὧδε ῥᾶστος καὶ κάλλιστος ἐπάγειν αὐτοὺς ἐπὶ τὰ μήπω γινωσκόμενα;

NE. ΣΩ. Πῶς;

EE. Ἀνάγειν πρῶτον ἐπ' ἐκεῖνα, ἐν οἷς ταῦτά ταῦτα ὀρθῶς ἐδόξαζον, ἀναγαρόντας δὲ τιθέναι παρὰ τὰ μήπω

γινωσκόμενα, | καὶ παραβάλλοντας ἐνδεικνύναι τὴν αὐ- B
τὴν ὁμοιότητα καὶ φύσιν ἐν ἀμφοτέροις οὖσαν ταῖς συμ-
πλοκαῖς, μέχριπερ ἂν πᾶσι τοῖς ἀγνοουμένοις τὰ δοξα-
ζόμενα ἀληθῶς παρατιθέμενα δειχθῆ, δειχθέντα δέ,
παραδείγμαθ' οὕτω γινόμενα, ποιήσῃ τῶν στοιχείων
πάντων ἕκαστον ἐν πάσαις ταῖς συλλαβαῖς τὸ μὲν ἕτε-
ρον ὡς τῶν ἄλλων ἕτερον ὄν, τὸ δὲ ταῦτόν ὡς ταῦτόν
αἰε | κατὰ ταῦτ᾽ ἑαυτῷ προσαγορεύεσθαι. C

NE. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τοῦτο μὲν ἱκανῶς συνειλήφαμεν, ὅτι
παραδείγματός γ' ἐστὶ τότε γένεσις, ὅποταν ὄν ταῦτόν
ἐν ἑτέρῳ διεσπασμένῳ δοξαζόμενον ὁρθῶς καὶ συναχθὲν
περὶ ἑκάτερον ὡς συνάμφῳ μίαν ἀληθῆ δόξαν ἀποτελῆ;

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Θαυμάζοιμεν ἂν οὖν, εἰ ταῦτόν τοῦτο ἡμῶν ἢ
ψυχῇ φύσει περὶ τὰ τῶν πάντων στοιχεῖα πεπονθυῖα
| τοτὲ μὲν ὑπ' ἀληθείας περὶ ἕκαστον ἐν τισὶ συν- D
ίσταται, τοτὲ δὲ περὶ ἅπαντα ἐν ἑτέροις αὖ φέρεται, καὶ
τὰ μὲν αὐτῶν ἀμῆ γέ πη τῶν συγκράσεων ὁρθῶς δο-
ξάζει, μετατιθέμενα δ' εἰς τὰς τῶν πραγμάτων μακρὰς
καὶ μὴ ῥαδίους συλλαβὰς ταῦτ᾽ αὐτὰ πάλιν ἀγνοεῖ;

NE. ΣΩ. Καὶ θαναμαστόν γε οὐδέν.

ΞΕ. Πῶς γάρ, ὦ φίλε, δύναίτο ἂν τις ἀρχόμενος
ἀπὸ δόξης ψευδοῦς ἐπὶ τι τῆς ἀληθείας καὶ μικρὸν |
μέρος ἀφικόμενος κτήσασθαι φρόνησιν; E

NE. ΣΩ. Σχεδὸν οὐδαμῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν ταῦτα εἰ ταύτῃ πέφυκεν, οὐδὲν δὴ
πλημμελοῖμεν ἂν ἐγὼ τε καὶ σὺ πρῶτον μὲν ἐπιχειρή-
σαντες ὅλου παραδείγματος ἰδεῖν τὴν φύσιν ἐν σμικρῷ
κατὰ μέρος ἄλλῳ παραδείγματι, μετὰ δὲ ταῦτα μέλλοντες

ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως μέγιστον ὄν ταῦτόν εἶδος ἀπ' ἐλαττόνων φέροντές ποθεν διὰ παραδείγματος ἐπιχειρεῖν αὐτὴν τῶν κατὰ πόλιν θεραπεϊκῶν τέχνη γνωρίζειν, ἵνα ὑπαρᾶν ἀντ' ὀνειράτος ἡμῶν γίγνηται;

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

279

| EE. Πάλιν δὴ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ἀναληπτέον, ὥς ἐπειδὴ τῷ βασιλικῷ γένει τῆς περὶ τὰς πόλεις ἐπιμελείας ἀμφισβητοῦσι μυρῖοι, δεῖ δὴ πάντας ἀποχωρίζειν τούτους καὶ μόνον ἐκεῖνον λιπεῖν, καὶ πρὸς τοῦτο δὴ παραδείγματος ἕφαμεν δεῖν τινος ἡμῶν.

NE. ΣΩ. Καὶ μάλα.

B XXI. EE. Τί δῆτα παράδειγμά τις ἂν, ἔχον τὴν αὐτὴν πολιτικὴν πραγματείαν, σμικρότατον παραθέμενος ἰκανῶς ἂν εὗροι τὸ | ζητούμενον; βούλει πρὸς Διός, ὦ Σώκρατες, εἰ μὴ τι πρόχειρον ἕτερον ἔχομεν, ἀλλ' οὖν τὴν γε ὑφαντικὴν προελώμεθα; καὶ ταύτην, εἰ δοκεῖ, μὴ πᾶσαν; ἀποχρήσει γὰρ ἴσως ἢ περὶ τὰ ἐκ τῶν ἐρίων ὑφάσματα· τάχα γὰρ ἂν ἡμῶν καὶ τοῦτο τὸ μέρος αὐτῆς μαρτυρήσειε προαιρεθὲν ὁ βουλόμεθα.

NE. ΣΩ. Τί γὰρ οὖ;

C EE. Τί δῆτα οὐ, καθάπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τέμνοντες μέρη μερῶν ἕκαστον διηροῦμεθα, καὶ νῦν περὶ ὑφαντικὴν ταῦτόν | τοῦτο ἐδράσαμεν, καὶ κατὰ δύναμιν ὅτι μάλιστα διὰ βραχέων ταχὺ πάντ' ἐπελθόντες πάλιν ἤλθομεν ἐπὶ τὸ νῦν χρήσιμον;

NE. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

EE. Αὐτὴν τὴν διέξοδον ἀπόκρισίν σοι ποιήσομαι.

NE. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες.

EE. Ἔστι τοίνυν πάντα ἡμῶν ὁπόσα δημιουργοῦμεν καὶ κτώμεθα, τὰ μὲν ἕνεκα τοῦ ποιεῖν τι, τὰ δὲ τοῦ μὴ

πάσχειν ἀμυντήρια· καὶ τῶν ἀμυντηρίων τὰ μὲν ἀλεξι-
 φάρμακα καὶ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα, τὰ | δὲ προβλήματα· D
 τῶν δὲ προβλημάτων τὰ μὲν πρὸς τὸν πόλεμον ὀπλίσματα,
 τὰ δὲ φράγματα· καὶ τῶν φραγμάτων τὰ μὲν παραπετά-
 σματα, τὰ δὲ πρὸς χειμῶνας καὶ καύματα ἀλεξητήρια·
 τῶν δὲ ἀλεξητηρίων τὰ μὲν στεγάσματα, τὰ δὲ σκεπά-
 σματα· καὶ τῶν σκεπασμάτων ὑποπετάσματα μὲν ἄλλα,
 περικαλύμματα δὲ ἕτερα· περικαλυμμάτων δὲ τὰ μὲν ὀλό-
 σχιστα, σύνθετα δὲ ἕτερα· τῶν δὲ συνθέτων | τὰ μὲν E
 τρητά, τὰ δὲ ἄνευ τρήσεως συνδετά· καὶ τῶν ἀτρήτων
 τὰ μὲν νεύρινα φυτῶν ἐκ γῆς, τὰ δὲ τρίχινα· τῶν δὲ
 τριχίνων τὰ μὲν ὕδασι καὶ γῆ κολλητά, τὰ δὲ αὐτὰ
 αὐτοῖς συνδετά. τουτοισί δὴ τοῖς ἐκ τῶν ἑαυτοῖς συνδου-
 μένων ἐργασθεῖσιν ἀμυντηρίοις καὶ σκεπάσμασι τὸ μὲν
 ὄνομα ἱμάτια ἐκαλέσαμεν· τὴν δὲ τῶν ἱματίων μάλιστα
 ἐπιμελουμένην τέχνην, ὥσπερ τότε τὴν τῆς | πόλεως 280
 πολιτικὴν εἶπομεν, οὕτω καὶ νῦν ταύτην προσείπωμεν ἀπ’
 αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἱματιουργικὴν; φῶμεν δὲ καὶ
 ὕφαντικὴν, ὅσον ἐπὶ τῇ τῶν ἱματίων ἐργασία μέγιστον
 ἦν μόριον, μηδὲν διαφέρειν πλὴν ὀνόματι ταύτης τῆς
 ἱματιουργικῆς, καθάπερ κάκει τότε τὴν βασιλικὴν τῆς
 πολιτικῆς;

NE. ΣΩ. Ὅρθότατά γε.

ΞΕ. Τὸ μετὰ τοῦτο δὴ συλλογισώμεθα, ὅτι τὴν
 ἱματίων ὕφαντικὴν οὕτω ρηθεῖσάν τις τάχ’ ἂν ἱκανῶς |
 εἰρησθαι δόξειε, μὴ δυνάμενος ξυννοεῖν ὅτι τῶν μὲν B
 ἑγγύς ξυνεργῶν οὕτω διώρισται, πολλῶν δὲ ἐτέρων
 ξυγγενῶν ἀπεμερίσθη.

NE. ΣΩ. Ποίων, εἰπέ, ξυγγενῶν;

XXII. ΞΕ. Οὐχ ἔσπου τοῖς λεχθεῖσιν, ὡς φαίνει·

· πάλιν οὖν ἔοικεν ἐπανιτέον ἀρχόμενον ἀπὸ τελευτῆς. εἰ γὰρ ξυνοοῖς τὴν οἰκειότητα, τὴν μὲν διετέμομεν ἀπ' αὐτῆς νῦν δὴ, τὴν τῶν στρωμάτων σύνθεσιν περιβολῇ χωρίζοντες καὶ ὑποβολῇ.

NE. ΣΩ. Μανθάνω.

C ΕΕ. Καὶ μὴν | τὴν ἐκ τῶν λίνων καὶ σπάρτων καὶ πάντων, ὅποσα φυτῶν ἄρτι νεῦρα κατὰ λόγον εἴπομεν, δημιουργίαν πᾶσαν ἀφείλομεν· τὴν τ' αὖ πηλτικὴν ἀφωρισάμεθα καὶ τὴν τρήσει καὶ ῥαφῇ χρωμένην σύνθεσιν, ἧς ἡ πλείστη σκντοτομική.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΕΕ. Καὶ τοίνυν τὴν τῶν ὀλοσχίστων σκεπασμάτων θεραπείαν δερματολογικὴν καὶ τὰς τῶν στερασμάτων, ὅσαι τε ἐν οἰκοδομικῇ καὶ ὅλη τεκτονικῇ καὶ ἐν D ἄλλαις τέχναις ρευμάτων | στεκτικαὶ γίνονται, συμπάσας ἀφείλομεν, ὅσαι τε περὶ τὰς κλοπὰς καὶ τὰς βία πράξεις διακωλυτικὰ ἔργα παρέχονται τέχναι φραγμάτων, περὶ τε γένεσιν ἐπιθηματοργίας οὔσαι καὶ τὰς τῶν θυρωμάτων πήξεις, γομφωτικῆς ἀπονεμηθεῖσαι μόρια τέχνης· τὴν τε ὀπλοποικὴν ἀπετεμόμεθα, μεγάλης καὶ παντοίας τῆς προβληματοργικῆς τμῆμα οὔσαν δυνάμεως· καὶ δὴ καὶ τὴν μαγευτικὴν τὴν περὶ τὰ ἀλεξι- E φάρμακα | κατ' ἀρχὰς εὐθύς διωρισάμεθα ξύμπασαν, καὶ λελοίπαμεν, ὡς δόξαιμεν ἄν, αὐτὴν τὴν ζητηθεῖσαν ἀμυντικὴν χειμώνων, ἔρεοῦ προβλήματος ἐργαστικὴν, ὄνομα δὲ ὑφαντικὴν λεχθεῖσαν.

NE. ΣΩ. Ἔοικε γὰρ οὖν.

ΕΕ. Ἄλλ' οὐκ ἔστι πω τέλεον, ὦ παῖ, τοῦτο λελεγμένον. ὁ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τῶν ἱματίων ἐργασίας

281 ἀπτόμενος τούναντίον ὑφῆ | δρᾶν φαίνεται.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ μὲν τῆς ὑφῆς συμπλοκή τίς ἐστί που.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε τῶν συνεστῶτων καὶ συμπεπιλημένων
διαλυτική.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον δῆ;

ΞΕ. Τὸ τῆς τοῦ ξαίνοντος τέχνης ἔργον. ἢ τὴν
ξαντικήν τολμήσομεν ὑφαντικήν καὶ τὸν ξάντην ὡς
ὄντα ὑφάντην καλεῖν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Καὶ μὴν τὴν γε αὖ στήμονος ἐργαστικήν καὶ
κρόκης εἰ τις ὑφαντικήν προσαγορεύει, παράδοξόν τε
καὶ ψεῦδος ὄνομα | λέγει.

B

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τί δέ; κναφεντικήν σύμπασαν καὶ τὴν ἀκεστι-
κὴν πότερα μηδεμίαν ἐπιμέλειαν μηδέ τινα θεραπείαν
ἐσθῆτος θῶμεν, ἢ καὶ ταύτας πάσας ὡς ὑφαντικὰς
λέξομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τῆς γε θεραπείας ἀμφισβητήσου-
σιν αὐταὶ ξύμπασαι καὶ τῆς γενέσεως τῆς τῶν ἱματίων
τῆ τῆς ὑφαντικῆς δυνάμει, μέγιστον μὲν μέρος ἐκείνη
διδούσαι, μεγάλα δὲ καὶ σφίσειν αὐταῖς ἀπονέμουσαι.

| ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

C

ΞΕ. Πρὸς τοίνυν ταύταις ἔτι τὰς τῶν ἐργαλείων
δημιουργοὺς τέχνας, δι' ὧν ἀποτελεῖται τὰ τῆς ὑφῆς
ἔργα, δοκεῖν χρῆ τὸ γε συναιτίας εἶναι προσποιήσασθαι
παντὸς ὑφάσματος.

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθότατα.

ΞΕ. Πότερον οὖν ἡμῖν ὁ περὶ τῆς ὑφαντικῆς

λόγος, οὗ προειλόμεθα μέρους, ἱκανῶς ἔσται διωρισμένος, εἰάν ἄρ' αὐτὴν τῶν ἐπιμελειῶν, ὅποσαι περὶ τὴν ἐρεῖαν ἐσθῆτα, εἰς τὴν καλλίστην καὶ μεγίστην πασῶν
 D τιθῶμεν· ἢ λέγοιμεν | μὲν ἂν τι ἀληθές, οὐ μὴν σαφές γε οὐδὲ τέλος, πρὶν ἂν καὶ ταύτας αὐτῆς πάσας περιέλωμεν;

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

XXIII. EE. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα ποιητέον ὃ λέγομεν, ἵν' ἐφεξῆς ἡμῖν ὁ λόγος ἴη;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

EE. Πρῶτον μὲν τοίνυν δύο τέχνας οὔσας περὶ πάντα τὰ δρώμενα θεασώμεθα.

NE. ΣΩ. Τίνας;

EE. Τὴν μὲν γενέσεως οὔσαν ξυναιτίον, τὴν δ' αὐτὴν αἰτίαν.

NE. ΣΩ. Πῶς;

EE. Ὅσαι μὲν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μὴ δημιουργοῦσι,
 E | ταῖς δὲ δημιουργούσαις ὄργανα παρασκευάζουσιν, ὧν μὴ παραγενομένων οὐκ ἂν ποτε ἐργασθεῖν τὸ προστεταγμένον ἐκάστη τῶν τεχνῶν, ταύτας μὲν ξυναιτίους, τὰς δὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπεργαζομένας αἰτίας.

NE. ΣΩ. Ἐχει γοῦν λόγον.

EE. Μετὰ τοῦτο δὴ τὰς μὲν περὶ τε ἀτράκτους καὶ κερκίδας καὶ ὅποσα ἄλλα ὄργανα τῆς περὶ τὰ ἀμφιέσματα γενέσεως κοινωνεῖ, πάσας ξυναιτίους εἴπωμεν, τὰς δὲ αὐτὰ θεραπευούσας καὶ δημιουργούσας αἰτίας;

NE. ΣΩ. Ὅρθότατα.

EE. Τῶν αἰτιῶν | δὴ πλυντικὴν μὲν καὶ ἀκεστικὴν καὶ πᾶσαν τὴν περὶ ταῦτα θεραπευτικὴν, πολλῆς οὔσης τῆς κοσμητικῆς, τούνταῦθα αὐτῆς μόριον εἰκὸς

μάλιστα περιλαμβάνειν ὀνομάζοντας πᾶν τῇ τέχνῃ τῇ
κναφευτικῇ.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Καὶ μὴν ξαντική γε καὶ νηστική καὶ πάντα
αὐτὰ περὶ τὴν ποιήσιν αὐτὴν τῆς ἐσθῆτος ἧς λέγομεν
μέρη, μία τίς ἐστὶ τέχνη τῶν ὑπὸ πάντων λεγομένων
ἢ ταλασιουργική.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τῆς δὴ | ταλασιουργικῆς δύο τμήματά ἐστων, Β
καὶ τούτοις ἑκάτερον ἅμα δυοῖν πεφύκατον τέχναις μέρη.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ μὲν ξαντικὸν καὶ τὸ τῆς κερκιστικῆς ἡμισυ
καὶ ὅσα τὰ ξυγκείμενα ἀπ' ἀλλήλων ἀφίστησι, πᾶν
τοῦτο ὡς ἐν φράζειν τῆς τε ταλασιουργίας αὐτῆς ἐστί
που, καὶ μεγάλα τινὲ κατὰ πάντα ἡμῶν ἦσθιν τέχνα,
ἢ συγκριτική τε καὶ διακριτική.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν διακριτικῆς ἢ τε ξαντική καὶ τὰ
νῦν δὴ ῥηθέντα ἅπαντά ἐστιν· ἢ γὰρ | ἐν ἐρίοις τε C
καὶ στήμοσι διακριτική, κερκίδι μὲν ἄλλον τρόπον
γιγνομένη, χερσὶ δὲ ἕτερον, ἔσχεν ὅσα ἀρτίως ὀνόματα
ἐρρήθη.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Αὐτίς δὴ πάλιν συγκριτικῆς μόριον ἅμα καὶ
ταλασιουργίας ἐν αὐτῇ γιγνόμενον λάβωμεν· ὅσα δὲ
τῆς διακριτικῆς ἦν, αὐτόθι μεθιδώμεν ξύμπαντα, δίχα
τέμνοντες τὴν ταλασιουργίαν διακριτικῶ τε καὶ συγκρι-
τικῶ τμήματι.

ΝΕ. ΣΩ. Διηγήσθω.

ΞΕ. Τὸ συγκριτικὸν τοίνυν αὐτὸ σοὶ καὶ ταλα-

D σιουρογικόν | ἅμα μόριον, ᾧ Σώκρατες, διαιρετέον, εἶπερ
 Ικανῶς μέλλομεν τὴν προορηθεῖσαν ὑφαντικὴν αἰρήσειν.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν χρῆ.

EE. Χρῆ μὲν οὖν· καὶ λέγωμέν γε αὐτῆς τὸ μὲν
 εἶναι στρεπτικόν, τὸ δὲ συμπλεκτικόν.

NE. ΣΩ. Ἄρ' οὖν μανθάνω; δοκεῖς γὰρ μοι τὸ
 περὶ τὴν τοῦ στήμονος ἐργασίαν λέγειν στρεπτικόν.

EE. Οὐ μόνου γε, ἀλλὰ καὶ κρόκης· ἢ γένεσιν
 ἄστροφόν τινα αὐτῆς εὐρήσομεν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

E EE. Διόρισαι δὴ καὶ τούτοις ἐκάτερον· ἴσως | γὰρ
 ὁ διορισμὸς ἔγκαιρος ἂν σοι γένοιτο.

NE. ΣΩ. Πῆ;

EE. Τῆδε· τῶν περὶ ξαντικὴν ἔργων μηχανθέν
 τε καὶ σχὸν πλάτος λέγομεν εἶναι κατάγμα τι;

NE. ΣΩ. Ναί.

EE. Τούτου δὴ τὸ μὲν ἀτράκτω τε στραφέν καὶ
 στερεὸν νῆμα γενόμενον στήμονα μὲν φάθι τὸ νῆμα,
 τὴν δὲ ἀπευθύνουσαν αὐτὸ τέχνην εἶναι στημονομη-
 τικήν.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

EE. Ὅσα δέ γε αὖ τὴν μὲν συστροφὴν χάνυνη
 λαμβάνει, τῆ δὲ τοῦ στήμονος ἐμπλέξει πρὸς τὴν τῆς
 γνάψεως ὀλκὴν ἐμμέτρως τὴν μαλακότητα ἰσχει, ταῦτ'
 ἄρα κρόκην μὲν τὰ νηθέντα, τὴν δὲ ἐπιτεταγμένην
 283 αὐτοῖς εἶναι τέχνην τὴν κροκονητικήν | φῶμεν.

NE. ΣΩ. Ὅρθότατα.

EE. Καὶ μὴν τό γε τῆς ὑφαντικῆς μέρος ὃ προῦθέ-
 μεθα, παντί που δῆλον ἦδη. τὸ γὰρ συγκριτικῆς τῆς
 ἐν ταλασιουργίᾳ μόριον ὅταν εὐθυπλοκία κρόκης καὶ

στήμονος ἀπεργάζεται πλέγμα, τὸ μὲν πλεχθὲν ξύμπαν ἐσθῆτα ἐρεῖαν, τὴν δὲ ἐπὶ τούτῳ τέχνην οὔσαν προσ-
αγορεύομεν ὑφαντικήν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθότατα.

XXIV. ΞΕ. Εἶεν· τί δὴ ποτε οὖν οὐκ εὐθύς ἀπεκρινάμεθα | πλεκτικήν εἶναι κρόκης καὶ στήμονος Β
ὑφαντικήν, ἀλλὰ περιήλθομεν ἐν κύκλῳ πάμπολλα δι-
οριζόμενοι μάτην;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ οὐκ ἔμοιγε, ὦ ξέने, μάτην οὐδὲν τῶν ῥηθέντων ἔδοξε ῥηθῆναι.

ΞΕ. Καὶ θαυμαστόν γε οὐδέν· ἀλλὰ τάχ' ἂν, ὦ μακάριε, δόξειε. πρὸς δὴ τὸ νόσημα τὸ τοιοῦτον, ἂν ἄρα πολλάκις ὑστερον ἐπίη — θαυμαστόν γὰρ οὐδέν —, λόγον ἄκουσόν τινα προσήκοντα περὶ πάντων τῶν |
τοιούτων ῥηθῆναι. C

ΝΕ. ΣΩ. Λέγε μόνον.

ΞΕ. Πρῶτον τοίνυν ἴδωμεν πᾶσαν τὴν τε ὑπερ-
βολὴν καὶ τὴν ἑλλειψιν, ἵνα κατὰ λόγον ἐπαινῶμεν καὶ
ψέγωμεν τὰ μακρότερα τοῦ δέοντος ἐκάστοτε λεγόμενα
καὶ τὰναντία περὶ τὰς τοιάσδε διατριβάς.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Περὶ δὴ τούτων αὐτῶν ὁ λόγος ἡμῖν, οἴμαι, γιγνόμενος ὀρθῶς ἂν γίγνοιτο.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνων;

ΞΕ. Μήκους τε πέρι καὶ βραχύτητος καὶ πάσης ὑπεροχῆς τε καὶ ἑλλείψεως· ἢ | γὰρ που μετρητικὴ περὶ D
πάντ' ἐστὶ ταῦτα.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Διέλωμεν τοίνυν αὐτὴν δύο μέρη· δεῖ γὰρ δὴ πρὸς ὃ νῦν σπεύδομεν.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἂν τὴν διαίρεσιν ὅπη.

ΞΕ. Τῆδε· τὸ μὲν κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα μεγέθους καὶ σμικρότητος κοινωνίαν, τὸ δὲ κατὰ τὴν τῆς γενέσεως ἀναγκαίαν οὐσίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Ἄρ' οὐ κατὰ φύσιν δοκεῖ σοι τὸ μεῖζον μηδενὸς ἑτέρου δεῖν μεῖζον λέγειν ἢ τοῦ ἐλάττονος, καὶ
 Ε τοῦλαττον αὖ τοῦ μείζονος | ἔλαττον, ἄλλου δὲ μηδενός;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔμοιγε.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τὴν τοῦ μετρίου φύσιν ὑπερβάλλον καὶ ὑπερβαλλόμενον ὑπ' αὐτῆς ἐν λόγοις εἶτε καὶ ἐν ἔργοις ἄρ' οὐκ αὖ λέξομεν ὡς ὄντως γιγνόμενον, ἐν ᾧ καὶ διαφέρουσι μάλιστα ἡμῶν οἷ τε κακοὶ καὶ οἱ ἀγαθοί;

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Διττὰς ἄρα ταύτας οὐσίας καὶ κρίσεις τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ σμικροῦ θετέον, ἀλλ' οὐχ ὡς ἔφαμεν ἄρτι πρὸς ἄλληλα μόνου δεῖν, ἀλλ' ὥσπερ νῦν εἴρηται μᾶλλον τὴν μὲν πρὸς ἄλληλα λεκτέον, τὴν δ' αὖ πρὸς τὸ μέτριον· οὗ δὲ ἔνεκα, μαθεῖν ἄρ' ἂν βουλοίμεθα;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

284 ΞΕ. Εἰ πρὸς μηδὲν ἕτερον τὴν τοῦ μείζονος | ἐάσει τις φύσιν ἢ πρὸς τοῦλαττον, οὐκ ἔσται ποτὲ πρὸς τὸ μέτριον· ἢ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὰς τέχνας τε αὐτὰς καὶ τᾶρα αὐτῶν ξύμπαντα διολοῦμεν τούτῳ τῷ λόγῳ, καὶ δὴ καὶ τὴν ζητουμένην νῦν πολιτικὴν καὶ τὴν ρηθεῖσαν ὑφαντικὴν ἀφανιοῦμεν; ἅπασαι γὰρ αἱ τοιαῦταί που τὸ τοῦ μετρίου πλέον καὶ ἔλαττον οὐχ ὡς οὐκ ὄν ἀλλ' ὡς ὄν χαλεπὸν περὶ τὰς πράξεις παραφυλάττουσι, καὶ τούτῳ

δὴ τῷ τρόπῳ τὸ | μέτρον σώζουσαι πάντα ἀγαθὰ καὶ B
καλὰ ἀπεργάζονται.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Οὐκοῦν ἂν τὴν πολιτικὴν ἀφανίσωμεν, ἄπορος
ἡμῖν ἢ μετὰ τοῦτο ἔσται ζήτησις τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Πότερον οὖν, καθάπερ ἐν τῷ σοφιστῇ προσ-
ηναγκάσαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο διέφυγεν
ἡμᾶς ὁ λόγος, οὕτω καὶ νῦν τὸ πλεον αὖ καὶ ἔλαττον
μετροτὰ προσαναγκαστέον γίνεσθαι μὴ πρὸς ἄλληλα
μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς | τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν; οὐ γὰρ C
δὴ δυνατόν γε οὔτε πολιτικὸν οὔτ' ἄλλον τινὰ τῶν περὶ
τὰς πράξεις ἐπιστήμονα ἀναμφισβητήτως γεγονέναι τού-
του μὴ ξυνομολογηθέντος.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ νῦν ὅτι μάλιστα χρὴ ταύτων
ποιεῖν.

XXV. ΞΕ. Πλέον, ὦ Σώκρατες, ἔτι τοῦτο τὸ ἔργον
ἢ 'κεῖνο' καὶ τοι κάκεινον γε μεμνήμεθα τὸ μῆκος ὅσον
ἦν· ἀλλ' ὑποτίθεσθαι μὲν τὸ τοιόνδε περὶ αὐτῶν καὶ
μάλα δίκαιον.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὡς ποτε δεήσει τοῦ νῦν λεχθέντος | πρὸς τὴν D
περὶ αὐτὸ τάκριβες ἀπόδειξιν. ἔτι δὲ πρὸς τὰ νῦν καλῶς
καὶ ἱκανῶς δείκνυσθαι δοκεῖ μοι βοηθεῖν μεγαλοπρεπῶς
ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἄρα ἡγητέον ὁμοίως τὰς τέχνας
πάσας εἶναι καὶ μεῖζόν τε ἅμα καὶ ἔλαττον μετρεῖσθαι
μὴ πρὸς ἄλληλα μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου
γένεσιν. τούτου τε γὰρ ὄντος ἐκεῖναί εἰσι, κάκεινων
οὐσῶν ἔστι καὶ τοῦτο, μὴ δὲ ὄντος ποτέρου τούτων
οὐδέτερον αὐτῶν ἔσται ποτέ.

E NE. ΣΩ. Τοῦτο μὲν | ὀρθῶς· ἀλλὰ τί δὴ τὸ μετὰ τοῦτο;

ΞΕ. Δῆλον ὅτι διαιροῦμεν ἂν τὴν μετρητικὴν, καθάπερ ἐρρήθη, ταύτῃ δίχα τέμνοντες, ἔν μὲν τιθέντες αὐτῆς μόριον ξυμπάσας τέχνας, ὁπόσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ μήκη καὶ βάρη καὶ πλάτη καὶ παχύτητας πρὸς τούναντίον μετροῦσι· τὸ δὲ ἕτερον, ὁπόσαι πρὸς τὸ μέτριον καὶ τὸ πρέπον καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸ δέον καὶ πάνθ' ὁπόσα εἰς τὸ μέσον ἀπωκίσθη τῶν ἐσχάτων.

NE. ΣΩ. Καὶ μέγα γ' ἐκάτερον τμημα εἶπες, καὶ πολὺ διαφέρον ἀλλήλοιν.

ΞΕ. Ὁ γὰρ ἐνίοτε, ὃ Σώκρατες, οἴομενοι δὴ τι
 285 σοφὸν φράζειν | πολλοὶ τῶν κομψῶν λέγουσιν, ὡς ἄρα μετρητικὴ περὶ πάντ' ἐστὶ τὰ γιγνόμενα, τοῦτ' αὐτὸ τὸ νῦν λεχθὲν ὃν τυγχάνει. μετρήσεως μὲν γὰρ δὴ τινα τρόπον πάνθ' ὁπόσα ἔντεχνα μετείληφε· διὰ δὲ τὸ μὴ κατ' εἶδη συνειθίσθαι σκοπεῖν διαιρουμένους ταῦτά τε τοσοῦτον διαφέροντα ξυμβάλλουσιν εὐθύς εἰς ταῦτον ὅμοια νομίσαντες, καὶ τούναντίον αὖ τούτου δρωσιν ἕτερα οὐ κατὰ μέρη διαιροῦντες, δέον, ὅταν μὲν τὴν
 B τῶν πολλῶν τις πρότερον αἰσθηται | κοινωνίαν, μὴ προ-
 αφίστασθαι πρὶν ἂν ἐν αὐτῇ τὰς διαφορὰς ἴδῃ πάσας, ὁπόσαιπερ ἐν εἶδεσι κεῖνται, τὰς δὲ αὖ παντοδαπὰς ἀνομοιότητας, ὅταν ἐν πλήθεσιν ὀφθῶσι, μὴ δυνατὸν εἶναι δυσωπούμενον παύεσθαι, πρὶν ἂν ξύμπαντα τὰ οἰκεία ἐντὸς μιᾶς ὁμοιότητος ἕρξας γένους τινὸς οὐσία περιβάλληται. ταῦτα μὲν οὖν ἱκανῶς περὶ τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ ὑπερβολῶν εἰρήσθω· φυλάττω-
 C μεν δὲ μόνον, ὅτι δύο γένη περὶ αὐτὰ | ἐξεύρηται τῆς μετρητικῆς, καὶ ἅ φαμεν αὐτ' εἶναι μεμνώμεθα.

ΝΕ. ΣΩ. Μεμνησόμεθα.

XXVI. ΞΕ. Μετὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἕτερον προσδεξώμεθα περὶ αὐτῶν τε τῶν ζητουμένων καὶ περὶ πάσης τῆς ἐν τοῖς τοιοῖσδε λόγοις διατριβῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἰ τις ἀνέροιο ἡμᾶς τὴν περὶ γράμματα συνουσίαν τῶν μανθανόντων, ὁπόταν τις ὄτιοῦν ὄνομα ἐρωτηθῆ τίνων ἐστὶ γραμμάτων, πότερον αὐτῷ τότε φῶμεν γίνεσθαι τὴν ζήτησιν ἐνὸς ἕνεκα | μᾶλλον τοῦ προ- D
βληθέντος ἢ τοῦ περὶ πάντα τὰ προβαλλόμενα γραμματικωτέρῳ γίνεσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον ὅτι τοῦ περὶ ἅπαντα.

ΞΕ. Τί δ' αὖ; νῦν ἡμῖν ἢ περὶ τοῦ πολιτικοῦ ζήτησις ἕνεκα αὐτοῦ τούτου προβέβληται μᾶλλον ἢ τοῦ περὶ πάντα διαλεκτικωτέροις γίνεσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο δῆλον ὅτι τοῦ περὶ πάντα.

ΞΕ. Ἡ που τὸν τῆς ὑφαντικῆς γε λόγον αὐτῆς ταύτης ἕνεκα θηρεύειν οὐδεὶς ἂν ἐθελήσειε νοῦν ἔχων· ἀλλ', οἶμαι, τοὺς πλείστους λέληθεν, ὅτι τοῖς μὲν τῶν ὄντων ῥαδίως καταμαθεῖν | αἰσθηταί τινες ὁμοιότητες E
πεφύκασιν, ἃς οὐδὲν χαλεπὸν δηλοῦν, ὅταν αὐτῶν τις βουληθῆ τῷ λόγον αἰτοῦντι περὶ του μὴ μετὰ πραγμάτων ἀλλὰ χωρὶς λόγου ῥαδίως ἐνδείξασθαι· τοῖς δ' αὖ μεγίστοις οὔσι καὶ τιμιωτάτοις οὐκ ἔστιν εἶδωλον οὐδὲν | πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἰργασμένον ἑναργῶς, οὗ δειχθέν- 286
τος τὴν τοῦ πυνθανομένου ψυχὴν ὁ βουλόμενος ἀποπληρῶσαι, πρὸς τῶν αἰσθήσεών τινα προσαρμόττων, ἱκανῶς πληρῶσει. διὸ δεῖ μελετᾶν λόγον ἐκάστου δυνατὸν εἶναι δοῦναι καὶ δέξασθαι· τὰ γὰρ ἀσώματα, κάλλιστα ὄντα καὶ μέγιστα, λόγῳ μόνον, ἄλλῳ δὲ οὐδενὶ σαφῶς δείκνυ-

ται, τούτων δὲ ἕνεκα πάντ' ἐστὶ τὰ νῦν λεγόμενα. θάων
 B δ' ἐν τοῖς ἐλάττωσιν ἢ μελέτη παντός περὶ μᾶλλον | ἢ
 περὶ τὰ μείζω.

NE. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες.

EE. Ὡν τοίνυν χάριν ἄπανθ' ἡμῖν ταῦτ' ἐρρήθη
 περὶ τούτων, μνησθῶμεν.

NE. ΣΩ. Τίνων;

EE. Ταύτης τε οὐχ ἥμιστα αὐτῆς ἕνεκα τῆς δυσχε-
 ρείας περὶ τὴν μακρολογίαν τὴν περὶ τὴν ὑφαντικὴν, ἣν
 ἀπεδεξάμεθα δυσχερῶς, καὶ τὴν περὶ τὴν τοῦ παντός
 ἀνείλιξιν καὶ τὴν τοῦ σοφιστοῦ περὶ τῆς τοῦ μὴ ὄντος
 οὐσίας, ἐννοοῦντες ὡς ἔσχε μῆκος πλέον, καὶ ἐπὶ τού-
 C τοις δὴ πᾶσιν ἐπεπλήξαμεν ἡμῖν αὐτοῖς, δεισάντες | μὴ
 περιεργα ἅμα καὶ μακρὰ λέγοιμεν. Ἴν' οὖν εἰς αὐθις
 μηδὲν πάσχωμεν τοιοῦτον, τούτων ἕνεκα πάντων τὰ
 πρόσθεν νῶν εἰρησθαι φάθι.

NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἔσται. λέγε ἐξῆς μόνον.

EE. Λέγω τοίνυν, ὅτι χρὴ δὴ μεμνημένους ἐμὲ
 καὶ σὲ τῶν νῦν εἰρημένων τόν τε ψόγον ἐκάστοτε καὶ
 ἐπαινον ποιεῖσθαι βραχύτητος ἅμα καὶ μήκους ὧν ἂν
 αἰεὶ περὶ λέγωμεν, μὴ πρὸς ἄλληλα τὰ μήκη κρίνοντας,
 ἀλλὰ κατὰ τὸ τῆς μετρητικῆς μέρος, ὃ τότε ἔφαμεν |
 D δεῖν μεμνησθαι, πρὸς τὸ πρέπον.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

EE. Οὐ τοίνυν οὐδὲ πρὸς τοῦτο πάντα. οὔτε γὰρ
 πρὸς τὴν ἡδονὴν μήκους ἀρμότιοντος οὐδὲν προσδεησό-
 μεθα, πλὴν εἰ πάρεργόν τι· τό τε αὖ πρὸς τὴν τοῦ προ-
 βληθέντος ζήτησιν, ὡς ἂν θᾶστα καὶ τάχιστα εὔροιμεν,
 δεύτερον ἀλλ' οὐ πρῶτον ὁ λόγος ἀγαπᾶν παραγγέλλει,
 πολὺ δὲ μάλιστα καὶ πρῶτον τὴν μέθοδον αὐτὴν τιμᾶν

τοῦ κατ' εἶδη δυνατὸν εἶναι διαιρεῖν, καὶ δὴ καὶ λόγον, ἄντε | παμμήκης λεχθεῖς τὸν ἀκούσαντα εὐρετικώτερον ^E ἀπεργάζεται, τοῦτον σπουδάζειν καὶ τῷ μήκει μηδὲν ἀγανακτεῖν, ἄντ' αὖ βραχύτερος, ὡσαύτως· ἔτι δ' αὖ πρὸς τούτοις τὸν περὶ τὰς τοιαύσδε συνουσίας ψέγοντα λόγων μήκη καὶ τὰς ἐν κύκλῳ περιόδους οὐκ ἀποδεχόμενον, ὅτι χρὴ τὸν τοιοῦτον μὴ πάνυ ταχὺ μηδ' εὐθύς οὔτω μεθιέναι ψέξαντα μόνον ὡς μακρὰ | τὰ λεχθέντα, ²⁸⁷ ἀλλὰ καὶ προσαποφαίνειν οἴεσθαι δεῖν, ὡς βραχύτερα ἂν γενόμενα τοὺς συνόντας ἀπειργάζετο διαλεκτικωτέρους καὶ τῆς τῶν ὄντων λόγῳ δηλώσεως εὐρετικωτέρους, τῶν δὲ ἄλλων καὶ πρὸς ἄλλ' ἅττα ψόγων καὶ ἐπαίνων μηδὲν φροντίζειν μηδὲ τὸ παράπαν ἀκούειν δοκεῖν τῶν τοιούτων λόγων. καὶ τούτων μὲν ἄλλις, εἰ καὶ σοὶ ταύτη ξυνδοκεῖ· πρὸς δὲ δὴ τὸν πολιτικὸν ἴωμεν πάλιν, | τῆς ^B προρηθείσης ὑφαντικῆς αὐτῷ φέροντες τὸ παράδειγμα.

NE. ΣΩ. Καλῶς εἶπες, καὶ ποιῶμεν ἃ λέγεις.

XXVII. ΞΕ. Οὐκοῦν ἀπὸ γε τῶν πολλῶν ὁ βασιλεὺς ὄσαι ξύννομοι, μᾶλλον δὲ ἀπὸ πασῶν τῶν περὶ τὰς ἀγέλας διακεχώρισται· λοιπαὶ δέ, φαμέν, αἱ κατὰ πόλιν αὐτὴν τῶν τε ξυναιτίων καὶ τῶν αἰτίων, ἃς πρώτας ἀπ' ἀλλήλων διαιρετέον.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ὅτι χαλεπὸν αὐτὰς τεμεῖν δίχα· τὸ δ' αἴτιον, ὡς οἶμαι, προοῦσιν | οὐχ ἦττον ἔσται ^C καταφανές.

NE. ΣΩ. Οὐκουν χρὴ δρᾶν οὕτως.

ΞΕ. Κατὰ μέλη τοίνυν αὐτὰς οἶον ἱερεῖον διαρῶμεθα, ἐπειδὴ δίχα ἀδυνατοῦμεν. δεῖ γὰρ εἰς τὸν ἐγγύτητα ὅτι μάλιστα τέμνειν ἀριθμὸν ἀεί.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς οὖν ποιῶμεν τὰ νῦν;

ΞΕ. Ὡσπερ ἔμπροσθεν, ὁπόσαι παρείχοντο ὄργανα περὶ τὴν ὑφαντικὴν, πάσας δῆπου τότε ἐτίθεμεν ὡς συναιτίους.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ νῦν δὴ ταῦτόν μὲν τοῦτο, ἔτι δὲ μᾶλλον
 D ἢ τόθ' ἡμῖν | ποιητέον. ὅσαι γὰρ σμικρὸν ἢ μέγα τι
 δημιουργοῦσι κατὰ πόλιν ὄργανον, θετέον ἀπάσας ταύ-
 τας ὡς οὔσας συναιτίους. ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἄν
 ποτε γένοιτο πόλις οὐδὲ πολιτικὴ, τούτων δ' αὖ βασι-
 λικῆς ἔργον τέχνης οὐδέν που θήσομεν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐ γάρ.

ΞΕ. Καὶ μὲν δὴ χαλεπὸν ἐπιχειροῦμεν δραῖν ἀπο-
 χωρίζοντες τοῦτο ἀπὸ τῶν ἄλλων τὸ γένος· ὅτι γὰρ
 οὖν τῶν ὄντων [ὡς] ἔστιν ἐνός γέ τινος ὄργανον
 εἰπόντα δοκεῖν εἰρηκέναι τι πιθανόν. ὅμως δὲ ἕτερον
 E αὖ | τῶν ἐν πόλει κτημάτων εἶπωμεν τόδε.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὡς οὐκ ἔστι ταύτην τὴν δύναμιν ἔχον. οὐ
 γὰρ ἐπὶ γενέσεως αἰτία πηγνυται, καθάπερ ὄργανον,
 ἀλλ' ἔνεκα τοῦ δημιουργηθέντος σωτηρίας.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τοῦτο δ' δὴ ξηροῖς καὶ ὑγροῖς καὶ ἐμπύροις
 καὶ ἀπύροις παντοδαπὸν εἶδος ἐργασθὲν ἀγγεῖον [δ' δὴ]
 μιᾶ κλήσει προσφθεγγόμεθα, καὶ μάλα γε συχνὸν εἶδος
 288 καὶ τῇ ζητουμένῃ γε, ὡς οἶμαι, προσῆκον οὐδέν | ἀτε-
 χνωῶς ἐπιστήμη.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τούτων δὴ τρίτον ἕτερον εἶδος κτημάτων
 πάμπολυ κατοπτέον πεζὸν καὶ ἐνυδρον καὶ πολυπλανές

καὶ ἀπλανὲς καὶ τίμιον καὶ ἄτιμον, ἐν δὲ ὄνομα ἔχον, διότι πᾶν ἔνεκά τινος ἐφέδρας ἐστί, θᾶκος ἀεί τινι γιγνόμενον.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅχημα αὐτό που λέγομεν, οὐ πάνυ πολιτικῆς ἔργον, ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ τεκτονικῆς καὶ κεραμικῆς καὶ χαλκοτυπικῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Μανθάνω.

XXVIII. ΞΕ. Τί δὲ | τέταρτον; ἄρ' ἕτερον εἶναι B
τούτων λεκτέον, ἐν ᾧ τὰ πλεῖστά ἐστι τῶν πάλαι φηθέντων, ἐσθῆς τε ξύμπασα καὶ τῶν ὄπλων τὸ πολὺ καὶ τείχη πάντα θ' ὅσα γήινα περιβλήματα καὶ λίθινα, καὶ μυρία ἕτερα; προβολῆς δὲ ἔνεκα ξυμπάντων αὐτῶν εἰργασμένων δικαιοῦται' ἂν ὅλον προσαγορευέοιτο πρόβλημα, καὶ πολλῶ μᾶλλον τέχνης οἰκοδομικῆς ἔργον καὶ ὑφαντικῆς τὸ πλεῖστον νομίζοιτ' ἂν ὀρθότερον ἢ πολιτικῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

| ΞΕ. Πέμπτον δὲ ἄρ' ἂν ἐθέλοιμεν τὸ περὶ τὸν C
κόσμον καὶ γραφικὴν θεῖναι καὶ ὅσα ταύτῃ προσχρώμενα καὶ μουσικῆ μιμήματα τελεῖται, πρὸς τὰς ἡδονὰς μόνον ἡμῶν ἀπειργασμένα, δικαίως δ' ἂν ὀνόματι περιληφθέντα ἐνί;

ΝΕ. ΣΩ. Ποίω;

ΞΕ. Παίγνιόν πού τι λέγεται.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μήν;

ΞΕ. Τοῦτο τοίνυν τούτοις ἐν ὄνομα ἅπασι πρέψει προσαγορευθέν· οὐ γὰρ σπουδῆς οὐδὲν αὐτῶν χάριν, ἀλλὰ παιδιᾶς ἔνεκα πάντα δρᾶται.

| ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο σχεδὸν ἐτι μανθάνω.

D

ΞΕ. Τὸ δὲ πᾶσι τούτοις σώματα παρέχον, ἐξ ὧν καὶ ἐν οἷς δημιουργοῦσιν ὁπόσαι τῶν τεχνῶν νῦν εἴρηται, παντοδαπὸν εἶδος πολλῶν ἐτέρων τεχνῶν ἔκγονον ὄν, ἂρ' οὐχ ἔκτον θήσομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΞΕ. Χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ πάνθ' ὁπόσα μεταλλεύεται καὶ ὅσα δρυτομικῆ καὶ κουρά ξύμπασα τέμνουσα παρέχει τεκτονικῆ καὶ πλεκτικῆ· καὶ ἔτι φλοι-
E στικῆ φυτῶν τε καὶ ἐμψύχων δέρματα | σωματίων περι-
αιροῦσα [σκυτοτομικῆ], καὶ ὅσαι περὶ τὰ τοιαῦτ' εἰσὶ τέχναι, καὶ φελλῶν καὶ βύβλων καὶ δεσμῶν ἐργαστικαὶ παρέσχον δημιουργεῖν σύνθετα ἐκ μὴ συντιθεμένων εἶδη γενῶν. Ἐν δὲ αὐτὸ προσαγορεύομεν πᾶν τὸ πρωτογενὲς ἀνθρώποις κτῆμα καὶ ἀξύνθετον καὶ βασιλικῆς ἐπιστήμης οὐδαμῶς ἔργον ὄν.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Τὴν δὴ τῆς τροφῆς κτῆσιν, καὶ ὅσα εἰς τὸ σῶμα ξυγκαταμιγνύμενα ἑαυτῶν μέρεσι μέρη σώματος
289 εἰς τὸ θεραπεῦσαι τινα δύναμιν εἴληχε, λεκτέον | ἔβδομον
ὀνομάσαντας αὐτὸ ξύμπαν ἡμῶν εἶναι τροφόν, εἰ μὴ τι κάλλιον ἔχομεν ἄλλο θέσθαι· γεωργικῆ δὲ καὶ θη-
ρευτικῆ καὶ γυμναστικῆ καὶ ἰατρικῆ καὶ μαγειρικῆ πᾶν ὑποτιθέντες ὀρθότερον ἀποδώσομεν ἢ τῇ πολιτικῇ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

XXIX. ΞΕ. Σχεδὸν τοίνυν ὅσα ἔχεται κτήσεως, πλὴν τῶν ἡμέρων ζώων, ἐν τούτοις ἑπτὰ οἶμαι γένεσιν εἰρησθαι. σκόπει δέ· ἦν γὰρ δικαιοτάτα μὲν ἂν τεθῆν
B κατ' ἀρχὰς τὸ πρωτογενὲς εἶδος, μετὰ δὲ τοῦτο | ὄργανον,
ἀγγεῖον, ὄχημα, πρόβλημα, παίγνιον, θρέμμα. ἂ παραλεί-
πομεν δέ, εἰ τι μὴ μέγα λέληθεν, εἰς τι τούτων δυνατὸν

ἀρμόττειν, οἷον ἢ τοῦ νομίσματος ἰδέα καὶ σφραγίδων καὶ παντὸς χαρακτῆρος. γένος τε γὰρ ἐν αὐτοῖς ταῦτα οὐδὲν ἔχει μέγα ξύννομον, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς κόσμον, τὰ δὲ εἰς ὄργανα βία μὲν, ὅμως δὲ πάντως ἐλκόμενα συμφωνήσει. τὰ δὲ περὶ ζώων κτῆσιν τῶν ἡμέρων, πλὴν δούλων, ἢ πρότερον ἀγελαιοτροφικῇ | διαμερι- C
σθεῖσα πάντα εἰληφνῖα ἀναφαίνεται.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὲ δὴ δούλων καὶ πάντων ὑπηρετῶν λοιπόν, ἐν οἷς που καὶ μαντεύομαι τοὺς περὶ αὐτὸ τὸ πλέγμα ἀμφισβητοῦντας τῷ βασιλεῖ καταφανεῖς γενήσεσθαι, καθάπερ τοῖς ὑφάνταις τότε τοὺς περὶ τὸ νήθειν τε καὶ ξαίνειν καὶ ὅσα ἄλλα εἶπομεν. οἱ δ' ἄλλοι πάντες, ὡς συναίτιοι λεχθέντες, ἅμα τοῖς ἔργοις τοῖς νῦν δὴ φηθεῖσιν ἀνήλονται καὶ ἀπεχωρισθῆσαν | ἀπὸ D
βασιλικῆς τε καὶ πολιτικῆς πράξεως.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐοίκασι γοῦν.

ΞΕ. Ἴθι δὴ σκεψώμεθα τοὺς λοιποὺς προσελθόντες ἐγγύθεν, ἵν' αὐτοὺς εἰδῶμεν βεβαιότερον.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Τοὺς μὲν δὴ μεγίστους ὑπηρέτας, ὡς ἐνθένδε ἰδεῖν, τούναντίον ἔχοντας εὐρίσκομεν οἷς ὑπαπτεύσαμεν ἐπιτήδευμα καὶ πάθος.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνας;

ΞΕ. Τοὺς ὠνητούς τε καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ κητούς· οὓς ἀναμφισβητήτως δούλους ἔχομεν εἰπεῖν, | ἤμιστα βασιλικῆς μεταποιουμένους τέχνης. E

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τί δέ; τῶν ἐλευθέρων ὅσοι τοῖς νῦν δὴ φηθεῖσιν εἰς ὑπηρετικὴν ἐκόντες αὐτοὺς τάττουσι, τὰ τε

γεωργίας καὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἔργα διακομίζοντες ἐπ' ἀλλήλους καὶ ἀνισοῦντες, οἱ μὲν κατ' ἀγοράς, οἱ δὲ πόλιν ἐκ πόλεως ἀλλάττοντες κατὰ θάλατταν καὶ περὶ, νόμισμά τε πρὸς τὰ ἄλλα καὶ αὐτὸ πρὸς αὐτὸ
 290 διαμείβοντες, οὓς ἀργυραμοιβούς τε καὶ | ἐμπόρους καὶ ναυκλήρους καὶ καπήλους ἐπωνομάκαμεν, μῶν τῆς πολι-
 τικῆς ἀμφισβητήσουσί τι;

NE. ΣΩ. Τάχ' ἂν ἴσως τῆς γε τῶν ἐμπορευτικῶν.

EE. Ἄλλ' οὐ μὴν, οὓς γε ὀρῶμεν μισθωτοὺς καὶ θῆτας πᾶσιν ἐτοιμότητα ὑπηρετοῦντας, μὴ ποτε βασι-
 λικῆς μεταποιουμένους εὕρωμεν.

NE. ΣΩ. Πῶς γάρ;

EE. Τί δὲ ἄρα τοὺς τὰ τοιάδε διακονοῦντας ἡμῖν ἐκάστοτε;

NE. ΣΩ. Τὰ ποῖα εἶπες καὶ τίνας;

B EE. Ὡν τὸ κηρυκικὸν | ἔθνος, ὅσοι τε περὶ γράμματα σοφοὶ γίνονται πολλάκις ὑπηρετήσαντες, καὶ πόλλ' ἄττα ἕτερα περὶ τὰς ἀρχὰς διαπονείσθαι τινες ἕτεροι πάνδεινοι, τί τούτους αὖ λέξομεν;

NE. ΣΩ. Ὅπερ εἶπες νῦν, ὑπηρέτας, ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας.

EE. Ἄλλ' οὐ μὴν, οἷμαί γε, ἐνύπνιον ἰδὼν εἶπον ταύτη πη φανήσεσθαι τοὺς διαφερόντως ἀμφισβητοῦν-
 τας τῆς πολιτικῆς. καίτοι σφόδρα γε ἄτοπον ἂν εἶναι
 C δόξειε τὸ ζητεῖν τούτους | ἐν ὑπηρετικῇ μοίρᾳ τινί.

NE. ΣΩ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

EE. Ἐτι δὴ προσμίξωμεν ἐγγύτερον ἐπὶ τοὺς μήπω βεβασανισμένους. εἰσὶ δὲ οἱ τε περὶ μαντικὴν ἔχοντές τινος ἐπιστήμης διακόνου μόριον· ἐρμηνευταὶ γάρ που νομίζονται παρὰ θεῶν ἀνθρώποις.

ΝΕ. ΣΩ. *Ναί.*

ΞΕ. *Καὶ μὴν καὶ τὸ τῶν ἱερέων αὐτὸ γένος, ὡς τὸ νόμιμόν φησι, παρὰ μὲν ἡμῶν δωρεὰς θεοῖς διὰ θυσιῶν ἐπιστῆμόν ἐστι κατὰ νοῦν ἐκείνοις δωρεῖσθαι, παρὰ | δὲ ἐκείνων ἡμῖν εὐχαῖς κτήσιν ἀγαθῶν αἰτή- D
σασθαι· ταῦτα δὲ διακόνου τέχνης ἐστὶ πον μόρια ἀμφότερα.*

ΝΕ. ΣΩ. *Φαίνεται γοῦν.*

XXX. ΞΕ. *Ἦδη τοίνυν μοι δοκοῦμεν οἶόν γέ τινος ἴχνους ἐφ' ὃ πορευόμεθα προσάπτεσθαι. τὸ γὰρ δὴ τῶν ἱερέων σχῆμα καὶ τὸ τῶν μάντεων εὖ μάλα φρονήματος πληροῦται καὶ δόξαν σεμνὴν λαμβάνει διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγχειρημάτων, ὥστε περὶ μὲν Αἴγυπτον οὐδ' ἔξεστι βασιλέα χωρὶς ἱερατικῆς | ἄρχειν, ἀλλ' ἐὰν ἄρα καὶ τύχη E
πρότερον ἐξ ἄλλου γένους βιασάμενος, ὕστερον ἀναγκαῖον εἰς τοῦτο εἰστελεῖσθαι αὐτὸν τὸ γένος· ἔτι δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλαχοῦ ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς τὰ μέγιστα τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα θύματα εὗροι τις ἂν προσ-
ταττόμενα θύειν. καὶ δὴ καὶ παρ' ὑμῖν οὐχ ἥμισυ δῆλον ὃ λέγω· τῶ γὰρ λαχόντι βασιλεῖ φασι τῆδε τὰ σεμνότατα καὶ μάλιστα πάτρια τῶν ἀρχαίων θυσιῶν ἀποδεδοσθαι.*

ΝΕ. ΣΩ. *Καὶ πάνυ γε.*

ΞΕ. *Τούτους τε | τοίνυν τοὺς κληρωτοὺς βασιλέας 291
ἅμα καὶ ἱερέας, καὶ ὑπηρέτας αὐτῶν καὶ τινα ἕτερον πάμπολυν ὄχλον σκεπτέον, ὃς ἄρτι κατάδηλος νῦν ἡμῖν γέγονεν ἀποχωρισθέντων τῶν ἔμπροσθεν.*

ΝΕ. ΣΩ. *Τίνας δ' αὐτοὺς καὶ λέγεις;*

ΞΕ. *Καὶ μάλα τινὰς ἀτόπους.*

ΝΕ. ΣΩ. *Τί δὴ;*

ΞΕ. Πάμφυλόν τι γένος αὐτῶν, ὥς γε ἄρτι σκο-
 πουμένῳ φαίνεται. πολλοὶ μὲν γὰρ λέουσι τῶν ἀνδρῶν
 εἷξασι καὶ Κενταύροις καὶ τοιούτοισιν ἑτέροις, πάμπολλοι
 B | δὲ Σατύροις καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ πολυτρόποις θηρίοις·
 ταχὺ δὲ μεταλλάττουσι τὰς τε ιδέας καὶ τὴν δύναμιν
 εἰς ἀλλήλους. καὶ μέντοι μοι νῦν, ὦ Σώκρατες, ἄρτι
 δοκῶ κατανενοηκῆναι τοὺς ἄνδρας.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἄν· ἔοικας γὰρ ἄτοπόν τι καθορᾶν.

ΞΕ. Ναί· τὸ γὰρ ἄτοπον ἐξ ἀγνοίας πᾶσι συμβαί-
 νει. καὶ γὰρ δὴ καὶ νῦν αὐτὸς τοῦτο ἔπαθον· ἐξαίφνης
 ἠμφεργνήσα ἡκατιδῶν τὸν περὶ τὰ τῶν πόλεων πραγ-
 C ματα | χορόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸν πάντων τῶν σοφιστῶν μέγιστον γόητα
 καὶ ταύτης τῆς τέχνης ἐμπειρότατον· ὃν ἀπὸ τῶν ὄντως
 ὄντων πολιτικῶν καὶ βασιλικῶν καίπερ παγχάλεπον
 ὄντα ἀφαιρεῖν ἀφαιρετέον, εἰ μέλλομεν ἰδεῖν ἐναργῶς
 τὸ ζητούμενον.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε οὐκ ἀνετέον.

ΞΕ. Οὐκ οὖν δὴ κατὰ γε τὴν ἐμήν. καὶ μοι φράζε
 τόδε.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

XXXI. ΞΕ. Ἄρ' οὐ μοναρχία τῶν πολιτικῶν |
 D ἡμῖν ἀρχῶν ἐστὶ μία;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μετὰ μοναρχίαν εἶποι τις ἄν, οἶμαι, τὴν
 ὑπὸ τῶν ὀλίγων δυναστείαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τρίτον δὲ σχῆμα πολιτείας οὐχ ἢ τοῦ πλή-
 θους ἀρχή, δημοκρατία τοῦνομα κληθεῖσα;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τρεῖς δ' οὔσαι μῶν οὐ πέντε τρόπον τινὰ γίνονται, δύο ἐξ ἑαυτῶν ἄλλα πρὸς αὐταῖς ὀνόματα τίκτουσαι;

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖα δὴ;

ΞΕ. Πρὸς | τὸ βίαιόν που καὶ ἐκούσιον ἀποσκοποῦν- Ε
τες νῦν καὶ πενίαν καὶ πλοῦτον καὶ νόμον καὶ ἀνομίαν ἐν αὐταῖς γιγνόμενα διπλῆν ἑκατέραν τοῖν δυοῖν δια-
ροῦντες μοναρχίαν μὲν προσαγορεύουσιν ὡς δύο παρ-
εχομένην εἶδη δυοῖν ὀνόμασι, τυραννίδι, τὸ δὲ βασιλικῆ.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τὴν δὲ ὑπὸ ὀλίγων γε ἐκάστοτε κρατηθεῖσαν πόλιν ἀριστοκρατία καὶ ὀλιγαρχία.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε.

ΞΕ. Δημοκρατίας γε μὴν, ἐάντ' οὖν βιαίως ἐάντε ἐκουσίως τῶν τὰς οὐσίας | ἐχόντων τὸ πλῆθος ἄρχῃ, 292
καὶ ἐάντε τοὺς νόμους ἀκριβῶς φυλάττον ἐάντε μὴ, πάντως τοῦνομα οὐδεὶς αὐτῆς εἴωθε μεταλλάττειν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Τί οὖν; οἴομεθά τινα τούτων τῶν πολιτειῶν ὀρθὴν εἶναι τούτοις τοῖς ὄροις ὀρισθεῖσαν, ἐνὶ καὶ ὀλί-
γοις καὶ πολλοῖς, καὶ πλούτῳ καὶ πενίᾳ, καὶ τῷ βίαιῳ καὶ ἐκουσίῳ, καὶ μετὰ γραμμάτων καὶ ἄνευ νόμων ξυμβαίνουσιν γίνεσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί γὰρ δὴ καὶ κωλύει;

ΞΕ. Σκόπει δὴ | σαφέστερον τῆδε ἐπόμενος. Β

ΝΕ. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Τῷ ῥηθέντι κατὰ πρότας πότερον ἐμμενοῦμεν ἢ διαφανήσομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Τῷ δὴ ποῖῳ λέγεις;

ΞΕ. Τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν τῶν ἐπιστημῶν εἶναι
τινα ἔφαμεν, οἶμαι.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τούτων γε οὐχ ἀπασῶν, ἀλλὰ κριτικὴν
δήπου τινὰ καὶ ἐπιστατικὴν ἐκ τῶν ἄλλων προειλόμεθα.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τῆς ἐπιστατικῆς τὴν μὲν ἐπ' ἀψύχοις
C ἔργοις, | τὴν δὲ ἐπὶ ζῳοῖς· καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν
τρόπον μερίζοντες δεῦρ' αἰεὶ προεληλύθαμεν, ἐπιστήμης
οὐκ ἐπιλανθανόμενοι, τὸ δ' ἦτις οὐχ ἱκανῶς πα-
ρμένοι διακριβώσασθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεις ὀρθῶς.

ΞΕ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἄρ' ἐννοοῦμεν, ὅτι τὸν
ὄρον οὐκ ὀλίγους οὐδὲ πολλούς, οὐδὲ τὸ ἐκούσιον,
οὐδὲ τὸ ἀκούσιον, οὐδὲ πενίαν οὐδὲ πλοῦτον γίνεσθαι
περὶ αὐτῶν χρεῶν, ἀλλὰ τινα ἐπιστήμην, εἴπερ ἀκολου-
θήσομεν τοῖς πρόσθεν;

D XXXII. | ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον
μὴ ποιεῖν.

ΞΕ. Ἐξ ἀνάγκης δὴ νῦν τοῦτο οὕτω σκεπτέον,
ἐν τίνι ποτὲ τούτων ἐπιστήμη ξυμβαίνει γίνεσθαι
περὶ ἀνθρώπων ἀρχῆς, σχεδὸν τῆς χαλεπωτάτης καὶ
μεγίστης κτήσασθαι. δεῖ γὰρ ἰδεῖν αὐτήν, ἵνα θεασώ-
μεθα τίνας ἀφαιρετέον ἀπὸ τοῦ φρονίμου βασιλέως,
οἳ προσποιοῦνται μὲν εἶναι πολιτικοὶ καὶ πείθουσι
πολλούς, εἰσὶ δὲ οὐδαμῶς.

ΝΕ. ΣΩ. Δεῖ γὰρ δὴ ποιεῖν τοῦτο, ὥς ὁ λόγος
ἡμῖν προείρηκεν.

E | ΞΕ. Μῶν οὖν δοκεῖ πληθὺς γε ἐν πόλει ταύτην
τὴν ἐπιστήμην δυνατὸν εἶναι κτήσασθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Ἄλλ' ἄρα ἐν χιλιάνδρῳ πόλει δυνατὸν ἑκατόν
τινας ἢ καὶ πενήκοντα αὐτὴν ἱκανῶς κησασθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Ῥάστη μὲντ' ἂν οὕτω γ' εἴη πασῶν τῶν
τεχνῶν ἴσμεν γὰρ ὅτι χιλίων ἀνδρῶν ἄκροι πεττενται
τοσοῦτοι πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν οὐκ ἂν
γένοιντό ποτε, μὴ τι δὴ βασιλεῖς γε. δεῖ γὰρ δὴ τόν
γε τὴν βασιλικὴν ἔχοντα ἐπιστήμην, ἂν τ' ἄρχῃ καὶ
ἔαν μὴ, κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ὅμως | βασιλικὸν 293
προσαγορεύεσθαι.

ΞΕ. Καλῶς ἀπεμνημόνευσας. ἐπόμενον δὲ οἶμαι
τούτῳ τὴν μὲν ὀρθὴν ἀρχὴν περὶ ἓνα τινὰ καὶ δύο καὶ
παντάπασιν ὀλίγους δεῖν ζητεῖν, ὅταν ὀρθὴ γίγνηται.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τούτους δέ γε, ἕαντε ἐκόντων ἕαντε ἀκόντων
ἄρχωσιν, ἕαντε κατὰ γράμματα ἕαντε ἄνευ γραμμάτων,
καὶ ἔαν πλουτοῦντες ἢ πενόμενοι, νομιστέον, ὥσπερ
νῦν ἡγοῦμεθα, κατὰ τέχνην ἠντινοῦν ἀρχὴν ἄρχοντας.
τοὺς ἰατροὺς | δὲ οὐχ ἡκιστα νενομίκαμεν, ἕαντε ἐκόν- B
τας ἕαντε ἀκοντας ἡμᾶς ἰῶνται, τέμνοντες ἢ καίοντες
ἢ τινα ἄλλην ἀλγηθόνα προσάπτοντες, καὶ ἔαν κατὰ
γράμματα ἢ χωρὶς γραμμάτων, καὶ ἔαν πένητες ὄντες
ἢ πλούσιοι, πάντως οὐδὲν ἥττον ἰατροὺς φαμεν, ἕωςπερ
ἂν ἐπιστιατοῦντες τέχνη, καθαίροντες εἴτε ἄλλως ἰσχυαί-
νοντες εἴτε καὶ αὐξάνοντες, ἂν μόνον ἐπ' ἀγαθῷ τῷ
τῶν σωμάτων, βελτίω ποιοῦντες ἐκ χειρόνων, σφῶζωσιν
οἱ θεραπεύοντες | ἕκαστοι τὰ θεραπευόμενα· ταύτη C
θήσομεν, ὡς οἶμαι, καὶ οὐκ ἄλλη, τοῦτον ὄρον ὀρθὸν
εἶναι μόνον ἰατρικῆς καὶ ἄλλης ἡστινοσοῦν ἀρχῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

XXXIII. ΞΕ. Ἀναγκαῖον δὴ καὶ πολιτειῶν, ὡς ἔοικε, ταύτην διαφερόντως ὀρθὴν εἶναι καὶ μόνην πολιτείαν, ἐν ἣ ἤ τις ἂν εὐρίσκει τοὺς ἄρχοντας ἀληθῶς ἐπιστήμονας καὶ οὐ δοκοῦντας μόνον, ἐάντε κατὰ νόμους ἐάντε ἄνευ νόμων ἄρχωσι, καὶ ἐκόντων ἢ ἀκόντων, ἢ πενόμενοι ἢ πλουτοῦντες, | τούτων ὑπολογιστέου οὐδὲν οὐδαμῶς εἶναι κατ' οὐδεμίαν ὀρθότητα.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Καὶ ἐάντε γε ἀποκτιννύντες τινὰς ἢ καὶ ἐκβάλλοντες καθαίρωσιν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν πόλιν, εἴτε καὶ ἀποικίας οἶον σμήνη μελιττῶν ἐκπέμποντές ποι σμικροτέραν ποιῶσιν, ἢ τινὰς ἐπεισαγόμενοι ποθεν ἄλλους ἔξωθεν πολίτας ποιοῦντες αὐτὴν αὐξῶσιν, ἕωςπερ ἂν ἐπιστήμη καὶ τῷ δικαίῳ προσχρώμενοι σφύζοντες ἐκ
E χείρονος βελτίῳ ποιῶσι κατὰ δύναμιν, | ταύτην τότε καὶ κατὰ τοὺς τοιούτους ὄρους ἡμῖν μόνην ὀρθὴν πολιτείαν εἶναι φητέον· ὅσας δὲ ἄλλας λέγομεν, οὐ γνησίας οὐδ' ὄντως οὔσας λεκτέον, ἀλλὰ μεμιμημένας ταύτην, ἃς μὲν ὡς εὐνόμους λέγομεν, ἐπὶ τὰ καλλίῳ, τὰς δὲ ἄλλας ἐπὶ τὰ αἰσχίονα μεμιμησθαι.

NE. ΣΩ. Τὰ μὲν ἄλλα, ὧ ξένε, μετρίως ἔοικεν εἰρησθαι· τὸ δὲ καὶ ἄνευ νόμων δεῖν ἄρχειν χαλεπώτερον ἀκούειν ἐρρήθη.

ΞΕ. Σμικρόν γε ἔφθης με ἐρόμενος, ὦ Σώκρατες.
294 ἔμελλον γὰρ σε διερωτήσειν ταῦτα | πότερον ἀποδέχει πάντα, ἢ τι καὶ δυσχεραίνεις τῶν λεχθέντων· νῦν δὲ ἤδη φανερόν, ὅτι τοῦτο βουλευσόμεθα τὸ περὶ τῆς τῶν ἄνευ νόμων ἀρχόντων ὀρθότητος διελεθεῖν ἡμᾶς.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Τρόπον μέντοι τινὰ δῆλον ὅτι τῆς βασιλικῆς

ἔστιν ἢ νομοθετική· τὸ δ' ἄριστον οὐ τοὺς νόμους ἔστιν ἰσχύειν, ἀλλὰ ἄνδρα τὸν μετὰ φρονήσεως βασιλικόν. οἷσθ' ὅπη;

ΝΕ. ΣΩ. Πῆ δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ὅτι νόμος οὐκ ἂν ποτε δύναιτο τό τε ἄριστον καὶ τὸ δικαιοτάτον | ἀκριβῶς ἅμα πᾶσιν περι- B
λαβῶν τὸ βέλτιστον ἐπιτάττειν· αἱ γὰρ ἀνομοιότητες τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν πράξεων καὶ τὸ μηδέποτε μηδέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἡσυχίαν ἄγειν τῶν ἀνθρωπίνων οὐδὲν ἐῷσιν ἀπλοῦν ἐν οὐδενὶ περὶ ἀπάντων καὶ ἐπὶ πάντα τὸν χρόνον ἀποφαίνεσθαι τέχνην οὐδ' ἡντινοῦν. ταῦτα δὴ συγχωροῦμέν που;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τὸν δέ γε νόμον ὀρῶμεν σχεδὸν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ξυντείνοντα, ὥσπερ τινὰ ἄνθρωπον αὐθάδη | καὶ C
ἀμαθῆ καὶ μηδένα μηδὲν ἐῷντα ποιεῖν παρὰ τὴν ἑαυτοῦ τάξιν, μηδ' ἐπερωτᾶν μηδένα, μηδ' ἂν τι νέον ἄρα τῶν ξυμβαίνῃ βέλτιον παρὰ τὸν λόγον ὃν αὐτὸς ἐπέταξεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ· ποιεῖ γὰρ ἀτεχνῶς, καθάπερ εἰρηκας νῦν, ὁ νόμος ἡμῖν ἐκάστοις.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἀδύνατον εὔ ἔχειν πρὸς τὰ μηδέποτε ἀπλᾶ τὸ διὰ παντὸς γιγνόμενον ἀπλοῦν;

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.

XXXIV. ΞΕ. Διὰ τί δὴ ποτ' οὔν ἀναγκαῖον νομοθετεῖν, ἐπειδήπερ οὐκ ὀρθότατον ὁ νόμος; ἀνευρε-
τέου | τούτου τὴν αἰτίαν. D

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ παρ' ὑμῖν εἰσὶ τινες, οἵαι καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἀθρόων ἀνθρώπων ἀσκήσεις, εἴτε πρὸς δρόμον εἴτε πρὸς ἄλλο τι, φιλονεικίας ἕνεκα;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε πολλαί.

ΞΕ. Φέρε νῦν ἀναλάβωμεν πάλιν μνήμη τὰς τῶν τέχνη γυμναζόντων ἐπιτάξεις ἐν ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι λεπτοurgerεῖν οὐκ ἐγχωρεῖν ἡγοῦνται καθ' ἓνα ἕκαστον, τῷ σώματι τὸ προσῆκον ἕκαστῳ προστάτ-
E τουντες, ἀλλὰ παχύτερον | οἴονται δεῖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐπὶ πολλοὺς τὴν τοῦ λυσιτελοῦντος τοῖς σώμασι ποιεῖσθαι τάξιν.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Διὸ δὴ γε καὶ ἴσους πόνους νῦν διδόντες ἀθρόοις ἅμα μὲν ἐξορμῶσιν, ἅμα δὲ καὶ καταπαύουσι δρόμου καὶ πάλης καὶ πάντων τῶν κατὰ τὰ σώματα πόνων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι ταῦτα.

ΞΕ. Καὶ τὸν νομοθέτην τοίνυν ἡγάμεθα, τὸν
295 ταῖσιν ἀγέλαις ἐπιστατήσοντα τοῦ δικαίου περὶ καὶ τῶν πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίων, μὴ ποθ' | ἱκανὸν γενήσεσθαι πᾶσιν ἀθρόοις προστάττοντα ἀκριβῶς ἐνὶ ἕκαστῳ τὸ προσῆκον ἀποδιδόναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ γοῦν εἰκός.

ΞΕ. Ἀλλὰ τὸ τοῖς πολλοῖς γε, οἶμαι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ πως οὕτως ἢ παχύτερος ἕκαστοις τὸν νόμον θήσει, καὶ ἐν γράμμασιν ἀποδιδούς καὶ ἐν ἀγραμμάτοις, πατρίοις δὲ ἔθεσι νομοθετῶν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ὅρθῶς μέντοι. πῶς γὰρ ἂν τις ἱκανὸς γένοιτ' ἂν ποτε, ὃ Σώκρατες, ὥστε διὰ βίου αἰεὶ παρακαθήμενος
B | ἕκαστῳ δι' ἀκριβείας προστάττειν τὸ προσῆκον; ἐπεὶ τοῦτ' ἂν δυνατὸς ἦν, ὡς οἶμαι, τῶν τὴν βασιλικὴν ὁστισοῦν ὄντως ἐπιστήμην εἰληφότεων σχολῇ ποτ' ἂν

ἐαντιῷ θεῖτ' ἐμποδίσματα γράφων τοὺς λεχθέντας τούτους νόμους.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐκ τῶν νῦν γοῦν, ὧ ξένε, εἰρημένων.

ΞΕ. Μᾶλλον δέ γε, ὧ βέλτιστε, ἐκ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνων δὴ;

ΞΕ. Τῶν τοιῶνδε. εἰπωμεν γὰρ δὴ πρὸς γε ἡμᾶς αὐτούς, ἰατρὸν μέλλοντα ἢ | καὶ τινα γυμναστικὸν ἀπο- C
δημεῖν καὶ ἀπέσεσθαι τῶν θεραπευομένων συχνόν, ὡς οἶοιτο, χρόνον, μὴ μνημονεύσειν οἰηθέντα τὰ προσ-
ταχθέντα τοὺς γυμναζομένους ἢ τοὺς κάμνοντας, ὑπο-
μνήματα γράφειν ἂν ἐθέλειν αὐτοῖς, ἢ πῶς;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Τί δέ; εἰ παρὰ δόξαν ἐλάττω χρόνον ἀποδημή-
σας ἔλθοι πάλιν, ἄρ' οὐκ ἂν παρ' ἐκεῖνα τὰ γράμματα
τολμήσειεν ἄλλα ὑποθέσθαι, ξυμβαινόντων ἄλλων βελ-
τιόνων τοῖς κάμνουσι | διὰ πνεύματα ἢ τι καὶ ἄλλο παρὰ D
τὴν ἐλπίδα τῶν ἐκ Διὸς ἐτέρως πως τῶν εἰωθότων γενό-
μενα, καρτερῶν δ' ἂν ἠγοῖτο δεῖν μὴ ἐκβαίνειν τὰ ἀρχαῖά
ποτε νομοθετηθέντα μήτε αὐτὸν προστάττοντα ἄλλα μήτε
τὸν κάμνοντα ἕτερα τολμῶντα παρὰ τὰ γραφέντα δοῶν,
ὡς ταῦτα ὄντα ἰατρικὰ καὶ ὑγιεινά, τὰ δὲ ἐτέρως γιγνώ-
μενα νοσώδη τε καὶ οὐκ ἔντεχνα· ἢ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐν
γε ἐπιστήμη ξυμβαῖνον καὶ ἀληθεῖ τέχνῃ περὶ ἅπαντα
| παντάπασι γέλως ἂν ὁ μέγιστος γίγνοιτο τῶν τοιούτων E
νομοθετημάτων;

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Τῷ δὲ τὰ δίκαια δὴ καὶ ἄδिका καὶ καλὰ καὶ
αἰσχροὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ γράψαντι καὶ ἄγραφα νομοθε-
τήσαντι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλαις, ὁπόσαι κατὰ πόλιν

ἐν ἐκάσταις νομεύονται κατὰ τοὺς τῶν γραψάντων νόμους, ἂν ὁ μετὰ τέχνης γράψας ἢ τις ἕτερος ὅμοιος
 296 ἀφίκηται, μὴ ἐξέστω δὴ παρὰ ταῦτα ἕτερα | προστάττειν; ἢ καὶ τοῦτο τὸ ἀπόρρημα οὐδὲν ἦττον ἂν ἐκείνου τῇ ἀληθείᾳ γελοῖον φαίνοιτο;

NE. ΣΩ. Τί μήν;

XXXV. ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ λόγον τὸν παρὰ τῶν πολλῶν λεγόμενον;

NE. ΣΩ. Οὐκ ἐννοῶ νῦν γ' οὕτως.

ΞΕ. Καὶ μὴν εὐπρεπής. φασὶ γὰρ δὴ δεῖν, εἴ τις γιγνώσκει παρὰ τοὺς τῶν ἔμπροσθεν βελτίους νόμους, νομοθετεῖν τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἕκαστον πείσαντα, ἄλλως δὲ μή.

NE. ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ὀρθῶς;

B ΞΕ. Ἴσως. ἂν δ' οὖν | μὴ πείθων τις βιάζεται τὸ βέλτιον, ἀποκρίναι, τί τοῦνομα τῆς βίας ἔσται; μὴ μέντοι πω, περὶ δὲ τῶν ἔμπροσθεν πρότερον.

NE. ΣΩ. Ποῖον δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ἄν τις ἄρα μὴ πείθων τὸν ἰατρεινόμενον, ἔχων δὲ ὀρθῶς τὴν τέχνην, παρὰ τὰ γεγραμμένα τὸ βέλτιον ἀναγκάζῃ δοῦναι παῖδα ἢ τινα ἄνδρα ἢ καὶ γυναῖκα, τί τοῦνομα τῆς βίας ἔσται ταύτης; ἄρ' οὐ πᾶν μᾶλλον ἢ τὸ παρὰ τὴν τέχνην λεγόμενον ἀμάρτημα τὸ νοσῶδες;
 C καὶ πάντα ὀρθῶς εἰπεῖν | ἔστι πρότερον τῷ βιασθέντι περὶ τὸ τοιοῦτον, πλὴν ὅτι νοσῶδη καὶ ἄτεχνα πέπονθεν ὑπὸ τῶν βιασαμένων ἰατρῶν;

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Τί δὲ ἡμῖν δὴ τὸ παρὰ τὴν πολιτικὴν τέχνην ἀμάρτημα λεγόμενόν ἐστιν; ἄρ' οὐ τὸ αἰσχρὸν καὶ κακὸν καὶ ἄδικον;

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασί γε.

ΞΕ. Τῶν δὴ βιασθέντων παρὰ τὰ γεγραμμένα καὶ πάτρια δρᾶν ἕτερα δικαιότερα καὶ ἀμείνω καὶ καλλίω τῶν ἔμπροσθεν, φέρε, τὸν | τῶν τοιούτων αὐτὸ ψόγον περὶ τῆς D τοιαύτης βίας, ἃρ', εἰ μέλλει μὴ καταγελαστότατος εἶναι πάντων, πάντα αὐτῷ μᾶλλον λεκτέον ἐκάστοτε, πλὴν ὡς αἰσχρὰ καὶ ἄδικα καὶ κακὰ πεπόνθασιν οἱ βιασθέντες ὑπὸ τῶν βιασαμένων;

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Ἄλλ' ἄρα ἐὰν μὲν πλούσιος ὁ βιασάμενος ἦ, δίκαια, ἂν δ' ἄρα πένης, ἄδικα τὰ βιασθέντα ἐστίν; ἢ καὶ πείσας καὶ μὴ πείσας τις, πλούσιος ἢ πένης, ἢ κατὰ γράμματα ἢ παρὰ γράμματα, | δρᾶ [μὴ ξύμφορα ἢ] ξύμφορα, E τοῦτον δεῖ καὶ περὶ ταῦτα τὸν ὄρον εἶναι τὸν γε' ἀληθινώτατον ὀρθῆς πόλεως διοικήσεως, ὃν ὁ σοφὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ διοικήσει τὸ τῶν ἀρχομένων; ὥσπερ ὁ κυβερνήτης τὸ τῆς νεῶς καὶ ναυτῶν ἀεὶ ξυμφέρον | παραφυλάττων, οὐ γράμματα τιθεῖς ἀλλὰ τὴν τέχνην 297 νόμον παρεχόμενος, σφῶζει τοὺς συνναύτας, οὕτω καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον παρὰ τῶν οὕτως ἄρχειν δυναμένων ὀρθῆ γίγνοιτ' ἂν πολιτεία, τὴν τῆς τέχνης ῥώμην τῶν νόμων παρεχομένων κρείττω; καὶ πάντα ποιούσι τοῖς ἔμπροσιν ἄρχουσιν οὐκ ἔστιν ἀμάρτημα, μέχριπερ ἂν ἓν μέγα φυλάττωσι, τὸ μετὰ νοῦ καὶ τέχνης δικαιοτάτον | ἀεὶ διανέμοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει σφῶζειν B τε αὐτοὺς οἰοί τε ὥσι καὶ ἀμείνους ἐκ χειρόνων ἀποτελεῖν κατὰ τὸ δυνατόν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ ἔστ' ἀντειπεῖν παρὰ γε ἂ νῦν εἴρηται.

ΞΕ. Καὶ μὴν πρὸς ἐκεῖνα οὐδὲ ἀντιροητέον.

XXXVI. ΝΕ. ΣΩ. Τὰ ποῖα εἶπες;

ΞΕ. Ὡς οὐκ ἂν ποτε πλῆθος οὐδ' ὄντινωνοῦν
 τὴν τοιαύτην λαβὸν ἐπιστήμην οἷόν τ' ἂν γένοιτο μετὰ
 C νοῦ διοικεῖν πόλιν, ἀλλὰ περὶ σμικρὸν τι | καὶ ὀλίγον
 καὶ τὸ ἐν ἔστι ζητητέον τὴν μίαν ἐκείνην πολιτείαν τὴν
 ὀρθήν, τὰς δ' ἄλλας μιμήματα θετέον, ὥσπερ καὶ ὀλίγον
 πρότερον ἐρρήθη, τὰς μὲν ἐπὶ τὰ καλλίονα, τὰς δὲ ἐπὶ
 τὰ αἰσχίω μιμουμένας ταύτην.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς τί τοῦτ' εἶρηκας; οὐδὲ γὰρ ἄρτι
 δῆθεν κατέμαθον τὸ περὶ τῶν μιμημάτων.

ΞΕ. Καὶ μὴν οὐ φαῦλόν γε, ἂν κινήσας τις τοῦτον
 τὸν λόγον αὐτοῦ καταβάλλῃ καὶ μὴ διελθῶν ἐνδείξῃται
 D τὸ νῦν γιγνόμενον ἀμάρτημα περὶ | αὐτό.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τοιόνδε τι δεῖ γε ζητεῖν, οὐ πάνυ ξύνηθες
 οὐδὲ ῥάδιον ἰδεῖν· ὅμως μὴν πειρώμεθα λαβεῖν αὐτό.
 φέρε γάρ· ὀρθῆς ἡμῖν μόνης οὔσης ταύτης τῆς πολι-
 τείας, ἣν εἰρήκαμεν, οἷσθ' ὅτι τὰς ἄλλας δεῖ τοῖς ταύτης
 συγγράμμασι χρωμένας οὕτω σφῆζεσθαι, δρώσας τὸ νῦν
 ἐπαινούμενον, καίπερ οὐκ ὀρθότατον ὄν;

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ παρὰ τοὺς νόμους μηδὲν μηδένα τολμᾶν ποι-
 E εῖν τῶν ἐν τῇ πόλει, τὸν τολμῶντα δὲ θανάτῳ | ζημιού-
 σθαι καὶ πᾶσι τοῖς ἐσχάτοις. καὶ τοῦτ' ἔστιν ὀρθότατα
 καὶ κάλλιστ' ἔχον ὡς δεύτερον, ἐπειδὴν τὸ πρῶτόν τις
 μεταθῆ τὸ νῦν δὴ ρηθέν· ᾧ δὲ τρόπῳ γεγονός ἔστι τοῦτο,
 ὃ δὴ δεύτερον ἐφήσαμεν, διαπερανώμεθα. ἦ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὔν.

XXXVII. ΞΕ. Εἰς δὴ τὰς εἰκόνας ἐπανίσωμεν πάλιν,
 αἷς ἀναγκαῖον ἀπεικάζειν αἰετὸς τοὺς βασιλικοὺς ἄρχοντας.

ΝΕ. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Τὸν γενναῖον κυβερνήτην καὶ τὸν ἐτέρων πολλῶν ἀντάξιον ἰατρούν. κατίδωμεν γὰρ δὴ τι σχῆμα ἐν τούτοις αὐτοῖς πλασάμενοι.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖόν τι;

ΞΕ. Τοιόνδε οἶον | εἰ πάντες περὶ αὐτῶν διανοη- 298
θειμεν, ὅτι δεινότατα ὑπ' αὐτῶν πάσχομεν. ὃν μὲν γὰρ ἂν ἐθελήσωσιν ἡμῶν τούτων ἐκάτεροι σφῶζειν, ὁμοίως δὴ σφῶξουσιν, ὃν δ' ἂν λωβᾶσθαι βουλευθῶσι, λωβῶνται τέμνοντες καὶ καίοντες καὶ προστιάτιοντες ἀναλώματα φέρειν παρ' ἑαυτοῦς οἶον φόρους, ὧν σμικρὰ μὲν εἰς τὸν κάμνοντα καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοῖς δ' ἄλλοις αὐτοί τε καὶ οἱ οἰκέται χρῶνται· καὶ δὴ | καὶ B
τελευτῶντες ἢ παρὰ ξυγγενῶν ἢ παρὰ τινῶν ἐχθρῶν τοῦ κάμνοντος χρήματα μισθὸν λαμβάνοντες ἀποκτινύουσι. οἱ τ' αὖ κυβερνῆται μυρία ἕτερα τοιαῦτα ἐργάζονται, καταλείποντές τε ἕκ τινος ἐπιβουλῆς ἐν ταῖς ἀναγωγαῖς ἐρήμους, καὶ σφάλματα ποιοῦντες ἐν τοῖς πελάγεσιν ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ἕτερα κακουργοῦσιν. εἰ δὴ ταῦτα διανοηθέντες βουλευσαίμεθα περὶ αὐτῶν βουλήν τινα, τούτων τῶν τεχνῶν μηκέτι | ἐπιτρέπειν ἄρχειν αὐτοκράτορι μηδετέρα μῆτ' οὖν δού- C
λων μῆτ' ἑλευθέρων, ξυλλέξει δὲ ἐκκλησίαν ἡμῶν αὐτῶν, ἢ ξύμπαντα τὸν δῆμον ἢ τοὺς πλουσίους μόνον, ἐξεῖναι δὲ καὶ ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν περὶ τε πλοῦ καὶ περὶ νόσων γνώμην ξυμβαλέσθαι, καθ' ὅτι χρῆ τοῖς φαρμάκοις ἡμᾶς καὶ τοῖς ἰατρικοῖς ὄργανοις πρὸς τοὺς κάμνοντας χρῆσθαι, καὶ δὴ καὶ τοῖς πλοίοις τε αὐτοῖς καὶ | τοῖς ναυτικοῖς ὄργανοις εἰς τὴν τῶν D
πλοίων χρεῖαν καὶ περὶ τοὺς κινδύνους τοὺς τε πρὸς

αὐτὸν τὸν πλοῦν ἀνέμων καὶ θαλάττης πέρι καὶ πρὸς τὰς τοῖς λησταῖς ἐντεύξεις, καὶ ἐὰν ναυμαχεῖν ἄρα δέη που μακροῖς πλοίοις πρὸς ἕτερα τοιαῦτα· τὰ δὲ τῷ πλήθει δόξαντα περὶ τούτων, εἴτε τινῶν ἰατρῶν καὶ κυβερνητῶν εἴτ' ἄλλων ἰδιωτῶν ξυμβουλευόντων, γράψαντας ἐν κύρβεσί τισι καὶ στήλαις, | τὰ δὲ καὶ ἄγραφα πάτρια θεμένους ἔδη, κατὰ ταῦτ' ἤδη πάντα τὸν ἔπειτα χρόνον ναυτίλλεσθαι καὶ τὰς τῶν καμνόντων θεραπείας ποιεῖσθαι.

NE. ΣΩ. Κομιδῆ γε εἰρηκας ἄτοπα.

ΞΕ. Κατ' ἐνιαυτὸν δέ γε ἄρχοντας καθίστασθαι τοῦ πλήθους, εἴτε ἐκ τῶν πλουσίων εἴτε ἐκ τοῦ δήμου παντός, ὃς ἂν κληρούμενος λαγχάνῃ· τοὺς δὲ καταστάντας ἄρχοντας ἄρχειν κατὰ τὰ γράμματα κυβερνῶντας τὰς ναῦς καὶ τοὺς κάμνοντας ἰωμένους.

NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἔτι χαλεπώτερα.

XXXVIII. ΞΕ. Θεῶ δὴ καὶ τὸ μετὰ ταῦτα ἐπόμενον. ἐπειδὰν γὰρ δὴ τῶν ἀρχόντων ἐκάστοις ὁ ἐνιαυτός ἐξέλθῃ, δεήσει δικαστήρια καθίσαντας ἀνδρῶν, ἢ τῶν πλουσίων ἐκ προκρίσεως ἢ | ξύμπαντος αὖ τοῦ δήμου τοὺς λαχόντας, εἰς τούτους εἰσάγειν τοὺς ἄρχοντας καὶ εὐθύνειν, κατηγορεῖν δὲ τὸν βουλόμενον ὡς οὐ κατὰ τὰ γράμματα τὸν ἐνιαυτὸν ἐκυβέρνησε τὰς ναῦς οὐδὲ κατὰ τὰ παλαιὰ τῶν προγόνων ἔδη· τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν τοὺς κάμνοντας ἰωμένων· ὧν δ' ἂν καταψηφισθῆ, τιμᾶν ὅτι χροὴ παθεῖν αὐτῶν τινὰς ἢ ἀποτίνειν.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν ὃ γ' ἐθέλων καὶ ἐκὼν ἐν τοῖς τοιούτοις ἄρχειν δικαιοτάτ' ἂν ὄτιοῦν πάσχοι | καὶ ἀποτίνοι.

ΞΕ. Καὶ τοίνυν ἔτι δεήσει θέσθαι νόμον ἐπὶ πᾶσι
τούτοις, ἂν τις κυβερνητικὴν καὶ τὸ ναυτικὸν ἢ τὸ
ὕγιεινὸν καὶ ἰατρικῆς ἀλήθειαν περὶ πνεύματά τε καὶ
θερμὰ καὶ ψυχρὰ ζητῶν φαίνεται παρὰ τὰ γράμματα
καὶ σοφισζόμενος ὀτιοῦν περὶ τὰ τοιαῦτα, πρῶτον μὲν
μῆτε ἰατρικὸν αὐτὸν μῆτε κυβερνητικὸν ὀνομάζειν ἀλλὰ
μετεωρολόγον, ἀδολέσχην τινὰ σοφιστήν, εἶθ' ὡς δια-
φθείροντα ἄλλους νεωτέρους καὶ ἀναπείθοντα ἐπιτίθεσθαι
| κυβερνητικῇ καὶ ἰατρικῇ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' αὐτο- C
κράτορας ἄρχειν τῶν πλοίων καὶ τῶν νοσοῦντων, γραψά-
μενον εἰσάγειν τὸν βουλόμενον οἷς ἔξεστιν εἰς δὴ τι
δικαστήριον· ἂν δὲ παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ γεγραμ-
μένα δόξῃ πείθειν εἴτε νέους εἴτε πρεσβύτας, κολάζειν
τοῖς ἐσχάτοις. οὐδὲν γὰρ δεῖν τῶν νόμων εἶναι σοφώ-
τερον· οὐδένα γὰρ ἀγνοεῖν τό τε ἰατρικὸν καὶ τὸ ὕγιει-
νὸν οὐδὲ τὸ κυβερνητικὸν καὶ ναυτικόν· ἐξεῖναι γὰρ
τῷ βουλομένῳ μανθάνειν | γεγραμμένα καὶ πάτρια ἔδη D
κείμενα. ταῦτα δὴ περὶ τε ταύτας τὰς ἐπιστήμας εἰ
γίγνοιτο οὕτως ὡς λέγομεν, ὧ Σώκρατες, καὶ στρατη-
γικῆς καὶ ξυμπάσης ἡστιν ὀτιοῦν θηρευτικῆς καὶ γραφικῆς
ἢ ξυμπάσης μέρος ὀτιοῦν μιμητικῆς καὶ τεκτονικῆς καὶ
ξυνόλης ὀτιοῦν σκευουργίας ἢ καὶ γεωργίας καὶ τῆς
περὶ τὰ φυτὰ ξυνόλης τέχνης, ἢ καὶ τινὰ ἵπποφορβίαν
αὐτὰ κατὰ συγγράμματα θεασαίμεθα γιγνομένην ἢ ξύμ-
πασαν· ἀγελαιοκομικὴν ἢ μαντικὴν ἢ πᾶν ὅτι μέρος
διακοικὴν περιείληφεν, | ἢ πεττεῖαν ἢ ξύμπασαν ἀριθμη- E
τικὴν ψιλὴν εἴτε ἐπίπεδον εἴτε ἐν βάθεσιν εἴτε ἐν πάχεσιν
οὐσᾶν που, — περὶ ἅπαντα ταῦτα οὕτω πραττόμενα τί
ποτ' ἂν φανείη, κατὰ συγγράμματα γιγνόμενα καὶ μὴ
κατὰ τέχνην;

NE. ΣΩ. Δῆλον ὅτι πᾶσαι αἱ τέχναι παντελῶς
 ἂν ἀπόλινθ' ἡμῖν, καὶ οὐδὲ εἰς αὐθις γένοιτ' ἂν
 ποτε διὰ τὸν ἀποκωλύοντα τοῦτον ζητεῖν νόμον· ὥστε
 ὁ βίος, ὢν καὶ νῦν χαλεπός, εἰς τὸν χρόνον ἐκείνον
 300 ἀβίωτος γίγνοιτ' | ἂν τὸ παράπαν.

XXXIX. ΞΕ. Τί δὲ τόδε; εἰ κατὰ συγγράμματα
 μὲν ἀναγκάζοιμεν ἕκαστον γίγνεσθαι τῶν εἰρημένων
 καὶ τοῖς συγγράμμασιν ἡμῶν ἐπιστατεῖν τὸν χειροτο-
 νηθέντα ἢ λαχόντα ἐκ τύχης, οὗτος δὲ μηδὲν φροντίζων
 τῶν γραμμάτων ἢ κέρδους ἕνεκά τινος ἢ χάριτος ἰδίας
 παρὰ ταῦτα ἐπιχειροῖ δρᾶν ἕτερα μηδὲν γινώσκων,
 ἄρα οὐ τοῦ κακοῦ τοῦ πρόσθεν μεῖζον ἂν ἔτι τοῦτο
 γίγνοιτο κακόν;

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατά γε.

B ΞΕ. Παρὰ γὰρ | οἶμαι τοὺς νόμους τοὺς ἐκ πείρας
 πολλῆς κειμένους καὶ τινων ξυμβούλων ἕκαστα χαριέν-
 τως ξυμβουλευσάντων καὶ πεισάντων θέσθαι τὸ πλῆθος,
 ὁ παρὰ ταῦτα τολμῶν δρᾶν, ἀμαρτήματος ἀμάρτημα
 πολλαπλάσιον ἀπεργαζόμενος, ἀνατρέποι πᾶσαν ἂν
 προᾶξιν ἔτι μειζόνως τῶν συγγραμμάτων.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ μέλλει;

C ΞΕ. Διὰ ταῦτα δὴ τοῖς περὶ ὄτουον νόμους καὶ
 συγγράμματα τιθεμένοις δεύτερος πλοῦς τὸ | παρὰ ταῦτα
 μήτε ἓνα μήτε πλῆθος μηδὲν μηδέποτε ἔαν δρᾶν μηδ'
 ὀτιοῦν.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν μιμήματα μὲν ἂν ἐκάστων ταῦτα εἶη
 τῆς ἀληθείας, τὰ παρὰ τῶν εἰδότεων εἰς δύναμιν εἶναι
 γεγραμμένα;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τὸν γε εἰδότα ἔφαμεν, τὸν ὄντως πολιτικόν, εἰ μεμνήμεθα, ποιήσειν τῇ τέχνῃ πολλὰ εἰς τὴν αὐτοῦ πράξιν τῶν γραμμάτων οὐδὲν φροντίζοντα, ὁπόταν ἄλλ' αὐτῷ βελτίω δόξῃ παρὰ τὰ | γεγραμμένα D ὑφ' αὐτοῦ καὶ ἐπεσταλμένα ἀποῦσί τισιν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐφαμεν γάρ.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἀνὴρ ὅστισοῦν εἰς ἢ πλῆθος ὀτιοῦν, οἷς ἂν νόμοι κείμενοι τυγχάνωσι, παρὰ ταῦτα ὅτι ἂν ἐπιχειρήσωσι ποιεῖν ὡς βέλτιον ἕτερον ὄν, ταῦτόν δρωσὶ κατὰ δύναμιν ὅπερ ὁ ἀληθινὸς ἐκεῖνος;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν εἰ μὲν ἀνεπιστήμονες ὄντες τὸ τοιοῦτον δρωῖεν, μιμῆσθαι μὲν ἂν ἐπιχειροῖεν τὸ ἀληθές, μιμοῖντ' ἂν μέντοι πᾶν κακῶς· εἰ δ' | ἔντεχνοι, τοῦτο E οὐκ ἔστιν ἔτι μίμημα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθέστατον ἐκεῖνο;

ΝΕ. ΣΩ. Πάντως που.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἔμπροσθέν γε ὠμολογημένον ἡμῖν κεῖται μηδὲν πλῆθος μηδ' ἡντινοῦν δυνατὸν εἶναι λαβεῖν τέχνην.

ΝΕ. ΣΩ. Κεῖται γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ἔστι βασιλική τις τέχνη, τὸ τῶν πλουσίων πλῆθος καὶ ὁ ξύμπας δῆμος οὐκ ἂν ποτε λάβοι τὴν πολιτικὴν ταύτην ἐπιστήμην.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ ἂν;

ΞΕ. Δεῖ δὴ τὰς τοιαύτας γε, ὡς ἔοικε, πολιτείας, εἰ μέλλουσι καλῶς τὴν ἀληθινὴν ἐκείνην τὴν τοῦ ἐνὸς μετὰ τέχνης ἄρχοντος | πολιτείαν εἰς δύναμιν μιμήσε- 301 σθαι, μηδέποτε κειμένων αὐτοῖς τῶν νόμων μηδὲν ποιεῖν παρὰ τὰ γεγραμμένα καὶ πάτρια ἔθη.

ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστ' εἴρηκας.

ΞΕ. Ὅταν ἄρα οἱ πλούσιοι ταύτην μιμῶνται, τότε ἀριστοκρατίαν καλοῦμεν τὴν τοιαύτην πολιτείαν· ὁπόταν δὲ τῶν νόμων μὴ φροντίζωσιν, ὀλιγαρχίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὁπόταν αὐθις εἰς ἄρχη κατὰ νόμους,
B μιμούμενος τὸν ἐπιστήμονα, βασιλέα καλοῦμεν, | οὐ
διορίζοντες ὀνόματι τὸν μετ' ἐπιστήμης ἢ δόξης κατὰ
νόμους μοναρχοῦντα.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν κἄν τις ἄρα ἐπιστήμων ὄντως ὦν
εἰς ἄρχη, πάντως τό γε ὄνομα ταῦτόν βασιλεὺς καὶ
οὐδὲν ἕτερον προσρηθήσεται· δι' ἃ δὴ τὰ πέντε ὀνό-
ματα τῶν νῦν λεγομένων πολιτειῶν ἓν μόνον γέγονεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐοικε γοῦν.

ΞΕ. Τί δ', ὅταν μῆτε κατὰ νόμους μῆτε κατὰ ἔθνη
πράττη τις εἰς ἄρχων, προσποιῆται δὲ ὡσπερ ὁ ἐπι-
C στημῶν | ὡς ἄρα παρὰ τὰ γεγραμμένα τό γε βέλτιστον
ποιητέον, ἧ δὲ τις ἐπιθυμία καὶ ἄγνοια τούτου τοῦ
μιμήματος ἡγουμένη, μῶν οὐ τότε τὸν τοιοῦτον ἕκαστον
τύραννον κλητέον;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

XL. ΞΕ. Οὕτω δὴ τύραννός τε γέγονε, φαμέν,
καὶ βασιλεὺς καὶ ὀλιγαρχία καὶ ἀριστοκρατία καὶ δημο-
κρατία, δυσχερανάντων τῶν ἀνθρώπων τὸν ἓνα ἐκεῖνον
μόναρχον, καὶ ἀπιστησάντων μηδένα τῆς τοιαύτης ἀρχῆς
D ἄξιον ἂν γενέσθαι ποτέ, ὥστε | ἐθέλειν καὶ δυνατὸν
εἶναι μετὰ ἀρετῆς καὶ ἐπιστήμης ἄρχοντα τὰ δίκαια καὶ
ὅσα διανέμειν ὀρθῶς πᾶσι, λωβᾶσθαι δὲ καὶ ἀποκτι-
νύναι καὶ κακοῦν ὃν ἂν βουληθῆ ἑκάστοτε ἡμῶν· ἐπεὶ
γενόμενόν γ' ἂν οἶον λέγομεν ἀγαπᾶσθαι τε ἂν καὶ

οἰκεῖν διακυβερνῶντα εὐδαιμόνως ὀρθὴν ἀκριβῶς μόνον πολιτείαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὖ;

ΞΕ. Νῦν δέ γε ὁπότε οὐκ ἔστι γιγνόμενος, ὡς δὴ φαμεν, ἐν ταῖς πόλεσι βασιλεὺς οἷος ἐν σμήνεσιν | ἐμφύεται, τό τε σῶμα εὐθύς καὶ τὴν ψυχὴν διαφέρων ^E εἷς, δεῖ δὴ συνελθόντας ξυγγραμματα γράφειν, ὡς ἔοικε, μεταθέοντας τὰ τῆς ἀληθεστάτης πολιτείας ἵχνη.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Θαυμάζομεν δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἐν ταῖς τοιαύταις πολιτείαις ὅσα ξυμβαίνει γίνεσθαι κακὰ καὶ ὅσα ξυμβήσεται, τοιαύτης τῆς κρηπίδος ὑποκειμένης αὐταῖς, τῆς κατὰ γράμματα καὶ ἔθη μὴ μετὰ ἐπιστήμης πρα-
τούσης τὰς πράξεις, οἷς ἑτέρα προσχρωμένη παντὶ κατάδηλος | ὡς πάντ' ἂν διολέσειε τὰ ταύτη γιγνόμενα, ³⁰²
ἢ ἐκεῖνο ἡμῖν θαυμαστόν μᾶλλον, ὡς ἰσχυρόν τι πόλις ἔστι φύσει; πάσχουσαι γὰρ δὴ τοιαῦτα αἱ πόλεις νῦν χρόνον ἀπέραντον, ὅμως ἔνιαί τινες αὐτῶν μόνιμοί τέ εἰσι καὶ οὐκ ἀνατρέπονται· πολλαὶ μὲν ἐνίοτε καὶ καθ-
άπερ πλοῖα καταδυόμεναι διόλλυνται καὶ διολώλασι καὶ ἔτι διολοῦνται διὰ τὴν τῶν κυβερνητῶν καὶ ναυτῶν μοχθηρίαν τῶν περὶ τὰ μέγιστα μεγίστην ἄγνοιαν εἰληφότων, οἳ περὶ | τὰ πολιτικὰ κατ' οὐδὲν γινώσκον- ^B
τες ἡγοῦνται κατὰ πάντα σαφέστατα πασῶν ἐπιστημῶν ταύτην εἰληφέναι.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

XLI. ΞΕ. Τίς οὖν δὴ τῶν οὐκ ὀρθῶν πολιτειῶν τούτων ἥκιστα χαλεπὴ συζῆν, πασῶν χαλεπῶν οὐσῶν, καὶ τίς βαρυτάτη, δεῖ τι κατιδεῖν ἡμᾶς; καίπερ πρὸς γε τὸ νῦν προτεθὲν ἡμῖν πάρεργον λεγόμενον· οὐ μὴν

ἀλλ' εἰς γε τὸ ὄλον ἴσως ἅπανθ' ἔνεκα τοῦ τοιούτου πάντες δοῶμεν χάριν.

ΝΕ. ΣΩ. Δεῖ· πῶς δ' οὐ;

C | ΞΕ. Τὴν αὐτὴν τοίνυν φάθι τριῶν οὐσῶν χαλεπὴν διαφερόντως ἅμα καὶ ῥάστην γίνεσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς φῆς;

ΞΕ. Οὐκ ἄλλως, πλὴν μοναρχίαν φημι καὶ ὀλίγων ἀρχὴν καὶ πολλῶν, εἶναι τρεῖς ταύτας ἡμῖν λεγομένας τοῦ νῦν ἐπικεχυμένου λόγου κατ' ἀρχάς.

ΝΕ. ΣΩ. Ἦσαν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ταύτας τοίνυν δίχα τέμνοντες μίαν ἐκάστην ἕξ ποιῶμεν, τὴν ὀρθὴν χωρὶς ἀποκρίναντες τούτων ἐβδόμην.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

D | ΞΕ. Ἐκ μὲν τῆς μοναρχίας βασιλικὴν καὶ τυραννικὴν, ἐκ δ' αὖ τῶν μὴ πολλῶν τὴν τε εὐδύνημον ἔφαμεν εἶναι ἀριστοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν· ἐκ δ' αὖ τῶν πολλῶν τότε μὲν ἀπλὴν ἐπονομάζοντες ἐτίθειμεν δημοκρατίαν, νῦν δὲ αὖ καὶ ταύτην ἡμῖν θετέον ἐστὶ διπλὴν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δὴ; καὶ τίνοι διαιροῦντες ταύτην;

ΞΕ. Οὐδὲν διαφέρουσι τῶν ἄλλων, οὐδ' εἰ τοῦ νομα ἤδη διπλοῦν ἐστὶ ταύτης· ἀλλὰ τό γε κατὰ νόμους | E ἄρχειν καὶ παρανόμως ἐστὶ καὶ ταύτη καὶ ταῖς ἄλλαις.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τότε μὲν τοίνυν τὴν ὀρθὴν ζητοῦσι τοῦτο τὸ τμήμα οὐκ ἦν χρήσιμον, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἀπεδείξαμεν· ἐπειδὴ δὲ ἐξείλομεν ἐκείνην, τὰς δ' ἄλλας ἔθεμεν ἀναγκαίας, ἐν ταύταις δὴ τὸ παράνομον καὶ ἔννομον ἐκάστην διχοτομεῖ τούτων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικε τούτου νῦν ῥηθέντος τοῦ λόγου.

ΞΕ. Μοναρχία τοίνυν ζευχθεῖσα μὲν ἐν γράμμασιν ἀγαθοῖς, οὓς νόμους λέγομεν, ἀρίστη πασῶν τῶν ἔξ· ἄνομος δὲ χαλεπὴ καὶ βαρυντάτη ξυνοικῆσαι.

| ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.

303

ΞΕ. Τὴν δέ γε τῶν μὴ πολλῶν, ὥσπερ ἑνὸς καὶ πλήθους τὸ ὀλίγον μέσον, οὕτως ἡγησώμεθα μέσῃν ἐπ' ἀμφοτέρα· τὴν δ' αὖ τοῦ πλήθους κατὰ πάντα ἀσθενῆ καὶ μηδὲν μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν μέγα δυναμένην ὡς πρὸς τὰς ἄλλας διὰ τὸ τὰς ἀρχὰς ἐν ταύτῃ διανεμεῖσθαι κατὰ σμικρὰ εἰς πολλοὺς. διὸ γέγονε πασῶν μὲν νομίμων τῶν πολιτειῶν οὐσῶν τούτων χειρίστη, παρανόμων δ' οὐσῶν ξυμπασῶν βελτίστη· | καὶ ἀκολά- B
στιων μὲν πασῶν οὐσῶν ἐν δημοκρατία νικᾷ ζῆν, κοσμίω
ν δ' οὐσῶν ἤμιστα ἐν ταύτῃ βιωτέον, ἐν τῇ πρώτῃ δὲ
πολὺν πρῶτόν τε καὶ ἄριστον, πλήν τῆς ἐβδόμης· πασῶν
γὰρ ἐκείνην γε ἐκκριτέον, οἷον θεὸν ἔξ ἀνθρώπων, ἐκ
τῶν ἄλλων πολιτειῶν.

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται τοῦθ' οὕτω γίνεσθαι τε καὶ
ξυμβαίνειν, καὶ ποιητέον ἥπερ λέγεις.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ τοὺς κοινωνοὺς τούτων τῶν
πολιτειῶν πασῶν πλήν τῆς ἐπιστήμονος ἀφαιρετέον |
ὡς οὐκ ὄντας πολιτικοὺς ἀλλὰ στασιαστικούς, καὶ εἰδώ- C
λων μεγίστων προστάτας ὄντας καὶ αὐτοὺς εἶναι τοι-
ούτους, μεγίστους δὲ ὄντας μιμητὰς καὶ γόητας μεγί-
στους γίνεσθαι τῶν σοφιστῶν σοφιστὰς.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει τοῦτο εἰς τοὺς πολιτικοὺς
λεγομένους περιεστράφθαι τὸ ῥῆμα ὀρθότατα.

ΞΕ. Εἶεν· τοῦτο μὲν ἀτεχνῶς ἡμῖν ὥσπερ δρᾶμα,
καθάπερ ἐρρήθη νῦν δὴ Κενταυρικὸν ὀρᾶσθαι καὶ

Σατυρικόν τινα θίασον, ὃν δὴ χωριστέον ἀπὸ πολιτι-
D κῆς | εἴη τέχνης· νῦν δ' οὕτω πάνυ μόγισ ἐχωρίσθη.

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Τούτου δέ γ' ἕτερον ἔτι χαλεπώτερον λεί-
πεται τῷ ξυγγενές θ' ὁμοῦ τ' εἶναι μᾶλλον τῷ βασι-
λικῷ γένει καὶ δυσκαταμαθητότερον· καὶ μοι φαι-
νόμεθα τοῖς τὸν χρυσὸν καθαίρουσι πάθος ὅμοιον
πεπονθέναι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Γῆν που καὶ λίθους καὶ πόλλ' ἄλλα ἕτερα
ἀποκρίνουσι κἀκεῖνοι πρότερον οἱ δημιουργοί· μετὰ δὲ
E ταῦτα λείπεται ξυμμεμιγμένα τὰ | ξυγγενῆ τοῦ χρυσοῦ
τίμια καὶ πρὸ μόνον ἀφαιρετά, χαλκὸς καὶ ἄργυρος,
ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀδάμας, ἃ μετὰ βασάνων ταῖς ἐψήσεσι
μόγισ ἀφαιρεθέντα τὸν λεγόμενον ἀκήρατον χρυσὸν
εἶασεν ἡμᾶς ἰδεῖν αὐτὸν μόνον ἐφ' ἑαυτοῦ.

NE. ΣΩ. Λέγεται γὰρ οὖν δὴ ταῦτα οὕτω γί-
γνεσθαι.

XLII. ΞΕ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον ἔοικε
καὶ νῦν ἡμῖν τὰ μὲν ἕτερα καὶ ὀπόσα ἀλλότρια καὶ τὰ
μὴ φίλα πολιτικῆς ἐπιστήμης ἀποκεχωρίσθαι, λείπεσθαι
δὲ τὰ τίμια καὶ ξυγγενῆ. τούτων δ' ἔστι που στρα-
304 τηγία καὶ δικαστικῆ καὶ ὅση | βασιλικῆ κοινωνοῦσα
ῥητορεία πείθουσα τὸ δίκαιον ξυνδιακυβερνᾷ τὰς ἐν
ταῖς πόλεσι πράξεις· ἃ δὴ τινι τρόπῳ ῥᾶστά τις ἀπο-
μερίζων δείξει γυμνὸν καὶ μόνον ἐκεῖνον καθ' αὐτὸν
τὸν ζητούμενον ὑφ' ἡμῶν.

NE. ΣΩ. Δῆλον ὅτι τοῦτό πη δρᾶν πειρατέον.

ΞΕ. Πείρας μὲν τοίνυν ἔνεκα φανερὸς ἔσται· διὰ
δὲ μουσικῆς αὐτὸν ἐγχειρητέον δηλῶσαι. καὶ μοι λέγε.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Μουσικῆς | ἔστι πού τις ἡμῖν μάθησις, καὶ Β
ὅλως τῶν περὶ χειροτεχνίας ἐπιστημῶν;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τί δὲ τὸδ' αὖ; τούτων ἠντινοῦν εἴτε δεῖ
μανθάνειν ἡμᾶς εἴτε μὴ, πότερα φήσομεν ἐπιστήμην
αὖ καὶ ταύτην εἶναι τινα περὶ αὐτὰ ταῦτα, ἢ πῶς;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως, εἶναι φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐτέραν ὁμολογήσομεν ἐκείνων εἶναι
ταύτην;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Πότερα δ' αὐτῶν οὐδεμίαν ἄρχειν δεῖν ἄλλην
ἄλλης, ἢ ἐκείνας ταύτης, ἢ ταύτην | δεῖν ἐπιτροπεύου- C
σαν ἄρχειν ξυμπασῶν τῶν ἄλλων;

ΝΕ. ΣΩ. Ταύτην ἐκείνων.

ΞΕ. Τὴν εἰ δεῖ μανθάνειν ἢ μὴ τῆς μανθανομένης
καὶ διδασκούσης ἄρα σύ γ' ἀποφαίνει δεῖν ἡμῖν ἄρχειν;

ΝΕ. ΣΩ. Σφῶδρα γε.

ΞΕ. Καὶ τὴν εἰ δεῖ πείθειν ἄρα ἢ μὴ τῆς δυνα-
μένης πείθειν;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Εἶεν· τίνι τὸ πειστικὸν οὖν ἀποδώσομεν ἐπι-
στήμῃ πλήθους τε καὶ ὄχλου διὰ μυθολογίας | ἀλλὰ μὴ D
διὰ διδαχῆς;

ΝΕ. ΣΩ. Φανερόν, οἶμαι, καὶ τοῦτο φηγορικῆ
δοτέον ὄν.

ΞΕ. Τὸ δ' εἴτε διὰ πειθοῦς εἴτε καὶ διὰ τινος
βίας δεῖ πράττειν πρὸς τινας ὅτιοῦν ἢ καὶ τὸ παρὰ-
παν ἡσυχίαν ἔχειν, τοῦτ' αὖ ποῖα προσθήσομεν ἐπι-
στήμῃ;

NE. ΣΩ. Τῆ τῆς πειστικῆς ἀρχούση καὶ λεκτικῆς.

ΞΕ. Εἴη δὲ ἂν οὐκ ἄλλη τις, ὡς οἶμαι, πλὴν ἢ τοῦ πολιτικοῦ δύναιμις.

NE. ΣΩ. Κάλλιστ' εἴρηκας.

ΞΕ. Καὶ τοῦτο μὲν ἔοικε ταχὺ κεχωρίσθαι πολιτικῆς τὸ | ῥητορικόν, ὡς ἕτερον εἶδος ὄν, ὑπηρετοῦν μὴν ταύτη.

NE. ΣΩ. Ναί.

XLIII. ΞΕ. Τί δὲ περὶ τῆς τοιαῦδ' αὐ δυνάμεως διανοητέον;

NE. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Τῆς ὡς πολεμητέον ἐκάστοις οἷς ἂν προελόμεθα πολεμεῖν, εἴτε αὐτὴν ἄτεχνον εἴτε ἔντεχνον ἐροῦμεν;

NE. ΣΩ. Καὶ πῶς ἂν ἄτεχνον διανοηθεῖμεν, ἦν γε ἢ στρατηγικὴ καὶ πᾶσα ἢ πολεμικὴ πρᾶξις πράττει;

ΞΕ. Τὴν δ' εἴτε πολεμητέον εἴτε διὰ φιλίας ἀπαλλακτέον οἶαν τε καὶ ἐπιστήμονα διαβουλεύσασθαι, ταύτης ἑτέραν ὑπολάβωμεν ἢ τὴν αὐτὴν ταύτη;

NE. ΣΩ. Τοῖς πρόσθεν ἀναγκαῖον ἐπομένοισιν ἑτέραν.

305 | ΞΕ. Οὐκοῦν ἄρχουσιν αὐτῆς αὐτὴν ἀποφανόμεθα, εἴπερ τοῖς ἔμπροσθέν γε ὑποληψόμεθα ὁμοίως;

NE. ΣΩ. Φημί.

ΞΕ. Τίν' οὖν ποτε καὶ ἐπιχειρήσομεν οὕτω δεινῆς καὶ μεγάλης τέχνης ξυμπάσης τῆς πολεμικῆς δεσπότιν ἀποφαίνεσθαι πλὴν γε δὴ τὴν ὄντως οὔσαν βασιλικήν;

NE. ΣΩ. Οὐδεμίαν ἄλλην.

ΞΕ. Οὐκ ἄρα πολιτικὴν γε θήσομεν, ὑπηρετικὴν οὔσαν, τὴν τῶν στρατηγῶν ἐπιστήμην.

NE. ΣΩ. Οὐκ εἰκός.

| ΞΕ. Ἴθι δὴ, καὶ τὴν τῶν δικαστῶν τῶν ὀρθῶς B
δικαζόντων θεασώμεθα δύναμιν.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν ἐπὶ πλεον τι δύναται τοῦ περὶ τὰ
ξυμβόλαια, πάνθ' ὁπόσα κεῖται νόμιμα παρὰ νομοθέτου
βασιλέως παραλαβοῦσα, κρίνειν εἰς ἐκεῖνα σκοποῦσα τά
τε δίκαια ταχθέντα εἶναι καὶ ἄδिका, τὴν αὐτῆς ἰδίαν
ἀρετὴν παρεχομένη τοῦ μήθ' ὑπὸ τινῶν δώρων μήθ' ὑπὸ
φόβων μήτε οἴκτων μήθ' ὑπὸ τινος ἄλλης ἔχθρας μηδὲ
φιλίας | ἠττηθεῖσα παρὰ τὴν τοῦ νομοθέτου τάξιν ἐθέ- C
λειν ἂν τὰ ἀλλήλων ἐγκλήματα διαιρεῖν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ, ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον εἰρηκας ταύτης
ἐστὶ τῆς δυνάμεως ἔργον.

ΞΕ. Καὶ τὴν τῶν δικαστῶν ἄρα βῶμην ἀνευρίσκο-
μεν οὐ βασιλικὴν οὔσαν ἀλλὰ νόμων φύλακα καὶ ὑπηρέ-
τιν ἐκείνης.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικέ γε.

ΞΕ. Τόδε δὴ κατανοητέον ἰδόντι συναπάσας τὰς
ἐπιστήμας αἷ εἰρηγται, ὅτι πολιτικὴ γε αὐτῶν οὐδεμία
ἀνεφάνη. τὴν γὰρ ὅπως οὔσαν βασιλικὴν | οὐκ αὐτὴν D
δεῖ πράττειν, ἀλλ' ἄρχειν τῶν δυναμένων πράττειν,
γιγνώσκουσιν τὴν ἀρχὴν τε καὶ ὁρμὴν τῶν μεγίστων
ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγκαιρίας τε πέρι καὶ ἀκαιρίας, τὰς δ'
ἄλλας τὰ προσταχθέντα δρᾶν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Διὰ ταῦτα ἄρα ἄς μὲν ἄρτι διεληλύθαμεν
οὔτε ἀλλήλων οὔθ' αὐτῶν ἄρχουσαι, περὶ δέ τινα ἰδίαν
αὐτῆς οὔσα ἐκάστη πράξιν κατὰ τὴν ἰδιότητα τῶν πρά-
ξεων τοῦνομα δικαίως εἴληφεν ἰδιον.

| ΝΕ. ΣΩ. Εἴξασι γοῦν.

E

ΞΕ. Τὴν δὲ πασῶν τε τούτων ἄρχουσαν καὶ τῶν νόμων καὶ ξυμπάντων τῶν κατὰ πόλιν ἐπιμελουμένην καὶ πάντα ξυνυφαίνουσαν ὀρθότατα, τοῦ κοινοῦ τῇ κλήσει περιλαβόντες τὴν δύναμιν αὐτῆς, προσαγορεύοιμεν δικαιοτάτ' ἄν, ὡς ἔοικε, πολιτικῆν.

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

XLIV. ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ κατὰ τὸ τῆς ὑφαντικῆς παράδειγμα βουλοίμεθ' ἄν ἐπεξελεθῆν αὐτὴν νῦν, ὅτε καὶ πάντα τὰ γένη τὰ κατὰ πόλιν δῆλα ἡμῖν γέγονεν;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ σφόδρα γε.

ΞΕ. Τὴν δὴ βασιλικὴν συμπλοκῆν, ὡς ἔοικε, |
306 λεκτέον, ποία τ' ἐστὶ καὶ τίνι τρόπῳ συμπλέκουσα ποῖον ἡμῖν ὕφασμα ἀποδίδωσιν.

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Ἡ χαλεπὸν ἐνδείξασθαι πρᾶγμα ἀναγκαῖον ἄρα γέγονεν, ὡς φαίνεται.

ΝΕ. ΣΩ. Πάντως γε μὴν ῥητέον.

ΞΕ. Τὸ γὰρ ἀρετῆς μέρος ἀρετῆς εἶδει διάφορον εἶναί τινα τρόπον τοῖς περὶ λόγους ἀμφισβητικοῖς καὶ 'μάλ' εὐεπίθετον πρὸς τὰς τῶν πολλῶν δόξας.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Ἄλλ' ὧδε πάλιν. ἀνδρείαν γὰρ οἶμαί σε ἡγεῖ-
B σθαι μέρος | ἐν ἀρετῆς ἡμῖν εἶναι.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν σωφροσύνην γε ἀνδρείας μὲν ἕτερον, ἐν δ' οὖν καὶ τοῦτο μόριον ἧς κάκεινο.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτων δὴ πέρι θαυμαστόν τινα λόγον ἀποφαίνεσθαι τολμητέον.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Ὡς ἐστὸν κατὰ δὴ τινα τρόπον εὖ μάλα πρὸς ἀλλήλας ἔχθραν καὶ στάσιν ἐναντίαν ἔχοντε ἐν πολλοῖς τῶν ὄντων.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Οὐκ εἰωθότα λόγον οὐδαμῶς· πάντα γὰρ οὖν δὴ ἀλλήλοις τά γε τῆς | ἀρετῆς μόρια λέγεται πον φίλια. C

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Σκοπῶμεν δὴ προσσχόντες τὸν νοῦν εὖ μάλα, πότερον οὕτως ἀπλοῦν ἐστι τοῦτο, ἢ παντὸς μᾶλλον αὐτῶν ἔχον διαφορὰν τοῖς ξυγγενέσιν ἐστὶ τι;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί, λέγοις ἂν πῆ σκεπτέον.

ΞΕ. Ἐν τοῖς ξύμπασι χρῆ ζητεῖν ὅσα καλὰ μὲν λέγομεν, εἰς δύο δ' αὐτὰ τίθεμεν ἐναντία ἀλλήλων εἶδη.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγ' ἔτι σαφέστερον.

ΞΕ. Ὁξύτητα καὶ τάχος, εἴτε κατὰ σώματα εἴτε ἐν ψυχαῖς εἴτε κατὰ φωνῆς | φορὰν, εἴτε αὐτῶν τούτων εἴτ' D ἐν εἰδώλοις ὄντων, ὅποσα μουσικῆ μιμουμένη καὶ ἔτι γραφικῆ μιμήματα παρέχεται, τούτων τινὸς ἐπαινέτης εἴτε αὐτὸς πώποτε γέγονας εἴτε ἄλλου παρῶν ἐπαινοῦντος ἤσθησαι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μῆν;

ΞΕ. Ἡ καὶ μνήμην ἔχεις ὄντινα τρόπον αὐτὸ δρῶ- σιν ἐν ἐκάστοις τούτων;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν δυνατὸς αὐτὸ ἂν γενολίμην, ὥσπερ καὶ διανοοῦμαι, διὰ λόγων ἐνδείξασθαί σοι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί δ' | οὐ;

ΞΕ. Ῥάδιον ἔοικας ἠγεῖσθαι τὸ τοιοῦτον· σκοπώ- μεθα δ' οὖν αὐτὸ ἐν τοῖς ὑπεναντίοις γένεσι. τῶν γὰρ δὴ πράξεων ἐν πολλαῖς καὶ πολλάκις ἐκάστοτε τάχος E

καὶ σφοδρότητα καὶ ὀξύτητα διανοήσεώς τε καὶ σώματος, ἔτι δὲ καὶ φωνῆς, ὅταν ἀγασθῶμεν, λέγομεν αὐτὸ ἐπαινοῦντες μιᾷ χρώμενοι προσθήσει τῇ τῆς ἀνδρείας.

NE. ΣΩ. Πῶς;

EE. Ὅξυ καὶ ἀνδρεῖόν πού φαμεν, καὶ ταχὺ καὶ ἀνδρικόν, καὶ σφοδρὸν ὡσαύτως· καὶ πάντως ἐπιφέροντες τὸ ὄνομα ὃ λέγω κοινὸν πάσαις ταῖς φύσεσι ταύταις ἐπαινοῦμεν αὐτάς.

NE. ΣΩ. Ναί.

307 ἄρ' | EE. Τί δέ; τὸ τῆς ἡρεμαίας αὖ γενέσεως εἶδος οὐ πολλάκις ἐπηνέκαμεν ἐν πολλαῖς τῶν πράξεων;

NE. ΣΩ. Καὶ σφόδρα γε.

EE. Μῶν οὖν οὐ τάναντία λέγοντες ἢ περὶ ἐκείνων τοῦτο φθεγγόμεθα;

NE. ΣΩ. Πῶς;

EE. Ὡς ἡσυχαιὰ πού φαμεν ἐκάστοτε καὶ σωφρονικά, περὶ τε διάνοιαν πραττόμενα ἀγασθέντες καὶ κατὰ τὰς πράξεις αὖ βραδέα καὶ μαλακά, καὶ ἔτι περὶ φωνὰς γιγνόμενα λεῖα καὶ βαρέα, καὶ πᾶσαν ῥυθμικὴν κίνησιν καὶ ὄλην μούσαν ἐν καιρῷ βραδυτέῃ προσχρωμένην,
B | οὐ τὸ τῆς ἀνδρείας ἀλλὰ τὸ τῆς κοσμιότητος ὄνομα ἐπιφέρομεν αὐτοῖς ζύμπασι.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

EE. Καὶ μὴν ὁπόταν αὖ γε ἀμφοτέρω γίγνηται ταῦτα ἡμῖν ἄκαιρα, μεταβάλλοντες ἐκάτερα αὐτῶν ψέγομεν ἐπὶ τάναντία πάλιν ἀπονέμοντες τοῖς ὀνόμασι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

EE. Ὅξύτερα μὲν αὐτὰ γιγνόμενα τοῦ καιροῦ καὶ θάττω καὶ σκληρότερα φαινόμενα ὑβριστικά καὶ μανικά
C λέγοντες, τὰ δὲ βραδυτέρα | καὶ μαλακώτερα δειλὰ καὶ

βλακικά· καὶ σχεδὸν ὡς τὸ πολὺ ταῦτά τε καὶ τὴν
 σώφρονα φύσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν τὴν τῶν ἐναντίων,
 οἷον πολεμίαν διαλαχούσας στάσιν ἰδέας, οὐτ' ἀλλήλαις
 μιγνυμένας ἐφευρίσκομεν ἐν ταῖς περὶ τὰ τοιαῦτα
 πράξεσιν, ἔτι τε τοὺς ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτὰς ἴσχοντας
 διαφερομένους ἀλλήλοις ὀψόμεθα, ἐὰν μεταδιώκωμεν.

XLV. ΝΕ. ΣΩ. Ποῦ δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ἐν πᾶσί τε δὴ τούτοις οἷς νῦν εἶπομεν, ὡς
 εἰκός | τε ἐν ἑτέροις πολλοῖς. κατὰ γὰρ οἶμαι τὴν αὐτῶν D
 ἑκατέροις ξυγγένειαν τὰ μὲν ἐπαινοῦντες ὡς οἰκεῖα
 σφέτερα, τὰ δὲ τῶν διαφόρων ψέγοντες ὡς ἀλλότρια,
 πολλὴν εἰς ἔχθραν ἀλλήλοις καὶ πολλῶν πέρι καθίστανται.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύουσιν.

ΞΕ. Παιδιὰ τοίνυν αὕτη γέ τις ἢ διαφορὰ τούτων
 ἐστὶ τῶν εἰδῶν· περὶ δὲ τὰ μέγιστα νόσος ξυμβαίνει
 πασῶν ἐχθίστη γίνεσθαι ταῖς πόλεσιν.

ΝΕ. ΣΩ. Περὶ δὴ ποῖα φῆς;

ΞΕ. Περὶ ὅλην, ὡς γε | εἰκός, τὴν τοῦ ζῆν παρα- E
 σκευήν. οἱ μὲν γὰρ δὴ διαφερόντως ὄντες κόσμιοι τὸν
 ἡσυχον ἀεὶ βίου ἔτοιμοι ζῆν, αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς μόνοι
 τὰ σφέτερα αὐτῶν πράττοντες, οἴκοι τε πρὸς ἅπαντας
 οὕτως ὀμιλοῦντες, καὶ πρὸς τὰς ἑξωθεν πόλεις ὡσαύτως
 ἔτοιμοι πάντα ὄντες τρόπον τινὰ ἄγειν εἰρήνην· καὶ
 διὰ τὸν ἔρωτα δὴ τοῦτον ἀκαιρότερον ὄντα ἢ χρὴ, ὅταν
 ἂ βούλονται πράττωσιν, ἔλαθον αὐτοὶ τε ἀπολέμῳ
 ἴσχοντες καὶ τοὺς νέους ὡσαύτως διατιθέντες, ὄντες τε
 ἀεὶ τῶν ἐπιτιθεμένων, ἐξ ὧν οὐκ ἐν πολλοῖς ἔτεσιν
 αὐτοὶ καὶ παῖδες καὶ ξύμπασα ἢ πόλις | ἀντ' ἐλευθέρων 308
 πολλάκις ἔλαθον αὐτοὺς γενόμενοι δοῦλοι.

ΝΕ. ΣΩ. Χαλεπὸν εἶπες καὶ δεινὸν πάθος.

ΞΕ. Τί δ' οί πρὸς τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον ῥέποντες; ἄρ' οὐκ ἐπὶ πόλεμον ἀεὶ τινὰ τὰς αὐτῶν ξυντείνοντες πόλεις διὰ τὴν τοῦ τοιοῦτου βίου σφοδροτέραν τοῦ δέοντος ἐπιθυμίαν εἰς ἐχθραν πολλοῖς καὶ δυνατοῖς καταστάντες ἢ πάμπαν διώλεσαν ἢ δούλας αὖ καὶ ὑποχειρίους τοῖς ἐχθροῖς ὑπέθεσαν τὰς αὐτῶν πατρίδας;

B | ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι καὶ ταῦτα.

ΞΕ. Πῶς οὖν μὴ φῶμεν ἐν τούτοις ἀμφοτέρω ταῦτα τὰ γένη πολλὴν πρὸς ἄλληλα ἀεὶ καὶ τὴν μεγίστην ἰσχειν ἐχθραν καὶ στάσιν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς ὡς οὐ φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὅπερ ἐπεσκοποῦμεν κατ' ἀρχάς, ἀνευρήκαμεν, ὅτι μόρια ἀρετῆς οὐ σμικρὰ ἀλλήλοις διαφέρουσιν φύσει καὶ δὴ καὶ τοὺς ἰσχυοντας δρᾶτον τὸ αὐτὸ τοῦτο;

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύετον.

ΞΕ. Τόδε τοῖνον αὖ λάβωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

C XLVI. | ΞΕ. Εἴ τίς που τῶν συνθετικῶν ἐπιστημῶν πρᾶγμα ὅτιοῦν τῶν αὐτῆς ἔργων, κὰν εἰ τὸ φαυλότατον, ἐκοῦσα ἐκ μοχθηρῶν καὶ χρηστῶν τινων ξυνίστησιν, ἢ πᾶσα ἐπιστήμη πανταχοῦ τὰ μὲν μοχθηρὰ εἰς δύναμιν ἀποβάλλει, τὰ δ' ἐπιτήδεια καὶ τὰ χρηστὰ ἔλαβεν, ἐκ τούτων δὲ καὶ ὁμοίων καὶ ἀνομοίων ὄντων, πάντ' εἰς ἓν αὐτὰ ξυνάγουσα, μίαν τινὰ δύναμιν καὶ ἰδέαν δημιουργεῖ.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

D ΞΕ. Οὐδ' ἄρα ἢ κατὰ φύσιν ἀληθῶς οὔσα ἡμῖν | πολιτικὴ μὴ ποτε ἐκ χρηστῶν καὶ κακῶν ἀνθρώπων ἐκοῦσα εἶναι συστήσεται πόλιν τινὰ, ἀλλ' εὐδηλον ὅτι

παιδιᾷ πρῶτον βασανιεῖ, μετὰ δὲ τὴν βάσανον αὖ τοῖς δυναμένοις παιδεύειν καὶ ὑπηρετεῖν πρὸς τοῦτο αὐτὸ παραδώσει, προσιάττουσα καὶ ἐπιστατοῦσα αὐτῇ, καθάπερ ὑφαντικῇ τοῖς τε ξαίνουσι καὶ τοῖς τᾶλλα προ- παρασκευάζουσιν ὅσα πρὸς τὴν πλέξιν αὐτῆς ξυμπαρο- ακολουθοῦσα προσιάττει καὶ ἐπιστατεῖ, τοιαῦτα | ἐκάστοις E ἐνδεικνῦσα τὰ ἔργα ἀποτελεῖν, οἷα ἂν ἐπιτήδεια ἡγῆται πρὸς τὴν αὐτῆς εἶναι ξυμπλοκῆν.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ταῦτὸν δὴ μοι τοῦθ' ἡ βασιλικὴ φαίνεται πᾶσι τοῖς κατὰ νόμον παιδευταῖς καὶ τροφεῦσι, τὴν τῆς ἐπιστατικῆς αὐτῇ δύναμιν ἔχουσα, οὐκ ἐπιτρέπειν ἀσκεῖν ὅτι μὴ τις πρὸς τὴν αὐτῆς ξύγκρασιν ἀπεργαζόμενος ἡθὸς τι πρέπον ἀποτελεῖ, ταῦτα δὲ μόνα παρακελεύεσθαι παιδεύειν· καὶ τοὺς μὲν μὴ δυναμένους κοινωνεῖν ἡθους ἀνδρείου καὶ σώφρονος ὅσα τε ἄλλα ἐστὶ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν, ἀλλ' εἰς ἀθεότητα καὶ | ὕβριν καὶ ἀδικίαν ὑπὸ 309 κακῆς βίᾳ φύσεως ἀπωθουμένους, θανάτοις τε ἐκβάλλει καὶ φυγαῖς καὶ ταῖς μεγίσταις κολάζουσα ἀτιμίαις.

NE. ΣΩ. Λέγεται γοῦν πως οὕτως.

ΞΕ. Τοὺς δ' ἐν ἀμαθίᾳ τ' αὖ καὶ ταπεινότητι πολλῇ κυλιδουμένους εἰς τὸ δουλικὸν ὑποξεύγνυσι γένος.

NE. ΣΩ. Ὅρθότατα.

ΞΕ. Τοὺς λοιποὺς τοίνυν, ὅσων αἱ φύσεις ἐπὶ τὸ γενναῖον ἱκαναὶ παιδείας τυγχάνουσαι καθίστασθαι | καὶ δέξασθαι μετὰ τέχνης ξύμμικξιν πρὸς ἀλλήλας, τού- B των τὰς μὲν ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον ξυντείνουσας, οἷον στημονοφυῆς νομίσασ' αὐτῶν εἶναι τὸ στερεὸν ἡθος, τὰς δὲ ἐπὶ τὸ κόσμιον πιονί τε καὶ μαλακῶ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα κροκάδει διανήματι προσχρωμέναις,

ἐναντία δὲ τεινούσας ἀλλήλαις, πειρᾶται τοιόνδε τινὰ τρόπον ξυυδεῖν καὶ ξυμπλέκειν.

NE. ΣΩ. Ποῖον δὴ;

C EE. Πρῶτον μὲν κατὰ | τὸ ξυγγενὲς τὸ ἀειγενὲς ὃν τῆς ψυχῆς αὐτῶν μέρος θείῳ ξυναρμοσαμένη δεσμῶ, μετὰ δὲ τὸ θεῖον τὸ ζωογενὲς αὐτῶν αὐτίς ἀνθρωπίνοις.

NE. ΣΩ. Πῶς τοῦτ' εἶπες αὖ;

XLVII. EE. Τὴν τῶν καλῶν καὶ δικαίων πέρι καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὄντως οὔσαν ἀληθῆ δόξαν μετὰ βεβαιώσεως, ὁπότεν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγίγνηται, θείαν φημι ἐν δαιμονίῳ γίγνεσθαι γένει.

NE. ΣΩ. Πρέπει γοῦν οὕτως.

EE. Τὸν δὴ πολιτικὸν καὶ τὸν ἀγαθὸν νομοθέτην

D | ἄρ' ἴσμεν ὅτι προσήκει μόνον δυνατὸν εἶναι τῇ τῆς βασιλικῆς μούσῃ τοῦτο αὐτὸ ἐμποιεῖν τοῖς ὀρθῶς μεταλαβοῦσι παιδείας, οὓς ἐλέγομεν νῦν δὴ;

NE. ΣΩ. Τὸ γοῦν εἰκός.

EE. Ὅς δ' ἂν δοῶν γε, ὦ Σώκρατες, ἀδυνατῆ τὸ τοιοῦτον, μηδέποτε τοῖς νῦν ζητούμενοις ὀνόμασιν αὐτὸν προσαγορεύωμεν.

NE. ΣΩ. Ὅρθότατα.

EE. Τί οὖν; ἀνδρεία ψυχὴ λαμβανομένη τῆς τοιαύτης ἀληθείας ἄρ' οὐχ ἡμεροῦται καὶ τῶν δικαίων μά-

E λιστα | οὔτω κοινωνεῖν ἂν ἐθελήσειε, μὴ μεταλαβοῦσα δὲ ἀποκλίνει μᾶλλον πρὸς θηριώδη τινὰ φύσιν;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὔ;

EE. Τί δέ; τὸ τῆς κοσμίας φύσεως ἄρ' οὐ τούτων μὲν μεταλαβὸν τῶν δοξῶν ὄντως σῶφρον καὶ φρόνιμον, ὥς γε ἐν πολιτείᾳ, γίγνεται, μὴ κοινωνῆσαν δὲ ὧν λέγομεν ἐπονείδιστόν τινα εὐηθείας δικαιοτάτα λαμβάνει φήμην;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ξυμπλοκὴν καὶ δεσμὸν τοῦτον τοῖς μὲν κακοῖς πρὸς σφᾶς αὐτούς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς πρὸς τοὺς κακοὺς μηδέποτε μόνιμον φῶμεν γίγνεσθαι, μηδέ τινα ἐπιστήμην αὐτῷ σπουδῇ πρὸς τοὺς τοιούτους ἂν χρῆσθαι ποτε;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γάρ;

| ΞΕ. Τοῖς δ' εὐγενέσι γενομένοις τε ἐξ ἀρχῆς 310 ἤθεσι θρεφθεῖσί τε κατὰ φύσιν μόνοις διὰ νόμων ἐμφύεσθαι, καὶ ἐπὶ τούτοις δὴ τοῦτ' εἶναι τέχνη φάρμακον, καὶ καθάπερ εἶπομεν τοῦτον θειότερον εἶναι τὸν ξύνδεσμον ἀρετῆς μερῶν φύσεως ἀνομοίων καὶ ἐπὶ τάναντία φερομένων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τοὺς μὴν λοιπούς, ὄντας ἀνθρωπίνους δεσμούς, ὑπάρχοντος τούτου τοῦ θείου σχεδὸν οὐδὲν χαλεπὸν οὔτε ἐννοεῖν οὔτε ἐννοήσαντα ἀποτελεῖν.

| ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δὴ, καὶ τίνας;

B

ΞΕ. Τοὺς τῶν ἐπιγαμιῶν καὶ παίδων κοινωνήσεων καὶ τῶν περὶ τὰς ἰδίας ἐκδόσεις καὶ γάμους. οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ περὶ ταῦτα οὐκ ὀρθῶς ξυνδοῦνται πρὸς τὴν τῶν παίδων γέννησιν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δὴ;

ΞΕ. Τὰ μὲν πλούτου καὶ δυνάμεων ἐν τοῖς τοιούτοις διώγματα τί καὶ τις ἂν ὡς ἄξια λόγου σπουδάξοι μεμφόμενος;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδέν.

XLVIII. ΞΕ. Μᾶλλον δέ γε δίκαιον τῶν περὶ τὰ γένη ποιουμένων ἐπιμέλειαν τούτων πέρι | λέγειν, εἴ C τι μὴ κατὰ τρόπον πράττουσιν.

ΝΕ. ΣΩ. *Εἰκὸς γὰρ οὖν.*

ΞΕ. Πράττουσι μὲν δὴ οὐδὲ ἐξ ἑνὸς ὀρθοῦ λόγου, τὴν ἐν τῷ παραχοῆμα διώκοντες ῥαστώνην καὶ τῷ τοὺς μὲν προσομοίους αὐτοῖς ἀσπάζεσθαι, τοὺς δ' ἀνομοίους μὴ στέργειν, πλείστον τῇ δυσχερείᾳ μέρος ἀπονεμόντες.

ΝΕ. ΣΩ. *Πῶς;*

ΞΕ. Οἱ μὲν που κόσμιοι τὸ σφέτερον αὐτῶν ἤθος ζητοῦσι, καὶ κατὰ δύναμιν γαμοῦσί τε παρὰ τούτων
D καὶ τὰς ἐκδιδομένας παρ' αὐτῶν εἰς τούτους | ἐκπέμπουσι πάλιν· ὡς δ' αὐτως τὸ περὶ τὴν ἀνδρείαν γένος δροῶ, τὴν αὐτοῦ μεταδιῶκον φύσιν, δέον ποιεῖν ἀμφοτέρα τὰ γένη τούτων τούναντίον ἅπαν.

ΝΕ. ΣΩ. *Πῶς, καὶ διὰ τί;*

ΞΕ. Διότι πέφυκεν ἀνδρεία τε ἐν πολλαῖς γενέσεσιν ἄμικτος γεννωμένη σώφροσι φύσει κατὰ μὲν ἀρχὰς ἀκμάζειν ῥώμῃ, τελευτῶσα δὲ ἐξανθεῖν παντάπασιν μανίαις.

ΝΕ. ΣΩ. *Εἰκὸς.*

ΞΕ. Ἡ δὲ αἰδοῦς γε αὖ λίαν πλήρης ψυχὴ καὶ
E ἀκέραστος τόλμης | ἀνδρείας, ἐπὶ δὲ γενεὰς πολλὰς οὕτω γεννηθεῖσα, νωθεστέρα φύεσθαι τοῦ καιροῦ καὶ ἀποτελευτῶσα δὴ παντάπασιν ἀναπηροῦσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. *Καὶ τοῦτο εἰκὸς οὕτω ξυμβαίνειν.*

ΞΕ. Τούτους δὴ τοὺς δεσμοὺς ἔλεγον ὅτι χαλεπὸν οὐδὲν ξυνδεῖν ὑπάρξαντος τοῦ περὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ μίαν ἔχειν ἀμφοτέρα τὰ γένη δόξαν. τοῦτο γὰρ ἐν καὶ ὄλον ἐστὶ βασιλικῆς ξυνυφάνσεως ἔργον, μηδέποτε ἔαν ἀφίστασθαι σώφρονα ἀπὸ τῶν ἀνδρείων ἤθη, ξυγκερκίζοντα δὲ ὁμοδοξίαις καὶ τιμαῖς καὶ ἀτιμίαις

καὶ δόξαις καὶ ὀμηρειῶν ἐκδόσεσιν εἰς ἀλλήλους, λεῖον καὶ τὸ λεγόμενον εὐήτριον ὑφάσμα ξυνάγοντα | ἐξ αὐτῶν, 311
τὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχὰς αἰὲ κοινῇ τούτοις ἐπιτρέπειν.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Οὐ μὲν ἂν ἐνὸς ἄρχοντος χρεῖα ξυμβαίῃη, τὸν ταῦτα ἀμφοτέρω ἐχοντα αἰρούμενον ἐπιστάτην· οὐ δ' ἂν πλειόνων, τούτων μέρος ἑκατέρων ξυμμιγνύντα. τὰ μὲν γὰρ σωφρόνων ἀρχόντων ἦθη σφόδρα μὲν εὐλαβῆ καὶ δίκαια καὶ σωτήρια, δριμύτητος δὲ καὶ τινος ἰταμότητος ὀξείας καὶ πρακτικῆς ἐνδεΐται.

NE. ΣΩ. Δοκεῖ γοῦν δὴ καὶ τάδε.

| ΞΕ. Τὰ δ' ἀνδρείᾳ γε αὖ πρὸς μὲν τὸ δίκαιον B καὶ εὐλαβῆς ἐκείνων ἐπιδεέστερα, τὸ δ' ἐν ταῖς πράξεσι ἰταμὸν διαφερόντως ἴσχει. πάντα δὲ καλῶς γίγνεσθαι τὰ περὶ τὰς πόλεις ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τούτοις μὴ παραγενομένοις ἀμφοῖν ἀδύνατον.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τοῦτο δὴ τέλος ὑφάσματος εὐθυπλοκίᾳ συμπλακὲν γίγνεσθαι φῶμεν πολιτικῆς πράξεως τὸ τῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων ἀνθρώπων ἦθος, ὁπόταν δημονοία καὶ φιλία κοινὸν | ξυναγαγοῦσα αὐτῶν τὸν βίον C ἢ βασιλικὴ τέχνη, πάντων μεγαλοπρεπέστατον ὑφασμάτων καὶ ἄριστον ἀποτελέσασα [ὥστ' εἶναι κοινόν] τοὺς τ' ἄλλους ἐν ταῖς πόλεσι πάντας δούλους καὶ ἐλευθέρους ἀμπίσχουσα, συνέχη τούτῳ τῷ πλέγματι, καὶ καθ' ὅσον εὐδαίμονι προσήκει γίγνεσθαι πόλει τούτου μηδαμῆ μηδὲν ἐλλείπουσα ἄρχη τε καὶ ἐπιστάτῃ.

[NE.] ΣΩ. Κάλλιστα αὖ τὸν βασιλικὸν ἀπετέλεσας ἄνδρα ἡμῖν, ὦ ξένε, καὶ τὸν πολιτικόν.

B. G. Teubners

Schulausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller mit deutschen Anmerkungen.

	M. S.		M. S.
Aeschylus' Agamem. v. Enger. 2. Aufl.	2.25	Cicero Cato maior v. Meißner. 2. Aufl.	— .60
— Perser von Teuffel. 3. Aufl.	1.20	— de finibus bonorum v. Holstein	2.70
— Prometheus v. Wecklein. 2. Aufl.	1.80	— Somnium Scipionis v. Meißner.	
— do. — v. Schmidt	1.20	3. Aufl.	— .45
Aristophanes, die Wolken v. Teuffel	1.50	— Laelius v. Lahmeyer. 4. Aufl.	— .60
Arrian's Anabasis v. Abicht. I. Heft	1.80	— de legibus von Du Mesnil . .	3.90
— II. Heft	2.25	Cornelius Nepos v. Siebelis. 11. Aufl.	
Buchholz, Anthologie. I. 4. Aufl.	1.80	von Jancovius.	1.20
— do. — II. 3. Aufl.	1.80	Curtius Rufus v. Vogel. I. Bd. 3. Aufl.	2.10
Caesar de bello Gallico von		— do. — II. Band. 2. Aufl. . . .	2.25
Doberens. 3. Aufl.	2.25	Demosthenes v. Rehdantz. I. Heft.	
— de bello civili von Doberens.		7. Aufl. v. Blafs	1.20
5. Aufl.	2.40	— do. — II. Heft. I. Abth. 5. Aufl.	1.50
Chrestomath. Ciceron. von Lüders.		— do. — II. Heft. II. Abth. 4. Aufl.	1.80
2. Aufl.	2.70	Euripides v. Kinkel. I. Phoenissae	— .75
Cicero de oratore v. Piderit. Cpl.		— von Wecklein. I. Medea. 2. Aufl.	1.80
5. Aufl.	4.50	— — II. Iphigenia in Tauris	1.50
Einzel: Buch I & 1.80. Buch		— — III. Bacchen	1.50
II u. III.	1.50	— — IV. Hippolytus.	1.50
— partitiones orator. v. Piderit	1.—	Herodot v. Abicht. I. Band. I. Heft.	
— Brutus von Piderit. 2. Aufl.	2.25	Buch I 4. Aufl.	1.80
— Orator von Piderit. 2. Aufl.	2.—	— do. — I. Band. II. Heft.	
— Reden:		Buch II 3. Aufl.	1.50
— für Plancius v. Köpke. 2. Aufl.	1.20	— do. — II. Band. I. Heft.	
— für Sestius von Koch. 2. Aufl.	1.—	Buch III. 3. Aufl.	1.50
— für Roscius v. Richter. 2. Aufl.	— .90	— do. — II. Band. II. Heft.	
v. Flockeisen.	— .90	Buch IV. 3. Aufl.	1.50
— für Milo v. Richter. 3. Aufl.	— .90	— do. — III. Band. Buch V	
v. Eberhard	— .90	und VI. 3. Aufl.	1.80
— für Murena von Koch. 2. Aufl.	— .90	— do. — IV. Bd. Bch. VII. 3. Aufl.	1.80
von Landgraf.	— .90	— do. — V. Bd. Bch. VIII u. IX.	
— für Sulla von Richter. 2. Aufl.	— .75	3. Aufl.	1.80
— von Landgraf.	— .75	Homer's Odyssee von Ameis u. Hentze.	
— gegen Verres. IV. Buch von		I 1. (Ges. I—VI.) 8. Aufl. . . .	1.35
Richter. 3. Aufl. v. Eberhard . .	1.50	— do. — I 2. (VII—XII.) 7. Aufl.	1.35
— do. — V. Buch. von Richter.	1.20	— do. — II 1. (XIII—XVIII.) 7. Aufl.	1.35
2. Aufl. von Eberhard	1.20	— do. — II 2. (XIX—XXIV.) 6. Aufl.	1.35
— Catullar. Reden von Richter.	1.—	— do. — Anhang. 1. Heft. 3. Aufl.	1.50
4. Aufl. v. Eberhard	— .90	— do. — do. 2. Heft. 2. Aufl.	1.20
— für Marcellus etc., v. Richter.	— .90	— do. — do. 3. „ 2. Aufl.	1.20
3. Aufl. von Eberhard	— .90	— do. — do. 4. „ 2. Aufl.	1.20
— divinatio in Caecil. v. Richter	— .45	— Illas v. Ameis u. Hentze. I. 1. 4. Aufl.	— .90
2. Aufl. v. Eberhard	— .45	— do. — I 2. 3. Aufl.	— .90
— I. u. II. Philippische Rede		— do. — I 3. 3. Aufl.	1.20
v. Koch. 2. Aufl. v. Eberhard . .	— .90	— do. — I 4. 2. Aufl.	1.20
— für Archias v. Richter. 3. Aufl.	— .45	— do. — II 1. 2. Aufl.	1.20
v. Eberhard.	— .45	— do. — II 2. 2. Aufl.	1.20
— üb. d. Imperium d. Pompeius		— do. — II 3.	1.20
v. Richter. 3. Aufl. v. Eberhard	— .60	— do. — II 4.	1.50
— Briefe von Frey. 3. Aufl.	2.25	(Jedes Heft & 3 Gesänge.)	
— Tusculanen v. Heine. 3. Aufl.		— do. — Anhang. 1. Heft. 2. Aufl.	1.50
I. Heft. lib. I. II.	1.20	— do. — Anhang. 2. Heft. 2. Aufl.	1.50
II. Heft. lib. III—V	1.50	— do. — Anhang. 3. Heft	1.20
— de officiis von v. Müller	2.25	— do. — Anhang. 4. Heft	1.20
— de natura deorum v. Goethe. 2.40	2.40		

	M. 2		M. 2
Homer's Ilias von Ameis u. Hentze.		Plauti Menaechmi v. E. J. Brix. 3. Aufl.	1.—
Anhang. 5. Heft.	1.20	— Miles gloriosus v. Brix. 2. Aufl.	1.50
— do. — Anhang. 6. Heft.	1.50	Plutarch's Biographien. I. Philo-	
— do. — Anhang. 7. Heft.	1.50	poemen u. Flamininus v. Siefert.	
— do. — Anhang. 8. Heft.	1.80	2. Aufl. von Blafs	— 90
— Ilias v. La Roche. 2. u. 3. Aufl.		— do. — II. Timoleon u. Pyrrhos	
6 Teile, jeder [4 Gesänge] . &	1.50	v. Siefert. 2. Aufl. von Blafs .	1.50
Horaz Oden von Nauck. 12. Aufl.	2.25	— do. — III. Themistokles	
— Satir. u. Epist. v. Krüger. 11. Aufl.	2.70	und Perikles von Blafs. 2. Aufl.	1.50
— Sermonen von Fritzsche. I.	2.40	— do. — IV. Aristides u. Cato	
— II.	2.—	von Blafs	— 90
Jacoby, Anthologie I II. &	1.50	— do. — V. Agis und Kleo-	
Isokrates v. Schneider. I. Bd. 2. Aufl.	1.20	menes von Blafs	— 90
— do. — II. Bändchen. 3. Aufl.	1.80	— do. — VI. Tib. et G.	
Livius, Buch I. Von M. Müller . . .	1.50	Gracchus von Blafs	— 90
— Buch II. Von M. Müller	1.50	Quintilian. X. Buch. Von G. T. A.	
— Buch III. Von Luterbacher . . .	1.20	Krüger. 2. Aufl.	— 75
— Buch IV. von Luterbacher . . .	1.20	Sophokles v. Wolff u. Bellermann.	
— Buch XXI v. Wölflin. 3. Aufl.	1.20	I. Ajax. 4. Aufl.	1.50
— Buch XXII v. Wölflin. 2. Aufl.	1.20	— do. — II. Electra. 3. Aufl.	1.20
— Buch XXIII von Wölflin u.		— do. — III. Antigone. 4. Aufl.	1.20
Luterbacher.	1.20	— do. — IV. König Oedipus.	
— Buch XXIV von H. J. Müller	1.—	3. Aufl.	1.20
— Buch XXV von H. J. Müller	1.20	— do. — V. Oidipus auf Kolonos	1.50
— Buch XXVI von Friedersdorff	1.20	Supplement. lect. graec. v. Hoffmann	1.50
— Buch XXVII von Friedersdorff	1.20	Tacitus Histor. von Heraeus. I.	
— Buch XXVIII v. Friedersdorff	1.20	4. Aufl.	1.80
Lucian v. Jacobitz. I. Bändchen. 2. Aufl.	1.20	— do. — II. 3. Aufl.	1.80
— do. — II. Bändch. 2. Aufl.	1.20	— Annalen v. Draeger. I. 4. Aufl.	2.40
— do. — III. Bändchen	1.20	— II. 3. Aufl.	2.25
Lykurg's Redeg. Leokrat. v. Rehdantz	2.25	— Agricola von Draeger. 4. Aufl.	— 60
Lysias' Reden v. Frobergger. I. Bd.		— dialogus von Andresen. 2. Aufl.	— 90
2. Auflage v. Gebauer.	4.50	Terentius Haution Timorumenos	
— do. — II. u. III. Band . &	1.50	von Wagner. [Vergriffen] . . .	1.20
— do. — kleinere Ausgabe . . .	3.—	— Phormio von Dziatzko. 2. Aufl.	1.50
Auch in 2 Heften	1.50	— Adelphoe von Dziatzko . . .	1.50
Orid's Metamorphosen v. Siebelis		Theokrit v. Fritzsche. 3. Aufl. v. Hiller	2.70
u. Polle. I. Heft. 13. Aufl.	1.50	Thukydid's von Böhme. I. Band.	
— II. Heft. 11. Aufl.	1.50	1. Heft. 5. Aufl. v. Widmann.	1.50
— Fasten von Peter. I. 2. Aufl.	2.70	— do. — I. Bd. 2. Hft. 4. Aufl.	1.50
— do. — II. 2. Aufl.	— 90	— do. — II. „ 1. „ 4. Aufl.	
Phaedrus v. Siebelis. 5. Aufl. v. Eckstein	— 75	von Widmann	1.50
Platon's Schriften. I. Bdchn.: Die		— do. — II. Bd. 2. Hft. 3. Aufl.	1.50
Vertheidigungsrede d. Sokrates		Vergils Aenels von Kappes. I. Heft.	
u. Kriton von Cron. 8. Aufl. . . .	1.—	4. Aufl.	1.20
— do. — II. Bdchn.: Gorgias		— do. — II. 3. Aufl.	1.20
von J. Deuschle. 4. Aufl.	2.10	— do. — III. 2. Aufl.	1.20
— do. — Anhang v. Deuschle . . .	— 90	— do. — IV. 2. Aufl.	1.20
— do. — III. Bdchn.: Laches		— Bucolica u. Georgica v. Kappes	1.50
von Cron. 4. Aufl.	— 75	Xenophons Anabasis v. Vollbrecht.	
— do. — III. 2: Euthyphron		2 Bdchn. 8. u. 6. Aufl. . . &	1.50
von M. Wohlrab. 2. Aufl.	— 45	— Memorabillen von R. Kühner.	
— do. — IV. Bdchn.: Prota-		4. Aufl.	1.50
goras von J. Deuschle. 4. Aufl.	1.50	— Cyropädie von Breitenbach.	
— do. — V. Bdchn.: Symposion		1. Heft. 3. Aufl.	1.50
von Hug. 2. Aufl.	3.—	— do. — 2. Heft. 3. Auflage	1.50
— do. — VI. Bdchn.: Phaedon		— Griechische Geschichte von	
von Wohlrab. 2. Aufl.	1.50	Büchensschütz. I. Bdchn. 5. Aufl.	1.50
Plauti Trinum. v. E. J. Brix. 3. Aufl.	1.20	— do. — II. Bdchn. 4. Aufl.	1.50
— Captivi v. E. J. Brix. 4. Aufl.	1.—		

A. W. Stratton
1893.

PLATONIS
HIPPIAS UTERQUE, IO,
MENEXENUS.

ACCEDIT INCERTI

CLITOPHO.

EX RECOGNITIONE

CAROLI FRIDERICI HERMANNI.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXVII.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

ΙΠΠΙΑΣ ΜΕΙΖΩΝ

[ἢ περὶ τοῦ καλοῦ, ἀνατρεπτικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΠΠΙΑΣ.

St.

III.

P.

I. Ἰππίας ὁ καλός τε καὶ σοφός, ὡς διὰ χρόνου ἡμῖν 281
κατήρας εἰς τὰς Ἀθήνας.

ΙΠ. Οὐ γὰρ σχολή, ὦ Σώκρατες. ἢ γὰρ Ἥλις ὅταν
τι δέηται διαπράξασθαι πρὸς τινὰ τῶν πόλεων, αἰεὶ ἐπὶ
πρωτόν ἐμὲ ἔρχεται τῶν πολιτῶν αἰρουμένη πρεσβευτήν,
ἡγουμένη δικαστήν καὶ ἄγγελον ἰκανώτατον εἶναι τῶν
λόγων, οἳ ἂν παρὰ τῶν πόλεων ἐκάστων λέγονται. πολ- B
λάκις μὲν οὖν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις ἐπρέσβευσα, πλείστα
δὲ καὶ περὶ πλείστων καὶ μεγίστων εἰς Λακεδαιμόνα· διὸ
δή, ὃ σὺ ἐρωτᾷς, οὐ θαμίξω εἰς τοῦσδε τοὺς τόπους.

ΣΩ. Τοιοῦτον μέντοι, ὦ Ἰππία, ἔστι τὸ τῇ ἀληθείᾳ
σοφόν τε καὶ τέλειον ἄνδρα εἶναι. σὺ γὰρ καὶ ἰδία ἰκανὸς
εἶ παρὰ τῶν νέων πολλὰ χρήματα λαμβάνων ἔτι πλείω
ὠφελεῖν ὧν λαμβάνεις, καὶ αὐτὴ δημοσίᾳ τὴν σαντοῦ πόλιν C
ἰκανὸς εὐεργετεῖν, ὥσπερ χρὴ τὸν μέλλοντα μὴ καταφρο-
νήσεσθαι ἀλλ' εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς. ἀτάρ, ὦ
Ἰππία, τί ποτε τὸ αἴτιον, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι, ὧν ὀνό-
ματα μεγάλα λέγεται ἐπὶ σοφία, Πιττακοῦ τε καὶ Βίαντος
καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν Μιλήσιον Θαλῆν καὶ ἔτι τῶν ὕστερον
μέχρι Ἀναξαγόρου, ὡς ἢ πάντες ἢ οἱ πολλοὶ αὐτῶν φαί-
νονται ἀπεχόμενοι τῶν πολιτικῶν πράξεων;

ΙΠ. Τί δ' οἶμι, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γε ἢ ἀδύνατοι

D ἦσαν καὶ οὐχ ἱκανοὶ ἐξικνεῖσθαι φρονήσει ἐπ' ἀμφοτέρα, τὰ τε κοινὰ καὶ τὰ ἴδια;

II. ΣΩ. Ἄρ' οὖν πρὸς Διός, ὥσπερ αἱ ἄλλαι τέχναι ἐπιδεδώκασιν καὶ εἰσὶ παρὰ τοὺς νῦν δημιουργοὺς οἱ παλαιοὶ φαῦλοι, οὕτω καὶ τὴν ὑμετέραν τῶν σοφιστῶν τέχνην ἐπιδεδωκέναι φῶμεν καὶ εἶναι τῶν ἀρχαίων τοὺς περὶ τὴν σοφίαν φαύλους πρὸς ὑμᾶς;

III. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Εἰ ἄρα νῦν ἡμῖν, ὦ Ἰππία, ὁ Βίας ἀναβιῶη, 282 γέλωτ' ἂν ὄφλοι πρὸς ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ τὸν Δαίδαλόν φασι οἱ ἀνδριαντοποιοί, νῦν εἰ γενόμενος τοιαῦτ' ἐργάζοιτο οἷα ἦν ἀφ' ὧν τοῦνομ' ἔσχε, καταγέλαστον ἂν εἶναι.

III. Ἔστι μὲν ταῦτα, ὦ Σώκρατες, οὕτως, ὡς σὺ λέγεις· εἰώθα μέντοι ἔγωγε τοὺς παλαιούς τε καὶ προτέρους ἡμῶν προτέρους τε καὶ μᾶλλον ἐγκωμιάζειν ἢ τοὺς νῦν, εὐλαβούμενος μὲν φθόνον τῶν ζώντων, φοβούμενος δὲ μῆνιν τῶν τετελευτηκότων.

B ΣΩ. Καλῶς γε σὺ, ὦ Ἰππία, νομίζων τε καὶ διανοούμενος, ὡς ἔμοιγε δοκεῖς. συμμαρτυρῆσαι δέ σοι ἔχω, ὅτι ἀληθῆ λέγεις, καὶ τῷ ὄντι ὑμῶν ἐπιδέδωκεν ἡ τέχνη πρὸς τὸ καὶ τὰ δημόσια πράττειν δύνασθαι μετὰ τῶν ἰδίων. Γοργίας τε γὰρ οὗτος ὁ Λεοντίνος σοφιστῆς δεῦρο ἀφίκετο δημοσίᾳ οἰκοθεν πρεσβεύων, ὡς ἱκανώτατος ὢν Λεοντίνων τὰ κοινὰ πράττειν, καὶ ἔν τε τῷ δήμῳ ἔδοξεν ἄριστα εἰπεῖν, καὶ ἰδίᾳ ἐπιδείξεις ποιούμενος καὶ συνῶν C τοῖς νέοις χρήματα πολλὰ εἰργάσατο καὶ ἔλαβεν ἐκ τῆσδε τῆς πόλεως· εἰ δὲ βούλει, ὁ ἡμέτερος ἑταῖρος Πρόδικος οὗτος πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε δημοσίᾳ ἀφίκετο, ἀτὰρ τὰ τελευταῖα ἐναγχος ἀφικόμενος δημοσίᾳ ἐκ Κέω λέγων τ' ἐν τῇ βουλῇ πάνυ εὐδοκίμησε καὶ ἰδίᾳ ἐπιδείξεις ποιούμενος καὶ τοῖς νέοις συνῶν χρήματα ἔλαβε θαυμαστά ὅσα. τῶν δὲ παλαιῶν ἐκείνων οὐδεὶς πώποτε ἠξίωσεν ἀργύριον

μισθὸν πράξασθαι οὐδ' ἐπιδείξεις ποιήσασθαι ἐν παντο-
 दाποῖς ἀνθρώποις τῆς ἑαυτοῦ σοφίας· οὕτως ἦσαν εὐή- D
 θεις καὶ ἐλελήθει αὐτοὺς ἀργύριον ὡς πολλοῦ ἄξιον εἶη.
 τούτων δ' ἑκάτερος πλεον ἀργύριον ἀπὸ σοφίας εἰργασται
 ἢ ἄλλος δημιουργὸς ἀφ' ἧς τινὸς τέχνης· καὶ ἔτι πρότε-
 ρος τούτων Πρωταγόρας.

III. III. Οὐδὲν γάρ, ὦ Σώκρατες, οἶσθα τῶν κα-
 λῶν περὶ τοῦτο. εἰ γὰρ εἰδείης, ὅσον ἀργύριον εἰργασμαι
 ἐγώ, θαυμάσαις ἄν· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐγὼ, ἀφικόμενος δέ
 ποτε εἰς Σικελίαν, Πρωταγόρου ἀντόθι ἐπιδημοῦντος καὶ E
 εὐδοκιμοῦντος καὶ πρεσβυτέρου ὄντος [καὶ] πολὺν νεώτε-
 ρος ὢν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πάνν πλεον ἢ πεντήκοντα καὶ
 ἑκατὸν μνᾶς εἰργασάμην, καὶ ἐξ ἑνός γε χωρίου πάνν σμι-
 κροῦ, Ἴνυκοῦ, πλεον ἢ εἴκοσι μνᾶς· καὶ τοῦτο ἐλθὼν
 εἰκαθε φέρων τῷ πατρὶ ἔδωκα, ὥστε ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλ-
 λους πολίτας θαυμάζειν τε καὶ ἐκπεπληχθαι. καὶ σχεδόν
 τι οἶμαι ἐμὲ πλείω χρήματα εἰργάσθαι ἢ ἄλλους σύνδυο
 οὔστινας βούλει τῶν σοφιστῶν.

ΣΩ. Καλὸν γε, ὦ Ἰππία, λέγεις καὶ μέγα τεκμήριον
 σοφίας τῆς τε σεαυτοῦ καὶ τῶν νῦν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς 283
 ἀρχαίους, ὅσον διαφέρουσι. τῶν γὰρ προτέρων περὶ Ἀνα-
 ξαγόρου λέγεται πολλὴ ἀμαθία κατὰ τὸν σὸν λόγον· τού-
 ναντίον γὰρ Ἀναξαγόρα φασὶ συμβῆναι ἢ ὑμῖν· κατα-
 λειφθέντων γὰρ αὐτῷ πολλῶν χρημάτων καταμελῆσαι
 καὶ ἀπολέσαι πάντα· οὕτως αὐτὸν ἀνόητα σοφίζεσθαι.
 λέγουσι δὲ καὶ περὶ ἄλλων τῶν παλαιῶν ἕτερα τοιαῦτα.
 τοῦτο μὲν οὖν μοι δοκεῖς καλὸν τεκμήριον ἀποφαίνειν
 περὶ σοφίας τῶν νῦν πρὸς τοὺς προτέρους, καὶ πολλοῖς B
 συνδοκεῖ, ὅτι τὸν σοφὸν αὐτὸν αὐτῷ μάλιστα δεῖ σοφὸν
 εἶναι· τούτου δ' ὄρος ἐστὶν ἄρα, ὅς ἂν πλείστον ἀργύριον
 ἐργάσῃται.

IV. Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς ἐχέτω· τόδε δέ μοι εἶπέ,

σὺ αὐτὸς πόθεν πλεῖστον ἀργύριον εἰργάσω τῶν πόλεων εἰς ἃς ἀφικνεῖ; ἢ δῆλον ὅτι ἐκ Λακεδαιμόνος, οἷπερ καὶ πλειστάκις ἀφίξαι;

ΙΠ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς φῆς; ἀλλ' ἐλάχιστον;

C ΙΠ. Οὐδὲν μὲν οὖν τὸ παράπαν πάποτε.

ΣΩ. Τέρας λέγεις καὶ θαυμαστόν, ὦ Ἰππία. καί μοι εἶπέ· ἢ σοφία ἢ σὴ οὐχ οἶα τοὺς συνόντας αὐτῇ καὶ μανθάνοντας εἰς ἀρετὴν βελτίους ποιεῖν;

ΙΠ. Καὶ πολὺ γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλὰ τοὺς μὲν Ἴνυκηνῶν υἱεῖς οἷός τε ἦσθα ἀμείνους ποιῆσαι, τοὺς δὲ Σπαρτιατῶν ἡδυνάταις;

ΙΠ. Πολλοῦ γε δέω.

ΣΩ. Ἄλλὰ δῆτα Σικελιωῖται μὲν ἐπιθυμοῦσιν ἀμείνους γίνεσθαι, Λακεδαιμόνιοι δ' οὐ;

D ΙΠ. Πάντως γέ που, ὦ Σώκρατες, καὶ Λακεδαιμόνιοι.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν χρημάτων ἐνδεία ἔφευγον τὴν σὴν ὀμιλίαν;

ΙΠ. Οὐ δῆτα, ἐπεὶ ἱκανὰ αὐτοῖς ἐστίν.

ΣΩ. Τί δῆτ' ἂν εἴη, ὅτι ἐπιθυμοῦντες καὶ ἔχοντες χρήματα, καὶ σοῦ δυναμένου τὰ μέγιστα αὐτοὺς ὠφελεῖν, οὐ πλήρη σε ἀργυρίου ἀπέπεμψάν; ἀλλ' ἐκεῖνο, μῶν μὴ Λακεδαιμόνιοι σοῦ βέλτιον ἂν παιδεύσειαν τοὺς αὐτῶν παῖδας; ἢ τοῦτο φῶμεν οὕτω, καὶ σὺ συγχωρεῖς;

E ΙΠ. Οὐδ' ὀπωστιοῦν.

ΣΩ. Πότερον οὖν τοὺς νέους οὐχ οἷός τ' ἦσθα πείθειν ἐν Λακεδαιμόνι, ὡς σοὶ ξυνόντες πλεον ἂν εἰς ἀρετὴν ἐπιδιδοῖεν ἢ τοῖς ἑαυτῶν, ἢ τοὺς ἐκείνων πατέρας ἡδυνάταις πείθειν, ὅτι σοὶ χρὴ παραδιδόναι μᾶλλον ἢ αὐτοὺς ἐπιμελεῖσθαι, εἷπερ τι τῶν υἱῶν κήδονται; οὐ γάρ που ἐφθόρουν γε τοῖς ἑαυτῶν παισὶν ὡς βελτίστοις γενέσθαι.

ΙΠ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε φθονεῖν.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν εὐνομός γ' ἢ Λακεδαιμίων.

ΙΠ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἐν δέ γε ταῖς εὐνόμοις πόλεσι τιμιώτατον ἢ 284
αρετή.

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Σὺ δὲ ταύτην παραδιδόναι ἄλλω κάλλιστ' ἀν-
θρώπων ἐπίστασαι.

ΙΠ. Καὶ πολὺ γε, ὦ Σώκρατες.

V. ΣΩ. Ὁ οὖν κάλλιστ' ἐπιστάμενος ἰππικὴν πα-
ραδιδόναι ἄρ' οὐκ ἂν ἐν Θετταλίᾳ τῆς Ἑλλάδος μάλιστα
τιμῶτο καὶ πλεῖστα χρήματα λαμβάνοι, καὶ ἄλλοθι ὅπου
τοῦτο σπουδάξοιτο;

ΙΠ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Ὁ δὴ δυνάμενος παραδιδόναι τὰ πλεῖστου ἄξια
μαθήματα εἰς ἀρετὴν οὐκ ἐν Λακεδαιμόνι μάλιστα τιμή- B
σεται καὶ πλεῖστα ἐργάσεται χρήματα, ἂν βούληται, καὶ
ἐν ἄλλῃ πόλει, ἢ τις τῶν Ἑλληνίδων εὐνομεῖται, ἀλλ' ἐν
Σικελίᾳ, ὦ ἔταῖρε, οἷοι μᾶλλον καὶ ἐν Ἰννοκῶ; ταῦτα πει-
θώμεθα, ὦ Ἰππία; ἔὰν γὰρ σὺ κελεύῃς, πειστέον.

ΙΠ. Οὐ γὰρ πάτριον, ὦ Σώκρατες, Λακεδαιμονίοις
κινεῖν τοὺς νόμους, οὐδὲ παρὰ τὰ εἰωθότα παιδεύειν τοὺς
νείεις.

ΣΩ. Πῶς λέγεις; Λακεδαιμονίοις οὐ πάτριον ὀρ-
θῶς πράττειν ἀλλ' ἔξαμαρτάνειν; C

ΙΠ. Οὐκ ἂν φαίην ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἂν πράττοιεν βέλτιον ἀλλὰ μὴ
χεῖρον παιδεύοντες τοὺς νέους;

ΙΠ. Ὄρθῶς· ἀλλὰ ξενικὴν παιδείαν οὐ νόμιμον
αὐτοῖς παιδεύειν, ἐπεὶ εὐ ἴσθι, εἴπερ τις ἄλλος ἐκεῖθεν
χρήματα ἔλαβε πρόποτε ἐπὶ παιδεύσει, καὶ ἐμὲ ἂν λαβεῖν

πολὺ μάλιστα· χαίρουσι γοῦν ἀκούοντες ἐμοῦ καὶ ἐκαι-
νοῦσιν· ἀλλ', ὃ λέγω, οὐ νόμος.

ΣΩ. Νόμον δὲ λέγεις, ὦ Ἰππία, βλάβην πολεως
D εἶναι ἢ ὠφέλειαν;

ΙΠ. Τίθεται μὲν, οἶμαι, ὠφελείας ἔνεκα, ἐνίοτε δὲ
καὶ βλάπτει, ἐὰν κακῶς τεθῇ ὁ νόμος.

ΣΩ. Τί δέ; οὐχ ὡς ἀγαθὸν μέγιστον πόλει τίθεται
τὸν νόμον οἱ τιθέμενοι; καὶ ἄνευ τούτου μετὰ εὐνομίας
ἀδύνατον οἰκεῖν;

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ὅταν ἄρα ἀγαθοῦ ἀμάρτωσιν οἱ ἐπιχειροῦντες
τοὺς νόμους τιθέναί, νομίμου τε καὶ νόμου ἡμαρτήκασιν·
ἢ πῶς λέγεις;

E ΙΠ. Τῷ μὲν ἀκριβεῖ λόγῳ, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχει·
οὐ μέντοι εἰσώθασιν ἄνθρωποι ὀνομάξειν οὕτως.

ΣΩ. Πότερον, ὦ Ἰππία, οἱ εἰδότες ἢ οἱ μὴ εἰδότες;

ΙΠ. Οἱ πολλοί.

ΣΩ. Εἰσὶ δ' οὗτοι οἱ εἰδότες τὰληθές, οἱ πολλοί;

ΙΠ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν που οἱ γ' εἰδότες τὸ ὠφελιμώτερον
τοῦ ἀνωφελεστέρου νομιμώτερον ἡγοῦνται τῇ ἀληθείᾳ
πᾶσιν ἀνθρώποις· ἢ οὐ συγχωρεῖς;

ΙΠ. Ναί, συγχωρῶ, ὅτι γε τῇ ἀληθείᾳ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔστι τε καὶ ἔχει οὕτως, ὡς οἱ εἰδότες
ἡγοῦνται;

ΙΠ. Πάνυ γε.

285 VI. ΣΩ. Ἔστι δέ γε Λακεδαιμονίοις, ὡς σὺ φῆς,
ὠφελιμώτερον τὴν ὑπὸ σοῦ παιδεύειν, ξευικὴν οὖσαν,
παιδεύεσθαι μᾶλλον ἢ τὴν ἐπιχωρίαν.

ΙΠ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ὅτι τὰ ὠφελιμώτερα νομιμώτερα ἔστι,
καὶ τοῦτο λέγεις, ὦ Ἰππία:

ΙΠ. Εἶπον γάρ.

ΣΩ. Κατὰ τὸν σὸν ἄρα λόγον τοῖς Λακεδαιμονίων νέεσιν ὑπὸ Ἰππίου παιδεύεσθαι νομιμώτερόν ἐστιν, ὑπὸ δὲ τῶν πατέρων ἀνομώτερον, εἶπερ τῷ ὄντι ὑπὸ σοῦ πλείω ὠφεληθήσονται.

ΙΠ. Ἀλλὰ μὴν ὠφεληθήσονται, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Παρανομοῦσιν ἄρα Λακεδαιμόνιοι οὐ διδόντες B σοι χρυσίον καὶ ἐπιτρέποντες τοὺς αὐτῶν νέεις.

ΙΠ. Συγχωρῶ ταῦτα· δοκεῖς γάρ μοι τὸν λόγον πρὸς ἐμοῦ λέγειν, καὶ οὐδέν με δεῖ αὐτῷ ἐναντιοῦσθαι.

ΣΩ. Παρανόμους μὲν δὴ, ὦ ἑταῖρε, τοὺς Λάκωνας εὐρίσκομεν, καὶ ταῦτ' εἰς τὰ μέγιστα, τοὺς νομιμωτάτους δοκοῦντας εἶναι. ἐπαινοῦσι δὲ δὴ σε πρὸς θεῶν, ὦ Ἰππία, καὶ χαίρουσιν ἀκούοντες ποῖα; ἢ δῆλον δὴ ὅτι ἐκεῖνα, ἃ σὺ κάλλιστα ἐπίστασαι, τὰ περὶ τὰ ἄστρα τε καὶ τὰ οὐράνια C πάθῃ;

ΙΠ. Οὐδ' ὀπωστιοῦν· ταῦτά γε οὐδ' ἀνέχονται.

ΣΩ. Ἀλλὰ περὶ γεωμετρίας τι χαίρουσιν ἀκούοντες;

ΙΠ. Οὐδαμῶς, ἐπεὶ οὐδ' ἀριθμεῖν ἐκείνων γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλοὶ ἐπίστανται.

ΣΩ. Πολλοῦ ἄρα δέουσι περὶ γε λογισμῶν ἀνέχεσθαι σου ἐπιδεικνυμένου.

ΙΠ. Πολλοῦ μέντοι νῆ Δία.

ΣΩ. Ἀλλὰ δῆτα ἐκεῖνα, ἃ σὺ ἀκριβέστατα ἐπίστασαι ἀνθρώπων διαιρεῖν, περὶ τε γραμμάτων δυνάμεως καὶ D συλλαβῶν καὶ ῥυθμῶν καὶ ἁρμονιῶν;

ΙΠ. Περὶ ποίων, ὦ γαθέ, ἁρμονιῶν καὶ γραμμάτων;

ΣΩ. Ἀλλὰ τίνα μὴν ἐστίν, ἃ ἠδέως σου ἀκροῶνται καὶ ἐπαινοῦσιν; αὐτός μοι εἶπέ, ἐπειδὴ ἐγὼ οὐχ εὐρίσκω.

ΙΠ. Περὶ τῶν γενῶν, ὦ Σώκρατες, τῶν τε ἡρώων καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν κατοικίσεων, ὡς τὸ ἀρχαῖον ἐκτίσθησαν αἱ πόλεις, καὶ συλλήβδην πάσης τῆς ἀρχαιο-

λογίας ἥδιστα ἀκροῶνται, ὥστ' ἔγωγε δι' αὐτοὺς ἠνάγκασμαι ἐκμεμαθημέναι τε καὶ ἐκμεμελετημέναι πάντα τὰ τοιαῦτα.

ΣΩ. Ναὶ μὰ Δί', ὦ Ἰππία, εὐτύχηκάς γε, ὅτι Λακεδαιμόνιοι οὐ χείρουσιν, ἂν τις αὐτοῖς ἀπὸ Σόλωνος τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἡμετέρους καταλέγη· εἰ δὲ μή, πράγματ' ἂν εἶχες ἐκμανθάνων.

ΙΠ. Πόθεν, ὦ Σώκρατες; ἅπαξ ἀκούσας πεντήκοντα ὀνόματα ἀπομνημονεύσω.

286 VII. ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις, ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐνενόησα ὅτι τὸ μνημονικὸν ἔχεις· ὥστ' ἐννοῶ ὅτι εἰκότως σοι χείρουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἅτε πολλὰ εἰδότι, καὶ χρῶνται ὥσπερ ταῖς πρεσβύτισιν οἱ παῖδες πρὸς τὸ ἠδέως μυθολογῆσαι.

ΙΠ. Καὶ ναὶ μὰ Δί', ὦ Σώκρατες, περὶ γε ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ ἔναγχος αὐτόθι εὐδοκίμησα διεξιῶν, ἃ χρὴ τὸν νέον ἐπιτηδεύειν. ἔστι γάρ μοι περὶ αὐτῶν παγκάλως λόγος συγκεείμενος, καὶ ἄλλως εὖ διακειμένος καὶ τοῖς ὀνόμασι· πρόσχημα δέ μοι ἔστι καὶ ἀρχὴ τοιάδε τις τοῦ λόγου. ἐπειδὴ ἡ Τροία ἦλω, λέγει ὁ λόγος ὅτι Β Νεοπτόλεμος Νέστορα ἔροιτο, ποῖά ἐστι καλὰ ἐπιτηδεύματα, ἃ ἂν τις ἐπιτηδεύσας νέος ὦν εὐδοκιμώτατος γένοιτο· μετὰ ταῦτα δὴ λέγων ἔστιν ὁ Νέστωρ καὶ ὑποτιθέμενος αὐτῷ πάμπολλα νόμιμα καὶ πάγκαλα. τοῦτον δὴ καὶ ἐκεῖ ἐπεδειξάμην καὶ ἐνθάδε μέλλω ἐπιδεικνύναι εἰς τρίτην ἡμέραν, ἐν τῷ Φειδοστράτου διδασκαλειῷ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄξια ἀκοῆς· ἐδεήθη γάρ μου Εὐδίκος ὁ Ἀπημάντου. ἀλλ' ὅπως παρέσει καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλους C ἄξις, οἵτινες ἱκανοὶ ἀκούσαντες κρῖναι τὰ λεγόμενα.

VIII. ΣΩ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἔσται, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, ὦ Ἰππία. νυνὶ μέντοι βραχὺ τί μοι περὶ αὐτοῦ ἀπόκριναι· καὶ γάρ με εἰς καλὸν ὑπέμνησας. ἔναγχος γάρ τις, ὦ

ἄριστε, εἰς ἀπορίαν με κατέβαλεν ἐν λόγοις τισὶ τὰ μὲν ψέγοντα ὡς αἰσχροῦ, τὰ δ' ἐπαινοῦντα ὡς καλὰ, οὕτω πως ἐρόμενος καὶ μάλα ὑβριστικῶς· πόθεν δέ μοι σύ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οἶσθα ὅποια καλὰ καὶ αἰσχροῦ; ἐπεὶ φέρε, ἔχοις D ἂν εἰπεῖν τί ἐστὶ τὸ καλόν; καὶ ἐγὼ διὰ τὴν ἐμὴν φανλότητα ἠποροῦμένην τε καὶ οὐκ εἶχον αὐτῷ κατὰ τρόπον ἀποκρίνασθαι· ἀπιῶν οὖν ἐκ τῆς συνουσίας ἐμαντῶ τε ἄοργιζόμενην καὶ ἠνείδιζον, καὶ ἠπεύλου, ὅποτε πρώτου ὑμῶν τῶ τῶν σοφῶν ἐντύχοιμι, ἀκούσας καὶ μαθῶν καὶ ἐκμελετήσας λέναι πάλιν ἐπὶ τὸν ἐρωτήσαντα, ἀναμαχοῦμενος τὸν λόγον. νῦν οὖν, ὃ λέγω, εἰς καλὸν ἦκει, καὶ με διδάξον ἱκανῶς αὐτὸ τὸ καλόν ὃ τι ἐστὶ, καὶ πειρῶ E μοι ὃ τι μάλιστα ἀκριβῶς εἰπεῖν ἀποκρινόμενος, μὴ ἐξελεγχθῆεις τὸ δεύτερον αὐθις γέλωτα ὄφλω. οἶσθα γὰρ δὴ που σαφῶς, καὶ σμικρὸν που τοῦτ' ἂν εἴη μάθημα ὧν σὺ τῶν πολλῶν ἐπίστασαι.

ΙΠ. Σμικρὸν μέντοι νῆ Δί', ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδενὸς ἄξιον, ὡς ἔπος εἰπεῖν.

ΣΩ. Ῥαδίως ἄρα μαθήσομαι καὶ οὐδεὶς με ἐξελέγξει ἔτι.

ΙΠ. Οὐδεὶς μέντοι· φαῦλον γὰρ ἂν εἴη τὸ ἐμὸν πρᾶγμα καὶ ἰδιωτικόν. 287

ΣΩ. Εὐ γε νῆ τὴν Ἥραν λέγεις, ὦ Ἰππία, εἰ χειρῶσόμεθα τὸν ἄνδρα. ἀτὰρ μή τι κωλύω μιμούμενος ἐγὼ ἐκείνον, ἐὰν σοῦ ἀποκρινομένου ἀντιλαμβάνωμαι τῶν λόγων, ἵν' ὃ τι μάλιστα με ἐκμελετήσης; σχεδὸν γὰρ τι ἔμπειρός εἰμι τῶν ἀντιλήψεων. εἰ οὖν μή τί σοι διαφέρει, βούλομαι ἀντιλαμβάνεσθαι, ἵν' ἐρωμενεστέρον μάθω.

ΙΠ. Ἄλλ' ἀντιλαμβάνου. καὶ γὰρ, ὃ νῦν δὴ εἶπον, οὐ μέγα ἐστὶ τὸ ἐρώτημα, ἀλλὰ καὶ πολὺ τούτου χαλεπώτερα ἂν ἀποκρίνασθαι ἐγὼ σε διδάξαιμι, ὥστε μηδέν' ἀνθρώπων δύνασθαι σε ἐξελέγχειν. B

ΙΧ. ΣΩ. Φεῦ ὡς εὖ λέγεις· ἀλλ' ἄγ', ἐπειδὴ καὶ σὺ κελεύεις, φέρε ὅτι μάλιστα ἐκεῖνος γενόμενος πειρώμαι σε ἐρωτᾶν. εἰ γὰρ δὴ αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιδείξαιο ὃν φῆς, τὸν περὶ τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων, ἀκούσας, ἐπειδὴ παύσαιο λέγων, ἔροισ' ἂν οὐ περι ἄλλου πρότερον
C ἢ περὶ τοῦ καλοῦ, ἔθος γάρ τι τοῦτ' ἔχει, καὶ εἴποι ἂν· ὦ ξένε Ἥλειε, ἄρ' οὐ δικαιοσύνη δίκαιοί εἰσιν οἱ δίκαιοι; ἀποκρίναι δὴ, ὦ Ἰππία, ὡς ἐκείνου ἐρωτῶντος.

ΙΠ. Ἀποκρινούμαι ὅτι δικαιοσύνη.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔστι τι τοῦτο, ἢ δικαιοσύνη;

ΙΠ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σοφία οἱ σοφοί εἰσι σοφοὶ καὶ τῷ ἀγαθῷ πάντα τὰγαθὰ ἀγαθὰ;

ΙΠ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Οὐσί γέ τισι τούτοις· οὐ γὰρ δὴ που μὴ οὔσι γε.

ΙΠ. Οὔσι μέντοι.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ τὰ καλὰ πάντα τῷ καλῷ ἔστι καλὰ;

D ΙΠ. Naί, τῷ καλῷ.

ΣΩ. Ὅντι γέ τιτι τούτῳ;

ΙΠ. Ὅντι· ἀλλὰ τί γὰρ μέλλει;

ΣΩ. Εἰπέ δὴ, ὦ ξένε, φήσει, τί ἔστι τοῦτο τὸ καλόν;

ΙΠ. Ἄλλο τι οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅ τοῦτο ἐρωτῶν δει-
ται πυνθέσθαι ἢ τί ἔστι καλόν;

ΣΩ. Οὐ μοι δοκεῖ, ἀλλ' ὅτι ἔστι τὸ καλόν, ὦ Ἰππία.

ΙΠ. Καὶ τί διαφέρει τοῦτ' ἐκείνου;

ΣΩ. Οὐδέν σοι δοκεῖ;

ΙΠ. Οὐδέν γὰρ διαφέρει.

ΣΩ. Ἄλλὰ μέντοι δηλον ὅτι σὺ κάλλιον οἶσθα.
ομως δέ, ὦ γαθέ, ἄθρει· ἐρωτᾶ γὰρ σε οὐ τί ἔστι καλόν,
E ἀλλ' ὅ τί ἔστι τὸ καλόν.

ΙΠ. Μανθάνω, ὦ γαθέ, καὶ ἀποκρινούμαι γε αὐτῷ

ὅ τί ἐστι τὸ καλόν, καὶ οὐ μὴ ἐλεγχθῶ. ἔστι γάρ, ὡς Σώκρατες, εὖ ἴσθι, εἰ δεῖ τάληθές λέγειν, παρθένος καλὴ καλόν.

ΣΩ. Καλῶς γε, ὡς Ἰππία, νῆ τὸν κύνα καὶ εὐδόξως ἀπεκρίνω. ἄλλο τι οὖν, ἂν ἐγὼ τοῦτο ἀποκρίνωμαι, τὸ ἐρωτώμενόν τε ἀποκεκριμένος ἔσομαι καὶ ὀρθῶς, καὶ οὐ 288 μὴ ποτε ἐλεγχθῶ;

ΙΠ. Πῶς γὰρ ἂν, ὡς Σώκρατες, ἐλεγχθείης, ὅ γε πᾶσι δοκεῖ καὶ πάντες σοι μαρτυρήσουσιν οἱ ἀκούοντες ὅτι ὀρθῶς λέγεις;

ΣΩ. Εἶεν· πάνν μὲν οὖν. φέρε δὴ, ὡς Ἰππία, πρὸς ἐμαυτὸν ἀναλάβω ὃ λέγεις. ὁ μὲν ἐρήσεται με οὕτωςί πως· ἴθι μοι, ὡς Σώκρατες, ἀπόκρισαι· ταῦτα πάντα ἀφῆς καλὰ εἶναι, εἰ τί ἐστὶν αὐτὸ τὸ καλόν, ταῦτ' ἂν εἴη καλὰ; ἐγὼ δὲ δὴ ἐρῶ ὅτι εἰ παρθένος καλὴ [καλόν ἐστι, δι' ὃ ταῦτ' ἂν εἴη καλὰ].

ΙΠ. Οἶει οὖν ἔτι αὐτὸν ἐπιχειρήσειν σε ἐλέγχειν ὡς Β οὐ καλόν ἐστὶν ὃ λέγεις, ἢ ἂν ἐπιχειρήσῃ, οὐ καταγέλαστον ἔσεσθαι;

ΣΩ. Ὅτι μὲν ἐπιχειρήσει, ὡς θαυμάσιε, εὖ οἶδα· εἰ δ' ἐπιχειρήσας ἔσται καταγέλαστος, αὐτὸ δείξει. ἂ μέντοι ἐρεῖ, ἐθέλω σοι λέγειν.

ΙΠ. Λέγε δὴ.

Χ. ΣΩ. Ὡς γλυκὺς εἶ, φήσει, ὡς Σώκρατες. θήλεια δ' ἵππος καλὴ οὐ καλόν, ἣν καὶ ὁ θεὸς ἐν τῷ χρησμῷ ἐπήνεσε; τί φήσομεν, ὡς Ἰππία; ἄλλο τι ἢ φῶμεν καὶ τὴν ἵπ- C πον καλὸν εἶναι, τὴν γε καλήν; πῶς γὰρ ἂν τολμῶμεν ἔξαρνοι εἶναι τὸ καλόν μὴ οὐ καλόν εἶναι;

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις, ὡς Σώκρατες· ἐπεὶ τοι καὶ ὀρθῶς αὐτὸ ὁ θεὸς εἶπε· πάγκαλαι γὰρ παρ' ἡμῖν ἵπποι γίνονται.

ΣΩ. Εἶεν, φήσει δὴ· τί δὲ λύρα καλή; οὐ καλόν; φῶμεν, ὡς Ἰππία;

III. Ναί.

ΣΩ. Ἐρεῖ τοίνυν μετὰ τοῦτ' ἐκεῖνος, σχεδόν τι εὐ οἶδα ἐκ τοῦ τρόπου τεκμαιρόμενος· ὦ βέλτιστε σύ, τί δὲ χύτρα καλή; οὐ καλὸν ἄρα;

D III. Ὡς Σώκρατες, τίς δ' ἔστιν ὁ ἄνθρωπος; ὡς ἀπαίδευτός τις, ὃς οὕτω φαῦλα ὀνόματα ὀνομάζειν τολμᾷ ἐν σεμνῷ πράγματι.

ΣΩ. Τοιοῦτός τις, ὦ Ἰππία, οὐ κομψὸς ἀλλὰ συρφετός, οὐδὲν ἄλλο φροντίζων ἢ τὸ ἀληθές. ἀλλ' ὅμως ἀποκριτέον τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἔγωγε προαποφαινομαι· εἶπερ ἢ χύτρα κεκεραμευμένη εἴη ὑπ' ἀγαθοῦ κεραμέως λεία καὶ στρογγύλη καὶ καλῶς ὠπτημένη, οἶαι τῶν καλῶν χυτρῶν εἰσὶ τινες δῖοι, τῶν ἕξ χόας χωρουσῶν, πάγ-
E καλαι, εἰ τοιαύτην ἐρωτῶ χύτραν, καλὴν ὁμολογητέον εἶναι. πῶς γὰρ ἂν φαῖμεν καλὸν ὄν μὴ καλὸν εἶναι;

III. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ χύτρα, φήσει, καλὴ καλόν; ἀποκρίνου.

III. Ἄλλ' οὕτως, ὦ Σώκρατες, ἔχει, οἶμαι· καλὸν μὲν καὶ τοῦτο τὸ σκευὸς ἔστι καλῶς εἰργασμένον, ἀλλὰ τὸ ὄλον τοῦτο οὐκ ἔστιν ἄξιον κρίνειν ὡς ὄν καλὸν πρὸς ἵππον τε καὶ παρθένον καὶ τᾶλλα πάντα τὰ καλά.

289 ΣΩ. Εἶεν· μανθάνω, ὦ Ἰππία, ὡς ἄρα χρὴ ἀντιλέγειν πρὸς τὸν ταῦτα ἐρωτῶντα τάδε· ὦ ἄνθρωπε, ἀγνοεῖς ὅτι τὸ τοῦ Ἡρακλείτου εὖ ἔχει, ὡς ἄρα πιθήκων ὁ κάλλιστος αἰσχροὺς ἀνθρωπεύει γένει συμβάλλειν, καὶ χυτρῶν ἢ καλλίστη αἰσχροὺς παρθένων γένει συμβάλλειν, ὡς φησι Ἰππίας ὁ σοφός. οὐχ οὕτως, ὦ Ἰππία;

III. Πάνν μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, ὀρθῶς ἀπεκρίνω.

XI. ΣΩ. Ἄκουε δὴ. μετὰ τοῦτο γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι φήσει· τί δέ, ὦ Σώκρατες; τὸ τῶν παρθένων γένος θεῶν
B γένει ἂν τις συμβάλλῃ, οὐ ταῦτὸν πείσεται ὅπερ τὸ τῶν

γυτρῶν τῷ τῶν παρθένων συμβαλλόμενον; οὐχ ἢ καλλίστη παρθένος αἰσχρὰ φανεῖται; ἢ οὐ καὶ Ἡράκλειτος ταῦτον τοῦτο λέγει, ὃν σὺ ἐπάγει, ὅτι ἀνθρώπων ὁ σοφώτατος πρὸς θεὸν πίθηκος φανεῖται καὶ σοφία καὶ κάλλει καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν; ὁμολογήσωμεν, Ἰππία, τὴν καλλίστην παρθένου πρὸς θεῶν γένος αἰσχρὰν εἶναι;

ΙΠ. Τίς γὰρ ἂν ἀντεῖποι τούτῳ γε, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἄν τοίνυν ταῦτα ὁμολογήσωμεν, γελάσεται τε καὶ ἐρεῖ· ὦ Σώκρατες, μέμνησαι οὖν ὅ τι ἠρωτήθης; ἔγωγε, φήσω, ὅτι αὐτὸ τὸ καλὸν ὅ τί ποτ' ἔστιν. ἔπειτα, φήσει, ἐρωτηθεὶς τὸ καλὸν ἀποκρίνει, ὃ τυγχάνει ὄν, ὡς αὐτὸς φῆς, οὐδὲν μᾶλλον καλὸν ἢ αἰσχρὸν; ἔοικε, φήσω· ἢ τί μοι συμβουλευεῖς, ὦ φίλε, φάναι;

ΙΠ. Τοῦτ' ἔγωγε· καὶ δὴ πρὸς γε θεοὺς ὅτι οὐ καλὸν τὸ ἀνθρώπειον γένος, ἀληθῆ ἐρεῖ.

ΣΩ. Εἰ δέ σε ἠρόμην, φήσει, ἐξ ἀρχῆς, τί ἐστι καλὸν τε καὶ αἰσχρὸν, εἰ μοι ἄπερ νῦν ἀπεκρίνω, ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθῶς ἀπεκέκρισο; ἔτι δὲ καὶ δοκεῖ σοι αὐτὸ τὸ καλόν, ὃ καὶ τᾶλλα πάντα κοσμεῖται καὶ καλὰ φαίνεται, ἐπειδὴν τῷ προσγένηται ἐκεῖνο τὸ εἶδος, τοῦτ' εἶναι παρθένος ἢ ἵππος ἢ λύρα;

ΙΠ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σώκρατες, εἰ τοῦτό γε ζητεῖ, πάντων ῥᾶστον ἀποκρίνασθαι αὐτῷ, τί ἐστι τὸ καλόν, ὃ καὶ τᾶλλα πάντα κοσμεῖται καὶ προσγενομένου αὐτοῦ καλὰ φαίνεται. εὐηθέστατος οὖν ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος καὶ οὐδὲν ἐπαῖει περὶ καλῶν κτημάτων. ἐὰν γὰρ αὐτῷ ἀποκρίνη ὅτι τοῦτ' ἐστὶν ὃ ἐρωτᾷς τὸ καλὸν οὐδὲν ἄλλο ἢ χρυσός, ἀπορήσει καὶ οὐκ ἐπιχειρήσει σε ἐλέγχειν. ἴσμεν γὰρ πού πάντες, ὅτι ὅπου ἂν τοῦτο προσγένηται, καὶ πρότερον αἰσχρὸν φαίνεται, καλὸν φανεῖται χρυσῷ γε κοσμηθέν.

ΣΩ. Ἄπειρος εἰ τοῦ ἀνδρός, ὦ Ἰππία, ὡς σχέτλιός ἐστι καὶ οὐδὲν ῥαδίως ἀποδεχόμενος.

ΙΠ. Τί οὖν τοῦτο, ὦ Σώκρατες; τὸ γὰρ ὀρθῶς λε-

290 γόμενον ἀνάγκη αὐτῷ ἀποδέχεσθαι, ἢ μὴ ἀποδεχομένῳ καταγελάστω εἶναι.

XII. ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ ταύτην γε τὴν ἀπόκρισιν, ὧ ἄριστε, οὐ μόνον οὐκ ἀποδέξεται, ἀλλὰ καὶ πάννυ με τωθάσεται, καὶ ἐρεῖ· ὧ τετυφωμένε σύ, Φειδίαν οἶμαι κακὸν εἶναι δημιουργόν; καὶ ἐγώ, οἶμαι, ἐρῶ ὅτι οὐδ' ὄπωστιοῦν.

III. Καὶ ὀρθῶς γ' ἐρεῖς, ὧ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὄρθῶς μέντοι. τοιγάρτοι ἐκεῖνος, ἐπειδὴν ἐγὼ ὁμολογῶ ἀγαθὸν εἶναι δημιουργόν τὸν Φειδίαν, εἶτα, B φήσει, οἶμαι, τοῦτο τὸ καλὸν ὃ σὺ λέγεις, ἠγνόει Φειδίας; καὶ ἐγώ· τί μάλιστα; φήσω. ὅτι, ἐρεῖ, τῆς Ἀθηνᾶς τοὺς ὀφθαλμοὺς οὐ χρυσοῦς ἐποίησεν, οὐδὲ τὸ ἄλλο πρόσωπον οὐδὲ τοὺς πόδας οὐδὲ τὰς χεῖρας, εἴπερ χρυσοῦν γε δὴ ὄν κάλλιστον ἐμελλε φαίνεσθαι, ἀλλ' ἐλεφάντινον· δῆλον ὅτι τοῦτο ὑπὸ ἀμαθίας ἐξήμαρτεν, ἀγνοῶν ὅτι χρυσοῦς ἄρ' ἐστὶν ὁ πάντα καλὰ ποιῶν, ὅπου ἂν προσγένηται. ταῦτ' οὖν λέγουσι τί ἀποκρινώμεθα, ὧ Ἰππία;

C III. Οὐδὲν χαλεπόν· ἐροῦμεν γὰρ ὅτι ὀρθῶς ἐποίησε. καὶ γὰρ τὸ ἐλεφάντινον, οἶμαι, καλὸν ἐστίν.

ΣΩ. Τοῦ οὖν ἔνεκα, φήσει, οὐ καὶ τὰ μέσα τῶν ὀφθαλμῶν ἐλεφάντινα εἰργάσατο, ἀλλὰ λίθινα, ὡς οἶόν τ' ἦν ὁμοιότητα τοῦ λίθου τῷ ἐλέφαντι ἐξευρῶν; ἢ καὶ ὁ λίθος ὁ καλὸς καλὸν ἐστίν; φήσομεν, ὧ Ἰππία;

III. Φήσομέν τοι, ὅταν γε πρέπων ἦ.

ΣΩ. Ὅταν δὲ μὴ πρέπων, αἰσχροῦν; ὁμολογῶ ἢ μή;

III. Ὅμολόγει, ὅταν γε μὴ πρέπη.

D ΣΩ. Τί δὲ δὴ; ὁ ἐλέφας καὶ ὁ χρυσοῦς, φήσει, ὧ σοφὲ σύ, οὐχ ὅταν μὲν πρέπη, καλὰ ποιεῖ φαίνεσθαι, ὅταν δὲ μὴ, αἰσχροῦς; ἔξαχροι ἐσόμεθα ἢ ὁμολογήσομεν αὐτῷ ὀρθῶς λέγειν αὐτόν;

III. Ὅμολογήσομεν τοῦτό γε, ὅτι ὃ ἂν πρέπη ἐκάστω, τοῦτο καλὸν ποιεῖ ἕκαστον.

ΣΩ. Πότερον πρόπει, φήσει, ὅταν τις τὴν χύτραν ἦν ἄρτι ἐλέγομεν, τὴν καλήν, ἔψη ἔττους καλοῦ μεστήν, χρυσῆ τορύνη αὐτῇ ἢ συκίνη;

XIII. ΙΠ. Ἡράκλεις, οἶον λέγεις ἄνθρωπον, ὃ Σώκρατες. οὐ βούλει μοι εἰπεῖν τίς ἔστιν;

E

ΣΩ. Οὐ γὰρ ἂν γνοιῆς, εἴ σοι εἴποιμι τοῦνομα.

ΙΠ. Ἀλλὰ καὶ νῦν ἔγωγε γιννώσκω, ὅτι ἀμαθής τίς ἔστιν.

ΣΩ. Μέρομερος πάνυ ἐστίν, ὃ Ἰππία· ἀλλ' ὅμως τί φήσομεν; ποτέραν πρόπειν τοῖν τορύναιν τῷ ἔττει καὶ τῇ χύτρᾳ; ἢ δῆλον ὅτι τὴν συκίνην; εὐωδέστερον γὰρ που τὸ ἔττος ποιεῖ, καὶ ἅμα, ὃ ἑταῖρε, οὐκ ἂν συντρίψασα ἡμῖν τὴν χύτραν ἐκχέαι τὸ ἔττος καὶ τὸ πῦρ ἀποσβέσειε καὶ τοὺς μέλλοντας ἐστιᾶσθαι ἄνευ ὄψου ἂν πάνυ γενναίου ποιήσειεν· ἢ δὲ χρυσῆ ἐκείνη πάντ' ἂν ταῦτα ποιήσειεν, ὥστ' ἐμοὶ δοκεῖ τὴν συκίνην ἡμᾶς μᾶλλον φάναι 291 πρόπειν ἢ τὴν χρυσῆν, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις.

ΙΠ. Πρόπει μὲν γὰρ, ὃ Σώκρατες, μᾶλλον· οὐ μέντ' ἂν ἔγωγε τῷ ἀνθρώπῳ τοιαῦτ' ἐρωτῶντι διαλεγοίμην.

ΣΩ. Ὅρθῶς γε, ὃ φίλε· σοὶ μὲν γὰρ οὐκ ἂν πρόπει τοιοῦτων ὀνομάτων ἀναπίμπλασθαι, καλῶς μὲν οὕτως ἀμπεχομένῳ, καλῶς δὲ ὑποδεδεμένῳ, εὐδοκιμοῦντι δὲ ἐπὶ σοφία ἐν πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν· ἀλλ' ἐμοὶ οὐδὲν προᾶγμα φύρεσθαι πρὸς τὸν ἄνθρωπον· ἐμὲ οὖν προδίδασκε καὶ 292 ἐμὴν χάριν ἀποκρίνου. εἰ γὰρ δὴ πρόπει γε μᾶλλον ἢ συκίνη τῆς χρυσῆς, φήσει ὁ ἄνθρωπος, ἄλλο τι ἢ καλλιῶν ἂν εἴη, ἐπειδήπερ τὸ πρόπον, ὃ Σώκρατες, κάλλιον ὁμολόγησας εἶναι τοῦ μὴ πρόποντος; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν, ὃ Ἰππία, τὴν συκίνην καλλιῶ τῆς χρυσῆς εἶναι;

ΙΠ. Βούλει σοι εἰπῶ, ὃ Σώκρατες, ὃ εἰπῶν εἶναι τὸ παλὸν ἀπαλλάξεις σαυτὸν τῶν πολλῶν λόγων;

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν· μὴ μέντοι πρότερόν γε, πρὶν ἂν 293

C

μοι εἶπης, ποτέραν ἀποκρίνωμαι οἷν ἄρτι ἔλεγον τοῖν το-
 ρύναιν πρέπουσάν τε καὶ καλλίω εἶναι.

III. Ἄλλ', εἰ βούλει, αὐτῷ ἀπόκρισαι, ὅτι ἡ ἐκ τῆς
 συκῆς εἰργασμένη.

ΣΩ. Λέγε δὴ νυνὶ ὃ ἄρτι ἔμελλες λέγειν. ταύτη μὲν
 γὰρ τῇ ἀποκρίσει, [ἧ] ἂν φῶ τὸ καλὸν χρυσὸν εἶναι, οὐδὲν
 ὡς ἔοικέ μοι ἀναφανήσεται κάλλιον ὃν χρυσὸς ἢ ξύλου
 σύκινον· τὸ δὲ νῦν τί αὖ λέγεις τὸ καλὸν εἶναι;

D III. Ἐγὼ σοι ἐρωῶ. ζητεῖν γάρ μοι δοκεῖς τοιοῦτόν τι
 τὸ καλὸν ἀποκρίνασθαι, ὃ μηδέποτε αἰσχρὸν μηδαμοῦ
 μηδεὶ φανεῖται.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἰππία· καὶ καλῶς γε νῦν
 ὑπολαμβάνεις.

III. Ἄκουε δὴ· πρὸς γὰρ τοῦτ' ἴσθι, ἐάν τις ἔχη ᾧ
 τι ἀντεῖπη, φάναι ἐμὲ μὴδ' ὀτιοῦν ἐπαῖειν.

ΣΩ. Λέγε δὴ ὡς τάχιστα πρὸς θεῶν.

III. Λέγω τοίνυν αἶε καὶ παντὶ καὶ πανταχοῦ κάλλι-
 στον εἶναι ἀνδρῖ, πλουτοῦντι, ὑγιαίνοντι, τιμωμένῳ ὑπὸ
 τῶν Ἑλλήνων, ἀφικομένῳ εἰς γῆρας, τοὺς αὐτοῦ γονέας
 E τελευτήσαντας καλῶς περιστεύειλαντι, ὑπὸ τῶν αὐτοῦ ἐκγό-
 νων καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ταφῆναι.

XIV. ΣΩ. Ἰοῦ ἰοῦ, ὦ Ἰππία, ἡ θανμασίως τε καὶ
 μεγάλως καὶ ἀξίως σαντοῦ εἴρηκας· καὶ νῆ τὴν Ἥραν
 ἄγαμαί σου, ὅτι μοι δοκεῖς εὐνοϊκῶς, καθ' ὅσον οἶός τ' εἶ,
 βοηθεῖν· ἀλλὰ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς οὐ τυγχάνομεν, ἀλλ' ἡμῶν
 δὴ νῦν καὶ πλειῆστον καταγελάσεται, εὖ ἴσθι.

III. Πονηρόν γ', ὦ Σώκρατες, γέλωτα· ὅταν γὰρ
 πρὸς ταῦτα ἔχη μὲν μηδὲν ὅ τι λέγη, γελᾷ δέ, αὐτοῦ καταγε-
 292 λάσεται καὶ ὑπὸ τῶν παρόντων αὐτὸς ἔσται καταγέλαστος.

ΣΩ. Ἴσως οὕτως ἔχει· ἴσως μέντοι ἐπὶ γε ταύτῃ τῇ
 ἀποκρίσει, ὡς ἐγὼ μαντεύομαι, κινδυνεύσει οὐ μόνον μου
 καταγελαῖν.

ΙΠ. Ἄλλὰ τί μῆν;

ΣΩ. Ὅτι, ἂν τύχη βακτηρίαν ἔχων, ἂν μὴ ἐκφύγω φεύγων αὐτόν, εὖ μάλα μου ἐφικέσθαι πειράσεται.

ΙΠ. Πῶς λέγεις; δεσπότης τίς σου ὁ ἄνθρωπός ἐστι, καὶ τοῦτο ποιήσας οὐκ ἀχθήσεται καὶ δίκας ὀφλήσει; ἢ οὐκ ἐνδικος ὑμῖν ἡ πόλις ἐστίν, ἀλλ' ἐὰν ἀδίκως τύπτειν Β ἀλλήλους τοὺς πολίτας;

ΣΩ. Οὐδ' ὅπωςτιοῦν ἐᾷ.

ΙΠ. Οὐκοῦν δώσει δίκην ἀδίκως γέ σε τύπτων.

ΣΩ. Οὐ μοι δοκεῖ, ὦ Ἰππία, οὐκ, εἰ ταῦτά γε ἀποκριναίμην, ἀλλὰ δικαίως, ἔμοιγε δοκεῖ.

ΙΠ. Καὶ ἐμοὶ τοίνυν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδήπερ γε αὐτὸς ταῦτα οἶει.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἶπω σοι καὶ ἢ αὐτὸς οἶομαι δικαίως ἂν τύπτεσθαι ταῦτα ἀποκρινόμενος; ἢ καὶ σύ με ἄκριτον τυπτήσεις; ἢ δέξει λόγον;

ΙΠ. Δεινὸν γὰρ ἂν εἶη, ὦ Σώκρατες, εἰ μὴ δεχοί- C μην· ἀλλὰ πῶς λέγεις;

XV. ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ νῦν δὴ, μιμούμενος ἐκείνον, ἵνα μὴ πρὸς σὲ λέγω ῥήματα, οἷα ἐκεῖνος εἰς ἐμὲ ἐρεῖ, χαλεπά τε καὶ ἀλλόκοτα. εὖ γὰρ ἴσθι, εἶπέ μοι, φήσει, ὦ Σώκρατες, οἶει ἂν ἀδίκως πληγὰς λαβεῖν, ὅστις διθύραμβον τοσοῦτον ἄσας οὕτως ἀμούσως πολὺν ἀπῆσας ἀπὸ τοῦ ἐρωτήματος; πῶς δὴ; φήσω ἐγώ. ὅπως; φήσει· οὐχ οἷός τ' εἶ μεμνησθαι, ὅτι τὸ καλὸν αὐτὸ ἠρώτων, ὃ παντὶ ᾧ ἂν προσγένηται, ὑπάρ- D χει ἐκείνῳ καλῷ εἶναι, καὶ λίθῳ καὶ ξύλῳ καὶ ἀνθρώπῳ καὶ θεῷ καὶ ἀπάσῃ πράξει καὶ παντὶ μαθήματι; αὐτὸ γὰρ ἐγωγε, ὦ ἄνθρωπε, κάλλος ἐρωτῶ ὅ τι ἐστί, καὶ οἱ δέν σοι μᾶλλον γεγωνεῖν δύναμαι ἢ εἰ μοι παρεκάθησο λίθος, καὶ οὗτος μυλίας, μῆτε ὦτα μῆτ' ἐγκέφαλον ἔχων. εἰ οὖν φεβηθεῖς εἰποίμι ἐγὼ ἐπὶ τούτοις τάδε, ἄρα οὐκ

ἂν ἄχθοιο, ὧ Ἰππία; ἀλλὰ μέντοι τόδε τὸ καλὸν εἶναι
 E Ἰππίας ἔφη· καίτοι ἐγὼ αὐτὸν ἠρώτων οὕτως, ὥσπερ σὺ
 ἐμέ, ὃ πᾶσι καλὸν καὶ ἀεὶ ἐστί. πῶς οὖν φῆς; οὐκ ἄχθέ-
 σει, ἂν εἴπω ταῦτα;

ΙΠ. Εὖ γ' οὖν οἶδα, ὧ Σώκρατες, ὅτι πᾶσι καλὸν
 τοῦτ' ἐστίν, ὃ ἐγὼ εἶπον, καὶ δόξει.

ΣΩ. Ἥ καὶ ἐσται; φήσει· ἀεὶ γάρ που καλὸν τό γε
 καλόν.

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἦν; φήσει.

ΙΠ. Καὶ ἦν.

ΣΩ. Ἥ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, φήσει, ὁ ξένος ὁ Ἥλειος ἔφη
 καλὸν εἶναι ὑστέρω τῶν προγόνων ταφῆναι, καὶ τῷ πάπ-
 πῳ αὐτοῦ Αἰακῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι ἐκ θεῶν γεγόνασι,
 293 καὶ αὐτοῖς τοῖς θεοῖς;

XVI. ΙΠ. Τί τοῦτο; βάλλ' ἐς μακαρίαν! τοῦ ἀνθρώ-
 που οὐδ' εὐφημα, ὧ Σώκρατες, ταῦτά γε τὰ ἐρωτήματα.

ΣΩ. Τί δαί; τὸ ἐρωτωμένου ἐτέρου φάναι ταῦθ'
 οὕτως ἔχειν οὐ πάνυ δύσφημον;

ΙΠ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἴσως τοίνυν σὺ εἰ οὗτος, φήσει, ὃς παντὶ φῆς
 καὶ ἀεὶ καλὸν εἶναι ὑπὸ μὲν τῶν ἐκγόνων ταφῆναι, τοὺς
 δὲ γονέας θάψαι· ἢ οὐχ εἰς τῶν ἀπάντων καὶ Ἡρακλῆς
 ἦν καὶ οὗς νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντες;

ΙΠ. Ἄλλ' οὐ τοῖς θεοῖς ἔργαγε ἔλεγον.

B ΣΩ. Οὐδὲ τοῖς ἥρωσιν, ὡς ἔοικας.

ΙΠ. Οὐχ ὅσοι γε θεῶν παῖδες ἦσαν.

ΣΩ. Ἄλλ' ὅσοι μῆ;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τὸν σὸν αὖ λόγον, ὡς φαίνεται,
 τῶν ἠρώων τῷ μὲν Ταντάλῳ καὶ τῷ Δαρδάνῳ καὶ τῷ

Ζήθῳ δεινόν τε καὶ ἀνόσιον καὶ αἰσχρόν ἐστι, Πέλοπι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς οὕτω γεγονόσι καλόν.

ΙΠ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Σοὶ τοίνυν δοκεῖ, φήσει, ὃ ἄρτι οὐκ ἔφησθα, τὸ θάψαντι τοὺς προγόνους ταφῆναι ὑπὸ τῶν ἐγγόνων ἐνίοτε καὶ ἐνίοις αἰσχρόν εἶναι· ἐτι δὲ μᾶλλον, ὡς ἔοικεν, C ἀδύνατον πᾶσι τοῦτο γενέσθαι καὶ εἶναι καλόν, ὥστε τοῦτό γε ὥσπερ καὶ τὰ ἔμπροσθεν ἐκεῖνα, ἢ τε παρθένος καὶ ἢ χύτρα, ταῦτόν πέπονθε, καὶ ἐτι γελοιοτέρως τοῖς μὲν ἐστι καλόν, τοῖς δ' οὐ καλόν. καὶ οὐδέπω καὶ τήμερον, φήσει, οἷός τ' εἶ, ὃ Σώκρατες, περὶ τοῦ καλοῦ ὅτι ἐστι τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι. ταῦτά μοι καὶ τοιαῦτα ὀνειδιεὶ δικαίως, ἐὰν αὐτῷ οὕτως ἀποκρίνωμαι.

XVII. Τὰ μὲν οὖν πολλά, ὃ Ἰππία, σχεδόν τί μοι οὕτω διαλέγεται· ἐνίοτε δ' ὥσπερ ἐλέησας μου τὴν ἀπει- D ρίαν καὶ ἀπαιδευσίαν αὐτός μοι προβάλλει ἐρωτῶν, εἰ τοιόνδε μοι δοκεῖ εἶναι τὸ καλόν, ἢ καὶ περὶ ἄλλου ὅτου ἂν τύχη πυνθανόμενος καὶ περὶ οὗ ἂν λόγος ᾗ.

ΙΠ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὃ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι φράσω. ὃ δαιμόνιε, φησί, Σώκρα- τες, τὰ μὲν τοιαῦτα ἀποκρινόμενος καὶ οὕτω παῦσαι· λίαν γὰρ εὐήθη τε καὶ εὐεξέλεγκτά ἐστιν· ἀλλὰ τὸ τοιόνδε E σκόπει εἰ σοι δοκεῖ καλόν εἶναι, οὗ καὶ νῦν δὴ ἐπελαβόμεθα ἐν τῇ ἀποκρίσει, ἢνίκ' ἔφαμεν τὸν χρυσόν, οἷς μὲν πρέπει, καλόν εἶναι, οἷς δὲ μή, οὐ, καὶ τᾶλλα πάντα, οἷς ἂν τοῦτο προσῆ· αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ πρέπον καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ τοῦ πρέποντος σκόπει, εἰ τοῦτο τυγχάνει ὃν τὸ καλόν. ἐγὼ μὲν οὖν εἶωθα συμφάναι τὰ τοιαῦθ' ἐκάστοτε· οὐ γὰρ ἔχω ὅτι λέγω· σοὶ δ' οὖν δοκεῖ τὸ πρέπον καλόν εἶναι;

ΙΠ. Πάντως δήπου, ὃ Σώκρατες.

ΣΩ. Σκοπώμεθα, μή πη ἄρ' ἔξαπατώμεθα.

ΙΠ. Ἄλλὰ χρὴ σκοπεῖν.

294 ΣΩ. Ὅρα τοίνυν· τὸ πρέπον ἄρα τοῦτο λέγομεν, ὃ παραγενόμενον ποιεῖ ἕκαστα φαίνεσθαι καλὰ τούτων, οἷς ἂν παρῆ, ἢ ὃ εἶναι ποιεῖ, ἢ οὐδέτερα τούτων;

ΙΠ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Πότερα ὃ ποιεῖ φαίνεσθαι καλὰ; ὥσπερ γε ἐπειδὴν ἱμάτιά τις λάβῃ ἢ ὑποδήματα ἀρμόττοντα, καὶ ἢ γελοῖος, καλλίων φαίνεται; οὐκοῦν εἶπερ καλλίω ποιεῖ φαίνεσθαι ἢ ἔστι τὸ πρέπον, ἀπάτη τις ἂν εἴη περὶ τὸ καλὸν τὸ πρέπον, καὶ οὐκ ἂν εἴη τοῦτο, ὃ ἡμεῖς ζητοῦμεν, ὃ
B Ἴππία; ἡμεῖς γὰρ που ἐκεῖνο ἐζητοῦμεν, ὃ πάντα τὰ καλὰ πράγματα καλὰ ἔστιν· ὥσπερ ὃ πάντα τὰ μεγάλα ἔστι μεγάλα, τῷ ὑπερέχοντι· τούτῳ γὰρ πάντα μεγάλα ἔστί. καὶ μὴ φαίνεται, ὑπερέχῃ δέ, ἀνάγκη αὐτοῖς μεγάλοις εἶναι· οὕτω δὴ, φαμέν, καὶ τὸ καλόν, ὃ καλὰ πάντα ἔστί, ἂν τ' οὖν φαίνεται ἂν τε μή, τί ἂν εἴη; τὸ μὲν γὰρ πρέπον οὐκ ἂν εἴη· καλλίω γὰρ ποιεῖ φαίνεσθαι ἢ ἔστιν, ὡς ὁ σὸς λόγος, οἷα δ' ἔστιν οὐκ ἔα φαίνεσθαι. τὸ δὲ ποι-
C οὖν εἶναι καλὰ, ὅπερ νῦν δὴ εἶπον, εἴαν τε φαίνεται εἴαν τε μή, πειρατέον λέγειν τί ἔστι· τοῦτο γὰρ ζητοῦμεν, εἶπερ τὸ καλὸν ζητοῦμεν.

ΙΠ. Ἄλλὰ τὸ πρέπον, ὃ Σώκρατες, καὶ εἶναι καὶ φαίνεσθαι ποιεῖ καλὰ παρόν.

ΣΩ. Ἀδύνατον ἄρα τῷ ὄντι καλὰ ὄντα μὴ φαίνεσθαι καλὰ εἶναι, παρόντος γε τοῦ ποιοῦντος φαίνεσθαι;

ΙΠ. Ἀδύνατον.

XVIII. ΣΩ. Ὁμολογήσωμεν οὖν τοῦτο, ὃ Ἴππία, πάντα τὰ τῷ ὄντι καλὰ καὶ νόμιμα καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ
D δοξάζεσθαι καλὰ εἶναι καὶ φαίνεσθαι ἀεὶ πᾶσιν, ἢ πᾶν τούναντίον ἀγνοεῖσθαι καὶ πάντων μάλιστα ἔριν καὶ μάχην περὶ αὐτῶν εἶναι καὶ ἰδίᾳ ἑκάστοις καὶ δημοσίᾳ ταῖς πόλεσιν;

ΙΠ. Οὕτω μᾶλλον, ὧ Σώκρατες· ἀγνοεῖσθαι.

ΣΩ. Οὐκ ἄν, εἰ γέ που τὸ φαίνεσθαι αὐτοῖς προσ-
 ἦν· προσῆν δ' ἄν, εἶπερ τὸ πρέπον καλὸν ἦν καὶ μὴ μό-
 νον καλὰ ἐποίει εἶναι ἀλλὰ καὶ φαίνεσθαι. ὥστε τὸ πρέ-
 πον, εἰ μὲν τὸ καλὰ ποιοῦν ἐστὶν εἶναι, τὸ μὲν καλὸν ἄν
 εἴη, ὃ ἡμεῖς ζητοῦμεν, οὐ μέντοι τό γε ποιοῦν φαίνεσθαι·
 εἰ δ' αὖ τὸ φαίνεσθαι ποιοῦν ἐστὶ τὸ πρέπον, οὐκ ἄν εἴη E
 τὸ καλόν, ὃ ἡμεῖς ζητοῦμεν. εἶναι γὰρ ἐκεῖνό γε ποιεῖ,
 φαίνεσθαι δὲ καὶ ποιεῖν εἶναι οὐ μόνον καλὰ οὐκ ἄν ποτε
 δύναίτο τὸ αὐτό, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλο ὅτιοῦν. ἐλώμεθα δὴ,
 πότῃρα δοκεῖ τὸ πρέπον εἶναι τὸ φαίνεσθαι καλὰ ποιοῦν,
 ἢ τὸ εἶναι.

ΙΠ. Τὸ φαίνεσθαι, ἔμοιγε δοκεῖ, ὧ Σώκρατες.

ΣΩ. Βαβαί, οἴχεται ἄρ' ἡμᾶς διαπεφευγός, ὧ Ἰππία,
 τὸ καλὸν γινῶναι ὃ τί ποτ' ἐστίν, ἐπειδὴ γε τὸ πρέπον
 ἄλλο τι ἐφάνη ὄν ἢ καλόν.

ΙΠ. Ναὶ μὰ Δία, ὧ Σώκρατες, καὶ μάλα ἔμοιγε
 ἀτόπως.

ΣΩ. Ἄλλὰ μέντοι, ὧ ἑταῖρε, μήπω γε ἀνωῶμεν ἀν- 295
 το· ἔτι γάρ τινα ἐλπίδα ἔχω ἐκφανήσεσθαι, τί ποτ' ἔστι
 τὸ καλόν.

ΙΠ. Πάντως δήπου, ὧ Σώκρατες· οὐδὲ γὰρ χαλε-
 πόν ἐστιν εὐρεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν οἶδ' ὅτι, εἰ ὀλίγον χρόνον
 εἰς ἐρημίαν ἐλθὼν σκεψαίμην πρὸς ἑμαυτὸν, ἀκριβεστερον
 ἂν αὐτό σοι εἴποιμι τῆς ἀπάσης ἀκριβείας.

XIX. ΣΩ. Ἄ μὴ μέγα, ὧ Ἰππία, λέγε. ὄρας ὅσα
 πράγματα ἡμῖν ἤδη παρέσχηκε· μὴ καὶ ὄργισθὲν ἡμῖν
 ἔτι μᾶλλον ἀποδρά. καίτοι οὐδὲν λέγω· σὺ μὲν γάρ, οἴ- B
 μαι, ῥαδίως αὐτὸ εὐρήσεις, ἐπειδὴ μόνος γένῃ. ἀλλὰ
 πρὸς θεῶν ἐμοῦ ἐναντίον αὐτὸ ἐξευρε, εἰ δὲ βούλει, ὡς-
 περ νῦν ἐμοὶ συζητεῖ· καὶ εἴαν μὲν εὕρωμεν, κάλλιστα
 ἐξεῖ· εἰ δὲ μή, στέρεξω, οἴμαι, ἐγὼ τῇ ἐμῇ τύχῃ, σὺ δ'

ἀπελθῶν θαδίως εὐρήσεις. καὶ εἰν νῦν εὐρωμεν, ἀμέλει οὐκ ὀχληρὸς ἔσομαι σοι πυνθανόμενος, ὅτι ἦν ἐκεῖνο, ὃ κατὰ σαυτὸν ἐξεῦρες· νῦν δὲ θέασαι αὐτό τόδ' εἰ σοι δοκεῖ
 C εἶναι τὸ καλόν· λέγω δὴ αὐτὸ εἶναι — ἀλλὰ γὰρ ἐπισκόπει μοι πάνυ προσέχων τὸν νοῦν, μὴ παραληρήσω — τοῦτο γὰρ δὴ ἔστω ἡμῖν καλόν, ὃ ἂν χρήσιμον ἦ. εἶπον δὲ ἐκ τῶνδε ἐννοούμενος· καλοί, φαμέν, οἱ ὀφθαλμοὶ εἰσιν, οὐχ οἱ ἂν δοκῶσι τοιοῦτοι εἶναι, οἴοι μὴ δυνατοὶ ὄραῖν, ἀλλ' οἱ ἂν δυνατοὶ τε καὶ χρήσιμοι πρὸς τὸ ἰδεῖν. ἦ γάρ;

III. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄλον σῶμα οὕτω λέγομεν καλὸν εἶναι, τὸ μὲν πρὸς δρόμον, τὸ δὲ πρὸς πάλην, καὶ αὐτὰ
 D ζῶα πάντα, ἵππον καλὸν καὶ ἀλεκτρούνα καὶ ὄρτυγα, καὶ τὰ σκευή πάντα καὶ τὰ ὀχήματα τὰ τε πεζὰ καὶ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ πλοῖά τε καὶ τριήρεις, καὶ τὰ γε ὄργανα πάντα τὰ τε ὑπὸ τῇ μουσικῇ καὶ τὰ ὑπὸ ταῖς ἄλλαις τέχναις, εἰ δὲ βούλει, τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τοὺς νόμους, σχεδόν τι πάντα ταῦτα καλὰ προσαγορεύομεν τῷ αὐτῷ τρόπῳ· ἀποβλέποντες πρὸς ἕκαστον αὐτῶν, ἦ πέφυκεν, ἦ εἰργασται, ἦ κεῖται, τὸ μὲν χρήσιμον καὶ ἦ χρήσιμον καὶ
 E πρὸς ὃ χρήσιμον καὶ ὁπότε χρήσιμον καλὸν φαμεν εἶναι, τὸ δὲ ταύτῃ πάντῃ ἄχρηστον αἰσχρόν· ἄρ' οὖν οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ οὕτως, ὧ Ἰππία;

III. Ἐμοίγε.

XX. ΣΩ. Ὄρθῶς ἄρα νῦν λέγομεν, ὅτι τυγχάνει παντὸς ὃν μᾶλλον καλὸν τὸ χρήσιμον;

III. Ὄρθῶς μέντοι, ὧ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δυνατόν ἕκαστον ἀπεργάζεσθαι, εἰς ὅπερ δυνατόν, εἰς τοῦτο καὶ χρήσιμον, τὸ δὲ ἀδύνατον ἄχρηστον;

III. Πάνυ γε.

ΣΩ. Δύναμις μὲν ἄρα καλόν, ἀδυναμία δὲ αἰσχρόν;

ΙΠ. Σφόδρα γε. τά τε οὖν ἄλλα, ὧ Σώκρατες, μαρτυρεῖ ἡμῖν, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, ἀτὰρ οὖν καὶ τὰ πολι- 296
τικά· ἐν γὰρ τοῖς πολιτικοῖς τε καὶ τῇ αὐτοῦ πόλει τὸ μὲν
δυνατὸν εἶναι πάντων κάλλιστον, τὸ δὲ ἀδύνατον πάν-
των αἰσχιστον.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἄρ' οὖν πρὸς θεῶν, ὧ Ἰππία, διὰ
ταῦτα καὶ ἡ σοφία πάντων κάλλιστον, ἡ δὲ ἀμαθία πάν-
των αἰσχιστον;

ΙΠ. Ἄλλὰ τί οἶει, ὧ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐχε δὴ ἡρέμα, ὧ φίλε ἐταῖρε· ὡς φοβοῦμαι,
τί ποτ' αὖ λέγομεν.

ΙΠ. Τί δ' αὖ φοβεῖ, ὧ Σώκρατες, ἐπεὶ νῦν γέ σοι ὁ Β
λόγος παγκάλως προβέβηκεν;

ΣΩ. Βουλοίμην ἄν, ἀλλά μοι τόδε συνεπίσκεψαι·
ἄρ' ἄν τις τι ποιήσειεν, ὃ μῆτ' ἐπίσταιτο μῆτε τὸ παρὰ-
παν δύναιτο;

ΙΠ. Οὐδαμῶς· πῶς γὰρ ἄν ὃ γε μὴ δύναιτο;

ΣΩ. Οἱ οὖν ἐξαμαρτάνοντες καὶ κακὰ ἐργαζόμενοί
τε καὶ ποιῶντες ἄκοντες, ἄλλο τι οὔτοι, εἰ μὴ ἐδύναντο
ταῦτα ποιεῖν, οὐκ ἄν ποτε ἐποίουν;

ΙΠ. Δῆλον δῆ.

ΣΩ. Ἄλλὰ μέντοι δυνάμει γε δύνανται οἱ δυνάμε-
νοι· οὐ γὰρ πον ἀδυναμία γε.

ΙΠ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Δύνανται δέ γε πάντες ποιεῖν οἱ ποιῶντες ἢ
ποιούσιν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Κακὰ δέ γε πολὺ πλείω ποιῶσιν ἢ ἀγαθὰ πάν-
τες ἄνθρωποι, ἀρξάμενοι ἐκ παιδων, καὶ ἐξαμαρτάνου-
σιν ἄκοντες.

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί οὖν; ταύτην τὴν δύναμιν καὶ ταῦτα τὰ χρή-

σιμα, ἃ ἂν ἦ ἐπὶ τὸ κακόν τι ἐργάζεσθαι χρήσιμα, ἄρα φήσομει ταῦτα εἶναι καλά, ἢ πολλοῦ δεῖ;

D ΠΙ. Πολλοῦ, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ Ἰππία, τὸ δυνατόν τε καὶ τὸ χρήσιμον ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ καλόν.

ΠΙ. Ἐάν γε, ὦ Σώκρατες, ἀγαθὰ δύνηται καὶ ἐπὶ τοιαῦτα χρήσιμον ἦ.

XXI. ΣΩ. Ἐκεῖνο μὲν τοίνυν οἴχεται, τὸ δυνατόν τε καὶ χρήσιμον ἀπλῶς εἶναι καλόν· ἀλλ' ἄρα τοῦτ' ἦν ἐκεῖνο, ὦ Ἰππία, ὃ ἐβούλετο ἡμῶν ἢ ψυχὴ εἰπεῖν, ὅτι τὸ χρήσιμόν τε καὶ τὸ δυνατόν ἐπὶ τὸ ἀγαθόν τι ποιῆσαι, τοῦτ' ἐστὶ τὸ καλόν;

E ΠΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ὠφέλιμόν ἐστιν. ἢ οὐ;

ΠΙ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὔτω δὴ καὶ τὰ καλὰ σώματα καὶ τὰ καλὰ νόμιμα καὶ ἡ σοφία καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα καλὰ ἐστίν, ὅτι ὠφέλιμα.

ΠΙ. Δῆλον ὅτι.

ΣΩ. Τὸ ὠφέλιμον ἄρα ἔοικεν ἡμῖν εἶναι τὸ καλόν, ὦ Ἰππία.

ΠΙ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τό γε ὠφέλιμον τὸ ποιοῦν ἀγαθόν ἐστιν.

ΠΙ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Τὸ ποιοῦν δέ γ' ἐστὶν οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ αἴτιον· ἢ γάρ;

ΠΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Τοῦ ἀγαθοῦ ἄρ' αἰτιόν ἐστὶ τὸ καλόν.

297 ΠΙ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τό γε αἴτιον, ὦ Ἰππία, καὶ οὐκ ἂν αἴτιον ἦ τὸ αἴτιον, ἄλλο ἐστίν· οὐ γάρ που τό γε αἴτιον

αίτιον αἴτιον ἂν εἶη. ὧδε δὲ σκόπει· οὐ τὸ αἴτιον ποιῶν ἐφάνη;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὑπὸ τοῦ ποιῶντος ποιεῖται οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ γιγνόμενον, ἀλλ' οὐ τὸ ποιῶν;

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλο τι τὸ γιγνόμενον, ἄλλο δὲ τὸ ποιῶν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τό γ' αἴτιον αἴτιον αἰτίου ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ γιγνομένου ὑφ' ἑαυτοῦ.

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ ἄρα τὸ καλὸν ἐστίν αἴτιον ἀγαθοῦ, γίγνοιτ' ἂν ὑπὸ τοῦ καλοῦ τὸ ἀγαθόν· καὶ διὰ ταῦτα, ὡς εἴκει, σπουδάξομεν καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τἄλλα πάντα τὰ καλά, ὅτι τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ τὸ ἔκγονον σπουδαστόν ἐστι, τὸ ἀγαθόν, καὶ κινδυνεύει ἐξ ὧν εὐρίσκομεν ἐν πατρός τινας ἰδέα εἶναι τὸ καλὸν τοῦ ἀγαθοῦ.

ΙΠ. Πάνυ μὲν οὖν· καλῶς γὰρ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε καλῶς λέγω, ὅτι οὔτε ὁ πατήρ υἱὸς ἐστίν, οὔθ' ὁ υἱὸς πατήρ;

ΙΠ. Καλῶς μέντοι.

ΣΩ. Οὐδέ γε τὸ αἴτιον γιγνόμενόν ἐστιν, οὐδὲ τὸ γιγνόμενον αὐτὸ αἴτιον.

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Μὰ Δί', ὦ ἄριστε, οὐδὲ ἄρα τὸ καλὸν ἀγαθόν ἐστίν, οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν καλόν· ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι ἐκ τῶν προειρημένων;

ΙΠ. Οὐ μὰ τὸν Δί', οὐ μοι φαίνεται.

ΣΩ. Ἀρέσκει οὖν ἡμῖν καὶ ἐθέλομεν ἂν λέγειν, ὡς το καλὸν οὐκ ἀγαθὸν οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν καλόν;

ΙΠ. Οὐ μὰ τὸν Δί', οὐ πάνυ μοι ἀρέσκει.

ΣΩ. Ναὶ μὰ τὸν Δί', ὦ Ἰππία· ἐμοὶ δὲ γε πάντων
 D ἦκιστ' ἀρέσκει ὧν εἰρήκαμεν λόγων.

III. Ἔοικε γὰρ οὕτως.

XXII. ΣΩ. Κινδυνεύει ἄρ' ἡμῖν, οὐχ ὥσπερ ἄρτι
 ἐφαίνετο κάλλιστος εἶναι τῶν λόγων τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ
 χρήσιμόν τε καὶ τὸ δυνατὸν ἀγαθόν τι ποιεῖν καλὸν εἶ-
 ναι, οὐχ οὕτως ἔχειν, ἀλλ', εἰ οἷόν τ' ἐστίν, ἐκείνων εἶναι
 γελιοότερος τῶν πρώτων, ἐν οἷς τήν τε παρθένου φόμειθ'
 εἶναι τὸ καλὸν καὶ ἐν ἑκάστον τῶν ἔμπροσθεν λεχθέντων.

III. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ μὲν γε οὐκ ἔτι ἔχω, ὦ Ἰππία, ὅποι τρά-
 πωμαι, ἀλλ' ἀπορω· σὺ δὲ ἔχεις τι λέγειν;

E III. Οὐκ ἔν γε τῷ παρόντι, ἀλλ', ὥσπερ ἄρτι ἔλεγον,
 σκεψάμενος εὖ οἶδ' ὅτι εὐρήσω.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ μοι δοκῶ ὑπὸ ἐπιθυμίας τοῦ εἰδέναι
 οὐχ οἷός τε σὲ εἶναι περιμένειν μέλλοντα· καὶ γὰρ οὖν
 δῆ τι καὶ οἶμαι ἄρτι εὐπορηκένοι. ὄρα γάρ· εἰ ὁ ἄν χαί-
 ρειν ἡμᾶς ποιῇ, μήτι πάσας τὰς ἡδονάς, ἀλλ' ὁ ἄν διὰ τῆς
 ἀκοῆς καὶ τῆς ὄψεως, τοῦτο φαῖμεν εἶναι καλόν, πῶς τι
 298 ἄρ' ἄν ἀγωνιζοίμεθα; οἷ τέ γέ που καλοὶ ἄνθρωποι, ὦ
 Ἰππία, καὶ τὰ ποικίλματα πάντα καὶ τὰ ζωγραφήματα καὶ
 τὰ πλάσματα τέρπει ἡμᾶς ὀρῶντας, ἃ ἄν καλὰ ἦ· καὶ οἱ
 φθόγγοι οἱ καλοὶ καὶ ἡ μουσικὴ ξύμπασα καὶ οἱ λόγοι καὶ
 αἱ μυθολογίαι ταῦτόν τοῦτο ἐργάζονται, ὥστ' εἰ ἀποκρι-
 ναίμεθα τῷ θρασεῖ ἐκείνῳ ἀνθρώπῳ ὅτι ὦ γενναῖε, τὸ
 καλόν ἐστὶ τὸ δι' ἀκοῆς τε καὶ ὄψεως ἡδύ, οὐκ ἄν, οἶει,
 αὐτὸν τοῦ θράσους ἐπίσχοιμεν;

B III. Ἔμοι γοῦν δοκεῖ νῦν, ὦ Σώκρατες, εὖ λέγε-
 σθαι τὸ καλὸν ὃ ἐστίν.

ΣΩ. Τί δ' ἄρα; τὰ ἐπιτηδεύματα τὰ καλὰ καὶ τοὺς
 νόμους, ὦ Ἰππία, δι' ἀκοῆς ἢ δι' ὄψεως φήσομεν ἡδέα
 ὄντα καλὰ εἶναι, ἢ ἄλλο τι εἶδος ἔχειν;

ΙΠ. Ταῦτα δ' ἴσως, ὦ Σώκρατες, κἂν παραλάθοι τὸν ἄνθρωπον.

ΣΩ. Μὰ τὸν κύνα, ὦ Ἰππία, οὐχ ὄν γ' ἂν ἐγὼ μάλιστ' αἰσχυνοίμην ληρῶν καὶ προσποιούμενός τι λέγειν μηδὲν λέγων.

ΙΠ. Τίνα τοῦτου;

ΣΩ. Σωκράτη τὸν Σωφρονίσκου, ὃς ἐμοὶ οὐδὲν ἂν μᾶλλον ταῦτα ἐπιτρέποι ἀνερεύνητα ὄντα ῥαδίως λέγειν ἢ ὡς εἰδότα ἂ μὴ οἶδα.

ΙΠ. Ἀλλὰ μὴν ἔμοιγε καὶ αὐτῷ, ἐπειδὴ σὺ εἶπες, δοκεῖ τι ἄλλο εἶναι τοῦτο τὸ περὶ τοὺς νόμους.

XXIII. ΣΩ. Ἐχ' ἡσυχῇ, ὦ Ἰππία· κινδυνεύομεν γάρ τοι ἐν τῇ αὐτῇ ἐμπεπτωκότες ἀπορία περὶ τοῦ καλοῦ, ἐν ἧπερ νῦν δὴ, οἴεσθαι ἐν ἄλλῃ τινὶ εὐπορία εἶναι.

ΙΠ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι φράσω, ὃ γέ μοι καταφαίνεται, εἰ ἄρα τί λέγω. ταῦτα μὲν γὰρ τὰ περὶ τοὺς νόμους τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τάχ' ἂν φανεῖη οὐκ ἐκτὸς ὄντα τῆς αἰσθήσεως, ἢ διὰ τῆς ἀκοῆς τε καὶ ὄψεως ἡμῖν οὔσα τυγχάνει· ἀλλ' ὑπομείνωμεν τοῦτον τὸν λόγον, τὸ διὰ τούτων ἡδὺ καλὸν εἶναι, μηδὲν τὸ τῶν νόμων εἰς μέσον παράγοντες· ἀλλ' εἰ ἡμᾶς ἔροιτο εἰθ' οὗτος, ὃν λέγω, εἴτε ἄλλος ὅστις οὖν· τί δὴ, ὦ Ἰππία τε καὶ Σώκρατες, ἀφωρίσατε τοῦ ἡδέος τὸ ταύτη ἡδύ, ἢ λέγετε, καλὸν εἶναι, τὸ δὲ κατὰ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις σίτων τε καὶ ποτῶν καὶ τῶν περὶ Ε τὰ φροδίσια καὶ τᾶλλα πάντα τὰ τοιαῦτα οὐ φατε καλὰ εἶναι; ἢ οὐδὲ ἡδέα, οὐδὲ ἡδονὰς τὸ παράπαν ἐν τοῖς τοιούτοις φατὲ εἶναι, οὐδ' ἐν ἄλλῳ ἢ τῷ ἰδεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι; τί φήσομεν, ὦ Ἰππία;

ΙΠ. Πάντως δήπου φήσομεν, ὦ Σώκρατες, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις μεγάλας πάνυ ἡδονὰς εἶναι.

ΣΩ. Τί οὖν, φήσει, ἡδονὰς οὔσας οὐδὲν ἦττον ἢ

καὶ ἐκείνας ἀφαιρεῖσθε τοῦτο τοῦνομα καὶ ἀποστερεῖτε
 299 τοῦ καλὰς εἶναι; ὅτι, φήσομεν, καταγελώη ἂν ἡμῶν οὐ-
 δεῖς ὅστις οὐ, εἰ φαίμεν μὴ ἡδὺ εἶναι φαγεῖν, ἀλλὰ καλόν,
 καὶ ὄξειν ἡδὺ μὴ ἡδὺ ἀλλὰ καλόν· τὰ δὲ που περὶ τὰ
 ἀφροδίσια πάντες ἂν ἡμῖν μάχονται ὡς ἡδιστον ὄν, δεῖ δὲ
 αὐτό, ἐάν τις καὶ πράττη, οὕτω πράττειν, ὥστε μηδένα
 ὀρᾶν, ὡς αἰσχιστον ὄν ὀρᾶσθαι. ταῦτα ἡμῶν λεγόντων,
 ὦ Ἰππία, μανθάνω, ἂν ἴσως φαίη, καὶ ἐγώ, ὅτι πάλαι αἰ-
 σχύνεσθε ταύτας τὰς ἡδονὰς φάναι καλὰς εἶναι, ὅτι οὐ δο-
 300 κεῖ τοῖς ἀνθρώποις· ἀλλ' ἐγὼ οὐ τοῦτο ἡρώτων, ὃ δοκεῖ
 τοῖς πολλοῖς καλὸν εἶναι, ἀλλ' ὅ τι ἔστιν. ἐροῦμεν δὴ, οἴ-
 301 μαι, ὅπερ ὑπεθέμεθα, ὅτι τοῦθ' ἡμεῖς γέ φαμεν τὸ μέρος
 τοῦ ἡδέος, τὸ ἐπὶ τῇ ὄψει τε καὶ ἀκοῇ γιγνόμενον, καλὸν
 εἶναι. ἀλλὰ ἔχεις τι χρῆσθαι τῷ λόγῳ, ἢ τι καὶ ἄλλο ἐροῦ-
 302 μεν, ὦ Ἰππία;

ΙΠ. Ἀνάγκη πρὸς γε τὰ εἰρημένα, ὦ Σώκρατες, μὴ
 303 ἄλλ' ἅττα ἢ ταῦτα λέγειν.

XXIV. ΣΩ. Καλῶς δὴ λέγετε, φήσει. οὐκοῦν εἶπερ
 304 τὸ δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἡδὺ καλὸν ἔστιν, ὃ μὴ τοῦτο τυγ-
 χάνει ὄν τῶν ἡδέων, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν καλὸν εἶη; ὁμολο-
 305 γήσομεν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ οὖν τὸ δι' ὄψεως ἡδὺ, φήσει, δι' ὄψεως καὶ
 306 ἀκοῆς ἔστιν ἡδὺ, ἢ τὸ δι' ἀκοῆς ἡδὺ δι' ἀκοῆς καὶ ὄψεως
 ἔστιν ἡδὺ; οὐδαμῶς, φήσομεν, τὸ διὰ τοῦ ἐτέρου ὄν
 τοῦτο δι' ἀμφοτέρων εἶη ἂν· τοῦτο γὰρ δοκεῖς ἡμῖν λέ-
 307 γειν· ἀλλ' ἡμεῖς ἐλέγομεν, ὅτι καὶ ἐκάτερον τούτων αὐτὸ
 308 καθ' αὐτὸ τῶν ἡδέων καλὸν εἶη, καὶ ἀμφοτέρω. οὐχ οὐ-
 309 τως ἀποκρινούμεθα;

ΙΠ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν, φήσει, ἡδὺ ἡδέος ὅτιοῦν ὅτουοῦν δια-
 310 φερεῖ τούτῳ τῷ ἡδὺ εἶναι; μὴ γὰρ εἰ μείζων τις ἡδονὴ

ἢ ἐλάττων ἢ μᾶλλον ἢ ἡτίον ἐστιν, ἀλλ' εἰ τις αὐτῷ τούτῳ διαφέρει, τῷ ἢ μὲν ἡδονὴ εἶναι, ἢ δὲ μὴ ἡδονή, τῷ ἡδονῶν; οὐχ ἡμῖν γε δοκεῖ· οὐ γάρ;

ΙΠ. Οὐ γὰρ οὖν δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν, φήσει, δι' ἄλλο τι, ἢ ὅτι ἡδοναί εἰσι, προείλεσθε ταύτας τὰς ἡδονὰς ἐκ τῶν ἄλλων ἡδονῶν, τοιοῦτόν τι ὁρῶντες ἐπ' ἀμφοῖν, ὅτι ἔχουσί τι διάφορον **E** τῶν ἄλλων, εἰς ὃ ἀποβλέποντες καλὰς φατέ αὐτὰς εἶναι; οὐ γὰρ πῶς διὰ τοῦτο καλὴ ἐστὶν ἡδονὴ ἢ διὰ τῆς ὄψεως, ὅτι δι' ὄψεώς ἐστιν· εἰ γὰρ τοῦτο ἦν αὐτῇ τὸ αἴτιον καλῆ εἶναι, οὐκ ἂν ποτε ἦν ἢ ἑτέρα, ἢ διὰ τῆς ἀκοῆς, καλὴ· οὐκ οὖν ἐστὶ γε δι' ὄψεως ἡδονή. ἀληθῆ λέγεις, φήσομεν;

ΙΠ. Φήσομεν γάρ.

ΣΩ. Οὐδέ γ' αὖ ἢ δι' ἀκοῆς ἡδονή, ὅτι δι' ἀκοῆς ἐστὶ, **300** διὰ ταῦτα τυγχάνει καλὴ· οὐ γὰρ ἂν ποτε αὖ ἢ διὰ τῆς ὄψεως καλὴ ἦν· οὐκ οὖν ἐστὶ γε δι' ἀκοῆς ἡδονή. ἀληθῆ φήσομεν, ὦ Ἰππία, λέγειν τὸν ἄνδρα ταῦτα λέγοντα;

ΙΠ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀμφοτέραί γ' εἰσὶ καλαί, ὡς φατέ. φημὲν γάρ;

ΙΠ. Φαμέν.

ΣΩ. Ἐχουσιν ἄρα τι τὸ αὐτό, ὃ ποιεῖ αὐτὰς καλὰς εἶναι, τὸ κοινὸν τοῦτο, ὃ καὶ ἀμφοτέραις αὐταῖς ἔπεστι κοινῆ καὶ ἑκατέρᾳ ἰδίᾳ· οὐ γὰρ ἂν που ἄλλως ἀμφοτέραί **B** τε καλαὶ ἦσαν καὶ ἑκατέρα. ἀποκρίνου ἐμοὶ ὡς ἐκέλευ.

ΙΠ. Ἀποκρίνομαι, καὶ ἐμοὶ δοκεῖ ἔχειν ὡς λέγεις.

ΣΩ. Εἰ ἄρα τι αὐταὶ αἱ ἡδοναὶ ἀμφοτέραι πεπονθασιν, ἑκατέρα δὲ μὴ, οὐκ ἂν τούτῳ γε τῷ παθήματι εἶεν καλαί.

ΙΠ. Καὶ πῶς ἂν εἴη τοῦτο, ὦ Σώκρατες, μηδετέρας πεπονθυίας τι τῶν ὄντων ὅτιοῦν, ἔπειτα τοῦτο τὸ πάθος, ὃ μηδετέρα πέπονθεν, ἀμφοτέρας πεπονθέναι;

C ΣΩ. Οὐ δοκεῖ σοι;

ΙΠ. Πολλὴ γὰρ ἂν μ' ἔχοι ἀπειρία καὶ τῆς τούτων φύσεως καὶ τῆς τῶν παρόντων λέξεως λόγων.

XXV. ΣΩ. Ἡδέως γε, ὦ Ἰππία. ἀλλὰ γὰρ ἐγὰ ἴσως κινδυνεύω δοκεῖν μὲν τι ὄραϊν οὕτως ἔχον, ὡς συ φῆς ἀδύνατον εἶναι, ὄρω δ' οὐδέν.

ΙΠ. Οὐ κινδυνεύεις, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πάνυ ἐτοίμως παρορᾷς.

ΣΩ. Καὶ μὴν πολλά γέ μοι προφαίνεται τοιαῦτα προ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ ἀπιστῶ αὐτοῖς, ὅτι σοὶ μὲν οὐ φαντάζε-
D ται, ἀνδρὶ πλεῖστον ἀργύριον εἰργασμένῳ τῶν νῦν ἐπὶ σοφία, ἐμοὶ δέ, ὅς οὐδὲν πώποτε εἰργασάμην· καὶ ἐνθυμοῦμαι, ὦ ἑταῖρε, μὴ παίξης πρὸς με καὶ ἐκὼν ἕξαπατᾷς· οὕτω μοι σφόδρα καὶ πολλὰ καταφαίνεται.

ΙΠ. Οὐδεὶς σοῦ, ὦ Σώκρατες, κάλλιον εἴσεται, εἴτε παλῶ εἴτε μή, ἐὰν ἐπιχειρήσῃς λέγειν τὰ προφαινόμενά σοι ταῦτα· φανήσῃ γὰρ οὐδὲν λέγων. οὐ γὰρ μήποτε εὐ-
ρησῇς, ὃ μῆτ' ἐγὼ πέπονθα μῆτε σύ, τοῦτ' ἀμφοτέρους ἡμᾶς πεπονθότας.

E ΣΩ. Πῶς λέγεις, ὦ Ἰππία; ἴσως μὲν τι λέγεις, ἐγὼ δ' οὐ μανθάνω· ἀλλὰ μου σαφέστερον ἄκουσον ὃ βούλομαι λέγειν. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται, ὃ μῆτ' ἐγὼ πέπονθα εἶναι μῆτ' εἰμὶ μῆδ' αὖ σὺ εἶ, τοῦτ' ἀμφοτέρους πεπονθέναι ἡμᾶς οἷόν τ' εἶναι· ἕτερα δ' αὖ, ἃ ἀμφοτέρω πεπόνθαμεν εἶναι, ταῦτ' οὐδέτερον εἶναι ἡμῶν.

III. Τέρατα αὖ ἀποκρινομένῳ ἔοικας, ὦ Σώκρατες, ἔτι μείζω ἢ ὀλίγον πρότερον ἀπεκρίνω. σκόπει γὰρ· πό-
τερον εἰ ἀμφοτέρω δίκαιοι ἔσμεν, οὐ καὶ ἐκάτερος ἡμῶν
301 εἴη ἂν, ἢ εἰ ἄδικος ἐκάτερος, οὐ καὶ ἀμφοτέρω αὖ, ἢ εἰ ὑγιαίνοντες, οὐ καὶ ἐκάτερος; ἢ εἰ κεκμηκὼς τι ἢ τερω-
μένος ἢ πεπληγμένος ἢ ἄλλ' ὅτιοῦν πεπονθὼς ἐκάτερος ἡμῶν εἴη, οὐ καὶ ἀμφοτέρω ἂν τοῦτο πεπόνθοιμεν; ἔτι

τοίνυν εἰ χρυσοὶ ἢ ἀργυροὶ ἢ ἐλεφάντινοι, εἰ δὲ βούλει, γενναῖοι ἢ σοφοὶ ἢ τίμιοι ἢ γέροντές γε ἢ νέοι ἢ ἄλλο ὅ τι βούλει τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀμφοτέρου τύχοιμεν ὄντες, ἅρ' οὐ μεγάλη ἀνάγκη καὶ ἐκάτερον ἡμῶν τοῦτ' εἶναι;

ΣΩ. Πάντως γε δήπου.

ΙΠ. Ἀλλὰ γὰρ δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ὅλα τῶν πραγμάτων οὐ σκοπεῖς, οὐδ' ἐκεῖνοι, οἷς σὺ εἰώθας διαλέγεσθαι, κρούετε δὲ ἀπολαμβάνοντες τὸ καλὸν καὶ ἕκαστον τῶν ὄντων ἐν τοῖς λόγοις κατατέμνοντες. διὰ ταῦτα οὕτω μεγάλα ὑμᾶς λανθάνει καὶ διανεκῆ σώματα τῆς οὐσίας πεφυκότα. καὶ νῦν τοσοῦτόν σε λέληθεν, ὥστε οἷε εἶναι τι ἢ πάθος ἢ οὐσίαν, ἢ περὶ μὲν ἀμφοτέρα ταῦτα ἔστιν ἅμα, περὶ δὲ ἐκάτερον οὔ, ἢ αὖ περὶ μὲν ἐκάτερον, C περὶ δὲ ἀμφοτέρα οὔ· οὕτως ἀλογίστως καὶ ἀσκέπτως καὶ εὐήθως καὶ ἀδιανοήτως διάκεισθε.

XXVI. ΣΩ. Τοιαῦτα, ὦ Ἰππία, τὰ ἡμέτερά ἐστιν, οὐχ οἷα βούλεται τις, φασὶν ἀνθρώποι ἐκάστοτε παρομιαζόμενοι, ἀλλ' οἷα δύναται· ἀλλὰ σὺ ἡμᾶς οὐκίνας αἰετινοῦσθαι. ἐπεὶ καὶ νῦν, πρὶν ὑπὸ σοῦ ταῦτα νοουθηθῆναι, ὡς εὐήθως διεκείμεθα, ἔτι σοι μᾶλλον ἐγὼ ἐπιδείξω εἰπῶν, ἃ διανοοῦμεθα περὶ αὐτῶν, ἢ μὴ εἶπω;

ΙΠ. Εἰδότε μὲν ἐρεῖς, ὦ Σώκρατες· οἶδα γὰρ ἐκάστους D τῶν περὶ τοὺς λόγους, ὡς διάκεινται· ὅμως δ' εἴ τι σοι ἥδιον, λέγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἥδιόν γε. ἡμεῖς γάρ, ὦ βέλτιστε, οὕτως ἀβέλτεροι ἤμεν, πρὶν σε ταῦτ' εἰπεῖν, ὥστε δόξαν εἰχομεν περὶ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, ὡς ἐκάτερος ἡμῶν εἰς ἔστί, τοῦτο δέ, ὃ ἐκάτερος ἡμῶν εἴη, οὐκ ἄρα εἴημεν ἀμφοτέροι· οὐ γὰρ εἰς ἔσμεν, ἀλλὰ δύο. οὕτως εὐηθικῶς εἰχομεν· νῦν δὲ παρὰ σοῦ ἤδη ἀνεδιδάχθημεν, ὅτι εἰ μὲν E δύο ἀμφοτέροί ἐσμεν, δύο καὶ ἐκάτερον ἡμῶν ἀνάγκη

εἶναι, εἰ δὲ εἷς ἐκάτερος, ἓνα καὶ ἀμφοτέρους ἀνάγκη· οὐ γὰρ οἶόν τε διανεκεῖ λόγῳ τῆς οὐσίας κατὰ Ἰππίαν ἄλλως ἔχειν, ἀλλ' ὃ ἂν ἀμφοτέρα ἦ, τοῦτο καὶ ἐκάτερον, καὶ ὃ ἐκάτερον, ἀμφοτέρα εἶναι. πεπεισμένος δὴ νῦν ἐγὼ ὑπὸ σοῦ ἐνθάδε κἀθημαι· πρότερον μέντοι, ὡς Ἰππία, ὑπόμνησόν με· πότερον εἷς ἐσμὲν ἐγὼ τε καὶ σύ, ἢ σύ τε δύο εἰ καὶ γὰρ δύο;

ΙΠ. Τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ταῦτα ἅπερ λέγω· φοβοῦμαι γὰρ σε σαφῶς λέγειν, ὅτι μοι χαλεπαίνεις, ἐπειδὴν τί δόξης σαυτῷ λέγειν· ὅμως δ' ἔτι μοι εἰπέ· οὐχ εἷς ἡμῶν ἐκάτερός ἐστι καὶ πέπονθε τοῦτο, εἷς εἶναι;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἶπερ εἷς, καὶ περιττὸς ἂν εἴη ἐκάτερος ἡμῶν· ἢ οὐ τὸ ἐν περιττὸν ἡγεῖ;

ΙΠ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Ἡ καὶ ἀμφοτέροι οὖν περιττοὶ ἐσμὲν δύο ὄντες;

ΙΠ. Οὐκ ἂν εἴη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄρτιοί γε ἀμφοτέροι· ἢ γάρ;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Μῶν οὖν, ὅτι ἀμφοτέροι ἄρτιοι, τούτου ἐνεκεν καὶ ἐκάτερος ἄρτιος ἡμῶν ἐστίν;

ΙΠ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶσα ἀνάγκη, ὡς νῦν δὴ ἔλεγες, ἃ ἂν ἀμφοτέροι, καὶ ἐκάτερον, καὶ ἃ ἂν ἐκάτερος, καὶ ἀμφοτέρους εἶναι.

ΙΠ. Οὐ τά γε τοιαῦτα, ἀλλ' οἷα ἐγὼ πρότερον ἔλεγον.

XXVII. ΣΩ. Ἐξαρκεῖ, ὦ Ἰππία· ἀγαπητὰ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ τὰ μὲν οὕτω φαίνεται, τὰ δ' οὐχ οὕτως ἔχοντα. καὶ γὰρ ἐγὼ ἔλεγον, εἰ μέμνησαι ὅθεν οὗτος ὁ

λόγος ἐλέχθη, ὅτι ἢ διὰ τῆς ὄψεως καὶ δι' ἀκοῆς ἡδονὴ οὐ
 τούτῳ εἶεν καλαί, ὅ τι τυγχάνοιεν ἑκατέρα μὲν αὐτῶν C
 εἶναι πεπονθυῖα, ἀμφοτέραι δὲ μή, ἢ ἀμφοτέραι μὲν,
 ἑκατέρα δὲ μή, ἀλλ' ἐκείνῳ, ᾧ ἀμφοτέραι τε καὶ ἑκατέρα,
 διότι συνεχώρεις ἀμφοτέρας τε αὐτὰς εἶναι καλὰς καὶ
 ἑκατέραν. τούτου δὴ ἔνεκα τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐπ' ἀμφοτέρα
 ἐπομένῃ ᾧμην, εἶπερ ἀμφοτέρᾳ ἐστὶ καλά, ταύτῃ δεῖν
 αὐτὰ καλὰ εἶναι, τῇ δὲ κατὰ τὰ ἕτερα ἀπολειπομένη μή·
 καὶ ἔτι νῦν οἶμαι· ἀλλὰ μοι λέγε, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς· ἢ
 δι' ὄψεως ἡδονὴ καὶ ἢ δι' ἀκοῆς, εἶπερ ἀμφοτέραι τ' εἰσὶ
 καλαὶ καὶ ἑκατέρα, ἄρ' ὃ ποιεῖ αὐτὰς καλὰς οὐχὶ καὶ ἀμ- D
 φοτέραις γε αὐταῖς ἔπεται καὶ ἑκατέρα;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ὅτι ἡδονὴ ἑκατέρα τ' ἐστὶ καὶ ἀμφοτέ-
 ραι, διὰ τοῦτο ἂν εἶεν καλαί; ἢ διὰ τοῦτο μὲν καὶ αἱ ἄλ-
 λαι πᾶσαι ἂν οὐδὲν τούτων ἦττον εἶεν καλαί; οὐδὲν γὰρ
 ἦττον ἡδοναὶ ἐφάνησαν οὔσαι, εἰ μέμνησαι.

ΙΠ. Μέμνημαι.

ΣΩ. Ἄλλ' ὅτι γε δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς αὐταὶ εἰσι, διὰ
 τοῦτο ἐλέγετο καλὰς αὐτὰς εἶναι.

ΙΠ. Καὶ ἐρρήθη οὕτως.

ΣΩ. Σκόπει δέ, εἰ ἀληθῆ λέγω. ἐλέγετο γάρ, ὡς
 ἐγὼ μνήμης ἔχω, τοῦτ' εἶναι καλὸν τὸ ἡδύ, οὐ πᾶν, ἀλλ'
 ὃ ἂν δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἦ.

ΙΠ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε τὸ πάθος ἀμφοτέραις μὲν
 ἔπεται, ἑκατέρα δ' οὔ; οὐ γάρ που ἑκάτερόν γε αὐτῶν,
 ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγετο, δι' ἀμφοτέρων ἐστίν,
 ἀλλ' ἀμφοτέρα μὲν δι' ἀμφοῖν, ἑκάτερον δ' οὔ· ἐστι
 ταῦτα;

ΙΠ. Ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τούτω γε ἐκάτερον αὐτῶν ἐστὶ καλόν, ὃ μὴ ἔπεται ἐκατέρῳ· το γὰρ ἀμφοτέρων ἐκατέρῳ οὐκ ἔπεται· ὥστε ἀμφοτέρα μὲν αὐτὰ φάναι καλὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ἔξεστιν, ἐκάτερον δὲ οὐκ ἔξεστιν· ἢ πῶς λέγομεν; οὐκ ἀνάγκη;

303

ΙΙΙ. Φαίνεται.

XXVIII. ΣΩ. Φῶμεν οὖν ἀμφοτέρα μὲν καλὰ εἶναι, ἐκάτερον δὲ μὴ φῶμεν;

ΙΙΙ. Τί γὰρ κωλύει;

ΣΩ. Τόδε ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ φίλε, κωλύειν, ὅτι ἦν που ἡμῖν τὰ μὲν οὕτως ἐπιγιγνώμενα ἐκάστοις, εἴπερ ἀμφοτέροις ἐπιγίγνοιτο, καὶ ἐκατέρῳ, καὶ εἴπερ ἐκατέρῳ, καὶ ἀμφοτέροις, ἅπαντα ὅσα σὺ διῆλθες· ἢ γάρ;

ΙΙΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἄ δέ γε αὖ ἐγὼ διῆλθον, οὐ· ὦν δὴ ἦν καὶ αὐτὸ τὸ ἐκάτερον καὶ τὸ ἀμφοτέρων. ἔστιν οὕτως;

ΙΙΙ. Ἔστιν.

B

ΣΩ. Ποτέρων οὖν, ὦ Ἰππία, δοκεῖ σοι τὸ καλὸν εἶναι; πότερον ὦν σὺ ἔλεγες· εἴπερ ἐγὼ ἰσχυρὸς καὶ σὺ, καὶ ἀμφοτέροι, καὶ εἴπερ ἐγὼ δίκαιος καὶ σὺ, καὶ ἀμφοτέροι, καὶ εἴπερ ἀμφοτέροι, καὶ ἐκάτερος· οὕτω δὴ καὶ εἴπερ ἐγὼ καλὸς καὶ σὺ, καὶ ἀμφοτέροι, καὶ εἴπερ ἀμφοτέροι, καὶ ἐκάτερος; ἢ οὐδὲν κωλύει, ὥσπερ ἄρτίων ὄντων τινῶν ἀμφοτέρων τάχα μὲν ἐκάτερα περιττὰ εἶναι, τάχα δ' ἄρτια, καὶ αὖ ἄρρήτων ἐκατέρων ὄντων τάχα μὲν ρητὰ τὰ συναμφοτέρα εἶναι, τάχα δ'

C

ἄρρητα, καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα, ἃ δὴ καὶ ἐγὼ ἔφην ἐμοὶ προφαίνεσθαι; ποτέρων δὴ τίθης τὸ καλόν; ἢ ὥσπερ ἐμοὶ περὶ αὐτοῦ καταφαίνεται, καὶ σοί; πολλὴ γὰρ ἀλογία ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι ἀμφοτέρους μὲν ἡμᾶς εἶναι καλοῦς, ἐκάτερον δὲ μὴ, ἢ ἐκάτερον μὲν, ἀμφοτέρους

δὲ μὴ, ἢ ἄλλο ὅτιοῦν τῶν τοιούτων. οὕτως αἰρεῖ, ὥσπερ ἐγώ, ἢ ἐκείνως;

ΙΠ. Οὕτως ἐγώ γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εὖ γε σὺ ποιῶν, ὦ Ἰππία, ἵνα καὶ ἀπαλλαγῶ-
μεν πλείονος ζητήσεως· εἰ γὰρ τούτων γ' ἐστὶ τὸ καλόν, D
οὐκ ἂν ἐτι εἶη τὸ δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἡδὺ καλόν. ἀμφο-
τερα μὲν γὰρ ποιεῖ καλὰ τὸ δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς, ἐκάτερον
δ' οὐ· τοῦτο δ' ἦν ἀδύνατον, ὡς ἐγώ τε καὶ σὺ δὴ ὁμο-
λογοῦμεν, ὦ Ἰππία.

ΙΠ. Ὁμολογοῦμεν γάρ.

ΣΩ. Ἀδύνατον ἄρα τὸ δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἡδὺ κα-
λὸν εἶναι, ἐπειδὴ γε καλὸν γιγνόμενον τῶν ἀδυνάτων τι
παρέχεται.

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

XXIX. ΣΩ. Λέγετε δὴ πάλιν, φήσει, ἐξ ἀρχῆς,
ἐπειδὴ τούτου διημάρτετε· τί φατε εἶναι τοῦτο τὸ κα- E
λὸν τὸ ἐπ' ἀμφοτέrais ταῖς ἡδοναῖς, δι' ὃ τι ταύτας πρὸ
τῶν ἄλλων τιμήσαντες καλὰς ὠνομάσατε; ἀνάγκη δὴ
μοι δοκεῖ, ὦ Ἰππία, λέγειν, ὅτι ἀσινέσταται αὐταὶ τῶν
ἡδονῶν εἰσὶ καὶ βέλτισται, καὶ ἀμφοτέρα καὶ ἐκάτερα·
ἢ σὺ τι ἔχεις λέγειν ἄλλο, ᾧ διαφέρουσι τῶν ἄλλων;

ΙΠ. Οὐδαμῶς· τῷ ὄντι γὰρ βέλτισταί εἰσιν.

ΣΩ. Τοῦτ' ἄρα, φήσει, λέγετε δὴ τὸ καλὸν εἶναι,
ἡδονὴν ὠφέλιμον; εἰκόκαμεν, φήσω ἐγώ γε· σὺ δέ;

ΙΠ. Καὶ ἐγώ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὠφέλιμον, φήσει, τὸ ποιοῦν τὰγαθόν,
τὸ δὲ ποιοῦν καὶ τὸ ποιούμενον ἕτερον νῦν δὴ ἐφάνη,
καὶ εἰς τὸν πρότερον λόγον ἦκει ὑμῖν ὁ λόγος; οὔτε γὰρ
τὸ ἀγαθὸν ἂν εἶη καλὸν οὔτε τὸ καλὸν ἀγαθόν, εἴπερ 304
ἄλλο αὐτῶν ἐκάτερόν ἐστι. παντός γε μᾶλλον, φήσομεν,
ὦ Ἰππία, ἂν σωφρονῶμεν· οὐ γὰρ που θέμις τῷ ὀρθῶς
λέγουσι μὴ συγχωρεῖν.

III. Ἄλλὰ δὴ γ', ὦ Σώκρατες, τί οἶσι ταῦτ' εἶναι ξυνάπαντα; κνίσματά τοί ἐστι καὶ περιτμήματα τῶν λόγων, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, κατὰ βραχὺ διηρημένα· ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ καλὸν καὶ πολλοῦ ἄξιον, οἷόν τ' εἶναι εὖ καὶ καλῶς λόγον καταστησάμενον ἐν δικαστηρίῳ ἢ ἐν βουλευτηρίῳ ἢ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ ἀρχῇ, πρὸς ἣν ἂν ὁ λόγος ἦ, πείσαντα οἴχεσθαι φέροντα οὐ τὰ σμικρότατα ἀλλὰ τὰ μέγιστα τῶν ἀθλῶν, σωτηρίαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν αὐτοῦ χρημάτων καὶ φίλων. τούτων οὖν χρὴ ἀντέχεσθαι, χαίρειν ἑάσαντα τὰς σμικρολογίας ταύτας, ἵνα μὴ δοκῆ λίαν ἀνόητος εἶναι λήρους καὶ φλυαρίας ὥσπερ νῦν μεταχειριζόμενος.

XXX. ΣΩ. ὦ Ἰππία φίλε, σὺ μὲν μακάριος εἶ, ὅτι τε οἶσθα ἂν χρὴ ἐπιτηδεύειν ἄνθρωπον, καὶ ἐπιτετηδευκας ἰκανῶς, ὡς φῆς· ἐμὲ δὲ δαιμονία τις τύχη, ὡς ἔοικε, κατέχει, ὅστις πλανῶμαι μὲν καὶ ἀπορῶ ἀεὶ, ἐπιδεικνὺς δὲ τὴν ἑμαντοῦ ἀπορίαν ὑμῖν τοῖς σοφοῖς λόγοις αὐτὸ ὑπὸ ὑμῶν προπηλακίζομαι, ἐπειδὴν ἐπιδείξω. λέγετε γάρ με, ἅπερ καὶ σὺ νῦν λέγεις, ὡς ἠλίθιά τε καὶ σμικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια πραγματεύομαι· ἐπειδὴν δὲ αὐτὸ ἀναπεισθεῖς ὑφ' ὑμῶν λέγω ἅπερ ὑμεῖς, ὡς πολὺ κρᾶτιστόν ἐστιν οἷόν τ' εἶναι λόγον εὖ καὶ καλῶς καταστησάμενον περαίνειν ἐν δικαστηρίῳ ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ συλλόγῳ, ὑπὸ τε ἄλλων τινῶν τῶν ἐνθάδε καὶ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀεὶ με ἐλέγχοντος πάντα κακὰ ἀκούω. καὶ γὰρ μοι τυγχάνει ἐγγύτατα γένους ὧν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ· ἐπειδὴν οὖν εἰσέλθω οἴκαδε εἰς ἑμαντοῦ καὶ μου ἀκούσῃ ταῦτα λέγοντος, ἐρωτᾷ, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι τολμῶν περὶ καλῶν ἐπιτηδευμάτων διαλέγεσθαι, οὕτω φανερῶς ἐξελεγχόμενος περὶ τοῦ καλοῦ, ὅτι οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ὃ τί ποτ' ἔστιν οἶδα. καίτοι πῶς σὺ εἶσει, φησί, ἢ λόγον ὅστις καλῶς κατεστήσατο ἢ μή, ἢ ἄλλην προ-

ξιν ἠντινοῦν, τὸ καλὸν ἀγνοῶν; καὶ ὁπότε οὔτω διάκει-
σαι, οἶει σοι κρεῖττον εἶναι ζῆν μᾶλλον ἢ τεθνάναι; συμ-
βέβηκε δὴ μοι, ὅπερ λέγω, κακῶς μὲν ὑφ' ὑμῶν ἀκού-
ειν καὶ ὀνειδίξεσθαι, κακῶς δὲ ὑπ' ἐκείνου· ἀλλὰ γὰρ
ἴσως ἀναγκαῖον ὑπομένειν ταῦτα πάντα· οὐδὲν γὰρ
ἄτοπον, εἰ ὠφελοίμην. ἐγὼ οὖν μοι δοκῶ, ὡς Ἰππία,
ὠφελῆσθαι ἀπὸ τῆς ἀμφοτέρων ὑμῶν ὁμιλίας· τὴν γὰρ
παροιμίαν ὅ τί ποτε λέγει, τὸ χαλεπὰ τὰ καλὰ, δοκῶ μοι
εἰδέναι

ΙΠΠΙΑΣ ΕΛΑΤΤΩΝ

[ἢ περὶ τοῦ ψεύδους· ἀνατρεπτικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΔΙΚΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΠΠΙΑΣ.

St. I.

p.
363

I. Σὺ δὲ δὴ τί σιγᾶς, ὦ Σώκρατες, Ἰππίου τοσαῦτα ἐπιδειξαμένου, καὶ οὐχὶ ἢ συνεπαινεῖς τι τῶν εἰρημένων ἢ καὶ ἐλέγχεις, εἰ τί σοι μὴ καλῶς δοκεῖ εἰρηκέναι; ἄλλως τε ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ λελείμεθα, οἳ μάλιστα ἂν ἀντιποιησάμεθα μετεῖναι ἡμῖν τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς.

ΣΩ. Καὶ μὴν, ὦ Εὐδিকে, ἔστι γ' ἂ ἠδέως ἂν πυθοί-
B μην Ἰππίου ὧν νῦν δὴ ἔλεγε περὶ Ὀμήρου. καὶ γὰρ τοῦ
σοῦ πατρὸς Ἀπημάντου ἤκουον, ὅτι ἡ Ἰλιάς κάλλιον εἶη
ποίημα τῷ Ὀμήρῳ ἢ ἡ Ὀδύσσεια, τοσοῦτῳ δὲ κάλλιον,
ὅσῳ ἀμείνων Ἀχιλλεύς Ὀδυσσεύς εἶη· ἐκάτερον γὰρ τού-
των [τῶν ποιημάτων] τὸ μὲν εἰς Ὀδυσσεά εἶπε πεποιῆ-
σθαι, τὸ δ' εἰς Ἀχιλλέα. περὶ ἐκείνου οὖν ἠδέως ἂν, εἰ
βουλομένῳ ἔστιν Ἰππία, ἀναπυθοίμην, ὅπως αὐτῷ δοκεῖ
περὶ τοῖν ἀνδρῶν τούτων, πότερον ἀμείνω φησὶν εἶναι,
C ἐπειδὴ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἡμῖν ἐπιδέδεικται
καὶ περὶ ποιητῶν τε ἄλλων καὶ περὶ Ὀμήρου.

II. ΕΥ. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι οὐ φθονήσει Ἰππίας, εἴαν
τι αὐτὸν ἐρωτᾶς, ἀποκρίνεσθαι. ἢ γὰρ, ὦ Ἰππία, εἴαν τι
ἐρωτᾷ σε Σωκράτης, ἀποκρινεῖ; ἢ πῶς ποιήσεις;

III. Καὶ γὰρ ἂν δεινὰ ποιοίην, ὦ Εὐδিকে, εἰ Ὀλυμ-
πίαζε μὲν εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων πανήγυριν, ὅταν τα

Ολύμπια ἤ, αἰὲν ἐπανιῶν οἰκοθεν ἐξ Ἥλιδος εἰς τὸ ἱερον
 παρέχω ἐμαντὸν καὶ λέγοντα ὅτι ἂν τις βούληται ὦν ἂν D
 ἐμοὶ εἰς ἐπίδειξιν παρεσκευασμένον ἤ, καὶ ἀποκρινόμενον
 τῷ βουλομένῳ ὅτι ἂν τις ἐρωτᾷ, νῦν δὲ τὴν Σωκράτους
 ἐρώτησιν φύγοιμι.

ΣΩ. Μακάριόν γε, ὦ Ἰππία, πάθος πέπονθας, εἰ 364
 ἐκάστης Ὀλυμπιάδος οὕτως εὐέλπιδος ὦν περὶ τῆς ψυχῆς
 εἰς σοφίαν ἀφικνεῖ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ θαυμάσαιμ' ἂν εἴ
 τις τῶν περὶ τὸ σῶμα ἀθλητῶν οὕτως ἀφόβως τε καὶ
 πιστευτικῶς ἔχων τῷ σώματι ἐρχεται αὐτόσε ἀγωνιούμε-
 νος, ὥσπερ σὺ φῆς τῇ διανοίᾳ.

ΙΠ. Εἰκότως, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ τοῦτο πέπονθα· ἐξ
 οὗ γὰρ ἤργμαι Ὀλυμπιάσιν ἀγωνίζεσθαι, οὐδενὶ πώποτε
 κρείττονι εἰς οὐδὲν ἐμαντοῦ ἐνέτυχον.

ΙΙΙ. ΣΩ. Καλόν γε λέγεις, ὦ Ἰππία, καὶ τῇ Ἥλειῶν
 πόλει τῆς σοφίας ἀνάθημα τὴν δόξαν εἶναι τὴν σὴν καὶ B
 τοῖς γονεῦσι τοῖς σοῖς. ἀτὰρ τί δὴ λέγεις ἡμῖν περὶ τοῦ
 Ἀχιλλέως τε καὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς; πότερον ἀμείνω καὶ κατὰ
 τί φῆς εἶναι; ἡνίκα μὲν γὰρ πολλοὶ ἔνδον ἤμεν καὶ σὺ
 τὴν ἐπίδειξιν ἐποιοῦ, ἀπελείφθην σου τῶν λεγομένων·
 ὥκνον γὰρ ἐπανερέσθαι, διότι ὄχλος τε πολὺς ἔνδον ἦν,
 καὶ μὴ σοὶ ἐμποδῶν εἶην ἐρωτῶν τῇ ἐπίδειξι· νυνὶ δὲ
 ἐπειδὴ ἐλάττους τέ ἐσμεν καὶ Εὐδίκος ὅδε κελεύει ἐρέσθαι,
 εἰπέ τε καὶ δίδαξον ἡμᾶς σαφῶς, τί ἔλεγες περὶ τούτοις C
 τοῖν ἀνδροῖν; πῶς διέκρινες αὐτούς;

ΙΠ. Ἄλλ' ἐγὼ σοὶ, ὦ Σώκρατες, ἐθέλω σαφέστερον
 εἶτι ἢ τότε διελεθῆναι ἃ λέγω καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ ἄλλ-
 λων. φημί γὰρ Ὅμηρον πεποιηκέναι ἄριστον μὲν ἄνδρα
 Ἀχιλλέα τῶν εἰς Τροίαν ἀφικομένων, σοφώτατον δὲ Νέ-
 στορα, πολυτροπώτατον δὲ Ὀδυσσεά.

ΣΩ. Βαβαί, ὦ Ἰππία· ἄρ' ἂν τί μοι χάρισαι τοι-
 ονδε, μὴ μου καταγελαῖν, ἐὰν μόγις μανθάνω τὰ λεγόμενα

D καὶ πολλάκις ἀνερωτῶ; ἀλλὰ μοι πειρῶ πρόως τε καὶ εὐκόλως ἀποκρίνεσθαι.

III. Αἰσχροὺν γὰρ ἂν εἶη, ὃ Σώκρατες, εἰ ἄλλους μὲν αὐτὰ ταῦτα παιδεύω καὶ ἀξιῶ διὰ ταῦτα χρήματα λαμβάνειν, αὐτὸς δὲ ὑπὸ σοῦ ἐρωτώμενος μὴ συγγνώμην τ' ἔχοιμι καὶ πρόως ἀποκρινοίμην.

IV. ΣΩ. Πάνυ καλῶς λέγεις. ἐγὼ γάρ τοι, ἡνίκα μὲν ἄριστον τὸν Ἀχιλλέα ἔφησθα πεποιῆσθαι, ἐδόκουν σου μανθάνειν ὅ τι ἔλεγες, καὶ ἡνίκα τὸν Νέστορα σοφώ-
E τατον· ἐπειδὴ δὲ τὸν Ὀδυσσεά εἶπες ὅτι πεποικῶς εἶη ὁ ποιητῆς πολυτροπώτατον, τοῦτο δ', ὡς γε πρὸς σὲ τάληθῆ εἰρησθαι, παντάπασιν οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις. καὶ μοι εἶπέ, ἂν τι ἐνθένδε μᾶλλον μάθω· ὁ Ἀχιλλεὺς οὐ πολύτροπος τῷ Ὀμήρῳ πεποιῆται;

III. Ἥμιστά γε, ὃ Σώκρατες, ἀλλ' ἀπλούστατος, ἐπεὶ καὶ ἐν Λιταῖς, ἡνίκα πρὸς ἀλλήλους ποιεῖ αὐτοὺς δια-
λεγομένους, λέγει αὐτῷ ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν Ὀδυσσεά,
365 Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
χρῆ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπληγέως ἀποειπεῖν,
ὥσπερ δὴ κρανέω τε καὶ ὡς τελέεσθαι ὅτω,
[ὡς μὴ μοι τρῦζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.]
ἐχθρὸς γάρ μοι κείνος ὁμῶς Ἄϊδαο πύλησιν,
B ὅς χ' ἔτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται.

ἐν τούτοις δηλοῖ τοῖς ἔπεσι τὸν τρόπον ἑκατέρου τοῦ ἀνδρός, ὡς ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς εἶη ἀληθῆς τε καὶ ἀπλοῦς, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πολύτροπος τε καὶ ψευδῆς· ποιεῖ γὰρ τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὸν Ὀδυσσεά λέγοντα ταῦτα τὰ ἔπη.

ΣΩ. Νῦν δὴ, ὃ Ἰππία, κινδυνεύω μανθάνειν ὃ λέγεις· τὸν πολύτροπον ψευδῆ λέγεις, ὡς γε φαίνεται.

C III. Μάλιστα, ὃ Σώκρατες· τοιοῦτον γὰρ πεποιῆκε

τὸν Ὀδυσσεΐα Ὅμηρος πολλαχοῦ καὶ ἐν Ἰλιάδι καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα.

ΣΩ. Ἐδόκει ἄρα, ὡς ἔοικεν, Ὅμηρον ἕτερος μὲν ἀνὴρ εἶναι ἀληθής, ἕτερος δὲ ψευδής, ἀλλ' οὐχ ὁ αὐτός.

ΙΠ. Πῶς γὰρ οὐ μέλλει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἡ καὶ σοὶ δοκεῖ αὐτῷ, ὦ Ἰππία;

ΙΠ. Πάντων μάλιστα· καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἶη, εἰ μὴ.

V. ΣΩ. Τὸν μὲν Ὅμηρον τοίνυν ἐάσωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἀδύνατον ἐπανερέσθαι, τί ποτε νοῶν ταῦτα ἐποίησε D τὰ ἔπη· σὺ δ' ἐπειδὴ φαίνει ἀναδεχόμενος τὴν αἰτίαν, καὶ σοὶ συνδοκεῖ ταῦτα, ἄπερ φῆς Ὅμηρον λέγειν, ἀποκρίναι κοινῇ ὑπὲρ Ὅμηρου τε καὶ σαυτοῦ.

ΙΠ. Ἔσται ταῦτα· ἀλλ' ἐρώτα ἔμβραχυ ὅτι βούλει.

ΣΩ. Τοὺς ψευδεῖς λέγεις οἷον ἀδυνάτους τι ποιεῖν, ὥσπερ τοὺς κάμνοντας, ἢ δυνατούς τι ποιεῖν;

ΙΠ. Δυνατούς ἐγωγε καὶ μάλα σφόδρα ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἑξαπατᾶν ἀνθρώπους.

ΣΩ. Δυνατοὶ μὲν δὴ, ὡς ἔοικεν, εἰσὶ κατὰ τὸν σὸν B λόγον καὶ πολύτροποι· ἢ γὰρ;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Πολύτροποι δ' εἰσὶ καὶ ἀπατεῶνες ὑπὸ ἡλιθιότητος καὶ ἀφροσύνης, ἢ ὑπὸ πανουργίας καὶ φρονήσεώς τινος;

ΙΠ. Ὑπὸ πανουργίας παντῶν μάλιστα καὶ φρονήσεως.

ΣΩ. Φρόνιμοι μὲν ἄρα εἰσὶν, ὡς ἔοικεν.

ΙΠ. Ναὶ μὰ Δία, λίαν γε.

ΣΩ. Φρόνιμοι δὲ ὄντες οὐκ ἐπίστανται ὅτι ποιοῦσιν, ἢ ἐπίστανται;

ΙΠ. Καὶ μάλα σφόδρα ἐπίστανται· διὰ ταῦτα καὶ κακουροῦσιν.

ΣΩ. Ἐπιστάμενοι δὲ ταῦτα ἂ ἐπίστανται πότερον ἀμαθεῖς εἶδιν ἢ σοφοί;

366 III. Σοφοί μὲν οὖν αὐτά γε ταῦτα, ἕξαπατᾶν.

VI. ΣΩ. Ἐχε δὴ· ἀναμνησθῶμεν τί ἐστὶν ὃ λέγεις. τοὺς ψευδεῖς φῆς εἶναι δυνατοὺς καὶ φρονίμους καὶ ἐπιστήμονας καὶ σοφοὺς εἰς ἅπερ ψευδεῖς;

III. Φημί γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἄλλους δὲ τοὺς ἀληθεῖς τε καὶ ψευδεῖς, καὶ ἐναντιωτάτους ἀλλήλοις;

III. Λέγω ταῦτα.

ΣΩ. Φέρε δὴ· τῶν μὲν δυνατῶν τινὲς καὶ σοφῶν, ὡς ἔοικεν, εἶδιν οἱ ψευδεῖς κατὰ τὸν σὸν λόγον.

III. Μάλιστα γε.

B ΣΩ. Ὅταν δὲ λέγῃς δυνατοὺς καὶ σοφοὺς εἶναι τοὺς ψευδεῖς εἰς αὐτὰ ταῦτα, πότερον λέγεις δυνατοὺς εἶναι ψεύδεσθαι, ἐὰν βούλωνται, ἢ ἀδυνατοὺς εἰς ταῦτα ἅπερ ψεύδονται;

III. Δυνατοὺς ἔγωγε.

ΣΩ. Ὡς ἐν κεφαλαίῳ ἄρα εἰρησθαι, οἱ ψευδεῖς εἰς σοφοί τε καὶ δυνατοὶ ψεύδεσθαι.

III. Ναί.

ΣΩ. Ἀδύνατος ἄρα ψεύδεσθαι ἀνὴρ καὶ ἀμαθὴς οὐκ ἂν εἴη ψευδής.

III. Ἐχει οὕτως.

ΣΩ. Δυνατὸς δέ γ' ἐστὶν ἕκαστος ἄρα, ὃς ἂν ποιῇ C τότε ὃ ἂν βούληται, ὅταν βούληται· οὐχ ὑπὸ νόσου λέγω ἐξαιρούμενος οὐδὲ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ ὥσπερ σὺ δυνατὸς εἶ γράψαι τοῦ μὸν ὄνομα, ὅταν βούλη, οὕτω λέγω· ἄρ' οὐχ, ὃς ἂν οὕτως ἔχη, καλεῖς σὺ δυνατόν;

III. Ναί.

VII. ΣΩ. Λέγε δή μοι, ὦ Ἴππία, οὐ σὺ μέντοι ἐμπειροὺς εἶ λογισμῶν καὶ λογιστικῆς,

ΙΠ. Πάντων μάλιστα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ καὶ τίς σε ἔροιτο, τὰ τρις ἑπτακόσια
 οπόσος ἐστὶν ἀριθμός, εἰ βούλοιο, πάντων τάχιστα καὶ
 μάλιστ' ἂν εἶποις ἀληθῆ περὶ τούτου; D

ΙΠ. Πάννυ γε.

ΣΩ. Ἄρα οἷ δυνατώτατός τε εἶ καὶ σοφώτατος κατὰ
 ταῦτα;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Πότερον οὖν σοφώτατός τε εἶ καὶ δυνατώτατος
 μόνον, ἢ καὶ ἄριστος ταῦτα ἅπερ δυνατώτατός τε καὶ
 σοφώτατος, τὰ λογιστικά;

ΙΠ. Καὶ ἄριστος δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τὰ μὲν δὴ ἀληθῆ σὺ ἂν δυνατώτατα εἶποις
 περὶ τούτων· ἢ γάρ;

ΙΠ. Οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δὲ τὰ ψευδῆ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων; καὶ Ε
 μοι, ὥσπερ τὰ πρότερα, γενναίως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀπό-
 κριναι, ὦ Ἰππία· εἰ τίς σε ἔροιτο, τὰ τρις ἑπτακόσια πόσα
 ἐστί, πότερον σὺ ἂν μάλιστα ψεύδοιο καὶ ἀεὶ κατὰ ταῦτα
 ψευδῆ λέγοις περὶ τούτων, βουλόμενος ψεύδεσθαι καὶ μη-
 δέποτε ἀληθῆ ἀποκρίνεσθαι, ἢ ὁ ἀμαθῆς εἰς λογισμοὺς 367
 δύναιτ' ἂν σοῦ μᾶλλον ψεύδεσθαι βουλομένου; ἢ ὁ μὲν
 ἀμαθῆς πολλάκις ἂν βουλόμενος ψευδῆ λέγειν ἀληθῆ ἂν
 εἶποι ἄκων, εἰ τύχοι, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι, σὺ δὲ ὁ σοφός,
 εἶπερ βούλοιο ψεύδεσθαι, ἀεὶ ἂν κατὰ τὰ αὐτὰ ψεύδοιο;

ΙΠ. Ναί, οὕτως ἔχει, ὡς σὺ λέγεις.

ΣΩ. Ὁ ψευδῆς οὖν πότερον περὶ μὲν τᾶλλα ψευδῆς
 ἐστίν, οὐ μέντοι περὶ ἀριθμὸν, οὐδὲ ἀριθμῶν ἂν ψεύ-
 δαίτο;

ΙΠ. Καὶ ναὶ μὰ Δία περὶ ἀριθμὸν.

VIII. ΣΩ. Θῶμεν ἄρα καὶ τοῦτο, ὦ Ἰππία, περὶ
 λογισμὸν τε καὶ ἀριθμὸν εἶναί τινα ἄνθρωπον ψευδῆ; B

III. *Ναί.*

ΣΩ. Τίς οὖν ἂν εἴη οὗτος; οὐχὶ δεῖ ὑπάρχειν αὐτῷ, εἴπερ μέλλει ψευδῆς ἔσεσθαι, ὡς σὺ ἄρτι ὠμολόγεις, δυνατὸν εἶναι ψεύδεσθαι; ὁ γὰρ ἀδύνατος ψεύδεσθαι, εἰ μὲ μνησαι, ὑπὸ σοῦ ἐλέγετο ὅτι οὐκ ἂν ποτε ψευδῆς γένοιτο.

III. Ἄλλὰ μέμνημαι, καὶ ἐλέχθη οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄρτι ἐφάνης σὺ δυνατώτατος ὢν ψεύδεσθαι περὶ λογισμῶν;

III. *Ναί, ἐλέχθη γέ τοι καὶ τοῦτο.*

C ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ δυνατώτατος εἰ ἀληθῆ λέγειν περὶ λογισμῶν;

III. *Πάνυ γε.*

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς ψευδῆ καὶ ἀληθῆ λέγειν περὶ λογισμῶν δυνατώτατος· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἀγαθὸς περὶ τούτων, ὁ λογιστικός.

III. *Ναί.*

ΣΩ. Τίς οὖν ψευδῆς περὶ λογισμὸν γίγνεται, ὡς Ἰππία, ἄλλος ἢ ὁ ἀγαθός; ὁ αὐτὸς γὰρ καὶ δυνατός· οὗτος δὲ καὶ ἀληθής.

III. *Φαίνεται.*

ΣΩ. Ὅραξ οὖν, ὅτι ὁ αὐτὸς ψευδῆς τε καὶ ἀληθῆς περὶ τούτων, καὶ οὐδὲν ἀμείνων ὁ ἀληθῆς τοῦ ψευδοῦς; D ὁ αὐτὸς γὰρ δήπου ἐστὶ καὶ οὐκ ἐναντιώτατα ἔχει, ὥσπερ σὺ ᾤου ἄρτι.

III. *Οὐ φαίνεται ἐνταῦθά γε.*

ΣΩ. Βούλει οὖν σκεψώμεθα καὶ ἄλλοθι;

III. *Εἰ [ἄλλως] γε σὺ βούλει.*

IX. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ γεωμετρίας ἔμπειρος εἶ;

III. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐ καὶ ἐν γεωμετρίας οὕτως ἔχει· ὁ αὐτὸς δυνατώτατος ψεύδεσθαι καὶ ἀληθῆ λέγειν περὶ τῶν διαγραμμάτων, ὁ γεωμετρικός;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Περὶ ταῦτα οὖν ἀγαθὸς ἄλλος τις ἢ οὗτος;

ΙΠ. Οὐκ ἄλλος.

E

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς γεωμέτρης δυνατώτατός γε ἀμφοτέρω; καὶ εἴπερ τις ἄλλος ψευδῆς περὶ διαγράμματα, οὗτος ἂν εἴη, ὁ ἀγαθός; οὗτος γὰρ δυνατός, ὁ δὲ κακὸς ἀδύνατος ἦν ψεύδεσθαι· ὥστε οὐκ ἂν γένοιτο ψευδῆς ὁ μὴ δυνάμενος ψεύδεσθαι, ὡς ὠμολόγηται.

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν καὶ τὸν τρίτον ἐπίσκεψώμεθα, τὸν ἀστρονόμον· ἧς αὖ σὺ τέχνης ἔτι μᾶλλον ἐπιστήμων οἶε εἶναι ἢ τῶν ἔμπροσθεν· ἢ γάρ, ὦ Ἰππία;

368

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν ἀστρονομίᾳ ταῦτά ταῦτά ἐστιν;

ΙΠ. Εἰκός γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καὶ ἐν ἀστρονομίᾳ ἄρα εἴπερ τις καὶ ἄλλος ψευδῆς, ὁ ἀγαθὸς ἀστρονόμος ψευδῆς ἔσται, ὁ δυνατὸς ψεύδεσθαι. οὐ γὰρ ὁ γε ἀδύνατος· ἀμαθῆς γάρ.

ΙΠ. Φαίνεται οὕτως.

ΣΩ. Ὁ αὐτὸς ἄρα καὶ ἐν ἀστρονομίᾳ ἀληθῆς τε καὶ ψευδῆς ἔσται.

ΙΠ. Ἔοικεν.

Χ. ΣΩ. Ἴθι δὴ, ὦ Ἰππία, ἀνέδην οὕτως ἐπίσκεψαι κατὰ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, εἰ ποῦ ἐστιν ἄλλως ἔχον ἢ οὕτως. πάντως δὲ πλείστας τέχνας πάντων σοφώτατος εἶ ἀνθρώπων, ὡς ἐγὼ ποτέ σου ἤκουον μεγαλαυχουμένου, πολλὴν σοφίαν καὶ ζηλωτὴν σαντοῦ διεξιόντος ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις. ἔφησθα δὲ ὀφικέσθαι ποτέ εἰς Ὀλυμπίαν ἃ εἶχες περὶ τὸ σῶμα ἅπαντα σαντοῦ ἔργα ἔχων· πρῶτον μὲν δακτύλιον — ἐντεῦθεν γὰρ ἦρχου — ὃν εἶχες σαντοῦ ἔχειν ἔργον, ὡς ἐπιστάμενος δακτυλίους γλύφειν, C καὶ ἄλλην σφραγίδα σὸν ἔργον, καὶ στλεγγίδα καὶ λήκν-

θον, ἃ αὐτὸς εἰργάσω· ἔτι τὰ ὑποδήματα ἃ εἶχες ἔφησθα αὐτὸς σκυτοτομηῆσαι, καὶ τὸ ἱμάτιον ὑφῆναι καὶ τὸν χιτωνίσκον· καὶ ὃ γε πᾶσιν ἔδοξεν ἀτοπώτατον καὶ σοφίας πλείστης ἐπίδειγμα, ἐπειδὴ τὴν ζώνην ἔφησθα τοῦ χιτωνίσκου, ἣν εἶχες, εἶναι μὲν οἶαι αἱ Περσικαὶ τῶν πολυτελεῶν, ταύτην δὲ αὐτὸς πλέξαι· πρὸς δὲ τούτοις ποιήματα ἔχων ἐλθεῖν, καὶ ἔπη καὶ τραγωδίας καὶ διθυράμβους, καὶ
D καταλογάδην πολλοὺς λόγους καὶ παντοδαποὺς συγκειμένους· καὶ περὶ τῶν τεχνῶν δὴ ὧν ἄρτι ἐγὼ ἔλεγον ἐπιστήμων ἀφικέσθαι διαφερόντως τῶν ἄλλων, καὶ περὶ ῥυθμῶν καὶ ἀρμονιῶν καὶ γραμμάτων ὀρθότητος, καὶ ἄλλα ἔτι πρὸς τούτοις πάνυ πολλὰ, ὡς ἐγὼ δοκῶ μνημονεύειν· καίτοι τό γε μνημονικὸν ἐπελαθόμεν σου, ὡς ἔοικε, τέχνημα, ἐν ᾧ σὺ οἶει λαμπρότατος εἶναι· οἶμαι δὲ καὶ ἄλλα
E πάμπολλα ἐπιλελῆσθαι. ἀλλ' ὅπερ ἐγὼ λέγω, καὶ εἰς τὰς σαντοῦ τέχνας βλέψας. — Ἰκαναὶ δέ — καὶ εἰς τὰς τῶν ἄλλων εἰπέ μοι, ἐάν που εὗρης ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἐμοί τε καὶ σοί, ὅπου ἐστὶν ὁ μὲν ἀληθής, ὁ δὲ ψευδής, χωρὶς καὶ οὐχ ὁ αὐτός; ἐν ἧ' τιμι βούλει σοφία τοῦτο
369 σκέψαι ἢ πανουργία ἢ ὀτιοῦν χαίρεις ὀνομάζων· ἀλλ' οὐχ εὐρήσεις, ᾧ ἑταῖρε· οὐ γὰρ ἔστιν· ἐπεὶ σὺ εἶπέ.

XI. III. Ἄλλ' οὐκ ἔχω, ᾧ Σώκρατες, νῦν γε οὕτως.

ΣΩ. Οὐδέ γε ἔξεις, ὡς ἐγὼμαι· εἰ δ' ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, μέμνησαι ὃ ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τοῦ λόγου, ᾧ Ἰππία.

III. Οὐ πάνυ τι ἐννοῶ, ᾧ Σώκρατες, ὃ λέγεις.

ΣΩ. Νυνὶ γὰρ ἴσως οὐ χοῦ τῷ μνημονικῷ τεχνήματι· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ οἶει δεῖν· ἀλλ' ἐγὼ σε ὑπομνήσω. οἴσθα ὅτι τὸν μὲν Ἀχιλλέα ἔφησθα ἀληθῆ εἶναι, τὸν δὲ
B Ὀδυσσεά ψευδῆ καὶ πολύτροπον;

III. Ναί.

ΣΩ. Νῦν οὖν αἰσθάνει, ὅτι ἀναπέφανται ὁ αὐτὸς ὧν ψευδής τε καὶ ἀληθής, ὥστε εἰ ψευδής ὁ Ὀδυσσεὺς ἦν,

καὶ ἀληθῆς γίγνεται, καὶ εἰ ἀληθῆς ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ ψευ-
δῆς, καὶ οὐ διάφοροι ἀλλήλων οἱ ἄνδρες οὐδ' ἐναντίοι,
ἀλλ' ὅμοιοι;

ΙΠ. ὦ Σώκρατες, αἰεὶ σύ τινας τοιούτους πλέκεις
λόγους, καὶ ἀπολαμβάνων, ὃ ἂν ἢ δυσχερέστατον τοῦ λό-
γου, τούτου ἔχει κατὰ σμικρὸν ἐφαπτόμενος, καὶ οὐχ ὅλα C
ἀγωνίζει τῷ πράγματι, περὶ οὗτου ἂν ὁ λόγος ἦ· ἐπεὶ καὶ
νῦν, ἐὰν βούλη, ἐπὶ πολλῶν τεκμηρίων ἀποδείξω σοι
ἱκανῶ λόγῳ Ὅμηρον Ἀχιλλέα πεποιηκέναι ἀμείνω Ὀδυσ-
σέως καὶ ἀψευδῆ, τὸν δὲ δολερόν τε καὶ πολλὰ ψευδόμε-
νον καὶ χείρω Ἀχιλλέως. εἰ δὲ βούλει, σὺ αὖ ἀντιπαρά-
βαλε λόγον παρὰ λόγον, ὡς ὁ ἕτερος ἀμείνων ἐστί· καὶ
μᾶλλον εἴσονται οὗτοι, ὁπότερος ἄμεινον λέγει.

ΧΙΙ. ΣΩ. ὦ Ἰππία, ἐγὼ τοι οὐκ ἀμφισβητῶ μὴ D
οὐχὶ σὲ εἶναι σοφώτερον ἢ ἐμέ· ἀλλ' αἰεὶ εἴωθα, ἐπειδάν
τις λέγη τι, προσέχειν τὸν νοῦν, ἄλλως τε καὶ ἐπειδάν
μοι δοκῆ σοφὸς εἶναι ὁ λέγων, καὶ ἐπιθυμῶν μαθεῖν ὅ τι
λέγει διαπνυθάνομαι καὶ ἐπανασκοπῶ καὶ συμβιβάζω τὰ
λεγόμενα, ἵνα μάθω· ἐὰν δὲ φαῦλος δοκῆ μοι εἶναι ὁ
λέγων, οὔτε ἐπανερωτῶ οὔτε μοι μέλει ὧν λέγει. καὶ γνώ-
σει τούτῳ οὐς ἂν ἐγὼ ἠγῶμαι σοφοὺς εἶναι· εὐρήσεις γάρ
με λιπαρῆ ὄντα περὶ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τούτου καὶ πνυθα- E
νόμενον παρ' αὐτοῦ, ἵνα μαθῶν τι ὠφελῆθῶ. ἐπεὶ καὶ
νῦν ἐννευόηκα σοῦ λέγοντος, ὅτι ἐν τοῖς ἐπεσιν οἷς σὺ
ἄρτι ἔλεγες, ἐνδεικνύμενος τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὸν Ὀδυσσέα
λέγειν ὡς ἀλαξόνα ὄντα, ἄτοπόν μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ σὺ
ἀληθῆ λέγεις, ὅτι ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς σὺδαμοῦ φαίνεται ψευ- 370
σάμενος, ὁ πολύτροπος, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς πολύτροπός τις
φαίνεται κατὰ τὸν σὸν λόγον· ψεύδεται γοῦν. προειπῶν
γὰρ ταῦτα τὰ ἔπη, ἅπερ καὶ σὺ εἶπες ἄρτι,

ἐχθρὸς γάρ μοι κείνος ὁμῶς Αἰίδαο πύλησιν,
ὃς χ' ἕτερον μὲν κεύθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη,

B ὀλίγον ὕστερον λέγει, ὡς οὐτ' ἂν ἀναπεισθεῖη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς τε καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος οὔτε μένοι τὸ παραπᾶν ἐν τῇ Τροίᾳ, ἀλλ'

αὔριον ἱρὰ Διὶ ῥέξας, φησί, καὶ πᾶσι θεοῖσιν,
νηήσας εὖ νῆας, ἐπήν ἄλαδε προερεύσσω,
ὄψαι, αἶ κ' ἐδέλησθα καὶ αἶ κέν τοι τὰ μεμήλη,
ἦρι μάλ' Ἑλλάσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας

C νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσθέμεναι μεμαῶτας·
εἰ δέ κεν εὐπλοῖην δῶῃ κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,
ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἰκοίμην.

ἔτι δὲ πρότερον τούτων πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα λοιδορούμενος εἶπε·

νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ', ἐπειὴ πολὺ λωΐόν ἐστιν
οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' ὄτω

D ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.

ταῦτα εἰπὼν τοτὲ μὲν ἐναντίον τῆς στρατιᾶς ἀπάσης, τοτὲ δὲ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἐταίρους, οὐδαμοῦ φαίνεται οὔτε παρασκευασάμενος οὐτ' ἐπιχειρήσας καθέλκειν τὰς ναῦς ὡς ἀποπλευσούμενος οἴκαδε, ἀλλὰ πάννυ γενναίως ὀλιγορῶν τοῦ τάληθῆ λέγειν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ἴππία, καὶ ἐξ ἀρχῆς σε ἠρόμην ἀπορῶν, ὁπότερος τούτοις τοῖν ἀνδροῦν ἀμείνων πεποιήται τῷ ποιητῇ, καὶ ἡγούμενος ἀμφοτέρῳ ἀρίστῳ εἶναι καὶ δύσκριτον ὁπότερος ἀμείνων εἴη καὶ περὶ ψεύδους καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς· ἀμφοτέρῳ γὰρ καὶ κατὰ τοῦτο παραπλησίῳ ἐστὶν.

XIII. III. Οὐ γὰρ καλῶς σκοπεῖς, ὦ Σώκρατες. ἅ μὲν γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ψεύδεται, οὐκ ἐξ ἐπιβουλῆς φαίνεται ψευδόμενος ἀλλ' ἄκων, διὰ τὴν συμφορὰν τὴν τοῦ στρατοπέδου ἀναγκασθεῖς καταμεῖναι καὶ βοηθῆσαι· ἅ δὲ ὁ Ὀδυσσεύς, ἐκῶν τε καὶ ἐξ ἐπιβουλῆς.

ΣΩ. Ἐξαπατᾷς με, ὦ φίλτατε Ἴππία, καὶ αὐτὸς τὸν Ὀδυσσεῖα μιμεῖ.

ΙΠ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες· λέγεις δὲ δὴ τί καὶ 371
πρὸς τί;

ΣΩ. Ὅτι οὐκ ἐξ ἐπιβουλῆς φῆς τὸν Ἀχιλλέα ψεύδε-
σθαι, ὃς ἦν οὕτω γόης καὶ ἐπίβουλος πρὸς τῇ ἀλαζονείᾳ,
ὡς πεποίηκεν Ὅμηρος, ὥστε καὶ τοῦ Ὀδυσσέως τροσοῦτον
φαίνεται φρονεῖν πλεον πρὸς τὸ θραδίως λανθάνειν αὐτὸν
ἀλαζονευόμενος, ὥστε ἐναντίον αὐτοῦ αὐτὸς ἑαυτῷ ἐτόλ-
μα ἐναντία λέγειν καὶ ἐλάνθανε τὸν Ὀδυσσεά· οὐδὲν γοῦν
φαίνεται εἰπὼν πρὸς αὐτὸν ὡς αἰσθανόμενος αὐτοῦ ψευ- B
δομένου ὁ Ὀδυσσεύς.

ΙΠ. Ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα ὅτι λέγων ὕστερον, ἢ ὡς πρὸς τὸν
Ὀδυσσεά ἐφη ἅμα τῇ ἡοῖ ἀποπλευσεῖσθαι, πρὸς τὸν
Αἴαντα οὐκ αὖ φησὶν ἀποπλευσεῖσθαι, ἀλλὰ ἄλλα λέγει;

ΙΠ. Ποῦ δὴ;

ΣΩ. Ἐν οἷς λέγει

οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι αἱματόεντος,
πρὶν γ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος, Ἐκτορα δῖου, C
Μυρμιδόνων ἐπὶ τε κλισίας καὶ νῆας ἰκέσθαι
κτείνοντ' Ἀργείους, κατὰ τε σμῦξαι πυρὶ νῆας·
ἀμφὶ δέ μιν τῇ μῆ κλισίῃ καὶ νηὶ μελαίνῃ
Ἐκτορα καὶ μεμαῶτα μάχης σχήσεσθαι οἶω.

σὺ δὲ οὖν, ὦ Ἰππία, πότερον οὕτως ἐπιλήσμονα οἶε εἶναι
τὸν τῆς Θετιδός τε καὶ ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου Χείρωνος D
πεπαιδευμένον, ὥστε ὀλίγον πρότερον λαιδοροῦντα τοὺς
ἀλαζόνας τῇ ἐσχάτῃ λαιδορίᾳ αὐτὸν παραχρηῖα πρὸς μὲν
τὸν Ὀδυσσεά φάναι ἀποπλευσεῖσθαι, πρὸς δὲ τὸν Αἴαντα
μενεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐπιβουλεύοντά τε καὶ ἠγρούμενον ἀρ-
χαῖον εἶναι τὸν Ὀδυσσεά καὶ αὐτοῦ αὐτῷ τούτῳ τῷ τε-
χνάζειν τε καὶ ψεύδεσθαι περιέσεσθαι;

XIV. ΙΠ. Οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ
καὶ αὐτὰ ταῦτα ὑπὸ εὐηθείας ἀναπεισθεῖς πρὸς τὸν E

Αἴαντα ἄλλα εἶπεν ἢ πρὸς τὸν Ὀδυσσεά· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἅ τε ἀληθῆ λέγει, ἐπιβουλεύσας αἰεὶ λέγει, καὶ ὅσα ψεύδεται, ὡσαύτως.

ΣΩ. Ἀμείνων ἄρ' ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀχιλλέως.

ΙΠ. Ἡκιστά γε δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; οὐκ ἄρτι ἐφάνησαν οἱ ἐκόντες ψευδομενοὶ βελτίους ἢ οἱ ἄκοντες;

ΙΠ. Καὶ πῶς ἂν, ὦ Σώκρατες, οἱ ἐκόντες ἀδικοῦντες
372 καὶ ἐκόντες ἐπιβουλεύσαντες καὶ κακὰ ἐργασάμενοι βελτίους ἂν εἶεν τῶν ἀκόντων, οἷς πολλῆ δοκεῖ συγγνώμη εἶναι, ἐὰν μὴ εἰδώς τις ἀδικήσῃ ἢ ψεύσῃται ἢ ἄλλο τι κακὸν ποιήσῃ; καὶ οἱ νόμοι δήπου πολὺ χαλεπώτεροί εἰσι τοῖς ἐκούσι κακὰ ἐργαζομένοις καὶ ψευδομένοις ἢ τοῖς ἄκουσιν.

XV. ΣΩ. Ὅρας, ὦ Ἰππία, ὅτι ἐγὼ ἀληθῆ λέγω,
B λέγων ὡς λιπαρῆς εἰμι πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τῶν σοφῶν; καὶ κινδυνεύω ἐν μόνον ἔχειν τοῦτο ἀγαθόν, τὰλλα ἔχων πάνυ γε φαῦλα· τῶν μὲν γὰρ πραγμάτων ἢ ἔχει ἔσφαλμαι, καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ ἐστί. τεκμήριον δέ μοι τούτου ἰκανόν, ὅτι ἐπειδὴν συγγένωμαί τῳ ὑμῶν τῶν εὐδοκιμούντων ἐπὶ σοφίᾳ καὶ οἷς οἱ Ἕλληνες πάντες μάρτυρές εἰσι τῆς σοφίας, φαίνομαι οὐδὲν εἰδώς· οὐδὲν γὰρ μοι δοκεῖ τῶν αὐτῶν καὶ ὑμῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν· καίτοι τί μείζον ἀμα-
C θίας τεκμήριον, ἢ ἐπειδὴν τις σοφοῖς ἀνδράσι διαφέρεται; ἐν δὲ τοῦτο θαυμάσιον ἔχω ἀγαθόν, ὃ με σώζει· οὐ γὰρ αἰσχύνομαι μανθάνων, ἀλλὰ πυνθάνομαι καὶ ἐρωτῶ καὶ χάριν πολλήν ἔχω τῷ ἀποκρινομένῳ, καὶ οὐδένα πώποτε ἀπεστέρησα χάριτος. οὐ γὰρ πώποτε ἔξαρκος ἐγενόμην μαθῶν τι, ἐμαντοῦ ποιούμενος τὸ μάθημα εἶναι ὡς εὖρημα· ἀλλ' ἐγκωμιάζω τὸν διδάξαντά με ὡς σοφὸν ὄντα, ἀποφαίνων ἃ ἔμαθον παρ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ νῦν

ἂ σὺ λέγεις οὐχ ὁμολογῶ σοι, ἀλλὰ διαφέρομαι πάνν σφό- D
 δρα· καὶ τοῦτ' εὖ οἶδα ὅτι δι' ἐμὲ γίγνεται, ὅτι τοιοῦτός
 εἰμι οἷός πέρ εἰμι, ἵνα μηδὲν ἔμαντὸν μείζον εἶπω. ἐμοὶ
 γὰρ φαίνεται, ὡς Ἰππία, πᾶν τούναντίον ἢ ὃ σὺ λέγεις· οἱ
 βλάπτοντες τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀδικοῦντες καὶ ψευδό-
 μενοι καὶ ἔξαπατῶντες καὶ ἄμαρτάνοντες ἐκόντες, ἀλλὰ
 μὴ ἄκοντες, βελτίους εἶναι ἢ οἱ ἄκοντες. ἐνίοτε μέντοι καὶ
 τούναντίον δοκεῖ μοι τούτων καὶ πλανῶμαι περὶ ταῦτα,
 δῆλον ὅτι διὰ τὸ μὴ εἰδέναι· νυνὶ δὲ ἐν τῷ παρόντι μοι E
 ὡσπερ κατηβολὴ περιελήλυθε, καὶ δοκοῦσί μοι οἱ ἐκόντες
 ἔξαμαρτάνοντες περὶ τι βελτίους εἶναι τῶν ἀκόντων.
 αἰτιῶμαι δὲ τοῦ νῦν παρόντος παθήματος τοὺς ἔμπρο-
 σθεν λόγους αἰτίους εἶναι, ὥστε φαίνεσθαι νῦν ἐν τῷ
 παρόντι τοὺς ἄκοντας τούτων ἕκαστα ποιοῦντας πονηρο-
 τέρους ἢ τοὺς ἐκόντας. σὺ οὖν χάρισαι καὶ μὴ φθονήσης
 ἰάσασθαι τὴν ψυχὴν μου· πολὺ γὰρ τοι μείζον με ἀγαθὸν
 ἐργάσει ἀμαθίας παύσας τὴν ψυχὴν ἢ νόσου τὸ σῶμα. 373
 μακρὸν μὲν οὖν λόγον εἰ θέλεις λέγειν, προλέγω σοι, ὅτι
 οὐκ ἂν με ἰάσαιο — οὐ γὰρ ἂν ἀκολουθήσαιμι — ὡσπερ
 δὲ ἄρτι εἰ θέλεις μοι ἀποκρίνεσθαι, πάνν ὀνήσεις, οἶμαι
 δὲ οὐδ' αὐτὸν σὲ βλαβήσεσθαι. δικαίως δ' ἂν καὶ σὲ παρα-
 καλοίην, ὡς παῖ Ἀπημάντου· σὺ γὰρ με ἐπήρας Ἰππία δια-
 λέγεσθαι· καὶ νῦν, ἐὰν μὴ μοι ἐθέλη Ἰππίας ἀποκρίνε-
 σθαι, δέου αὐτοῦ ὑπὲρ ἐμοῦ.

ΕΤ. Ἄλλ', ὡς Σώκρατες, οἶμαι οὐδὲν δεήσεσθαι Ἰπ-
 πίαν τῆς ἡμετέρας δεήσεως· οὐ γὰρ τοιαῦτα αὐτῷ ἐστὶ B
 τὰ προειρημένα, ἀλλ' ὅτι οὐδενὸς ἂν φύγοι ἀνδρὸς ἐρώ-
 τησιν. ἢ γὰρ, ὡς Ἰππία; οὐ ταῦτα ἦν ἃ ἔλεγες;

ΙΠ. Ἐγώ γε· ἀλλὰ Σωκράτης, ὡς Εὐδίκης, αἰεὶ ταράττει
 ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἔοικεν ὡσπερ κακουργοῦντι.

ΣΩ. ὦ βέλτιστε Ἰππία, οὐτι ἐκὼν γε ταῦτα ἐγὼ
 ποιῶ· σοφὸς γὰρ ἂν ἦν καὶ δεινὸς κατὰ τὸν σὸν λόγον·

ἀλλὰ ἄκων, ὥστε μοι συγγνώμην ἔχε· φῆς γὰρ αὐτὸ δεῖν,
ὅς ἂν κακουργῆ ἄκων, συγγνώμην ἔχειν.

C ΕΥ. Καὶ μηδαμῶς γε, ὦ Ἰππία, ἄλλως ποίει, ἀλλὰ
καὶ ἡμῶν ἔνεκα καὶ τῶν προειρημένων σοι λόγων ἀποκρι-
νοῦ ἂ ἂν σε ἐρωτᾷ Σωκράτης.

ΙΠ. Ἄλλ' ἀποκρινοῦμαι, σοῦ γε δεομένου. ἀλλ'
ἐρώτα ὅ τι βούλει.

XVI. ΣΩ. Καὶ μὴν σφόδρα γε ἐπιθυμῶ, ὦ Ἰππία,
διασκέψασθαι τὸ νῦν δὴ λεγόμενον, πότεροί ποτε ἀμεί-
νους, οἱ ἐκόντες ἢ οἱ ἄκοντες ἀμαρτάνοντες. οἶμαι οὖν
ἐπὶ τὴν σκέψιν ὀρθότατ' ἂν ὧδε ἐλθεῖν. ἀλλ' ἀπόκριναί·
καλεῖς τινὰ δρομέα ἀγαθόν;

D ΙΠ. Ἐργαγε.

ΣΩ. Καὶ κακόν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς μὲν ὁ εὖ θέων, κακὸς δὲ ὁ
κακῶς;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ βραδέως θέων κακῶς θεί, ὁ δὲ τα-
χέως εὖ;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἐν δρόμῳ μὲν ἄρα καὶ τῷ θεῖν τάχος μὲν ἀγα-
θόν, βραδυτῆς δὲ κακόν;

ΙΠ. Ἀλλὰ τί μέλλει;

ΣΩ. Πότερος οὖν ἀμείνων δρομευς, ὁ ἐκὼν βρα-
δέως θέων ἢ ὁ ἄκων;

ΙΠ. Ὁ ἐκὼν.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ ποιεῖν τί ἐστὶ τὸ θεῖν;

ΙΠ. Ποιεῖν μὲν οὖν.

E ΣΩ. Εἰ δὲ ποιεῖν, οὐ καὶ ἐργάζεσθαι τι;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ὁ κακῶς ἄρα θένων κακόν καὶ αἰσχροὺν ἐν δρόμῳ τοῦτο ἐργάζεται;

ΙΠ. Κακόν· πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Κακῶς δὲ θεῖ ὁ βραδέως θένων;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀγαθὸς δρομεὺς ἐκων το κακον τοῦτο ἐργάζεται καὶ τὸ αἰσχροὺν, ὁ δὲ κακὸς ἄκων;

ΙΠ. Ἐοικέ γε.

ΣΩ. Ἐν δρόμῳ μὲν ἄρα πονηρότερος ὁ ἄκων κακὰ ἐργαζόμενος ἢ ὁ ἐκὼν;

ΙΠ. Ἐν δρόμῳ γε.

ΣΩ. Τί δ' ἐν πάλῃ; πότερος παλαιστῆς ἀμείνων, ὁ 374 ἐκὼν πίπτων ἢ ὁ ἄκων;

ΙΠ. Ὁ ἐκὼν, ἔοικεν.

ΣΩ. Πονηρότερον δὲ καὶ αἰσχιον ἐν πάλῃ τὸ πίπτειν ἢ τὸ καταβάλλειν;

ΙΠ. Τὸ πίπτειν.

ΣΩ. Καὶ ἐν πάλῃ ἄρα ὁ ἐκὼν τὰ πονηρὰ καὶ αἰσχροὰ ἐργαζόμενος βελτίων παλαιστῆς ἢ ὁ ἄκων.

ΙΠ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Τί δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ πάσῃ τῇ τοῦ σώματος χρεία; οὐχ ὁ βελτίων τὸ σῶμα δύναται ἀμφοτέρω ἐργάζεσθαι, καὶ τὰ ἰσχυρὰ καὶ τὰ ἀσθενῆ, καὶ τὰ αἰσχροὰ καὶ τὰ καλά· ὥστε ὅταν κατὰ τὸ σῶμα πονηρὰ ἐργάζεται, ἐκὼν ἐργάζεται ὁ βελτίων τὸ σῶμα, ὁ δὲ πονηρότερος ἄκων;

ΙΠ. Ἐοικε κατὰ τὴν ἰσχύν οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Τί δὲ κατ' εὐσχημοσύνην, ᾧ Ἰππία; οὐ τοῦ βελτίονος σώματός ἐστιν ἐκόντος τὰ αἰσχροὰ καὶ πονηρὰ σχήματα σχηματίζειν, τοῦ δὲ πονηροτέρου ἄκοντος; ἢ πῶς σοι δοκεῖ;

ΙΠ. Οὕτως.

ΣΩ. Καὶ ἀσχημοσύνη ἄρα ἢ μὲν ἐκούσιος πρὸς ἀρε-
 C τῆς ἐστίν, ἢ δὲ ἀκούσιος πρὸς πονηρίας σώματος.

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ φωνῆς πέρι λέγεις; ποτέραν φῆς εἶναι
 βελτίω, τὴν ἐκουσίως ἀπάδουσαν ἢ τὴν ἀκουσίως;

ΙΠ. Τὴν ἐκουσίως.

ΣΩ. Μοχθηροτέραν δὲ τὴν ἀκουσίως;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Δέξαιο δ' ἂν πότερον τάγαθὰ κεκτῆσθαι ἢ
 τὰ κακά;

ΙΠ. Τάγαθά.

ΣΩ. Πότερον οὖν ἂν δέξαιο πόδας κεκτῆσθαι ἐκου-
 σίως χωλαίνοντας ἢ ἀκουσίως;

ΙΠ. Ἐκουσίως.

D ΣΩ. Χωλεία δὲ ποδῶν οὐχὶ πονηρία καὶ ἀσχημο-
 σύνη ἐστίν;

ΙΠ. Ναί.*

ΣΩ. Τί δέ; ἀμβλυωπία οὐ πονηρία ὀφθαλμῶν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ποτέρους οὖν ἂν βούλοιο ὀφθαλμοὺς κεκτῆ-
 σθαι καὶ ποτέροις συνεῖναι; οἷς ἐκῶν ἂν τις ἀμβλυώττοι
 καὶ παρορῶν ἢ οἷς ἄκων;

ΙΠ. Οἷς ἐκῶν.

ΣΩ. Βελτίω ἄρα ἤγησαι τῶν σαυτοῦ τὰ ἐκουσίως
 πονηρὰ ἐργαζόμενα ἢ τὰ ἀκουσίως;

ΙΠ. Τὰ γοῦν τοιαῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν πάντα, οἷον καὶ ᾧτα καὶ θῖνας καὶ
 στόμα καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις, εἰς λόγος συνέχει, τὰς
 E μὲν ἀκόντως κακὰ ἐργαζόμενας ἀκτήτους εἶναι ὡς πονη-
 ρὰς οὔσας, τὰς δὲ ἐκουσίως κτητὰς ὡς ἀγαθὰς οὔσας.

ΙΠ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

XVII. ΣΩ. Τί δέ; ὀργάνων ποτέρων βελτίων ἢ

κοινωνία, οἷς ἐκὼν τις κακὰ ἐργάζεται ἢ οἷς ἄκων; οἷον
πηθάλιον, ᾧ ἄκων κακῶς τις κυβερνήσει, βέλτιον, ἢ ᾧ
ἐκὼν;

ΙΠ. Ὅχι ἐκὼν.

ΣΩ. Οὐ καὶ τόξον ὠσαύτως καὶ λύρα καὶ αὐλοὶ καὶ
τὰλλα ζύμπαντα;

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τί δέ; ψυχὴν κεκτηῖσθαι ἵππου, ἢ ἐκὼν τις 375
κακῶς ἱππεύσει, ἄμεινον ἢ ἢ ἄκων;

ΙΠ. Ἢ ἐκὼν.

ΣΩ. Ἀμείνων ἄρα ἐστίν.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τῇ ἀμείνονι ἄρα ψυχῇ ἵππου τὰ τῆς ψυχῆς
ἔργα ταύτης τὰ πονηρὰ ἐκουσίως ἂν ποιοῖ, τῇ δὲ τῆς πο-
νηρᾶς ἀκουσίως;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ κυνὸς καὶ τῶν ἄλλων ζώων πάντων;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; ἀνθρώπου ψυχὴν ἐκτηῖσθαι τοξότου
ἄμεινόν ἐστιν, ἢ τις ἐκουσίως ἀμαρτάνει τοῦ σκοποῦ, ἢ Β
ἢ τις ἀκουσίως;

ΙΠ. Ἢ τις ἐκουσίως.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὕτη ἀμείνων εἰς τοξικὴν ἐστίν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ψυχὴ ἄρα ἀκουσίως ἀμαρτάνουσα πονηρο-
τέρα ἢ ἐκουσίως;

ΙΠ. Ἐν τοξικῇ γε.

ΣΩ. Τί δ' ἐν λατρικῇ; οὐχὶ ἢ ἐκουσα κακὰ ἐργαζο-
μένη περὶ τὰ σώματα λατρικωτέρα;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἀμείνων ἄρα αὕτη ἐν ταύτῃ τῇ τέχνῃ τῆς μὴ
[λατρικῆς].

Η. Ἀμείνων.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ καθαριστικωτέρα καὶ ἀγλητικωτέρα
 C καὶ τᾶλλα πάντα τὰ κατὰ τὰς τέχνας τε καὶ τὰς ἐπιστή-
 μας, οὐχὶ ἡ ἀμείνων ἐκοῦσα τὰ κακὰ ἐργάζεται καὶ τὰ
 αἰσχρὰ καὶ ἐξαμαρτάνει, ἢ δὲ πονηροτέρα ἄκουσα;

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν που τὰς γε τῶν δούλων ψυχὰς κεκτῆ-
 σθαι δεξαίμεθ' ἂν μᾶλλον τὰς ἐκουσίως ἢ τὰς ἀκουσίως
 ἁμαρτανούσας τε καὶ κακουρογούσας, ὡς ἀμείνους οὔσας
 εἰς ταῦτα.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; τὴν ἡμετέραν αὐτῶν οὐ βουλοίμεθ' ἂν
 ὡς βελτίστην ἐκτῆσθαι;

ΙΠ. Ναί.

D ΣΩ. Οὐκοῦν βελτίων ἔσται, ἐὰν ἐκοῦσα κακουρογῆ
 τε καὶ ἐξαμαρτάνῃ, ἢ ἐὰν ἄκουσα;

ΙΠ. Δεινὸν μὲντ' ἂν εἴη, ὃ Σώκρατες, εἰ οἱ ἐκόντες
 ἀδικοῦντες βελτίους ἔσονται ἢ οἱ ἄκοντες.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν φαίνεται γε ἐκ τῶν εἰρημένων.

ΙΠ. Οὐκουν ἔμοιγε.

XVIII. ΣΩ. Ἐγὼ δ' ὄμην, ὃ Ἰππία, καὶ σοὶ φα-
 νῆναι. πάλιν δ' ἀπόκριναι ἢ δικαιοσύνη οὐχὶ ἢ δύνამις
 τίς ἐστὶν ἢ ἐπιστήμη ἢ ἀμφοτέρα; ἢ οὐκ ἀνάγκη ἐν γέ τι
 τούτων εἶναι τὴν δικαιοσύνην;

E ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν δύνამις ἐστὶ τῆς ψυχῆς ἢ δικαιο-
 σύνη, ἢ δυνατωτέρα ψυχὴ δικαιοτέρα ἐστὶ; βελτίων γάρ
 που ἡμῖν ἐφάνη, ὃ ἄριστε, ἢ τοιαύτη.

ΙΠ. Ἐφάνη γάρ.

ΣΩ. Τί δ' εἰ ἐπιστήμη; οὐχὶ ἢ σοφωτέρα ψυχὴ δικαιο-
 τερα, ἢ δὲ ἀμαθεστέρα ἀδικωτέρα;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ' εἰ ἀμφοτέρω; οὐχ ἢ ἀμφοτέρω εἶχουσα, ἐπιστήμην καὶ δύναμιν, δικαιοτέρα, ἢ δὲ ἀμαθεστέρα ἀδικωτέρα; οὐχ οὕτως ἀνάγκη εἶχειν;

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ δυνατωτέρα καὶ σοφωτέρα αὕτη ἀμείνων οὔσα ἐφάνη καὶ ἀμφοτέρω μᾶλλον δυναμένη ποιεῖν, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχροῦ, περὶ πᾶσαν ἐργασίαν;

ΙΠ. Ναί.

376

ΣΩ. Ὅταν ἄρα τὰ αἰσχροῦ ἐργάζηται, ἐκοῦσα ἐργάζεται διὰ δύναμιν καὶ τέχνην· ταῦτα δὲ δικαιοσύνης φαίνεται, ἢτοι ἀμφοτέρω ἢ τὸ ἕτερον.

ΙΠ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ τὸ μὲν γε ἀδικεῖν κακὰ ποιεῖν ἐστί, τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖν καλὰ.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ δυνατωτέρα καὶ ἀμείνων ψυχὴ, ὅταν περὶ ἀδικῆ, ἐκοῦσα ἀδικήσῃ, ἢ δὲ πονηρὰ ἄκουσα;

ΙΠ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς ἀνὴρ ὁ τὴν ἀγαθὴν ψυχὴν ἔχων, κακὸς δὲ ὁ τὴν κακὴν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἀγαθοῦ μὲν ἄρα ἀνδρός ἐστὶν ἐκόντα ἀδικεῖν, κακοῦ δὲ ἄκοντα, εἴπερ ὁ ἀγαθὸς ἀγαθὴν ψυχὴν ἔχει.

ΙΠ. Ἀλλὰ μὴν ἔχει γε.

ΣΩ. Ὁ ἄρα ἐκὼν ἀμαρτάνων καὶ αἰσχροῦ καὶ ἀδικα ποιῶν, ὧ Ἰππία, εἴπερ τίς ἐστὶν οὗτος, οὐκ ἂν ἄλλος εἴη ἢ ὁ ἀγαθός.

ΙΠ. Οὐκ ἔχω ὅπως σοι συγχωρήσω, ὧ Σώκρατες, ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ ἐμοί, ὧ Ἰππία· ἀλλ' ἀναγκαῖον οὕτω φαίνεσθαι νῦν γε ἡμῖν ἐκ τοῦ λόγου. Ὅπερ μέντοι C

πάλατ ἔλεγον, ἐγὼ περὶ ταῦτα ἄνω καὶ κάτω πλανῶμαι
καὶ οὐδέποτε ταῦτά μοι δοκεῖ· καὶ ἐμὲ μὲν οὐδὲν θαναμα-
στὸν πλανᾶσθαι οὐδὲ ἄλλον ἰδιώτην· εἰ δὲ καὶ ὑμεῖς πλα-
νήσεσθε οἱ σοφοί, τοῦτο ἤδη καὶ ἡμῖν δεινόν, εἰ μηδὲ
παρ' ὑμᾶς ἀφικόμενοι πανσόμεθα τῆς πλάνης.

Ι Ω Ν

[ἢ περὶ Ἰλιάδος· πειραστικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΩΝ.

St. I.

P.

1. Τὸν Ἴωνα χαίρειν. πόθεν τὰ νῦν ἡμῖν ἐπιδεδή- 530
μηκας; ἢ οἰκοθεν ἐξ Ἐφέσου;

ΙΩΝ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἐξ Ἐπιδαύρου
ἐκ τῶν Ἀσκληπιείων.

ΣΩ. Μῶν καὶ ῥαψωδῶν ἀγῶνα τιθέασι τῷ θεῷ οἱ
Ἐπιδαύριοι;

ΙΩΝ. Πάνυ γε, καὶ τῆς ἄλλης γε μουσικῆς.

ΣΩ. Τί οὖν; ἠγωνίζου τι ἡμῖν; καὶ πῶς τι ἠγωνίσω;

ΙΩΝ. Τὰ πρῶτα τῶν ἄθλων ἠνεγκάμεθα, ὦ Σώ-
κρατες.

ΣΩ. Εὖ λέγεις· ἄγε δὴ ὅπως καὶ τὰ Παναθήναια Β
νικήσωμεν.

ΙΩΝ. Ἄλλ' ἔσται ταῦτα, ἐὰν θεὸς ἐθέλη.

ΣΩ. Καὶ μὴν πολλάκις γε ἐξήλωσα ὑμᾶς τοὺς ῥαψω-
δούς, ὦ Ἴων, τῆς τέχνης· τὸ γὰρ ἅμα μὲν τὸ σῶμα κε-
κοσμῆσθαι αἰεὶ πρόπον ὑμῶν εἶναι τῇ τέχνῃ καὶ ὡς καλ-
λίστοις φαίνεσθαι, ἅμα δὲ ἀναγκαῖον εἶναι ἔν τε ἄλλοις
ποιηταῖς διατρίβειν πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς καὶ δὴ καὶ μά-
λιστα ἐν Ὀμήρῳ, τῷ ἀρίστῳ καὶ θειοτάτῳ τῶν ποιητῶν,
καὶ τὴν τούτου διάνοιαν ἐκμανθάνειν, μὴ μόνον τὰ ἔπη, C
ζηλωτόν ἐστιν. οὐ γὰρ ἂν γένοιτό ποτε ῥαψωδός, εἰ μὴ
συνεῖη τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. τὸν γὰρ ῥαψωδὸν
ἐρμηνεῖα δεῖ τοῦ ποιητοῦ τῆς διανοίας γίνεσθαι τοῖς

ἀκούουσι· τοῦτο δὲ καλῶς ποιεῖν μὴ γιννώσκοντα ὅ τι λέγῃ· ὁ ποιητὴς ἀδύνατον. ταῦτα οὖν πάντα ἄξια ζηλοῦσθαι.

II. ΙΩΝ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες· ἔμοιγ' οὖν τοῦτο πλεῖστον ἔργον παρέσχε τῆς τέχνης, καὶ οἶμαι κάλλιστα ἀνθρώπων λέγειν περὶ Ὀμήρου, ὡς οὔτε Μητρό-
D δωρος ὁ Λαμφακηνὸς οὔτε Στησίμβροτος ὁ Θάσιος οὔτε Γλαύκων οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν πάποτε γενομένων ἔσχευ εἰπεῖν οὔτω πολλὰς καὶ καλὰς διανοίας περὶ Ὀμήρου, ὅσας ἐγώ.

ΣΩ. Εὖ λέγεις, ὦ Ἴων· δῆλον γὰρ ὅτι οὐ φθονήσεις μοι ἐπιδειξάτι.

ΙΩΝ. Καὶ μὴν ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ Σώκρατες, ὡς εὖ κεκόσμηκα τὸν Ὀμηρον· ὥστε οἶμαι ὑπὸ Ὀμηριδῶν ἄξιος εἶναι χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθῆναι.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἐγὼ ἔτι ποιήσομαι σχολὴν ἀκροᾶ-
531 σθαί σου· νῦν δέ μοι τοσόνδε ἀπόκριναι· πότερον περὶ Ὀμήρου μόνον δεινὸς εἶ ἢ καὶ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου;

ΙΩΝ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ περὶ Ὀμήρου μόνον· ἱκανὸν γὰρ μοι δοκεῖ εἶναι.

ΣΩ. Ἔστι δὲ περὶ ὅτου Ὀμηρός τε καὶ Ἡσίοδος ταῦτά λέγετον;

ΙΩΝ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ πολλὰ.

ΣΩ. Πότερον οὖν περὶ τούτων κάλλιον ἂν ἐξηγή-
σαιο ἢ Ὀμηρος λέγει ἢ ἢ Ἡσίοδος;

ΙΩΝ. Ὀμοίως ἂν περὶ γε τούτων, ὦ Σώκρατες, περὶ ὧν ταῦτά λέγουσιν.

B ΣΩ. Τί δέ, ὧν πέρι μὴ ταῦτά λέγουσιν; οἶον περὶ μαντικῆς λέγει τι Ὀμηρός τε καὶ Ἡσίοδος.

ΙΩΝ. Πάνν γε.

ΣΩ. Τί οὖν; ὅσα τε ὁμοίως καὶ ὅσα διαφόρως περὶ

μαντικῆς λέγεται τὸ ποιητὰ τούτω, πότερον σὺ κάλλιον
 ἂν ἐξηγήσαιο ἢ τῶν μάντεων τις τῶν ἀγαθῶν;

ΙΩΝ. Τῶν μάντεων.

ΣΩ. Εἰ δὲ σὺ ἤσθα μάντις, οὐκ, εἶπερ περὶ τῶν
 ὁμοίως λεγομένων οἷός τ' ἤσθα ἐξηγήσασθαι, καὶ περὶ
 τῶν διαφόρως λεγομένων ἠπίστω ἂν ἐξηγεῖσθαι;

ΙΩΝ. Δῆλον ὅτι.

ΣΩ. Τί οὖν ποτὲ περὶ μὲν Ὀμήρου δεινὸς εἶ, περὶ C
 δὲ Ἡσιόδου οὐ, οὐδὲ τῶν ἄλλων ποιητῶν; ἢ Ὀμηρος περὶ
 ἄλλων τινῶν λέγει ἢ ὧν περὶ σύμπαντες οἱ ἄλλοι ποιηταί;
 οὐ περὶ πολέμου τε τὰ πολλὰ διελέλυθε καὶ περὶ ὁμιλιῶν
 πρὸς ἀλλήλους ἀνθρώπων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν καὶ
 ἰδιωτῶν καὶ δημοουργῶν, καὶ περὶ θεῶν πρὸς ἀλλήλους
 καὶ πρὸς ἀνθρώπους ὁμιλούντων, ὡς ὁμιλοῦσι, καὶ περὶ
 τῶν οὐρανίων παθημάτων καὶ περὶ τῶν ἐν Αἴδου, καὶ
 γενέσεις καὶ θεῶν καὶ ἡρώων; οὐ ταῦτά ἐστι περὶ ὧν D
 Ὀμηρος τὴν ποίησιν πεποίηκεν;

ΙΩΝ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

III. ΣΩ. Τί δέ; οἱ ἄλλοι ποιηταὶ οὐ περὶ τῶν αὐ-
 τῶν τούτων;

ΙΩΝ. Ναί, ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐχ ὁμοίως πεποιή-
 κασι καὶ Ὀμηρος.

ΣΩ. Τί μὴν; κάκιον;

ΙΩΝ. Καὶ πολὺ γε.

ΣΩ. Ὀμηρος δὲ ἄμεινον;

ΙΩΝ. Ἄμεινον μέντοι νῆ Δία.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ φίλη κεφαλή Ἴων, ὅταν περὶ ἀριθ-
 μοῦ πολλῶν λεγόντων εἰς τις ἄριστα λέγη, γινώσεται δή-
 που τις τὸν εὖ λέγοντα;

ΙΩΝ. Φημί.

ΣΩ. Πότερον οὖν ὁ αὐτός, ὅσπερ καὶ τοὺς κακῶς
 λέγοντας, ἢ ἄλλος; E

ἀκούουσι· τοῦτο δὲ καλῶς ποιεῖν μὴ γιγνώσκοντα ὅτι λέγει ὁ ποιητὴς ἀδύνατον. ταῦτα οὖν πάντα ἄξια ζηλοῦσθαι.

II. ΙΩΝ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες· ἔμοιγ' οὖν τοῦτο πλεῖστον ἔργον παρέσχε τῆς τέχνης, καὶ οἶμαι κάλλιστα ἀνθρώπων λέγειν περὶ Ὀμήρου, ὡς οὔτε Μητρόδωρος ὁ Λαμψακηνὸς οὔτε Στησίμβροτος ὁ Θάσιος οὔτε Γλαύκων οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν πάποτε γενομένων ἔσχεν εἰπεῖν οὕτω πολλὰς καὶ καλὰς διανοίας περὶ Ὀμήρου, ὅσας ἐγώ.

ΣΩ. Εὖ λέγεις, ὦ Ἴων· δῆλον γὰρ ὅτι οὐ φθονήσεις μοι ἐπιδειξάι.

ΙΩΝ. Καὶ μὴν ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ Σώκρατες, ὡς εὖ κεκόσμηκα τὸν Ὀμηρον· ὥστε οἶμαι ὑπὸ Ὀμηριδῶν ἄξιον εἶναι χρυσοῦ στεφάνῳ στεφανωθῆναι.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἐγὼ ἔτι ποιήσομαι σχολὴν ἀκροᾶσθαι σου· νῦν δέ μοι τοσόνδε ἀπόκρισαι· πότερον περὶ Ὀμήρου μόνον δεινὸς εἶ ἢ καὶ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου;

ΙΩΝ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ περὶ Ὀμήρου μόνον· ἱκανὸν γὰρ μοι δοκεῖ εἶναι.

ΣΩ. Ἔστι δὲ περὶ οὗτου Ὀμηρός τε καὶ Ἡσίοδος ταῦτά λέγετον;

ΙΩΝ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ πολλὰ.

ΣΩ. Πότερον οὖν περὶ τούτων κάλλιον ἂν ἐξηγήσαιο ἢ Ὀμηρος λέγει ἢ ἢ Ἡσίοδος;

ΙΩΝ. Ὀμοίως ἂν περὶ γε τούτων, ὦ Σώκρατες, περὶ ὧν ταῦτά λέγουσιν.

B ΣΩ. Τί δέ, ὧν πέρι μὴ ταῦτά λέγουσιν; οἶον περὶ μαντικῆς λέγει τι Ὀμηρός τε καὶ Ἡσίοδος.

ΙΩΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί οὖν; ὅσα τε ὁμοίως καὶ ὅσα διαφόρως περὶ

μαντικῆς λέγεται τὸ ποιητὰ τούτῳ, πότερον σὺ κάλλιον
 ἂν ἐξηγήσαιο ἢ τῶν μάντεων τις τῶν ἀγαθῶν;

ΙΩΝ. Τῶν μάντεων.

ΣΩ. Εἰ δὲ σὺ ἤσθα μάντις, οὐκ, εἴπερ περὶ τῶν
 ὁμοίως λεγομένων οἷός τ' ἤσθα ἐξηγήσασθαι, καὶ περὶ
 τῶν διαφόρως λεγομένων ἠπίστω ἂν ἐξηγησθαι;

ΙΩΝ. Δῆλον ὅτι.

ΣΩ. Τί οὖν ποτὲ περὶ μὲν Ὀμήρου δεινὸς εἶ, περὶ C
 δὲ Ἡσιόδου οὐ, οὐδὲ τῶν ἄλλων ποιητῶν; ἢ Ὀμηρος περὶ
 ἄλλων τινῶν λέγει ἢ ὥσπερ σύμπαντες οἱ ἄλλοι ποιηταί;
 οὐ περὶ πολέμου τε τὰ πολλὰ διελέλυθε καὶ περὶ ὁμιλιῶν
 πρὸς ἀλλήλους ἀνθρώπων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν καὶ
 ἰδιωτῶν καὶ δημιουργῶν, καὶ περὶ θεῶν πρὸς ἀλλήλους
 καὶ πρὸς ἀνθρώπους ὁμιλούντων, ὡς ὁμιλοῦσι, καὶ περὶ
 τῶν οὐρανίων παθημάτων καὶ περὶ τῶν ἐν Αἴδου, καὶ
 γενέσεις καὶ θεῶν καὶ ἡρώων; οὐ ταυτὰ ἔστι περὶ ὧν D
 Ὀμηρος τὴν ποιήσιν πεποίηκεν;

ΙΩΝ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

III. ΣΩ. Τί δέ; οἱ ἄλλοι ποιηταὶ οὐ περὶ τῶν αὐ-
 τῶν τούτων;

ΙΩΝ. Ναί, ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐχ ὁμοίως πεποιή-
 κασι καὶ Ὀμηρος.

ΣΩ. Τί μὴν; κάκιον;

ΙΩΝ. Καὶ πολὺ γε.

ΣΩ. Ὀμηρος δὲ ἄμεινον;

ΙΩΝ. Ἄμεινον μέντοι νῆ Δία.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ φίλη κεφαλή Ἴων, ὅταν περὶ ἀριθ-
 μοῦ πολλῶν λεγόντων εἷς τις ἄριστα λέγη, γινώσεται δή-
 που τις τὸν εὖ λέγοντα;

ΙΩΝ. Φημί.

ΣΩ. Πότερον οὖν ὁ αὐτός, ὅσπερ καὶ τοὺς κακῶς
 λέγοντας, ἢ ἄλλος; E

ΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς δῆπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ τὴν ἀριθμητικὴν τέχνην ἔχων οὗτός ἐστιν;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ' ; ὅταν πολλῶν λεγόντων περὶ ὑγιεινῶν σιτίων, ὅποιά ἐστιν, εἰς τις ἄριστα λέγη, πότερον ἕτερος μὲν τις τὸν ἄριστα λέγοντα γνώσεται ὅτι ἄριστα λέγει, ἕτερος δὲ τὸν κάκιον ὅτι κάκιον, ἢ ὁ αὐτός;

ΙΩΝ. Δῆλον δῆπου, ὁ αὐτός.

ΣΩ. Τίς οὗτος; τί ὄνομα αὐτῷ;

ΙΩΝ. Ἰατρός.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν κεφαλαίῳ λέγωμεν, ὡς ὁ αὐτὸς γνώσεται ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν πολλῶν λεγόντων, ὅστις τε 532 εὖ λέγει καὶ ὅστις κακῶς· ἢ εἰ μὴ γνώσεται τὸν κακῶς λέγοντα, δῆλον ὅτι οὐδὲ τὸν εὖ, περὶ γε τοῦ αὐτοῦ.

ΙΩΝ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς γίνεται δεινὸς περὶ ἀμφοτέρων;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν σὺ φῆς καὶ Ὅμηρον καὶ τοὺς ἄλλους ποιητάς, ἐν οἷς καὶ Ἡσίοδος καὶ Ἀρχιλόχος ἐστι, περὶ γε τῶν αὐτῶν λέγειν, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ τὸν μὲν εὖ, τοὺς δὲ χειρόν;

ΙΩΝ. Καὶ ἀληθῆ λέγω.

ΣΩ. Οὐκοῦν, εἴπερ τὸν εὖ λέγοντα γινώσκεις, καὶ B τοὺς χειρόν λέγοντας γινώσκεις ἂν ὅτι χειρόν λέγουσιν

ΙΩΝ. Ἐοικέ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ᾧ βέλτιστε, ὁμοίως τὸν Ἴωνα λέγοντες περὶ Ὀμήρου τε δεινὸν εἶναι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν οὐχ ἀμαρτησόμεθα, ἐπειδὴ γε αὐτὸς ὁμολογεῖ τὸν αὐτοῦ ἔσεσθαι κριτὴν ἱκανὸν πάντων, ὅσοι ἂν περὶ τῶν αὐτῶν λέγωσι, τοὺς δὲ ποιητάς σχεδὸν ἅπαντας τὰ αὐτὰ ποιεῖν.

IV. ΙΩΝ. Τί οὖν ποτὲ τὸ αἴτιον, ᾧ Σώκρατες, ὅτι ἐγώ, ὅταν μὲν τις περὶ ἄλλου του ποιητοῦ διαλέγεται, οὔτε προσέχω τὸν νοῦν ἀδυνατῶ τε καὶ ὀτιοῦν συμβαλέ- C σθαι λόγου ἄξιον, ἀλλ' ἀτεχνῶς νυστάζω, ἐπειδὴν δέ τις περὶ Ὀμήρου μνησθῆ, εὐθύς τε ἐργήγορα καὶ προσέχω τὸν νοῦν καὶ εὐπορῶ ὅ τι λέγω;

ΣΩ. Οὐ χαλεπὸν τοῦτό γε εἰκάσαι, ᾧ ἑταῖρε, ἀλλὰ παντὶ δήλον ὅτι τέχνη καὶ ἐπιστήμη περὶ Ὀμήρου λέγειν ἀδύνατος εἶ. εἰ γὰρ τέχνη οἷός τε ἦσθα, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν ἀπάντων λέγειν οἷός τ' ἂν ἦσθα· ποιητικὴ γὰρ πού ἐστι τὸ ὅλον. ἦ οὐ;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴν λάβη τις καὶ ἄλλην τέχνην ἤν- D τινοῦν ὅλην, ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς σκέψεώς ἐστι περὶ ἀπα- σῶν τῶν τεχνῶν; πῶς τοῦτο λέγω, δέει τί μου ἀκούσαι, ᾧ Ἴων;

ΙΩΝ. Ναί μὰ τὸν Δί', ᾧ Σώκρατες, ἐγωγε· χαίρω γὰρ ἀκούων ὑμῶν τῶν σοφῶν.

ΣΩ. Βουλοίμην ἂν σε ἀληθῆ λέγειν, ᾧ Ἴων· ἀλλὰ σοφοὶ μὲν πού ἐστε ὑμεῖς οἱ ῥαψῶδοι καὶ οἱ ὑποκριταὶ καὶ ὧν ὑμεῖς ἄδετε τὰ ποιήματα, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ τάληθῆ λέγω, οἷον εἰκὸς ἰδιώτην ἄνθρωπον. ἐπεὶ καὶ περὶ τούτου B οὐ νῦν ἠρόμην σε, θέασαι ὡς φαῦλον καὶ ἰδιωτικόν ἐστι καὶ παντὸς ἀνδρὸς γινῶναι ὃ ἔλεγον, τὴν αὐτὴν εἶναι σκέ- ψιν, ἐπειδὴν τις ὅλην τέχνην λάβη. λάβωμεν γὰρ τῷ λό- γῳ· γραφικὴ γὰρ τίς ἐστι τέχνη τὸ ὅλον;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ γραφεῖς πολλοὶ καὶ εἰσὶ καὶ γεγό- νασιν ἀγαθοὶ καὶ φαῦλοι;

ΙΩΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἦδη οὖν τινὰ εἶδες, ὅστις περὶ μὲν Πολυγνώ- του τοῦ Ἀγλαοφῶντος δεινός ἐστιν ἀποφαίνειν, ἂ εὐ τε

γράφει καὶ ἄ μή, περὶ δὲ τῶν ἄλλων γραφέων ἀδύνατος; 533 καὶ ἐπειδὴν μὲν τις τὰ τῶν ἄλλων ζωγράφων ἔργα ἐπιδεικνύη, νυστάζει τε καὶ ἀπορεῖ καὶ οὐκ ἔχει ὅ τι συμβάληται, ἐπειδὴν δὲ περὶ Πολυγνώτου ἢ ἄλλου ὅτου βούλει τῶν γραφέων ἑνὸς μόνου δέη ἀποφήνασθαι γνώμην, ἐργήγορέ τε καὶ προσέχει τὸν νοῦν καὶ εὐπορεῖ ὅ τι εἴπη;

ΙΩΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ δῆτα.

ΣΩ. Τί δέ; ἐν ἀνδριαντοποιίᾳ ἤδη τιν' εἶδες, ὅστις περὶ μὲν Δαιδάλου τοῦ Μητίονος ἢ Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως ἢ Θεοδώρου τοῦ Σαμίου ἢ ἄλλου τινὸς ἀνδριαντοποιοῦ ἑνὸς πέρι δεινός ἐστιν ἐξηγεῖσθαι ἃ εὖ πεποίηκεν, ἐν δὲ τοῖς τῶν ἄλλων ἀνδριαντοποιῶν ἔργοις ἀπορεῖ τε καὶ νυστάζει, οὐκ ἔχων ὅ τι εἴπη;

ΙΩΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐδὲ τοῦτον εἰώρακα.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν, ὥς γ' ἐγὼ οἶμαι, οὐδ' ἐν ἀυλήσει γε οὐδὲ ἐν κιθαρίσει οὐδὲ ἐν κιθαρωδίᾳ οὐδὲ ἐν ῥαψωδίᾳ οὐδεπώποτ' εἶδες ἄνδρα, ὅστις περὶ μὲν Ὀλύμπου δεινός ἐστιν ἐξηγεῖσθαι ἢ περὶ Θαμύρου ἢ περὶ Ὀρφείως ἢ περὶ Φημίου τοῦ Ἰθακησίου ῥαψωδοῦ, περὶ δὲ Ἴωνος τοῦ Ἐφεσίου ἀπορεῖ καὶ οὐκ ἔχει συμβάλλεσθαι, ἅ τε εὖ ῥαψωδεῖ καὶ ἄ μή.

ΙΩΝ. Οὐκ ἔχω σοι περὶ τούτου ἀντιλέγειν, ὧ Σώκρατες· ἀλλ' ἐκείνο ἐμαντῶ σύνοιδα, ὅτι περὶ Ὀμήρου κάλλιστ' ἀνθρώπων λέγω καὶ εὐπορῶ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες μέ φασιν εὖ λέγειν, περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ. καίτοι ὅρα τοῦτο τί ἐστιν.

V. ΣΩ. Καὶ ὄρω, ὧ Ἴων, καὶ ἔρχομαι γέ σοι ἀποφαινόμενος, ὅ μοι δοκεῖ τοῦτο εἶναι. ἐστὶ γὰρ τοῦτο τέχνη μὲν *οὐ*, οὐκ ὄν παρὰ σοὶ περὶ Ὀμήρου εὖ λέγειν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, θεῖα δὲ δύναμις, ἣ σε κινεῖ, ὥσπερ ἐν τῇ λίθῳ, ἣν Εὐριπίδης μὲν Μαγνητικὴν ὠνόμασεν, οἱ δὲ πολλοὶ Ἡρακλείαν. καὶ γὰρ αὕτη ἡ λίθος οὐ μόνον αὐτοὺς τοὺς δα-

κτυλίους ἄγει τοὺς σιδηροῦς, ἄλλα καὶ δύναμιν ἐντίθησι
 τοῖς δακτυλίοις, ὥστε δύνασθαι ταῦτόν τοῦτο ποιεῖν ὅπερ
 ἢ λίθος, ἄλλους ἄγειν δακτυλίους, ὥστ' ἐνίοτε ὄρμαθός E
 μακρὸς πάνυ σιδηρίων [καὶ δακτυλίων] ἐξ ἀλλήλων ἤρ-
 τηται· πᾶσι δὲ τούτοις ἐξ ἐκείνης τῆς λίθου ἢ δύναμιν
 ἀνήρτηται. οὕτω δὲ καὶ ἡ Μοῦσα ἐνθέους μὲν ποιεῖ αὐτή,
 διὰ δὲ τῶν ἐνθέων τούτων ἄλλων ἐνθουσιαζόντων ὄρμα-
 θός ἐξαρτάται. πάντες γὰρ οἱ τε τῶν ἐπῶν ποιηταὶ οἱ
 ἀγαθοὶ οὐκ ἐκ τέχνης ἀλλ' ἐνθεοὶ ὄντες καὶ κατεχόμενοι
 πάντα ταῦτα τὰ καλὰ λέγουσι ποιήματα, καὶ οἱ μελοποιοὶ
 οἱ ἀγαθοὶ ὡσαύτως, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες οὐκ ἐμ- 534
 φρονες ὄντες ὀρχοῦνται, οὕτω καὶ οἱ μελοποιοὶ οὐκ ἐμ-
 φρονες ὄντες τὰ καλὰ μέλη ταῦτα ποιοῦσιν, ἀλλ' ἐπειδὴν
 ἐμβῶσιν εἰς τὴν ἁρμονίαν καὶ εἰς τὸν ὄρθμῶν, βακχεύ-
 ουσιν καὶ κατεχόμενοι, ὥσπερ αἱ βᾶκχαι ἀρύττονται ἐκ τῶν
 ποταμῶν μέλι καὶ γάλα κατεχόμεναι, ἐμφρονες δὲ οὔσαι
 οὔ, καὶ τῶν μελοποιῶν ἡ ψυχὴ τοῦτο ἐργάζεται, ὅπερ αὐ-
 τοὶ λέγουσι. λέγουσι γὰρ δήπουθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ποιηταί,
 ὅτι ἀπὸ κρηνῶν μελιρρύτων ἐκ Μουσῶν κήπων τινῶν B
 καὶ ναπῶν δρεπόμενοι τὰ μέλη ἡμῖν φέρουσιν ὥσπερ αἱ
 μέλιτται, καὶ αὐτοὶ οὕτω πετόμενοι· καὶ ἀληθῆ λέγουσι·
 κοῦφον γὰρ χοῦμα ποιητῆς ἐστὶ καὶ πτηνὸν καὶ λερόν, καὶ
 οὐ πρότερον οἷός τε ποιεῖν, πρὶν ἂν ἐνθεός τε γένηται καὶ
 ἐκφρων καὶ ὁ νοῦς μηκέτι ἐν αὐτῷ ἐνῆ· ἕως δ' ἂν τοῦτι
 ἐχη τὸ κτῆμα, ἀδύνατος πᾶς ποιεῖν ἐστὶν ἄνθρωπος καὶ
 χρησμοῦδειν. ἄτε οὖν οὐ τέχνη ποιοῦντες καὶ πολλὰ λέ-
 γοντες καὶ καλὰ περὶ τῶν πραγμάτων, ὥσπερ σὺ περὶ
 Ὀμήρου, ἀλλὰ θεία μοῖρα, τοῦτο μόνον οἷός τε ἕκαστος C
 ποιεῖν καλῶς, ἐφ' ᾧ ἡ Μοῦσα αὐτὸν ὥρμησεν, ὁ μὲν διθυ-
 ράμβους, ὁ δὲ ἐγκώμια, ὁ δὲ ὑπορχήματα, ὁ δ' ἐπη, ὁ δ'
 ἰάμβους· τὰ δ' ἄλλα φαῦλος αὐτῶν ἕκαστός ἐστιν. οὐ
 γὰρ τέχνη ταῦτα λέγουσιν, ἀλλὰ θεία δυνάμει, ἐπεὶ, εἰ

περὶ ἐνὸς τέχνη καλῶς ἠπίσταντο λέγειν, κἄν περι τῶν ἄλλων ἀπάντων· διὰ ταῦτα δὲ ὁ θεὸς ἐξαιρούμενος τούτων τὸν νοῦν τούτοις χρῆται ὑπηρέταις καὶ τοῖς χρησμοδοῖς καὶ τοῖς μάντεσι τοῖς θείοις, ἵνα ἡμεῖς οἱ ἀκούοντες εἰδῶμεν, ὅτι οὐχ οὗτοί εἰσιν οἱ ταῦτα λέγοντες οὕτω πολλοῦ ἄξια, οἷς νοῦς μὴ πάρεστιν, ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτὸς ἐστὶν ὁ λέγων, διὰ τούτων δὲ φθέγγεται πρὸς ἡμᾶς. μέγιστον δὲ τεκμήριον τῷ λόγῳ Τύννιχος ὁ Χαλκιδεύς, ὃς ἄλλο μὲν οὐδὲν πώποτ' ἐποίησε ποίημα, ὅτου τις ἂν ἀξιόσπει μνησθῆναι, τὸν δὲ παῖωνα ὃν πάντες ἄδουσι, σχεδόν τι πάντων μελῶν κάλλιστον, ἀτεχνῶς, ὅπερ αὐτὸς λέγει, εὖρημά τι Μοισᾶν. ἐν τούτῳ γὰρ δὴ μάλιστά μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι ἡμῖν, ἵνα μὴ διστάζωμεν, ὅτι οὐκ ἀνθρώπινός ἐστι τὰ καλὰ ταῦτα ποιήματα οὐδὲ ἀνθρώπων, ἀλλὰ θεῶν καὶ θεῶν, οἱ δὲ ποιηταὶ οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐρμηνεῖς εἰσὶ τῶν θεῶν, κατεχόμενοι ἐξ ὅτου ἂν ἕκαστος κατέχηται. ταῦτα ἐνδεικνύμενος ὁ θεὸς ἐξεπίτηδες διὰ τοῦ φαυλοτάτου ποιητοῦ τὸ κάλλιστον μέλος ἤσεν· ἢ οὐ δοκῶ σοι ἀληθῆ λέγειν, ὦ Ἴων;

ΙΩΝ. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἔμοιγε· ἅπτει γὰρ πῶς μου τοῖς λόγοις τῆς ψυχῆς, ὦ Σώκρατες, καὶ μοι δοκοῦσι θεῖα μοῖρα ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν ταῦτα οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ ἐρμηνεύειν.

VI. ΣΩ. Οὐκοῦν ὑμεῖς αὖ οἱ ῥαψῳδοὶ τὰ τῶν ποιητῶν ἐρμηνεύετε;

ΙΩΝ. Καὶ τοῦτο ἀληθὲς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐρμηνέων ἐρμηνεῖς γίνεσθε;

ΙΩΝ. Παντάπασί γε.

B ΣΩ. Ἐχε δὴ [καί] μοι τόδε εἰπέ, ὦ Ἴων, καὶ μὴ ἀποκρύψη ὅ τι ἂν σε ἔρωμαι· ὅταν εὖ εἴπῃς ἔπη καὶ ἐκπλήξῃς μάλιστα τοὺς θεωμένους, ἢ τὸν Ὀδυσσεῖα ὅταν ἐπὶ τὸν οὐδὸν ἐφαλλόμενον ἄδῃς, ἐκφανῆ γιγνόμενον τοῖς

μνηστῆροσι καὶ ἐκχέοντα τοὺς οἴστους πρὸ τῶν ποδῶν, ἢ Ἀχιλλέα ἐπὶ τὸν Ἐκτορα ὀρμῶντα, ἢ καὶ τῶν περὶ Ἄνδρομάχην ἑλεεινῶν τι ἢ περὶ Ἐκάβην ἢ περὶ Πριάμουν, τότε πότερον ἔμφρων εἶ, ἢ ἔξω σαυτοῦ γίγναι καὶ παρὰ τοῖς πράγμασιν οἶεται σου εἶναι ἢ ψυχὴ οἷς λέγεις ἐνθουσιάζουσα, ἢ ἐν Ἰθάκῃ οὔσιν ἢ ἐν Τροίᾳ ἢ ὅπως ἂν καὶ τὰ ἔπη ἔχη;

ΙΩΝ. Ὡς ἐναργές μοι τοῦτο, ὦ Σώκρατες, τὸ τεκμήριον εἶπες· οὐ γὰρ σε ἀποκρουσάμενος ἐρῶ. ἐγὼ γὰρ ὅταν ἑλεεινόν τι λέγω, δακρῶν ἐμπίπλανται μου οἱ ὀφθαλμοί· ὅταν τε φοβερόν ἢ δεινόν, ὀρθαὶ αἱ τρίχες ἵστανται ὑπὸ φόβου καὶ ἡ καρδιά πηδᾷ.

ΣΩ. Τί οὖν; φῶμεν, ὦ Ἴων, ἔμφρονα εἶναι [τότε] D τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἂν κεκοσμημένος ἐσθῆτι ποικίλῃ καὶ χρυσοῖς στεφάνοις κλαίῃ τ' ἐν θυσίαις καὶ ἐορταῖς, μηδὲν ἀπολωλεκῶς τούτων, ἢ φοβῆται πλέον ἢ ἐν δισμυρίοις ἀνθρώποις ἐστηκῶς φίλοις, μηδενος ἀποδύοντος ἢ ἀδικούντος;

ΙΩΝ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ πάνυ, ὦ Σώκρατες, ὥς γε τάληθές εἰρησθαι.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι καὶ τῶν θεατῶν τοὺς πολλοὺς ταῦτά ταῦτα ὑμεῖς ἐργάζεσθε;

ΙΩΝ. Καὶ μάλα καλῶς οἶδα· καθορῶ γὰρ ἐκάστοτε E αὐτοὺς ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ βήματος κλαίοντάς τε καὶ δεινὸν ἐμβλέποντας καὶ συνθαμβοῦντας τοῖς λεγομένοις. δεῖ γὰρ με καὶ σφόδρ' αὐτοῖς τὸν νοῦν προσέχειν· ὥς ἐὰν μὲν κλαίοντας αὐτοὺς καθίσω, αὐτὸς γελάσομαι ἀργύριον λαμβάνων, ἐὰν δὲ γελῶντας, αὐτὸς κλαύσομαι ἀργύριον ἀπολλύς.

VII. ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεατῆς τῶν δακτυλίων ὁ ἔσχατος, ὃν ἐγὼ ἔλεγον ὑπὸ τῆς Ἡρακλειώτιδος λίθου ἀπ' ἀλλήλων τὴν δύναμιν λαμβάνειν; ὁ δὲ

536 μέσος σὺν ὁ φρασηδὸς καὶ ὑποκριτής, ὁ δὲ πρῶτος αὐτὸς ὁ ποιητής· ὁ δὲ θεὸς διὰ πάντων τούτων ἔλκει τὴν ψυχὴν ὅποι ἂν βούληται τῶν ἀνθρώπων, ἀνακρεμαννὺς ἐξ ἀλλήλων τὴν δύναμιν. καὶ ὥσπερ ἐκ τῆς λίθου ἐκείνης ὄρμαθὸς ἀμύπολυς ἐξήρηται χορευτῶν τε καὶ διδασκάλων καὶ ὑποδιδασκάλων, ἐκ πλαγίου ἐξηρητημένων τῶν τῆς Μούσης ἐκκρεμαμένων δακτυλίων. καὶ ὁ μὲν τῶν ποιητῶν ἐξ ἄλλης Μούσης, ὁ δὲ ἐξ ἄλλης ἐξήρηται· ὀνομάζομεν δὲ αὐτὸ κατέχεται· τὸ δὲ ἐστὶ παραπλήσιον· ἔχεται γάρ· ἐκ δὲ τούτων τῶν πρώτων δακτυλίων, τῶν ποιητῶν, ἄλλοι ἐξ ἄλλου αὐτῶν ἠρητημένοι εἰσὶ καὶ ἐνθουσιάζουσιν, οἱ μὲν ἐξ Ὀρφείας, οἱ δὲ ἐκ Μουσαίου· οἱ δὲ πολλοὶ ἐξ Ὀμήρου κατέχονται τε καὶ ἔχονται. ὧν σὺ, ὦ Ἴων, εἷς εἶ καὶ κατέχει ἐξ Ὀμήρου, καὶ ἐπειδὴν μὲν τις ἄλλου του ποιητοῦ ἄδη, καθεύδεις τε καὶ ἀπορεῖς ὅτι λέγῃς, ἐπειδὴν δὲ τούτου τοῦ ποιητοῦ φθέγγεται τις μέλος, εὐθύς ἐργήγορας καὶ ὀρχεῖται σου ἢ ψυχὴ καὶ εὐπορεῖς ὅτι λέγῃς· οὐ γὰρ τέχνη οὐδ' ἐπιστήμη περὶ Ὀμήρου λέγεις ἢ λέγεις, ἀλλὰ θεία μοῖρα καὶ κατοκωχῆ· ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες ἐκείνου μόνου αἰσθάνονται τοῦ μέλους ὀξέως, ὃ ἂν ἦ τοῦ θεοῦ ἐξ ὅτου ἂν κατέχονται, καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέλος καὶ σχημάτων καὶ ῥημάτων εὐποροῦσι, τῶν δὲ ἄλλων οὐ φροντίζουσιν· οὕτω καὶ σὺ, ὦ Ἴων, περὶ μὲν Ὀμήρου ὅταν τις μνησθῆ, εὐπορεῖς, περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀπορεῖς· τούτου δ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, ὃ μ' ἐρωτᾷς, δι' ὃ τι σὺ περὶ μὲν Ὀμήρου εὐπορεῖς, περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ, ὅτι οὐ τέχνη ἀλλὰ θεία μοῖρα Ὀμήρου δεινὸς εἶ ἐπαινέτης.

VIII. ΙΩΝ. Σὺ μὲν εὖ λέγεις, ὦ Σώκρατες· θαυμάζομι μὲντ' ἂν εἰ οὕτως εὖ εἶποις, ὥστε με ἀναπεῖσαι, ὡς ἐγὼ κατεχόμενος καὶ μαινόμενος Ὀμηρον ἐπαινῶ. οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαιμι, εἰ μου ἀκούσῃς λέγοντος περὶ Ὀμήρου.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἐθέλω γε ἀκοῦσαι, οὐ μέντοι πρότερον πρὶν ἂν μοι ἀποκρίνη τόδε· ὦν Ὅμηρος λέγει περὶ τίνος Ε εὐ λέγεις; οὐ γὰρ δήπου περὶ ἀπάντων γε.

ΙΩΝ. Εὐ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, περὶ οὐδενὸς ὅτου οὔ.

ΣΩ. Οὐ δήπου καὶ περὶ τούτων, ὦν σὺ μὲν τυγχάνεις οὐκ εἰδώς, Ὅμηρος δὲ λέγει.

ΙΩΝ. Καὶ ταῦτα ποῖά ἐστιν, ἃ Ὅμηρος μὲν λέγει, ἐγὼ δὲ οὐκ οἶδα;

ΣΩ. Οὐ καὶ περὶ τεχνῶν μέντοι λέγει, πολλαχοῦ 537 Ὅμηρος καὶ πολλά; οἶον καὶ περὶ ἡνιοχείας — ἐὰν μνησθῶ τὰ ἔπη, ἐγὼ σοι φράσω.

ΙΩΝ. Ἄλλ' ἐγὼ ἐρῶ· ἐγὼ γὰρ μέμνημαι.

ΣΩ. Εἶπέ δὴ μοι ἃ λέγει Νέστωρ Ἀντιλόχῳ τῷ υἱεῖ, παραινῶν εὐλαβηθῆναι περὶ τὴν καμπὴν ἐν τῇ ἵπποδρομίᾳ τῇ ἐπὶ Πατρόκλῳ.

ΙΩΝ.

Κλινθῆναι δέ, φησί, καὶ αὐτὸς ἐϋξέστω ἐνὶ δίφρῳ ἥκ' ἐπ' ἀριστερὰ τοῖν· ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον κένσαι ὁμοκλήσας, εἷξαι τέ οἱ ἡνία χερσίν. B

ἐν νύσση δέ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγχριμφθήτω, ὡς μὴ τοι πλήμνη γε δοάσεται ἄκρον ἰκέσθαι κύκλου ποιητοῖο· λίθου δ' ἀλέασθαι ἐπαυρεῖν.

ΣΩ. Ἀρκεῖ. ταῦτα δὴ, ὦ Ἴων, τὰ ἔπη εἶτε ὀρθῶς λέγει Ὅμηρος εἶτε μὴ, πότερος ἂν γνοίῃ ἄμεινον, ἱατρὸς C ἢ ἡνίοχος.

ΙΩΝ. Ἡνίοχος δήπου.

ΣΩ. Πότερον ὅτι τέχνην ταύτην ἔχει ἢ κατ' ἄλλο τι;

ΙΩΝ. Οὐκ, ἀλλ' ὅτι τέχνην.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκάστη τῶν τεχνῶν ἀποδέδοται τι ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔργον οἷα τε εἶναι γινώσκεις; οὐ γὰρ που ἃ κυβερνητικῇ γινώσκομεν, γνωτόμεθα καὶ ἱατρικῇ.

ΙΩΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδέ γε ἂ ἰατρικῇ, ταῦτα καὶ τεκτονικῇ.

ΙΩΝ. Οὐ δῆτα.

D ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω καὶ κατὰ πασῶν τῶν τεχνῶν, ἂ τῇ ἑτέρᾳ τέχνῃ γιννώσκωμεν, οὐ γνωσόμεθα τῇ ἑτέρᾳ; τόδε δέ μοι πρότερον τούτου ἀπόκριναι· τὴν μὲν ἑτέραν φῆς εἶναι τινα τέχνην, τὴν δ' ἑτέραν;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρα ὥσπερ ἐγώ, τεκμαιρομενος, ὅταν ἢ μὲν ἑτέρων πραγμάτων ἢ ἐπιστήμη, ἢ δ' ἑτέρων, οὕτω καλῶ τὴν μὲν ἄλλην, τὴν δὲ ἄλλην τέχνην, οὕτω καὶ σύ;

E ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ γάρ που τῶν αὐτῶν πραγμάτων ἐπιστήμη εἴη τις, τί ἂν τὴν μὲν ἑτέραν φαῖμεν εἶναι, τὴν δ' ἑτέραν, ὁπότε γε ταῦτα εἴη εἰδέναι ἀπ' ἀμφοτέρων; ὥσπερ ἐγώ τε γιννώσκω ὅτι πέντε εἰσὶν οὗτοι οἱ δάκτυλοι, καὶ σύ, ὥσπερ ἐγώ, περὶ τούτων ταῦτα γιννώσκεις· καὶ εἴ σε ἐγὼ ἐροίμην, εἰ τῇ αὐτῇ τέχνῃ γιννώσκωμεν τῇ ἀριθμητικῇ τὰ αὐτὰ ἐγώ τε καὶ σύ, ἢ ἄλλη, φαίης ἂν δήπου τῇ αὐτῇ.

ΙΩΝ. Ναί.

538 ΣΩ. Ὅ τοίνυν ἄρτι ἔμελλον ἐρήσεισθαί σε, νυνὶ εἰπέ, εἰ κατὰ πασῶν τῶν τεχνῶν οὕτω σοι δοκεῖ, τῇ μὲν αὐτῇ τέχνῃ τὰ αὐτὰ ἀναγκαῖον εἶναι γιννώσκειν, τῇ δ' ἑτέρᾳ μὴ τὰ αὐτά, ἀλλ' εἴπερ ἄλλη ἐστίν, ἀναγκαῖον καὶ ἕτερα γιννώσκειν.

ΙΩΝ. Οὕτω μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

IX. ΣΩ. Οὐκοῦν ὅστις ἂν μὴ ἔχη τινὰ τέχνην, ταύτης τῆς τέχνης τὰ λεγόμενα ἢ πραττόμενα καλῶς γιννώσκειν οὐχ οἷός τ' ἔσται;

B ΙΩΝ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Πότερον οὖν περὶ τῶν ἐπῶν ὧν εἶπες, εἴτε καλῶς λέγει Ὀμηρος εἴτε μή, σὺ κάλλιον γνώσει ἢ ἡνίοχος;

ΙΩΝ. Ἠνίοχος.

ΣΩ. Ῥαψωδὸς γάρ που εἶ, ἀλλ' οὐχ ἡνίοχος.

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δὲ ῥαψωδικὴ τέχνη ἑτέρα ἐστὶ τῆς ἡνιοχικῆς;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ ἄρα ἑτέρα, περὶ ἑτέρων καὶ ἐπιστήμη πραγμάτων ἐστίν.

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ, ὅταν Ὅμηρος λέγῃ, ὡς τετρωμένῳ τῷ Μαχάουι Ἐκαμήδη ἢ Νέστορος παλλακῇ κυκεῶνα πίνειν δίδωσι; καὶ λέγει πως οὕτως·

οἴνω προμνεῖφ, φησίν, ἐπὶ δ' αἰγείου κνῆ τυρόν
κνήστι χαλκεῖη· παρὰ δὲ κρόμυον ποτῶ ὄψον·

ταῦτα εἶτε ὀρθῶς λέγει Ὅμηρος εἶτε μὴ, πότερον ἰατρικῆς ἐστὶ διαγνώδαι καλῶς ἢ ῥαψωδικῆς;

ΙΩΝ. Ἰατρικῆς.

ΣΩ. Τί δέ, ὅταν λέγῃ Ὅμηρος·

ἡ δὲ μολυβδαίνῃ ἰκέλη ἐς βυσσὸν ἵκανεν,
ἢ τε κατ' ἀγραύλοιο βοὸς κέρας ἐμμεμαυῖα
ἔρχεται ὠμηστιῆσι μετ' ἰχθύσι πῆμα φέρουσα·

ταῦτα πότερον φῶμεν ἀλιευτικῆς εἶναι τέχνης μᾶλλον κρῖναι ἢ ῥαψωδικῆς, ἅττα λέγει καὶ εἶτε καλῶς εἶτε μὴ;

ΙΩΝ. Δῆλον δὴ, ὃ Σώκρατες, ὅτι ἀλιευτικῆς.

ΣΩ. Σκέψαι δὴ, σοῦ ἐρομένου, εἰ ἔροιοί με· ἐπειδὴ τοίνυν, ὃ Σώκρατες, τούτων τῶν τεχνῶν ἐν Ὁμήρῳ εὐρίσκεις ἃ προσήκει ἐκάστη διακρίνειν, ἴθι μοι ἔξευρε καὶ τὰ τοῦ μάντεώς τε καὶ μαντικῆς, ποῖά ἐστὶν ἃ προσήκει αὐτῷ οἶφ' εἶναι διαγιγνώσκειν, εἶτε εὖ εἶτε κακῶς πεποίηται — σκέψαι ὡς ῥαδίως τε καὶ ἀληθῆ ἔγω σοι ἀποκρινοῦμαι. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἐν Ὀδυσσεείᾳ λέγει, οἶον καὶ ἃ ὁ τῶν Μελαμποδιδῶν λέγει μάντις πρὸς τοὺς μνηστῆρας, Θεοκλύμενος·

- 539 δαιμόνιοι, τί κακὸν τόδε πάσχετε; νυκτὶ μὲν ὑμέων εἰλύεται κεφαλαί τε πρόσωπά τε νέρθε τε γυῖα, οἰμωγὴ δὲ δέδηε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί· εἰδώλων τε πλέον πρόθυρον, πλεῖη δὲ καὶ ἀυλὴ ἰεμένων ἔρεβόσδε ὑπὸ ζόφον· ἠέλιος δὲ οὐρανοῦ ἕξαπόλωλε, κακὴ δ' ἐπιδέδρομεν ἀχλὺς· πολλαχοῦ δὲ καὶ ἐν Ἰλιάδι, οἶον καὶ ἐπὶ τειχομαχίᾳ· λέγει γὰρ καὶ ἐνταῦθα
- Ἕρως γὰρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν, αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἔεργων,
- C φοινήμεντα δρᾶκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον, ζωόν, ἐτ' ἀσπαίροντα· καὶ οὔπω λήθετο χάρμης· κόψε γὰρ αὐτον ἔχοντα κατὰ στῆθος παρὰ δειρήν ἰδνωθεὶς ὀπίσω, ὃ δ' ἀπὸ ἔθεν ἦκε χαμᾶζε ἀλγήσας ὀδύνησι, μέσῳ δ' ἐγκάββαλ' ὀμίλῳ·
- D αὐτὸς δὲ κλάγξας ἔπετο πνοιῆς ἀνέμοιο.
- ταῦτα φήσω καὶ τὰ τοιαῦτα τῷ μάντει προσήκειν καὶ σκοπεῖν καὶ κρίνειν.

ΙΩΝ. Ἀληθῆ γε σὺ λέγων, ᾧ Σώκρατες.

- X. ΣΩ. Καὶ σύ γε, ᾧ Ἴων, ἀληθῆ ταῦτα λέγεις. ἴθι δὴ καὶ σὺ ἐμοί, ὥσπερ ἐγὼ σοὶ ἐξέλεξα καὶ ἐξ Ὀδυσσεΐας καὶ ἐξ Ἰλιάδος ὅποια τοῦ μάντεώς ἐστι καὶ ὅποια τοῦ
- E ἰατροῦ καὶ ὅποια τοῦ ἀλιέως, οὕτω καὶ σὺ ἐμοὶ ἐκλεξον, ἐπειδὴ καὶ ἐμπειρότερος εἶ ἐμοῦ τῶν Ὀμήρου, ὅποια τοῦ ραψωδοῦ ἐστίν, ᾧ Ἴων, καὶ τῆς τέχνης τῆς ραψωδικῆς, ἃ τῷ ραψωδῶ προσήκει καὶ σκοπεῖσθαι καὶ διακρίνειν παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

ΙΩΝ. Ἐγὼ μὲν φημι, ᾧ Σώκρατες, ἅπαντα.

ΣΩ. Οὐ σύ γε ἔφης, ᾧ Ἴων, ἅπαντα· ἢ οὕτως ἐπιλήσμων εἶ; καίτοι οὐκ ἂν πρόποι γε ἐπιλήσμονα εἶναι ραψωδὸν ἄνδρα.

ΙΩΝ. Τί δὲ δὴ ἐπιλανθάνομαι;

ΣΩ. Οὐ μέμνησάι ὅτι ἐφησθα τὴν ῥαψωδικὴν τέχνην ἑτέραν εἶναι τῆς ἠνιοχικῆς;

ΙΩΝ. Μέμνημαι.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἑτέραν οὖσαν ἕτερα γνώσεσθαι ἀμολόγεις;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πάντα γε γνώσεται ἢ ῥαψωδικὴ κατὸ τὸν σὸν λόγον, οὐδὲ ὁ ῥαψωδός.

ΙΩΝ. Πλὴν γε ἴσως τὰ τοιαῦτα, ὡς Σώκρατες.

ΣΩ. Τὰ τοιαῦτα δὲ λέγεις πλὴν τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν Β σχεδόν τι· ἀλλὰ ποῖα δὴ γνώσεται, ἐπειδὴ οὐχ ἅπαντα;

ΙΩΝ. Ἄ πρόπει, οἶμαι ἔγωγε, ἀνδρὶ εἰπεῖν καὶ ὅποια γυναικί, καὶ ὅποια δούλῳ καὶ ὅποια ἐλευθέρῳ, καὶ ὅποια ἔρχομένῳ καὶ ὅποια ἄρχοντι.

ΣΩ. Ἄρ' ὅποια ἄρχοντι, λέγεις, ἐν θαλάττῃ χειμαζομένου πλοίου πρόπει εἰπεῖν, ὁ ῥαψωδὸς γνώσεται κάλλιον ἢ ὁ κυβερνήτης;

ΙΩΝ. Οὐκ, ἀλλὰ ὁ κυβερνήτης τοῦτό γε.

ΣΩ. Ἄλλ' ὅποια ἄρχοντι κάμνοντι πρόπει εἰπεῖν, ὁ ῥαψωδὸς γνώσεται κάλλιον ἢ ὁ ἰατρός;

ΙΩΝ. Οὐδὲ τοῦτο.

ΣΩ. Ἄλλ' οἷα δούλῳ πρόπει, λέγεις;

ΙΩΝ. Ναί.

ΣΩ. Οἷον βουκόλῳ λέγεις δούλῳ ἂ πρόπει εἰπεῖν ἀργιαινοσῶν βοῶν παραμυθουμένῳ, ὁ ῥαψωδὸς γνώσεται, ἀλλ' οὐχ ὁ βουκόλος;

ΙΩΝ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἄλλ' οἷα γυναικὶ πρόποντά ἐστιν εἰπεῖν ταλασιουργῶ περὶ ἐρίων ἐργασίας;

ΙΩΝ. Οὕ.

ΣΩ. Ἄλλ' οἷα ἀνδρὶ πρόπει εἰπεῖν γνώσεται στρατηγῶ στρατιώταις παραينوῦντι;

ΙΩΝ. Ναι, τὰ τοιαῦτα γινώσεται ὁ ῥαψῳδός.

ΧΙ ΣΩ. Τί δέ; ἡ ῥαψῳδική τέχνη στρατηγική ἐστιν;

ΙΩΝ. Γνοίην γοῦν ἂν ἐγὼ οἶα στρατηγὸν πρέπει εἰπεῖν.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ εἶ καὶ στρατηγικός, Ἴων. καὶ γὰρ εἰ ἐτύγχανες ἵππικὸς ὦν ἅμα καὶ κιθαριστικός, ἔγνωσ ἂν ἔππους εὖ καὶ κακῶς ἵππαζομένους· ἀλλ' εἴ σ' ἐγὼ ἠρόμην, ποτέρα δὴ τέχνη, ὧ Ἴων, γινώσκεις τοὺς εὖ ἵππαζομένους ἔππους; ἢ ἵππεὺς εἶ ἢ ἢ κιθαριστής; τί ἂν μοι ἀπεκρίνω;

ΙΩΝ. Ἢ ἵππεύς, ἔγωγ' ἂν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ καὶ τοὺς εὖ κιθαρίζοντας διεγίνωσκεις, ὠμολόγεις ἂν, ἢ κιθαριστής εἶ, ταύτη διαγινώσκειν, ἀλλ' οὐχ ἢ ἵππεύς.

ΙΩΝ. Ναι.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ στρατιωτικὰ γινώσκεις, πότερον ἢ στρατηγικός εἶ γινώσκεις ἢ ἢ ῥαψῳδὸς ἀγαθός;

ΙΩΝ. Οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ διαφέρειν.

541 ΣΩ. Πῶς; οὐδὲν λέγεις διαφέρειν; μίαν λέγεις τέχνην εἶναι τὴν ῥαψῳδικὴν καὶ στρατηγικὴν ἢ δύο;

ΙΩΝ. Μία ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ὅστις ἄρα ἀγαθὸς ῥαψῳδός ἐστιν, οὗτος καὶ ἀγαθὸς στρατηγὸς τυγχάνει ὦν;

ΙΩΝ. Μάλιστα, ὧ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅστις ἀγαθὸς στρατηγὸς τυγχάνει ὦν, ἀγαθὸς καὶ ῥαψῳδός ἐστιν.

ΙΩΝ. Οὐκ αὖ μοι δοκεῖ τοῦτο.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐκεῖνο μὴν δοκεῖ σοι, ὅστις γε ἀγαθὸς ῥαψῳδός, καὶ στρατηγὸς ἀγαθὸς εἶναι;

ΙΩΝ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν σὺ τῶν Ἑλλήνων ἄριστος ῥαψῳδός εἶ;

ΙΩΝ. Πολύ γε, ὧ Σώκρατες

ΣΩ. Ἡ καὶ στρατηγός, ὦ Ἴων, τῶν Ἑλλήνων ἄριστος εἶ;

ΙΩΝ. Εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες· καὶ ταῦτά γε ἐκ τῶν Ὀμήρου μαθών.

ΧΙΙ. ΣΩ. Τί δή ποτ' οὖν πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Ἴων, ἀμφοτέρα ἄριστος ὢν τῶν Ἑλλήνων, καὶ στρατηγός καὶ ῥαψωδός, ῥαψωδεῖς μὲν περιῶν τοῖς Ἑλλησι, στρατηγεῖς δ' οὐ; ἢ ῥαψωδοῦ μὲν δοκεῖ σοι χουσαῖ ἑστεφάνῳ ἑστεφαι- C
ρωμένου πολλή χρεία εἶναι τοῖς Ἑλλησι, στρατηγοῦ δὲ οὐδεμία;

ΙΩΝ. Ἡ μὲν γὰρ ἡμετέρα, ὦ Σώκρατες, πόλις ἄρχεται ὑπὸ ὑμῶν καὶ στρατηγεῖται καὶ οὐδὲν δεῖται στρατηγοῦ, ἢ δὲ ἡμετέρα καὶ ἡ Λακεδαιμονίων οὐκ ἂν με ἔλοιτο στρατηγόν· αὐτοὶ γὰρ οἴεσθε ἱκανοὶ εἶναι.

ΣΩ. Ὡ βέλτιστε Ἴων, Ἀπολλόδωρον οὐ γινώσκεις τὸν Κυζικηνόν;

ΙΩΝ. Ποῖον τοῦτον;

ΣΩ. Ὅν Ἀθηναῖοι πολλάκις ἐαυτῶν στρατηγὸν ἤρηνται ξένον ὄντα· καὶ Φανοσθένη τὸν Ἄνδριον καὶ D
Ἡρακλείδην τὸν Κλαζομένιον, οὓς ἦδε ἡ πόλις ξένους ὄντας, ἐνδειξαμένους ὅτι ἄξιοι λόγου εἰσὶ, καὶ εἰς στρατηγίας καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἄγει· Ἴωνα δ' ἄρα τὸν Ἐφέσιον οὐχ αἰρήσεται στρατηγὸν καὶ τιμήσει, ἐὰν δοκῇ ἄξιος λόγου εἶναι; τί δέ, οὐκ Ἀθηναῖοι μὲν ἐστε οἱ Ἐφέσιοι τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἡ Ἐφεσος οὐδεμιᾶς ἐλάττων πόλεως; ἀλλὰ E
σύ γάρ, ὦ Ἴων, εἰ μὲν ἀληθῆ λέγεις, ὡς τέχνη καὶ ἐπιστήμη οἷός τε εἰ Ὀμήρου ἐπαινεῖν, ἀδικεῖς, ὅστις ἐμοὶ ὑποσχόμενος, ὡς πολλὰ καὶ καλὰ περὶ Ὀμήρου ἐπίστασαι, καὶ φασκων ἐπιδείξειν ἑξαπατᾶς με καὶ πολλοῦ δεῖς ἐπιδείξει, ὅς γε οὐδὲ ἄττα ἐστὶ ταῦτα, περὶ ὧν δεινός εἶ, ἐθέλεις εἰπεῖν, πάλαι ἐμοῦ λιπαροῦντος, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ ὁ Πρωτεύς παντοδαπὸς γίγναι στρεφόμενος ἄνω

καὶ κάτω, ἕως τελευτῶν διαφυγῶν με στρατηγὸς ἀνεφά-
 542 νης, ἵνα μὴ ἐπιδείξης ὡς δεινὸς εἶ τὴν περὶ Ὀμήρου σο-
 φίαν. εἰ μὲν οὖν τεχνικὸς εἶν, ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον, περὶ
 Ὀμήρου ὑποσχόμενος ἐπιδείξειν ἑξαπατᾶς με, ἄδικος εἶ·
 εἰ δὲ μὴ τεχνικὸς εἶ, ἀλλὰ θεία μοῖρα κατεχόμενος ἐξ Ὀμή-
 ρου μηδὲν εἰδὼς πολλὰ καὶ καλὰ λέγεις περὶ τοῦ ποιητοῦ,
 ὥσπερ ἐγὼ εἶπον περὶ σοῦ, οὐδὲν ἀδικεῖς. ἐλοῦ οὖν πότε-
 ρα βούλει νομίζεσθαι ὑπὸ ἡμῶν ἄδικος ἀνὴρ εἶναι ἢ θεῖος.

ΙΩΝ. Πολὸν διαφέρει, ὦ Σώκρατες· πολὺ γὰρ κάλ-
 λιον τὸ θεῖον νομίζεσθαι.

B ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν τὸ κάλλιον ὑπάρχει σοι παρ' ἡμῖν,
 ὦ Ἴων, θεῖον εἶναι καὶ μὴ τεχνικὸν περὶ Ὀμήρου ἐπαι-
 νέτην.

ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ

[ἢ ἐπιτάφιος· ἠθικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ.

St. II

P.

234

I. Ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος;

MEN. Ἐξ ἀγορᾶς, ὧ Σώκρατες, καὶ ἀπο τοῦ βουλευτηρίου.

ΣΩ. Τί μάλιστα σὺ πρὸς βουλευτήριον; ἢ δήλα δὴ ὅτι παιδεύσεως καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ τέλει ἡγεῖ εἶναι, καὶ ὡς ἱκανῶς ἤδη ἔχων ἐπὶ τὰ μείζω ἐπινοεῖς τρέπεσθαι, καὶ ἄρχειν ἡμῶν, ὧ θαυμάσιε, ἐπιχειρεῖς τῶν πρεσβυτέρων τηλικουῶτος ὦν, ἵνα μὴ ἐκλίπη ὑμῶν ἡ οἰκία ἀεὶ τινα ἡμῶν ἐπιμελητὴν παρεχομένη;

MEN. Ἐὰν σὺ γε, ὧ Σώκρατες, εἶς καὶ συμβουλεύης ἄρχειν, προθυμήσομαι· εἰ δὲ μή, οὔ. νῦν μέντοι ἀφικόμην πρὸς τὸ βουλευτήριον πνθόμενος, ὅτι ἡ βουκὴ μέλλει αἰρεῖσθαι ὅστις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανούσι· ταφὰς γὰρ οἶσθα ὅτι μέλλουσι ποιεῖν.

ΣΩ. Πάνυ γε· ἀλλὰ τίνα εἴλοντο;

MEN. Οὐδένα, ἀλλὰ ἀνεβάλοντο εἰς τὴν αὔριον. οἶμαι μέντοι Ἀρχίνον ἢ Δίωνα αἰρεθῆσεσθαι.

II. ΣΩ. Καὶ μήν, ὧ Μενέξενε, πολλαχῆ κινδυνεύει καλὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν. καὶ γὰρ ταφῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγχάνει, καὶ ἐὰν πένης τις ὦν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὐτῆς τυχε, καὶ ἐὰν φαῦλος ἦ, ἵπ' ἀνδρῶν σοφῶι τε καὶ οὐκ εἰκῆ ἐπαινούντων, ἀλλὰ ἐκ

πολλοῦ χρόνου λόγους παρεσκευασμένων, οἱ οὕτω καλῶς ἐπαινοῦσιν, ὥστε καὶ τὰ προσόντα καὶ τὰ μὴ περὶ ἐκάστου
 235 λέγοντες, κάλλιστὰ πῶς τοῖς ὀνόμασι ποικίλλοντες, γοη-
 τεύουσιν ἡμῶν τὰς ψυχὰς, καὶ τὴν πόλιν ἐγκωμιάζοντες
 κατὰ πάντας τρόπους καὶ τοὺς τετελευτηκότας ἐν τῷ πο-
 λέμῳ καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν ἅπαντας τοὺς ἐμπρο-
 σθεν καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς τοὺς ἔτι ζῶντας ἐπαινοῦντες, ὥστ'
 ἔγωγε, ὃ Μενέξενε, γενναίως πάνυ διατίθεμαι ἐπαινού-
 μενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἐκάστοτε ἔσθηκα ἀκροώμενος καὶ
 B κηλούμενος, ἡγούμενος ἐν τῷ παραχρῆμα μείζων καὶ γεν-
 ναιότερος καὶ καλλίων γεγονέναι. καὶ οἶα δὴ τὰ πολλὰ
 αἰὲ μετ' ἐμοῦ ξένοι τινὲς ἔπονται καὶ ξυνακροῶνται, προς-
 οὺς ἐγὼ σεμνότερος ἐν τῷ παραχρῆμα γίγνομαι· καὶ γὰρ
 ἐκεῖνοι ταῦτά ταῦτα δοκοῦσί μοι πάσχειν καὶ πρὸς ἐμὲ καὶ
 πρὸς τὴν ἄλλην πόλιν, θαυμασιωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι
 εἶναι ἢ πρότερον, ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἀναπειθόμενοι. καὶ
 μοι αὕτη ἡ σεμνότης παραμένει ἡμέρας πλείω ἢ τρεῖς·
 C οὕτως ἐναυλος ὁ λόγος τε καὶ ὁ φθόγγος παρὰ τοῦ λέγον-
 τος ἐνδύεται εἰς τὰ ὦτα, ὥστε μόγις τετάρτη ἢ πέμπτη
 ἡμέρα ἀναμιμνήσκομαι ἐμαντοῦ καὶ αἰσθάνομαι οὐ γῆς
 εἰμί, τέως δὲ οἶμαι μόνον οὐκ ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν·
 οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοὶ εἰσιν.

III. MEN. Ἄει σὺ προσπαίξεις, ὃ Σώκρατες, τοὺς
 ῥήτορας. νῦν μέντοι οἶμαι ἐγὼ τὸν αἰρεθέντα οὐ πάνυ
 εὐπορήσειν· ἐξ ὑπογόνου γὰρ παντάπασιν ἡ αἴρεσις γέγο-
 νεν, ὥστε ἴσως ἀναγκασθήσεται ὁ λέγων ὥσπερ αὐτοσχε-
 διάζειν.

D ΣΩ. Πόθεν, ὃ γαθέ; εἰσὶν ἐκάστοις τούτων λόγοι
 παρεσκευασμένοι, καὶ ἅμα οὐδὲ αὐτοσχεδιάζειν τά γε τοι-
 αῦτα χαλεπόν· εἰ μὲν γὰρ δέοι Ἀθηναίους ἐν Πελοποννη-
 σίοις εὖ λέγειν ἢ Πελοποννησίους ἐν Ἀθηναίοις, ἀγαθοῦ
 ἂν ῥήτορος δέοι τοῦ πείσοντος καὶ εὐδοκιμήσοντος· ὅταν

δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζεται, οὔσπερ καὶ ἐπαινεῖ, οὐδὲν μέγα δοκεῖν εὖ λέγειν.

ΜΕΝ. Οὐκ οἶει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ μέντοι μὰ Δία.

ΜΕΝ. Ἡ οἶει οἷός τ' ἂν εἶναι αὐτὸς εἰπεῖν, εἰ δέοι **E** καὶ ἔλοιτό σε ἡ βουλή;

ΣΩ. Καὶ ἐμοὶ μὲν γε, ὦ Μενέξενε, οὐδὲν θαυμαστὸν οἶω τ' εἶναι εἰπεῖν, ὥς τυγχάνει διδάσκαλος οὔσα οὐ πάνυ φαύλη περὶ ῥητορικῆς, ἀλλ' ἥπερ καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πεποιήκε ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ διαφέροντα τῶν Ἑλλήνων, Περικλέα τὸν Ξανθίππου.

ΜΕΝ. Τίς αὕτη; ἢ δῆλον ὅτι Ἀσπασίαν λέγεις;

ΣΩ. Λέγω γάρ, καὶ Κόννου γε τὸν Μητροβίου· οὗτοι γάρ μοι δύο εἰσὶ διδάσκαλοι, ὁ μὲν μουσικῆς, ἡ δὲ ῥη- 236
τορικῆς. οὕτω μὲν οὖν τρεφόμενον ἄνδρα οὐδὲν θαυμαστὸν δεινὸν εἶναι λέγειν· ἀλλὰ καὶ ὅστις ἐμοῦ κάκιον ἐπαιδεδύθη, μουσικὴν μὲν ὑπὸ Λάμπρου παιδευθεὶς, ῥητορικὴν δὲ ὑπ' Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου, ὅμως κἂν οὗτος οἷός τ' εἴη Ἀθηναίους γε ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινῶν εὐδοκιμεῖν.

IV. ΜΕΝ. Καὶ τί ἂν ἔχοις εἰπεῖν, εἰ δέοι σε λέγειν;

ΣΩ. Αὐτὸς μὲν παρ' ἐμαντοῦ ἴσως οὐδέν, Ἀσπασίας δὲ καὶ χθὲς ἠκροώμην περαινούσης ἐπιτάφιον λόγον περὶ **B** αὐτῶν τούτων. ἤκουσε γὰρ ἄπερ σὺ λέγεις, ὅτι μέλλοιεν Ἀθηναῖοι αἰρεῖσθαι τὸν ἐροῦντα· ἔπειτα τὰ μὲν ἐκ τοῦ παραχρημά μοι διήει, οἷα δέοι λέγειν, τὰ δὲ πρότερον ἐσκεμμένη, ὅτε μοι δοκεῖ συνετίθει τὸν ἐπιτάφιον λόγον, ὃν Περικλῆς εἶπε, περιλείμματ' ἄττα ἐξ ἐκείνου συγκολλῶσα.

ΜΕΝ. Ἡ καὶ μνημονεύσαις ἂν ἃ ἔλεγεν Ἀσπασία;

ΣΩ. Εἰ μὴ ἀδικῶ γε· ἐμάνθανόν γέ τοι παρ' αὐτῆς, καὶ ὀλίγου πληγὰς ἔλαβον, ὅτι ἐπελανθανόμην. **C**

MEN. Τί οὖν οὐ διήλθες;

ΣΩ. Ἄλλ' ὅπως μή μοι χαλεπανεῖ ἢ διδάσκαλος ἂν ἐξενέγκω αὐτῆς τὸν λόγον.

MEN. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' εἶπέ, καὶ πάννυ μοι χαριεῖ, εἴτε Ἀσπασίας βούλει λέγειν εἴτε ὄτουοῦν· ἀλλὰ μόνον εἶπέ.

ΣΩ. Ἄλλ' ἴσως μου καταγελάσει, ἂν σοι δόξω πρεσβύτης ὣν ἔτι παίζειν.

MEN. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' εἶπέ παντὶ τρόπῳ.

V. ΣΩ. Ἄλλὰ μέντοι σοί γε δεῖ χαρίζεσθαι, ὥστε
 D καὶ ὀλίγου, εἰ με κελεύοις ἀποδύντα ὀρχήσασθαι, χαρι-
 σαίμην ἂν, ἐπειδὴ γε μόνω ἐσμέν. ἀλλ' ἄκουε. ἔλεγε γὰρ
 ὡς ἐγῶμαι, ἀρξαμένη λέγειν ἀπ' αὐτῶν τῶν τεθνεώτων
 οὕτως. Ἔργῳ μὲν ἡμῖν οἶδε ἔχουσι τὰ προσήκοντα σφί-
 σιν αὐτοῖς, ὧν τυχόντες πορεύονται τὴν εἰμαρμένην πο-
 ρεῖαν, προπεμφθέντες κοινῇ μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως, ἰδίᾳ δὲ
 ὑπὸ τῶν οἰκείων· λόγῳ δὲ δὴ τὸν λειπόμενον κόσμον ὅτι
 E νόμος προστάττει ἀποδοῦναι τοῖς ἀνδράσι καὶ χρῆ. ἔργων
 γὰρ εὖ πραχθέντων λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μνήμη καὶ κό-
 σμος τοῖς πράξασι γίγνεται παρὰ τῶν ἀκουσάντων· δεῖ
 δὴ τοιούτου τινὸς λόγου, ὅστις τοὺς μὲν τετελευτηκότας
 ἱκανῶς ἐπαινέσεται, τοῖς δὲ ζῶσιν εὐμενῶς παραινέσεται,
 ἐκγόνοις μὲν καὶ ἀδελφοῖς μιμεῖσθαι τὴν τῶνδε ἀρετὴν
 παρακελευόμενος, πατέρας δὲ καὶ μητέρας καὶ εἰ τινες
 τῶν ἄνωθεν ἔτι προγόνων λείπονται, τούτους δὲ παρα-
 237 μυθούμενος. τίς οὖν ἂν ἡμῖν τοιοῦτος λόγος φανεῖ; ἢ
 πόθεν ἂν ὀρθῶς ἀρξαίμεθα ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐπαινοῦντες,
 οἱ ζῶντές τε τοὺς ἑαυτῶν εὐφραϊνον δι' ἀρετὴν, καὶ τὴν
 τελευτηνὴν ἀντὶ τῆς τῶν ζώντων σωτηρίας ἠλλάξαντο; δο-
 κεῖ μοι χρῆναι κατὰ φύσιν, ὥσπερ ἀγαθοὶ ἐγένοντο, οὕτω
 καὶ ἐπαινεῖν αὐτούς. ἀγαθοὶ δ' ἐγένοντο διὰ τὸ φῦναι

ἐξ ἀγαθῶν. τὴν εὐγένειαν οὖν πρῶτον αὐτῶν ἐγκωμιά-
ζωμεν, δεύτερον δὲ τροφήν τε καὶ παιδείαν· ἐπὶ δὲ τοῦ- B
τοις τὴν τῶν ἔργων πράξιν ἐπιδείξωμεν, ὡς καλὴν καὶ
ἀξίαν τούτων ἀπεφύησαντο.

VI. Τῆς δ' εὐγενείας πρῶτον ὑπῆρξε τοῖσδε ἡ τῶν
προγόνων γένεσις οὐκ ἐπηλυσ οὔσα, οὐδὲ τοὺς ἐκγόνους
τούτους ἀποφηναμένη μετοικουῦντας ἐν τῇ χώρᾳ ἄλλοθεν
σφῶν ἠκόντων, ἀλλ' αὐτόχθονας καὶ τῷ ὄντι ἐν πατρίδι
οἰκουῦντας καὶ ζῶντας, καὶ τρεφομένους οὐχ ὑπὸ μητροιαῖς
ὡς ἄλλοι, ἀλλ' ὑπὸ μητρὸς τῆς χώρας ἐν ἧ ὄκουν, καὶ νῦν
κεῖσθαι τελευτήσαντας ἐν οἰκείοις τόποις τῆς τεκούσης C
καὶ θρεψάσης καὶ ὑποδεξαμένης. δικαιοτάτον δὴ κοσμη-
σαι πρῶτον τὴν μητέρα αὐτήν· οὕτω γὰρ συμβαίνει ἅμα
καὶ ἡ τῶνδε εὐγένεια κοσμουμένη.

VII. Ἔστι δὲ ἀξία ἡ χώρα καὶ ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
πων ἐπαινεῖσθαι, οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν, πολλαχῆ μὲν καὶ
ἄλλῃ, πρῶτον δὲ καὶ μέγιστον ὅτι τυγχάνει οὔσα θεοφι-
λῆς. μαρτυρεῖ δὲ ἡμῶν τῷ λόγῳ ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων
περὶ αὐτῆς θεῶν ἔρις τε καὶ κρίσις· ἦν δὴ θεοὶ ἐπήνεσαν,
πῶς οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε ξυμπάντων δικαία ἐπαινεῖ- D
σθαι; δεύτερος δὲ ἔπαινος δικαίως ἂν αὐτῆς εἴη, ὅτι ἐν
ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνεδίδου καὶ ἔφυε ζῶα
παντοδαπά, θηρία τε καὶ βοτά, ἐν τούτῳ ἡ ἡμετέρα θη-
ρίων μὲν ἀγρίων ἄγονος καὶ καθαρά ἐφάνη, ἐξελέξατο δὲ
τῶν ζῶων καὶ ἐγέννησεν ἄνθρωπον, ὃ συνέσει τε ὑπερέχει
τῶν ἄλλων καὶ δίκην καὶ θεοὺς μόνον νομίζει. μέγα δὲ
τεκμήριον τούτῳ τῷ λόγῳ, ὅτι ἦδε ἔτεκεν ἡ γῆ τοὺς τῶνδ' E
τε καὶ ἡμετέρους προγόνους· πᾶν γὰρ τὸ τεκὸν τροφήν
ἔχει ἐπιτηδείαν ᾧ ἂν τέκη· ᾧ καὶ γυνῆ δῆλη τεκοῦσά τε
ἀληθῶς καὶ μή, ἀλλ' ὑποβαλλομένη, εἰ μὴ ἔχη πηγὰς
τροφῆς τῷ γεννωμένῳ. ὃ δὴ καὶ ἡ ἡμετέρα γῆ τε καὶ μή-
τηρ ἱκανὸν τεκμήριον παρέχεται ὡς ἀνθρώπους γεννησα-

238 *αἰνή· μόνη γὰρ ἐν τῷ τότε καὶ πρώτη τροφήν ἀνθρωπίαν
 ἤνεγκε τὸν τῶν πυρῶν καὶ κριθῶν καρπὸν, ᾧ κάλλιστα
 καὶ ἄριστα τρέφεται τὸ ἀνθρώπειον γένος, ὡς τῷ ὄντι
 τοῦτο τὸ ζῶον αὐτῇ γεννησαμένη. μᾶλλον δὲ ὑπὲρ γῆς
 ἢ γυναικὸς προσήκει δέχεσθαι τοιαῦτα τεκμήρια· οὐ γὰρ
 γῆ γυναικὰ μεμίμηται κνήσει καὶ γεννήσει, ἀλλὰ γυνὴ
 γῆν. τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἐφθόνησεν, ἀλλ' ἐνειμε
 καὶ τοῖς ἄλλοις· μετὰ δὲ τοῦτο ἐλαίου γένεσιν, πόνων
 ἀρωγὴν, ἀνῆκε τοῖς ἐκρόνοις· θροεψαμένη δὲ καὶ αὐξή-
 B σασα πρὸς ἥβην ἄρχοντας καὶ διδασκάλους αὐτῶν θεοὺς
 ἐπηγάγετο· ὧν τὰ μὲν ὀνόματα πρέπει ἐν τῷ τοιῷδε ἔᾶν·
 ἴσμεν γάρ· οἱ τὸν βίον ἡμῶν κατεσκεύασαν πρὸς τε τὴν
 καθ' ἡμέραν δίαιταν, τέχνας πρώτους παιδευσάμενοι, καὶ
 πρὸς τὴν ὑπὲρ τῆς χώρας φυλακὴν ὄπλων κτησίῃν τε καὶ
 χρῆσιν διδασκόμενοι.*

VIII. *Γεννηθέντες δὲ καὶ παιδευθέντες οὕτως οἱ
 τῶνδε πρόγονοι ᾧκου πολιτείαν κατασκευασάμενοι, ἧς
 C ὀρθῶς ἔχει διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι. πολιτεία γὰρ τρο-
 φὴ ἀνθρώπων ἐστὶ, καλὴ μὲν ἀγαθῶν, ἢ δὲ ἐναντία κα-
 κῶν. ὡς οὖν ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτρέφησαν οἱ πρόσθεν
 ἡμῶν, ἀναγκαῖον δηλῶσαι, δι' ἣν δὴ ἀκαεῖνοι ἀγαθοὶ καὶ
 οἱ νῦν εἰσίν, ὧν οἶδε τυγχάνουσιν ὄντες οἱ τετελευτηκό-
 τες. ἢ γὰρ αὐτῇ πολιτείᾳ καὶ τότε ἦν καὶ νῦν, ἀριστοκρα-
 τία, ἐν ἣ νῦν τε πολιτευόμεθα καὶ τὸν αἰὶ χρόνον ἐξ ἐκεί-
 νου ὡς τὰ πολλά. καλεῖ δὲ ὁ μὲν αὐτὴν δημοκρατίαν, ὁ δὲ
 D ἄλλο, ᾧ ἂν χαίρη· ἔστι δὲ τῇ ἀληθείᾳ μετ' εὐδοξίας πλή-
 θους ἀριστοκρατία. βασιλεῖς μὲν γὰρ αἰὶ ἡμῖν εἰσίν· οὔτοι
 δὲ τοτὲ μὲν ἐκ γένους, τοτὲ δὲ αἰρετοί· ἐγκρατὲς δὲ τῆς
 πόλεως τὰ πολλά τὸ πλῆθος, τὰς δὲ ἀρχὰς δίδωσι καὶ
 κράτος τοῖς αἰὶ δόξασιν ἀρίστοις εἶναι, καὶ οὔτε ἀσθενείᾳ
 οὔτε πενίᾳ οὔτ' ἀγνωσίᾳ πατέρων ἀπελήλαται οὐδεὶς οὐδὲ
 τοῖς ἐναντίοις τετίμηται, ὥσπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἀλλὰ*

εἰς ὄρος, ὃ δόξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς εἶναι κρατεῖ καὶ ἄρχει. αἰτία δὲ ἡμῖν τῆς πολιτείας ταύτης ἢ ἐξ ἴσου γένεσις. αἱ Ἐ μὲν γὰρ ἄλλαι πόλεις ἐκ παντοδαπῶν κατεσκευασμέναι ἀνθρώπων εἰσὶ καὶ ἀνωμάτων, ὥστε αὐτῶν ἀνώμαλοι καὶ αἱ πολιτεῖαι, τυραννίδες τε καὶ ὀλιγαρχίαι· οἰκοῦσιν οὖν ἐνιοὶ μὲν δούλους, οἱ δὲ δεσπότης ἀλλήλους νομίζοντες· ἡμεῖς δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι, μιᾶς μητρὸς πάντες ἀδελφοὶ 239 φύντες, οὐκ ἀξιοῦμεν δοῦλοι οὐδὲ δεσπότηαι ἀλλήλων εἶναι, ἀλλ' ἢ ἰσογονία ἡμᾶς ἢ κατὰ φύσιν ἰσονομίαν ἀναγκάζει ζητεῖν κατὰ νόμον, καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπέικειν ἀλλήλοις ἢ ἀρετῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως.

IX. Ὅθεν δὴ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τεθραμμένοι οἱ τῶνδε πατέρες καὶ οἱ ἡμέτεροι καὶ αὐτοὶ οὗτοι, καὶ καλῶς φύντες, πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἔργα ἀπεφήναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, οἴομενοι δεῖν ὑπὲρ τῆς B ἐλευθερίας καὶ Ἑλλήσιν ὑπὲρ Ἑλλήνων μάχεσθαι καὶ βαρβάροις ὑπὲρ ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. Εὐμόλπου μὲν οὖν καὶ Ἀμαζόνων ἐπιστρατευσάντων ἐπὶ τὴν χώραν καὶ τῶν ἐτι προτέρων ὡς ἡμύναντο, καὶ ὡς ἤμυναν Ἀργεῖοις πρὸς Καδμείους καὶ Ἡρακλείδαις πρὸς Ἀργεῖους, ὃ τε χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι, ποιηταὶ τε αὐτῶν ἤδη ἱκανῶς τὴν ἀρετὴν ἐν μουσικῇ ὑμνήσαντες εἰς πάντας μεμνηύκασιν· ἐὰν οὖν ἡμεῖς ἐπιχειρῶμεν τὰ αὐτὰ λόγῳ C ψιλῶ κοσμεῖν, τάχ' ἂν δεύτεροι φαινοίμεθα. ταῦτα μὲν οὖν διὰ ταῦτα δοκεῖ μοι εἶναι, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τὴν ἀξίαν· ὧν δὲ οὔτε ποιητὴς πῶ δόξαν ἀξίαν ἐπ' ἀξίοις λαβὼν ἔχει ἐτι τ' ἐστὶν ἐν ἀμνηστία, τούτων πέρι μοι δοκεῖ χορῆναι ἐπιμνησθῆναι ἐπαινοῦντά τε καὶ προμνῶμενον ἄλλοις ἐς ὁδὸς τε καὶ τὴν ἄλλην ποίησιν αὐτὰ θεῖναι πρεπόντως τῶν πραξάντων. ἔστι δὲ τούτων ὧν λέγω πρῶτα· Πέρσας ἡγουμένους τῆς Ἀσίας καὶ δουλουμένους τὴν Εὐρώπην Γ ἰσχον οἱ τῆσδε τῆς χώρας ἔκγονοι, γονεῖς δὲ ἡμέτεροι,

ὧν καὶ δίκαιον καὶ χρηρ πρῶτον μεμνημένους ἐπαινέσαι αὐτῶν τὴν ἀρετὴν. δεῖ δὴ αὐτὴν ἰδεῖν, εἰ μέλλει τις καλῶς ἐπαινεῖν, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενόμενον λόγῳ, ὅτε πᾶσα μὲν ἡ Ἀσία ἐδούλευε τρίτῳ ἤδη βασιλεῖ, ὧν ὁ μὲν πρῶτος Κῦρος ἐλευθερώσας Πέρσας τοὺς αὐτοῦ πολίτας
 E τῷ αὐτοῦ φρονήματι ἅμα καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους ἐδουλώσατο καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρι Αἰγύπτου ἤρξεν, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Αἰγύπτου τε καὶ Λιβύης ὅσον οἶόν τε ἦν ἐπιβαίνειν, τρίτος δὲ Δαρεῖος περὶ μὲν μέχρι Σκυθῶν τὴν ἀρχὴν ὠρίσατο, ναυσὶ δὲ τῆς τε θαλάττης ἐκράτει καὶ
 240 τῶν νήσων, ὥστε μὴδὲ ἀξιοῦν ἀντίπαλον αὐτῷ μὴδένα εἶναι· αἱ δὲ γυνῶμαι δεδουλωμέναι ἀπάντων ἀνθρώπων ἦσαν· οὕτω πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ μάχιμα γένη καταδεδουλωμένα ἦν ἡ Περσῶν ἀρχή.

X. Αἰτιασάμενος δὲ Δαρεῖος ἡμᾶς τε καὶ Ἐρετριέας, Σάρδεσιν ἐπιβουλεῦσαι προφασιζόμενος, πέμψας μυριάδας μὲν πεντήκοντα ἐν τε πλοίοις καὶ ναυσί, ναῦς δὲ τριακοσίας, Δᾶτιν δὲ ἄρχοντα, εἶπεν ἤκειν ἄγοντα Ἐρετριέας
 B καὶ Ἀθηναίους, εἰ βούλοιο τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἔχειν· ὁ δὲ πλεύσας εἰς Ἐρέτριαν ἐπ' ἄνδρας, οἱ τῶν τότε Ἑλλήνων ἐν τοῖς εὐδοκιμωτάτοις ἦσαν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον· καὶ οὐκ ὀλίγοι, τούτους ἐχειρώσατο μὲν ἐν τρισὶν ἡμέραις, διηρευνήσατο δὲ αὐτῶν πᾶσαν τὴν χώραν, ἵνα μὴδεὶς ἀποφύγοι, τοιοῦτῳ τρόπῳ· ἐπὶ τὰ ὄρια ἐλθόντες τῆς Ἐρετρικῆς οἱ στρατιῶται αὐτοῦ, ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν διαστάντες, συνάψαντες τὰς χεῖρας διῆλθον ἅπασαν
 C τὴν χώραν, ἵν' ἔχοιεν τῷ βασιλεῖ εἰπεῖν, ὅτι οὐδεὶς σφᾶς ἀποπεφευγῶς εἶη. τῇ δ' αὐτῇ διανοίᾳ κατηγάγοντο ἐξ Ἐρετριᾶς εἰς Μαραθῶνα, ὡς ἔτοιμόν σφισιν ὄν καὶ Ἀθηναίους ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀνάγκῃ ζεύξαντας Ἐρετριεῦσιν ἄγειν. τούτων δὲ τῶν μὲν πραχθέντων, τῶν δ' ἐπιχειρουμένων οὐτ' Ἐρετριεῦσιν ἐβόηθησεν Ἑλλήνων οὐδεὶς οὔτε

Ἀθηναίοις πλὴν Λακεδαιμονίων· οὗτοι δὲ τῇ ὑστεραία τῆς μάχης ἀφίκοντο· οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐκπεπληγμένοι, ἀγαπῶντες τὴν ἐν τῷ παρόντι σωτηρίαν, ἡσυχίαν ἤγουν. D ἐν τούτῳ δὴ ἄν τις γενόμενος γνοίη, οἷοι ἄρα ἐτύγχανον ὄντες τὴν ἀρετὴν οἱ Μαραθῶνι δεξάμενοι τὴν τῶν βαρβάρων δύναμιν καὶ κολασάμενοι τὴν ὑπερηφανίαν ὅλης τῆς Ἀσίας καὶ πρῶτοι στήσαντες τρόπαια τῶν βαρβάρων, ἡγεμόνες καὶ διδάσκαλοι τοῖς ἄλλοις γενόμενοι, ὅτι οὐκ ἄμαχος εἶη ἡ Περσῶν δύναμις, ἀλλὰ πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς E πλοῦτος ἀρετῇ ὑπέκει. ἐγὼ μὲν οὖν ἐκείνους τοὺς ἄνδρας E φημι οὐ μόνον τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέρων πατέρας εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς τε ἡμετέρας καὶ ξυμπάντων τῶν ἐν τῇδε τῇ ἡπείρῳ· εἰς ἐκεῖνο γὰρ τὸ ἔργον ἀποβλέψαντες καὶ τὰς ὑστέρας μάχας ἐτόλμησαν διακινδυνεύειν νίῃ Ἕλληνας ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, μαθηταὶ τῶν Μαραθῶνι γενόμενοι.

XI. Τὰ μὲν οὖν ἀριστεία τῷ λόγῳ ἐκείνοις ἀναθε-
 τέον, τὰ δὲ δευτερεῖα τοῖς περὶ Σαλαμίνα καὶ ἐπ' Ἄρτε- 241
 μισίῳ ναυμαχήσασι καὶ νικήσασι. καὶ γὰρ τούτων τῶν
 ἀνδρῶν πολλὰ μὲν ἄν τις ἔχοι διελθεῖν, καὶ οἷα ἐπιόντα
 ὑπέμειναν κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ ὡς ἡμύ-
 ναντο ταῦτα· ὁ δέ μοι δοκεῖ καὶ ἐκείνων κάλλιστον εἶναι,
 τούτου μνησθήσομαι, ὅτι τὸ ἐξῆς ἔργον τοῖς Μαραθῶνι
 διεπράξαντο. οἱ μὲν γὰρ Μαραθῶνι τοσοῦτον μόνον ἐπε-
 δείξαντο τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι κατὰ γῆν οἷόν τε ἀμύνεσθαι
 τοὺς βαρβάρους ὀλίγοις πολλούς, ναυσὶ δὲ ἔτι ἦν ἄδηλον B
 καὶ δόξαν εἶχον Πέρσαι ἄμαχοι εἶναι κατὰ θάλατταν καὶ
 πλῆθει καὶ πλούτῳ καὶ τέχνῃ καὶ ῥώμῃ· τοῦτο δὲ ἄξιον
 ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν τῶν τότε ναυμαχησάντων, ὅτι τὸν
 ἐχόμενον φόβον διέλυσαν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἔπαυσαν φο-
 βουμένους πλῆθος νεῶν τε καὶ ἀνδρῶν. ὑπ' ἀμφοτέρων
 δὲ ξυμβαίνει, τῶν τε Μαραθῶνι μαχεσαμένων καὶ τῶν

C ἐν Σαλαμίῳ ναυμαχησάντων, παιδευθῆναι τοὺς ἄλλους Ἑλληνας, ὑπὸ μὲν τῶν κατὰ γῆν, ὑπὸ δὲ τῶν κατὰ θάλατταν μαθόντας καὶ ἐδισθέντας μὴ φοβεῖσθαι τοὺς βαρβάρους.

XII. Τρίτον δὲ λέγω τὸ ἐν Πλαταιαῖς ἔργον καὶ ἀριθμῶ καὶ ἀρετῇ γενέσθαι τῆς Ἑλληνικῆς σωτηρίας, κοινὸν ἤδη τοῦτο Λακεδαιμονίων τε καὶ Ἀθηναίων. τὸ μὲν οὖν μέγιστον καὶ χαλεπώτατον οὗτοι πάντες ἤμυναν, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀρετὴν νῦν τε ὑφ' ἡμῶν ἐγκωμιάζονται
 D καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὑπὸ τῶν ὕστερον· μετὰ δὲ τοῦτο πολλὰ μὲν πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἔτι ἦσαν μετὰ τοῦ βαρβάρου, αὐτὸς δὲ ἠγγέλλετο βασιλεὺς διανοεῖσθαι ὡς ἐπιχειρήσων πάλιν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας. δίκαιον δὴ καὶ τούτων ἡμᾶς ἐπιμνησθῆναι, οἱ τοῖς τῶν προτέρων ἔργοις τέλος τῆς σωτηρίας ἐπέθεσαν ἀνακαθηράμενοι καὶ ἐξελάσαντες πᾶν τὸ βάρβαρον ἐκ τῆς θαλάττης. ἦσαν δὲ οὗτοι
 E οἱ τε ἐπ' Εὐρυμέδοντι ναυμαχῆσαντες καὶ οἱ εἰς Κύπρον στρατεύσαντες καὶ οἱ εἰς Αἴγυπτον πλεύσαντες καὶ ἄλλοσε πολλαχόσε, ὧν χρὴ μεμνησθαι καὶ χάριν αὐτοῖς εἰδέναι, ὅτι βασιλέα ἐποίησαν δείσαντα τῇ ἑαυτοῦ σωτηρίᾳ τὸν νοῦν προσέχειν, ἀλλὰ μὴ τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐπιβουλεύειν φθορᾷ.

XIII. Καὶ οὗτος μὲν δὴ πάσῃ τῇ πόλει διηντλήθη
 242 ὁ πόλεμος ὑπὲρ ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ὁμοφώνων πρὸς τοὺς βαρβάρους· εἰρήνης δὲ γενομένης καὶ τῆς πόλεως τιμωμένης ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, ὃ δὴ φιλεῖ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὖ πράττουσι προσπίπτειν, πρῶτον μὲν ζῆλος, ἀπὸ ζήλου δὲ φθόνος· ὃ καὶ τήνδε τὴν πόλιν ἄκουσαν ἐν πολέμῳ τοῖς Ἑλλησι κατέστησε. μετὰ δὲ τοῦτο γενομένου πολέμου, συνέβαλον μὲν ἐν Τανάγρα ὑπὲρ τῆς
 B Βοιωτῶν ἐλευθερίας Λακεδαιμονίοις μαχόμενοι, ἀμφισβητησίμου δὲ τῆς μάχης γενομένης, διέκρινε το ὕστερον

ἔργον· οἳ μὲν γὰρ ὄχοντο ἀπιόντες, καταλιπόντες [Βοιω-
 τοὺς] οἷς ἐβοήθουν, οἳ δ' ἡμέτεροι τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐν Οἰνο-
 φύτοις νικήσαντες τοὺς ἀδίκως φεύγοντας δικαίως κατή-
 γαγον. οὗτοι δὲ πρῶτοι μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον,
 Ἑλλησιν ἤδη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας βοηθοῦντες πρὸς Ἑλ-
 ληνας, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι καὶ ἐλευθερώσαντες οἷς
 ἐβοήθουν, ἐν τῷδε τῷ μνήματι τιμηθέντες ὑπὸ τῆς πό- C
 λεως πρῶτοι ἐτέθησαν. μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῦ πολέμου
 γενομένου, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπιστρατευσάντων
 καὶ τεμόντων τὴν χώραν καὶ ἀναξίαν χάριν ἐκτινόντων
 τῇ πόλει, νικήσαντες αὐτοὺς ναυμαχίᾳ οἳ ἡμέτεροι καὶ
 λαβόντες αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας Λακεδαιμονίους ἐν τῇ
 Σφαγίᾳ, ἐξὸν αὐτοῖς διαφθεῖραι ἐφείσαντο καὶ ἀπέδοσαν
 καὶ εἰρήνην ἐποιήσαντο, ἡγούμενοι πρὸς μὲν τὸ ὁμόφυλον D
 μέχρι νίκης δεῖν πολεμεῖν, καὶ μὴ δι' ὄργην ἰδίαν πόλεως
 τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων διολλύναι, πρὸς δὲ τοὺς βαρβά-
 ρους μέχρι διαφθορᾶς. τούτους δὲ ἄξιον ἐπαινεῖσαι τοὺς
 ἄνδρας, οἳ τοῦτον τὸν πόλεμον πολεμήσαντες ἐνθάδε
 κεῖνται, ὅτι ἐπέδειξαν, εἴ τις ἄρα ἠμφεσβήτει, ὡς ἐν τῷ
 προτέρῳ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἄλλοι τινὲς
 εἶεν ἀμείνους Ἀθηναίων, ὅτι οὐκ ἀληθῆ ἀμφισβητοῖεν· E
 οὗτοι γὰρ ἐνταῦθα ἐδειξαν, στασιασάσης τῆς Ἑλλάδος
 περιγενομένοι τῷ πολέμῳ, τοὺς προεστῶτας τῶν ἄλλων
 Ἑλλήνων χειρωσάμενοι, μεθ' ὧν τότε τοὺς βαρβάρους
 ἐνίκων κοινῇ, τούτους νικῶντες ἰδίᾳ.

XIV. Τρίτος δὲ πόλεμος μετὰ ταύτην τὴν εἰρήνην
 ἀνέλπιστός τε καὶ δεινὸς ἐγένετο, ἐν ᾧ πολλοὶ καὶ ἀγα-
 θοὶ τελευτήσαντες ἐνθάδε κεῖνται, πολλοὶ μὲν ἀμφὶ Σι-
 κελίαν πλείστα τρόπαια στήσαντες ὑπὲρ τῆς Λεοντινῶν 243
 ἐλευθερίας, οἷς βοηθοῦντες διὰ τοὺς ὄρκους ἐπλευσαν εἰς
 ἐκείνους τοὺς τόπους, διὰ δὲ μῆκος τοῦ πλοῦ εἰς ἀπο-
 φίαν τῆς πόλεως καταστάσης καὶ οὐ δυναμένης αὐτοῖς

ὑπηρετεῖν, τούτῳ ἀπειπόντες ἐδυστύχησαν· ὧν οἱ ἐχθροὶ
 καὶ προσπολεμήσαντες πλείω ἔπαινον ἔχουσι σωφροσύνης
 καὶ ἀρετῆς ἢ τῶν ἄλλων οἱ φίλοι· πολλοὶ δ' ἐν ταῖς ναυ-
 μαχίαις ταῖς καθ' Ἑλλήσποντον, μιᾷ μὲν ἡμέρᾳ πάσας
 B τὰς τῶν πολεμίων ἐλόντες ναῦς, πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας
 νικήσαντες· ὃ δ' εἶπον δεινὸν καὶ ἀνέλπιστον τοῦ πολέ-
 μου γενέσθαι, τότε λέγω τὸ εἰς τοσοῦτον φιλονεικίας
 ἐλθεῖν πρὸς τὴν πόλιν τοὺς ἄλλους Ἑλληνας, ὥστε τολμῆ-
 σαι τῷ ἐχθίστῳ ἐπικηρυκεύεσθαι βασιλεῖ, ὃν κοινῇ ἐξέ-
 βαλον μεθ' ἡμῶν, ἰδίᾳ τοῦτον πάλιν ἐπάγεσθαι, βάρβα-
 ρον ἐφ' Ἑλληνας, καὶ ξυναθροῖσαι ἐπὶ τὴν πόλιν πάντας
 C Ἑλληνάς τε καὶ βαρβάρους. οὗ δὲ καὶ ἐκφανῆς ἐγένετο ἡ
 τῆς πόλεως ῥώμη τε καὶ ἀρετή. οἰομένων γὰρ ἤδη αὐτὴν
 καταπεπολεμηῆσθαι καὶ ἀπειλημμένων ἐν Μυτιλήνῃ τῶν
 νεῶν, βοηθήσαντες ἐξήκοντα ναυσίν, αὐτοὶ ἐμβάντες εἰς
 τὰς ναῦς, καὶ ἄνδρες γενόμενοι ὁμολογουμένως ἄριστοι,
 νικήσαντες μὲν τοὺς πολεμίους, λυσάμενοι δὲ τοὺς φιλί-
 ους, ἀναξίου τύχης τυχόντες, οὐκ ἀναιρεθέντες ἐκ τῆς
 θαλάττης κεῖνται ἐνθάδε. ὧν χορὴ αἰεὶ μεμνησθαί τε καὶ
 D ἐπαινεῖν· τῇ μὲν γὰρ ἐκείνων ἀρετῇ ἐνικήσαμεν οὐ μόνον
 τὴν τότε ναυμαχίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον πόλεμον· δόξαν
 γὰρ δι' αὐτοὺς ἡ πόλις ἔσχε μή ποτ' ἂν καταπολεμηθῆναι
 μηδ' ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· καὶ ἀληθῆ ἔδοξε· τῇ δὲ
 ἡμετέρᾳ αὐτῶν διαφορᾷ ἐκρατήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν ἄλ-
 λων· ἀήττητοι γὰρ ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ γε ἐκείνων ἐσμέν,
 ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἐνικήσαμεν καὶ ἠττή-
 E θημεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἡσυχίας γενομένης καὶ εἰρήνης
 πρὸς τοὺς ἄλλους, ὁ οἰκείος ἡμῖν πόλεμος οὕτως ἐπολε-
 μήθη, ὥστε εἶπερ εἰμαρμένον εἶη ἀνθρώποις στασιάσαι,
 μὴ ἂν ἄλλως εὐξασθαι μηδένα πόλιν ἑαυτοῦ νοσῆσαι. ἐκ
 τε γὰρ τοῦ Πειραιέως καὶ τοῦ ἄστεος ὡς ἀσμένως καὶ
 οἰκείως ἀλλήλοις συνέμιξαν οἱ πολῖται καὶ παρ' ἐλπίδα

τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι, τὸν τε πρὸς τοὺς Ἐλευσίνοι πόλεμον ὡς μετρίως ἔθεντο· καὶ τούτων ἀπάντων οὐδὲν ἄλλ' αἰ- 244
τιον ἢ ἡ τῶ ὄντι ξυγγένεια, φιλίαν βέβαιον καὶ ὁμόφυλον οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ παρεχομένη. χορὴ δὲ καὶ τῶν ἐν τού-
τῳ τῶ πολέμῳ τελευτησάντων ὑπ' ἀλλήλων μνεΐαν ἔχειν
καὶ διαλλάττειν αὐτοὺς ᾧ δυνάμεθα, εὐχαῖς καὶ θυσίαις,
ἐν τοῖς τοιοῖσδε, τοῖς κρατοῦσιν αὐτῶν εὐχομένους, ἐπει-
θῆ καὶ ἡμεῖς διηλλάγμεθα. οὐ γὰρ κακία ἀλλήλων ἦψαν-
το οὐδ' ἐχθρα, ἀλλὰ δυστυχία. μάρτυρες δὲ ἡμεῖς αὐτοί B
ἔσμεν τούτων οἱ ζῶντες· οἱ αὐτοὶ γὰρ ὄντες ἐκείνοις γέ-
νει συγγνώμην ἀλλήλοις ἔχομεν ὧν τ' ἐποιήσαμεν ὧν τ'
ἐπάθομεν.

XV. Μετὰ δὲ τοῦτο παντελοῦς εἰρήνης ἡμῖν γενο-
μένης, ἡσυχίαν ἤγεν ἡ πόλις, τοῖς μὲν βαρβάροις συγγι-
γνώσκουσα, ὅτι παθόντες ὑπ' αὐτῆς κακῶς ἱκανῶς οὐκ
ἐνδεῶς ἡμύναντο, τοῖς δὲ Ἑλλησιν ἀγανακτοῦσα, μεμνη-
μένη ὡς εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῆς οἴαν χάριν ἀπέδοσαν, C
κοινωσάμενοι τοῖς βαρβάροις, τὰς τε ναῦς περιελόμενοι,
αἶ ποτ' ἐκείνους ἔσωσαν, καὶ τείχη καθελόντες ἀνθ' ὧν
ἡμεῖς τὰ κείνων ἐκωλύσαμεν πεσεῖν· διανοουμένη δὲ ἡ
πόλις, μὴ ἂν ἐτι ἀμῦναι μήτε Ἑλλησι πρὸς ἀλλήλων δου-
λουμένοις μήτε ὑπὸ βαρβάρων, οὕτως ᾧκει. ἡμῶν οὖν
ἐν τοιαύτῃ διανοίᾳ ὄντων ἡγησάμενοι Λακεδαιμόνιοι τοὺς
μὲν τῆς ἐλευθερίας ἐπικούρους πεπτωκέναι ἡμᾶς, σφέ-
τερον δὲ ἤδη ἔργον εἶναι καταδουλοῦσθαι τοὺς ἄλλους,
ταῦτ' ἐπραττον. D

XVI. Καὶ μηκύνειν μὲν τί δεῖ; οὐ γὰρ πάλαι οὐδ'
ἐπ' ἄλλων ἀνθρώπων γεγονότα λέγοιμ' ἂν τὰ μετὰ ταῦτα·
αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν, ὡς ἐκπεπληγμένοι ἀφίκοντο εἰς χρεΐαν
τῆς πόλεως τῶν τε Ἑλλήνων οἱ πρῶτοι, Ἀργεῖοι καὶ Βοι-
ωτοὶ καὶ Κορίνθιοι, καὶ τό γε θειότατον πάντων, τὸ καὶ
βασιλέα εἰς τοῦτο ἀπορίας ἀφικέσθαι, ὥστε περιστῆναι

αὐτῷ μηδαμόθεν ἄλλοθεν τὴν σωτηρίαν γενέσθαι ἀλλ' ἢ
 E ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, ἣν προθύμως ἀπώλλυ. καὶ δὴ
 καὶ εἴ τις βούλοιο τῆς πόλεως κατηγορῆσαι δικαίως,
 τοῦτ' ἂν μόνον λέγων ὀρθῶς ἂν κατηγοροῖ, ὡς αἰεὶ λίαν
 φιλοικτιρῶν ἐστὶ καὶ τοῦ ἥττονος θεραπίς. καὶ δὴ καὶ
 ἐν τῷ τότε χρόνῳ οὐχ οἷα τε ἐγένετο καρτερῆσαι οὐδὲ δια-
 φυλάξαι ἃ ἐδέδοκτο αὐτῇ, τὸ μηδενὶ δουλουμένῳ βοη-
 245 θεῖν τῶν σφᾶς ἀδικησάντων, ἀλλὰ ἐκάμφθη καὶ ἐβοή-
 θησε, καὶ τοὺς μὲν Ἑλληνας αὐτῇ βοηθήσασα ἀπελύσατο
 δουλείας, ὥστ' ἐλευθέρους εἶναι μέγροι οὗ πάλιν αὐτοὶ
 αὐτοὺς κατεδουλώσαντο, βασιλεῖ δὲ αὐτῇ μὲν οὐκ ἐτόλ-
 μησε βοηθῆσαι, ἀσχυνομένη τὰ τρόπαια τὰ τε Μαρα-
 θῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς, φυγάδας δὲ καὶ ἐθε-
 λοντὰς ἐάσασα μόνον βοηθῆσαι ὁμολογουμένως ἔσωσε.
 B τειχισαμένη δὲ καὶ ναυπηγησαμένη, ἐκδεξαμένη τὸν πόλε-
 μον, ἐπειδὴ ἤναγκάσθη πολεμεῖν, ὑπὲρ Ἀργείων ἐπολέμει
 Λακεδαιμονίσις.

XVII. Φοβηθεὶς δὲ βασιλεὺς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἐώ-
 ρα Λακεδαιμονίους τῷ κατὰ θάλατταν πολέμῳ ἀπαγορεύ-
 οντας, ἀποστῆναι βουλόμενος ἐξήτει τοὺς Ἑλληνας τοὺς
 ἐν τῇ ἡπείρῳ, οὗσπερ πρότερον Λακεδαιμόνιοι αὐτῷ ἐξέ-
 δοσαν, εἰ μέλλοι συμμαχήσειν ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις
 συμμαχοῖς, ἡγούμενος οὐκ ἐθελήσειν, ἵν' αὐτῷ πρόφασις
 C εἴη τῆς ἀποστάσεως. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ξυμμάχων ἐψεύ-
 σθη· ἠθέλησαν γὰρ αὐτῷ ἐκδιδόναι καὶ ξυνέθεντο καὶ
 ᾤμωσαν Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ ἄλλοι
 σύμμαχοι, εἰ μέλλοι χρήματα παρεῖξιν, ἐκδώσειν τοὺς ἐν
 τῇ ἡπείρῳ Ἑλληνας· μόνοι δὲ ἡμεῖς οὐκ ἐτολμήσαμεν οὔ-
 τε ἐκδοῦναι οὔτε ὁμόσαι. οὔτω δὴ τοι τό γε τῆς πόλεως
 γενναῖον καὶ ἐλεύθερον βέβαιόν τε καὶ ὑγιές ἐστι καὶ φύ-
 D σει μισοβάρβαρον, διὰ τὸ εἰλικρινῶς εἶναι Ἑλληνες καὶ
 ἀμιγεῖς βαρβάρων. οὐ γὰρ Πέλοπες οὐδὲ Κάδμοι οὐδὲ

Αἴγυπτοί τε καὶ Δαναοὶ οὐδὲ ἄλλοι πολλοὶ φύσει μὲν βά-
 ραροὶ ὄντες, νόμῳ δὲ Ἕλληνες, συνοικοῦσιν ἡμῖν, ἀλλ'
 αὐτοὶ Ἕλληνες, οὐ μιξοβάρβαροι οἰκοῦμεν, ὅθεν καθ-
 ἄρῳ τὸ μῖσος ἐντέτηκε τῇ πόλει τῆς ἀλλοτριᾶς φύσεως.
 ὅμως δ' οὖν ἐμονώθημεν πάλιν διὰ τὸ μὴ ἐθέλειν αἰσχρὸν
 καὶ ἀνόσιον ἔργον ἐργάσασθαι Ἕλληνας βαρβάροις ἐκ- E
 δόντες. ἐλθόντες οὖν εἰς ταῦτά, ἐξ ὧν καὶ τὸ πρότερον
 κατεπολεμήθημεν, σὺν θεῷ ἄμεινον ἢ τότε ἐθέμεθα τὸν
 πόλεμον· καὶ γὰρ ναῦς καὶ τείχη ἔχοντες καὶ τὰς ἡμετέ-
 ρας αὐτῶν ἀποικίας ἀπηλλάγημεν τοῦ πολέμου [οὕτως
 ἀγαπητῶς ἀπηλλάττοντο καὶ οἱ πολέμιοι]· ἀνδρῶν μὲν-
 τοι ἀγαθῶν καὶ ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐστερήθημεν, τῶν τε
 ἐν Κορίνθῳ χρησαμένων δυσχωρία καὶ ἐν Λεχαιῷ προδο-
 σία· ἀγαθοὶ δὲ καὶ οἱ βασιλεῖα ἐλευθερώσαντες καὶ ἐκ- 246
 βαλόντες ἐκ τῆς θαλάττης Λακεδαιμονίους· ὧν ἐγὼ μὲν
 ὑμᾶς ἀναμιμνήσκω, ὑμᾶς δὲ πρέπει ξυνεπαινεῖν τε καὶ
 κοσμεῖν τοιοῦτους ἀνδρας.

XVIII. Καὶ τὰ μὲν δὴ ἔργα ταῦτα τῶν ἀνδρῶν τῶν
 ἐνθάδε κειμένων καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ὑπὲρ τῆς πόλεως
 τετελευτήκασι, πολλὰ μὲν τὰ εἰρημένα καὶ καλὰ, πολὺ δ'
 ἔτι πλείω καὶ καλλίω τὰ ὑπολειπόμενα· πολλὰ γὰρ ἄν ἡμέ- B
 ραι καὶ νύκτες οὐχ ἱκανὰ γένοιτο τῷ τὰ πάντα μέλλοντι
 περαινέειν. τούτων οὖν χρὴ μεμνημένους τοῖς τούτων
 ἐκγόνοις πάντ' ἀνδρα παρακελεύεσθαι, ὥσπερ ἐν πολέ-
 μῳ, μὴ λείπειν τὴν τάξιν τὴν τῶν προγόνων μηδ' εἰς
 τοῦπίσω ἀναχωρεῖν εἰκοντας κάκῃ. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ αὐ-
 τός, ὡς παῖδες ἀνδρῶν ἀγαθῶν, νῦν τε παρακελεύομαι
 καὶ ἐν τῷ λοιπῷ χρόνῳ, ὅπου ἂν τῷ ἐντυγχάνω ὑμῶν, C
 καὶ ἀναμνήσω καὶ διακελεύσομαι προθυμεῖσθαι εἶναι ὡς
 ἀρίστους· ἐν δὲ τῷ παρόντι δίκαιός εἰμι εἰπεῖν, ἃ οἱ πα-
 τέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς λειπομένοις, εἰ
 τι πάσχοιεν, ἡνίκα κινδυνεύειν ἔμελλον. φράσω δὲ ὑμῖν.

ἄ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων καὶ οἶα νῦν ἠδέως ἂν εἴποιεν ὑμῖν λαβόντες δύναμιν, τεκμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον. ἀλλὰ νομίζειν χρὴ αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων ἢ ἂν ἀπαγγέλλω· ἔλεγον δὲ τάδε.

- D XIX. Ὡ παῖδες, ὅτι μὲν ἔστε πατέρων ἀγαθῶν, αὐτὸ μνηύει τὸ νῦν παρὸν· ἡμῖν δὲ ἐξὸν ξῆν μὴ καλῶς, καλῶς αἰρούμεθα μᾶλλον τελευτᾶν, πρὶν ὑμᾶς τε καὶ τοὺς ἔπειτα εἰς ὀνειδῆ καταστῆσαι καὶ πρὶν τοὺς ἡμετέρους πατέρας καὶ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰσχῦναι, ἡγούμενοι τῷ τοὺς αὐτοῦ αἰσχύνοντι ἀβίωτον εἶναι, καὶ τῷ τοιοῦτῳ οὔτε τινα ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλον εἶναι οὔτ' ἐπὶ γῆς οὔθ' ὑπὸ γῆς τελευτήσαντι. χρὴ οὖν μεμνημένους τῶν
- E ἡμετέρων λόγων, ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκῆτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς, εἰδότας ὅτι τούτου λειπόμενα πάντα καὶ κτήματα καὶ ἐπιτηδεύματα αἰσχρὰ καὶ κακά. οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετ' ἀνανδρίας· ἄλλω γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ καὶ οὐχ ἑαυτῷ· οὔτε σώματος κάλλος καὶ ἰσχύς δειλῷ καὶ κακῷ ξυνοικοῦντα πρέποντα φαίνεται ἀλλ' ἀπρεπῆ, καὶ ἐπιφανέστερον ποιεῖ τὸν ἔχοντα καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν· πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη,
- 247 δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται. ὧν ἕνεκα καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διὰ παντὸς πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειραῖσθε ἔχειν, ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία· εἰ δὲ μή, ἴστε ὡς ἡμῖν, ἂν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῆ, ἢ νίκη αἰσχύνην φέρει, ἢ δὲ ἦττα, ἐὰν ἦττώμεθα, εὐδαιμονίαν. μάλιστα δ' ἂν νικῶμεθα καὶ ὑμεῖς νικῶητε, εἰ παρασκευάσαισθε τῇ τῶν προγόνων δόξῃ μὴ
- B κυταχορησόμενοι μηδ' ἀναλώσοντες αὐτήν, γνόντες ὅτι ἀνὸρι οἰομένῳ τί εἶναι οὐκ ἔστιν αἰσχίον οὐδὲν ἢ παρέχειν αὐτοῦ τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτὸν ἀλλὰ διὰ δόξαν προγόνων. εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων ἐκγόνοις καλὰς

θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής· χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων
καὶ τιμῶν θησαυρῷ, καὶ μὴ τοῖς ἐκρόνοις παραδιδόναι,
αἰσχροὺν καὶ ἄνανδρον, ἀπορία ἰδίῳν αὐτοῦ κτημάτων
τε καὶ εὐδοξιῶν. καὶ ἐὰν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύητε, φίλοι
παρὰ φίλους ἡμᾶς ἀφίξεσθε, ὅταν ὑμᾶς ἢ προσήκουσα C
μοῖρα κομίση· ἀμελήσαντας δὲ ὑμᾶς καὶ κακισθέντας
οὐδεὶς εὐμενῶς ὑποδέξεται. τοῖς μὲν οὖν παισὶ ταῦτ'
εἰρήσθω.

XX. Πατέρας δὲ ἡμῶν, οἷς εἰσί, καὶ μητέρας ἀεὶ
χρὴ παραμυθεῖσθαι ὡς ῥᾶστα φέρειν τὴν ξυμφοράν, ἐὰν
ἄρα ξυμβῆ γενέσθαι, καὶ μὴ ξυνοδύρεσθαι — οὐ γὰρ
τοῦ λυπήσοντος προσδεήσονται· ἱκανὴ γὰρ ἔσται καὶ ἡ
γενομένη τύχη τοῦτο πορίζειν — ἀλλ' ἰωμένους καὶ πρᾶυ- D
νοντας ἀναμιμνήσκειν αὐτούς, ὅτι ὧν εὐχοντο τὰ μέγιστα
αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἐπήκοοι γεγόνασιν. οὐ γὰρ ἀθανάτους
σφίσι παῖδας εὐχοντο γενέσθαι ἀλλ' ἀγαθούς καὶ εὐκλε-
εῖς· ὧν ἔτυχον, μεγίστων ἀγαθῶν ὄντων· πάντα δὲ οὐ
ῥᾶδιον θνητῷ ἀνδρὶ κατὰ νοῦν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ ἐκβαί-
νειν. καὶ φέροντες μὲν ἀνδρείως τὰς συμφορὰς δόξουσι
τῷ ὄντι ἀνδρείων παίδων πατέρες εἶναι καὶ αὐτοὶ τοι- E
οῦτοι, ὑπεῖκοντες δὲ ὑποψίαν παρέξουσιν ἢ μὴ ἡμέτεροι
εἶναι ἢ ἡμῶν τοὺς ἐπαινοῦντας καταψεύδεσθαι· χρὴ δὲ
οὐδέτερα τούτων, ἀλλ' ἐκείνους μάλιστα ἡμῶν ἐπαινέτας
εἶναι ἔργῳ, παρέχοντας αὐτοὺς φαινομένους τῷ ὄντι
πατέρας ὄντας ἀνδρῶν ἀνδρῶν. πάλαι γὰρ δὴ τὸ μηδὲν
ἄγαν λεγόμενον καλῶς δοκεῖ λέγεσθαι· τῷ γὰρ ὄντι εὐ
λέγεται. ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρηται πάντα τὰ
πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα ἢ ἐγγὺς τούτου, καὶ μὴ ἐν ἄλ- 248
λοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὐ ἢ κακῶς πραξάν-
των πλανᾶσθαι ἠνάγκασται καὶ τὰ ἐκείνου, τούτῳ ἄριστα
παρεσκεύασται ζῆν, οὗτός ἐστιν ὁ σῶφρων καὶ οὗτος ὁ
ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος· οὗτος γιγνομένων χρημάτων καὶ

παίδων καὶ διαφθειρομένων μάλιστα πείσεται τῇ παροι-
 μίᾳ· οὔτε γὰρ χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται
 διὰ τὸ αὐτῷ πεποιθέναι. τοιούτους δὲ ἡμεῖς γε ἀξιούμεν
 B καὶ τοὺς ἡμετέρους εἶναι καὶ βουλόμεθα καὶ φαμέν, καὶ
 ἡμᾶς αὐτοὺς νῦν παρέχομεν τοιούτους, οὐκ ἀγανακτοῦν-
 τας οὐδὲ φοβούμενους ἄγαν, εἰ δεῖ τελευτᾶν ἐν τῷ παρ-
 όντι. δεόμεθα δὴ καὶ πατέρων καὶ μητέρων, τῇ αὐτῇ
 ταύτῃ διανοίᾳ χρωμένους τὸν ἐπίλοιπον βίον διάγειν,
 καὶ εἰδέναι, ὅτι οὐ θρηνοῦντες οὐδὲ ὀλοφυρόμενοι ἡμᾶς
 ἡμῖν μάλιστα χαριῶνται, ἀλλ' εἰ τις ἔστι τοῖς τετελευτη-
 C κόσιν αἰσθησις τῶν ζώντων, οὕτως ἀχάριστοι εἶεν ἂν μάλ-
 ιστα, ἑαυτούς τε κακοῦντες καὶ βαρέως φέροντες τὰς
 συμφοράς· κούφως δὲ καὶ μετρίως μάλιστ' ἂν χαρίζοιντο.
 τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα τελευτῆν ἤδη ἔξει, ἥπερ καλλίστη
 γίννεται ἀνθρώποις, ὥστε πρέπει αὐτὰ μᾶλλον κοσμεῖν
 ἢ θρηνεῖν· γυναικῶν δὲ τῶν ἡμετέρων καὶ παίδων ἐπι-
 μελούμενοι καὶ τρέφοντες καὶ ἐνταῦθα τὸν νοῦν τρέπον-
 τες τῆς τε τύχης μάλιστ' ἂν εἶεν ἐν λήθῃ καὶ ζῶεν κάλ-
 D λιον καὶ ὀρθότερον καὶ ἡμῖν προσφιλέστερον. ταῦτα δὴ
 ἱκανὰ τοῖς ἡμετέροις παρ' ἡμῶν ἀγγέλλειν· τῇ δὲ πόλει
 παρακελευοίμεθ' ἂν, ὅπως ἡμῖν καὶ πατέρων καὶ υἱέων
 ἐπιμελήσονται, τοὺς μὲν παιδεύοντες κοσμίως, τοὺς δὲ
 γηροτροφοῦντες ἀξίως· νῦν δὲ ἴσμεν ὅτι, καὶ ἂν μὴ
 ἡμεῖς παρακελευώμεθα, ἱκανῶς ἐπιμελήσεται.

XXI. Ταῦτα οὖν, ὦ παῖδες καὶ γονεῖς τῶν τελευ-
 E τησάντων, ἐκεῖνοί τε ἐπέσκηπτον ἡμῖν ἀπαγγέλλειν, καὶ
 ἐγὼ ὡς δύναμαι προθυμότατα ἀπαγγέλλω· καὶ αὐτὸς
 δέομαι ὑπὲρ ἐκείνων, τῶν μὲν μιμεῖσθαι τοὺς αὐτῶν,
 τῶν δὲ θαρρεῖν ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ καὶ δη-
 μοσίᾳ γηροτροφησόντων ὑμᾶς καὶ ἐπιμελησομένων, ὅπου
 ἂν ἕκαστος ἐκάστῳ ἐντυγχάνῃ ὄτρωον τῶν ἐκείνων. τῆς
 δὲ πολέως ἴστε που καὶ αὐτοὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ὅτι νόμους

θεμένη περὶ τοὺς τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτησάντων παῖ-
 δάς τε καὶ γεννήτορας ἐπιμελεῖται, καὶ διαφερόντως τῶν
 ἄλλων πολιτῶν προστέτακται φυλάττειν ἀρχῇ ἢ περ με- 249
 γίστη ἐστίν, ὅπως ἂν οἱ τούτων μὴ ἀδικῶνται πατέρες
 τε καὶ μητέρες· τοὺς δὲ παῖδας συνεκτρέφει αὐτῇ, προ-
 θυμουμένη ὅ τι μάλιστ' ἀδηλον αὐτοῖς τὴν ὀρφανίαν γε-
 νέσθαι, ἐν πατρὸς σχήματι καταστῆσα αὐτοῖς αὐτῇ ἔτι
 τε παισὶν οὖσι, καὶ ἐπειδὴν εἰς ἀνδρὸς τέλος ἴωσιν, ἀπο-
 πέμπει ἐπὶ τὰ σφέτερόν αὐτῶν πανοπλία κοσμήσασα, ἐν-
 δεικνυμένη καὶ ἀναμιμνήσκουσα τὰ τοῦ πατρὸς ἐπιτη-
 δεύματα ὄργανα τῆς πατρῶας ἀρετῆς διδοῦσα, καὶ ἅμα B
 οἰωνοῦ χάριν ἀρχεσθαι ἰέναι ἐπὶ τὴν πατρῶαν ἐστίαν
 ἕζοντα μετ' ἰσχύος ὅπλοις κεκοσμημένον. αὐτοὺς δὲ
 τοὺς τελευτήσαντας τιμῶσα οὐδέποτε ἐκλείπει, καθ' ἕκα-
 στον ἐνιαυτὸν αὐτῇ τὰ νομιζόμενα ποιοῦσα κοινῇ πᾶσιν,
 ἅπερ ἰδίᾳ ἐκάστῳ ἴδια γίγνεται, πρὸς δὲ τούτοις ἀγῶνας
 γυμνικοὺς καὶ ἱππικοὺς τιθεῖσα καὶ μουσικῆς πάσης, καὶ
 ἀτεχνῶς τῶν μὲν τελευτησάντων ἐν κληρονόμῳ καὶ υἱέος
 μοίρᾳ καθεστηκυῖα, τῶν δὲ υἱέων ἐν πατρὸς, γονέων δὲ C
 καὶ τῶν τοιούτων ἐν ἐπιτρόπῳ, πᾶσαν πάντων παρὰ
 πάντα τὸν χρόνον ἐπιμέλειαν ποιουμένη. ὧν χρὴ ἐνθυ-
 μουμένους πραότερον φέρειν τὴν ξυμφορὰν· τοῖς τε γὰρ
 τελευτήσασιν καὶ τοῖς ζῶσιν οὕτως ἂν προσφιλέστατοι εἴ-
 ητε καὶ ῥᾶστοι θεραπεύειν τε καὶ θεραπεύεσθαι. νῦν δὲ
 ἦδη ὑμεῖς τε καὶ οἱ ἄλλοι πάντες κοινῇ κατὰ τὸν νόμον
 τοὺς τετελευτηκότας ἀπολοφυράμενοι ἄπιτε.

XXII. Οὗτός σοι ὁ λόγος, ὦ Μενέξενε, Ἀσπασίας
 τῆς Μιλησίας ἐστίν. D

ΜΕΝ. Νῆ Δία, ὦ Σώκρατες, μακαρίαν γε λέγεις
 τὴν Ἀσπασίαν, εἰ γυνὴ οὖσα τοιούτους λόγους οἷα τ' ἐστὶ
 συντιθέναι

ΣΩ. Ἄλλ' εἰ μὴ πιστεύεις, ἀκολούθει μετ' ἐμοῦ, καὶ ἀκούσει αὐτῆς λεγούσης.

ΜΕΝ. Πολλάκις, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐντετύχηκα Ἀσπασία, καὶ οἶδα οἷα ἐστίν.

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἄρασαι αὐτήν καὶ νῦν χάριν ἔχεις τοῦ λόγου αὐτῆ;

ΜΕΝ. Καὶ πολλήν γε, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ χάριν ἔχω
 Ε τούτου τοῦ λόγου ἐκείνη ἢ ἐκείνω, ὅστις σοι ὁ εἰπὼν ἐστίν αὐτόν· καὶ πρὸς γε ἄλλην πολλήν χάριν ἔχω τῷ εἰπόντι.

ΣΩ. Εὖ ἂν ἔχοι· ἀλλ' ὅπως μου μὴ κατερεῖς, ἵνα καὶ αὐθίς σοι πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους παρ' αὐτῆς πολιτικοὺς ἀπαγγέλλω.

ΜΕΝ. Θάρρει, οὐ κατερῶ· μόνον ἀπάγγελλε.

ΣΩ. Ἄλλὰ ταῦτ' ἔσται.

ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ

[ἢ προτρεπτικός· ἠθικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ.

St.
III.p

1. Κλειτοφῶντα τὸν Ἀριστωνύμου τις ἡμῖν διηγέ- 406
το ἔναγχος, ὅτι Λυσία διαλεγόμενος τὰς μὲν μετὰ Σω-
κράτους διατριβὰς ψέγοι, τὴν Θρασυμάχου δὲ ξυνουσίαν
ὑπερεπαινοῖ.

ΚΛΕΙ. Ὅστις *ἦν*, ὦ Σώκρατες, οὐκ ὀρθῶς ἀπε-
μνημόνευέ σοι τοὺς ἐμοὶ περὶ σοῦ γενομένους λόγους
πρὸς Λυσίαν· τὰ μὲν γὰρ ἔγωγε οὐκ ἐπήνουν σε, τὰ δὲ
καὶ ἐπήνουν. ἐπεὶ δὲ δῆλος εἶ μεμφόμενος μὲν μοι, προς-
ποιούμενος δὲ μηδὲν φροντίζειν, ἠδιστ' ἂν σοι διεξέλθοι-
μι αὐτοὺς αὐτός, ἐπειδὴ καὶ μόνω τυγχάνομεν ὄντε, ἵνα
ἤτιόν με ἡγήῃ πρὸς σὲ φαύλως ἔχειν. νῦν γὰρ ἴσως οὐκ
ὀρθῶς ἀκήκοας, ὥστε φαίνει πρὸς ἐμὲ ἔχειν τραχυτέρως
τοῦ δέοντος· εἰ δέ μοι δίδως παρρησίαν, ἠδιστ' ἂν δεξαί-
μην καὶ ἐθέλω λέγειν.

ΣΩ. Ἄλλ' αἰσχρὸν μὴν σοῦ γε ὠφελεῖν με προθυ- 407
μουμένου μὴ ὑπομένειν· δῆλον γὰρ ὡς γνούς, ὅπη χείρων
εἰμὶ καὶ βελτίων, τὰ μὲν ἀσκήσω καὶ διώξομαι, τὰ δὲ φεύ-
ξομαι κατὰ κράτος.

II. ΚΛΕΙ. Ἀκούεις ἂν. ἐγὼ γάρ, ὦ Σώκρατες, σοὶ
συγγιγνώμενος πολλάκις ἐξεπληττόμην ἀκούων, καὶ μοι
ἐδόκει παρατὸν ἄλλους ἀνθρώπους κάλλιστα λέγειν,
ὅποτε ἐπιτιμῶν τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ ἐπὶ μηχανῆς τρα-

γικῆς θεός, ὕμνεις λέγων. ποῖ φέρεσθε, ὄνθρωποι, καὶ
 B ἄγνοεῖτε οὐδὲν τῶν δεόντων πράττοντες, οὔτινες χρημά-
 των μὲν πέρι τὴν πᾶσαν σπουδὴν ἔχετε, ὅπως ὑμῖν ἔσται,
 τῶν δ' ὑλέων οἷς ταῦτα παραδώσετε, ὅπως ἐπιστήσονται
 χρῆσθαι δικαίως τούτοις, ἀμελεῖτε, καὶ οὔτε διδασκάλους
 αὐτοῖς εὐρίσκετε τῆς δικαιοσύνης, εἶπερ μαθητόν· εἰ δὲ
 μελετητόν τε καὶ ἀσκητόν, οὔτινες ἐξασκήσουσι καὶ ἐκμε-
 λετήσουσιν ἱκανῶς· οὐδέ γ' ἔτι πρότερον ὑμᾶς αὐτοὺς
 οὕτως ἐθεραπεύσατε, ἀλλ' ὀρῶντες γράμματα καὶ μουσι-
 C κὴν καὶ γυμναστικὴν ὑμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας
 ὑμῶν ἱκανῶς μεμαθηκότας, ἃ δὴ παιδείαν ἀρετῆς εἶναι
 τελέαν ἠγείσθε, κᾶπειτα οὐδὲν ἤττον κακοὺς γιγνομένους
 περὶ τὰ χρήματα, ὅμως οὐ καταφρονεῖτε τῆς νῦν παιδεύ-
 σεως οὐδὲ ζητεῖτε οὔτινες ὑμᾶς παύσουσι ταύτης τῆς
 ἀμουσίας; καὶ τοι διὰ γε ταύτην τὴν πλημμέλειαν καὶ ῥα-
 θυμίαν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐν τῷ ποδὶ πρὸς τὴν λύραν ἀμε-
 τρίαν καὶ ἀδελφὸς ἀδελφῷ καὶ πόλεις πόλεσιν ἀμέτρως
 D καὶ ἀναρμόστως προσφερόμεναι στασιάζουσι καὶ πολε-
 μούντες τὰ ἔσχατα θρωσὶ καὶ πάσχουσιν· ὑμεῖς δὲ φατε
 οὐ δι' ἀπαιδευσίαν οὐδὲ δι' ἄγνοιαν, ἀλλ' ἐκόντας τοὺς
 ἀδίκους ἀδίκους εἶναι. πάλιν δ' αὖ τολμᾶτε λέγειν ὡς
 αἰσχροὺν καὶ θεομισῆς ἢ ἀδικία· πῶς οὖν δὴ τις τό γε τοι-
 οὔτον κακὸν ἐκὼν αἰροῖτ' ἄν; ἤττων ὅς ἂν ἦ, φατέ,
 τῶν ἠδονῶν. οὐκοῦν καὶ τοῦτ' ἀκούσιον, εἶπερ τὸ νι-
 κᾶν ἐκούσιον; ὥστε ἐκ παντὸς τρόπου τό γε ἀδικεῖν
 ἀκούσιον ὁ λόγος αἰρεῖ, καὶ δεῖν ἐπιμέλειαν τῆς νῦν πλείω
 E ποιεῖσθαι πάντ' ἄνδρα ἰδίᾳ θ' ἅμα καὶ δημοσίᾳ ξυμπά-
 σας τὰς πόλεις.

III. Ταῦτ' οὖν, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ὅταν ἀκούω σοῦ
 θαμὰ λέγοντος, καὶ μάλα ἄγαμαι καὶ θαυμαστῶς ὡς
 ἐπαινω· καὶ ὁπόταν αὖ φῆς τὸ ἐφεξῆς τούτῳ, τοὺς
 ἀσκοῦντας μὲν τὰ σώματα, τῆς δὲ ψυχῆς ἡμεληκότας ἕτερόν

τι πράττειν τοιοῦτον, τοῦ μὲν ἄρξοντος ἀμελεῖν, περὶ δὲ τὸ ἀρξόμενον ἐσπουδακέναι· καὶ ὅταν λέγῃς ὡς ὅτῳ τις μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, κρεῖττον ἔαν τὴν τούτου χρῆσιν· εἰ δὴ τις μὴ ἐπίσταται ὀφθαλμοῖς χρῆσθαι μηδὲ ὡσεὶ μηδὲ ξύμπαντι τῷ σώματι, τούτῳ μῆτε ἀκούειν μῆθ' ὄρα μῆτ' ἄλλην χρεῖαν μηδεμίαν χρῆσθαι τῷ σώματι κρεῖττον ἢ ὀπηοῦν χρῆσθαι. καὶ δὴ καὶ περὶ τέχνην ὡσαύτως· ὅστις 408 γὰρ δὴ μὴ ἐπίσταται τῇ ἑαυτοῦ λύρᾳ χρῆσθαι, δῆλον ὡς οὐδὲ τῇ τοῦ γείτονος, οὐδὲ ὅστις μὴ τῇ τῶν ἄλλων, οὐδὲ τῇ ἑαυτοῦ, οὐδ' ἄλλῳ τῶν ὀργάνων οὐδὲ κτημάτων οὐδενί. καὶ τελευτᾷ δὴ καλῶς ὁ λόγος οὗτός σοι, ὡς ὅστις ψυχῇ μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, τούτῳ τὸ ἄγειν ἡσυχίαν τῇ ψυχῇ καὶ μὴ ζῆν κρεῖττον ἢ ζῆν πράττοντι καθ' αὐτόν· εἰ δέ τις ἀνάγκη ζῆν εἴη, δούλω ἄμεινον ἢ ἐλευθέρῳ διάγειν τῷ τοιοῦτῳ τὸν βίον ἐστὶν ἄρα, καθάπερ πλοίου B παραδόντι τὰ πηδάλια τῆς διανοίας ἄλλῳ, τῷ μαθόντι τὴν τῶν ἀνθρώπων κυβερνητικὴν, ἣν δὴ σὺ πολιτικὴν, ὡς Σώκρατες, ἐπονομάξεις πολλάκις, τὴν αὐτὴν δὴ ταύτην δικαστικὴν τε καὶ δικαιοσύνην ὡς ἔστι λέγων.

IV. Τούτοις δὴ τοῖς λόγοις καὶ ἑτέροις τοιούτοις παμπόλλοις καὶ παγκάλως λεγομένοις, ὡς διδακτὸν ἀρετῆ καὶ πάντων ἑαυτοῦ δεῖ μάλιστα ἐπιμελεῖσθαι, σχεδὸν οὔτ' ἀντεῖπον πώποτε οὔτ' οἶμαι μῆποθ' ὕστερον ἀντεῖπω· προτρεπτικωτάτους τε γὰρ ἤγοῦμαι καὶ ὠφελι- C μωτάτους, καὶ ἀτεχνῶς ὡσπερ καθεύδοντας ἐπεγεῖρειν ἡμᾶς. προσεῖχον δὴ τὸν νοῦν τὸ μετὰ ταῦτα ὡς ἀκουσόμενος, ἐπανερωτῶν οὐ τι σὲ τὸ πρῶτον, ὡς Σώκρατες, ἀλλὰ τῶν ἡλικιωτῶν τε καὶ συνεπιθυμητῶν ἢ ἐταίρων σῶν, ἢ ὅπως δεῖ πρὸς σὲ περὶ αὐτῶν τὸ τοιοῦτον ὀνομάζειν. τούτων γὰρ τοὺς τι μάλιστα εἶναι δοξαζομένους ὑπὸ σοῦ πρῶτους ἐπαιηρώτων, πυνθανόμενος τίς ὁ μετὰ ταῦτ' εἴη λόγος, καὶ κατὰ σὲ τρόπον τινὰ ὑποτείνων ἀν- D

τοῖς, ὧ βέλτιστοι, ἔφην, ὑμεῖς, πῶς ποτὲ [νῦν] ἀποδεχόμεθα τὴν Σωκράτους προτροπὴν ἡμῶν ἐπ' ἀρετὴν; ὡς ὄντος μόνου τούτου, ἐπεξελθεῖν δὲ οὐκ ἔνι τῷ πράγματι καὶ λαβεῖν αὐτὸ τελῶς, ἀλλ' ἡμῖν παρὰ πάντα δὴ τὸν βίον ἔργον τοῦτ' ἔσται, τοὺς μὴπω προτετραμμένους προτρέπειν, καὶ ἐκείνους αὐ' ἑτέρους; ἢ δεῖ τὸν Σωκράτη καὶ
 E ἀλλήλους ἡμᾶς τὸ μετὰ τοῦτ' ἐπανερωτᾶν, ὁμολογήσαντας τοῦτ' αὐτὸ ἀνθρώπῳ πρακτέον εἶναι, τί τούντεῦθεν; πῶς ἄρχεσθαι δεῖν φαμὲν δικαιοσύνης πέρι μαθήσεως; ὡσπερ ἂν εἴ τις ἡμᾶς προὔτρεπε τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, μηδὲν προνοοῦντας ὁρᾶν καθάπερ παῖδας, ὡς ἔστι τις γυμναστικὴ καὶ ἰατρικὴ, κάπειτα ὠνείδιζε λέγων, ὡς αἰσχρὸν πυρῶν μὲν καὶ κριθῶν καὶ ἀμπέλων ἐπιμέλειαν πᾶσαν ποιεῖσθαι, καὶ ὅσα τοῦ σώματος ἔνεκα διαπονούμεθά τε καὶ κτώμεθα, τούτου δ' αὐτοῦ μηδεμίαν τέχνην μηδὲ μηχανήν, ὅπως ὡς βέλτιστον ἔσται τὸ σῶμα, ἐξευρίσκειν, καὶ ταῦτα οὔσαν· εἰ δ' ἐπανηρόμεθα τὸν ταῦθ' ἡμᾶς προτρέποντα· λέγεις δὲ εἶναι τίνας ταύτας
 409 τὰς τέχνας; εἶπεν ἂν ἴσως ὅτι γυμναστικὴ καὶ ἰατρικὴ· καὶ νῦν δὴ τίνα φαμὲν εἶναι τὴν ἐπὶ τῇ τῆς ψυχῆς ἀρετῇ τέχνην; λεγέσθω.

V. Ὁ δὴ δοκῶν αὐτῶν ἐρωωμενέστατος εἶναι πρὸς ταῦτα ἀποκρινόμενος εἶπέ μοι ταύτην τὴν τέχνην εἶναι ἢ ὑπερ ἀκούεις σὺ λέγοντος, ἔφη, Σωκράτους, οὐκ ἄλλην ἢ δικαιοσύνην. εἰπόντος δ' ἐμοῦ· μή μοι τὸ ὄνομα μόνον εἶπης, ἀλλ' ὧδε· ἰατρικὴ πού τις λέγεται τέχνη· ταύτης δ' ἔστι διττὰ τὰ ἀποτελούμενα, τὸ μὲν ἰατροῦς αἰετὸς πρὸς τοῖς οὔσιν ἑτέρους ἐξεργάζεσθαι, τὸ δὲ ὑγίειαν·
 B ἔστι δὲ τούτων θάτερον οὐκέτι τέχνη, τῆς τέχνης δὲ τῆς διδασκούσης τε καὶ διδασκομένης ἔργον, ὃ δὴ λέγομεν ὑγίειαν· καὶ τεκτονικῆς δὲ κατὰ ταῦτ' οἰκία τε καὶ τεκτονικὴ τὸ μὲν ἔργον, τὸ δὲ δίδαγμα· τῆς δὴ δικαιοσύνης ὡσαύτως τὸ μὲν δικαίους ἔστω ποιεῖν, καθάπερ ἐκεῖ τους τεχνίτας ἐκάστους· τὸ δ' ἕτερον, ὃ δύναται ποιεῖν ἡμῖν ἔργον ὃ δίκαιος, τί τοῦτό φαμεν; εἶπέ· — οὔτος μὲν, ὡς
 C οἶμαι, τὸ συμφέρον ἀπεκρίνατο, ἄλλος δὲ τὸ δέον, ἕτερος δὲ τὸ ὠφέλιμον, ὃ δὲ τὸ λυσιτελοῦν. ἐπανήειν δὴ ἐγώ

λέγων, ὅτι κακεῖ τὰ γε ὀνόματα ταῦτ' ἐστὶν ἐν ἐκάστη τῶν τεχνῶν, ὀρθῶς πράττειν, λυσιτελοῦντα, ἀφέλιμα, καὶ τὰλλα τὰ τοιαῦτα· ἀλλὰ πρὸς ὅ τι ταῦτα πάντα τείνει, ἐρεῖ τὸ ἴδιον ἐκάστη τέχνη, οἷον ἢ τεκτονικὴ τὸ εὖ, τὸ καλῶς, τὸ δεόντως, ὥστε τὰ ξύλινα, φήσει, σκευὴ γίνεσθαι, ἃ δὴ οὐκ ἔστι τέχνη· λεγέσθω δὴ καὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης D ὡσαύτως.

VI. Τελευτῶν ἀπεκρίνατό τις ὃ Σώκρατες μοι τῶν σῶν ἐταίρων, ὃς δὴ κομψότατα ἔδοξεν εἰπεῖν, ὅτι τοῦτ' εἶη τὸ τῆς δικαιοσύνης ἴδιον ἔργον, ὃ τῶν ἄλλων οὐδεμιάς, φιλίαν ἐν ταῖς πόλεσι ποιεῖν· οὗτος δ' αὖ ἐρωτώμενος τὴν φιλίαν ἀγαθὸν τ' ἔφη εἶναι καὶ οὐδέποτε κακόν, τὰς δὲ τῶν παίδων φιλίας καὶ τὰς τῶν θηρίων, ἃς ἡμεῖς τοῦτο τοῦνομα ἐπονομάζομεν, οὐκ ἀπεδέχετο εἶναι φιλίας ἐπανερωτώμενος· συνέβαινε γὰρ αὐτῷ τὰ πλείω τὰς τοιαύτας βλαβεράς ἢ ἀγαθὰς εἶναι. φεύγων δὴ τὸ τοιοῦτον οὐδὲ φιλίας ἔφη τὰς τοιαύτας εἶναι, ψευδῶς δὲ ὀνομάζειν αὐτάς τοὺς οὕτως ὀνομάζοντας· τὴν δὲ οὕτως καὶ ἀληθῶς φιλίαν εἶναι σαφέστατα ὁμόνοιαν. τὴν δὲ ὁμόνοιαν ἐρωτώμενος εἰ ὁμοδοξίαν εἶναι λέγοι ἢ ἐπιστήμην, τὴν μὲν ὁμοδοξίαν ἠτίμαξεν· ἠναγκάζοντο γὰρ πολλοὶ καὶ βλαβεραὶ γίνεσθαι ὁμοδοξίαι ἀνθρώπων, τὴν δὲ φιλίαν ἀγαθὸν ὡμολογῆκει πάντως εἶναι καὶ δικαιοσύνης ἔργον, ὥστε ταῦτόν ἔφησεν εἶναι ὁμόνοιαν καὶ *δικαιοσύνην* ἐπιστήμην οὖσαν, ἀλλ' οὐ δόξαν. ὅτε δὴ ἐνταῦθα ἤμεν τοῦ λόγου ἀποροῦντες, οἱ παρόντες ἱκανοὶ ἦσαν 410 ἐπιπλήττειν τε αὐτῷ καὶ λέγειν, ὅτι περιδεδράμηκεν εἰς ταῦτόν ὁ λόγος τοῖς πρώτοις· καὶ ἔλεγον ὅτι καὶ ἡ ἰατρικὴ ὁμόνοιά τις ἐστὶ καὶ ἅπασαι αἱ τέχναι, καὶ περὶ οὗτου εἰσὶν ἔχουσι λέγειν· τὴν δὲ ὑπὸ σοῦ λεγομένην δικαιοσύνην ἢ ὁμόνοιαν, ὅποι τείνουσά ἐστι, διαπέφευγε, καὶ ἄθλου αὐτῆς ὅ τί ποτ' ἐστὶ τὸ ἔργον.

VII. Ταῦτα, ὃ Σώκρατες, ἐγὼ τελευτῶν καὶ σὲ αὐτόν ἠρώτων, καὶ εἰπὲς μοι δικαιοσύνης εἶναι τοὺς μὲν ἐχθροὺς βλάπτειν, τοὺς δὲ φίλους εὖ ποιεῖν· ὕστερον B δὲ ἐφάνη βλάπτειν γε οὐδέποτε ὁ δίκαιος οὐδένα· πάντα γὰρ ἐπ' ὠφελείᾳ πάντας δρᾶν. ταῦτα δὲ οὐχ ἅπαξ οὐδὲ

δις ἄλλὰ πολὺν δὴ ὑπομείνας χρόνον καὶ λιπαρῶν ἀπει-
 ρηκα, νομίσας σε τὸ μὲν προτρεπείν εἰς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν
 κάλλιστ' ἀνθρώπων δραῖν, δυοῖν δὲ θάτερον, ἢ τοσοῦτον
 μόνον δύνασθαι, μακρότερον δὲ οὐδέν, ὃ γένοιτ' ἂν καὶ
 C περὶ ἄλλην ἠντιναοῦν τέχνην, οἷον μὴ ὄντα κυβερνήτην
 καταμελετῆσαι τὸν ἔπαινον περὶ αὐτῆς, ὅς πολλοῦ τοῖς
 ἀνθρώποις ἀξία, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ὡσαύτως·
 ταῦτόν δὴ καὶ σοὶ τις ἐπενέγκοι τάχ' ἂν περὶ δικαιοσύ-
 νης, ὡς οὐ μᾶλλον ὄντι δικαιοσύνης ἐπιστάμουνι, ὅτι
 καλῶς αὐτὴν ἐγκωμιάζεις. οὐ μὴν τό γε ἐμὸν οὕτως ἔχει·
 δυοῖν δὲ θάτερον, ἢ οὐκ εἰδέναι σε ἢ οὐκ ἐθέλειν αὐτῆς
 ἐμοὶ κοινωνεῖν. διὰ ταῦτα δὴ καὶ πρὸς Θρασύμαχον,
 οἶμαι, πορεύσομαι καὶ ἄλλοσε ὅποι δύναμαι, ἀπορῶν
 ἐπεὶ εἴ γ' ἐθέλεις σὺ τούτων μὲν ἤδη παύσασθαι πρὸς
 D ἐμὲ τῶν λόγων τῶν προτρεπτικῶν, οἷον δέ, εἰ περὶ γυ-
 μναστικῆς προτετραμμένος ἢ τοῦ σώματος δεῖν μὴ ἀμε-
 λεῖν, τὸ ἐφεξῆς ἂν τῷ προτρεπτικῷ λόγῳ ἔλεγες, οἷον τὸ
 σῶμά μου φύσει ὄν οἷας θεραπείας δεῖται· καὶ νῦν δὴ
 [ταῦτόν γιγνέσθω] θὲς τὸν Κλειτοφῶντα ὁμολογοῦντα
 ὡς ἔστι καταγέλαστον τῶν μὲν ἄλλων ἐπιμέλειαν ποιεῖ-
 σθαι, ψυχῆς δέ, ἧς ἔνεκα τᾶλλα διαπονούμεθα, ταύτης
 E ἡμεληκῆναι· καὶ τᾶλλα πάντα οἶον με νῦν οὕτως εἰρηκέ-
 ναι τὰ τούτοις ἐξῆς, ἃ καὶ νῦν δὴ διῆλθον· καὶ σου θεό-
 μενος λέγω μηδαμῶς ἄλλως ποιεῖν, ἵνα μὴ, καθάπερ νῦν,
 τὰ μὲν ἔπαινώ σε πρὸς Λυσίαν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, τὰ
 δέ τι καὶ ψέγω. μὴ μὲν γὰρ προτετραμμένῳ σε ἀνθρώπῳ,
 ὃ Σώκρατες, ἄξιον εἶναι τοῦ παντός φήσω, προτετραμ-
 μένῳ δὲ σχεδὸν καὶ ἐμπόδιον τοῦ πρὸς τέλος ἀρετῆς ἐλ-
 θόντα εὐδαίμονα γενέσθαι.

A. W. Chatton.

1893.

PLATONIS

QUAE FERUNTUR EPISTOLAE XVIII.

ACCEDUNT

DEFINITIONES ET SEPTEM DIALOGI SPURII.

EX RECOGNITIONE

CAROLI FRIDERICI HERMANNI.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCLXXV.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

A.

Δίων Διονυσίῳ εὖ πράττειν.

St.
III. p

Διατρίψας ἐγὼ παρ' ὑμῖν χρόνον τοσοῦτον καὶ διοικῶν τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν πεπιστευμένος πάντων μάλιστα, τὰς ἀφελείας ὑμῶν λαμβανόντων, τὰς διαβολὰς δυσχερεῖς οὔσας ὑπέμενον· ἦδειν γάρ, ὅτι τῶν ὠμοτέρων οὐδὲν ἐμοῦ συνεθέλοντος ὑμῖν δόξει πεπραχθαι· πάντες γὰρ οἱ συμπολιτευόμενοι μεθ' ὑμῶν ὑπάρχουσί μοι μάρτυρες, ὧν ἐγὼ πολλοῖς συνηγωνισάμην, ἀπολύσας αὐτοὺς οὐ σμικρῶς ζημίας. αὐτοκράτωρ δὲ πολλάκις τὴν ὑμετέραν πόλιν διαφυλάξας ἀπεπέμφθην ἀτιμότερον ἢ πτωχὸν ὑμῶν ἀποστελλόντων προσήκει καὶ κελευόντων ἐκπλεῦσαι, τοσοῦτον παρ' ὑμῖν διατρίψαντα χρόνον. ἐγὼ οὖν περὶ ἐμαυτοῦ βουλευσομαι τὸν λοιπὸν τρόπον ἀπανθρωπότερον, σὺ δὲ τοιοῦτος ὢν τύραννος οἰκήσεις μόνος. τὸ δὲ χουσίον τὸ λαμπρόν, ὅπερ ἔδωκας εἰς ἀποστολήν, ἄγει σοι Βακχετος ὁ τὴν ἐπιστολὴν φέρων· οὔτε γὰρ ἐφόδιον ἐκεῖνό γ' ἦν ἱκανὸν οὔτε πρὸς τὸν ἄλλον βίον ξυμφέρον, ἀδοξίαν δὲ πλείστην μὲν τῷ διδόντι σοὶ παρασκευάζον, οὐ πολλῶ δὲ ἐλάττω κάμοι λαμβάνοντι. διόπερ οὐ λαμβάνω· σοὶ δ' οὐδὲν διαφέρει δῆλον ὅτι καὶ λαβεῖν καὶ δοῦναι τοσοῦτον ὥστε κομισάμενος ἄλλον τινὰ τῶν ἐταίρων θεράπευσον ὡσπερ ἐμέ· καὶ γὰρ ἱκανῶς ὑπὸ σοῦ τεθεράπευμαι καὶ D

μοι τὸ τοῦ Εὐριπίδου κατὰ καιρὸν ἔστιν εἶπεῖν, ὅτι σοὶ
πραγμάτων ἄλλων ποτὲ ζυμπεσόντων

εὗξει τοιοῦτον ἄνδρα σοι παρεστάναι.

ὑπομνῆσαι δέ σε βούλομαι, διότι καὶ τῶν ἄλλων τραγω-
διοποιῶν οἱ πλεῖστοι, ὅταν ὑπὸ τινος ἀποθνήσκοντα τύ-
ραννον εἰσάγωσιν, ἀναβοῶντα ποιοῦσι·

310

φίλων ἔρημος, ᾧ τάλας, ἀπόλλυμαι·

χρυσίου δὲ σπάνει ἀπολλύμενον οὐδεὶς πεποίηκε. κακείνο
δὲ τὸ ποίημα τοῖς νοῦν ἔχουσιν οὐ κακῶς ἔχειν δοκεῖ·

οὐ χρυσὸς ἀγλαὸς σπανιώτατος ἐν θνατῶν δυσ-

ελπίστῳ βίῳ,

οὐδ' ἀδάμας οὐδ' ἀργύρου κλῖναι πρὸς ἄνθρωπον

δοκιμαζόμεν' ἀστράπτει πρὸς ὄψεις·

οὐδὲ γαίας εὐρυπέδου γόνιμοι βροῖθοντες ἀντάρ-

κεις γύαι,

ὡς ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὁμοφράδμων νόησις.

B ἔρωσσο, καὶ γίνωσκε τοσοῦτον ἡμῶν διημαρτηκῶς, ἵνα
πρὸς τοὺς ἄλλους βέλτιον προσφέρῃ.

B.

Πλάτων Διονυσίῳ εὖ πράττειν.

Ἦκουσα Ἀρχεδήμου, ὅτι σὺ ἡγεῖσθαι χρῆναι περὶ σοῦ μὴ
μόνον ἐμὲ ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμοὺς ἐπιτηδεῖους
τοῦ φλαυθρόν τι ποιεῖν ἢ λέγειν περὶ σοῦ· Δίωνα δὲ μό-
C νον ἐξαίρετον ποιεῖ· οὗτος δὲ ὁ λόγος σημαίνει, τὸ Δίωνα
ἐξαίρετον εἶναι, ὅτι οὐκ ἄρχω ἐγὼ τῶν ἐμῶν ἐπιτηδεύων·
εἰ γὰρ ἦρχον ἐγὼ οὕτω τῶν τε ἄλλων καὶ σοῦ καὶ Δίωνος,
πλείω ἂν ἦν ὑμῖν τε πᾶσιν ἀγαθὰ τοῖς τε ἄλλοις Ἑλλησιν,
ὡς ἐγὼ φημι. νῦν δὲ μέγας ἐγὼ εἰμι ἐμαυτὸν παρέχων τῷ
ἐμῷ λόγῳ ἐπόμενον. καὶ ταῦτα λέγω ὡς οὐχ ὑγιές τι Κρα-

τιστόλου καὶ Πολυξένου πρὸς σὲ εἰρηκότων, ὧν φασὶ λέ-
 γειν τὸν ἕτερον, ὅτι ἀκούοι Ὀλυμπίασι πολλῶν τινῶν τῶν D
 μετ' ἐμοῦ σε κακηγορούντων. ἴσως γὰρ ὀξύτερον ἐμοῦ
 ἀκούει· ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἤκουσα. χρὴ δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,
 οὕτωςί σε ποιεῖν τοῦ λοιποῦ, ὅταν τι τοιοῦτον λέγῃ τις
 περὶ ἡμῶν τινός, γράμματα πέμψαντα ἐμὲ ἐρέσθαι· ἐγὼ
 γὰρ τάληθῆ λέγειν οὔτε ὀκνήσω οὔτε αἰσχυνοῦμαι. ἐμοὶ
 δὲ δὴ καὶ σοὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους οὕτωςί τυγχάνει ἔχοντα·
 οὔτε αὐτοὶ ἀγνωστὲς ἐσμεν οὐδενὶ Ἑλλήνων ὡς ἔπος εἴ-
 πεῖν, οὔτε ἡ συνουσία ἡμῶν σιγαῖται· μὴ λανθανέτω δέ σε, E
 ὅτι οὐδ' εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον σιγηθήσεται· τοιοῦτοι οἱ
 παραδεδεγμένοι εἰσὶν αὐτήν, ἅτε οὐκ ὀλίγην γεγενημένην
 οὐδ' ἠρέμα. τί οὖν δὴ λέγω νυνί; ἐρῶ ἄνωθεν ἀρχάμενος.
 πέφυκε ξυυιέναι εἰς ταῦτὸ φρόνησίς τε καὶ δύναμις με-
 γάλῃ, καὶ ταῦτ' ἄλληλ' ἀεὶ διώκει καὶ ζητεῖ καὶ ξυγγίγνε-
 ται· ἔπειτα καὶ οἱ ἄνθρωποι χαίρουσι περὶ τούτων αὐτοί
 τε διαλεγόμενοι καὶ ἄλλων ἀκούοντες ἐν τε ἰδίαις ξυνου-
 σίαις καὶ ἐν ταῖς ποιήσεσιν, οἷον καὶ περὶ Ἰέρωνος ὅταν 311
 διαλέγωνται ἄνθρωποι καὶ Πανσανίου τοῦ Λακεδαιμο-
 νίου, χαίρουσι τὴν Σιμωνίδου ξυνουσίαν παραφέροντες,
 ἅ τε ἔπραξε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· καὶ Περιάνδρον τὸν
 Κορίνθιον καὶ Θαλῆν τὸν Μιλήσιον ὑμνεῖν εἰώθασιν ἅμα,
 καὶ Περικλέα καὶ Ἀναξαγόραν, καὶ Κροῖσον αὐτὸν καὶ Σό-
 λωνα ὡς σοφοὺς καὶ Κῦρον ὡς δυνάστην. καὶ δὴ ταῦτα
 μιμούμενοι οἱ ποιηταὶ Κρέοντα μὲν καὶ Τειρεσίαν συνά-
 γουσι, Πολύειδον δὲ καὶ Μίνω, Ἀγαμέμνονα δὲ καὶ Νέ- B
 στορα καὶ Ὀδυσσεά καὶ Παλαμῆδῃ· ὡς δ' ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ
 Προμηθεά Διὶ ταύτῃ πῃ συνῆγον οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι·
 τούτων δὲ τοὺς μὲν εἰς διαφοράν, τοὺς δ' εἰς φιλίαν ἀλ-
 λήλοις ἰόντας, τοὺς δὲ τοτὲ μὲν εἰς φιλίαν, τοτὲ δ' εἰς δια-
 φοράν, καὶ τὰ μὲν ὁμοιοῦντας, τὰ δὲ διαφορομένους
 ἄδουσι. πάντα δὴ ταῦτα λέγω τότε βουλόμενος ἐνδείξα-

- C σθαι, ὅτι οὐκ, ἐπειδὴν ἡμεῖς τελευτήσωμεν, καὶ οἱ λόγοι οἱ περὶ ἡμῶν αὐτῶν σεσιγήσονται, ὥστ' ἐπιμελητέον αὐτῶν ἐστίν. ἀνάγκη γάρ, ὡς ἔοικε, μέλειν ἡμῖν καὶ τοῦ ἔπειτα χρόνου, ἐπειδὴ καὶ τυγχάνουσι κατὰ τινα φύσιν οἱ μὲν ἀνδραποδωδέστατοι οὐδὲν φροντίζοντες αὐτοῦ, οἱ δ' ἐπιεικέστατοι πᾶν ποιοῦντες, ὅπως ἂν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον εὖ ἀκούσωσιν. ὁ δὲ καὶ ἐγὼ τεκμήριον ποιοῦμαι, ὅτι ἐστι τις αἰσθησις τοῖς τεθνεῶσι τῶν ἐνθάδε· αἱ γὰρ βέλ-
- D τισται ψυχαὶ μαντεύονται ταῦτα οὕτως ἔχειν, αἱ δὲ μοχθηρόταται οὐ φασί, κυριώτερα δὲ τὰ τῶν θείων ἀνδρῶν μαντεύματα ἢ τὰ τῶν μῆ. οἶμαι δ' ἔγωγε τοὺς ἔμπροσθεν, περὶ ὧν λέγω, εἰ ἐξείη αὐτοῖς ἐπανορθώσασθαι τὰς αὐτῶν συνουσίας, πάννυ ἂν σπουδάσαι ὥστε βελτίω λέγεσθαι περὶ αὐτῶν ἢ νῦν. τοῦτο οὖν ἡμῖν ἔτι, σὺν θεῷ εἰπεῖν, ἔξεστιν, εἰ τι ἄρα μὴ καλῶς πέπρακται κατὰ τὴν ἔμπροσθεν συνουσίαν, ἐπανορθώσασθαι καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ· περὶ γὰρ φιλοσοφίαν φημί ἐγὼ τὴν ἀληθινὴν δόξαν καὶ
- E λόγον ἔσεσθαι ἡμῶν μὲν ὄντων ἐπιεικῶν βελτίω, φανύλων δὲ τούναντίον. καὶ τοι περὶ τούτου ἡμεῖς ἐπιμελούμενοι οὐδὲν ἂν εὐσεβέστερον πράττομεν, οὐδ' ἀμελοῦντες ἀσεβέστερον. ὡς δὲ δεῖ γίνεσθαι, καὶ τὸ δίκαιον ἢ ἔχει, ἐγὼ φράσω. ἦλθον ἐγὼ εἰς Σικελίαν δόξαν ἔχων πολὺ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ διαφέρειν, βουλόμενος δὲ ἐλθὼν εἰς Συρακού-
- 312 σας συμμέρτυρα λαβεῖν σέ, ἵνα μοι τιμῶτο φιλοσοφία καὶ παρὰ τῷ πλήθει. τοῦτο δ' οὐκ εὐαγές μοι ἀπέβη. τὸ δ' αἴτιον οὐ λέγω ὅπερ ἂν πολλοὶ εἴποιεν, ἀλλ' ὅτι ἐφαίνου οὐ πάννυ ἐμοὶ πιστεύειν σύ, ἀλλ' ἐμὲ μὲν πῶς ἀποπέμψασθαι ἐθέλειν, ἑτέρους δὲ μεταπέμψασθαι, καὶ ζητεῖν τὸ πρᾶγμα τί τὸ ἐμόν ἐστιν, ἀπιστῶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· καὶ οἱ ἐπὶ τούτοις βοῶντες πολλοὶ ἦσαν, λέγοντες, ὡς σὺ ἐμοῦ
- B μὲν καταπεφρόνηκας, ἄλλα δὲ ἐσπούδακας. ταῦτα δὲ διαβεβόηται· ὁ δὲ μετὰ ταῦτα δίκαιόν ἐστι ποιεῖν, ἄκουε, ἵνα

σοι καὶ ἀποκρίνωμαι ὃ σὺ ἐρωτᾷς, πῶς χρὴ ἔχειν ἐμὲ καὶ σὲ πρὸς ἀλλήλους. εἰ μὲν ὅλως φιλοσοφίας καταπεφρόνηκας, ἔἴην χαίρειν· εἰ δὲ παρ' ἑτέρου ἀκήκοας ἢ αὐτὸς βελτίονα εὗρηκας τῶν παρ' ἐμοί, ἐκεῖνα τίμα· εἰ δ' ἄρα τὰ παρ' ἡμῶν σοι ἀρέσκει, τιμητέον καὶ ἐμὲ μάλιστα. νῦν οὖν, ὥσπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς, σὺ καθηγοῦ, ἔψομαι δὲ ἐγώ· τιμώμενος γὰρ ὑπὸ σοῦ τιμήσω σέ, μὴ τιμώμενος δὲ ἡσυχίαν C ἄξω. ἔτι δὲ σὺ μὲν ἐμὲ τιμῶν καὶ τούτου καθηγούμενος φιλοσοφίαν δόξεις τιμᾶν, καὶ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι διεσκόπεις καὶ ἄλλους, πρὸς πολλῶν εὐδοξίαν σοι οἴσει ὡς φιλοσόφῳ ὄντι· ἐγὼ δὲ σὲ τιμῶν μὴ τιμῶντα πλοῦτον δόξω θαυμάζειν τε καὶ διώκειν, τοῦτο δ' ἴσμεν ὅτι παρὰ πᾶσιν ὄνομα οὐ καλὸν ἔχει. ὡς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἶπειν, σοῦ μὲν τιμῶντος ἀμφοτέροις κόσμος, ἐμοῦ δὲ ὄνειδος ἀμφοῖν. περὶ μὲν οὖν τούτων ταῦτα. D

Τὸ δὲ σφαιρίον οὐκ ὀρθῶς ἔχει· δηλώσει δὲ σοι Ἀρχέδημος, ἐπειδὴν ἔλθῃ. καὶ δὴ καὶ περὶ τοῦδε, ὃ τούτου τιμιώτερόν τ' ἐστὶ καὶ θειότερον, καὶ μάλα σφόδρ' αὐτῷ δηλωτέον, ὑπὲρ οὗ σὺ πέπομφας ἀπορούμενος. φῆς γὰρ δὴ κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον, οὐχ ἱκανῶς ἀποδεδείχθαι σοι περὶ τῆς τοῦ πρώτου φύσεως. φραστέον δὴ σοι δι' αἰνιγμῶν, ἵν' ἂν τι ἢ δέλτος ἢ πόντου ἢ γῆς ἐν πτυχαῖς πάθῃ, ὃ ἀναγνοὺς μὴ γνῶ. ὥδε γὰρ ἔχει. περὶ τὸν πάντων βα- E
σιλέα πάντ' ἐστὶ καὶ ἐκείνου ἕνεκα πάντα, καὶ ἐκεῖνο αἷτιον ἀπάντων τῶν καλῶν· δεύτερον δὲ περὶ τὰ δεύτερα, καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα. ἢ οὖν ἀνθρωπίνη ψυχὴ περὶ αὐτὰ ὀρέγεται μαθεῖν ποῖ' ἅττα ἐστὶ, βλέπουσα εἰς τὰ αὐτῆς συγγενῆ, ὧν οὐδὲν ἱκανῶς ἔχει. τοῦ δὴ βασιλέως πέρι 313 καὶ ὧν εἶπον, οὐδὲν ἐστὶ τοιοῦτον. τὸ δὴ μετὰ τοῦτο ἢ ψυχὴ φησιν — ἀλλὰ ποῖόν τι μὴν τοῦτ' ἐστίν, ὧ παῖ Διονυσίου καὶ Δωρίδος, τὸ ἐρώτημα, ὃ πάντων αἰτιῶν ἐστὶ κακῶν, μᾶλλον δὲ ἢ περὶ τούτου ὡδὶς ἐν τῇ ψυχῇ ἐγγιγνο-

μένη, ἢν εἰ μή τις ἐξαιρεθῆσεται, τῆς ἀληθείας ὄντως οὐ
 μή ποτε τύχη; σὺ δὲ τοῦτο πρὸς ἐμὲ ἐν τῷ κήπῳ ὑπὸ ταῖς
 δάφναις αὐτὸς ἔφησθα ἐννενοηκέναι καὶ εἶναι σὸν εὐ-
 Β ρημα· καὶ ἐγὼ εἶπον, ὅτι τοῦτο εἰ φαίνοιτό σοι οὕτως
 ἔχειν, πολλῶν ἂν εἴης λόγων ἐμὲ ἀπολελυκῶς. οὐ μὴν ἄλλω
 γέ ποτ' ἔφην ἐντετυχηκέναι τοῦθ' εὐρηκότι, ἀλλὰ ἢ πολλή
 μοι πραγματοεἰα περὶ τοῦτ' εἶη· σὺ δὲ ἴσως μὲν ἀκούσας
 του, τάχα δ' ἂν θεία μοῖρα κατὰ τοῦθ' ὀρμήσας, ἔπειτα
 αὐτοῦ τὰς ἀποδείξεις ὡς ἔχων βεβαίως οὐ κατέδησας, ἀλλ'
 ἄττεις τοτὲ μὲν οὕτω, τοτὲ δὲ ἄλλως περὶ τὸ φανταζόμε-
 C νον, τὸ δὲ οὐδὲν ἐστὶ τοιοῦτον. καὶ τοῦτο οὐ σοὶ μόνῳ γέ-
 γονεν, ἀλλ' εὖ ἴσθι μηδένα πώποτε μου τὸ πρῶτον ἀκού-
 σαντα ἔχειν ἄλλως πῶς ἢ οὕτω κατ' ἀρχάς, καὶ ὁ μὲν
 πλείω ἔχων πράγματα, ὁ δὲ ἐλάττω μόγις ἀπαλλάττονται,
 σχεδὸν δὲ οὐδεὶς ὀλίγα. τούτων δὴ γεγονότων καὶ ἐχόν-
 των οὕτω σχεδὸν κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν εὐρήκαμεν ὃ σὺ
 ἐπέστειλας, ὅπως δεῖ πρὸς ἀλλήλους ἡμᾶς ἔχειν. ἐπεὶ γὰρ
 βασανίζεις αὐτὰ ξυγγιγνόμενός τε ἄλλοις καὶ παραθεώμε-
 D νος παρὰ τὰ τῶν ἄλλων καὶ αὐτὰ καθ' αὐτά, νῦν σοὶ
 ταῦτά τε, εἰ ἀληθῆς ἢ βᾶσανος, προσφύσεται, καὶ οἰκείος
 τούτοις τε καὶ ἡμῖν ἔσει. πῶς οὖν [οὐ] ταῦτ' ἔσται καὶ
 πάντα ἃ εἰρήκαμεν; τὸν Ἀρχέδημον νῦν τε ὀρθῶς ἐποίη-
 σας πέμψας, καὶ τὸ λοιπὸν, ἐπειδὴν ἔλθῃ πρὸς σὲ καὶ ἀπαγ-
 γείλῃ τὰ παρ' ἐμοῦ, μετὰ ταῦτα ἴσως ἄλλαι σε ἀπορίαι
 λήψονται. πέμψεις οὖν αὐτίς, ἂν ὀρθῶς βουλευῆ, παρ'
 ἐμὲ τὸν Ἀρχέδημον, ὁ δ' ἐμπορευσάμενος ἤξει πάλιν· καὶ
 E τοῦτο ἂν δις ἢ τρις ποιήσης καὶ βασανίσῃς τὰ παρ' ἐμοῦ
 πεμφθέντα ἱκανῶς, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ μὴ τὰ πρὶν ἀπορού-
 μενα πολὺ σοὶ διοίσει ἢ τὰ νῦν. θαρροῦντες οὖν ποιεῖτε
 οὕτως· οὐ μὴ γὰρ ποτε τῆς ἐμπορίας ταύτης οὔτε σὺ στεί-
 λῃς οὔτε Ἀρχέδημος ἐμπορεύσεται καλλίω καὶ θεοφιλε-
 314 στέραν. εὐλαβοῦ μέντοι μή ποτε ἐκπέσῃ ταῦτα εἰς ἀνθρώ-

πους ἀπαιδεύτους· σχεδὸν γάρ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ ἔστι
 τούτων πρὸς τοὺς πολλοὺς καταγελαστώτερα ἀκούσματα,
 οὐδ' αὖ πρὸς τοὺς εὐφρεῖς θαυμαστώτερά τε καὶ ἐνθου-
 ραστικώτερα. πολλάκις δὲ λεγόμενα καὶ ἀεὶ ἀκουόμενα
 καὶ πολλὰ ἔτη μόγις ὥσπερ χρυσὸς ἐκκαθαίρεται μετὰ
 πολλῆς πραγματείας. ὃ δὲ θαυμαστὸν αὐτοῦ γέγονεν,
 ἄκουσον. εἰσὶ γὰρ ἄνθρωποι ταῦτα ἀκηκοότες καὶ πλεί-
 ουσ, δυνατοὶ μὲν μαθεῖν, δυνατοὶ δὲ μνημονεῦσαι καὶ βα- B
 σανίσαντες πάντη πάντως κρῖναι, γέροντες ἤδη καὶ οὐκ
 ἐλάττω τριάκοντα ἔτων ἀκηκοότες, οἳ νῦν ἄρτι σφίσι φασὶ
 τὰ μὲν τότε ἀπιστότατα δόξαντα εἶναι νῦν πιστότατα καὶ
 ἐναργέστατα φαίνεσθαι, ἃ δὲ τότε πιστότατα, νῦν τούναν-
 τίον. πρὸς ταῦτ' οὖν σκοπῶν εὐλαβοῦ, μὴ ποτέ σοι μετα-
 μελήσῃ τῶν νῦν ἀναξίως ἐκπεσόντων· μεγίστη δὲ φυλακὴ
 τὸ μὴ γράφειν ἀλλ' ἐκμανθάνειν· οὐ γὰρ ἔστι τὰ γρα- C
 φέντα μὴ οὐκ ἐκπεσεῖν. διὰ ταῦτα οὐδὲν πώποτ' ἐγὼ περὶ
 τούτων γέγραφα, οὐδ' ἔστι σύγγραμμα Πλάτωνος οὐδὲν
 οὐδ' ἔσται, τὰ δὲ νῦν λεγόμενα Σωκράτους ἐστὶ καλοῦ
 καὶ νέου γεγονότος. ἔρρωσο καὶ πείθου, καὶ τὴν ἐπιστο-
 λὴν ταύτην νῦν πρῶτον πολλάκις ἀναγνοὺς κατάκαυσον.

Ταῦτα μὲν ταύτῃ. περὶ δὲ Πολυξένου ἐθαύμασας ὅτι
 οὐ πέμψαιμί σοι· ἐγὼ δὲ καὶ περὶ Λυκόφρονος καὶ τῶν D
 ἄλλων τῶν παρὰ σοὶ ὄντων λέγω καὶ πάλαι καὶ νῦν τὸν
 αὐτὸν λόγον, ὅτι πρὸς τὸ διαλεχθῆναι καὶ φύσει καὶ τῇ
 μεθόδῳ τῶν λόγων πάμπολυ διαφέρεις αὐτῶν, καὶ οὐδεὶς
 αὐτῶν ἐκὼν ἐξελέγχεται, ὥς τινες ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ'
 ἄκοντες. καὶ δοκεῖς μέντοι πάννυ μετρίως κεχρησθῆναι τε
 αὐτοῖς καὶ δεδωρησθαι. ταῦτα μὲν περὶ τούτων, πολλὰ
 ὡς περὶ τοιούτων· Φιλιστίῳνι δέ, εἰ μὲν αὐτὸς χρῆ, σφό-
 δρα χρῶ, εἰ δὲ οἶόν τε, Σπενσίπῳ χρῆσον καὶ ἀπόπεμ- E
 ψον. δειτὰ δὲ σοῦ καὶ Σπενσίππος· ὑπέσχετο δέ μοι καὶ
 Φιλιστίῳν, εἰ σὺ ἀφείης αὐτόν, ἤξειν προθύμως Ἀθήναζε.

τὸν ἐκ τῶν λιθοτομιῶν εὖ ἐποίησας ἀφείς, ἐλαφρὰ δὲ ἡ
 δέησις καὶ περὶ τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ καὶ περὶ Ἡγησίππου
 τοῦ Ἀρίστωνος· ἐπέστειλας γάρ μοι, ἂν τις ἀδικῆ ἢ τοῦ-
 315 τον ἢ ἐκείνους καὶ σὺ αἰσθῆ, μὴ ἐπιτρέψῃς. καὶ περὶ Λυ-
 σικλείδου τάληθές εἰπεῖν ἄξιον· μόνος γὰρ τῶν ἐκ Σικε-
 λίας Ἀθήναζε ἀφικομένων οὐδὲν μετεβάλετο περὶ τῆς
 σῆς καὶ ἐμῆς συνουσίας, ἀλλ' ἀεί τι ἀγαθὸν καὶ ἐπὶ τὰ
 βελτίω λέγων περὶ τῶν γεγονότων διατελεῖ.

Γ.

Πλάτων Διονυσίῳ χαιρεῖν ἐπιστείλας ἄρ' ὀρθῶς ἂν
 Β τυγχάνοιμι τῆς βελτίστης προσρήσεως; ἢ μᾶλλον κατὰ
 τὴν ἐμὴν συνήθειαν γράφων εὖ πράττειν, ὥσπερ εἶωθα
 ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοὺς φίλους προσαγορεύειν; σὺ μὲν γὰρ
 δὴ καὶ τὸν θεόν, ὡς ἠγγειλαν οἱ τότε θεωροῦντες, προσ-
 εῖπες ἐν Δελφοῖς αὐτῷ τούτῳ θωπεύσας τῷ ῥήματι, καὶ
 γέγραφας, ὡς φασί,

χαῖρε καὶ ἠδόμενον βίοτον διάσωζε τυράννου·

С ἐγὼ δὲ οὐδὲ ἀνθρώπῳ κλήσει, οὔτι δὴ θεῷ, παρακελευ-
 σαίμην ἂν δρᾶν τοῦτο, θεῷ μὲν, ὅτι παρὰ φύσιν προσ-
 τάττοιμ' ἂν, πόρρω γὰρ ἠδονῆς ἴδρυνται καὶ λύπης τὸ
 θεῖον, ἀνθρώπῳ δέ, ὅτι τὰ πολλὰ βλάβην ἠδονὴ καὶ λύπη
 γεννᾷ, δυσμάθειαν καὶ λήθην καὶ ἀφροσύνην καὶ ὕβριον
 τίκτουσα ἐν τῇ ψυχῇ. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως εἰρήσθω παρ'
 ἐμοῦ περὶ τῆς προσρήσεως· σὺ δ' ἀναγνοὺς αὐτά, ὅπη
 βούλει δέξασθαι, ταύτη δέχου.

Φασὶ δ' οὐκ ὀλίγοι λέγειν σε πρὸς τινὰς τῶν παρὰ σέ
 D πρεσβευόντων, ὡς ἄρα σοῦ ποτὲ λέγοντος ἀκούσας ἐγὼ
 μέλλοντος τάς τε Ἑλληνίδας πόλεις ἐν Σικελίᾳ οἰκίσειν καὶ

Συρακουσίους ἐπικουφίσαι, τὴν ἀρχὴν ἀντὶ τυραννίδος εἰς βασιλείαν μεταστήσαντα, ταῦτ' ἄρα σὲ μὲν τότε διεκώλυσα, ὡς σὺ φῆς, σοῦ σφόδρα προθυμουμένου, νῦν δὲ Δίωνα διδάσκοιμι δρᾶν ἀντὰ ταῦτα, καὶ τοῖς διανοήμασι τοῖς σοῖς τὴν σὴν ἀρχὴν ἀφαιρούμεθά σε. σὺ δ' εἰ μὲν τι E διὰ τοὺς λόγους τούτους ὠφελεῖ, γιγνώσκεις αὐτός, ἀδικεῖς δ' οὖν ἐμὲ τάναντία τῶν γενομένων λέγων. ἄδην γὰρ ὑπὸ Φιλισιτίδου καὶ ἄλλων πολλῶν πρὸς τοὺς μισθοφόρους καὶ εἰς τὸ Συρακουσίων πλῆθος διεβλήθην διὰ τὸ μένειν ἐν ἀκροπόλει, τοὺς δ' ἐξώθειν, εἰ τι γίγνοιτο ἀμάρτημα, πᾶν εἰς ἐμὲ τρέπειν, σὲ φάσκοντας πάντα ἐμοὶ πείθεσθαι. σὺ δ' αὐτὸς οἶσθα σαφέστατα τῶν πολιτικῶν ἐμὲ σοὶ κοινῇ πραγματευσάμενον ἐκόντα ὀλίγα δὴ κατ' ἀρχάς, 316 ὅπη πλεόν ποιεῖν ἂν ᾤηθην, ἄλλα τε βραχέα ἅττα καὶ περὶ τὰ τῶν νόμων προοίμια σπουδάσαντα μετρίως, χωρὶς ὧν σὺ προσέγραψας ἢ τις ἕτερος· ἀκούω γὰρ ὕστερον ὑμῶν τινὰς αὐτὰ διασκευαρεῖν, δῆλα μὴν ἐκάτερα ἔσται τοῖς τὸ ἐμὸν ἦθος δυναμένοις κρίνειν. ἀλλ' οὖν, ὅπερ ἀρτίως εἶπον, οὐ διαβολῆς προσδέομαι πρὸς τε Συρακουσίους καὶ εἰ δὴ τινὰς ἑτέρους πείθεις λέγων αὐτά, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀπολογίας πρὸς τε τὴν προτέραν γενομένην δια- Bβολὴν καὶ τὴν νῦν μετ' ἐκείνην μείζω φυομένην καὶ σφοδροτέραν. πρὸς δύο δὴ μοι διττὰς ἀναγκαῖον ποιήσασθαι τὰς ἀπολογίας, πρῶτον μὲν ὡς εἰκότως σοὶ ἔφυγον κοινωνεῖν περὶ τὰ τῆς πόλεως πράγματα, τὸ δὲ δεύτερον ὡς οὐκ ἐμὴν ταύτην εἰρηκας συμβουλήν οὐδὲ διακώλυσιν, μέλλοντί σοι κατοικίξιν Ἑλληνίδας πόλεις ἐμποδῶν ἐμὲ γεγενῆσθαι. τὴν οὖν ἀρχὴν ὧν εἶπον περὶ προτέρων ἄκουε C πρότερον.

Ἦλθον καλούμενος εἰς Συρακούσας ὑπὸ τε σοῦ καὶ Διωνος, τοῦ μὲν δεδοκιμασμένου παρ' ἐμοὶ καὶ ξένου πά-
λαι γεγονότος, ἐν ἡλικίᾳ δὲ ὄντος μέση τε καὶ καθεστη-

κνία, ὧν δὴ παντάπασι χρεία τοῖς νοῦν καὶ σμικρὸν κε-
 κτημένοις μέλλουσι περὶ τοσοῦτων ὅσα ἦν τότε τὰ σὰ βου-
 λεύεσθαι, σοῦ δὲ ὄντος μὲν σφόδρα νέου, πολλῆς δὲ ἀπει-
 ρίας οὔσης περὶ σὲ τούτων, ὧν ἔμπειρον ἔδει γεγονέναι,
 D καὶ σφόδρα ἀγνώστος ἐμοί. τὸ μετὰ τοῦτο εἴτ' ἀνθρώπος
 εἶτε θεὸς εἶτε τύχη τις μετὰ σοῦ Δίωνα ἐξέβαλε, καὶ ἐλεί-
 φθης μόνος. ἄρ' οὖν οἶει μοι τότε πολιτικῶν εἶναι κοι-
 νωνίαν πρὸς σέ, τὸν μὲν ἔμφρονα κοινωνὸν ἀπολωλεκότι,
 τὸν δὲ ἄφρονα ὄρωντι μετὰ πονηρῶν καὶ πολλῶν ἀνθρώ-
 πων καταλελειμμένον, οὐκ ἄρχοντα, οἰόμενον δ' ἄρχειν,
 ὑπὸ δὲ τοιούτων ἀνθρώπων ἀρχόμενον, ἐν οἷς τί χρῆν
 ποιεῖν ἐμέ; μῶν οὐχ ὅπερ ἐποίουν ἀναγκαῖον, ἐκ τῶν λοι-
 E πῶν τὰ μὲν πολιτικὰ χαίρειν ἔαν, εὐλαβούμενον τὰς ἐκ
 τῶν φθόνων διαβολάς, ὑμᾶς δὲ πάντως, καίπερ ἀλλήλων
 χωρὶς γεγονότας καὶ διαφόρους ὄντας, πειρᾶσθαι φίλους
 ἀλλήλοις ὅ τι μάλιστα ποιεῖν; τούτων δὴ καὶ σὺ μάρτυς,
 ὅτι τοῦτο αὐτὸ ξυντείνων οὐκ ἀνῆκα πώποτε· καὶ μόγις
 μὲν, ὅμως δ' ὠμολογήθη νῶν πλεῦσαι μὲν οἴκαδε ἐμέ,
 317 ἐπειδὴ πόλεμος ὑμᾶς κατεῖχεν, εἰρήνης δ' αὖ γενομένης
 ἐλθεῖν ἐμέ τε καὶ Δίωνα εἰς Συρακούσας, σὲ δὲ καλεῖν
 ἡμᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐγένετο τῆς ἐμῆς εἰς Συρα-
 κούσας ἀποδημίας περὶ τῆς πρώτης καὶ τῆς πάλιν οἴκαδε
 σωτηρίας· τὸ δὲ δεύτερον εἰρήνης γενομένης ἐκάλεις με
 οὐ κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἀλλὰ μόνον ἦκειν ἐπέστελλες,
 Δίωνα δ' εἰσαῦθις ἔφησθα μεταπέμψασθαι. διὰ ταῦτα
 οὐκ ἦλθον, ἀλλὰ καὶ Δίωني τότε ἀπηχθόμην· ὥετο γὰρ
 B εἶναι βέλτιον ἐλθεῖν ἐμὲ καὶ ὑπακοῦσαί σοι. τὸ δὲ μετὰ
 ταῦτα ὕστερον ἐνιαυτῷ τριήρης ἀφίκετο καὶ ἐπιστολαὶ
 παρὰ σοῦ, τῶν δ' ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γραμμάτων ἦρχεν,
 ὡς, ἂν ἀφίκωμαι, τὰ Δίωνός μοι γενήσοιτο πράγματα
 πάντα κατὰ νοῦν τὸν ἐμόν, μὴ ἀφικομένου δὲ τάναντία.
 αἰσχύνομαι δὴ λέγειν, ὅσαι τότε ἐπιστολαὶ παρὰ σοῦ καὶ

παρ' ἄλλων ἦλθον διὰ σὲ ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας, καὶ
 παρ' ὄσους τῶν ἐμῶν οἰκείων καὶ τῶν γνωρίμων, καὶ πᾶ- C
 σαι διακελευόμεναί μοι ἵέναι καὶ δεόμεναι σοὶ πάντως
 ἐμὲ πείθεσθαι. ἐδόκει δὴ πᾶσιν, ἀρξαμένοις ἀπὸ Δίωνος,
 δεῖν ἐμὲ πλεῦσαι καὶ μὴ μαλθακίζεσθαι. καὶ τοι τὴν θ'
 ἡλικίαν αὐτοῖς προὔτεινόμην καὶ περὶ σοῦ δυσχυριζόμην,
 ὡς οὐχ οἴός τ' ἔσοιο ἀνταρκέσαι τοῖς διαβάλλουσιν ἡμᾶς
 καὶ βουλομένοις εἰς ἔχθραν ἐλθεῖν· ἐώρων γὰρ καὶ τότε
 καὶ νῦν ὄρω τὰς μεγάλας οὐσίας καὶ ὑπερόγκους τῶν τε
 ἰδιωτῶν καὶ τῶν μονάρχων σχεδόν, ὅσῳπερ ἂν μείζους D
 ᾧσι, τοσοῦτῳ πλείους καὶ μείζους τοὺς διαβάλλοντας καὶ
 πρὸς ἡδονὴν μετὰ αἰσχροῦς βλάβης ὁμιλοῦντας τρεφούσας,
 οὗ κακὸν οὐδὲν μείζον γεννᾷ πλοῦτός τε καὶ ἡ τῆς ἄλλης
 ἐξουσίας δύναμις. ὅμως δ' οὖν πάντα ταῦτα χαίρειν ἐάσας
 ἦλθον, διανοηθεῖς, ὡς οὐδένα δεῖ τῶν ἐμῶν φίλων ἐμὲ
 αἰτιάσθαι, ὡς διὰ τὴν ἐμὴν ῥαθυμίαν τὰ σφέτερα πάντα
 ἐξὸν μὴ ἀπολέσθαι διώλετο· ἐλθὼν δέ, οἴσθα γὰρ δὴ σὺ E
 πάντα τάντεῦθεν ἤδη γενόμενα, ἐγὼ μὲν ἡξίουں δὴ που
 κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ἐπιστολῶν πρῶτον μὲν κατάγειν
 Δίωνα οἰκειωσάμενον, φράζων τὴν οἰκειότητα, ἣν εἰ ἐμοὶ
 τότε ἐπέιδου, τάχ' ἂν βέλτιον τῶν νῦν γεγονότων ἔσχε
 καὶ σοὶ καὶ Συρακούσαις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν, ὡς ἡ
 ἐμὴ δόξα μαντεύεται· ἔπειτα τὰ Δίωνος τοὺς οἰκείους
 ἔχειν ἡξίουں καὶ μὴ διανείμασθαι τοὺς διανειμαμένους, 318
 οὓς οἴσθα σὺ· πρὸς δὲ τούτοις ᾧμην δεῖν τὰ κατ' ἐνιαυ-
 τὸν ἕκαστον εἰσθότα αὐτῷ κομίζεσθαι καὶ μᾶλλον ἔτι καὶ
 οὐχ ἦττον ἐμοῦ παραγενομένου πέμπεσθαι. τούτων οὐ-
 δενὸς τυγχάνων ἡξίουں ἀπιέναι. τὸ μετὰ ταῦτα ἐπειθές
 με μείναι τὸν ἐνιαυτόν, φάσκων τὴν Δίωνος ἀποδόμενος
 οὐσίαν πᾶσαν τὰ μὲν ἡμίσεα ἀποπέμψειν εἰς Κόρινθον,
 τὰ δ' ἄλλα τῷ παιδί καταλείψειν αὐτοῦ. πολλὰ ἔχων εἰ- B
 πείν, ὧν ὑποσχόμενος οὐδὲν ἐποίησας, δια τὸ πλήθος αὐ-

τῶν συντέμνω. τὰ γὰρ δὴ χρήματα πάντα ἀποδόμενος, οὐ πείσας Δίωνα, φάσκων οὐ πωλήσειν ἄνευ τοῦ πείθειν, τὸν κολοφῶνα, ὃ θαυμάσιε, ταῖς ὑποσχέσεσιν ἀπάσαις νεανικώτατον ἐπέθηκας· μηχανὴν γὰρ οὔτε καλὴν οὔτε κομψὴν οὔτε δικαίαν οὔτε ξυμφέρουσαν εὔρες, ἐμὲ ἐκφοβεῖν ὡς ἀγνοοῦντα τὰ τότε γιγνόμενα, ἵνα μηδὲ ἐγὼ ζητοῖην τὰ χρήματα ἀποπέμπεσθαι. ἦνίκα γὰρ Ἡρακλείδην ἐξέβαλες, οὔτε Συρακοσίοις δοκοῦν δικαίως οὔτ' ἐμοί, διότι μετὰ Θεοδότου καὶ Εὐρυβίου συνεδεήθην σου μὴ ποιεῖν ταῦτα, ταύτην λαβῶν ὡς ἱκανὴν πρόφασιν εἶπες, ὅτι καὶ πάλαι σοι δῆλος εἶην σοῦ μὲν οὐδὲν φροντίζων, Δίωνος δὲ καὶ τῶν Δίωνος φίλων καὶ οἰκείων, καὶ ἐπειδὴ νῦν Θεοδότης καὶ Ἡρακλείδης ἐν διαβολαῖς εἶεν οἰκεῖοι Δίωνος ὄντες, πᾶν μηχανώμενη ὅπως οὔτοι μὴ δώσουσι

D δίκην. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ περὶ τὰ πολιτικὰ κοινωνίας τῆς ἐμῆς καὶ σῆς· καὶ εἴ τινα ἑτέραν ἀλλοτριότητα ἐνείδες ἐν ἐμοί πρὸς σέ, εἰκότως οἶει ταύτῃ πάντα ταῦτα γεγρονῆναι. καὶ μὴ θαύμαζε· κακὸς γὰρ ἂν ἔχοντί γε νοῦν ἀνδρὶ φαινοίμην ἐνδίκως, πεισθεῖς ὑπὸ τοῦ μεγέθους τῆς σῆς ἀρχῆς τὸν μὲν παλαιὸν φίλον καὶ ξένον κακῶς πράττοντα διὰ σέ, μηδὲν σοῦ χεῖρω, ἵνα οὔτως εἶπω, τοῦτον

E μὲν προδοῦναι, σὲ δὲ τὸν ἀδικοῦντα ἐλέσθαι καὶ πᾶν δρᾶν ὅπῃ σὺ προσέταπτες, ἔνεκα χρημάτων δῆλον ὅτι· οὐδὲ γὰρ ἂν ἕτερον ἔφησεν αἰτιόν τις εἶναι τῆς ἐμῆς μεταβολῆς, εἰ μετεβαλόμην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ταύτῃ γενόμενα τὴν ἐμὴν καὶ σὴν λυκοφιλίαν καὶ ἀκοινωνίαν διὰ σέ ἀπειργάσατο.

Σχεδὸν δ' εἰς λόγον ὁ λογος ἤκει μοι ξυνεχῆς τῷ νῦν δὴ γενομένῳ, περὶ οὗ μοι τὸ δεύτερον ἀπολογητέον ἔφη

319 εἶναι. σκόπει δὴ καὶ πρόσεχε πάντως, ἂν τί σοι ψεύδεσθαι δόξω καὶ μὴ τάληθῆ λέγειν. φημί γὰρ σε Ἀρχεδήμου παρόντος ἐν τῷ κήπῳ καὶ Ἀριστοκρίτου, σχεδὸν ἡμέραις

πρότερον εἴκοσι τῆς ἑμῆς ἐκ Συρακουσῶν οἴκαδ' ἀποδη-
 μίας, ἃ νῦν δὴ λέγεις ἐμοὶ μεμφόμενον, ὡς Ἡρακλείδου
 τέ μοι καὶ τῶν ἄλλων πάντων μᾶλλον ἢ σοῦ μέλοι. καί με
 τούτων ἐναντίον διηρώτησας, εἰ μνημονεύω, κατ' ἀρχὰς
 ὅτ' ἦλθον, κελεύων σε τὰς πόλεις τὰς Ἑλληνίδας κα- B
 τοικίξειν· ἐγὼ δὲ συνεχώρουν μεμνησθῆναι καὶ ἔτι νῦν μοι
 δοκεῖν ταῦτ' εἶναι βέλτιστα. ῥητέον δέ, ὦ Διονύσιε, καὶ
 τοῦπὶ τούτῳ τότε λεχθέν. ἠρόμην γὰρ δὴ σε, πότερον
 αὐτὸ τοῦτό σοι ξυμβουλεύσαιμι μόνον ἢ τι καὶ ἄλλο πρὸς
 τούτῳ· σὺ δὲ καὶ μάλα ἀπεκρίνω μεμνημένως καὶ ὑβρι-
 στικῶς εἰς ἐμέ, ὡς ᾧου — διὸ τὸ τότε σοι ὑβρισμα νῦν
 ὑπαρ' ἀντ' οὐείρατος γέγονεν — εἶπες δὲ καὶ μάλ' ἀπλά-
 στως γελῶν, εἰ μέμνημαι, ὡς παιδευθέντα με ἐκέλευες C
 ποιεῖν πάντα ταῦτα ἢ μὴ ποιεῖν. ἔφην ἐγὼ κάλλιστα μνη-
 μονεῦσαι σε. οὐκοῦν παιδευθέντα, ἔφησθα, γεωμετρεῖν,
 ἢ πῶς; κἀγὼ τὸ μετὰ ταῦτα ὃ ἐπήγει μοι εἰπεῖν οὐκ εἶπον,
 φοβούμενος μὴ σμικροῦ ῥήματος ἕνεκα τὸν ἔκπλουν ὃν
 προσεδόκων, μὴ μοι στενὸς γίγνοιτο ἀντ' εὐρωχωρίας.
 ἀλλ' οὖν ὧν ἕνεκα πάντ' εἴρηται, ταῦτ' ἐστὶ· μὴ με διά-
 βαλλε λέγων, ὡς οὐκ εἶων ἐγὼ σε πόλεις Ἑλληνίδας ἐρρού-
 σας ὑπὸ βαρβάρων οἰκίξειν, οὐδὲ Συρακουσίους ἐπικου- D
 φίσαι βασιλείαν ἀντὶ τυραννίδος μεταστήσαντα. τούτων
 γὰρ οὐθ' ἦττον ἐμοὶ πρέποντα ἔχοις ἄν ποτε λέγων μου
 καταψεύσασθαι, πρὸς δὲ τούτοις ἔτι σαφεστέρους τούτων
 εἰς ἔλεγχον λόγους ἐγὼ δοίην ἄν, εἴ τις ἱκανή που φαίνοιτο
 κρίσις, ὡς ἐγὼ μὲν ἐκέλευον, σὺ δ' οὐκ ἠθέλες πράττειν
 αὐτά· καὶ μὴν οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν ἐναργῶς, ὡς ἦν ταῦτα
 ἄριστα πραχθέντα καὶ σοὶ καὶ Συρακουσίοις καὶ Σικελιώ-
 ταις πᾶσιν. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ μὲν μὴ φῆς εἰρηκέναι εἰρηκῶς I
 ταῦτα, ἔχω τὴν δίκην· εἰ δ' ὁμολογεῖς, τὸ μετὰ τοῦτο ἡγη-
 σάμενος εἶναι σοφον τὸν Στησίχορον, τὴν παλινοῦδαι

αὐτοῦ μιμησάμενος, ἐκ τοῦ ψεύδους εἰς τὸν ἀληθῆ λόγον μεταστήσει.

Δ.

Πλάτων Δίῳσι Συρακοσίῳ εὖ πράττειν.

320 Οἶμαι μὲν φανεράν εἶναι διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τὴν ἐμὴν προθυμίαν περὶ τὰς συμβεβηκυίας πράξεις, καὶ ὅτι πολλὴν εἶχον περὶ αὐτῶν σπουδὴν εἰς τὸ ξυμπερανθῆναι, οὐκ ἄλλον τινὸς ἔνεκα μᾶλλον ἢ τῆς ἐπὶ τοῖς καλοῖς φιλο-
 Β τιμίας· νομίζω γὰρ δίκαιον εἶναι τοὺς ὄντας τῇ ἀληθείᾳ ἐπιεικεῖς καὶ πράττοντας τοιαῦτα τυγχάνειν δόξης τῆς προσηκούσης. τὰ μὲν οὖν εἰς τὸ παρόν, σὺν θεῷ εἰπεῖν, ἔχει καλῶς, τὰ δὲ περὶ τῶν μελλόντων ὁ μέγιστός ἐστιν ἀγών. ἀνδρεία μὲν γὰρ καὶ τάχει καὶ ῥώμῃ διευεγκεῖν δόξειεν ἂν καὶ ἐτέρων εἶναι τινων, ἀληθείᾳ δὲ καὶ δικαιο-
 C σύνη καὶ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ περὶ πάντα ταῦτα εὐσχη-
 μοσύνη, ξυμφαίη τις ἂν τοὺς ἀντιποιοιουμένους τὰ τοιαῦτα τιμᾶν εἰκότως τῶν ἄλλων διαφέρειν. νῦν οὖν δῆλον μὲν ἐστίν ὃ λέγω, ἀναμιμνήσκειν δὲ ὅμως δεῖ ἡμᾶς αὐτούς, ὅτι προσήκει πλέον ἢ παίδων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων δια-
 D φέρειν τοὺς οἴσθα δή που. φανεροὺς οὖν δεῖ ἡμᾶς γενέ-
 σθαι, ὅτι ἐσμὲν τοιοῦτοι οἴοίπερ φαμέν, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ, σὺν θεῷ εἰπεῖν, ῥάδιον ἔσται. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις
 συμβεβηκεν ἀναγκαῖον εἶναι πλανηθῆναι πολὺν τόπον, εἰ μέλλουσι γνωσθῆναι· τὸ δὲ νῦν ὑπάρχον περὶ σὲ τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστε τοὺς ἐξ ἀπάσης τῆς οἴκουμένης, εἰ καὶ νεανικώτερόν ἐστιν εἰπεῖν, εἰς ἓνα τόπον ἀποβλέπειν, καὶ ἐν τούτῳ μάλιστα πρὸς σέ. ὡς οὖν ὑπὸ πάντων ὁρώμενος

παρασκευάζου τόν τε Λυκοῦργον ἐκείνον ἀρχαῖον ἀπο-
 δεῖξων καὶ τὸν Κῦρον, καὶ εἴ τις ἄλλος πώποτε ἔδοξεν
 ἦθει καὶ πολιτεία διενεγκεῖν, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ
 καὶ σχεδὸν ἅπαντες οἱ τῆδε λέγουσιν, ὡς πολλή ἐστὶν ἐλπίς ^E
 ἀναιρεθέντος Διονυσίου διαφθαρεῖν τὰ πράγματα διὰ
 τὴν σὴν τε καὶ Ἡρακλείδου καὶ Θεοδότου καὶ τῶν ἄλλων
 γνωρίμων φιλοτιμίαν. μάλιστα μὲν οὖν μηδεὶς εἴη τοιοῦ-
 τος· ἐὰν δ' ἄρα καὶ γίγνηταί τις, σὺ φαίνου ἰατροῦων,
 καὶ πρὸς τὸ βέλτιστον ἔλθοιτ' ἄν· ταῦτα δὲ ἴσως γελοῖόν ³²¹
 σοι φαίνεται εἶναι τὸ ἐμὲ λέγειν, διότι καὶ αὐτὸς οὐκ
 ἀγνοεῖς· ἐγὼ δὲ καὶ ἐν τοῖς θεάτροις ὄρω τοὺς ἀγωνιστὰς
 ὑπὸ τῶν παίδων παροξυνομένους, μήτι δὴ ὑπὸ γε τῶν
 φίλων, οὓς ἄν τις οἴηται μετὰ σπουδῆς κατ' εὐνοίαν πα-
 ρακελεύεσθαι. νῦν οὖν αὐτοὶ τε ἀγωνίζεσθε καὶ ἡμῖν εἴ-
 του δεῖ ἐπιστέλλετε· τὰ δ' ἐνθάδε παραπλησίως ἔχει κα-
 θάπερ καὶ ὑμῶν παρόντων. ἐπιστέλλετε δὲ καὶ ὅ τι πέ-
 πρακται ὑμῖν ἢ πράττοντες τυγχάνετε, ὡς ἡμεῖς πολλὰ ^B
 ἀκούοντες οὐδὲν ἴσμεν· καὶ νῦν ἐπιστολαὶ παρὰ μὲν Θεο-
 δότου καὶ Ἡρακλείδου ἦκουσιν εἰς Λακεδαίμονα καὶ Αἴγι-
 ναν, ἡμεῖς δέ, καθάπερ εἰρηται, πολλὰ ἀκούοντες περὶ
 τῶν τῆδε οὐδὲν ἴσμεν. ἐνθυμοῦ δὲ καὶ ὅτι δοκεῖς τισὶν ἐν-
 δεεστερώς τοῦ προσήκοντος θεραπευτικὸς εἶναι· μὴ οὖν
 λανθανέτω σε, ὅτι διὰ τοῦ ἀρέσκειν τοῖς ἀνθρώποις καὶ
 τὸ πράττειν ἐστίν, ἢ δ' ἀνθάδεια ἐρημίᾳ ξύννοικος. εὐτύχει. ^C

E.

Πλάτων Περγόδικκα εὖ πράττειν.

Εὐφρατῶ μὲν συνεβούλευσα, καθάπερ ἐπέστελλες,
 τῶν σῶν ἐπιμελούμενον περὶ ταῦτα διατρίβειν· δίκαιος

δ' εἰμι καὶ σοὶ ξενικὴν καὶ ἱερὰν ξυμβουλὴν λεγομένην
 D συμβουλεύειν περὶ τε τῶν ἄλλων ὧν ἂν φράξης καὶ ὡς
 Εὐφραῖω δεῖ τὰ νῦν χρῆσθαι. πολλὰ μὲν γὰρ ὁ ἀνὴρ χρή-
 σιμος, μέγιστον δὲ οὐ καὶ σὺ νῦν ἐνδεὴς εἶ διὰ τε τὴν ἡλι-
 κίαν καὶ διὰ τὸ μὴ πολλοὺς αὐτοῦ περὶ ξυμβούλους εἶναι
 τοῖς νέοις. ἔστι γὰρ δὴ τις φωνὴ τῶν πολιτειῶν ἐκάστης
 καθάπερ εἰ τινων ζώων, ἄλλη μὲν δημοκρατίας, ἄλλη δ'
 ὀλιγαρχίας, ἢ δ' αὖ μοναρχίας· ταύτας φαῖεν μὲν ἂν ἐπί-
 E στασθαι πάμπολλοι, πλείστον δ' ἀπολείπονται τοῦ κατα-
 νοεῖν αὐτάς πλὴν ὀλίγων δὴ τινων. ἦτις μὲν ἂν οὖν τῶν
 πολιτειῶν τὴν αὐτῆς φθέργηται φωνὴν πρὸς τε θεοὺς καὶ
 πρὸς ἀνθρώπους, καὶ τῇ φωνῇ τὰς πράξεις ἐπομένους ἀπο-
 διδῶ, θάλλει τε ἀεὶ καὶ σώζεται, μιμουμένη δ' ἄλλην
 φθείρεται. πρὸς ταῦτ' οὖν Εὐφραῖός σοι γίγνοιτ' οὐχ
 ἦκιστα ἂν χρήσιμος, καίπερ καὶ πρὸς ἄλλα ὧν ἀνδρείος·
 322 τοὺς γὰρ τῆς μοναρχίας λόγους οὐχ ἦκιστ' αὐτὸν ἐλπίζω
 ξυνεξευρήσειν τῶν περὶ τὴν σὴν διατριβὴν ὄντων· εἰς
 ταῦτ' οὖν αὐτῷ χρώμενος ὀνήσει τε αὐτὸς καὶ ἐκείνου
 πλεῖστα ὠφελήσεις. ἐὰν δέ τις ἀκούσας ταῦτα εἴπῃ, Πλά-
 των, ὡς ἔοικε, προσποιεῖται μὲν τὰ δημοκρατία ξυμφέ-
 ροντα εἰδέναι, ἕξδ' ἐν τῷ δήμῳ λέγειν καὶ συμβουλεύειν
 αὐτῷ τὰ βέλτιστα οὐ πάποτε ἀναστὰς ἐφθέρξατο, πρὸς
 ταῦτ' εἰπεῖν, ὅτι Πλάτων ὁψὲ ἐν τῇ πατρίδι γέγονε καὶ
 B τὸν δῆμον κατέλαβεν ἤδη πρεσβύτερον καὶ εἰδισμένον
 ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν πολλὰ καὶ ἀνόμοια τῇ ἐκείνου ξυμ-
 βουλῇ πράττειν· ἐπεὶ πάντων ἂν ἦδιστα καθάπερ πατρὶ
 συμβούλευεν αὐτῷ, εἰ μὴ μάτην μὲν κινδυνεύσειν ὧτο,
 πλέον δ' οὐδὲν ποιήσειν. ταῦτόν δὴ οἶμαι δρᾶσαι ἂν καὶ
 τὴν ἐμὴν ξυμβουλὴν. εἰ γὰρ δόξαιμεν ἀνιάτως ἔχειν,
 πολλὰ ἂν χαίρειν ἡμῖν εἰπῶν ἐκτός ἂν γίγνοιτο τῆς περὶ
 C ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ξυμβουλῆς. εὐτύχει.

5.

Πλάτων Ἐρμεία καὶ Ἐράστῳ καὶ Κορίσκῳ

εὖ πράττειν.

Ἐμοὶ φαίνεται θεῶν τις ὑμῖν τύχην ἀγαθὴν, ἂν εὖ
 δέξησθε, εὐμενῶς καὶ ἱκανῶς παρασκευάζειν. οἰκείτε γὰρ
 δὴ γείτονές τε ὑμῖν αὐτοῖς καὶ χρεῖαν ἔχοντες ὥστε ἀλλή-
 λους εἰς τὰ μέγιστα ὠφελεῖν. Ἐρμεία μὲν γὰρ οὔτε ἵππων D
 πληθὸς οὔτε ἄλλης πολεμικῆς συμμαχίας οὐδ' αὖ χρυσοῦ
 προσγενομένου γένοιτ' ἂν μείζων εἰς τὰ πάντα δύναιμι,
 ἢ φίλων βεβαίων τε καὶ ἤθους ἐχόντων ὑγιές. Ἐράστῳ δὲ
 καὶ Κορίσκῳ πρὸς τῇ τῶν εἰδῶν σοφίᾳ τῇ καλῇ ταύτῃ
 φημ' ἐγώ, καίπερ γέρον ὢν, προσδεῖν σοφίας τῆς περι-
 τοῦς πονηροῦς καὶ ἀδίκους φυλακτικῆς καὶ τινος ἀμυν-
 τικῆς δυνάμεως. ἄπειροι γὰρ εἰσι διὰ τὸ μεθ' ἡμῶν με- E
 τρίων ὄντων καὶ οὐ κακῶν συχνὸν διατετριφέναι τοῦ
 βίου· διὸ δὴ τούτων προσδεῖν εἶπον, ἵνα μὴ ἀναγκάζων-
 ται τῆς ἀληθινῆς ἀμελεῖν σοφίας, τῆς δὲ ἀνθρωπίνης τε
 καὶ ἀναγκαίας ἐπιμελεῖσθαι μειζόνως ἢ δεῖ. ταύτην δ' αὖ
 τὴν δύναμιν Ἐρμείας μοι φαίνεται φύσει τε ὅσα μήπω
 ξυγγεγονότι καὶ τέχνῃ δι' ἐμπειρίας εἴληφέναι. τί οὖν δὴ 323
 λέγω; σοὶ μὲν, Ἐρμεία, πεπειραμένος Ἐράστου καὶ Κο-
 ρίσκου πλέονα ἢ σὺ φημί καὶ μηνύω καὶ μαρτυρῶ μὴ
 φάδιως εὐρήσειν σε ἀξιοπιστότερα ἢ ἦθι τούτων τῶν γειτό-
 νων· ἔχεσθαι δὴ παντὶ ξυμβουλεύω δικαίῳ τρόπῳ τούτων
 τῶν ἀνδρῶν, μὴ πάρεργον ἠγουμένῳ· Κορίσκῳ δὲ καὶ
 Ἐράστῳ πάλιν Ἐρμείου ἀντέχεσθαι ξύμβουλός εἰμι καὶ
 περιᾶσθαι ταῖς ἀνθέξεσιν ἀλλήλων εἰς μίαν ἀφικέσθαι φι- B
 λίας ξυμπλοκῆν. ἂν δέ τις ὑμῶν ἄρα ταύτην πη λύειν

δοκῆ, τὸ γὰρ ἀνθρώπινον οὐ παντάπασι βέβαιον, δεῦρο παρ' ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς πέμπετε μομφῆς κατήγορον ἐπιστολήν· οἶμαι γὰρ δίκη τε καὶ αἰδοῖ τοὺς παρ' ἡμῶν ἐντεῦθεν ἐλθόντας λόγους, εἰ μὴ τι τὸ λυθὲν μέγα τύχοι γενόμενον, ἐπωδῆς ἤστινοσοῦν μᾶλλον ἢ συμφῦσαι καὶ συνδῆσαι πάλιν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν φιλότητά τε καὶ

C κοινωσίαν· ἦν ὅταν μὲν φιλοσοφῶμεν ἅπαντες ἡμεῖς τε καὶ ὑμεῖς, ὅσον ἂν δυνώμεθα καὶ ἐκάστῳ παρείκη, κύρια τὰ νῦν κεχρησμευδημένα ἔσται· τὸ δὲ ἂν μὴ δοῶμεν ταῦτα οὐκ ἐρῶ· φήμην γὰρ ἀγαθὴν μαντεύομαι, καὶ φημι δὴ ταῦθ' ἡμᾶς πάντ' ἀγαθὰ ποιήσειν, ἂν θεὸς ἐθέλῃ. ταύτην τὴν ἐπιστολήν πάντας ὑμᾶς τρεῖς ὄντας ἀναγνῶναι χρή, μάλιστα μὲν ἀθρόους, εἰ δὲ μὴ, κατὰ δύο, κοινῇ κατὰ δύναμιν ὡς οἶόν τ' ἔστι πλειστάκις, καὶ χρῆσθαι συνθήκῃ

D καὶ νόμῳ κυρίῳ, ὃ ἔστι δίκαιον, ἐπομνύντας σπουδῇ τε ἅμα μὴ ἀμούσῳ καὶ τῇ τῆς σπουδῆς ἀδελφῇ παιδιᾷ, καὶ τὸν τῶν πάντων θεὸν ἡγεμόνα τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μελλόντων τοῦ τε ἡγεμόνος καὶ αἰτίου πατέρα κύριον ἐπομνύντας, ὅν, ἂν ὄντως φιλοσοφῶμεν, εἰσόμεθα πάντες σαφῶς εἰς δύναμιν ἀνθρώπων εὐδαιμόνων.

Z.

Πλάτων τοῖς Δίῳνος οἰκείοις τε καὶ ἐταίροις
εὖ πράττειν.

Ἐπεστείλατέ μοι νομίζειν δεῖν τὴν διάνοιαν ὑμῶν εἶναι τὴν αὐτὴν ἣν εἶχε καὶ Δίῳν, καὶ δὴ καὶ κοινωεῖν διεκελεύεσθέ μοι, καθ' ὅσον οἶός τ' εἰμι ἔργῳ καὶ λόγῳ.

ἐγὼ δέ, εἰ μὲν δόξαν καὶ ἐπιθυμίαν τὴν αὐτὴν ἔχετε ἐκείνω, 324
 ξύμφημι κοινωνήσειν, εἰ δὲ μὴ, βουλευέσθεαι πολλάκις.
 τίς δ' ἦν ἡ ἐκείνου διάνοια καὶ ἐπιθυμία, σχεδὸν οὐκ εἰ-
 κάζων ἀλλ' ὡς εἰδὼς σαφῶς εἶποίμ' ἄν. ὅτε γὰρ κατ' ἀρ-
 χὰς εἰς Συρακούσας ἐγὼ ἀφικόμην, σχεδὸν ἔτη τετταρά-
 κοντα γεγονώς, Δίων εἶχε τὴν ἡλικίαν, ἣν τὰ νῦν Ἴππα-
 ρῖνος γέγονε, καὶ ἦν ἔσχε τότε δόξαν, ταύτην καὶ διετέλε-
 σεν ἔχων, Συρακοσίους οἰεσθαι δεῖν ἐλευθέρους εἶναι, B
 κατὰ νόμους τοὺς ἀρίστους οἰκοῦντας· ὥστε οὐδὲν θαυ-
 μαστόν, εἴ τις θεῶν καὶ τοῦτον εἰς τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ
 πολιτείας ἐκείνω γενέσθαι σύμφρονα ποιήσειε. τίς δ' ἦν
 ὁ τρόπος τῆς γενέσεως αὐτῆς, οὐκ ἀπάξιον ἀκοῦσαι νέω
 καὶ μὴ νέω, πειράσομαι δὲ ἐξ ἀρχῆς αὐτὴν ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς
 διεξιελθεῖν· ἔχει γὰρ καιρὸν τὰ νῦν.

Νέος ἐγὼ ποτε ὦν πολλοῖς δὴ ταῦτόν ἐπαθον· ᾤη-
 θην, εἰ θᾶπτον ἔμαυτοῦ γενοίμην κύριος, ἐπὶ τὰ κοινὰ τῆς
 πόλεως εὐθύς ἰέναι· καὶ μοι τύχαι τινὲς τῶν τῆς πόλεως C
 πραγμάτων τοιαῖδε παρέπεσον. ὑπὸ πολλῶν γὰρ τῆς τότε
 πολιτείας λαιδορουμένης μεταβολὴ γίνεταί, καὶ τῆς με-
 ταβολῆς εἰς καὶ πεντήκοντά τινες ἄνδρες προὔστησαν ἄρ-
 χοντες, ἔνδεκα μὲν ἐν ἄστει, δέκα δ' ἐν Πειραιεῖ, περὶ τε
 ἀγορὰν ἑκάτεροι τούτων ὅσα τ' ἐν τοῖς ἄστεσι διοικεῖν
 ἔδει, τριάκοντα δὲ πάντων ἄρχοντες κατέστησαν αὐτο-
 κράτορες. τούτων δὴ τινες οἰκειοὶ τε ὄντες καὶ γνώριμοι D
 ἐτύγγανον ἐμοί, καὶ δὴ καὶ παρεκάλουν εὐθύς ὡς ἐπὶ προς-
 ἦκοντα πράγματα μέ. καὶ ἐγὼ θαυμαστόν οὐδὲν ἐπα-
 θον ὑπο νεότητος· ᾤηθην γὰρ αὐτοὺς ἕκ τινος ἀδίκου
 βίου ἐπὶ δίκαιον τρόπον ἄγοντας διοικήσειν δὴ τὴν πόλιν,
 ὥστε αὐτοῖς σφόδρα προσεῖχον τὸν νοῦν, τί πράξοιεν. καὶ
 ὁρῶν δὴ πού τοὺς ἄνδρας ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ χροσὸν ἀποδεί-
 ξαντας τὴν ἐμπροσθεν πολιτείαν, τὰ τε ἄλλα καὶ φίλον
 ἄνδρα ἐμοὶ πρεσβύτερον Σωκράτη, ὃν ἐγὼ σχεδὸν οὐκ ἄν E

αἰσχυνοίμην εἰπὼν δικαιοτάτον εἶναι τῶν τότε, ἐπὶ τινα τῶν πολιτῶν μεθ' ἑτέρων ἔπεμπον βία ἄξοντα ὡς ἀποθανούμενον, ἵνα δὴ μετέχοι τῶν πραγμάτων αὐτοῖς, εἴτε βούλοιο εἴτε μή· ὁ δ' οὐκ ἐπέειθετο, πᾶν δὲ παρεκινδύνευσε παθεῖν πρὶν ἀνοσίων αὐτοῖς ἔργων γενέσθαι κοινῶνός. ἃ δὴ πάντα καθορῶν καὶ εἰ τιν' ἄλλα τοιαῦτα οὐ σμικρά, ἔδυσχέρανά τε καὶ ἔμαντὸν ἐπανήγαγον ἀπὸ τῶν τότε κακῶν· χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ μετέπεσε τὰ τῶν τριάκοντά τε καὶ πᾶσα ἡ τότε πολιτεία. πάλιν δὲ βραδύτερον

B μὲν, εἶλκε δέ με ὅμως ἡ περὶ τὸ πράττειν τὰ κοινὰ καὶ πολιτικὰ ἐπιθυμία. ἦν οὖν καὶ ἐν ἐκείνοις ἅτε τεταραγμένοις πολλὰ γιγνόμενα, ἃ τις ἂν δυσχεράνειε, καὶ οὐδέν τι θαυμαστὸν ἦν τιμωρίας ἐχθρῶν γίνεσθαι τινῶν τισι μείζους ἐν μεταβολαῖς· καὶ τοι πολλῇ γε ἐχρήσαντο οἱ τότε κατελθόντες ἐπιεικεία. κατὰ δέ τινα τύχην αὐτὸν τὸν ἑταῖρον ἡμῶν Σωκράτη τοῦτον δυναστεύοντες τινες εἰσάγουσιν εἰς δικαστήριον, ἀνοσιωτάτην αἰτίαν ἐπιβάλλοντες καὶ πάντων ἡμιστά Σωκράτει προσήκουσαν· ὡς ἀσεβῆ γὰρ οἱ μὲν εἰσήγαγον, οἱ δὲ κατεψηφίσαντο καὶ ἀπέκτειναν τὸν τότε τῆς ἀνοσίλου ἀγωγῆς οὐκ ἐθελήσαντα μετασχεῖν περὶ ἓνα τῶν τότε φευγόντων φίλων, ὅτε φεύγοντες ἔδυστύχουν αὐτοί. σκοποῦντι δὴ μοι ταῦτά τε καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πράττοντας τὰ πολιτικά, καὶ τοὺς νόμους γε καὶ ἔθη, ὅσῳ μᾶλλον διεσκόπουν ἡλικίας τε εἰς τὸ πρόσθε προὔβαινον, τοσοῦτω χαλεπώτερον ἐφαίνετο

D ὀρθῶς εἶναι μοι τὰ πολιτικὰ διοικεῖν· οὔτε γὰρ ἄνευ φίλων ἀνδρῶν καὶ ἑταῖρων πιστῶν οἷόν τ' εἶναι πράττειν, οὓς οὐδ' ὑπάρχοντας ἦν εὐρεῖν εὐπετές, οὐ γὰρ ἔτι ἐν τοῖς τῶν πατέρων ἤθεσι καὶ ἐπιτηδεύμασιν ἡ πόλις ἡμῶν διακεῖτο, καινούς τε ἄλλους ἀδύνατον ἦν κτᾶσθαι μετὰ τινος ῥαστώνης, τὰ τε τῶν νόμων γράμματα καὶ ἔθη διεφθείρετο καὶ ἐπεδίδου θαυμαστὸν ὅσον, ὥστε με, τὸ πρῶτον

πολλῆς μεστὸν ὄντα ὀρμῆς ἐπὶ τὸ πράττειν τὰ κοινά, βλέ- E
 ποντα εἰς ταῦτα καὶ φερόμενα ὀρῶντα πάντη πάντως, τε-
 λευτῶντα ἰλιγγιᾶν, καὶ τοῦ μὲν σκοπεῖν μὴ ἀποστήναι,
 πῆ ποτὲ ἄμεινον ἂν γίγνοιτο περὶ τε αὐτὰ ταῦτα καὶ δὴ
 καὶ περὶ τὴν πᾶσαν πολιτείαν, τοῦ δὲ πράττειν αὐ̄ περι- 324
 μένειν αἰεὶ καιρούς, τελευτῶντα δὲ νοῆσαι περὶ πασῶν
 τῶν νῦν πόλεων, ὅτι κακῶς ξύμπασαι πολιτεύονται. τὰ
 γὰρ τῶν νόμων αὐταῖς σχεδὸν ἀνιάτως ἔχοντά ἐστιν ἄνευ
 παρασκευῆς θαυμαστῆς τινὸς μετὰ τύχης· λέγειν τε ἡναγ-
 κάσθην, ἐπαινῶν τὴν ὀρθὴν φιλοσοφίαν, ὡς ἐκ ταύτης
 ἐστι τὰ τε πολιτικὰ δίκαια καὶ τὰ τῶν ἰδιωτῶν πάντα
 κατιδεῖν· κακῶν οὖν οὐ λήξειν τὰ ἀνθρώπινα γένη, πρὶν
 ἂν ἢ τὸ τῶν φιλοσοφούντων ὀρθῶς γε καὶ ἀληθῶς γέ- B
 νος εἰς ἀρχὰς ἔλθῃ τὰς πολιτικὰς ἢ τὸ τῶν δυναστευόν-
 των ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκ τινος μοίρας θείας ὄντως φιλο-
 σοφήσῃ.

Ταύτην δὴ τὴν διάνοιαν ἔχων εἰς Ἰταλίαν τε καὶ Σι-
 κελίαν ἦλθον, ὅτε πρῶτον ἀφικόμην. ἐλθόντα δὲ με ὁ
 ταύτη λεγόμενος αὐ̄ βίος εὐδαίμων, Ἰταλιωτικῶν τε καὶ
 Συρακουσίων τραπεζῶν πλήρης, οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἤρесе,
 δὶς τε τῆς ἡμέρας ἐμπιπλάμενον ζῆν καὶ μηδέποτε κοιμώ-
 μενον μόνον νύκτωρ, καὶ ὅσα τούτῳ ἐπιτηδεύματα ξυνέ- C
 πεται τῷ βίῳ· ἐκ γὰρ τούτων τῶν ἐθνῶν οὐτ' ἂν φρόνιμος
 γυδοίς ποτε γενέσθαι τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἀνθρώπων ἐκ
 νέου ἐπιτηδεύων δύναίτο, οὐχ οὕτω θαυμαστῆ φύσει
 κραθήσεται, σώφρων δὲ οὐδ' ἂν μελλῆσαι ποτὲ γενέσθαι,
 καὶ δὴ καὶ περὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ὁ αὐτὸς λόγος ἂν εἴη.
 πόλις τε οὐδεμία ἂν ἤρημῆσαι κατὰ νόμους οὐδ' οὔστι-
 νασοῦν ἀνδρῶν οἰομένων ἀναλίσκειν μὲν δεῖν πάντα ἐς
 ὑπερβολάς, ἀργῶν δὲ εἰς ἅπαντα ἡγουμένων αὐ̄ δεῖν γί- D
 γνεσθαι πλὴν εἰς εὐωχίας καὶ πότους καὶ ἀφροδισίων
 σπουδὰς διαπονουμένας· ἀναγκαῖον δὲ εἶναι ταύτας τὰς

πόλεις τυραννίδας τε καὶ ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας μεταβαλλούσας μηδέποτε λήγειν, δικαίου δὲ καὶ ἰσονόμου πολιτείας τοὺς ἐν αὐταῖς δυναστεύοντας μηδ' ὄνομα ἀκούοντας ἀνέχεσθαι. ταῦτα δὴ πρὸς τοῖς πρόσθε διανοούμενος εἰς Συρακούσας διεπορεύθην, ἴσως μὲν κατὰ τύχην,

E ἔοικε μὴν τότε μηχανωμένῳ τινὶ τῶν κρείττωνων ἀρχὴν βαλέσθαι τῶν νῦν γεγονότων πραγμάτων περὶ Δίωνα καὶ τῶν περὶ Συρακούσας· δέος δέ, μὴ καὶ πλειόνων ἔτι, εἰ μὴ νῦν ὑμεῖς ἐμοὶ πείθησθε τὸ δεύτερον συμβουλευόντι. πῶς οὖν δὴ λέγω πάντων ἀρχὴν γεγενέσθαι τὴν τότε εἰς

327 Σικελίαν ἐμὴν ἄφιξιν; ἐγὼ συγγενόμενος Δίῳι τότε νέῳ κινδυνεύω, τὰ δοκοῦντα ἐμοὶ βέλτιστα ἀνθρώποις εἶναι μηνῶν διὰ λόγων καὶ πράττειν αὐτὰ ξυμβουλευῶν, ἀγνοεῖν ὅτι τυραννίδος τινὰ τρόπον κατάλυσιν ἐσομένην μηχανώμενος ἐλάνθανον ἐμαυτόν. Δίῳι μὲν γὰρ δὴ μάλ' εὐμαθῆς ὢν πρὸς τε τᾶλλα καὶ πρὸς τοὺς τότε ὑπ' ἐμοῦ λόγους λεγομένους οὕτως ὀξέως ὑπήκουσε καὶ σφόδρα,

B ὡς οὐδεὶς πώποτε ὢν ἐγὼ προσέτυχον νέων, καὶ τὸν ἐπίλοιπον βίον ζῆν ἠθέλησε διαφερόντως τῶν πολλῶν Ἰταλιωτῶν τε καὶ Σικελιωτῶν, ἀρετὴν περὶ πλείονος ἡδονῆς τῆς τε ἄλλης τροφῆς ἠγαπηκώς· ὅθεν ἐπαχθέστερον τοῖς περὶ τὰ τυραννικὰ νόμιμα ζῶσιν ἐβίω μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ περὶ Διονύσιον γενομένου. μετὰ δὲ τοῦτο διενόηθη μὴ μόνον ἐν αὐτῷ ποτ' ἂν γενέσθαι ταύτην τὴν διάνοιαν,

C ἢν αὐτὸς ὑπὸ τῶν ὀρθῶν λόγων ἔσχευ, ἐγγιγνομένην δ' αὐτὴν καὶ ἐν ἄλλοις ὀρθῶν κατενόει, πολλοῖς μὲν οὐ, γιγνομένην δ' οὖν ἐν τισιν, ὢν καὶ Διονύσιον ἠγγήσατο εἶνα γενέσθαι τάχ' ἂν ξυλλαμβανόντων θεῶν, γενομένου δ' αὖ τοῦ τοιούτου τὸν τε αὐτοῦ βίον καὶ τὸν τῶν ἄλλων Συρακουσίων ἀμήχανον ἂν μακαριότητι ξυμβῆναι γενόμενον. πρὸς δὴ τούτοις φήθη δεῖν ἐκ παντὸς τρόπου εἰς Συρακούσας ὅ τι τάχιστα ἐλθεῖν ἐμὲ κοινωνὸν τούτων,

μεμνημένος τὴν τε αὐτοῦ καὶ ἐμὴν συνουσίαν, ὡς εὐπε- D
 τῶς ἐξειργάσατο εἰς ἐπιθυμίαν ἔλθειν αὐτὸν τοῦ καλλι-
 στου τε καὶ ἀρίστου βίου· ὃ δὴ καὶ νῦν εἰ διαπράξαιτο ἐν
 Διονυσίῳ ὡς ἐπεχείρησε, μεγάλας ἐλπίδας εἶχεν ἄνευ σφα-
 γῶν καὶ θανάτων καὶ τῶν νῦν γεγονότων κακῶν βίον ἂν
 εὐδαίμονα καὶ ἀληθινὸν ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ κατασκευάσαι.
 ταῦτα Δίων ὀρθῶς διανοηθεὶς ἐπεισε μεταπέμπεσθαι
 Διονύσιον ἐμέ, καὶ αὐτὸς ἐδεῖτο πέμπων ἥκειν ὅ τι τάχι-
 στα ἐκ παντὸς τρόπου, πρὶν τινὰς ἄλλους ἐντυχόντας Διο- R
 νυσίῳ ἐπ' ἄλλον βίον αὐτὸν τοῦ βελτίστου παρατρέψαι.
 λέγων δὲ τάδε ἐδεῖτο, εἰ καὶ μακρότερα εἰπεῖν. τίνας γὰρ
 καιροὺς, ἔφη, μείζους περιμενοῦμεν τῶν νῦν παραγεγο-
 νότων θείᾳ τιμῇ τύχῃ; καταλέγων δὲ τὴν τε ἀρχὴν τῆς
 Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐν αὐτῇ, καὶ 328
 τὴν νεότητά τε καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν Διονυσίου φιλοσοφίας
 τε καὶ παιδείας ὡς ἔχοι σφόδρα λέγων, τοὺς τε αὐτοῦ
 ἀδελφιδοῦς καὶ τοὺς οἰκείους ὡς εὐπαρακλήτοι εἶεν πρὸς
 τὸν ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενον ἀεὶ λόγον καὶ βίον, ἱκανάπατοί
 τε Διονύσιον συμπαρακαλεῖν, ὥστε εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν
 ἐλπίς πᾶσα ἀποτελεσθήσεται τοῦ τοὺς αὐτοὺς φιλοσόφους
 τε καὶ πόλεων ἄρχοντας μεγάλων ξυμβῆναι γενομένους.
 τὰ μὲν δὴ παρακελεύματα ἦν ταῦτά τε καὶ τοιαῦτα ἕτερα B
 πάμπολλα, τὴν δ' ἐμὴν δόξαν τὸ μὲν περὶ τῶν νέων, ὅπη
 ποτὲ γενήσοιτο, εἶχε φόβος· αἱ γὰρ ἐπιθυμίαι τῶν τοιού-
 των ταχεῖαι καὶ πολλάκις ἐναντία ἐναντία φερόμεναι· τὸ
 δὲ Δίωνος ἠπιστάμην τῆς ψυχῆς πέρι φύσει τε ἐμβριθεῶς
 ὄν ἡλικίας τε ἤδη μετρίως ἔχον. ὅθεν μοι σκοπομένῳ
 καὶ δισταζόντι, πότερον εἴη πορευτέον ἢ πῶς, ὅμως ἔρρηψε
 δεῖν, εἰ ποτέ τις τὰ διανοηθέντα περὶ νόμων τε καὶ πολι- C
 τείας ἀποτελεῖν ἐγχειρήσοι, καὶ νῦν πειρατέον εἶναι· πεί-
 σασ γὰρ ἓνα μόνον ἱκανῶς πάντα ἐξειργασμένος ἐσοίμην
 ἀγαθὰ. ταύτῃ μὲν δὴ τῇ διανοίᾳ τε καὶ τόλμῃ ἀπῆρα οἶ-

κοθεν, οὐχ ἢ τινὲς ἐδόξαζον, ἀλλ' αἰσχυνόμενος μὲν ἑμαυ-
 τὸν τὸ μέγιστον, μὴ δόξαιμί ποτε ἑμαυτῷ παντάπασι λό-
 γοις μόνον ἀτεχνῶς εἶναι τίς, ἔργου δὲ οὐδενὸς ἂν ποτε
 ἐκῶν ἀνθάψασθαι, κινδυνεύσειν δὲ προδοῦναι πρῶτον
 D μὲν τὴν Δίωνος ξενίαν τε καὶ ἑταιρείαν ἐν κινδύνοις ὄν-
 τως γεγονότος οὐ σμικροῖς. εἴτ' οὖν πάθοι τι, εἴτ' ἐκπε-
 σῶν ὑπὸ Διονυσίου καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν ἔλθοι παρ'
 ἡμᾶς φεύγων καὶ ἀνέροιτο εἰπών· ὦ Πλάτων, ἦκω σοι
 φυγὰς οὐχ ὀπιλιτῶν δεόμενος οὐδὲ ἱππέων ἐνδεῆς γενόμε-
 νος τοῦ ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ λόγων καὶ πει-
 θοῦς, ἢ σὲ μάλιστα ἠπιστάμην ἐγὼ δυνάμενον ἀνθρώπους
 νέους ἐπὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ δίκαια προτρέποντα εἰς φιλίαν
 E τε καὶ ἑταιρείαν ἀλλήλοις καθιστάναι ἐκάστοτε· ὧν ἐνδεία
 κατὰ τὸ σὸν μέρος νῦν ἐγὼ καταλιπὼν Συρακούσας ἐν-
 θάδε πάρεμι· καὶ τὸ μὲν ἐμὸν ἔλαττον ὄνειδος σοι φέρει·
 φιλοσοφία δέ, ἣν ἐγκωμιάζεις ἀεὶ καὶ ἀτίμως φῆς ὑπὸ τῶν
 λοιπῶν ἀνθρώπων φέρεσθαι, πῶς οὐ προδέδοται τὰ νῦν
 329 μετ' ἐμοῦ μέρος ὅσον ἐπὶ σοὶ γέγρονε; καὶ Μεγαροῖ μὲν εἰ
 κατοικοῦντες ἐτυγχάνομεν, ἤλθες δὴ που ἂν μοι βοηθὸς
 ἐφ' ἃ σε παρεκάλουν, ἢ πάντων ἂν φανλότατον ἠγοῦ
 σαυτόν· νῦν δ' ἄρα τὸ μῆκος τῆς πορείας καὶ τὸ μέγεθος
 δὴ τοῦ πλοῦ καὶ τοῦ πόνου ἐπαιτιώμενος οἶει δόξαν κα-
 κίας ἀποφευξείσθαι ποτε; πολλοῦ καὶ δεήσει. λεχθέντων
 δὲ τούτων τίς ἂν ἦν μοι πρὸς ταῦτα εὐσχήμων ἀπόκρισις;
 οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ἤλθον μὲν κατὰ λόγον ἐν δίκῃ τε ὡς οἶον
 B τε ἀνθρωπον μάλιστα, διὰ τὰ τοιαῦτα καταλιπὼν τὰς
 ἑμαυτοῦ διατριβὰς, οὔσας οὐκ ἀσχήμονας, ὑπὸ τυραννίδα
 δοκοῦσαν οὐ πρέπειν τοῖς ἐμοῖς λόγοις οὐδὲ ἐμοί· ἐλθὼν
 τε ἑμαυτὸν ἠλευθέρωσα Διὸς ξενίου καὶ τῆς φιλοσόφου
 ἀνέγκλητον μοίρας παρέσχον, ἐπονειδίστου γενομένης ἂν,
 εἴ τι καταμαλθακισθῆις καὶ ἀποδειλιῶν αἰσχύνῃς μετέ-
 σχον κακῆς. ἐλθὼν δέ, οὐ γὰρ δεῖ μηκύνειν, εὖρον στά-

σεως τὰ περὶ Διονύσιον μεστὰ ξύμπαντα καὶ διαβολῶν
 πρὸς τὴν τυραννίδα Δίωνος πέρι· ἤμνον μὲν οὖν καθ' C
 ὅσον ἡδυνάμην, σμικρὰ δ' οἷός τ' ἦν, μηνὶ δὲ σχεδὸν
 ἴσως τετάρτῳ Δίωνα Διονύσιος αἰτιώμενος ἐπιβουλεύειν
 τῇ τυραννίδι, σμικρὸν εἰς πλοῖον ἐμβιβάσας ἐξέβαλεν
 ἀτίμως. οἱ δὲ Δίωνος τὸ μετὰ τοῦτο πάντες φίλοι ἐφο-
 βούμεθα, μὴ τινα ἐπαιτιώμενος τιμωροῖτο ὡς συναίτιον
 τῆς Δίωνος ἐπιβουλῆς· περὶ δ' ἐμοῦ καὶ διηλλθε λόγος
 τις ἐν Συρακούσαις, ὡς τεθνεὼς εἶην ὑπὸ Διονυσίου τού-
 των ὡς πάντων τῶν τότε γεγονότων αἴτιος. ὁ δὲ αἰ- D
 σθανόμενος πάντας ἡμᾶς οὕτω διατεθέντας, φοβούμενος
 μὴ μείζον ἐκ τῶν φόβων γένοιτό τι, φιλοφρόνως πάντας
 κνελάμβανε, καὶ δὴ καὶ τὸν ἐμὲ παρεμυθεῖτό τε καὶ θαρ-
 ρεῖν διεκελεύετο καὶ ἐδεῖτο πάντως μένειν· ἐγγίγνεται γάρ
 οἱ τὸ μὲν ἐμὲ φυγεῖν ἀπ' αὐτοῦ καλὸν οὐδέν, τὸ δὲ μέ-
 νειν, διὸ δὴ καὶ σφόδρα προσεποιεῖτο δεῖσθαι. τὰς δὲ
 τῶν τυράννων δεήσεις ἴσμεν, ὅτι μεμιγμένοι ἀνάγκαις
 εἰσίν· ὁ δὲ μηχανώμενος διεκώλυέ μου τὸν ἔκπλουν, εἰς E
 ἀκρόπολιν ἀγαγὼν καὶ κατοικίσας ὅθεν οὐδ' ἂν εἷς ἐτι
 με ναύκληρος μὴ ὅτι κωλύοντος ἐξήγαγε Διονυσίου,
 ἀλλ' οὐδ' εἰ μὴ πέμπων αὐτὸς τὸν κελεύοντα ἐξαγαγεῖν
 ἐπέστελλεν, οὔτ' ἂν ἔμπορος οὔτε τῶν ἐν ταῖς τῆς χώρας
 ἐξόδοις ἀρχόντων οὐδ' ἂν εἷς περιεῖδέ με μόνον ἔκπο-
 ρεζόμενον, ὅς οὐκ ἂν συλλαβῶν εὐθέως παρὰ Διονύ-
 σιον πάλιν ἀπήγαγεν, ἄλλως τε καὶ διηγγελμένον ἤδη
 ποτὲ τούναντιον ἢ τὸ πρότερον πάλιν, ὡς Πλάτωνα Διο- 330
 νύσιος θαυμαστῶς ὡς ἀσπάζεται. τὸ δ' εἶχε δὴ πῶς; τὸ
 γὰρ ἀληθὲς δεῖ φράζειν. ἡσπάζετο μὲν αἰεὶ προϊόντος
 τοῦ χρόνου μᾶλλον κατὰ τὴν τοῦ τρόπου τε καὶ ἥθους
 συνουσίαν, ἑαυτὸν δὲ ἐπαινεῖν μᾶλλον ἢ Δίωνα ἐβού-
 λετό με καὶ φίλον ἡγεῖσθαι διαφερόντως μᾶλλον ἢ κεί-
 νον, καὶ θαυμαστῶς ἐφιλονεῖκει πρὸς τὸ τοιοῦτον· ἢ δ'

ἂν οὕτως ἐγένετο, εἴπερ ἐγίγνετο, κάλλιστα, ὄκνει ὡς δὴ
 Β μανθάνων καὶ ἀκούων τῶν περὶ φιλοσοφίαν λόγων οί-
 κειοῦσθαι καὶ ἐμοὶ συγγίγνεσθαι, φοβούμενος τοὺς τῶν
 διαβαλλόντων λόγους, μὴ πη παραποδισθεῖη καὶ Δίων
 δὴ πάντα εἴη διαπεπραγμένος. ἐγὼ δὲ πάντα ὑπέμενον,
 τὴν πρώτην διάνοιαν φυλάττων ἥπερ ἀφικόμεν, εἴ πως
 εἰς ἐπιθυμίαν ἔλθοι τῆς φιλοσόφου ζωῆς· ὁ δ' ἐνίκησεν
 ἀντιτείνων.

Καὶ ὁ πρῶτος δὴ χρόνος τῆς εἰς Σικελίαν ἐμῆς
 ἐπιδημήσεώς τε καὶ διατριβῆς διὰ πάντα ταῦτα ξυν-
 C ἔβη γενόμενος. μετὰ δὲ τοῦτο ἀπεδήμησά τε καὶ πάλιν
 ἀφικόμεν πάσῃ σπουδῇ μεταπεμπομένου Διονυσίου·
 ὧν δὲ ἔνεκα καὶ ὅσα ἔπραξα, ὡς εἰκότα τε καὶ δίκαια,
 ὑμῖν πρῶτον μὲν ξυμβουλεύσας, ἂ χρὴ ποιεῖν ἐκ τῶν νῦν
 γεγυότων, ὕστερον τὰ περὶ ταῦτα διέξειμι, τῶν ἐπαν-
 ερωτῶντων ἔνεκα, τί δὴ βουλόμενος ἦλθον τὸ δεύτερον,
 ἵνα μὴ τὰ πάρεργα ὡς ἔργα μοι ξυμβαίνη λεγόμενα. λέγω
 δὴ τάδε ἐγὼ, τὸν συμβουλεύοντα ἀνδρὶ κάμνοντι καὶ
 D δίαιταν διαιτωμένῳ μοχθηρὰν πρὸς ὑγίειαν ὅτι χρὴ πρῶ-
 του μὲν αὐτὸν μεταβάλλειν τὸν βίον, καὶ ἐθέλοντι μὲν
 πείθεσθαι καὶ τὰλλα ἤδη παραινεῖν· μὴ ἐθέλοντι δέ, φεύ-
 γοντα ἀπὸ τῆς τοῦ τοιούτου ξυμβουλῆς ἄνδρα τε ἡγοί-
 μην ἂν καὶ ἰατρικόν, τὸν δὲ ὑπομένοντα τούναντίον
 ἀνανδρόν τε καὶ ἄτεχνον. ταῦτόν δὴ καὶ πόλει, εἴτε αὐ-
 τῆς εἰς εἴη κύριος εἴτε καὶ πλείους, εἴ μὲν κατὰ τρόπον
 ὀρθῇ πορευομένης ὁδῷ τῆς πολιτείας ξυμβουλεύοιτό τι
 E τῶν προσφόρων, νοῦν ἔχοντος τὸ τοῖς τοιούτοις ξυμβου-
 λεύειν· τοῖς δ' ἔξω τὸ παράπαν βαίνουσι τῆς ὀρθῆς πο-
 λιτείας καὶ μηδαμῇ ἐθέλουσιν αὐτῆς εἰς ἴχνος ἰέναι, προα-
 γορεύουσι δὲ τῷ ξυμβούλῳ τὴν μὲν πολιτείαν ἔαν καὶ μὴ
 331 κινεῖν, ὡς ἀποθανομένῳ ἔαν κινῆ, ταῖς δὲ βουλήσεσι
 καὶ ἐπιθυμίαις αὐτῶν ὑπηρετοῦντα ξυμβουλεύειν κε-

λεύουσι, τίνα τρόπον γίγνοιτ' ἂν ῥᾶστά τε καὶ τάχιστα εἰς τὸν αἰεὶ χρόνον, τὸν μὲν ὑπομένοντα ξυμβουλὰς τοιαύτας ἠγοίμην ἂν ἄνανδρον, τὸν δ' οὐχ ὑπομένοντα ἄνδρα. ταύτην δὴ τὴν διάνοιαν ἐγὼ κεκτημένος, ὅταν τίς μοι ξυμβουλευῆται περὶ τίνος τῶν μεγίστων περὶ τὸν αὐτοῦ βίον, οἷον περὶ χρημάτων κτήσεως ἢ περὶ σώματος ἢ ψυχῆς ἐπιμελείας, ἂν μὲν μοι τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τινι B τρόπῳ δοκῆ ζῆν ἢ συμβουλευσάντος ἂν ἐθέλειν πείθεσθαι περὶ ὧν ἀνακοινοῦται, προθύμως ξυμβουλεύω καὶ οὐκ ἀφοσιωσάμενος μόνου ἐπαυσάμην· ἐὰν δὲ μὴ ξυμβουλευῆται μοι τὸ παράπαν ἢ συμβουλεύοντι δῆλος ἢ μηδαμῆ πεισόμενος, αὐτόκλητος ἐπὶ τὸν τοιοῦτον οὐκ ἔρχομαι ξυμβουλεύσων, βιασόμενος δὲ οὐδ' ἂν υἱὸς ἢ μου. δούλω δὲ ξυμβουλεύσαιμ' ἂν καὶ μὴ ἐθέλοντά γε προσβιαζοίμην· πατέρα δὲ ἢ μητέρα οὐχ ὅσιον ἠγοῦμαι C προσβιάζεσθαι μὴ νόσῳ παραφροσύνης ἐχομένους· ἐὰν δέ τινα καθεστῶτα ζῶσι βίον, ἐαυτοῖς ἀρέσκοντα, ἐμοὶ δὲ μὴ, μήτε ἀπεχθάνεσθαι μάτην νουθετοῦντα μήτε δὴ κολακεύοντά γε ὑπηρετεῖν αὐτοῖς πληρώσεις ἐπιθυμιῶν ἐκπορίζοντα, ἄς αὐτὸς ἀσπαζόμενος οὐκ ἂν ἐθέλοιμι ζῆν. ταῦτόν δὴ καὶ περὶ πόλεως αὐτοῦ διανοοῦμενον χρὴ ζῆν τὸν ἔμφρονα· λέγειν μὲν, εἰ μὴ καλῶς αὐτῷ φαίνοιτο πολιτεύεσθαι, εἰ μέλλοι μήτε ματαίως ἐρεῖν μήτε ἀπο- D θανεῖσθαι λέγων, βίαν δὲ πατρίδι πολιτείας μεταβολῆς μὴ προσφέρειν, ὅταν ἄνευ φυγῶν καὶ σφαγῆς ἀνδρῶν μὴ δυνατὸν ἢ γίνεσθαι τὴν ἀρίστην, ἡσυχίαν δὲ ἄγοντα εὐχεσθαι τὰ ἀγαθὰ αὐτῷ τε καὶ τῇ πόλει. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ἐγὼ ὑμῖν τ' ἂν ξυμβουλεύοιμι, ξυνεβούλευον δὲ καὶ Διονυσίῳ μετὰ Δίωνος, ζῆν μὲν τὸ καθ' ἡμέραν πρῶτον, ὅπως ἐγκρατῆς αὐτὸς αὐτοῦ ὅ τι μάλιστα ἔσεσθαι μέλλοι καὶ πιστοὺς φίλους τε καὶ ἐταίρους E κτήσεσθαι, ὅπως μὴ πάθοι ἅπερ ὁ πατήρ αὐτοῦ, ὅς πα-

ραλαβῶν Σικελίας πολλὰς καὶ μεγάλας πόλεις ὑπὸ τῶν
 βαρβάρων ἐκπεπορημένους οὐχ οἷός τ' ἦν κατοικίσας
 πολιτείας ἐν ἐκάσταις καταστήσασθαι πιστὰς ἐταίρων
 332 ἀνδρῶν, οὔτε ἄλλων δὴ ποθεν ὄθνεϊων οὔτε ἀδελφῶν,
 οὓς ἔθρεψέ τε αὐτὸς νεωτέρους ὄντας ἔκ τε ἰδιωτῶν ἄρ-
 χοντας καὶ ἐκ πενήτων πλουσίους ἐπεποιήκει διαφερόν-
 τως. τούτων κοινῶν τῆς ἀρχῆς οὐδένα οἷός τ' ἦν πει-
 θοῖ καὶ διδασχῇ καὶ εὐεργεσίαις καὶ ξυγγενείαις ἀπεργα-
 σάμενος ποιήσασθαι, Δαρειοῦ δὲ ἑπταπλασίῳ φανλότε-
 ρος ἐγένετο, ὃς οὐκ ἀδελφοῖς πιστεύσας οὐδ' ὑφ' αὐτοῦ
 τραφεῖσι, κοινῶν δὲ μόνον τῆς τοῦ Μήδου τε καὶ εὐ-
 Β
 νούχου χειρώσεως, διένειμέ τε μέρη μείζω ἕκαστα Σικε-
 λίας πάσης ἑπτὰ καὶ πιστοῖς ἐχρήσατο τοῖς κοινῶν καὶ
 οὐκ ἐπιτιθεμένοις οὔτε αὐτῷ οὔτε ἀλλήλοις, ἔδειξέ τε
 παράδειγμα, οἷον χροῆ τὸν νομοθέτην καὶ βασιλέα τὸν
 ἀγαθὸν γίνεσθαι· νόμους γὰρ κατασκευάσας ἔτι καὶ
 νῦν διασέσωκε τὴν Περσῶν ἀρχήν. ἔτι δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς
 τούτοις, οὐκ αὐτοὶ κατοικίσαντες πολλὰς τῶν Ἑλλήνων
 πόλεις ὑπὸ βαρβάρων ἐκβεβλημένας, ἀλλ' οἰκουμένας
 C παραλαβόντες, ὅμως ἑβδομήκοντα ἔτη διεφύλαξαν τὴν
 ἀρχὴν ἀνδρας φίλους ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκάσταις κεκτημέ-
 νοι. Διονύσιος δὲ εἰς μίαν πόλιν ἀθροίσας πᾶσαν Σικε-
 λίαν ὑπὸ σοφίας, πιστεύων οὐδενί, μόγις ἐσώθη· πένης
 γὰρ ἦν ἀνδρῶν φίλων καὶ πιστῶν, οὗ μείζον σημεῖον εἰς
 ἀρετὴν καὶ κακίαν οὐκ ἔστιν οὐδέν, τοῦ ἔρημον ἢ μὴ τοι-
 ούτων ἀνδρῶν εἶναι. ἃ δὴ καὶ Διονυσίῳ ξυνεβουλευόμεν
 ἐγὼ καὶ Δίων, ἐπειδὴ τὰ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῷ ξυνεβε-
 D βήκει οὕτως, ἀνομιλήτῳ μὲν παιδείας, ἀνομιλήτῳ δὲ συν-
 ουσιῶν τῶν προσηκουσῶν γεγονέναι, πρῶτον ἐπὶ ταῦτα
 ὀρμήσαντα φίλους ἄλλους αὐτῷ τῶν οἰκείων ἅμα καὶ
 ἡλικιωτῶν καὶ συμφώνους πρὸς ἀρετὴν κτήσασθαι, μά-
 λιστα δ' αὐτὸν αὐτῷ, τούτου γὰρ αὐτὸν θαυμαστῶς ἐν-

δεῖα γεγονέναι· λέγοντες οὐκ ἑναργῶς οὕτως, οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλές, αἰνιτιτόμενοι δὲ καὶ διαμαχόμενοι τοῖς λόγοις, ὡς οὕτω μὲν πᾶς ἀνὴρ αὐτόν τε καὶ ἐκείνους ὧν ἂν ἡγεμῶν γίγνηται σώσει, μὴ ταύτῃ δὲ τραπόμενος τάναντία πάντα ἀποτελεῖ· πορευθεὶς δὲ ὡς λέγομεν, καὶ ἑαυτὸν Ε
ἐμφρονά τε καὶ σώφρονα ἀπεργασάμενος, εἰ τὰς ἐξηρημωμένας Σικελίας πόλεις κατοικίσειε νόμοις τε ξυνδήσεις καὶ πολιτείαις, ὥστε αὐτῷ τε οἰκείας καὶ ἀλλήλαις εἶναι πρὸς τὰς τῶν βαρβάρων βοηθείας, οὐ διπλασίαν τὴν πατρῴαν ἀρχὴν μόνον ποιήσοι, πολλαπλασίαν δὲ ὄν- 333
τως· ἔτοιμον γὰρ εἶναι τούτων γενομένων πολὺ μᾶλλον δουλώσασθαι Καρχηδονίους τῆς ἐπὶ Γέλωνος αὐτοῖς γενομένης δουλείας, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ νῦν τούναντιον ὁ πατὴρ αὐτοῦ φόρον ἐτάξατο φέρειν τοῖς βαρβάροις. ταῦτα ἦν τὰ λεγόμενα καὶ παρακελευόμενα ὑφ' ἡμῶν τῶν ἐπιβουλευόντων Διονυσίῳ, ὡς πολλαχόθεν ἐχώρουν οἱ τοιοῦτοι λόγοι, οἳ δὴ καὶ κρατήσαντες παρὰ Διονυσίῳ ἐξέβαλον μὲν Δίωνα, ἡμᾶς δ' εἰς φόβον κατέβαλον· ἵνα δ' Β
ἐκπεράνωμεν οὐκ ὀλίγα πράγματα [τὰ] ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἐλθῶν ἐκ Πελοποννήσου καὶ Ἀθηνῶν Δίων ἐργῶ τὸν Διονύσιον ἐνουθέτησεν. ἐπειδὴ δ' οὖν ἠλευθέρωσέ τε καὶ ἀπέδωκεν αὐτοῖς δις τὴν πόλιν, ταῦτόν πρὸς Δίωνα Συρακόσιοι τότε ἔπαθον, ὅπερ καὶ Διονύσιος, ὅτε αὐτόν ἐπεχείρει παιδεύσας καὶ θρέψας βασιλέα τῆς ἀρχῆς ἄξιον οὕτω κοινωνεῖν αὐτῷ τοῦ βίου παντός, ὁ δὲ τοῖς διαβάλλουσι καὶ λέγουσιν, ὡς ἐπιβουλεύων τῇ τυραννίδι C
Δίων πράττει πάντα ὅσα ἐπραττεν ἐν τῷ τότε χρόνῳ, ἵνα ὁ μὲν παιδείᾳ δὴ τὸν νοῦν κηληθεὶς ἀμελοῖ τῆς ἀρχῆς ἐπιτρέψας ἐκείνῳ, ὁ δὲ σφετερίζαιτο καὶ Διονύσιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς ἀρχῆς δόλῳ. ταῦτα τότε ἐνίκησε καὶ τὸ δεύτερον ἐν Συρακοσίοις λεγόμενα, καὶ μάλα ἀτόπῳ τε καὶ αἰσχροῖ νίκη τοῖς τῆς νίκης αἰτίοις. οἷον γὰρ γέγονεν,

ἀκούσθαι χρὴ τοὺς ἐμὲ παρακαλοῦντας πρὸς τὰ νῦν πράγ-
 D ματα. ἦλθον Ἀθηναῖος ἀνὴρ ἐγὼ, ἑταῖρος Δίωνος, σύμ-
 μαχος αὐτῷ πρὸς τὸν τύραννον, ὅπως ἀντὶ πολέμου φι-
 λίαν ποιήσαιο· διαμαχόμενος δὲ τοῖς διαβάλλουσιν ἡτ-
 τήθην. πείθοντος δὲ Διονυσίου τιμαῖς καὶ χρήμασι
 γενέσθαι μετ' αὐτοῦ ἐμὲ μάρτυρά τε καὶ φίλον πρὸς τὴν
 εὐπρέπειαν τῆς ἐκβολῆς τῆς Δίωνος αὐτῷ γίνεσθαι,
 τούτων δὴ τὸ πᾶν διήμαρτεν, ὕστερον δὲ δὴ κατιῶν οἴ-
 E καδε Δίων ἀδελφῶ δύο προσλαμβάνει Ἀθήνηθεν, οὐκ
 ἐκ φιλοσοφίας γεγονότε φίλω, ἀλλ' ἐκ τῆς περιτρεχούσης
 ἑταιρείας ταύτης τῆς τῶν πλείστων φίλων, ἣν ἐκ τοῦ ξε-
 νίξειν τε καὶ μυεῖν καὶ ἐποπτεύειν πραγματεύονται, καὶ
 δὴ καὶ τούτω τῷ ξυγκαταγαρόντε αὐτὸν φίλω ἐκ τούτων
 τε καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὴν ἀάθοδον ὑπηρεσίας ἐγενέσθην
 334 ἑταῖρω· ἐλθόντες δὲ εἰς Σικελίαν, ἐπειδὴ Δίωνα ἤσθοντο
 διαβεβλημένον εἰς τοὺς ἐλευθερωθέντας ὑπ' αὐτοῦ Σι-
 κελιώτας ὡς ἐπιβουλεύοντα γενέσθαι τύραννον, οὐ μόν-
 ον τὸν ἑταῖρον καὶ ξένον προὔδοσαν, ἀλλ' οἷον τοῦ φό-
 νου αὐτόχειρες ἐγένοντο, ὅπλα ἔχοντες ἐν ταῖς χερσὶν
 αὐτοὶ τοῖς φονεῦσι παρεστῶτες ἐπίκουροι. καὶ τὸ μὲν
 αἰσχρὸν καὶ ἀνόσιον οὔτε παρίεμαι ἔγωγε οὔτε τι λέγω·
 πολλοῖς γὰρ καὶ ἄλλοις ὑμνεῖν ταῦτα ἐπιμελὲς καὶ εἰς
 B τὸν ἔπειτα μελήσει χρόνον· τὸ δὲ Ἀθηναίων πέρι λεγόμε-
 νον, ὡς αἰσχύνην οὔτοι περιῆψαν τῇ πόλει, ἐξαιροῦ-
 μαι· φημί γὰρ κάκεῖνον Ἀθηναῖον εἶναι, ὃς οὐ προὔ-
 δωκε τὸν αὐτὸν τοῦτον, ἐξὸν χρήματα καὶ ἄλλας τιμὰς
 πολλὰς λαμβάνειν· οὐ γὰρ διὰ βαναύσου φιλότιτος ἐγε-
 γόνει φίλος, διὰ δὲ ἐλευθέρας παιδείας κοινωνίαν, ἣ
 μόνη χρὴ πιστεύειν τὸν νοῦν κεκτημένου μᾶλλον ἢ ξυγ-
 γενεῖα ψυχῶν καὶ σωμάτων· ὥστε οὐκ ἀξίω ὀνειδούς γε-
 C γόνατον τῇ πόλει τῷ Δίωνα ἀποκτείναντε, ὡς ἔλλογίμω
 πῶποτε ἄνδρε γενομένω.

Ταῦτα εἴρηται πάντα τῆς ξυμβουλῆς ἕνεκα τῶν
 Διωνείων φίλων καὶ ξυγγενῶν· ξυμβουλεύω δὲ δῆτι πρὸς
 τούτοις τὴν αὐτὴν ξυμβουλήν καὶ λόγον τὸν αὐτὸν λέγων
 ἤδη τρίτον τρίτοις ὑμῖν· μὴ δουλοῦσθαι Σικελίαν ὑπ'
 ἀνθρώποις δεσπόταις, μηδὲ ἄλλην πόλιν ὃ γ' ἐμὸς λόγος,
 ἀλλ' ὑπὸ νόμοις· οὔτε γὰρ τοῖς δουλουμένοις οὔτε τοῖς
 δουλωθεῖσιν ἄμεινον, αὐτοῖς καὶ παισὶ παίδων τε ἐκγό- D
 νοις, ἀλλ' ὀλέθριος πάντως ἢ πείρα, σμικρὰ δὲ καὶ ἀνε-
 λεύθερα ψυχῶν ἦθη τὰ τοιαῦτα ἀρπάζειν κέρδη φιλεῖ,
 οὐδὲν τῶν εἰς τὸν ἔπειτα καὶ εἰς τὸν παρόντα καιρὸν
 ἀγαθῶν καὶ δικαίων εἰδότα θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων.
 ταῦτα πρῶτον μὲν Δίωνα ἐγὼ ἐπεχείρησα πείθειν, δεύ-
 τερον δὲ Διουύσιον, τρίτους δὲ ὑμᾶς νῦν· καὶ μοι πεί-
 θεσθε Διὸς τρίτου σωτήρος χάριν, εἶτα εἰς Διουύσιον
 βλέψαντες καὶ Δίωνα, ὧν ὁ μὲν μὴ πειθόμενος ζῆ τὰ νῦν
 οὐ καλῶς, ὁ δὲ πειθόμενος τέθνηκε καλῶς· τὸ γὰρ τῶν E
 καλλίστων ἐφιέμενον αὐτῷ τε καὶ πόλει πάσχειν ὅτι ἂν
 πάσχη πᾶν ὀρθὸν καὶ καλόν. οὔτε γὰρ πέφυκεν ἀθάνα-
 τος ἡμῶν οὐδεὶς, οὔτ' εἴ τῳ ξυμβαίῃ, γένοιτο ἂν εὐδαί-
 μων, ὡς δοκεῖ τοῖς πολλοῖς· κακὸν γὰρ καὶ ἀγαθὸν οὐ-
 δὲν λόγου ἄξιόν ἐστι τοῖς ἀψύχοις, ἀλλ' ἢ μετὰ σώματος 335
 οὔση ψυχῇ τοῦτο ξυμβήσεται ἐκάστη ἢ κεχωρισμένη, πεί-
 θεσθαι δὲ ὄντως ἀεὶ χρὴ τοῖς παλαιοῖς τε καὶ ἱεροῖς λό-
 γοις, οἳ δὴ μηνύουσιν ἡμῖν ἀθάνατον ψυχὴν εἶναι δικα-
 στάς τε ἴσχειν καὶ τίνειν τὰς μεγίστας τιμωρίας, ὅταν τις
 ἀπαλλαχθῇ τοῦ σώματος· διὸ καὶ τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα
 καὶ ἀδικήματα σμικρότερον εἶναι χρὴ νομίζειν κακὸν πά-
 σχειν ἢ δρᾶσαι, ὧν ὁ φιλοχρήματος πένης τε ἀνὴρ τὴν
 ψυχὴν οὔτε ἀκούει, ἔάν τε ἀκούσῃ, καταγελαῶν, ὡς οἴε- B
 ται, πανταχόθεν ἀναιδῶς ἀρπάζει πᾶν ὅ τί περ ἂν οἴηται,
 καθάπερ θηρίον, φαγεῖν ἢ πιεῖν ἢ περὶ τὴν ἀνδραπο-
 δώδη καὶ ἀχάριστον, ἀφροδίσιον λεγομένην οὐκ ὀρθῶς,

ἡδονὴν ποιεῖν αὐτῷ τοῦ μίπλασθαι, τυφλὸς ὢν καὶ
 οὐχ ὄρων, οἷς ξυνέπεται τῶν ἀρπαγμάτων ἀνοσιουργία,
 κακὸν ἡλίκον ἀεὶ μετ' ἀδικήματος ἐκάστου, ἣν ἀναγκαῖον
 τῷ ἀδικήσαντι συνεφέλκειν ἐπὶ τε γῆ στρεφομένῳ καὶ
 C ὑπὸ γῆς νοστήσαντι πορείαν ἄτιμόν τε καὶ ἀθλίαν πάν-
 τως πανταχῆ. Δίωνα δὴ ἐγὼ λέγων ταῦτά τε καὶ ἄλλα
 τοιαῦτα ἐπειθον, καὶ τοῖς ἀποκτείναςιν ἐκεῖνον δικαιο-
 ται' ἂν ὀργιζοίμην ἐγὼ τρόπον τινὰ ὁμοιότατα καὶ Διο-
 νυσίῳ· ἀμφοτέροι γὰρ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄλλους ὡς ἔπος εἴ-
 πεῖν ἅπαντας τὰ μέγιστα ἐβλαψαν ἀνθρώπους, οἱ μὲν τὸν
 βουλόμενον δικαιοσύνη χρῆσθαι διαφθείραντες, ὁ δὲ
 οὐδὲν ἐθέλησας χρῆσασθαι δικαιοσύνη διὰ πάσης τῆς
 D ἀρχῆς, μερίστην δύναμιν ἔχων, ἐν ἣ γενομένη φιλοσοφία
 τε καὶ δύναμις ὄντως ἐν ταύτῳ διὰ πάντων ἀνθρώπων
 Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων λάμψασαν ἱκανῶς δόξαν παρ-
 ἔστησε πᾶσι τὴν ἀληθῆ, ὡς οὐκ ἂν ποτε γένοιτο εὐδαί-
 μων οὔτε πόλις οὔτ' ἀνὴρ οὐδεὶς, ὃς ἂν μὴ μετὰ φρονή-
 σεως ὑπὸ δικαιοσύνη διαγάγη τὸν βίον, ἥτοι ἐν αὐτῷ
 κεκτημένος ἢ ὀσίων ἀνδρῶν ἀρχόντων ἐν ἧθεσι τραφεῖς
 E τε καὶ παιδευθεῖς ἐνδίκως. ταῦτα μὲν Διονύσιος ἐβλαψε·
 τὰ δὲ ἄλλα σμικρὰ ἂν εἴη πρὸς ταῦτά μοι βλάβη· ὁ δὲ
 Δίωνα ἀποκτείνας οὐκ οἶδε ταῦτόν ἐξειργασμένος τούτῳ.
 Δίωνα γὰρ ἐγὼ σαφῶς οἶδα, ὡς οἶόν τε περὶ ἀνθρώπων
 ἀνθρωπον δισχυρίζεσθαι, ὅτι, τὴν ἀρχὴν εἰ κατέσχευ,
 ὡς οὐκ ἂν ποτε ἐπ' ἄλλο γε σχῆμα ἀρχῆς ἐτράπετο ἢ [ἐπι
 336 τὸ] Συρακούσας μὲν πρῶτον τὴν πατρίδα τὴν ἑαυτοῦ,
 ἐπεὶ τὴν δουλείαν αὐτῆς ἀπήλλαξε καὶ φαιδρύνας ἐλευ-
 θερίῳ ἐν σχήματι κατέστησε, τὸ μετὰ τοῦτ' ἂν πάση μη-
 χανῆ ἐκόσμησε νόμοις τοῖς προσήκουσί τε καὶ ἀρίστοις
 τοὺς πολίτας, τό τε ἐφεξῆς τούτοις προὔθυμειτ' ἂν πρᾶ-
 ξαι, πᾶσαν Σικελίαν κατοικίσειν καὶ ἐλευθέραν ἀπὸ τῶν
 βαρβάρων ποιεῖν, τοὺς μὲν ἐκβάλλων, τοὺς δὲ χειρού-

μενος ῥᾶον Ἰέρωνος· τούτων δ' αὖ γενομένων δι' ἀν-
 δρὸς δικαίου τε καὶ ἀνδρείου καὶ σώφρονος καὶ φιλοσό- B
 φου τὴν αὐτὴν ἀρετῆς ἂν πέρι γενέσθαι δόξαν τοῖς πολ-
 λοις, ἤπερ ἂν, εἰ Διονύσιος ἐπείσθη, παρὰ πᾶσιν ἂν ὡς
 ἔπος εἰπεῖν ἀνθρώποις ἀπέσωσε γενομένη. νῦν δὲ ἢ πού-
 τις δαίμων ἢ τις ἀλιτήριος ἐμπεσὼν ἀνομία καὶ ἀθεότητι
 καὶ τὸ μέγιστον τόλμαις ἀμαθίας, ἐξ ἧς πάντα κακὰ πᾶ-
 σιν ἐρριζωταὶ καὶ βλαστάνει καὶ εἰς ὕστερον ἀποτελεῖ C
 καρπὸν τοῖς γεννήσασι πικρότατον, αὕτη πάντα τὸ δεύ-
 τερον ἀνέτρεψέ τε καὶ ἀπώλεσε. νῦν δὲ δὴ εὐφημῶμεν C
 χάριν οἴωνοῦ τὸ τρίτον· ὅμως δὲ μιμεῖσθαι μὲν συμβου-
 λεύω Δίωνα ὑμῖν τοῖς φίλοις τὴν τε τῆς πατρίδος εὐνοι-
 αν καὶ τὴν τῆς τροφῆς σώφρονα δίαιταν ἐπὶ λῶον, ὡς δὲ
 ὀρνίθων τὰς ἐκείνου βουλήσεις πειραῶσθαι ἀποτελεῖν· αἱ
 δὲ ἦσαν, ἀκηκόατε παρ' ἐμοῦ σαφῶς· τὸν δὲ μὴ δυνά-
 μενον ὑμῶν Δωριστὶ ζῆν κατὰ τὰ πάτρια, διώκοντα δὲ
 τὸν τε τῶν Δίωνος σφαγέων καὶ τὸν Σικελικὸν βίον, D
 μήτε παρακαλεῖν μήτε οἴεσθαι πιστὸν ἂν τι καὶ ὑγιὲς
 προῦξαι ποτε· τοὺς δὲ ἄλλους παρακαλεῖν ἐπὶ πάσης Σι-
 κελίας κατοικισμὸν τε καὶ ἰσονομίαν ἔκ τε αὐτῆς Σικελίας
 καὶ ἐκ Πελοποννήσου ξυμπάσης, φοβεῖσθαι δὲ μηδὲ Ἀθή-
 νας· εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ πάντων ἀνθρώπων διαφέροντες
 πρὸς ἀρετὴν ξενοφόνων τε ἀνδρῶν μισοῦντες τόλμας. εἰ
 δ' οὖν ταῦτα μὲν ὕστερα γένοιτ' ἂν, κατεπείγουσι δὲ
 ὑμᾶς αἱ τῶν στάσεων πολλαὶ καὶ παντοδαπαὶ φυόμεναι E
 ἐκάστης ἡμέρας διαφοραί, εἰδέναι μὲν πού χρη' πάντα
 τινὰ ἄνδρα, ᾧ καὶ βραχὺ δόξης ὀρθῆς μετέδωκε θεία τις
 τύχη, ὡς οὐκ ἔστι παῦλα κακῶν τοῖς στασιάσασι, πρὶν
 ἂν οἱ κρατήσαντες μάχαις καὶ ἐκβολαῖς ἀνθρώπων καὶ
 σφαγαῖς μνησικακοῦντες καὶ ἐπὶ τιμωρίας παύσωνται
 τρεπόμενοι τῶν ἐχθρῶν, ἐγκρατεῖς δὲ ὄντες αὐτῶν, θεί- 337
 μενοι νόμους κοινούς μηδὲν μᾶλλον πρὸς ἡδονὴν αὐτοῖς

- ἢ τοῖς ἡττηθεῖσι κειμένους, ἀναγκάσωσιν αὐτοὺς χοῆ-
σθαι τοῖς νόμοις διτταῖς οὔσαις ἀνάγκαις, αἰδοῖ καὶ φόβῳ,
φόβῳ μὲν διὰ τὸ κρείττους αὐτῶν εἶναι δεικνύντες τὴν
βίαν, αἰδοῖ δὲ αὖ διὰ τὸ κρείττους φαίνεσθαι περὶ τε τὰς
ἡδονὰς καὶ τοῖς νόμοις μᾶλλον ἐθέλοντές τε καὶ δυνάμε-
νοι δουλεύειν. ἄλλως δὲ οὐκ ἔστιν ὡς ἂν ποτε κακῶν
- Β** λήξαι πόλις ἐν αὐτῇ στασιάσασα, ἀλλὰ στάσεις καὶ ἔχθραι
καὶ μίση καὶ ἀπιστίαι ταῖς οὕτω διατεθείσαις πόλεσιν
αὐταῖς πρὸς αὐτάς ἀεὶ γίνεσθαι φιλεῖ. τοὺς δὴ κρατή-
σαντας ἀεὶ χοῆ, ὅταν περ ἐπιθυμήσωσι σωτηρίας, αὐτοὺς
ἐν αὐτοῖς ἄνδρας προκρίναι τῶν ἄλλων, οὓς ἂν πυνθά-
νωνται ἀρίστους ὄντας, πρῶτον μὲν γέροντας, καὶ παῖ-
δας καὶ γυναῖκας κεκτημένους οἶκοι καὶ προγόνους αὐ-
τῶν ὅτι μάλιστα πολλοὺς τε καὶ ὀνομαστοὺς καὶ κτῆσιν
- Γ** κεκτημένους πάντας ἱκανήν· ἀριθμὸν δὲ εἶναι μυριά-
δω πόλει πεντήκοντα ἱκανοὶ τοιοῦτοι. τούτους δὲ δεῖ-
σεσι καὶ τιμαῖς ὅτι μεγίσταις οἰκοθεν μεταπέμπεσθαι,
μεταπεμψαμένους δὲ ὁμόσαντας δεῖσθαι καὶ κελεύειν
θεῖναι νόμους, μήτε νικήσασι μήτε νικηθεῖσι νέμειν
πλέον, τὸ δὲ ἴσον καὶ κοινὸν πάσῃ τῇ πόλει. τεθέντων δὲ
τῶν νόμων ἐν τούτῳ δὴ τὰ πάντα ἔστιν. ἂν μὲν γὰρ οἱ
νευικηκότες ἡττους αὐτοὺς τῶν νόμων μᾶλλον τῶν νευι-
- Δ** κημένων παρέχωνται, πάντ' ἔσται σωτηρίας τε καὶ εὐδαι-
μονίας μεστὰ καὶ πάντων κακῶν ἀποφυγὴ· εἰ δὲ μή, μήτ'
ἐμὲ μήτ' ἄλλον κοινωνὸν παρακαλεῖν ἐπὶ τὸν μὴ πειθό-
μενον τοῖς νῦν ἐπεσταλμένοις. ταῦτα γὰρ ἔστιν ἀδελφὰ
ᾧν τε Δίῳ ᾧν τ' ἐγὼ ἐπεχειρήσαμεν Συρακούσαις εὖ
φρονουῦντες συμπροᾶξαι, δεύτερα μὲν· πρῶτα δ' ἦν ἂ τὸ
πρῶτον ἐπεχειρήθη μετ' αὐτοῦ Διονυσίου πραχθῆναι
πᾶσι κοινὰ ἀγαθὰ, τύχη δὲ τις ἀνθρώπων κρείττων διε-
- Ε** φόρησε· τὰ δὲ νῦν ὑμεῖς πειρᾶσθε εὐτυχέστερον αὐτὰ
ἀγαθῇ προᾶξαι μοίρα καὶ θεία τινὶ τύχῃ.

Συμβουλὴ μὲν δὴ καὶ ἐπιστολὴ εἰρήσθω καὶ ἡ παρὰ
 Διονύσιον ἐμὴ προτέρα ἄφιξις· ἡ δὲ δὴ ὑστέρᾳ πορεία
 τε καὶ πλοῦς ὡς εἰκότως τε ἅμα καὶ ἐμμελῶς γέγονεν, ᾧ
 μέλει ἀκούειν ἔξεστι τὸ μετὰ τοῦτο. ὁ μὲν γὰρ δὴ πρῶτος
 χρόνος τῆς ἐν Σικελίᾳ διατριβῆς μοι διεπεράνθη, καθά- 338
 περ εἶπον, πρὶν συμβουλευεῖν τοῖς οἰκείοις καὶ ἐταίροις
 τοῖς περὶ Δίωνα· τὸ μετ' ἐκεῖνα δ' οὖν ἔπεισα ὅπῃ δὴ
 ποτ' ἐδυνάμην Διονύσιον ἀφείναι με, εἰρήνης δὲ γενο-
 μένης, ἣν γὰρ τότε πόλεμος ἐν Σικελίᾳ, ξυνωμολογήσα-
 μεν ἀμφοτέρω. Διονύσιος μὲν ἔφη μεταπέμψασθαι Δίωνα
 καὶ ἐμὲ πάλιν, καταστησάμενος τὰ περὶ τὴν ἀρχὴν ἀσφα-
 λέστερον ἑαυτῷ, Δίωνα δὲ ἠξίου διανοεῖσθαι μὴ φυγὴν
 αὐτῷ γεγονέναι τότε, μετάστασιν δέ· ἐγὼ δ' ἠξίειν ὡμο- B
 λόγησα ἐπὶ τούτοις τοῖς λόγοις, γενομένης δὲ εἰρήνης
 μετεπέμπετ' ἐμέ, Δίωνα δὲ ἐπισχεῖν ἔτι ἐνιαυτὸν ἐδεῖτο,
 ἐμὲ δὲ ἠκεῖν ἐκ παντὸς τρόπου ἠξίου. Δίω μὲν οὖν ἐκέ-
 λευέ τέ με πλεῖν καὶ ἐδεῖτο· καὶ γὰρ δὴ λόγος ἐχώρει πο-
 λὺς ἐκ Σικελίας, ὡς Διονύσιος θαυμαστῶς φιλοσοφίας
 ἐν ἐπιθυμίᾳ πάλιν εἶη γεγονῶς τὰ νῦν· ὅθεν ὁ Δίω
 συντεταμένως ἐδεῖτο ἡμῶν τῇ μεταπέμψει μὴ ἀπειθεῖν,
 ἐγὼ δὲ ἤδη μὲν που κατὰ τὴν φιλοσοφίαν τοῖς νέοις πολ- C
 λά τοιαῦτα γιγνόμενα, ὅμως δ' οὖν ἀσφαλέστερόν μοι
 ἔδοξε χαίρειν τότε γε πολλὰ καὶ Δίωνα καὶ Διονύσιον
 εἶναι, καὶ ἀπηχθόμην ἀμφοῖν ἀποκρινάμενος, ὅτι γέρων τε
 εἶην καὶ κατὰ τὰς ὁμολογίας οὐδὲν γίγνοιτο τῶν τὰ νῦν
 πρακτομένων. ἔοικε δὴ τὸ μετὰ τοῦτο Ἀρχύτης τε παρὰ
 Διονύσιον ἀφικέσθαι· ἐγὼ γὰρ πρὶν ἀπιέναι ξενίαν καὶ
 φιλίαν Ἀρχύτῃ καὶ τοῖς ἐν Τάραντι καὶ Διονυσίῳ ποιή-
 σας ἀπέπλεον· ἄλλοι τε τινες ἐν Συρακούσαις ἦσαν Δίω- D
 νός τε ἄττα διακηκοότες καὶ τούτων τινὲς ἄλλοι, παρα-
 κουσμμάτων τινῶν ἔμμεστοι τῶν κατὰ φιλοσοφίαν· οἱ
 δοκοῦσί μοι Διονυσίῳ πειρᾶσθαι διαλέγεσθαι τῶν περὶ

τὰ τοιαῦτα, ὡς Διονυσίου πάντα διακηκοότος ὅσα διενουούμην ἐγώ. ὁ δὲ οὔτε ἄλλως ἐστὶν ἀφυῆς πρὸς τὴν τοῦ μανθάνειν δύναμιν φιλότιμός τε θαυμαστικῶς· ἤρεσκέ τε οὖν ἴσως αὐτῷ τὰ λεγόμενα ἠσχύνητό τε φανερός γιγνώμενος οὐδὲν ἀκηκοὼς ὅτ' ἐπεδήμουν ἐγώ, ὅθεν ἅμα μὲν εἰς ἐπιθυμίαν ἦει τοῦ διακοῦσαι ἐναργέστερον, ἅμα δ' ἢ φιλοτιμία κατήπειγεν αὐτόν. δι' ἃ δὲ οὐκ ἤκουσεν ἐν τῇ πρόσθεν ἐπιδημίᾳ, διεξήλθομεν ἐν τοῖς ἄνω ρηθεῖσι νῦν δὴ λόγοις. ἐπειδὴ οὖν οἴκαδέ τε ἐσώθην καὶ καλοῦντος τὸ δεύτερον ἀπηρνήθην, καθάπερ εἶπον νῦν δὴ, δοκεῖ μοι Διονύσιος παντάπασι φιλοτιμηθῆναι, μὴ ποτέ τισι δόξαιμι καταφρονῶν αὐτοῦ, τῆς φύσεώς τε καὶ ἕξεως

339 ἅμα καὶ τῆς διαίτης ἔμπειρος γεγυώς, οὐκέτ' ἐθέλειν δυσχεραίνων παρ' αὐτὸν ἀφικνεῖσθαι. δίκαιος δὴ λέγειν εἰμὶ τάληθές καὶ ὑπομένειν, εἴ τις ἄρα τὰ γεγυότα ἀκούσας καταφρονήσει τῆς ἐμῆς φιλοσοφίας, τὸν τύραννον δὲ ἠγγίσεται νοῦν ἔχειν. ἔπεμψε μὲν γὰρ δὴ Διονύσιος τρίτου ἐπ' ἐμὲ τριήρη ὄαστῶνης ἕνεκα τῆς πορείας, ἔπεμψε δὲ Ἀρχίδημον, ὃν ἠγγεῖτό με τῶν ἐν Σικελίᾳ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, τῶν Ἀρχύτη ξυγγεγονότων ἕνα, καὶ ἄλλους γνωρίμους τῶν ἐν Σικελίᾳ· οὗτοι δὲ ἡμῖν ἠγγελλον πάντες τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς θαυμαστὸν ὅσον Διονύσιος ἐπιδεδωκὼς εἶη πρὸς φιλοσοφίαν. ἔπεμψε δὲ ἐπιστολὴν πᾶν μακρὰν, εἰδὼς ὡς πρὸς Δίωνα διεκείμεν καὶ τὴν αὐτὸν Δίωνος προθυμίαν τοῦ ἐμὲ πλεῖν καὶ εἰς Συρακούσας ἐλθεῖν· πρὸς γὰρ δὴ πάντα ταῦτα ἦν παρεσκευασμένη τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἢ ἐπιστολή, τῇδὲ πη φράζουσα· Διονύσιος Πλάτωνι. τὰ νόμιμα ἐπὶ τούτοις εἰπὼν οὐδὲν τὸ μετὰ τοῦτο εἶπε πρότερον, ἢ ὡς, ἂν εἰς Σικελίαν πεισθεῖς ὑφ' ἡμῶν ἔλθῃς τὰ νῦν, πρῶτον μὲν σοι τὰ περὶ Δίωνα ὑπάρξει ταύτη γιγνώμενα ὅπηπερ ἂν αὐτὸς ἐθέλῃς, θελήσεις δὲ οἶδ' ὅτι τὰ μέτρια, καὶ ἐγὼ συγχωρήσομαι· εἰ

δὲ μή, οὐδέν σοι τῶν περὶ Δίωνα ἔξει πραγμάτων οὔτε
 περὶ τὰλλα οὔτε περὶ αὐτὸν κατὰ νοῦν γιγνόμενον. ταῦθ'
 οὕτως εἶπε, τὰλλα δὲ μακρὰ ἂν εἴη καὶ ἄνευ κάρου λέ-
 γόμενα. ἐπιστολαὶ δὲ ἄλλαι ἐφοίτων παρὰ τε Ἀρχύτου D
 καὶ τῶν ἐν Τάραντι, τὴν τε φιλοσοφίαν ἐγκωμιάζουσαι
 τὴν Διονυσίου, καὶ ὅτι, ἂν μὴ ἀφίκωμαι νῦν, τὴν πρὸς
 Διονύσιον αὐτοῖς γενομένην φιλίαν δι' ἐμοῦ οὐ σμικρὰν
 οὔσαν πρὸς τὰ πολιτικά παντάπασι διαβαλοίην. ταύτης
 δὴ τοιαύτης γενομένης ἐν τῷ τότε χρόνῳ τῆς μεταπέμ-
 ψεως, τῶν μὲν ἐκ Σικελίας τε καὶ Ἰταλίας ἐλκόντων,
 τῶν δὲ Ἀθήνηθεν ἀτεχνῶς μετὰ δεήσεως οἷον ἐξωθού-
 των με, καὶ πάλιν ὁ λόγος ἦκεν ὁ αὐτός, τὸ μὴ δεῖν προ- E
 δοῦναι Δίωνα μηδὲ τοὺς ἐν Τάραντι ξένους τε καὶ ἐταί-
 ρους· αὐτῷ δέ μοι ὑπῆν, ὡς οὐδὲν θαυμαστὸν νέον ἄν-
 θρωπον παρακούοντα ἀξίων λόγου πραγμάτων, εὐμαθῆ,
 πρὸς ἔρωτα ἐλθεῖν τοῦ βελτίστου βίου· δεῖν οὖν αὐτὸ
 ἐξελέγξαι σαφῶς, ὅποτερός ποτὲ ἄρα σχοίη, καὶ τοῦτ'
 αὐτὸ μηδαμῆ προδοῦναι μηδ' ἐμὲ τὸν αἴτιον γενέσθαι
 τηλικούτου ἀληθῶς ὄνειδους, εἶπερ ὄντως εἴη τῶ ταῦτα 340
 λελεγεμένα. πορεύομαι δὴ τῷ λογισμῷ τούτῳ κατακαλυ-
 ψάμενος, πολλὰ δεδιὼς μαντευόμενός τε οὐ πάνυ καλῶς,
 ὡς ἔοικεν· ἐλθὼν δ' οὖν τὸ τρίτον τῷ σωτήρι τοῦτό γε
 οὖν ἔπραξα ὄντως· ἐσώθην γάρ τοι πάλιν εὐτυχῶς, καὶ
 τούτων γε μετὰ θεὸν Διονυσίῳ χάριν εἰδέναί χρεών, ὅτι
 πολλῶν βουλευθέντων ἀπολέσαι με διεκώλυσε καὶ ἔδωκέ
 τι μέρος αἰδοῖ τῶν περὶ ἐμὲ πραγμάτων. ἐπειδὴ δὲ ἀφι-
 κόμην, ᾧμην τούτου πρῶτον ἔλεγχον δεῖν λαβεῖν, πότε- B
 ρον ὄντως εἴη Διονύσιος ἐξημμένος ὑπὸ φιλοσοφίας
 ὥσπερ πυρός, ἢ μάτην ὁ πολὺς οὗτος ἐλθοι λόγος Ἀθή-
 ναζε. ἔστι δὴ τις τρόπος τοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα πείραν λαμ-
 βάνειν οὐκ ἀγεννῆς ἀλλ' ὄντως τυράννοις πρέπων, ἄλλως
 τε καὶ τοῖς τῶν παρακουσμάτων μεστοῖς, ὃ δὴ καὶ γὰρ Διο-

- νύσιον εὐθύς ἐλθὼν ἡσθόμην καὶ μάλα πεπονθότα. δει-
 κνύναι δὴ δεῖ τοῖς τοιούτοις, ὅ τι ἔστι πᾶν τὸ πρᾶγμα
C οἷόν τε καὶ δι' ὅσων πραγμάτων καὶ ὅσον πόνον ἔχει· ὁ
 γὰρ ἀκούσας, ἂν μὲν ὄντως ἢ φιλόσοφος οἰκειός τε καὶ
 ἄξιος τοῦ πράγματος θεῖος ᾖ, ὁδὸν τε ἡγεῖται θαυμα-
 στήν ἀκηκοέναι ξυντατέον τε εἶναι νῦν καὶ οὐ βιωτὸν ἄλ-
 λως ποιοῦντι· μετὰ τοῦτο δὴ ξυντείννας αὐτὸν τε καὶ τὸν
 ἡγούμενον τὴν ὁδὸν οὐκ ἀνίησι πρὶν ἂν ἢ τέλος ἐπιθῆ
 πᾶσιν ἢ λάβῃ δύναμιν, ὥστε αὐτὸς αὐτὸν χωρὶς τοῦ δεί-
 ξαντος μὴ ἀδύνατος εἶναι ποδηγεῖν. ταύτη καὶ κατὰ
D ταῦτα διανοηθεὶς ὁ τοιοῦτος ζῆ, πράττων μὲν ἐν αἷς τισὶν
 ἂν ἢ πράξεισι, παρὰ πάντα δὲ ἀεὶ φιλοσοφίας ἐχόμενος καὶ
 τροφῆς τῆς καθ' ἡμέραν ἥτις ἂν αὐτὸν μάλιστα εὐμαθῆ
 τε καὶ μνήμονα καὶ λογίζεσθαι δυνατὸν ἐν αὐτῷ νήφοντα
 ἀπεργάζηται· τὴν δὲ ἐναντίαν ταύτη μισῶν διατελεῖ. οἱ
 δὲ ὄντως μὲν μὴ φιλόσοφοι, δόξαις δ' ἐπικεχωσμένοι,
 καθάπερ οἱ τὰ σώματα ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐπικεκαυμένοι,
 ἰδόντες τε ὅσα μαθήματά ἐστι καὶ ὁ πόνος ἡλικος καὶ
E δίαιτα ἢ καθ' ἡμέραν ὡς πρέπουσα ἢ κοσμία τῷ πράγ-
 ματι, χαλεπὸν ἡγησάμενοι καὶ ἀδύνατον αὐτοῖς οὔτε δὴ
341 ἐπιτηδεύειν δυνατοὶ γίνονται, ἔνιοι δὲ αὐτῶν πείθου-
 σιν αὐτούς, ὡς ἱκανῶς ἀκηκοότες εἰς τὸ ὄλον καὶ οὐδὲν
 ἔτι δέονται τινῶν πραγμάτων. ἢ μὲν δὴ πείρα αὕτη γί-
 γνεται ἢ σαφῆς τε καὶ ἀσφαλεστάτη πρὸς τοὺς τρυφῶν-
 τὰς τε καὶ ἀδυνάτους διαπονεῖν, ὡς μηδέποτε βαλεῖν ἐν
 αἰτία τὸν δεικνύντα ἀλλ' αὐτὸν αὐτόν, μὴ δυνάμενον
 πάντα τὰ πρόσφορα ἐπιτηδεύειν τῷ πράγματι. οὕτω δὴ
B οὔτ' ἐγὼ διεξῆλθον οὔτε Διονύσιος ἐδεῖτο· πολλὰ γὰρ
 αὐτὸς καὶ τὰ μέγιστα εἰδέναι τε καὶ ἱκανῶς ἔχειν προσε-
 ποιεῖτο διὰ τὰς ὑπὸ τῶν ἄλλων παρακοάς· ὕστερον δὲ
 καὶ ἀκούω γεγραφέναι αὐτὸν περὶ ὧν τότε ἤκουσε, συν-

θέντα ὡς αὐτοῦ τέχνην, οὐδὲν τῶν αὐτῶν ὧν ἀκούοι-
οἶδα δὲ οὐδὲν τούτων. ἄλλους μὲν τινὰς οἶδα γεγραφό-
τας περὶ τῶν αὐτῶν τούτων, οἵτινες δέ, οὐδ' αὐτοὶ αὐ-
τούς· τοσόνδε γε μὴν περὶ πάντων ἔχω φράζειν τῶν γε-
γραφότων καὶ γραφόντων, ὅσοι φασὶν εἰδέναι περὶ ὧν C
ἐγὼ σπουδάζω, εἴτ' ἐμοῦ ἀκηκοότες εἴτ' ἄλλων εἴθ' ὡς
εὐρόντες αὐτοί, τούτους οὐκ ἔστι κατὰ γετὴν ἐμὴν δόξαν
περὶ τοῦ πράγματος ἐπαῖειν οὐδέν. οὐκ οὖν ἐμὸν γε περὶ
αὐτῶν ἔστι σύγγραμμα οὐδὲ μήποτε γένηται· ῥητὸν γὰρ
οὐδαμῶς ἔστιν ὡς ἄλλα μαθήματα, ἀλλ' ἐκ πολλῆς συν-
ουσίας γιγνομένης περὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ τοῦ συζῆν
ἐξαίφνης οἷον ἀπὸ πυρὸς πηδῆσαντος ἐξαφθὲν φῶς ἐν D
τῇ ψυχῇ γενόμενον αὐτὸ ἐάντὸ ἤδη τρέφει. καίτοι το-
σόνδε γε οἶδα, ὅτι γραφέντα ἢ λεχθέντα ὑπ' ἐμοῦ βέλτιστ'
ἂν λεχθείη· καὶ μὴν ὅτι γεγραμμένα κακῶς οὐχ ἤκιστ'
ἂν ἐμὲ λυποῖ· εἰ δέ μοι ἐφαίνετο γραπτέα θ' ἱκανῶς εἶναι
πρὸς τοὺς πολλοὺς καὶ ῥητά, τί τούτου κάλλιον ἐπέπρακτ'
ἂν ἡμῖν ἐν τῷ βίῳ, ἢ τοῖς τε ἀνθρώποισι μέγα ὄφελος
γράψαι καὶ τὴν φύσιν εἰς φῶς πᾶσι προαγαγεῖν; ἀλλ'
οὔτε ἀνθρώποις ἠγοῦμαι τὴν ἐπιχείρησιν περὶ αὐτῶν E
λεγομένην ἀγαθόν, εἰ μὴ τισιν ὀλίγοις; ὅπόσοι δυνατοὶ
ἀνευρεῖν αὐτοὶ διὰ σμικρᾶς ἐνδείξεως· τῶν τε δὴ ἄλλων
τοὺς μὲν καταφρονησεως οὐκ ὀρθῶς ἐμπλήσειεν ἂν οὐ-
δαμῆ ἐμμελοῦς, τοὺς δὲ ὑψηλῆς καὶ χαύνης ἐλπίδος, ὡς
σέμν' ἄττα μεμαθηκότας. ἔτι δὲ μακρότερα περὶ αὐτῶν 342
ἐν νῶ μοι γέγονεν εἰπεῖν. τάχα γὰρ ἂν περὶ ὧν λέγω σα-
φέστερον ἂν εἴη τι λεχθέντων αὐτῶν· ἔστι γὰρ τις λόγος
ἀληθῆς ἐναντίος τῷ τολμήσαντι γράφειν τῶν τοιούτων
καὶ ὀτιοῦν, πολλάκις μὲν ὑπ' ἐμοῦ καὶ πρόσθεν ῥηθεῖς,
ἔοικε δ' οὖν εἶναι καὶ νῦν λεκτέος.

Ἔστι τῶν ὄντων ἐκάστῳ, δι' ὧν τὴν ἐπιστήμην ἀνάγκη
παραγίγνεσθαι, τρία· τέταρτον δ' αὐτῆ· πέμπτον δ'

- B** αὐτὸ τιθέναι δεῖ ὃ δὴ γνωστόν τε καὶ ἀληθές ἐστιν· ὦν
 ἔν μὲν ὄνομα, δεύτερον δὲ λόγος, τὸ δὲ τρίτον εἶδωλον,
 τέταρτον δὲ ἐπιστήμη. περὶ ἔν οὖν λαβὲ βουλόμενος μα-
 θεῖν τὸ νῦν λεγόμενον, καὶ πάντων οὕτω πέρι νόησον.
 κύκλος ἐστὶ τι λεγόμενον, ᾧ τοῦτ' αὐτὸ ἐστὶν ὄνομα, ὃ
 νῦν ἐφθέγεμεθα· λόγος δ' αὐτοῦ τὸ δεύτερον, ἐξ ὀνομά-
 των καὶ ρημάτων συγκείμενος· τὸ γὰρ ἐκ τῶν ἐσχάτων
 ἐπὶ τὸ μέσον ἴσον ἀπέχον πάντη, λόγος ἂν εἴη ἐκείνου
 ᾧπερ στρογγύλον καὶ περιφερὲς ὄνομα καὶ κύκλος.
- C** τὸν δὲ τὸ ζωγραφούμενόν τε καὶ ἐξαλειφόμενον καὶ τορ-
 νευόμενον καὶ ἀπολλύμενον· ὦν αὐτὸς ὁ κύκλος, ὃν πέρι
 πάντ' ἐστὶ ταῦτα, οὐδὲν πάσχει τούτων ὡς ἕτερον ὄν.
 τέταρτον δὲ ἐπιστήμη καὶ νοῦς ἀληθῆς τε δόξα περὶ ταῦτ'
 ἐστίν· ὡς δὲ ἔν τοῦτο αὖ πᾶν θετέον, οὐκ ἐν φωναῖς
 οὐδ' ἐν σώματων σχήμασιν ἀλλ' ἐν ψυχαῖς ἐνόν, ᾧ δῆλον
 ἕτερόν τε ὃν αὐτοῦ τοῦ κύκλου τῆς φύσεως τῶν τε ἐμ-
- D** προσθεὶν λεχθέντων τριῶν· τούτων δὲ ἐγγύτατα μὲν ξυγ-
 γενεΐα καὶ ὁμοιότητι τοῦ πέμπτου νοῦς πεπλησίακε, τὰ λ-
 λα δὲ πλέον ἀπέχει. ταῦτὸν δὴ περὶ τε εὐθέος ἅμα καὶ
 περιφεροῦς σχήματος καὶ χροᾶς, περὶ τε ἀγαθοῦ καὶ κα-
 λοῦ καὶ δικαίου, καὶ περὶ σώματος ἅπαντος σκευαστοῦ τε
 καὶ κατὰ φύσιν γεγονότος, πυρὸς ὕδατός τε καὶ τῶν τοι-
 ούτων πάντων, καὶ ζώου ξύμπαντος πέρι καὶ ἐν ψυχαῖς
 ἦθους, καὶ περὶ ποιήματα καὶ παθήματα ξύμπαντα· οὐ
- E** γὰρ ἂν τούτων μὴ τις τὰ τέτταρα λάβῃ ἀμῶς γέ πως, οὐ-
 ποτε τελέως ἐπιστήμης τοῦ πέμπτου μέτοχος ἐσται. πρὸς
 γὰρ τούτοις ταῦτα οὐχ ἤττον ἐπιχειρεῖ τὸ ποῖόν τι περὶ
 ἕκαστον δηλοῦν ἢ τὸ ὃν ἕκαστου διὰ τὸ τῶν λόγων ἀσθε-
- 343** νές· ὦν ἔνεκα νοῦν ἔχων οὐδεὶς τολμήσει ποτὲ εἰς αὐτὸ
 τιθέναι τὰ νενοημένα ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ταῦτα εἰς ἀμετακί-
 νητον, ὃ δὴ πάσχει τὰ γεγραμμένα τύποις, τοῦτο δὲ πάλ-
 λιν αὖ τὸ νῦν λεγόμενον δεῖ μαθεῖν. κύκλος ἕκαστος τῶν

ἐν ταῖς πράξεσι γραφομένων ἢ καὶ τορνευθέντων μεστὸς
 τοῦ ἐναντίου ἐστὶ τῷ πέμπτῳ· τοῦ γὰρ εὐθέος ἐφάπτε-
 ται πάντη· αὐτὸς δέ, φαμέν, ὁ κύκλος οὔτε τι σμικρότε-
 ρου οὔτε μεῖζον τῆς ἐναντίας ἔχει ἐν αὐτῷ φύσεως. ὄνομά
 τε αὐτῶν φαμέν οὐδὲν οὐδενὶ βέβαιον εἶναι, κωλύειν δ' B
 οὐδὲν τὰ νῦν στρογγύλα καλούμενα εὐθέα κεκλήσθαι τὰ
 τε εὐθέα δὴ στρογγύλα, καὶ οὐδὲν ἧττον βεβαίως ἕξιεν
 τοῖς μεταθεμένοις καὶ ἐναντίως καλοῦσι. καὶ μὴν περὶ
 λόγου γε ὁ αὐτὸς λόγος, εἴπερ ἕξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων
 σύγκειται, μηδὲν ἰκανῶς βεβαίως εἶναι βέβαιον· μυρίος
 δὲ λόγος αὐτῷ περὶ ἐκάστου τῶν τεττάρων, ὡς ἀσαφές, τὸ
 δὲ μέγιστον, ὅπερ εἶπομεν ὀλίγον ἔμπροσθεν, ὅτι δυοῖν
 ὄντοι, τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ ποιοῦ τινός, οὐ τὸ ποιόν τι,
 τὸ δὲ τί ζητούσης εἰδέναι τῆς ψυχῆς, τὸ μὴ ζητούμενον C
 ἕκαστον τῶν τεττάρων πρότερον τῇ ψυχῇ λόγῳ τε καὶ
 κατ' ἔργα, αἰσθήσεσιν εὐέλεγκτον τὸ τε λεγόμενον καὶ
 δεικνύμενον ἀεὶ παρεχόμενον ἕκαστον, ἀπορίας τε καὶ
 ἀσαφείας ἐμπύπλησι πάσης ὡς ἔπος εἶπεῖν πάντ' ἄνδρα.
 ἐν οἷσι μὲν οὖν μηδ' εἰθισμένοι τὸ ἀληθές ζητεῖν ἐσμὲν
 ὑπὸ πονηρᾶς τροφῆς, ἕξαρκεῖ δὲ τὸ προταθὲν τῶν εἰδώ-
 λων, οὐ καταγέλαστοι γιγνώμεθα ὑπ' ἀλλήλων, οἱ ἐρω-
 τώμενοι ὑπὸ τῶν ἐρωτῶντων, δυναμένων δὲ τὰ τέτταρα D
 διαρρίπτειν τε καὶ ἐλέγχειν· ἐν οἷς δ' ἂν τὸ πέμπτον ἀπο-
 κρίνασθαι καὶ δηλοῦν ἀναγκάζωμεν, ὁ βουλόμενος τῶν
 δυναμένων ἀνατρέπειν κρατεῖ, καὶ ποιεῖ τὸν ἐξηγούμε-
 νον ἐν λόγοις ἢ γράμμασιν ἢ ἀποκρίσεσι τοῖς πολλοῖς
 τῶν ἀκούοντων δοκεῖν μηδὲν γινώσκειν ὧν ἂν ἐπιχειρῇ
 γράφειν ἢ λέγειν, ἀγνοούντων ἐνίοτε, ὡς οὐχ ἡ ψυχὴ τοῦ
 γράψαντος ἢ λέξαντος ἐλέγχεται, ἀλλ' ἡ τῶν τεττάρων
 φύσις ἐκάστου, πεφυκυῖα φανύως. ἡ δὲ διὰ πάντων αὐ- E
 τῶν διαγωγῆ, ἄνω καὶ κάτω μεταβαίνουσα ἐφ' ἕκαστον,
 μόγις ἐπιστήμην ἐνέτεκεν εὐπεφυκότος εὐπεφυκότη· κα-

κῶς δὲ ἂν φνῆ, ὡς ἡ τῶν πολλῶν ἕξις τῆς ψυχῆς εἰς τε τὸ μαθεῖν εἰς τε τὰ λεγόμενα ἤθη πέφυκε, τὰ δὲ διέ-
 344 φθαρται, οὐδ' ἂν ὁ Λυγκεὺς ἰδεῖν ποιήσεις τοὺς τοιού-
 τους. ἐνὶ δὲ λόγῳ, τὸν μὴ ξυγγενῆ τοῦ πράγματος οὔτ' ἂν εὐμάθεια ποιήσῃε ποτε οὔτε μνήμη· τὴν ἀρχὴν γὰρ ἐν ἀλλοτρίαις ἕξεσιν οὐκ ἐγγίγνεται· ὥστε ὁπόσοι τῶν δικαίων τε καὶ τῶν ἄλλων ὅσα καλὰ μὴ προσφνεῖς εἰσὶ καὶ ξυγγενεῖς, ἄλλοι δὲ ἄλλων εὐμαθεῖς ἅμα καὶ μνήμονες, οὐδ' ὅσοι ξυγγενεῖς, δυσμαθεῖς δὲ καὶ ἀμνήμονες, οὐδένες τούτων μήποτε μάθωσιν ἀλήθειαν ἀρετῆς εἰς
 B τὸ δυνατὸν οὐδὲ κακίας. ἅμα γὰρ αὐτὰ ἀνάγκη μανθάνειν, καὶ τὸ ψεῦδος ἅμα καὶ ἀληθὲς τῆς ὅλης οὐσίας, μετὰ τριβῆς πάσης καὶ χρόνου πολλοῦ, ὅπερ ἐν ἀρχαῖς εἶπον· μόγις δὲ τριβόμενα πρὸς ἀλληλα αὐτῶν ἕκαστα, ὀνόματα καὶ λόγοι ὅψεις τε καὶ αἰσθήσεις, ἐν εὐμενέσιν ἐλέγχοις ἐλεγχόμενα καὶ ἄνευ φθόνων ἐρωτήσεσι καὶ ἀποκρίσεσι χρωμένων, ἐξέλαμψε φρόνησις περὶ ἕκαστου καὶ νοῦς, συντείνων ὅ τι μάλιστ' εἰς δύναμιν ἀνθρωπί-
 C νην· διὸ δὴ πᾶς ἀνὴρ σπουδαῖος τῶν ὄντων σπουδαίων πέρι πολλοῦ δεῖ, μὴ γράψας ποτὲ ἐν ἀνθρώποις εἰς φθόνον καὶ ἀπορίαν καταβάλλῃ. ἐνὶ δὴ ἐκ τούτων δεῖ γιγνώσκειν λόγῳ, ὅταν ἴδῃ τίς του συγγράμματα γεγραμμένα εἴτε ἐν νόμοις νομοθέτου εἴτε ἐν ἄλλοις τισὶν ἄτ' οὔν, ὡς οὐκ ἦν τούτῳ ταῦτα σπουδαιότατα, εἶπερ ἔστ' αὐτὸς σπουδαῖος, κεῖται δὲ πού ἐν χώρᾳ τῇ καλλίστῃ τῶν τούτου· εἰ δὲ ὄντως αὐτῷ ταῦτ' ἐσπουδασμένα ἐν γράμ-
 D μασιν ἐτέθη, ἐξ ἄρα δὴ οἱ ἔπειτα, θεοὶ μὲν οὔ, βροτοὶ δὲ φρένας ὄλεσαν αὐτοί.

Τούτῳ δὴ τῷ μύθῳ τε καὶ πλάνῳ ὁ ξυνεπισπόμενος εὖ εἴσεται, εἴτ' οὔν Διονύσιος ἔγραψέ τι τῶν περὶ φύσεως ἀκρων καὶ πρώτων εἴτε τις ἐλάττων εἴτε μεΐζων, ὡς οὐδὲν ἀκηκοῶς οὐδὲ μεμαθηκῶς ἦν ὑγιὲς ὧν ἔγραψε κατὰ

τὸν ἑμὸν λόγον· ὁμοίως γὰρ ἂν αὐτὰ ἐσέβητο ἐμοί, καὶ οὐκ ἂν αὐτὰ ἐτόλμησεν εἰς ἀναρμοστίαν καὶ ἀπρέπειαν ἐκβάλλειν. οὔτε γὰρ ὑπομνημάτων χάριν αὐτὰ ἔγραψεν· οὐδὲν γὰρ δεινὸν μὴ τις αὐτὸ ἐπιλάθῃται, ἐὰν ἅπαξ τῇ **E** ψυχῇ περιλάβῃ· πάντων γὰρ ἐν βραχυτάτοις κεῖται· φιλοτιμίας δὲ αἰσχροῦς εἶπερ ἔνεκα, εἰδ' ὡς αὐτοῦ τιθέμενος εἰδ' ὡς παιδείας δὴ μέτοχος ὢν, ἧς οὐκ ἄξιός ἦν ἀγαπῶν δόξαν τὴν τῆς μετοχῆς γενομένην. εἰ μὲν οὖν ἐκ τῆς **345** μιᾶς συνουσίας Διονυσίου τοῦτο γέγονε, τάχ' ἂν εἶη· γέγονε δ' οὖν ὅπως, ἴτω Ζεὺς, φησὶν ὁ Θηβαῖος· διεξῆλθον μὲν γὰρ ὡς εἶπόν τε ἐγὼ καὶ ἅπαξ μόνον, ὕστερον δὲ οὐ πώποτε εἶτι. ἐννοεῖν δὴ δεῖ τὸ μετὰ τοῦτο, ὅτῳ μέλει τὸ περὶ αὐτὰ γεγονός εὐρεῖν, ὅπῃ ποτὲ γέγονε, τίμιν ποτ' αἰτία τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον, πλεονάκως τε οὐ διεξῆμην· πότερον Διονύσιος ἀκούσας μόνον ἅπαξ οὕτως εἰδέναί τε οἴεται καὶ ἰκανῶς οἶδεν, εἴτε αὐτὸς εὐρῶν **B** ἢ καὶ μαθῶν ἐμπροσθεν παρ' ἐτέρων, ἢ φαῦλα εἶναι τὰ λεχθέντα, ἢ τὸ τρίτον οὐ καθ' αὐτόν, μεῖζονα δέ, καὶ οὕτως οὐκ ἂν δυνατὸς εἶναι φρονήσεώς τε καὶ ἀρετῆς ζῆν ἐπιμελούμενος. εἰ μὲν γὰρ φαῦλα, πολλοῖς μάρτυσι μαχεῖται τὰ ἐναντία λέγουσιν, οἱ περὶ τῶν τοιούτων πάμπαν Διονυσίου κυριώτεροι ἂν εἶεν κριταί· εἰ δὲ εὐρηκέναι ἢ μεμαθηκέναι, ἄξια δ' οὖν εἶναι πρὸς παιδείαν ψυχῆς ἐλευθέρως, πῶς ἂν μὴ θαυμαστὸς ὢν ἄνθρωπος **C** τὸν ἡγεμόνα τούτων καὶ κύριον οὕτως εὐχερῶς ἠτίμασέ ποτ' ἂν; πῶς δ' ἠτίμασεν, ἐγὼ φράξοιμ' ἂν. οὐ πολὺν χρόνον διαλιπὼν τὸ μετὰ τοῦτο, ἐν τῷ πρόσθεν Δίωνα ἔων τὰ ἑαυτοῦ κεκτῆσθαι καὶ καρποῦσθαι χρηματά, τότε οὐκέτ' εἶα τοὺς ἐπιτρόπους αὐτοῦ πέμπειν εἰς Πελοπόννησον, καθάπερ ἐπιλελησμένος τῆς ἐπιστολῆς παντάπασιν· εἶναι γὰρ αὐτὰ οὐ Δίωνος ἀλλὰ τοῦ υἱέος, ὅντος μὲν ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ, κατὰ νόμους ἐπιτροπεύοντος. τὰ **D**

μὲν δὴ πεπραγμένα μέχρι τούτου ταῦτ' ἦν ἐν τῷ τότε χρόνῳ, τούτων δὲ οὕτω γενομένων ἐωράκειν τε ἐγὼ ἀκριβῶς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Διονυσίου φιλοσοφίας, ἀγανακτεῖν τε ἐξῆν εἴτε βουλοίμην εἴτε μή. ἦν γὰρ θέρως ἤδη τότε καὶ ἔκπλοι τῶν νεῶν· ἐδόκει δὴ χαλεπαίνειν μὲν οὐ δεῖν ἐμὲ Διονυσίῳ μᾶλλον ἢ ἐμαυτῷ τε καὶ τοῖς βιασαμέ-

Ε νοῖς ἐλθεῖν ἐμὲ τὸ τρίτον εἰς τὸν πορθμὸν τὸν περὶ τὴν Σκύλλαν, καὶ ἐπὶ τῷ πορθμῷ τῆς Σκύλλης
 ὄφρ' ἔτι τὴν ὅλοην ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν, λέγειν δὲ πρὸς Διονύσιον, ὅτι μοι μένειν ἀδύνατον εἴη Δίωνος οὕτω προπεπηλακισμένον. ὁ δὲ παρεμυθεῖτό τε καὶ ἐδεῖτο μένειν, οὐκ οἰόμενός οἱ καλῶς ἔχειν ἐμὲ ἄγγελον αὐτὸν τῶν τοιούτων ἐλθεῖν ὅ τι τάχος· οὐ πείθων

346 δὲ αὐτός μοι πομπὴν παρασκευάσειν ἔφη. ἐγὼ γὰρ ἐν τοῖς ἀποστόλοις πλοίοις ἐμβὰς διενουόμην πλεῖν, τεθυμωμένος πάσχειν τε οἰόμενος δεῖν, εἰ διακωλοίμην, ὅτι οὖν, ἐπειδὴ περιφανῶς ἠδίκουν μὲν οὐδέν, ἠδικούμην δέ· ὁ δὲ οὐδέν με τοῦ καταμένειν προσιέμενον ὄρων μηχανὴν τοῦ μείναι τὸν τότε ἔκπλου μηχανᾶται τοιάνδε τινά. τῇ μετὰ ταῦτα ἐλθὼν ἡμέρα λέγει πρὸς με πιθανὸν λόγον· ἐμοὶ καὶ σοὶ Δίων, ἔφη, καὶ τὰ Δίωνος ἐκποδῶν

B ἀπαλλαχθήτω τοῦ περὶ αὐτὰ πολλάκις διαφέρεισθαι· ποιήσω γὰρ διὰ σέ, ἔφη, Δίωνι τάδε. ἀξιῶ ἐκεῖνου ἀπολαβόντα τὰ ἑαυτοῦ οἰκεῖν μὲν ἐν Πελοποννήσῳ, μὴ ὡς φυγάδα δέ, ἀλλ' ὡς αὐτῷ καὶ δεῦρο ἐξὸν ἀποδημεῖν, ὅταν ἐκεῖνῳ τε καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν τοῖς φίλοις κοινῇ ξυνδοκῇ· ταῦτα δ' εἶναι μὴ ἐπιβουλεύοντος ἐμοί· τούτων δὲ ἐγγυητὰς γίνεσθαι σέ τε καὶ τοὺς σοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ἐνθάδε Δίωνος· ὑμῖν δὲ τὸ βέβαιον ἐκεῖνος παρεχέτω.

C τὰ χρήματα δὲ ἃ ἂν λάβῃ, κατὰ Πελοπόννησον μὲν καὶ Ἀθήνας κείσθω παρ' οἷς τιςὶν ἂν ὑμῖν δοκῇ, καρπούσθω δὲ Δίων, μὴ κύριος δὲ ἄνευ ὑμῶν γιγνέσθω ἀνελέσθαι.

ἐγὼ γὰρ ἐκείνω μὲν οὐ σφόδρα πιστεύω τούτοις χρώμε-
 νον ἂν τοῖς χρήμασι δίκαιον γίνεσθαι περὶ ἐμέ· οὐ γὰρ
 ὀλίγα ἔσται· σοὶ δὲ καὶ τοῖς σοῖς μᾶλλον πεπίστευκα. ὅρα
 δὴ ταῦτα εἴ σοι ἀρέσκει, καὶ μένε ἐπὶ τούτοις τὸν ἐνιαυ-
 τὸν τοῦτον, εἰς δὲ ὥρας ἄπιθι λαβὼν τὰ χρήματα ταῦτα·
 καὶ Δίων εὖ οἶδ' ὅτι πολλὴν χάριν ἔξει σοι διαπραξαμένῳ D
 ταῦτα ὑπὲρ ἐκείνου. τοῦτον δὴ ἐγὼ τὸν λόγον ἀκούσας
 ἐδυσχέραινον μὲν, ὅμως δὲ βουλευσάμενος ἔφην εἰς τὴν
 ὑστεραίαν αὐτῷ περὶ τούτων τὰ δόξαντα ἀπαγγελεῖν.
 ταῦτα ξυνεθέμεθα τότε. ἐβουλευόμην δὴ τὸ μετὰ ταῦτα
 κατ' ἐμαυτὸν γενόμενος, μάλα συγκεχυμένος· πρῶτος δ'
 ἦν μοι τῆς βουλῆς ἡγούμενος ὅδε λόγος. φέρε, εἰ διανο-
 εῖται τούτων μηδὲν ποιεῖν Διονύσιος ὧν φησίν, ἀπελ- E
 θόντος δ' ἐμοῦ ἂν ἐπιστέλλῃ Δίῳ πιθανῶς αὐτὸς τε
 καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν αὐτοῦ, διακελευόμενος ἅ νῦν πρὸς
 ἐμὲ λέγει, ὡς αὐτοῦ μὲν ἐθέλοντος, ἐμοῦ δὲ οὐκ ἐθελή-
 σαντος ἅ προὔκαλεῖτό με δοῦν, ἀλλ' ὀλιγορήσαντος τῶν
 ἐκείνου τὸ παράπαν πραγμάτων, πρὸς δὲ καὶ τούτοισιν
 ἔτι μηδ' ἐθέλη με ἐκπέμπειν, αὐτὸς τῶν ναυκλήρων μη-
 δεὺν προστάτιων, ἐνδείξεται δὲ πᾶσι ῥαδίως ὡς ἀβουλῶν 347
 ἐμὲ ἐκπλεῖν, ἄρά τις ἐθελήσει με ὄγειν ναύτης ὀρμώμε-
 νον ἐκ τῆς Διονυσίου οἰκίας; ὥκουν γὰρ δὴ πρὸς τοῖς
 ἄλλοισι κακοῖς ἐν τῷ κήπῳ τῷ περὶ τὴν οἰκίαν, ὅθεν οὐδ'
 ἂν ο ἑυρωρὸς ἠθέλε με ἀφεῖναι μὴ πεμφθεῖσης αὐτῷ
 τινὸς ἐντολῆς παρὰ Διονυσίου. ἂν δὲ περιμείνω τὸν ἐνι-
 αντόν, ἔξω μὲν Δίῳ ταῦτα ἐπιστέλλειν, ἐν οἷς τ' αὖ
 εἰμι καὶ ἅ πράττω· καὶ ἂν μὲν δὴ ποιῇ τι Διονύσιος ὧν
 φησίν, οὐ παντάπασιν ἔσται μοι καταγελάστως πεπραγ- B
 μένα· τάλαντα γὰρ ἴσως ἔστιν οὐκ ἔλαττον, ἂν ἐκτιμᾷ
 τις ὀρθῶς, ἑκατόν ἢ Δίῳ οὐσία· ἂν δ' οὖν γίγνηται
 τὰ νῦν ὑποφαίνοντα, οἷα εἰκὸς αὐτὰ γίνεσθαι, ἀπορωῶ
 μὲν ὅτι χρήσομαι ἐμαυτῷ, ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἴσως ἐνι-

αυτόν γ' ἔτι πονῆσαι καὶ ἔργοις ἐλέγξει πειραῖσθαι τὰς Διονυσίου μηχανάς. ταῦτά μοι δόξαντα εἰς τὴν ὑστεραίαν εἶπον πρὸς Διονύσιον ὅτι δέδοκται μοι μένειν.

C ἀξιῶ μὴν, ἔφην, μὴ κύριον ἠγεῖσθαι σε Δίωνος ἐμέ, πέμπειν δὲ μετ' ἐμοῦ σὲ παρ' αὐτὸν γράμματα τὰ νῦν δεδομένα δηλοῦντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴτε ἀρκεῖ ταῦτα αὐτῷ, καὶ εἰ μὴ, βούλεται δὲ ἄλλ' ἄττα καὶ ἀξιοῦ, καὶ ταῦτα ἐπιστέλλειν ὅτι τάχιστα, σὲ δὲ νεωτερίζειν μηδὲν πω τῶν περὶ ἐκεῖνον. ταῦτ' ἐρρηθῆ, ταῦτα ξυνωμολογήσαμεν, ὡς νῦν εἴρηται σχεδόν. ἐξέπλευσε δὴ τὰ πλοῖα μετὰ τοῦτο, καὶ οὐκέτι μοι δυνατὸν ἦν πλεῖν, ὅτε δὴ μοι καὶ Διονύσιος

D ἐμνήσθη λέγων, ὅτι τὴν ἡμίσειαν τῆς οὐσίας εἶναι δέοι Δίωνος, τὴν δ' ἡμίσειαν τοῦ υἱέος· ἔφη δὴ πωλήσειν αὐτήν, πραθείσης δὲ τὰ μὲν ἡμίσεια ἐμοὶ δώσειν ἄγειν, τὰ δ' ἡμίσεια τῷ παιδί καταλείψειν αὐτοῦ· τὸ γὰρ δὴ δικαιοτάτου οὕτως ἔχειν. πληγεῖς δ' ἐγὼ τῷ λεχθέντι πάνυ μὲν ᾤμην γελοῖον εἶναι ἀντιλέγειν ἔτι, ὅμως δ' εἶπον, ὅτι χρεῖή τὴν παρὰ Δίωνος ἐπιστολὴν περιμένειν ἡμᾶς καὶ ταῦτα πάλιν αὐτὰ ἐπιστέλλειν· ὁ δὲ ἐξῆς τούτοις πάνυ

E νεανικῶς ἐπώλει τὴν οὐσίαν αὐτοῦ πᾶσαν, ὅπῃ τε καὶ ὅπως ἤθελε καὶ οἷς τιςί, πρὸς ἐμέ δὲ οὐδὲν ὅλως ἐφθέγγετο περὶ αὐτῶν, καὶ μὴν ὡσαύτως ἐγὼ πρὸς ἐκεῖνον αὐτὸν περὶ τῶν Δίωνος πραγμάτων οὐδὲν ἔτι διελεγόμην· οὐδὲν γὰρ ἔτι πλέον ᾤμην ποιεῖν.

Μέχρι μὲν δὴ τούτων ταύτῃ μοι βεβοηθημένον ἐγγόνει φιλοσοφία καὶ φίλοις· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἐξῶμεν

348 ἐγὼ καὶ Διονύσιος, ἐγὼ μὲν βλέπων ἔξω, καθάπερ ὄρνις ποθῶν ποθὲν ἀναπτέσθαι, ὁ δὲ διαμηχανώμενος τίνα τρόπον ἀνασοβῆσοι μεμηδὲν ἀποδοῦς τῶν Δίωνος· ὅμως δὲ ἔφαμεν ἐταῖροί γε εἶναι πρὸς πᾶσαν Σικελίαν. τῶν δὴ μισθοφόρων τοὺς πρεσβυτέρους Διονύσιος ἐπεχείρησεν ὀλιγομισθοτέρους ποιεῖν παρὰ τὰ τοῦ πατρὸς ἔθῃ, θυμω-

θίντες δὲ οἱ στρατιῶται ξυνελέγησαν ἄθροοι καὶ οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψειν· ὁ δ' ἐπεχείρει βιάζεσθαι κλείσας τὰς τῆς ἀκροπόλεως πύλας, οἱ δ' ἐφέροντο εὐθύς πρὸς τὰ Β τείχη, παιῶνά τινα ἀναβοήσαντες βάρβαρον καὶ πολεμικόν· οὐ δὴ περιδεὴς Διονύσιος γενόμενος ἅπαντα συνεχώρησε καὶ ἔτι πλείω τοῖς τότε συλληχθεῖσι τῶν πελταστῶν. λόγος δὴ τις ταχὺ διήλθεν ὡς Ἡρακλείδης αἴτιος εἶη γεγυῶς πάντων τούτων· ὃν ἀκούσας ὁ μὲν Ἡρακλείδης ἐκποδῶν αὐτὸν ἔσχευ ἀφανῆ, Διονύσιος δὲ ἐξήγει λαβεῖν, ἀπορῶν δέ, Θεοδότην μεταπεμψάμενος εἰς C τὸν κήπον — ἔτυχον δ' ἐν τῷ κήπῳ καὶ ἐγὼ τότε περριπατῶν — τὰ μὲν οὖν ἄλλα οὐτ' οἶδα οὐτ' ἤκουον διαλεγομένων, ἃ δὲ ἐναντίον εἶπε Θεοδότης ἐμοῦ πρὸς Διονύσιον, οἶδά τε καὶ μέμνημαι. Πλάτων γάρ, ἔφη, Διονύσιον ἐγὼ πείθω τουτονί, ἐὰν ἐγὼ γένωμαι δεῦρο Ἡρακλείδην κομίσαι δυνατὸς ἡμῖν εἰς λόγους περὶ τῶν ἐγκλημάτων αὐτῷ τῶν νῦν γεγονότων, ἂν ἄρα μὴ δόξη δεῖν αὐτὸν οἰκεῖν ἐν Σικελίᾳ, τόν τε υἱὸν λαβόντα καὶ τὴν γυναῖκα ἀξιῶ εἰς Πελοπόννησον ἀποπλεῖν, οἰκεῖν τε D βλάβπτουτα μηδὲν Διονύσιον ἐκεῖ, καρπούμενον δὲ τὰ ἑαυτοῦ. μετεπεμψάμην μὲν οὖν καὶ πρότερον αὐτόν, μεταπέμψομαι δὲ καὶ νῦν, ἂν τ' οὖν ἀπὸ τῆς προτέρας μεταπομπῆς ἂν τε καὶ ἀπὸ τῆς νῦν ὑπακούσῃ μοι· Διονύσιον δὲ ἀξιῶ καὶ δέομαι, ἂν τις ἐντυγχάνῃ Ἡρακλείδῃ ἐάν τ' ἐν ἀγρῷ ἐάν τ' ἐνθάδε, μηδὲν ἄλλο αὐτῷ φλαῦρον γίγνεσθαι, μεταστῆναι δ' ἐκ τῆς χώρας, ἕως ἂν ἄλλο τι E Διονυσίῳ δόξη. ταῦτα, ἔφη, συγχωρεῖς; λέγων πρὸς τὸν Διονύσιον. συγχωρῶ· μηδ' ἂν πρὸς τῇ σῆ, ἔφη, φανῆ οἰκία, πείσεσθαι φλαῦρον μηδὲν παρὰ τὰ νῦν εἰρημμένα. τῇ δὴ μετὰ ταύτην τὴν ἡμέραν δείλης Εὐρύβιος καὶ Θεοδότης προσηλθέτην μοι σπουδῇ τεθορυβημένῳ θαυμαστικῶς, καὶ ὁ Θεοδότης λέγει, Πλάτων, ἔφη, παρησθα χθὲς

οἷς περὶ Ἡρακλείδου Διονύσιος ὠμολόγει πρὸς ἐμὲ καὶ σέ; πῶς δὲ οὐκ; ἔφη. νῦν τοίνυν, ἢ δ' ὅς, περιθέουσι πελτασταὶ λαβεῖν Ἡρακλείδην ζητοῦντες, ὁ δὲ εἶναι πη ταύτη κινδυνεύει· ἀλλ' ἡμῖν, ἔφη, συνακολούθησον

349 πρὸς Διονύσιον ἀπάσῃ μηχανῇ. ὠχόμεθα οὖν καὶ εἰσέλθου-
 θομεν παρ' αὐτόν, καὶ τῶ μὲν ἐστάτην σιγῇ δακρύνοντε, ἐγὼ δὲ εἶπον· οἶδε πεφόβηνται, μὴ τι σὺ παρὰ τὰ χθῆς ὠμολογημένα ποιήσης περὶ Ἡρακλείδην νεώτερον· δοκεῖ γάρ μοι ταύτη πη γεγονέναι φανερός ἀποτετραμμένος. ὁ δὲ ἀκούσας ἀνεφλέχθη τε καὶ παντοδαπὰ χρώματα ἤκεν, οἷα ἂν θυμούμενος ἀφείη· προσπεσὼν δ' αὐτῷ ὁ Θεο-

B δότης λαβόμενος τῆς χειρὸς ἐδάκρυσέ τε καὶ ἰκέτευε μηδὲν τοιοῦτον ποιεῖν, ὑπολαβὼν δ' ἐγὼ παραμυθούμενος, θάρρει, Θεοδότα, ἔφη· οὐ γὰρ τολμήσει Διονύσιος παρὰ τὰ χθῆς ὠμολογημένα ἄλλα ποτὲ δοῦν. καὶ ὅς ἐμβλέψας μοι καὶ μάλα τυραννικῶς, σοί, ἔφη, ἐγὼ οὔτε τι σμικρὸν οὔτε μέγα ὠμολόγησα. νῆ τοὺς θεοὺς, ἦν δ' ἐγὼ, σὺ γὰρ ταῦτα, ἃ σοῦ νῦν οὗτος δεῖται μὴ ποιεῖν· καὶ εἰπὼν ταῦτα ἀποστρεφόμενος ὠχόμεν ἔξω. τὸ μετὰ

C ταῦτα ὁ μὲν ἐκνήγει τὸν Ἡρακλείδην, Θεοδότης δὲ ἀργέλουσ πέμπων Ἡρακλείδην φεύγειν διεκελεύετο· ὁ δὲ ἐκπέμψας Τισίαν καὶ πελταστὰς διώκειν ἐκέλευε· φθάνει δέ, ὡς ἐλέγετο, Ἡρακλείδης εἰς τὴν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν ἐκφυγὼν ἡμέρας σμικρῶ τινὶ μέρει. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο ἢ πάλαι ἐπιβουλή Διονυσίῳ τοῦ μὴ ἀποδοῦναι τὰ Δίωνος χρήματα ἔδοξεν ἔχθρας λόγον ἔχειν ἂν πρὸς με πιθανόν· καὶ πρῶτον μὲν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἐκπέμπει

D με, εὐρὼν πρόφασιν, ὡς τὰς γυναῖκας ἐν τῷ κήπῳ, ἐν ᾧ κατώκουν ἐγὼ, δεοὶ θῦσαι θυσίαν τινὰ δεχήμερον· ἔξω δὲ με παρ' Ἀρχιδῆμῳ προσέταττε τὸν χρόνον τοῦτου μεῖναι. οὗτος δ' ἐμοῦ ἐκεῖ Θεοδότης μεταπεμψάμενός με πολλὰ περὶ τῶν τότεπραχθέντων ἠγανάκτει καὶ ἐμέμ-

φειτο Διονυσίῳ· ὁ δ' ἀκούσας, ὅτι παρὰ Θεοδότην εἶην εἰσεληλυθῶς, πρόφασιν αὐτὴν ἄλλην τῆς πρὸς ἐμὲ διαφορᾶς ποιούμενος, ἀδελφὴν τῆς πρόσθεν, πέμψας E
 τινὰ ἠρώτα με, εἰ ξυγγενοίμην ὄντως μεταπεμψαμένου με Θεοδότου· κἀγὼ, παντάπασιν, ἔφην· ὁ δέ, ἐκέλευε τοίνυν, ἔφη, σοὶ φράζειν, ὅτι καλῶς οὐδαμῆ ποιεῖς Δίωνα καὶ τοὺς Δίωνος φίλους ἀεὶ περὶ πλείονος αὐτοῦ ποιούμενος. ταῦτ' ἐρρήθη, καὶ οὐκέτι μετεπέμψατό με εἰς τὴν οἰκησιν πάλιν, ὡς ἦδη σαφῶς Θεοδότου μὲν ὄντος μου καὶ Ἡρακλείδου φίλου, αὐτοῦ δ' ἐχθροῦ, καὶ οὐκ εὐνοεῖν ᾤετό με, ὅτι Δίῳνι τὰ χρήματα ἔρρει παντελῶς. ᾤκουν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο ἔξω τῆς ἀκροπόλεως ἐν τοῖς μι- 350
 σθοφόροις· προσιόντες δέ μοι ἄλλοι τε καὶ οἱ τῶν ὑπηρεσιῶν ὄντες Ἀθήνηθεν ἐμοὶ πολῖται ἀπήγγελλον, ὅτι διαβεβλημένος εἶην ἐν τοῖς πελτασταῖς καὶ μοί τινες ἀπειλοῦεν, εἰ πού λήφονταί με, διαφθερεῖν. μηχανῶμαι δὴ τινα τοιάνδε σωτηρίαν. πέμπω παρ' Ἀρχύτην καὶ τοὺς ἄλλους φίλους εἰς Τάραντα, φράζων ἐν οἷς ὦν τυγχάνω· οἱ δὲ πρόφασιν τινα πρεσβείας πορισάμενοι παρὰ τῆς πόλεως πέμπουσι τριακόντορον τε καὶ Λαμίσκον αὐτῶν B
 ἓνα, ὃς ἐλθὼν ἐδείτο Διονυσίου περὶ ἐμοῦ λέγων, ὅτι βουλοίμην ἀπιέναι, καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποιεῖν· ὁ δὲ ξυνωμολόγησε καὶ ἀπέπεμψεν ἐφόδια δούς, τῶν Δίωνος δὲ χρημάτων οὔτ' ἐγὼ τι ἀπῆτουν οὔτε τις ἀπέδωκεν. ἐλθὼν δὲ εἰς Πελοπόννησον εἰς Ὀλυμπίαν, Δίωνα καταλαβὼν θεωροῦντα, ἠγγελλον τὰ γεγυρότα· ὁ δὲ τὸν Δία ἐπιμαρτυράμενος εὐθὺς παρήγγελλεν ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς οἰκείοις καὶ φίλοις παρασκευάζεσθαι τιμωρεῖσθαι Διο- C
 νύσιον, ἡμᾶς μὲν ξεναπατίας χάριν, οὔτω γὰρ ἔλεγέ τε καὶ ἐνόει, αὐτὸν δ' ἐκβολῆς ἀδίκου καὶ φυγῆς. ἀκούσας δ' ἐγὼ τοὺς μὲν φίλους παρακαλεῖν αὐτὸν ἐκέλευον, εἰ βούλοιντο· ἐμὲ δ' εἶπον ὅτι σὺ μετὰ τῶν ἄλλων βίᾳ τινὰ

τρόπον σύσσιτον καὶ συνέστιον καὶ κοινωνὸν ἱερῶν Διο-
 νυσίῳ ἐποίησας, ὃς ἴσως ἠγεῖτο διαβαλλόντων πολλῶν
 ἐπιβουλεύειν ἐμὲ μετὰ σοῦ ἑαυτῷ καὶ τῇ τυραννίδι, καὶ
 D ὅμως οὐκ ἀπέκτεινεν, ἠδέσθη δέ· οὔτ' οὖν ἡλικίαν ἔχω
 συμπολεμεῖν ἔτι σχεδὸν οὐδενί, κοινός τε ὑμῖν εἰμί, ἅν
 ποτέ τι πρὸς ἀλλήλους δεηθέντες φιλίας ἀγαθόν τι ποι-
 εῖν βουληθῆτε· κακὰ δὲ ἕως ἄν ἐπιθυμῆτε, ἄλλους παρα-
 καλεῖτε. ταῦτα εἶπον μεμισηκῶς τὴν περὶ Σικελίαν πλά-
 νην καὶ ἀτυχίαν· ἀπειθοῦντες δὲ καὶ οὐ πειθόμενοι ταῖς
 ὑπ' ἐμοῦ διαλέξεσι πάντων τῶν νῦν γεγονότων κακῶν
 αὐτοὶ αἴτιοι ἐγένοντο αὐτοῖς, ὧν, εἰ Διουνύσιος ἀπέδωκε
 E τὰ χρήματα Δίῳνι ἢ καὶ παντάπασι κατηλλάγη, οὐκ ἄν
 ποτε ἐγένετο οὐδέν, ὅσα γε δὴ τάνθρωπίνα· Δίωνα γὰρ
 ἐγὼ καὶ τῷ βούλεσθαι καὶ τῷ δύνασθαι κατεῖχον ἄν ῥα-
 δίως· νῦν δὲ ὀρμήσαντες ἐπ' ἀλλήλους κακῶν πάντα ἐμ-
 351 πεπλήκασιν. καὶ τοι τὴν γε αὐτὴν Δίῳν εἶχε βούλησιν,
 ἦνπερ ἄν ἐγὼ φαίην δεῖν ἐμὲ καὶ ἄλλον, ὅστις μέτριος,
 περὶ τε τῆς αὐτοῦ δυνάμεως καὶ φίλων καὶ περὶ πόλεως
 τῆς αὐτοῦ διανοοῖτ' ἄν εὐεργετῶν ἐν δυνάμει καὶ τιμαῖσι
 γενέσθαι τὰ μέγιστα ἐν ταῖς μεγίσταις. ἔστι δὲ οὐκ ἄν τις
 πλούσιον ἑαυτὸν ποιήσῃ, καὶ ἐταίρους καὶ πόλιν ἐπιβου-
 λεύσας καὶ ξυνωμότας συναγαγών, πένης ὧν καὶ ἑαυτοῦ
 μὴ κρατῶν, ὑπὸ δειλίας τῆς πρὸς τὰς ἡδονὰς ἠττημένος,
 B εἶτα τοὺς τὰς οὐσίας κεκτημένους ἀποκτείνας, ἐχθροὺς
 καλῶν τούτους, διαφορῇ τὰ τούτων χρήματα καὶ τοῖς
 συνεργοῖς τε καὶ ἐταίροις παρακελεύηται, ὅπως μηδεὶς
 αὐτῷ ἐγκαλεῖ πένης φάσκων εἶναι· ταῦτόν δὲ καὶ τὴν
 πόλιν ἄν οὕτω τις εὐεργετῶν τιμᾶται ὑπ' αὐτῆς, τοῖς
 πολλοῖς τὰ τῶν ὀλίγων ὑπὸ ψηφισμάτων διανέμων, ἢ
 μεγάλης προεστῶς πόλεως καὶ πολλῶν ἀρχούσης ἐλαττώ-
 νων τῇ ἑαυτοῦ πόλει τὰ τῶν σμικροτέρων χρήματα δια-
 C νέμῃ μὴ κατὰ δίκην. οὕτω μὲν γὰρ οὔτε Δίῳν οὔτε ἄλλος

ποτὲ οὐδεὶς ἐπὶ δύνάμιν ἐκῶν εἶσιν ἀλιτηριώδη ἑαυτῶ τε καὶ γένει εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον, ἐπὶ πολιτείαν δὲ καὶ νόμων κατασκευὴν τῶν δικαιοτάτων τε καὶ ἀρίστων, οὗ τι δι' ὀλιγίστων θανάτων καὶ φυγῶν γιγνομένην· ἃ νῦν δὴ Δίων πράττων, προτιμήσας τὸ πάσχειν ἀνοσία τοῦ δρᾶσαι πρότερον, διευλαβούμενος δὲ μὴ παθεῖν, ὅμως ἔπταισεν ἐπ' ἄκρον ἐλθὼν τοῦ περιγενέσθαι τῶν ἐχθρῶν, θαυμαστὸν παθῶν οὐδέν. ὅσιος γὰρ ἄνθρωπος ἀνοσιῶν D πέρι, σώφρων τε καὶ ἔμφρων, τὸ μὲν ὅλον οὐκ ἂν ποτε διαψευσθείη τῆς ψυχῆς τῶν τοιούτων πέρι, κυβερνήτου δὲ ἀγαθοῦ πάθος ἂν ἴσως οὐ θαυμαστὸν εἰ πάθοι, ὃν χειμῶν μὲν ἐσόμενος οὐκ ἂν πάνυ λάθοι, χειμῶνων δὲ ἕξαισιον καὶ ἀπροσδόκητον μέγεθος λάθοι τ' ἂν καὶ λαθὸν κατακλύσειε βία. ταῦτόν δὴ καὶ Δίωνα ἔσφηλε δι' ὀλιγίστων· κακοὶ μὲν γὰρ ὄντες αὐτὸν σφόδρα οὐκ ἔλαθον οἱ σφήλαντες, ὅσον δὲ ὕψος ἀμαθίας εἶχον καὶ τῆς E ἄλλης μοχθηρίας τε καὶ λαιμαργίας, ἔλαθον, ᾧ δὴ σφαλεις κείται, Σικελίαν πένθει περιβαλὼν μυρίῳ. τὰ δὴ μετὰ τὰ νῦν ῥηθέντα ἃ ξυμβουλεύω, σχεδὸν εἴρηται τέ 352 μοι καὶ εἰρήσθω· ὧν δ' ἐπανελάβον ἕνεκα τὴν εἰς Σικελίαν ἄφιξιν τὴν δευτέραν, ἀναγκαῖον εἶναι ἔδοξέ μοι ῥηθῆναι δεῖν διὰ τὴν ἀτοπίαν καὶ ἀλογίαν τῶν γενομένων· εἰ δ' ἄρα τινὲ τὰ νῦν ῥηθέντα εὐλογώτερα ἐφάνη καὶ προφάσεις πρὸς τὰ γενόμενα ἱκανὰς ἔχειν ἔδοξέ τω, μετρίως ἂν ἡμῖν καὶ ἱκανῶς εἴη τὰ νῦν εἰρημμένα.

H.

Πλάτων τοῖς Δίονος οἰκείοις τε καὶ ἐταίροις εὖ B πράττειν· ἃ δ' ἂν διανοηθέντες μάλιστα εὖ πράττοιτε,

ὄντως πειράσομαι ταῦθ' ὑμῖν κατὰ δύναμιν διεξελθεῖν.
 ἐλπίζω δὲ οὐχ ὑμῖν μόνοις ξυμβουλεύσειν τὰ ξυμφέροντα,
 C μάλιστα γὰρ μὴν ὑμῖν, καὶ δευτέροις πᾶσι τοῖς ἐν Συρα-
 κούσαις, τρίτοις δὲ ὑμῶν καὶ τοῖς ἐχθροῖς καὶ πολεμίοις,
 πλὴν εἴ τις αὐτῶν ἀνοσιουργὸς γέρονε· ταῦτα γὰρ ἀνί-
 ατα καὶ οὐκ ἂν ποτέ τις αὐτὰ ἐκνίψει. νοήσατε δὲ ἅ
 λέγω νῦν. ἔσθ' ὑμῖν κατὰ Σικελίαν πᾶσαν λελυμένης
 τῆς τυραννίδος πᾶσα μάχη περὶ αὐτῶν τούτων, τῶν μὲν
 βουλομένων ἀναλαβεῖν πάλιν τὴν ἀρχήν, τῶν δὲ τῆ
 τυραννίδος ἀποφυγῆ τέλος ἐπιθεῖναι. ξυμβουλή δὲ περὶ
 D τῶν τοιούτων ὀρθὴ δοκεῖ ἐκάστοτε τοῖς πολλοῖς εἶναι
 ταῦτα ξυμβουλεύειν δεῖν, ἅ τοὺς μὲν πολεμίους ὡς πλεῖ-
 στα κακὰ ἐξεργάσεται, τοὺς δὲ φίλους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ·
 τὸ δὲ οὐδαμῶς ῥάδιον, πολλὰ κακὰ δοῶντα τοὺς ἄλλους
 μὴ οὐ καὶ πάσχειν αὐτὸν πολλὰ ἕτερα. δεῖ δὲ οὐ μακρὰν
 ἐλθόντας ποι τὰ τοιαῦτα ἐναργῶς ἰδεῖν, ἀλλ' ὅσα νῦν
 γέρονε τῆδε αὐτοῦ περὶ Σικελίαν, τῶν μὲν ἐπιχειρούν-
 των δοῶν, τῶν δὲ ἀμύνασθαι τοὺς δοῶντας· ἅ κὰν ἄλλοις
 E μυθολογοῦντες ἱκανοὶ γίγνοισθ' ἂν ἐκάστοτε διδάσκαλοι.
 τούτων μὲν δὴ σχεδὸν οὐκ ἀπορία· τῶν δὲ ὅσα γένοιτ'
 ἂν ἢ πᾶσι συμφέροντα ἐχθροῖς τε καὶ φίλοις ἢ ὅ τι σμι-
 κρότατα κακὰ ἀμφοῖν, ταῦτα οὔτε ῥάδιον ὀρθῶν οὔτε
 ἰδόντα ἐπιτελεῖν, εὐχῆ δὲ προσέοικεν ἢ τοιαύτη ξυμβουλή
 τε καὶ ἐπιχείρησις τοῦ λόγου. ἔστω δὴ παντάπασι μὲν
 353 εὐχὴ τις, ἀπὸ γὰρ θεῶν χρὴ πάντα ἀρχόμενον αἰεὶ λέγειν
 τε καὶ νοεῖν, ἐπιτελής δ' εἴη σημαίνουσα ἡμῖν τοιόνδε
 τινὰ λόγον. νῦν ὑμῖν καὶ τοῖς πολεμίοις σχεδόν, ἐξ οὐ-
 περ γέρονεν ὁ πόλεμος, συγγένεια ἄρχει μίᾳ διὰ τέλους,
 ἣν ποτε κατέστησαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐς ἀπορίαν ἐλθόν-
 τες τὴν ἄπασαν, τόθ' ὅτε κίνδυνος ἐγένετο ἔσχατος Σι-
 κελίᾳ τῆ τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ Καρχηδουίων ἀνάστατον ὄλην
 ἐκβαρβαρωθεῖσαν γενέσθαι. τότε γὰρ εἴλοντο Διονύσιον

μὲν ὡς νέον καὶ πολεμικὸν ἐπὶ τὰς τοῦ πολέμου πρεπού- B
 σας αὐτῷ πράξεις, σύμβουλον δὲ καὶ πρεσβύτερον Ἰπ-
 παρίνον, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς Σικελίας αὐτοκράτορας, ὡς
 φασί, τυράννους ἐπονομάζοντες· καὶ εἴτε δὴ θείαν τις
 ἡγεῖσθαι βούλεται τύχην καὶ θεὸν εἴτε τὴν τῶν ἀρχόν-
 των ἀρετὴν εἴτε καὶ τὸ ξυναμφότερον μετὰ τῶν τότε πο-
 λιτῶν τῆς σωτηρίας αἰτίαν ξυμβῆναι γενομένην, ἔστω
 ταύτῃ ὅπη τις ὑπολαμβάνει· σωτηρία δ' οὖν οὕτω συν-
 ἔβη τοῖς τότε γενομένοις. τοιούτων οὖν αὐτῶν γεγονό-
 των δίκαιόν που τοῖς σώσασσι πάντας χάριν ἔχειν· εἰ δέ C
 τι τὸν μετέπειτα χρόνον ἢ τυραννὶς οὐκ ὀρθῶς τῇ τῆς
 πόλεως θωρεᾷ κατακέχρηται, τούτων δίκας τὰς μὲν ἔχει,
 τὰς δὲ τινέτω. τίνες οὖν δὴ δίκαι ἀνάγκαιως ὀρθοὶ γί-
 γνουσιτ' ἂν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς; εἰ μὲν ῥαδίως
 ὑμεῖς ἀποφυγεῖν οἴοιτ' ἢτε αὐτοὺς καὶ ἄνευ μεγάλων
 κινδύνων καὶ πόνων, ἢ κείνοι ἐλεῖν εὐπειῶς πάλιν τὴν
 ἀρχὴν, οὐδ' ἂν συμβουλεύειν οἴοντ' ἦν τὰ μέλλοντα ῥη-
 θῆσεσθαι· νῦν δ' ἐννοεῖν ὑμᾶς ἀμφοτέρους χρεῶν καὶ D
 ἀναμιμνήσκεσθαι, ποσάκις ἐν ἐλπίδι ἐκάτεροι γεγόνατε
 τοῦ νῦν οἰεσθαι σχεδὸν αἰετίνος σμικροῦ ἐπιδεεῖς εἶναι
 τὸ μὴ πάντα κατὰ νοῦν πράττειν, καὶ δὴ καὶ ὅτι τὸ σμι-
 κρὸν τοῦτο μεγάλων καὶ μυρίων κακῶν αἴτιον ἐκάστοτε
 ξυμβαίνει γιγνόμενον, καὶ πέρασ οὐδέν ποτε τελεῖται,
 ξυνάπτει δὲ αἰετὶ παλαιὰ τελευτῇ δοκοῦσα ἀρχῇ φνομένη
 νέα, διολέσθαι δ' ὑπὸ τοῦ κύκλου τούτου κινδυνεύσει
 καὶ τὸ τυραννικὸν ἅπαν καὶ τὸ δημοτικὸν γένος, ἥξει δέ, E
 εἰάνπερ τῶν εἰκότων γίγνηται τε καὶ ἀπενκτῶν, σχεδὸν
 εἰς ἐρημίαν τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς Σικελία πᾶσα, Φοι-
 νίκων ἢ Ὀπικῶν μεταβαλοῦσα εἰς τινα δυναστείαν καὶ
 κράτος. τούτων δὴ χρῆ πάση προθυμίᾳ πάντας τοὺς Ἑλ-
 ληνας τέμνειν φάρμακον. εἰ μὲν δὴ τις ὀρθότερον ἄμει-
 νόν τ' ἔχει τοῦ ὑπ' ἐμοῦ ῥηθησομένου, ἐνεγκῶν εἰς τὸ

354 μέσον ὀρθότατα φιλέλλην ἂν λεχθεῖη· ὃ δέ μοι φαίνεται
 πη τὰ νῦν, ἐγὼ πειράσομαι πάση παρρησίᾳ καὶ κοινῶ τινὶ
 δικαίῳ λόγῳ χρώμενος δηλοῦν. λέγω γὰρ δὴ διαιτητοῦ
 τινὰ τρόπον, διαλεγόμενος ὡς δυοῖν τυραννεύσαντί τε
 καὶ τυραννευθέντι, ὡς ἐνὶ ἑκατέρῳ παλαιὰν ἐμὴν ξυμ-
 βουλήν· καὶ νῦν δ' ὅ γ' ἐμὸς λόγος ἂν εἴη ξύμβουλος
 τυράννῳ παντὶ φεύγειν μὲν τοῦνομά τε καὶ τοῦργον
 τοῦτο, εἰς βασιλείαν δέ, εἰ δυνατὸν εἴη, μεταβαλεῖν. δυ-
 Β νατὸν δέ, ὡς ἔδειξεν ἔργῳ σοφὸς ἀνὴρ καὶ ἀγαθὸς Λυ-
 κοῦργος, ὃς ἰδὼν τὸ τῶν οἰκείων γένος ἐν Ἄργει καὶ
 Μεσσήνῃ ἐκ βασιλέων εἰς τυράννων δύναμιν ἀφικομέ-
 νους καὶ διαφθείραντας ἑαυτούς τε καὶ τὴν πόλιν ἑκατέ-
 ρους ἑκατέραν, δεισας περὶ τῆς αὐτοῦ πόλεως ἅμα καὶ
 γένους, φάρμακον ἐπήνεγκε τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν
 καὶ τὸν τῶν ἐφόρων δεσμὸν τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς σωτή-
 ριον, ὥστε γενεὰς τοσαύτας ἤδη μετ' εὐκλείας σώζεσθαι,
 C νόμος ἐπειδὴ κύριος ἐγένετο βασιλεὺς τῶν ἀνθρώπων,
 ἀλλ' οὐκ ἄνθρωποι τύραννοι νόμων. ὃ δὴ καὶ νῦν οὐμὸς
 λόγος πᾶσι παρακελεύεται, τοῖς μὲν τυραννίδος ἐφιεμέ-
 νοις ἀποτρέπεσθαι καὶ φεύγειν φυγῇ ἀπληστῶς πεινῶν-
 των εὐδαιμόνισμα ἀνθρώπων καὶ ἀνοήτων, εἰς βασιλέως
 δ' εἶδος πειραῶσθαι μεταβάλλειν καὶ δουλεῦσαι νόμοις
 βασιλικοῖς, τὰς μεγίστας τιμὰς κεκτημένους παρ' ἐκόν-
 των τε ἀνθρώπων καὶ τῶν νόμων· τοῖς δὲ δὴ ἐλεύθερα
 D διώκουσιν ἤθη καὶ φεύγουσι τὸν δούλειον ζυγὸν ὡς ὄν
 κακόν, εὐλαβεῖσθαι ξυμβουλευοίμ' ἂν μὴ ποτε ἀπληστία
 ἐλευθερίας ἀκαίρουν τινὸς εἰς τὸ τῶν προγόνων νόσημα
 ἐμπέσωσιν, ὃ διὰ τὴν ἄγαν ἀναρχίαν οἱ τότε ἔπαθον, ἀμέ-
 τρω ἐλευθερίας χρώμενοι ἔρωτι· οἱ γὰρ πρὸ Διονυσίου
 καὶ Ἰππαρίνου ἄρξαντες Σικελιωταὶ τότε ὡς ᾤοντο εὐ-
 δαιμόνως ἔξω, τρυφῶντές τε καὶ ἅμα ἀρχόντων ἄρχον-
 τες· οἳ καὶ τοὺς δέκα στρατηγοὺς κατέλευσαν βάλλοντες

τοὺς πρὸ Διονυσίου, κατὰ νόμον οὐδένα κρίναντες, ἵνα Ἐ
 δὴ δουλεύοιεν μηδενὶ μήτε σὺν δίκῃ μήτε νόμῳ δεσπότη,
 ἐλεύθεροι δ' εἶεν πάντα πάντως· ὅθεν αἱ τυραννίδες
 ἐγένοντο αὐτοῖς. δουλεία γὰρ καὶ ἐλευθερία ὑπερβάλ-
 λουσα μὲν ἑκατέρα πάγκακον, ἕμμετρος δὲ οὐσα πανά-
 γαθον· μετρία δὲ ἢ θεῶ δουλεία, ἄμετρος δὲ ἢ τοῖς ἀν-
 θρώποις· θεὸς δὲ ἀνθρώποις σῶφροσι νόμος, ἄφροσι 355
 δὲ ἡδονή. τούτων δὴ ταύτῃ πεφυκότων, ἃ ξυμβουλεύω
 Συρακοσίοις πᾶσι, φράζειν παρακελεύομαι τοῖς Δίῳνος
 φίλοις ἐκείνου καὶ ἐμὴν κοινὴν ξυμβουλήν· ἐγὼ δὲ ἐρ-
 μηνεύσω ἃ ἐκεῖνος ἔμπρους ὦν καὶ δυνάμενος εἶπεν *ἂν*
 νῦν πρὸς ὑμᾶς. τίν' οὖν δὴ, τις ἂν εἴποι, λόγον ἀποφαί-
 νεται ὑμῖν περὶ τῶν νῦν παρόντων ἢ Δίῳνος ξυμβουλή;
 τόνδε.

Δέξασθε, ὦ Συρακοσίοι, πάντων πρῶτον νόμους,
 οἵτινες ἂν ὑμῖν φαίνωνται μὴ πρὸς χρηματισμὸν καὶ Β
 πλοῦτον τρέφοντες τὰς γνώμας ὑμῶν μὴτ' ἐπιθυμίας,
 ἀλλ' ὄντων τριῶν, ψυχῆς καὶ σώματος, ἔτι δὲ χρημάτων,
 τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν ἐντιμοτάτην ποιοῦντες, δευτέραν
 δὲ τὴν τοῦ σώματος, ὑπὸ τῇ τῆς ψυχῆς κειμένην, τρίτην
 δὲ καὶ ὑστάτην τὴν τῶν χρημάτων τιμὴν, δουλεύουσιν
 τῷ σώματι τε καὶ τῇ ψυχῇ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀπεργαζόμε-
 νος θεσμὸς νόμος ἂν ὀρθῶς ὑμῖν εἴη κείμενος, ὄντως C
 εὐδαίμονας ἀποτελῶν τοὺς χρωμένους· ὁ δὲ τοὺς πλου-
 σίους εὐδαίμονας ὀνομάζων λόγος αὐτός τε ἄθλιος, γυ-
 ναικῶν καὶ παιδῶν ὦν λόγος ἄνους, τοὺς πειθομένους
 τε ἀπεργάζεται τοιούτους. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ παρα-
 κελεύομαι, ἂν γεύσησθε τῶν νῦν λεγομένων περὶ νό-
 μων, ἔργῳ γνώσεσθε· ἢ δὴ βάσανος ἀληθεστάτη δοκεῖ
 γίνεσθαι τῶν πάντων πέρι. δεξάμενοι δὲ τοὺς τοιού-
 τους νόμους, ἐπειδὴ κατέχει κίνδυνος Σικελίαν, καὶ οὔτε D
 κρατεῖτε ἱκανῶς οὔτ' αὐ διαφερόντως κρατεῖσθε, δίκαιον

ἂν ἴσως καὶ ξυμφέρον γίγνοιτο ὑμῖν πᾶσι μέσον τεμεῖν,
 τοῖς τε φεύγουσι τῆς ἀρχῆς τὴν χαλεπότητα ὑμῖν καὶ τοῖς
 τῆς ἀρχῆς πάλιν ἐρωῶσι τυχεῖν, ὧν οἱ πρόγονοι τότε, τὸ
 μέγιστον, ἔσωσαν ἀπὸ βαρβάρων τοὺς Ἕλληνας, ὥστ'
 ἐξεῖναι περὶ πολιτείας νῦν ποιεῖσθαι λόγους· ἔρρουσι δὲ
 τότε οὔτε λόγος οὔτ' ἐλπὶς ἐλείπεται ἂν οὐδαμῆ οὐδαμῶς.
 νῦν οὖν τοῖς μὲν ἐλευθερία γιγνέσθω μετὰ βασιλικῆς
 E ἀρχῆς, τοῖς δὲ ἀρχὴ ὑπεύθυνος βασιλική, δεσποζόντων
 νόμων τῶν τε ἄλλων πολιτῶν καὶ τῶν βασιλέων αὐτῶν,
 ἂν τι παράνομον πράττωσιν· ἐπὶ δὲ τούτοις ξύμπασιν
 ἀδόλῳ γνώμῃ καὶ ὑγιεῖ μετὰ θεῶν βασιλέα στήσασθε,
 πρῶτον μὲν τὸν ἐμὸν υἱὸν χαρίτων ἔνεκα διττῶν, τῆς τε
 παρ' ἐμοῦ καὶ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς. ὁ μὲν γὰρ ἀπὸ βαρβά-
 ρων ἠλευθέρωσε ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὴν πόλιν, ἐγὼ δὲ
 356 ἀπὸ τυράννων νῦν δὶς, ὧν αὐτοὶ μάρτυρες ὑμεῖς γεγό-
 νατε. δεύτερον δὲ δὴ ποιεῖσθε βασιλέα τὸν τῷ μὲν ἐμῷ
 πατρὶ ταῦτόν κεκτημένον ὄνομα, υἱὸν δὲ Διονυσίου,
 χάριν τῆς τε δὴ νῦν βοηθείας καὶ ὀσίου τρόπου· ὃς γε-
 νόμενος τυράννου πατρὸς ἐκὼν τὴν πόλιν ἐλευθεροῦ,
 τιμὴν αὐτῷ καὶ γένει ἀείζωον ἀντὶ τυραννίδος ἐφημέρου
 καὶ ἀδίκου κτώμενος. τρίτον δὲ προκαλεῖσθαι χρὴ βασι-
 λέα γίγνεσθαι Συρακουσῶν, ἐκόντα ἐκούσης τῆς πόλεως,
 B τὸν νῦν τοῦ τῶν πολεμίων ἄρχοντα στρατοπέδου Διο-
 νύσιον τὸν Διονυσίου, εἰὰν ἐθέλῃ ἐκὼν εἰς βασιλέως
 σχῆμα ἀπαλλάττεσθαι, δεδιὼς μὲν τὰς τύχας, ἐλεῶν δὲ
 πατρίδα καὶ ἱερῶν ἀθεραπευσίαν καὶ τάφους, μὴ διὰ φι-
 λουικίαν πάντως πάντα ἀπολέσῃ βαρβάρους ἐπίχαρτος
 γενόμενος· τρεῖς δ' ὄντας βασιλέας, εἴτ' οὖν τὴν Λακω-
 νικὴν δύναμιν αὐτοῖς δόντες εἴτε ἀφελόντες καὶ ξυνο-
 μολογησάμενοι, καταστήσασθε τρόπῳ τινὶ τοιῷδε, ὃς εἴ-
 C ρηται μὲν καὶ πρότερον ὑμῖν, ὅμως δ' ἔτι καὶ νῦν
 ἀκούετε. εἰὰν ἐθέλῃ τὸ γένος ὑμῖν τὸ Διονυσίου τε καὶ

Ἰππαρίνου ἐπὶ σωτηρίᾳ Σικελίας παύσασθαι τῶν νῦν
 παρόντων κακῶν, τιμὰς αὐτοῖς καὶ γένει λαβόντες εἰς τε
 τὸν ἔπειτα καὶ τὸν νῦν χρόνον, ἐπὶ τούτοις καλεῖτε,
 ὥσπερ καὶ πρότερον ἐρρήθη, πρέσβεις οὓς ἂν ἐθέλῃσωσι
 κυρίους ποιησάμενοι τῶν διαλλαγῶν, εἴτε τινὰς αὐτόθεν
 εἴτε ἔξωθεν εἴτε ἀμφοτέρω, καὶ ὁπόσους ἂν συγχωρή-
 σωσι· τούτους δ' ἐλθόντας νόμους μὲν πρῶτον θεῖναι D
 καὶ πολιτείαν τοιαύτην, ἐν ἣ βασιλέας ἀρμόττει γίνε-
 σθαι κυρίους ἱερῶν τε καὶ ὄσων ἄλλων πρέπει τοῖς γενο-
 μένοις ποτὲ εὐεργέταις, πολέμου δὲ καὶ εἰρήνης ἄρχον-
 τας νομοφύλακας ποιήσασθαι ἀριθμὸν τριάκοντα καὶ
 πέντε μετὰ τε δήμου καὶ βουλῆς. δικαστήρια δὲ ἄλλα
 μὲν ἄλλων, θανάτου δὲ καὶ φυγῆς τοὺς τε πέντε καὶ
 τριάκοντα ὑπάρχειν· πρὸς τούτοις τε ἐκλεκτοὺς γίνε-
 σθαι δικαστὰς ἐκ τῶν [νῦν] ἀεὶ περυσινῶν ἀρχόντων,
 ἕνα ἀφ' ἐκάστης τῆς ἀρχῆς τὸν ἄριστον δόξαντ' εἶναι καὶ E
 δικαιοτάτον· τούτους δὲ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτὸν δικάζειν
 ὅσα θανάτου καὶ δεσμοῦ καὶ μεταστάσεως τῶν πολιτῶν·
 βασιλέα δὲ τῶν τοιούτων δικῶν μὴ ἐξεῖναι δικαστὴν γί-
 γνεσθαι, καθάπερ ἱερέα φόνου καθαρῆνόντα καὶ δεσμοῦ 35T
 καὶ φυγῆς. ταῦθ' ὑμῖν ἐγὼ καὶ ζῶν διενεόηθη γίνε-
 σθαι καὶ νῦν διανοοῦμαι, καὶ τότε κρατήσας τῶν ἐχθρῶν
 μεθ' ὑμῶν, εἰ μὴ ξενικαὶ ἐρινύες ἐκώλυσαν, κατέστησα
 ἂν ἤπερ καὶ διενοοῦμην, καὶ μετὰ ταῦτα Σικελίαν ἂν τὴν
 ἄλλην, εἴπερ ἔργα ἐπὶ νῶ ἐρίγνετο, κατώκισα, τοὺς μὲν
 βαρβάρους ἦν νῦν ἔχουσιν ἀφελόμενος, ὅσοι μὴ ὑπὲρ
 τῆς κοινῆς ἐλευθερίας διεπολέμησαν πρὸς τὴν τυραν-
 νίδα, τοὺς δ' ἔμπροσθεν οἰκήτας τῶν Ἑλληνικῶν τόπων B
 εἰς τὰς ἀρχαίας καὶ πατρῷας οἰκήσεις κατοικίσας· ταῦτὰ
 δὲ ταῦτα καὶ νῦν πᾶσι συμβουλεύω κοινῇ διανοηθῆναι
 καὶ πράττειν τε καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ ταύτας τὰς πράξεις
 πάντας, τὸν μὴ θέλοντα δὲ πολέμιον ἡγεῖσθαι κοινῇ. ἔστι

δὲ ταῦτα οὐκ ἀδύνατα· ἃ γὰρ ἐν δυοῖν τε ὄντα ψυχαῖν
 τυγχάνει καὶ λογισαμένοις εὐρεῖν βέλτιστα ἐτοίμως ἔχει,
 ταῦτα δὲ σχεδὸν ὁ κρίνων ἀδύνατα οὐκ εὖ φρονεῖ. λέγω
 C δὲ τὰς δύο τήν τε Ἰππαρίνου τοῦ Διονυσίου υἱέος καὶ
 τήν τοῦ ἐμοῦ υἱέος· τούτοις γὰρ ξυνομολογησάντων τοῖς
 γε ἄλλοις Συρακουσίοις οἶμαι πᾶσιν ὅσοι περ τῆς πόλεως
 κήδονται ξυνδοκεῖν. ἀλλὰ θεοῖς τε πᾶσι τιμὰς μετ' εὐχῶν
 δόντες τοῖς τε ἄλλοις ὅσοις μετὰ θεῶν πρόειπαι, πείθοντες
 καὶ προκαλούμενοι φίλους καὶ διαφόρους μαλακῶς τε καὶ
 πάντως, μὴ ἀποστῆτε, πρὶν ἂν τὰ νῦν ὑφ' ἡμῶν λε-
 D χθέντα, οἷον ὀνειράτα θεῖα ἐπιστάνατα ἐργηγορόσιν, ἐναρ-
 γῇ τε ἐξεργάσησθε τελεσθέντα καὶ εὐτυχῇ.

Θ.

Πλάτων Ἀρχύτῃ Ταραντίνῳ εὖ πράττειν.

Ἀφίκοντο πρὸς ἡμᾶς οἱ περὶ Ἀρχιππον καὶ Φιλωνί-
 E δην, τήν τε ἐπιστολήν φέροντες, ἣν σὺ αὐτοῖς ἔδωκας,
 καὶ ἀπαγγέλλοντες τὰ παρὰ σοῦ. τὰ μὲν οὖν πρὸς τήν
 πόλιν οὐ χαλεπῶς διεπράξαντο· καὶ γὰρ οὐδὲ παντελῶς
 ἦν ἐργώδη· τὰ δὲ παρὰ σοῦ διήλθον ἡμῖν, λέγοντες ὑπο-
 δυσφορεῖν σε, ὅτι οὐ δύνασαι τῆς περὶ τὰ κοινὰ ἀσχολίας
 ἀπολυθῆναι. ὅτι μὲν οὖν ἠδιστόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ τὸ τὰ
 358 αὐτοῦ πράττειν, ἄλλως τε καὶ εἴ τις ἔλοιτο τοιαῦτα πράτ-
 τειν οἷα καὶ σὺ, σχεδὸν παντὶ δῆλον· ἀλλὰ ἀκακίῳ δεῖ
 σε ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν οὐχ αὐτῷ μόνον γέ-
 γονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ μὲν τι ἢ πατὴρ μερί-
 ζεται, τὸ δὲ τι οἱ γεννήσαντες, τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι, πολ-
 λὰ δὲ καὶ τοῖς καιροῖς δίδονται τοῖς τὸν βίον ἡμῶν κατα-

λαμβάνουσι. καλούσης δὲ τῆς πατρίδος αὐτῆς πρὸς τὰ κοινά, ἄτοπον ἴσως τὸ μὴ ὑπακούειν· ἅμα γὰρ ξυμβαίνει καὶ χώραν καταλιμπάνειν φάυλοις ἀνθρώποις, οἱ B οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου πρὸς τὰ κοινὰ προσέρχονται. περὶ τούτων μὲν οὖν ἱκανῶς, Ἐχεκράτους δὲ καὶ νῦν ἐπιμέλειαν ἔχομεν καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἔξομεν καὶ διὰ σὲ καὶ διὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ Φρυνίωνα καὶ δι' αὐτὸν τὸν νεανίσκον.

I.

Πλάτων Ἀριδοτοδώρῳ εὖ πράττειν.

Ἀκούω Δίωνος ἐν τοῖς μάλιστα ἐταῖρον εἶναι τέ σε C νῦν καὶ γεγυμέναι διὰ παντός, τὸ σοφώτατον ἦθος τῶν εἰς φιλοσοφίαν παρεχόμενον· τὸ γὰρ βέβαιον καὶ πιστὸν καὶ ὑγιές, τοῦτο ἐγὼ φημι εἶναι τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν, τὰς δὲ ἄλλας τε καὶ εἰς ἄλλα τεινούσας σοφίας τε καὶ δεινότητος κομψότητας οἶμαι προσαγορευῶν ὀρθῶς ὀνομάζειν. ἀλλ' ἔρωσό τε καὶ μένε ἐν τοῖς ἡθεσιν οἷσπερ καὶ νῦν μένεις.

IA.

Πλάτων Λαοδάμαντι εὖ πράττειν.

D

Ἐπέστειλα μὲν σοι καὶ πρότερον, ὅτι πολὺ διαφέρει πρὸς ἅπαντα ἃ λέγεις αὐτὸν ἀφικέσθαι σε Ἀθήναζε·

ἐπειδὴ δὲ σὺ φῆς ἀδύνατον εἶναι, μετὰ τοῦτο ἦν δεύτε-
 ρον, εἰ δυνατὸν ἐμὲ ἀφικέσθαι ἢ Σωκράτη, ὥσπερ ἐπέ-
 E στειλας. νῦν δὲ Σωκράτης μὲν ἐστὶ περὶ ἀσθένειαν τὴν
 τῆς στραγγουρίας, ἐμὲ δὲ ἀφικόμενον ἐνταῦθα ἄσχημον
 ἂν εἴη μὴ διαπράξασθαι ἐφ' ἅπερ σὺ παρακαλεῖς. ἐγὼ
 δὲ ταῦτα γενέσθαι ἂν οὐ πολλὴν ἐλπίδα ἔχω· δι' ἃ δέ,
 μακροῦς ἐτέρας δέοιτ' ἂν ἐπιστολῆς, εἴ τις πάντα διεξιόι·
 καὶ ἅμα οὐδὲ τῷ σώματι διὰ τὴν ἡλικίαν ἱκανῶς ἔχα-
 πλανᾶσθαι καὶ κινδυνεύειν κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλατ-
 ταν, οἷα [ἀπαντᾶ] καὶ νῦν πάντα κινδύνων ἐν ταῖς πο-
 ρείαις ἐστὶ μεστὰ. συμβουλευῆσαι μέντοι ἔχω σοί τε καὶ
 359 τοῖς οἰκισταῖς, ὃ εἰπόντος μὲν ἐμοῦ, φησὶν Ἡσίοδος, δό-
 ξαι ἂν εἶναι φαῦλον, χαλεπὸν δὲ νοῆσαι. εἰ γὰρ οἶονθ' ὑ-
 πὸ νόμων θέσεως καὶ ὧν τινῶν εὐ ποτὲ πόλιν ἂν κατα-
 σκευασθῆναι, ἄνευ τοῦ εἶναι τι κύριον ἐπιμελούμενον ἐν
 τῇ πόλει τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης, ὅπως ἂν ἦ σώφρων τε
 καὶ ἀνδρική δούλων τε καὶ ἐλευθέρων, οὐκ ὀρθῶς δια-
 νοοῦνται. τοῦτο δ' αὖ, εἰ μὲν εἰσὶν ἤδη ἄνδρες ἄξιοι τῆς
 B ἀρχῆς ταύτης, γένοιτ' ἂν· εἰ δ' ἐπὶ τὸ παιδεῦσαι δεῖ τι-
 νός, οὔτε ὁ παιδεύσων οὔτε οἱ παιδευθησόμενοι, ὡς ἐγὼ
 οἶμαι, εἰσὶν ὑμῖν, ἀλλὰ τὸ λοιπὸν τοῖς θεοῖς εὐχέσθαι.
 καὶ γὰρ σχεδόν τι καὶ αἱ ἔμπροσθεν πόλεις οὕτω κατε-
 σκευάσθησαν, καὶ ἔπειτα εὖ ᾤκησαν, ὑπὸ ξυμβάσειν
 πραγμάτων μεγάλων καὶ κατὰ πόλεμον καὶ κατὰ τὰς ἄλ-
 λας πράξεις γενομένων, ὅταν ἐν τοιοῦτοις καιροῖς ἀνὴρ
 καλός τε καὶ ἀγαθὸς ἐγγένηται μεγάλην δύναμιν ἔχων· τὸ
 C δ' ἔμπροσθεν αὐτὰ προθυμεῖσθαι μὲν χρὴ καὶ ἀνάγκη,
 διανοεῖσθαι μέντοι αὐτὰ οἷα λέγω, καὶ μὴ ἀνοηταίνειν
 οἰομένους τι ἐτοίμως διαπράξασθαι. εὐτύχει.

ΙΒ.

Πλάτων Ἀρχύτα Ταραντίνῳ ἐν πράττειν.

Τὰ μὲν παρὰ σοῦ ἐλθόνθ' ὑπομνήματα θαυμαστῶς
 ὡς ἄσμενοί τε ἐλάβομεν καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὰ ἡγά- D
 σθημεν ὡς ἐνὶ μάλιστα, καὶ ἔδοξεν ἡμῖν εἶναι ὁ ἀνὴρ
 ἄξιος ἐκείνων τῶν πάλαι προγόνων· λέγονται γὰρ δὴ οἱ
 ἄνδρες οὗτοι μύριοι εἶναι, οὗτοι δ' ἦσαν τῶν ἐπὶ Λαο-
 μέδοντος ἔξαναστάντων Τρώων, ἄνδρες ἀγαθοί, ὡς ὁ
 παραδεδομένος μῦθος δηλοῖ. τὰ δὲ παρ' ἐμοὶ ὑπομνή-
 ματα, περὶ ὧν ἐπέστειλας, ἱκανῶς μὲν οὕτω ἔχει, ὡς δέ
 ποτε τυγχάνει ἔχοντα, ἀπέσταλκά σοι· περὶ δὲ τῆς φυ-
 λακῆς ἀμφότεροι συμφωνοῦμεν, ὥστ' οὐδὲν δεῖ παρα- E
 κελεύεσθαι.

ΙΓ.

Πλάτων Διονυβίῳ τυράννῳ Συρακουσῶν 360
 ἐν πράττειν.

Ἀρχή σοι τῆς ἐπιστολῆς ἔστω καὶ ἅμα ξύμβολον ὅτι
 παρ' ἐμοῦ ἐστί· τοὺς Λοκρούς ποδ' ἐστιῶν νεανίσκους,
 πόρρω κατακείμενος ἀπ' ἐμοῦ, ἀνέστης παρ' ἐμὲ καὶ φι-
 λοφρονούμενος εἶπες εὐ τι ῥῆμα ἔχον, ὡς ἐμοί τε ἐδόκει
 καὶ τῷ παρακατακειμένῳ, ἦν δ' οὗτος τῶν καλῶν τις· ὃς B
 τότε εἶπεν· ἦ που πολλά, ὦ Διονύσιε, εἰς σοφίαν ὠφελεῖ
 ὑπὸ Πλάτωνος· σὺ δ' εἶπες· καὶ εἰς ἄλλα πολλά, ἐπεὶ
 καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς μεταπέμψεως, ὅτι μετεπεμψάμην αὐ-

τόν, δι' αὐτὸ τοῦτο εὐθύς ὠφελήθην. τοῦτ' οὖν διασω-
 στέον, ὅπως ἂν ἀνξάνηται αἰεὶ ἡμῖν ἢ ἀπ' ἀλλήλων ὠφέ-
 λεια. καὶ ἐγὼ νῦν τοῦτ' αὐτὸ παρασκευάζων τῶν τε Πυ-
 θαγορείων πέμπω σοι καὶ τῶν διαιρέσεων, καὶ ἄνδρα.
 C ὡσπερ ἐδόκει ἡμῖν τότε, ᾧ γε σὺ καὶ Ἀρχύτης, εἶπερ ἦκει
 παρά σε Ἀρχύτης, χρῆσθαι δύναισθ' ἄν. ἔστι δὲ ὄνομα
 μὲν Ἑλίκων, τὸ δὲ γένος ἐκ Κυζίκου, μαθητῆς δὲ Εὐ-
 δόξου καὶ περὶ πάντα τὰ ἐκείνου πάνυ χαριέντως ἔχων.
 ἔτι δὲ καὶ τῶν Ἰσοκράτους μαθητῶν τῷ ξυγγέγονε καὶ
 Πολυξένῳ τῶν Βρούσανός τινι ἐταίρων· ὃ δὲ σπάνιον ἐπὶ
 τούτοις, οὔτε ἄχαρίς ἐστὶν ἐντυχεῖν οὔτε κακοήθει ἔοι-
 κεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἑλαφρὸς καὶ εὐήθης δόξειεν ἂν εἶναι.
 D δεδιὼς δὲ λέγω ταῦτα, ὅτι ὑπὲρ ἀνθρώπου δόξαν ἀπο-
 φαίνομαι, οὐ φαύλου ζώου, ἀλλ' εὐμεταβόλου, πλὴν
 πάνυ ὀλίγων τινῶν καὶ εἰς ὀλίγα· ἐπεὶ καὶ περὶ τούτου
 φοβούμενος καὶ ἀπιστῶν ἐσκόπουν αὐτὸς τε ἐντυγχάνων
 καὶ ἐπυρθανόμην τῶν πολιτῶν αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς οὐδὲν
 φλαῦρον ἔλεγε τὸν ἄνδρα. σκόπει δὲ καὶ αὐτὸς καὶ εὐ-
 λαβοῦ. μάλιστα μὲν οὖν, ἂν καὶ ὁπωστιοῦν σχολάξῃς,
 E μάνθανε παρ' αὐτοῦ καὶ τᾶλλα φιλοσόφει· εἰ δὲ μή, ἐκ-
 δίδαξαι τινα, ἵνα κατὰ σχολὴν μανθάνων βελτίων γίγνη
 καὶ εὐδοξῆς, ὅπως τὸ δι' ἐμὲ ὠφελεῖσθαι σε μὴ ἀνιῆ. καὶ
 ταῦτα μὲν δὴ ταύτη.

361

Περὶ δὲ ὧν ἐπέστελλές μοι ἀποπέμπειν σοι, τὸν μὲν
 Ἀπόλλω ἐποίησάμην τε καὶ ἄγει σοι Λεπτίνης, νέου καὶ
 ἀγαθοῦ δημιουργοῦ· ὄνομα δ' ἔστιν αὐτῷ Λεωχάρης.
 ἕτερον δὲ παρ' αὐτῷ ἔργον ἦν πάνυ κομψόν, ὡς ἐδόκει·
 ἐπριάμην οὖν αὐτὸ βουλόμενός σου τῇ γυναικὶ δοῦναι,
 ὅτι μου ἐπεμελεῖτο καὶ ὑγιαίνοντος καὶ ἀσθενοῦντος
 ἀξίως ἐμοῦ τε καὶ σοῦ· δὸς οὖν αὐτῇ, ἂν μὴ τι σοὶ ἄλλο
 δόξῃ. πέμπω δὲ καὶ οἴνου γλυκέος δώδεκα σταμνία τοῖς
 B παισὶ καὶ μέλιτος δύο· ἰσχάδων δὲ ὕστερον ἤλθομεν τῆς

αποθέσεως, τὰ δὲ μύρτα ἀποτεθέντα κατεσάπη· ἀλλ' αὐθις βέλτιον ἐπιμελησόμεθα. περὶ δὲ φυτῶν Λεπτίνης σοι ἐρεῖ. ἀργύριον δ' εἰς ταῦτα ἔνεκά τε τούτων καὶ εἰςφορῶν τινῶν εἰς τὴν πόλιν ἔλαβον παρὰ Λεπτίνου, λέγων ἅ μοι ἐδόκει εὐσχημονέστατα ἡμῖν εἶναι καὶ ἀληθῆ λέγειν, ὅτι ἡμέτερον εἶη ὃ εἰς τὴν ναῦν ἀναλώσαμεν τὴν Λευκαδίαν, σχεδὸν ἑκκαίδεκα μυαῖ· τοῦτ' οὖν ἔλαβον, καὶ λαβὼν αὐτὸς τε ἐχρησάμην καὶ ὑμῖν ταῦτα ἀπέπεμψα. C
 τὸ δὴ μετὰ τοῦτο περὶ χρημάτων ἄκουε ὡς σοι ἔχει, περὶ τε τὰ σὰ τὰ Ἀθήνησι καὶ περὶ τὰ ἐμά. ἐγὼ τοῖς σοῖς χρήμασιν, ὡσπερ τότε σοι ἔλεγον, χρήσομαι καθάπερ τοῖς τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, χρῶμαι δὲ ὡς ἂν δύνωμαι ὀλιγίστοις, ὅσα ἀναγκαῖα ἢ δίκαια ἢ εὐσχήμονα ἐμοί τε δοκεῖ καὶ παρ' οὗ ἂν λαμβάνω. ἐμοὶ δὴ τοιοῦτον νῦν ξυμβέβηκεν. εἰσί μοι ἀδελφιδῶν θυγατέρες τῶν ἀποθανουσῶν τότε, ὅτ' ἐγὼ οὐκ ἐστεφανούμην, σὺ δ' ἐκέλευες, D
 τέτταρες, ἡ μὲν νῦν ἐπίγαμος, ἡ δὲ ὀκταέτις, ἡ δὲ σμικρὸν πρὸς τρισὶν ἔτεσιν, ἡ δὲ οὐπω ἐνιαυσία. ταύτας ἐκδοτέον ἐμοί ἐστι καὶ τοῖς ἐμοῖς ἐπιτηδείοις, αἷς ἂν ἐγὼ ἐπιβιῶ· αἷς δ' ἂν μή, χαιρόντων· καὶ ὧν ἂν γένωνται οἱ πατέρες αὐτῶν ἐμοῦ πλουσιώτεροι, οὐκ ἐκδοτέον· τὰ δὲ νῦν αὐτῶν ἐγὼ εὐπορώτερος, καὶ τὰς μητέρας δὲ αὐτῶν ἐγὼ ἐξέδωκα καὶ μετ' ἄλλων καὶ μετὰ Δίωνος. ἡ μὲν E
 οὖν Σπευσίππῳ γαμεῖται, ἀδελφῆς οὕσα αὐτῷ θυγάτηρ· δεῖ δὴ ταύτη οὐδὲν πλέον ἢ τριάκοντα μινῶν· μέτραι γὰρ αὐταὶ ἡμῖν προῖκες. ἔτι δὲ ἐὰν ἡ μήτηρ τελευτήσῃ ἢ ἐμή, οὐδὲν αὖ πλείονος ἢ δέκα μινῶν δέοι ἂν εἰς τὴν οἰκοδομίαν τοῦ τάφου. καὶ περὶ ταῦτα τὰ μὲν ἐμά ἀναγκαῖα σχεδόν τι ἐν τῷ νῦν ταῦτά ἐστιν· ἐὰν δὲ τι ἄλλο γίνηται ἴδιον ἢ δημόσιον ἀνάλωμα διὰ τὴν παρὰ σὲ ἄφιξιν, ὡσπερ τότε ἔλεγον δεῖ ποιεῖν, ἐμὲ μὲν διαμάχεσθαι, ὅπως

ὡς ολίγιστον γένηται τὸ ἀνάλωμα, ὃ δ' ἂν μὴ δύνωμαι,
362 σὴν εἶναι τὴν δαπάνην.

Τὸ δὴ μετὰ ταῦτα λέγω περὶ τῶν σῶν αὐτῶν χρημάτων τῶν Ἀθήνησι τῆς ἀναλώσεως, ὅτι πρῶτον μὲν εἴαν τι δέη ἐμὲ ἀναλίσκειν εἰς χορηγίαν ἢ τι τοιοῦτον, οὐκ ἔστι σοι ξένος οὐδεὶς ὅστις δώσει, ὡς ῥόμεθα, ἐπεὶ καὶ ἂν τι σοὶ αὐτῷ διαφέρει μείγα, ὥστε ἀναλωθὲν μὲν ἤδη ὀνηῆσαι, μὴ ἀναλωθὲν δὲ ἄλλ' ἐγγρομισθέν, ἕως ἂν τις παρὰ σοῦ ἔλθῃ, βλάψαι, πρὸς τῷ χαλεπῷ τὸ τοιοῦτόν σοί ἐστι καὶ
B αἰσχρόν. ἐγὼ γὰρ δὴ ταῦτά γε ἐξήτασα, παρ' Ἀνδρομήδῃ τὸν Αἰγινήτην πέμψας Ἐραστον, παρ' οὗ ἐκέλευες τοῦ ὑμετέρου ξένου, εἴ τι δεοίμην, λαμβάνειν, βουλόμενος καὶ ἄλλα μείζονα ἢ ἐπέστελλες πέμπειν. ὁ δὲ εἶπεν εἰκότα καὶ ἀνθρώπινα, ὅτι καὶ πρότερον ἀναλώσας τῷ πατρί σου μόλις κομίσαιτο, καὶ νῦν σμικρὰ μὲν δοίῃ ἂν, πλειῶν δὲ οὐ. οὕτω δὴ παρὰ Λεπτίνου ἔλαβον· καὶ τοῦτό γε ἄξιον ἐπαινεῖσαι Λεπτίνην, οὐχ ὅτι ἔδωκεν, ἀλλ' ὅτι προ-
C θύμως, καὶ τὰ ἄλλα περὶ σέ καὶ λέγων καὶ πράττων, ὅτι οἶός τ' ἦν ἐπιτήδειος, φανερός ἦν. χρὴ γὰρ δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τὰναντία τούτων ἐμὲ ἀπαγγέλλειν, ὁποῖός τις ἂν ἕκαστος ἐμοὶ φαίνεται περὶ σέ. τὸ δ' οὖν περὶ τῶν χρημάτων ἐγὼ σοὶ παρορησιάσομαι· δίκαιον γάρ, καὶ ἅμα ἐμπείρως ἔχων τῶν παρὰ σοὶ λέγοιμ' ἂν. οἱ προσαγγέλλοντες ἐκάστοτέ σοι, ὅτι ἂν οἴωνται ἀνάλωμα εἰσαγγέλλειν, οὐκ ἐθέλουσι προσαγγέλλειν, ὡς δὴ ἀπεχθησόμενοι·
D ἔθιξε οὖν αὐτοὺς καὶ ἀνάγκασε φράζειν καὶ ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα· σέ γὰρ δεῖ εἰδέναι τε τὰ πάντα κατὰ δύναμιν καὶ κριτὴν εἶναι καὶ μὴ φεύγειν τὸ εἰδέναι. πάντων γὰρ ἄριστόν σοι ἔσται πρὸς τὴν ἀρχήν· τὰ γὰρ ἀναλώματα ὀρθῶς ἀναλισκόμενα καὶ ὀρθῶς ἀποδιδόμενα πρὸς τε τὰ ἄλλα καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν καὶ σὺ δὴ φῆς ἀγαθὸν εἶναι καὶ φήσεις. μὴ οὖν σε διαβαλλόν-

των πρὸς τοὺς ἀνθρώπους οἱ κήδεσθαί σου φάσκοντες· τοῦτο γὰρ οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλὸν πρὸς δόξαν σοι δοκεῖ ξύμβολον εἶναι.

E

Τὰ μετὰ ταῦτα περὶ Δίωνος λέγοιμ' ἄν. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' οὐπω ἔχω λέγειν, πρὶν ἂν παρὰ σοῦ ἔλθωσιν αἱ ἐπιστολαί, ὡσπερ ἔφησ· περὶ μέντοι ἐκείνων, ὧν οὐκ εἶας μεμνησθαι πρὸς αὐτόν, οὔτε ἐμνήσθην οὔτε διελέχθην, ἔξεπειρώμην δέ, εἴτε χαλεπῶς εἴτε ῥαδίως οἴσει γιγνομένων, καὶ μοι ἐδόκει οὐκ ἡρέμα ἂν ἀχθεσθαι εἰ γίνοιτο. τὰ δὲ ἄλλα περὶ σέ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ μετρίός μοι δοκεῖ εἶναι Δίων.

Κρατίνῳ τῷ Τιμοθέου μὲν ἀδελφῷ, ἐμῷ δ' ἑταίρῳ, 363
θώρακα δωρησάμεθα ὀπλιτικὸν τῶν μάλα καλῶν τῶν πεζῶν, καὶ ταῖς Κέβητος θυγατράσι χιτῶνια τρία ἑπταπλήγη, μὴ τῶν πολυτελεῶν τῶν Ἀμοργίνων, ἀλλὰ τῶν Σικελικῶν τῶν λιπῶν. ἐπιεικῶς δὲ γινώσκεις τοῦνομα Κέβητος· γεγραμμένος γάρ ἐστιν ἐν τοῖς Σωκρατείοις λόγοις μετὰ Σιμμίου Σωκράτει διαλεγόμενος ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λόγῳ, ἀνὴρ πᾶσιν ἡμῖν οἰκεῖός τε καὶ εὖνους.

Περὶ δὲ δὴ τοῦ ξυμβόλου τοῦ περὶ τὰς ἐπιστολάς, B
ὅσας τε ἂν ἐπιστέλλω σπουδῇ καὶ ὅσας ἂν μὴ, οἶμαι μὲν σε μεμνησθαι, ὅμως δ' ἐννόει καὶ πάνυ πρόσεχε τὸν νοῦν· πολλοὶ γὰρ οἱ κελεύοντες γράφειν, οὓς οὐ ῥάδιον φανερώς διωθεῖσθαι. τῆς μὲν γὰρ σπουδαίας ἐπιστολῆς θεὸς ἄρχει, θεοὶ δὲ τῆς ἥττον.

Οἱ πρόσβεις καὶ ἐδέοντο ἐπιστέλλειν σοι, καὶ εἰκός· πάνυ γὰρ προθύμως σὲ πανταχοῦ καὶ ἐμὲ ἐγκωμιάζουσι, καὶ οὐχ ἥκιστα Φίλαγρος, ὃς τότε τὴν χεῖρα ἤσθενει. καὶ Φιλαίδης ὁ παρὰ βασιλέως ἦκων τοῦ μεγάλου ἔλεγε περὶ C
σοῦ· εἰ δὲ μὴ πάνυ μακρᾶς ἐπιστολῆς ἦν, ἔγραφα ἂν ἃ ἔλεγε, νῦν δὲ Λεπτίνου πυνθάνου.

Ἄν τὸν θώρακα ἢ ἄλλο τι ὧν ἐπιστέλλω πέμπης, ἂν

μὲν αὐτός τῳ βούλῃ, εἰ δὲ μή, Τηρίλλῳ δός· ἔστι δὲ τῶν αἰεὶ πλεόντων, ἡμέτερος ἐπιτήδειος καὶ τὰ ἄλλα καὶ περὶ φιλοσοφίαν χαρίεις. Τίσωνος δ' ἔστι κηδεστής, ὃς τότε ὄθ' ἡμεῖς ἀπεπλέομεν ἐπολιανόμεν.

Ἔρρωσο καὶ φιλοσόφει καὶ τοὺς ἄλλους προτρέπου
 D τοὺς νεωτέρους, καὶ τοὺς συσφαιριστάς ἀσπάζου ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ πρόστατε τοῖς τε ἄλλοις καὶ Ἀριστοκρίτῳ, εἴαν τις παρ' ἐμοῦ λόγος ἢ ἐπιστολὴ ἴῃ παρὰ σέ, ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ὡς τάχιστα σὺ αἰσθῆ, καὶ ὑπομιμνήσκειν σε ἵνα ἐπιμελῆ τῶν ἐπισταλέντων. καὶ νῦν Λεπτίνῃ τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἀργυρίου μὴ ἀμελήσης, ἀλλ' ὡς τάχιστα ἀπόδος, ἵνα καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοῦτον ὀρωῶντες προθυμότεροι ᾧσιν ἡμῖν ὑπηρετεῖν.

E Ἰατροκλῆς, ὁ μετὰ Μυρωνίδου τότε ἐλεύθερος ἀφεθείς ὑπ' ἐμοῦ, πλεῖ νῦν μετὰ τῶν πεμπομένων παρ' ἐμοῦ ἔμμισθον οὖν πον αὐτὸν κατάστησον ὡς ὄντα σοι εὖνουν, καὶ ἂν τι βούλῃ, αὐτῷ χρῶ. καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἢ αὐτὴν ἢ εἰ ὑπόμνημα αὐτῆς σώζεται, καὶ αὐτὸς ἴσθι.

* ΙΔ. *

Οὕτω μὲν εἶχον τούτων τι πέμπειν εἰς Συρακούσας ᾧν ἔφης Ἀρχύταν δεηθῆναι λαβεῖν παρὰ σοῦ· θάττον δὲ καὶ οὐ διὰ μακροῦ πένυομέν σοι. ἐμοὶ δὲ φιλοσοφία οὐκ οἶδ' ὅ τί ποτε χρῆμα γέγονεν, ἀρὰ γε φλαῦρον ἢ καλόν, ὅπότ' ἐγὼ μισῶ νῦν συνεῖναι τοῖς πολλοῖς. οἶμαι μὲν οὖν ὡς δικαίως διάκειμαι, ἀμαθαίνουσι δὲ κατ' ἰδέαν πᾶσαν ἀφροσύνης οἷ τε ἰδία τι πονουῦντες καὶ οἱ τὰ κοινὰ πράττοντες· εἰ δὲ ἀλόγως τοῦτο πάσχω, τοῦτό γε ἴσθι, ὅτι μόλις ἂν οὕτως ἐγένετό μοι ζῆν, ἄλλως δὲ καὶ οὐκ ἔνι

μοι ψυχῆς λαμβάνειν. διὸ δὴ ἐκ τοῦ ἄστεος ἀπηλλάγην ὥσπερ εἰρκτῆς θηρίων, διατρίβω μέντοι οὐ μακρὰν Ἐφεστιάδων καὶ τούτων τῶν χωρίων, καὶ συνέγνων ὅτι Τίμων οὐκ ἦν ἄρα μισάνθρωπος, μὴ εὐρίσκων μέντοι ἀνθρώπους οὐκ ἠδύνατο θηρία φιλεῖν· ὄθεν καθ' ἑαυτὸν καὶ μόνος διεβίου, κινδυνεύων δὲ τυχὸν ἴσως μηδ' ἐκείνως εὐλογίζεσθαι. σὺ δὲ ἐκδέχου ὅπως βούλει· ἐμοὶ γὰρ ὥδε τὰ τῆς γνώμης ἔχει ἀποθεῖν εἶναι τοῦ ἄστεος εἰς τε νῦν καὶ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον, ὅντινα ἂν ζῆν ὁ θεὸς ἡμῖν διδῶ.

* ΙΕ. *

Κρήνης, ᾧ ἔδωκα τὴν ἐπιστολήν, ἔστι μὲν δῆλος καὶ σοὶ φίλος, ἐπεὶ δὲ ἡ ἀρχὴ τῆς γνώσεως ἀφ' ἡμῶν γέγονε, καλῶς ἔχειν οἶμαι καὶ νῦν ὥσπερ ἑτέραν ἀρχὴν ποιούμενον τῆς συστάσεως παρακαλέσαι * σὲ * πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ. τυγχάνει γὰρ βουλόμενος στρατεύεσθαι, πράττων τι τῶν κατ' ἀξίαν αὐτοῦ· σχεδὸν δὲ βραχὺς ὁ μετὰ ταῦτα λόγος. οὔτε γὰρ ἡμᾶς ἀγνοεῖς, ὡς ἔχομεν πρὸς Παράμονον καὶ Κρήνην, οὔτε τὸν νεανίσκον, ὅτι σώφρων καὶ μέτριος καὶ εἰς πᾶσαν ὁμιλίαν, ὡς εἶπεῖν, καὶ χρειὰν ἀσφαλῆς. δεῖν γὰρ φασι τεκμαίρεσθαι τὰ μέλλοντα τοῖς γεγενομένοις, καὶ μάλιστα τῇ ἰδίᾳ φύσει καὶ προαιρέσει· τοῦτον δὲ πάντες ὁμολογουμένως ἐπαινοῦσι. ὡς οὖν ὄντος καὶ τοιούτου καὶ ἡμετέρου καὶ σοῦ φίλου, πειρωῶ τὴν ἐνδεχομένην περὶ αὐτοῦ ποιεῖσθαι σπουδὴν· ἄξιοι γὰρ οἱ τοιοῦτοι χάριτος.

καὶ μετὰ τὸ
 ΙΣ.

Πολλάκις ἀναγγέλλοντος Ἀθηνοδώρου τὴν ὑμετέραν προαίρεσιν, ἐδοκίμαζον γράψας πρὸς ὑμᾶς ἀσπάσασθαι τε καὶ προσαγορεῦσαι καὶ διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ συνήθειαν, ἧς φαίνεσθε μνημονεύειν, καὶ διότι περὶ Διονύσιον ὅμοιοι διαμένετε ταῖς εὐνοίαις. ἦθους γὰρ κρίσιν ἀκριβεστέραν οὐδεμίαν ἠγοῦμαι τῆς ἐν φιλίας βεβαιότητος, ἧς ὑμᾶς αἰσθάνομαι καὶ παρὰ τὴν ἡλικίαν ἐπιμελουμένους. ὡς οὖν καὶ διὰ ταῦτα καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἐπιείκειαν ὑμῶν, ἣν πυνθάνομαι πολὺ μᾶλλον νῦν ἢ πρῶην ἀπερχομένου μου, πειρᾶσθε καὶ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον εἶναι τοιοῦτοι, νομίζοντες ἐλευθεριωτάτην ἐπικαρπλίαν εἶναι τῆς τοιαύτης διαθέσεως τὴν παρὰ τῶν εὖ ζώντων εὐφημίαν.

ΙΖ.

Γεώργιος, ᾧ τὴν ἐπιστολὴν δέδωκα, τῶν φίλων ἡμῖν ἐστὶ τῶν συνεσχολακῶν χρόνον ἤδη πολὺν, καὶ τὸ ἦθος, ὡς καὶ ἡμεῖς ὑπολαμβάνομεν, ὥσπερ τις ἄλλος ἐπιεικής· διὸ καὶ τῶν κατὰ φιλοσοφίαν κεκοινωνήκαμεν αὐτῷ. τοῦτον οὖν ἐδόκει μοι καλῶς ἔχειν συστήσαι σοι· τοὺς γὰρ χρηστοὺς εὖ οἶδα ὅτι βούλει γνωρίζειν, ἄλλως τ' ἐπεὶ καὶ γειννᾷ τῇ χώρᾳ. τυγχάνει γὰρ ὢν Κιεριεύς καὶ μέλλει νῦν οἴκοι ποιεῖσθαι τὴν διατριβήν· ἔσται δὲ σύστασις ἄοχλός σοι καὶ ἄλυπος· εὐλαβῆς τε γὰρ ἐστὶ πάνν τῷ τρόπῳ, καὶ προήρηται ξὴν ἀπραγμόνως. ἀλλὰ γνώριζε τὸν ἄνδρα, καὶ ἐπιμελοῦ ὡς τοιούτου καὶ οὕτως ἔχοντος πρὸς ἡμᾶς. δώσει δέ σοι καὶ τοὺς λόγους οὗτος, οὓς ἀνέγνωμεν.

* ΙΗ. *

Καλλίμαχος, ὑπὲρ οὗ γέγραφα τὴν ἐπιστολήν, ἔστιν ἡμῖν τῶν συνεσχολακότων· συμβέβηκε δ' αὐτῷ συμπεπτωκέναι τύχη τινί, περὶ ἧς εὖ οἶδα ὅτι καὶ σὺ ἀκήκοας. Ἀπῆκται γὰρ ὑπὸ τοῦ Δρομοκλείδου ἕκ τινος φιλουεικίας μειρακιώδους, καὶ ἔστιν ἐν τῷ οἰκήματι χρόνον ἤδη πολὺν· ἀξιοῖ δὲ ἡμᾶς δικαίαν ἀξίωσιν καὶ ἦν ἂν φίλος ἀξιώσειεν, βοηθεῖν αὐτῷ. τὴν δὲ βοήθειαν οὐδ' ἡμεῖς ἔχομεν εἰς ἄλλον ἀνενεγκεῖν, ἐκεῖνός τε διαρρήδην λέγει καὶ οἴεται, σοῦ βουλευθέντος ἁθδίαν εἶναι τὴν σωτηρίαν αὐτῷ, οὐτ' ἀπέχθειαν οὐδεμίαν ἔχουσαν οὐτ' ἔχθραν· οὐδένα γὰρ εἶναι τὸν ἐναντιωθησόμενον. ὁ γὰρ αὐτὸν Δρομοκλείδης αἰεὶ μὲν καὶ ἐν ἅπασιν, ὡς ἐγὼ κρίνω, χρηστός ἐστι καὶ εὐγνώμων, ἀτὰρ δὴ καὶ τὰ πράγματα πάλαι σπουδάξει διαλυθῆναι· καλῶς ἂν οὖν ποιοῖς καὶ ἡμῶν ἕνεκα καὶ αὐτοῦ, ποιησάμενός τινα ἐπιμέλειαν τοῦ ἀνδρός, ὅπως σωθῆ. τὰ γὰρ φιλόανθρωπα εὖ οἶσθ' ὅτι καὶ ἡμεῖς ἂν, εἰ βουλήσοιο, παραινέσαιμεν· ὥστε μὴ καταπροῖεσθαι μηδ' ἄλλῳ παρῆναι τὸ συντελεῖν, ἀλλὰ ταῦτά γε ποιεῖν. ἔρρωσο.

ὍΡΟΙ.

St.

III.p.

414

Αἰδίου τὸ κατὰ πάντα χρόνον καὶ πρότερον ὄν καὶ νῦν μὴ ἐφθαρμένον.

Θεὸς ζωὴν ἀθάνατον, αὐταρκες πρὸς εὐδαιμονίαν· οὐσία αἰδίου, τῆς τάγαθοῦ φύσεως αἰτία.

Γένεσις κίνησις εἰς οὐσίαν· μετάληψις οὐσίας· πόρευσις εἰς τὸ εἶναι.

Ἥλιος πῦρ οὐράνιον, ὃ μόνον ἀπ' ἡοῦς μέχρι δειλῆς τοῖς αὐτοῖς ἔστιν ὄραθῆναι· ἄστρον ἡμεροφανές· ζωὴν αἰδίου, ἔμψυχον τὸ μέγιστον.

B

Χρόνος ἡλίου κίνησις, μέτρον φοραῶς.

Ἡμέρα ἡλίου πορεία ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμῶν· φῶς τοῦναντίον νυκτί.

Ἐως ἡμέρας ἀρχή· τὸ πρῶτον φῶς ἀπὸ τοῦ ἡλίου.

Μεσημβρία χρόνος, ἐν ᾧ τῶν σωμάτων αἱ σκιαὶ ἐλαχίστου μήκους κοινωνοῦσιν.

Δείλη ἡμέρας τελευτή.

Νυξ σκότος τοῦναντίον ἡμέρα· ἡλίου στέρησις.

Τύχη φορὰ ἐξ ἀδήλου εἰς ἀδήλον, καὶ ἡ ἐκ τοῦ αὐτομάτου αἰτία δαιμονίας πραξέως.

C

Γῆρας φθίσις ἐμψύχου ὑπὸ χρόνου γιγνομένη.

Πνεῦμα κίνησις ἀέρος περὶ τὴν γῆν.

Ἄηρ στοιχεῖον, οὗ πᾶσαι αἱ κατὰ τόπον κινήσεις κατα φύσιν εἶδεν.

Οὐρανὸς σῶμα περιέχον πάντα τὰ αἰσθητὰ πλὴν αὐτοῦ τοῦ ἀνωτάτω ἀέρος.

Ψυχὴ τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινουῦν· αἰτία κινήσεως ζωτικῆς ζώων.

Δύναμις τὸ καθ' αὐτὸ ποιητικόν.

Ὅψις ἕξις διακριτικὴ σωμάτων.

Ὅστιοῦν μυελὸς ὑπὸ θερμοῦ παγείς.

Στοιχεῖον τὸ συνάγον καὶ διαλύον τὰ σύνθετα.

Ἄρετὴ διάθεσις ἢ βελτίστη· ἕξις θνητοῦ ζώου καθ' αὐτὴν ἐπαινετὴ· ἕξις, καθ' ἣν τὸ ἔχον ἀγαθὸν λέγεται· D κοινωνία νόμων δικαία· διάθεσις, καθ' ἣν τὸ [ἔχον] δια- κείμενον τελείως σπουδαῖον λέγεται· ἕξις ποιητικὴ εὐ- νομίας.

Φρόνησις δύναμις ποιητικὴ καθ' αὐτὴν τῆς ἀνθρώ- που εὐδαιμονίας· ἐπιστήμη ἀγαθῶν καὶ κακῶν· ἐπιστήμη ποιητικὴ εὐδαιμονίας· διάθεσις, καθ' ἣν κρίνομεν, τί πρακτέον καὶ τί οὐ πρακτέον.

Δικαιοσύνη ὁμόνοια τῆς ψυχῆς πρὸς αὐτήν, καὶ εὐ- ταξία τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν πρὸς ἄλληλά τε καὶ περὶ ἄλ- ληλα· ἕξις διανεμητικὴ τοῦ κατ' ἀξίαν ἐκάστω· ἕξις, καθ' ἣν ὁ ἔχων προαιρετικὸς ἐστὶ τῶν φαινομένων αὐτῷ δι- E καίων· ἕξις ἐν βίῳ νόμου ὑπήκοος· ἰσότης κοινωνικὴ· ἕξις ὑπηρετικὴ νόμων.

Σωφροσύνη μετριότης τῆς ψυχῆς περὶ τὰς ἐν αὐτῇ κατὰ φύσιν γιγνομένας ἐπιθυμίας τε καὶ ἡδονάς· εὐαρ- μοστία καὶ εὐταξία ψυχῆς πρὸς τὰς κατὰ φύσιν ἡδονάς καὶ λύπας· συμφωνία ψυχῆς πρὸς τὸ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· αὐτοπραγία κατὰ φύσιν· [εὐταξία ψυχῆς λογιστικὴ] ὁμιλία ψυχῆς περὶ καλῶν καὶ αἰσχυρῶν· ἕξις, καθ' ἣν ὁ ἔχων αἰ- 412 ρετικὸς ἐστὶ καὶ εὐλαβητικὸς ὧν χροῖ.

Ἀνδρεία ἕξις ψυχῆς ἀκίνητος ὑπὸ φόβου· θάρσος πο- λεμικόν· ἐπιστήμη τῶν κατὰ πόλεμον πραγμάτων· ἐγκρά- τεια ψυχῆς πρὸς τὰ φοβερὰ καὶ δεινὰ· τόλμα ὑπηρετικὴ φρονήσεως· εὐθαρσία ἐπὶ θανάτου προσδοκία· ἕξις δια-

φυλακτικὴ λογισμῶν ὀρθῶν ἐν κινδύνοις· θῶμη πρὸς κίνδυνον ἀντίρροπος· θῶμη καρτερικὴ πρὸς ἀρετὴν· ἡρεμία ψυχῆς περὶ τὰ δεινὰ καὶ θαρσαλέα κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον
 B φαινόμενα· σωτηρία δογμάτων ἀδήλων περὶ τὰ δεινὰ· ἐμπειρία πολέμου· ἔξις ἐμμενητικὴ νόμου.

Ἐγκράτεια δύναμις ὑπομενητικὴ λύπης, ἀκολουθοῦσης τῷ ὀρθῷ λογισμῷ· δύναμις ἀνυπέρβατος τοῦ ὑποληφθέντος ὀρθῷ λογισμῷ.

Αὐτάρκεια τελειότης κτήσεως ἀγαθῶν· ἔξις, καθ' ἣν οἱ ἔχοντες αὐτοὶ αὐτῶν ἄρχουσιν.

Ἐπιείκεια δικαίων καὶ συμφερόντων ἐλάττωσις· μετριότης ἐν συμβολαίοις· εὐταξία ψυχῆς λογιστικὴ πρὸς τὰ καλὰ καὶ αἰσχροῦ.

C Καρτερία ὑπομονὴ λύπης ἕνεκα τοῦ καλοῦ· ὑπομονὴ πόνων ἕνεκα τοῦ καλοῦ.

Θάρσος ἀπροσδοκία κακοῦ· ἀνεπληξία διὰ κακοῦ παρουσίαν.

Ἀλυπία ἔξις, καθ' ἣν ἀνέμπτωτοί ἐσμεν εἰς λύπας.

Φιλοπονία ἔξις ἀποτελεστικὴ οὗ ἂν προέληται· καρτερία ἐκούσιος· ἔξις ἀδιάβλητος πρὸς πόνον.

Αἰδῶς τολμήσεως ὑποχώρησις ἐκουσία δικαίως καὶ πρὸς τὸ βέλτιστον φανέν· καταλαβὴ ἐκουσία τοῦ βελτιστου· εὐλάβεια ὀρθοῦ ψόγου.

D Ἐλευθερία ἡγεμονία βίου· αὐτοκράτεια ἐπὶ παντί· ἐξουσία τοῦ καθ' ἑαυτὸν ἐν βίῳ· ἀφειδία ἐν χρήσει καὶ ἐν κτήσει οὐσίας.

Ἐλευθεριότης ἔξις πρὸς τὸ χρηματίζεσθαι ὡς δεῖ· πρόσθεσις καὶ κτήσις οὐσίας ὡς χρῆ.

Πραότης κατάστασις κινήσεως τῆς ὑπ' ὀργῆς· κραῖσις ψυχῆς σύμμετρος.

Κοσμιότης ὑπειξις ἐκουσία πρὸς τὸ φανέν βέλτιστον· εὐταξία περὶ κίνησιν σώματος.

Εὐδαιμονία ἀγαθὸν ἐκ πάντων ἀγαθῶν συγκείμενον· δύναμις αὐτάρκειας πρὸς τὸ εὖ ζῆν· τελειότης κατ' ἀρετὴν· ὠφέλεια αὐτάρκειας ζωῶν. E

Μεγαλοπρέπεια ἀξίωσις κατὰ λογισμὸν ὀρθὸν τὸν σεμνότετον.

Ἀγχίνοια εὐφυΐα ψυχῆς, καθ' ἣν ὁ ἔχων στοχαστικός ἐστιν ἐκάστῳ τοῦ δέοντος· ὀξύτης νοῦ.

Χρηστότης ἡθους ἀπλαστία μετ' εὐλογιστίας· ἡθους σπουδαιότης.

Καλοκαγαθία ἕξις προαιρετικῆ τῶν βελτίστων.

Μεγαλοψυχία χρῆσις τοῖς ξυμβαίνουσιν ἀστεία· μεγαλοπρέπεια ψυχῆς μετὰ λόγου.

Φιλανθρωπία ἕξις εὐάγωγος ἡθους πρὸς ἀνθρώπου φιλίαν· ἕξις εὐεργετικῆ ἀνθρώπων· χάριτος σχέσις· μνήμη μετ' εὐεργεσίας.

Εὐσέβεια δικαιοσύνη περὶ θεοῦς· δύναμις θεραπευτικῆ θεῶν ἐκούσιος· περὶ θεῶν τιμῆς ὑπόληψις ὀρθή· ἐπι- 413
στήμη τῆς [περὶ] θεῶν τιμῆς.

Ἀγαθὸν τὸ αὐτοῦ ἔνεκεν.

Ἀφοβία ἕξις, καθ' ἣν ἀνέμπρωτοί ἐσμεν εἰς φόβους.

Ἀπάθεια ἕξις, καθ' ἣν ἀνέμπρωτοί ἐσμεν εἰς πάθη.

Εἰρήνη ἡσυχία περὶ ἔχθρας πολεμικῆς.

Ῥαθυμία ῥαστώνη ψυχῆς· ἀπάθεια τοῦ θυμοειδοῦς.

Δεινότης διάθεσις, καθ' ἣν ὁ ἔχων στοχαστικός ἐστὶ τοῦ ἰδίου τέλους.

Φιλία ὁμόνοια ὑπὲρ καλῶν καὶ δικαίων· προαιρέσεις βίου τοῦ αὐτοῦ· ὁμοδοξία περὶ προαιρέσεως καὶ πράξεως· ὁμόνοια περὶ βίου κοινωνίαν μετ' εὐνοίας· κοινωνία τοῦ B
εὖ ποιῆσαι καὶ παθεῖν.

Εὐγένεια ἀρετὴ εὐγενοῦς ἡθους· εὐαγωγία ψυχῆς πρὸς λόγους ἢ πράξεις.

Αἵρεσις δοκιμασία ὀρθή.

Εὐνοια αἴρεσις ἀνθρώπῳ πρὸς ἄνθρωπον ἀσπασμῶ.

Οἰκειότης ταύτου γένους κοινωνία.

Ὁμόνοια κοινωνία τῶν ὄντων ἀπάντων· συμφωνία νοημάτων καὶ ὑπολημμάτων.

Ἀγάπησις ἀπόδεξις παντελής.

Πολιτικὴ ἐπιστήμη καλῶν καὶ συμφερόντων· ἐπιστήμη ποιητικὴ δικαιοσύνης ἐν πόλει.

C Ἐταιρεία φιλία κατὰ συνήθειαν ἐν τοῖς καθ' ἡλικίαν γεγενημένοις.

Εὐβουλία ἀρετὴ λογισμοῦ σύμφυτος.

Πίστις ὑπόληψις ὀρθὴ τοῦ οὕτως ἔχειν, ὡς αὐτῷ φαίνεται· βεβαιότης ἡθους.

Ἀλήθεια ἔξις ἐν καταφάσει καὶ ἀποφάσει· ἐπιστήμη ἀληθῶν.

Βούλησις ἔφρασις μετὰ λόγου ὀρθοῦ· ὄρεξις εὐλογος· ὄρεξις μετὰ λόγου κατὰ φύσιν.

Συμβούλευσις παραίνεσις ἑτέρῳ πρὸ πράξεως, τίνα δεῖ τρόπον πράττειν.

Εὐκαιρία χρόνου ἐπίτευξις, ἐν ᾧ χρὴ παθεῖν τι ἢ ποιῆσαι.

D Εὐλάβεια φυλακὴ κακοῦ· ἐπιμέλεια φυλακῆς.

Τάξις ἐργασία ὁμοιότητος τῶν πρὸς ἄλληλα πάντων ὄντων· συμμετρία κοινωνίας αἰτία τῶν πρὸς ἄλληλα [πάντων ὄντων· συμμετρία πρὸς τὸ μαθεῖν].

Πρόσεξις συντονία ψυχῆς πρὸς τὸ καταμαθεῖν.

Εὐφυΐα τάχος μαθήσεως· γέννησις φύσεως ἀγαθῆ· ἀρετὴ ἐν φύσει.

Εὐμάθεια εὐφυΐα ψυχῆς πρὸς τάχος μαθήσεως.

Δίκη ἀπόφασις κυρία περὶ ἀμφισβητουμένου πράγ-

E ματος [νόμος] ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ἀδικεῖν ἢ μή.

Εὐνομία πειθαρχία νόμων σπουδαίων.

Εὐφροσύνη ἐπὶ τοῖς τοῦ σώφρονος ἔργοις χαρά.

Τιμὴ δόσις ἀγαθῶν ἐν ταῖς δι' ἀρετὴν πράξεσι διδομένων· ἀξίωμα ἀπ' ἀρετῆς· σχῆμα σεμνότητος· τήρησις ἀξιώματος.

Προθυμία ἐμφανισμὸς προαιρέσεως πρακτικῆς.

Χάρις εὐεργεσία ἐκούσιος· ἀπόδοσις ἀγαθοῦ· ὑπουργία ἐν καιρῷ.

Ὁμόνοια ὁμοδοξία ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, ὡς δεῖ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι.

Πολιτεία κοινωνία πλήθους ἀνθρώπων ἀντάρκης πρὸς εὐδαιμονίαν· κοινωνία πλήθους ἔννομος.

Πρόνοια παρασκευὴ πρὸς μέλλοντά τινα.

414

Βουλὴ σκέψις περὶ τῶν μελλόντων, πῶς συμφέρει.

Νίκη δύναμις κρατητικὴ περὶ ἀγωνίαν.

Εὐπορία εὐκρίνεια [κρατητικὴ] τοῦ λεγομένου.

Δωρεὰ ἀλλαγὴ χάριτος.

Καιρὸς χρόνου ἀκμὴ πρὸς τὸ συμφέρον· χρόνος ἀγαθοῦ τινὸς συνεργός.

Μνήμη διάθεσις ψυχῆς φυλακτικὴ τῆς ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσης ἀληθείας.

Ἔννοια συντονία διανοίας.

Νόσις ἀρχὴ ἐπιστήμης.

Ἄγνεια εὐλάβεια τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς ἀμαρτημάτων τῆς θεοῦ τιμῆς κατὰ φύσιν θεραπεία.

B

Μαντεία ἐπιστήμη προδηλωτικὴ πράξεως ἄνευ ἀποδείξεως.

Μαντικὴ ἐπιστήμη θεωρητικὴ τοῦ ὄντος καὶ μέλλοντος ζώῳ θνητῷ.

Σοφία ἐπιστήμη ἀνυπόθετος· ἐπιστήμη τῶν ἀεὶ ὄντων· ἐπιστήμη θεωρητικὴ τῆς τῶν ὄντων αἰτίας.

Φιλοσοφία τῆς τῶν ὄντων ἀεὶ ἐπιστήμης ὄρεξις· ἔξις

θεωρητικὴ τοῦ ἀληθοῦς, πῶς ἀληθές· ἐπιμέλεια ψυχῆς μετὰ λόγου ὀρθοῦ.

Ἐπιστήμη ὑπόληψις ψυχῆς ἀμετάπτωτος ὑπὸ λόγου·
C δύναμις ὑποληπτικὴ τινος ἢ τινων, ἀμετάπτωτος ὑπὸ λόγου· λόγος ἀληθῆς ἐπὶ διανοίᾳ ἀμετάπτωτος.

Δόξα ὑπόληψις μεταπειστὸς ὑπὸ λόγου· λογιστικὴ φορὰ· διάνοια ἐμπίπτουσα εἰς ψεῦδος καὶ ἀληθές ὑπὸ λόγου.

Αἰσθησις ψυχῆς φορὰ· νοῦ κίνησις [ψυχῆς] διὰ σώματος· εἰσάγγελσις ὥρας ἀνθρώπων, ἀφ' ἧς γίνεται ψυχῆς ἄλογος δύναμις γνωριστικὴ διὰ σώματος.

Ἐξις διάθεσις ψυχῆς, καθ' ἣν ποιοὶ τινες λεγόμεθα.

D Φωνὴ ρεῦμα διὰ στόματος ἀπὸ διανοίας.

Λόγος φωνὴ ἐγγράμματος, φραστικὴ ἐκάστου τῶν ὄντων· διάλεκτος σύνθετος ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ἄνευ μέλους.

Ὄνομα διάλεκτος ἀσύνθετος ἐρμηνευτικὴ τοῦ τε κατὰ τῆς οὐσίας κατηγορουμένου καὶ παντὸς τοῦ μὴ καθ' ἑαυτοῦ λεγομένου.

Διάλεκτος φωνὴ ἀνθρώπου ἐγγράμματος· καὶ σημείον τι κοινὸν ἐρμηνευτικὸν ἄνευ μέλους.

Συλλαβὴ ἀνθρωπίνης φωνῆς ἄρθρον ἐγγράμματος.

Ὄρος λόγος ἐκ διαφορᾶς καὶ γένους συγκείμενος.

E Τεκμήριον ἀπόδειξις ἀφανοῦς.

Ἀπόδειξις λόγος συλλογιστικὸς ἀληθῆς· λόγος ἐμφανιστικὸς διὰ προγινωσκόμενων.

Στοιχεῖον φωνῆς φωνὴ ἀσύνθετος· αἰτία ταῖς ἄλλαις φωναῖς τοῦ φωνᾶς εἶναι.

Ῥαφέλιμον τὸ αἴτιον τοῦ εὖ πάσχειν· τὸ αἴτιον τοῦ ἀγαθοῦ.

Συμφέρον τὸ εἰς ἀγαθὸν φέρον.

Καλὸν τὸ ἀγαθόν.

Ἄγαθόν τὸ αἴτιον σωτηρίας τοῖς οὐσι· τὸ αἴτιον παντὸς τοῦ πρὸς αὐτό· ἀφ' οὗ συμβαίνει ἢ χρὴ αἰρεῖσθαι.

Σῶφρον τὸ κόσμιον τῆς ψυχῆς.

Δίκαιον νόμου τάγμα ποιητικὸν δικαιοσύνης.

Ἐκούσιον τὸ αὐτοῦ προσαγωγόν· τὸ καθ' αὐτὸ αἴρε- 415
τόν· τὸ κατὰ διάνοιαν ἀποτελούμενον.

Ἐλεύθερον τὸ ἄρχον αὐτοῦ.

Μέτριον τὸ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως καὶ κατὰ τέχνην ἀρξοῦν.

Μέτρον μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως.

Ἄθλον ἀρετῆς γέρας [τὸ ἑαυτοῦ ἕνεκα αἰρετόν.]

Ἀθανασία οὐσία ἔμψυχος καὶ ἀίδιος μονή.

Ὅσιον θεράπευμα θεοῦ· ἀρεστὸν θεῷ.

Ἐορτὴ χρόνος ἱερὸς κατὰ νόμους.

Ἄνθρωπος ζῶον ἄπερον, δίπουν, πλατυώνυχον· ὁ μόνον τῶν ὄντων ἐπιστήμης τῆς κατὰ λόγους δεκτικόν ἔστιν.

Θυσία θεῷ δόμα θύματος.

B

Εὐχὴ αἰτησις ἀνθρώποις ἀγαθῶν ἢ δοκούντων παρὰ θεοῖς.

Βασιλεὺς ἄρχων κατὰ νόμους ἀνυπεύθυνος· πολιτικῆς κατασκευῆς ἄρχων.

Ἀρχὴ ἐπιμέλεια τοῦ παντός.

Ἐξουσία ἐπιτροπὴ νόμου.

Νομοθέτης ποιητὴς νόμων, καθ' οὓς δεῖ πολιτεύεσθαι.

Νόμος δόγμα πλήθους πολιτικὸν οὐκ εἰς τινα χρόνον ἀφωρισμένον.

Ἐπόθεσις ἀρχὴ ἀναπόδεικτος· συγκεφαλαίωσις λόγου.

Ἰήφισμα δόγμα πολιτικὸν εἰς τινα χρόνον ἀφωρισμένον.

- C Πολιτικὸς ἐπιστήμων πόλεως κατασκευῆς.
 Πόλις οἴκησις πλήθους ἀνθρώπων κοινοῖς δόγμασι
 χρωμένων· πλήθος ἀνθρώπων ὑπὸ νόμον τὸν αὐτὸν
 ὄντων.
 Πόλεως ἀρετὴ κατάστασις ὀρθῆς πολιτείας.
 Πολεμικὴ ἐμπειρία πολέμου.
 Συμμαχία κοινωνία πολέμου.
 Σωτηρία περιποίησις ἀβλαβῆς.
 Τύραννος ἄρχων πόλεως κατὰ τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν.
 Σοφιστὴς νέων πλουσίων ἐνδόξων ἔμμισθος θη-
 ρευτής.
- D Πλοῦτος κτήσις σύμμετρος πρὸς εὐδαιμονίαν· πε-
 ριουσία χρημάτων εἰς εὐδαιμονίαν συντεινόντων.
 Παρακαταθήκη δόμα μετὰ πίστεως.
 Κάθαρσις ἀπόκρισις χειρόνων ἀπὸ βελτιόνων.
 Νικᾶν κρατεῖν διαφερόμενον.
 Ἄγαθὸς ἄνθρωπος ὁ τοιοῦτος οἷος ἀνθρώπῳ τὰγαθὰ
 ἐπιτελεῖν.
 Σώφρων ὁ μετρίας ἐπιθυμίας ἔχων.
 Ἐγκρατὴς ὁ κρατῶν ἀντιτεινόντων τῶν τῆς ψυχῆς
 μορίων τῷ ὀρθῷ λογισμῷ.
 Σπουδαῖος ὁ τελέως ἀγαθός· ὁ ἔχων τὴν αὐτοῦ
 ἀρετήν.
 Σύννοια διάνοια μετὰ λύπης ἄνευ λόγου.
- E Δυσμάθεια βραδυτῆς ἐν μαθήσει.
 Δεσποτεία ἀρχὴ ἀνυπεύθυνος δικαία.
 Ἀφιλοσοφία ἕξις, καθ' ἣν ὁ ἔχων μισολόγος ἐστίν.
 Φόβος ἔκπληξις ψυχῆς ἐπὶ κακοῦ προσδοκία.
 Θυμὸς ὀρμὴ βίαιος ἄνευ λογισμοῦ· νόσος τάξεως
 ψυχῆς ἀλογίστου.
 Ἐκπληξις φόβος ἐπὶ προσδοκία κακοῦ.

Κολακεία όμιλία ή προς ήδονήν άνευ του βελτίστου·
 Ξεις όμιλητική προς ήδονήν ύπερβάλλουσα τὸ μέτριον.

Όργη παράκλησις του θυμικοῦ εἰς τὸ τιμωρεῖσθαι.

Όβρις άδικία προς άτιμίαν φέρουσα.

416

Άκρασία Ξεις βιαστική παρα τὸν όρθὸν λογισμόν
 προς τὰ δοκοῦντα ήδέα εἶναι.

Όκνος φυγή πόνων άρχής· δειλία άντιληπτική όρμής
 [πρώτη του εἶναι αίτία].

Διαβολή διάστασις φίλων λόγω.

Καιρός εν ᾧ ἕκαστον ἐπιτήδειον παθεῖν ή ποιῆσαι.

Άδικία Ξεις ύπεροπτική νόμων.

Ένδεια ελάττωσις των άγαθῶν.

Αίσχυνη φόβος επί προσδοκία άδοξίας.

Άλαζονεία Ξεις προσποιητική αγαθοῦ ή άγαθῶν των
 μη ύπαρχόντων.

Άμαρτία προΰξις παρα τὸν όρθὸν λογισμόν.

Φθόνος λύπη επί φίλων άγαθοῖς ή οὔσιν ή γεγενη-
 μένοις.

Άναισχυντία Ξεις ψυχής ύπομενητική άδοξίας ένεκα
 κέρδους.

Θρασύτης ύπερβολή θράσους προς φόβους οὐς μη δεῖ.

Φιλοτιμία Ξεις ψυχής προετική πάσης δαπάνης άνευ
 λογισμοῦ.

Κακοφυΐα κακία εν φύσει και άμαρτία του κατά φύ-
 σιν· νόσος του κατά φύσιν.

Έλπις προσδοκία αγαθοῦ.

Μανία Ξεις φθαρτική άληθοῦς ύπολήψεως.

Λαλιά άκρασία λόγου [άλογος].

Έναντιότης των υπό τὸ αὐτὸ γένος κατά τινα διαφο-
 ράν πιπτόντων ή πλείστη διάστασις.

Άκούσιον τὸ παρα διάνοιαν άποτελούμενον.

Παιδεία δύναμις θεραπευτική ψυχής.

Παίδευσις παιδείας παράδοσις.

Νομοθετικὴ ἐπιστήμη ποιητικὴ πόλεως ἀγαθῆς.

Νουθέτησις λόγος ἐπιτιμητικὸς ἀπὸ γνώμης· λόγος
αμαρτίας ἀποτροπῆς ἔνεκεν.

Βοήθεια κακοῦ κάλυσις ὄντος ἢ γινομένου.

Κόλασις ψυχῆς θεραπεία ἐπὶ ἀμαρτήματι γενομένῳ.

Δύναμις ὑπεροχὴ ἐν πράξει ἢ ἐν λόγῳ· ἕξις καθ' ἣν
το ἔχον δυνατὸν ἐστίν· ἰσχύς κατὰ φύσιν.

Σώζειν τὸ περιποιεῖν ἀβλαβῆ.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

St.
III.p.

I. Ἐχεις ἡμῖν εἰπεῖν, ὃ τί ἐστὶ τὸ δίκαιον; ἢ οὐκ ἄξιόν 372
σοι δοκεῖ εἶναι λόγον περὶ αὐτοῦ ποιεῖσθαι; Ἐμοιγε καὶ
μάλα. Τί οὖν ἐστίν; Τί γὰρ ἄλλο γε ἢ τὰ νομιζόμενα δίκαια;
Μὴ μοι οὕτως, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ σύ μ' ἔροιο, τί ἐστὶν ὀφθαλμός,
εἴποιμ' ἂν σοι ὅτι ὧ ὀρώμεν, εἰάν δὲ καὶ δεῖξαι
με κελεύῃς, δεῖξω σοι· καὶ εἰάν με ἔρη, ὅτῳ ψυχὴ ὄνομα,
ἔρω σοι ὧ γιγνώσκωμεν, εἰάν δὲ ἔρη αὖ, τί ἐστὶ φωνή, ἀπο-
κρινοῦμαι σοι ὧ διαλεγόμεθα· καὶ σύ οὕτω φράσον, ὅτι
δίκαιόν ἐστιν ὧ τί χρῶμεθα, ὥσπερ ἂ νῦν δὴ ἠρόμην. Οὐ
πάνυ ἔχω σοι οὕτως ἀποκρίνασθαι. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὐχ οὕ-
τως ἔχεις, ἴσως τῆδέ πη ῥᾶον αὐτὸ εὔροισιν ἂν. φέρε, τα-
μείζω καὶ τὰ ἐλάττω τίνι σκοποῦντες διαγιγνώσκωμεν; ἄρ'
οὐ μέτρον; *Ναί.* Μετὰ δὲ τοῦ μέτρου τίνι τέχνη; ἄρ' οὐ
μετρητικῆ; *Μετρητικῆ.* Τί δὲ τὰ κοῦφα καὶ βαρέα, ἄρ' οὐ 373
σταθμῶ; *Ναί.* Μετὰ δὲ τοῦ σταθμοῦ τίνι τέχνη; οὐ τῆ
στατικῆ; *Πάνυ γε.* Τί δὲ δὴ; τὰ δίκαια καὶ τᾶδिका τίνι
σκοποῦντες διαγιγνώσκωμεν ὀργάνῳ, καὶ μετὰ τοῦ ὀργά-
νου τίνι τέχνη πρόσθεν; ἄρα οὐδ' οὕτω πῶς σοι καταφα-
νές ἐστίν; *Οὔ.*

II. Ἄλλὰ πάλιν ᾧδε. ὅταν ἀμφισβητῶμεν περὶ τῶν
μειζόνων καὶ τῶν ἐλατιόνων, τίνες ἡμᾶς διακρινοῦσιν;
οὐχ οἱ μετρηταί; *Ναί.* Ὅταν δὲ περὶ τῶν πολλῶν καὶ ὀλί-
γων, τίνες οἱ διακρίνοντες; οὐχ οἱ ἀριθμηταί; Ἄλλὰ τί; B

Ὅταν δὲ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ἀμφισβητῶμεν ἀλλήλοις, ἐπὶ τίνας ἐρχόμεθα καὶ τίνες ἡμᾶς οἱ διακρίνοντές εἰσιν ἐκάστωτε; εἰπέ. Ἄρα γε δικαστὰς λέγεις, ὦ Σώκρατες; Ἐὐ γ' εὐρες. ἴθι δὴ καὶ τόδε πειράσθητι εἰπεῖν. τί ποιοῦντες διακρινοῦσιν οἱ μετρηταὶ περὶ τῶν μεγάλων καὶ σμικρῶν; ἄρ' οὐ μετροῦντες; Ναί. Τί δὲ περὶ τῶν βαρέων καὶ κούφων; οὐχ ἰστάντες; Ἰστάντες μέντοι. Τί δὲ περὶ τῶν πολλῶν καὶ ὀλίγων; ἄρ' οὐκ ἀριθμοῦντες; Ναί.

C Τί δὲ δὴ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ἄρα; ἀπόκριναι. Οὐκ ἔχω. Λέγοντες, φάθι. Ναί. Λέγοντες ἄρα ἡμᾶς διακρίνουσιν, ὅταν περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων κρίνωσιν οἱ δικασταί; Ναί. Μετροῦντες δέ γε περὶ τῶν σμικρῶν καὶ μεγάλων οἱ μετρητικοί· μέτρον γὰρ ἦν ᾧ ταῦτ' ἐκρίνετο. Οὕτως. Ἰστάντες δ' αὖ περὶ τῶν βαρέων καὶ κούφων οἱ στατικοί· σταθμὸς γὰρ ἦν ᾧ ταῦτ' ἐκρίνετο. Ἦν γάρ. Ἀριθμοῦντες δ' αὖ περὶ τῶν πολλῶν καὶ ὀλίγων οἱ ἀριθμη-
D τικοί· ἀριθμὸς γὰρ ἦν ᾧ ταῦτ' ἐκρίνετο. Οὕτως.

III. Λέγοντες δέ γε, ὡς ἄρτι ὠμολογήσαμεν, περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων κρίνουσιν ἡμᾶς οἱ δικασταί· λόγος γὰρ ἦν ᾧ ταῦτ' ἐκρίνετο. Ἐὐ λέγεις, ὦ Σώκρατες. Ἀληθῆ μὲν οὖν· καὶ λόγος ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ᾧ τὰ δίκαια καὶ ἀδίκαια κρίνεται. Φαίνεται γοῦν. Τί ποτε ὄντα τὰ δίκαια καὶ τὰ δίκαια; ὥσπερ ἂν ἡμᾶς εἴ τις ἤρето, ἐπειδὴ μέτρον καὶ μετρητικὴ καὶ μετρητικὸς τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον δια-
E κρίνει, τί ὄν τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον; εἴπομεν ἂν αὐτῶ, ὅτι τὸ μὲν μείζον ὑπερέχον, τὸ δὲ ἔλαττον ὑπερεχόμενον. ἐπειδὴ δὲ τὸ βαρὺ καὶ τὸ κούφον σταθμὸς καὶ στατικὴ καὶ στατικὸς διακρίνει, τί ὄν τὸ τε βαρὺ καὶ τὸ κούφον; εἴπομεν ἂν αὐτῶ, ὅτι τὸ μὲν κάτω ἴεπον ἐν τοῖς ζυγοῖς βαρὺ, τὸ δὲ ἄνω κούφον. οὕτω δὴ εἰ καὶ ἔροίτο ἡμᾶς, ἐπειδὴ δὲ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀδίκον λόγος τε καὶ δικαστικὴ καὶ δικαστῆς ἐστίν ἡμῖν ὁ διακρίνων, τί ποτε ὄν τὸ δίκαιον καὶ

τᾷδικον; τί ἔξομεν αὐτῷ ἀποκρίνεσθαι; ἢ οὐδέπω ἔχομεν εἰπεῖν; Οὐκ ἔχομεν. Πότερον δὲ ἐκόντας οἷε ἔχειν τοῦτο 374 τὸ ἄδικον τοὺς ἀνθρώπους ἢ ἄκοντας; ᾧδε δὲ λέγω. ἐκόντας οἷε ἀδικεῖν καὶ ἀδίκους εἶναι ἢ ἄκοντας; Ἐκόντας ἔγωγε, ᾧ Σώκρατες· πονηροὶ γὰρ εἰσιν. Ἐκόντας ἄρα σὺ οἷε πονηροὺς εἶναι καὶ ἀδίκους ἀνθρώπους; Ἐγωγε· σὺ δ' οὐ; Οὐκ, εἰ γέ τι δεῖ τῷ ποιητῇ πείθεσθαι. Ποίῳ ποιητῇ; Ὅστις εἶπεν

οὐδεὶς ἐκὼν πονηρὸς οὐδ' ἄκων μάκαρ.

Ἄλλὰ τοι, ᾧ Σώκρατες, εὖ ἢ παλαιὰ παροιμία ἔχει, ὅτι πολλὰ ψεύδονται ἄοιδοί.

IV. Θαναμάζοιμ' ἄν, εἰ τοῦτό γε ἐψεύσατο οὗτος ἀοι- B
δός· ἐπεὶ εἰ σοι σχολή ἐστιν, ἐπισκεψώμεθα αὐτόν, εἴτε ψευδῇ εἴτε ἀληθῇ λέγει. Ἄλλὰ σχολή. Φέρε δὴ, πότερον ἡγεῖ δίκαιον εἶναι, ψεύδεσθαι ἢ ἀληθῇ λέγειν; Ἀληθῇ ἔγωγε. Ψεύδεσθαι ἄρα ἄδικον; Ναί. Πότερον δὲ ἐξαπατᾶν ἢ μὴ ἐξαπατᾶν; Μὴ ἐξαπατᾶν δὴ που. Ἐξαπατᾶν ἄρα ἄδικον; Ναί. Τί δέ; βλάπτειν δίκαιον ἢ ὠφελεῖν; Ὁφελεῖν. Βλάπτειν ἄρα ἄδικον; Ναί. Ἔστιν ἄρα ἀληθῇ μὲν C
λέγειν καὶ μὴ ἐξαπατᾶν καὶ ὠφελεῖν δίκαιον, ψεύδεσθαι δὲ καὶ βλάπτειν καὶ ἐξαπατᾶν ἄδικον. Ναὶ μὰ Δία, σφόδρα γε.

V. Ἡ καὶ τοὺς πολεμίους; Οὐδαμῶς. Ἄλλὰ βλάπτειν δίκαιον τοὺς πολεμίους, ὠφελεῖν δὲ ἄδικον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἐξαπατῶντας δίκαιον βλάπτειν τοὺς πολεμίους; Πῶς γὰρ οὐ; Τί δέ; ψεύδεσθαι, ἵνα ἐξαπατῶμεν καὶ βλάπτωμεν αὐτούς, οὐ δίκαιον; Ναί. Τί δέ; τοὺς φίλους οὐκ ὠφελεῖν φῆς δίκαιον εἶναι; Ἐγωγε. Πότερον μὴ ἐξαπατῶντας ἢ D
ἐξαπατῶντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ ἐκείνων; Καὶ ἐξαπατῶντας νῆ Δία. Ἄλλ' ἐξαπατῶντας μὲν δίκαιον ἄρα ὠφελεῖν, οὐ μέντοι ψευδομένους γε· ἢ καὶ ψευδομένους; Καὶ ψευδομένους δίκαιον. Ἔστιν ἄρα, ὡς εἶοικε, ψεύδεσθαι τε καὶ

ἀληθῆ λέγειν δίκαιον καὶ ἄδικον. *Ναί.* Καὶ μὴ ἑξαπατᾶν καὶ ἑξαπατᾶν δίκαιον καὶ ἄδικον. Ἔοικεν. Καὶ βλάπτειν καὶ ὠφελεῖν δίκαιον καὶ ἄδικον; *Ναί.*

E VI. Ταῦτὰ δὴ, ὡς ἔοικε, πάντα τὰ τοιαῦτα ὄντα καὶ δίκαια καὶ ἄδικά ἐστιν. Ἔμοιγε φαίνεται. Ἄκουε δὴ. ὀφθαλμὸν ἐγὼ ἔχω δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; *Ναί.* Μυκτῆρα δεξιὸν καὶ ἀριστερόν; Πάνυ γε. Καὶ χεῖρα δεξιάν καὶ ἀριστεράν; *Ναί.* Οὐκοῦν ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ ὀνομάζων τὰ μὲν δεξιὰ φῆς εἶναι, τὰ δὲ ἀριστερὰ τῶν ἐμῶν, εἴ σε ἐγὼ ἐροίμην ὁπότερα, ἄρ' ἂν ἔχῃς εἰπεῖν, ὅτι τὰ μὲν πρὸς τοῦ δεξιὰ ἐστὶ, τὰ δὲ πρὸς τοῦ ἀριστερά; *Ναί.* Ἴδι δὴ καὶ ἐκεῖ, ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ ὀνομάζων τὰ μὲν δίκαια φῆς εἶναι, τὰ δὲ ἄδικα, ἔχῃς εἰπεῖν 375 ὁπότερα τὰ δίκαια καὶ ὁπότερα τὰ ἄδικα; Ἐμοὶ μὲν τοίνυν δοκεῖ ἐν μὲν τῷ δέοντι καὶ τῷ καιρῷ ἕκαστα τούτων γιγνόμενα δίκαια εἶναι, ἐν δὲ τῷ μὴ δέοντι ἄδικα. Καλῶς γέ σοι δοκοῦν. ὁ μὲν ἄρα ἐν τῷ δέοντι ἕκαστα τούτων ποιῶν δίκαια ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐν τῷ δέοντι ἄδικα; *Ναί.* Οὐκοῦν ὁ μὲν τὰ δίκαια ποιῶν δίκαιος, ὁ δὲ τὰ ἄδικα ἄδικος; Ἔστι ταῦτα.

VII. Τίς οὖν [ὁ] ἐν τῷ δέοντι *καὶ τῷ* καιρῷ οἷός τε τέμνειν καὶ καίειν καὶ ἰσχυραίνειν; Ὁ ἰατρός. Ὅτι ἐπίσταται ἢ δι' ἄλλο τι; Ὅτι ἐπίσταται. Τίς δ' ἐν τῷ δέοντι σκάπτειν καὶ ἀροῦν καὶ φυτεύειν οἷός τε; Ὁ γεωργός. Ὅτι ἐπίσταται, ἢ ὅτι οὐ; Ὅτι ἐπίσταται. Οὐκοῦν καὶ τὰ ἄλλα οὕτως; ὁ μὲν ἐπιστάμενος οἷός τε τὰ δέοντα ποιεῖν ἐστὶ καὶ ἐν τῷ δέοντι καὶ ἐν τῷ καιρῷ, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὐ; Οὕτως. Καὶ ψεύδεσθαι ἄρα καὶ ἑξαπατᾶν καὶ ὠφελεῖν, ὁ μὲν ἐπιστάμενος οἷός τε ποιεῖν ἕκαστα τούτων ἐν τῷ δέοντι C καὶ τῷ καιρῷ, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὐ; Ἀληθῆ λέγεις. Ὁ δέ γε ταῦτα ποιῶν ἐν τῷ δέοντι δίκαιος; *Ναί.* Δι' ἐπιστήμην δέ γε ταῦτα ποιεῖ. Πῶς δ' οὐ; Δι' ἐπιστήμην ἄρα δι-

καιος ὁ δίκαιος. *Ναί.* Οὐκοῦν ὁ ἄδικος διὰ τὸ ἐναντίον ἄδικός ἐστι τῷ δικαίῳ; *Φαίνεται.* Ὁ δὲ δίκαιος διὰ σοφίαν δίκαιος. *Ναί.*

VIII. Δι' ἀμαθίαν ἄρα ὁ ἄδικος ἄδικος. *Ἐοικεν.* Κινδυνεύει ἄρα ὁ μὲν οἱ πρόγονοι ἡμῖν κατέλιπον σοφίαν, δικαιοσύνη εἶναι, ὁ δὲ ἀμαθίαν, τοῦτο δὲ ἀδικία. *Ἐοικεν.* D
Ἐκόντες δὲ ἀμαθεῖς εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι ἢ ἄκοντες; *Ἄκοντες.* Ἄκοντες ἄρα καὶ ἄδικοι; *Φαίνεται.* Οἱ δὲ ἄδικοι πονηροί; *Ναί.* Ἄκοντες ἄρα πονηροὶ καὶ ἄδικοι; *Παντάπασι μὲν οὖν.* Διὰ δὲ τὸ ἄδικοι εἶναι ἀδικοῦσιν; *Ναί.* Διὰ τὸ ἀκούσιον ἄρα; *Πάννυ γε.* Οὐ μὲν δὴ διὰ τὸ ἀκούσιόν γε τὸ ἐκούσιον γίγνεται. Οὐ γὰρ οὖν. Διὰ δὲ τὸ ἄδικον εἶναι τὸ ἀδικεῖν γίγνεται. *Ναί.* Τὸ δὲ ἄδικον ἀκούσιον. *Ἀκούσιον.* Ἄκοντες ἄρα ἀδικοῦσι καὶ ἄδικοὶ εἰσὶ καὶ πονηροί. *Ἄκοντες, ὧς γε φαίνεται.* Οὐκ ἄρα ἐψεύσατο τοῦτο γε ἀοιδός. *Οὐκ ἔοικεν.*

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

St.
III. p.
376

- I. Ἄρα διδακτόν ἐστιν ἡ ἀρετή; ἢ οὐ διδακτόν, ἀλλὰ φύσει οἱ ἀγαθοὶ γίνονται ἄνδρες, ἢ ἄλλω τινὶ τρόπῳ; Οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι, ὦ Σώκρατες. Ἄλλὰ ὧδε σκεψώμεθα αὐτό. φέρε, εἴ τις βούλοιο ταύτην τὴν ἀρετὴν γενέσθαι ἀγαθός, ἢν ἀγαθοὶ εἰσιν οἱ σοφοὶ μάγειροι, πόθεν ἂν γένοιτο; Δῆλον ὅτι εἰ παρὰ τῶν ἀγαθῶν μαγείρων μάθοι. Τί δέ; εἰ βούλοιο ἀγαθὸς γενέσθαι ἰατρός, παρὰ τίνα ἂν ἐλθὼν γένοιτο ἀγαθὸς ἰατρός; Δῆλον δὲ ὅτι παρὰ τῶν ἀγαθῶν τινὰ ἰατρῶν. Εἰ δὲ ταύτην τὴν ἀρετὴν ἀγαθὸς βούλοιο γενέσθαι, ἦνπερ οἱ σοφοὶ τέκτονες;
- B Παρὰ τῶν τεκτόνων. Εἰ δὲ ταύτην τὴν ἀρετὴν βουληθεῖη ἀγαθὸς γενέσθαι, ἦνπερ οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ τε καὶ σοφοί, ποῖ χρὴ ἐλθόντα μαθεῖν; Οἶμαι μὲν καὶ ταύτην, εἴπερ μαθητός ἐστι, παρὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν· πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; Φέρε δὴ, τίνες ἡμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γεγόνασιν; ἵνα σκεψώμεθα, εἰ οὗτοί εἰσιν οἱ τοὺς ἀγαθοὺς ποιοῦντες. Θουκυδίδης καὶ Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης καὶ Περι-
- C κλῆς. Τούτων οὖν ἐκάστου ἔχομεν διδάσκαλον εἰπεῖν; Οὐκ ἔχομεν· οὐ γὰρ λέγεται.

II. Τί δέ; μαθητὴν ἢ τῶν ξένων τινὰ ἢ τῶν πολιτῶν ἢ ἄλλον, ἐλεύθερον ἢ δοῦλον, ὅστις αἰτίαν ἔχει διὰ τὴν τούτων ὁμιλίαν σοφός τε καὶ ἀγαθὸς γεγονέναι; Οὐδὲ

τοῦτο λέγεται. Ἄλλ' ἄρα μὴ ἐφθόνουν μεταδιδόναι τῆς ἀρετῆς τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις; Τάχα. Ἄρα ἵνα μὴ ἀντιτεχνοὶ αὐτοῖς γίνωντο, ὥσπερ οἱ μάγειροί τε καὶ ἰατροὶ D καὶ τέκτονες φθονοῦσιν; οὐ γὰρ λυσιτελεῖ αὐτοῖς πολλοὺς ἀντιτέχνους γίνεσθαι οὐδὲ οἰκεῖν ἐν πολλοῖς αὐτοῖς ὁμοίοις. Ἄρ' οὖν οὕτω καὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς οὐ λυσιτελεῖ ἐν ὁμοίοις αὐτοῖς οἰκεῖν; Ἴσως. Εἰσὶ δὲ οἱ αὐτοὶ οὐχὶ ἀγαθοὶ τε καὶ δίκαιοι; Ναί. Ἔστιν οὖν ὅτι λυσιτελεῖ μὴ ἐν ἀγαθοῖς οἰκεῖν ἀνδράσιν ἀλλ' ἐν κακοῖς; Οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Ἄρ' οὖν οὐδὲ τοῦτ' ἔχεις εἰπεῖν, πότερον ἔργον ἐστὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν βλάπτειν, τῶν δὲ κακῶν ὠφελεῖν, ἢ τοῦναντίον; Τοῦναντίον. Οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἄρα ὠφελούσιν, οἱ δὲ κακοὶ βλάπτουσιν; Ναί. Ἔστιν οὖν 377 ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι; Οὐ πάνν.

III. Οὐδεὶς ἄρα βούλεται ἐν πονηροῖς οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ἐν χρηστοῖς. Οὕτως. Οὐδεὶς ἄρα φθονεῖ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἄλλω, ὥστε ἀγαθὸν καὶ ὅμοιον ἑαυτῷ ποιῆσαι. Οὐκ οὖν φαίνεται γε δὴ ἐκ τοῦ λόγου. Ἀκήκοας οὖν ὅτι Θεμιστοκλεῖ Κλεόφαντος υἱὸς ἐγένετο; Ἀκήκοα. Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὐδὲ τῷ υἱεῖ ἐφθόνει ὡς βελτίστῳ γενέσθαι ὁ B Θεμιστοκλῆς, ὅς γε ἄλλω οὐδενί, εἶπερ ἦν ἀγαθός; ἦν δέ, ὡς φασί. Ναί. Οἶσθα οὖν ὅτι Θεμιστοκλῆς τὸν υἱὸν ἱππέα μὲν ἐδιδάξατο σοφὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν· ἐπέμενε γοῦν ἐπὶ τῶν ἱππῶν ὀρθὸς ἐστηκώς, καὶ ἠκόντιζεν ἀπὸ τῶν ἱππῶν ὀρθός, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ θαυμάσια εἰργάζετο· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐδίδαξε καὶ ἐποίησε σοφόν, ὅσα διδασκάλων ἀγαθῶν εἶχετο. ἢ ταῦτα οὐκ ἀκήκοας τῶν πρεσβυτέρων; Ἀκήκοα.

IV. Οὐκ ἄρα τὴν φύσιν γέ τις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ αἰτιάσαιτ' ἂν κακὴν εἶναι. Οὐκ ἂν οὖν δικαίως γε ἐξ ὧν σὺ λέγεις. Τί δαί τόδε; ὡς Κλεόφαντος ὁ Θεμιστοκλέους υἱὸς

ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς ἐγένετο ἅπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν σοφός, ἤδη τοῦτο ἤκουσας ἢ νεωτέρου ἢ πρεσβυτέρου; Οὐκ ἤκουσα. Ἄρ' οὖν ταῦτα μὲν οἰόμεθα βούλεσθαι αὐτὸν τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν παιδεῦσαι, ἢν δὲ αὐτὸς σοφίαν ἦν σοφός, μηδὲν βελτίω αὐτὸν ποιῆσαι τῶν γειτόνων μηδε-

D νός, εἴπερ διδακτὸν ἦν ἡ ἀρετὴ; Οὐκ οὖν εἰκός γε. Οὗτος μὲν δὴ σοὶ τοιοῦτος διδάσκαλος ἀρετῆς, ὃν ὑπέιπες· ἄλλον δὲ δὴ σκεψώμεθα, Ἀριστείδην, ὃς ἔθρεψε μὲν τὸν Ἀνσίμαχον, ἐπαίδευσε δὲ κάλλιστα Ἀθηναίων, ὅσα διδασκάλων εἶχετο, ἀνδρα δὲ οὐδενὸς βελτίω ἐποίησε· τοῦτον γὰρ καὶ σὺ καὶ ἐγὼ εἶδομεν καὶ συνεγενόμεθα. *Ναί.*

V. Οἶσθα οὖν, ὅτι Περικλῆς αὐτὸν ἔθρεψεν υἱεῖς Πάρα-

E σθῆναι. τούτους μέντοι, ὡς καὶ σὺ οἶσθα, ἱππέας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν καὶ τὴν ἄλλην ἀγωνίαν καὶ τὰλλα ἐπαίδευσεν, ὅσα τέχνη διδασκονται, οὐδενὸς χείρους· ἀγαθοὺς δὲ ἄρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; Ἄλλ' ἴσως ἂν ἐγένοντο, ὡς Σώκρατες, εἰ μὴ νέοι ὄντες ἐτελεύτησαν. Σὺ μὲν εἰκότως βοηθεῖς τοῖς παιδικοῖς, Περικλῆς δὲ ἐκείνους, εἴπερ διδακτὸν ἦν ἀρετὴ καὶ οἷός τ' ἦν ἀγαθοὺς ποιῆσαι, πολὺ πρότερον ἂν τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν σοφοὺς ἐποίησεν ἢ μουσικὴν καὶ

378 ἀγωνίαν· ἀλλὰ μὴ οὐκ ἦ διδακτὸν. ἐπεὶ Θουκυδίδης αὐτὸν δύο υἱεῖς ἔθρεψε, Μελησίαν καὶ Στέφανον, ὑπὲρ ὧν σὺ οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ἅπερ ὑπὲρ τῶν Περικλέους υἱῶν· τούτων γὰρ δὴ καὶ σὺ οἶσθα τὸν γ' ἕτερον μέχρι γήρως βιοῦντα, τὸν δ' ἕτερον πόρρω πάνυ. καὶ μὴν καὶ τούτω ὁ πατὴρ ἐπαίδευσε τά τε ἄλλα εὖ καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων· τὸν μὲν γὰρ Ξανθία ἔδωκε, τὸν δὲ Εὐδώρω, οὗτοι δὲ που ἐδόκουν κάλλιστα τῶν τότε παλαίειν. *Ναί.*

B **VI.** Οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτος οὐκ ἂν ποτε, οἷ μὲν ἔδει

δαπανώμενον διδάσκειν, ταῦτα μὲν ἐδίδαξε τοὺς παῖδας τοὺς ἑαυτοῦ, οἳ δ' οὐδὲν ἔδει ἀναλώσαντα ἀγαθοὺς ἀνδρας ποιῆσαι, τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἐδίδαξεν, εἰ διδακτὸν ἦν; *Εἰκός γε.* Ἀλλὰ γὰρ ἴσως ὁ Θουκυδίδης φαῦλος ἦν, καὶ οὐχὶ ἦσαν αὐτῷ πλείστοι φίλοι Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων; καὶ οἰκίας ἦν μεγάλης καὶ ἐδύνατο μέγα ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν, ὥστ' εἶπερ ἦν τοῦτο διδακτὸν, ἐξῆυθεν ἂν ὅστις αὐτοῦ ἔμελλε τοὺς υἱεῖς ἀγα- C θοὺς ποιῆσειν ἢ τῶν ἐπιχωρίων ἢ τῶν ξένων, εἰ αὐτὸς μὴ ἐσχόλαζε διὰ τὴν τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν. ἀλλὰ γὰρ, ὦ ἑταῖρε, μὴ οὐκ ἦ διδακτὸν ἡ ἀρετή. Οὐκ, ἴσως. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ διδακτὸν ἐστίν, ἄρα φύσει φύονται οἱ ἀγαθοί; καὶ τοῦτο τῆδέ πη σκοποῦντες ἴσως ἂν εὔροιμεν. φέρε γάρ· εἰσὶν ἡμῖν φύσεις ἵππων ἀγαθῶν; *Εἰσίν.*

VII. Οὐκοῦν εἰσὶ τινες ἄνθρωποι τέχνην ἔχοντες, ἢ τὰς τῶν ἵππων τῶν ἀγαθῶν φύσεις γιννώσκουσι, καὶ D κατὰ τὸ σῶμα πρὸς δρόμον καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν οἵτινές τε θυμοειδεῖς καὶ ἄθυμοι; *Ναί.* Τίς οὖν αὕτη ἡ τέχνη ἐστί; τί ὄνομα αὐτῇ; Ἴππική. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοὺς κύνας ὡσαύτως ἐστί τις τέχνη, ἢ τὰς ἀγαθὰς καὶ τὰς κακὰς φύσεις τῶν κυνῶν διακρίνουσιν; Ἔστιν. Τίς αὕτη; Ἡ κυνηγετική. Ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον εἰσὶν ἡμῖν δοκιμαστὰί, οἵτινες ὀρῶντες κρίνουσι τό τε βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον; *Εἰσίν.* Τίνας οὖν τούτους E καλεῖς; Ἀργυρογνώμονας. Καὶ μὴν οἱ παιδοτρίβαι γιννώσκουσι σκοπούμενοι τὰς φύσεις τὰς τῶν σωμάτων τῶν ἀνθρώπων, ὁποῖαί τε χρησταὶ καὶ ὁποῖαι μὴ πρὸς ἐκάστους τῶν πόνων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ νέων, ὅσα μέλλει τῶν σωμάτων ἄξια λόγου ἔσεσθαι καὶ ἐν οἷς ἐλπίς ἐστί πολλὴ τὰ ἔργα, ὅσα σώματος ἔχεται, εὖ ἀπεργάσασθαι. Ἔστι ταῦτα.

VIII. Πότερον οὖν σπουδαιότερόν ἐστι ταῖς πόλεσιν ἵπποι καὶ κύνες ἀγαθοὶ καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, ἢ ἄνδρες ἀγαθοί; Ἄνδρες ἀγαθοί. Τί οὖν; οἷει ἄν, εἴπερ ἦσαν φύσεις ἀγαθαὶ πρὸς ἀρετὴν ἀνθρώπων, οὐκ ἂν πάντα μεμηχανῆσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὥστε διαγιγνώσκειν αὐτάς; Εἰκόσ γε. Ἐχεις οὖν τινὰ εἰπεῖν τέχνην, ἣτις ἐστὶν ἐπὶ ταῖς φύσεσι ταῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν ἀποδεδειγμένη, ὥστε δύνασθαι αὐτάς κρίνειν; Οὐκ ἔχω. Καὶ μὲν δὴ πλείστου ἂν ἦν ἀξία καὶ οἱ ἔχοντες αὐτήν· οὔτοι γὰρ ἂν ἡμῖν ἀπέφαινον τῶν νέων τοὺς μέλλοντας ἀγαθούς ἐσεσθαι ἐτι παιδας ὄντας, οὓς ἂν ἡμεῖς παραλαβόντες ἐφυλάττομεν ἐν ἀκροπόλει δημοσίᾳ, ὥσπερ τὸ ἀργύριον, καὶ μᾶλλον τι, ἵνα μὴ τι φλαῦρον ἡμῖν πάθοιεν μῆτε ἐν μάχῃ μῆτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ κινδύνῳ, ἀλλ' ἀπέκειντο τῇ πόλει σωτηρῆς τε καὶ εὐεργέται, ἐπειδὴ γε εἰς τὴν ἡλικίαν ἀφίκοντο. ἀλλὰ γὰρ κινδυνεύει οὔτε φύσει οὔτε μαθήσει ἢ ἀρετῇ τοῖς ἀνθρώποις παραγίγνεσθαι. Πῶς οὖν ἄν, ὦ Σώκρατες, σοι δοκοῦσι γίγνεσθαι, εἰ μῆτε φύσει μῆτε μαθήσει γίνονται; τίς ἄλλον τρόπον γίγνοιτ' ἂν οἱ ἀγαθοί;

IX. Οἶμαι μὲν οὐκ ἂν ῥαδίως αὐτὸ δηλωθῆναι, τοπάζω μέντοι θεῖόν τι μάλιστα εἶναι τὸ κτῆμα καὶ γίγνεσθαι τοὺς ἀγαθοὺς ὥσπερ οἱ θεῖοι τῶν μάντεων καὶ οἱ χρησμολόγοι. οὔτοι γὰρ οὔτε φύσει τοιοῦτοι γίνονται οὔτε τέχνη, ἀλλ' ἐπιπνοὶ ἐκ τῶν θεῶν γιγνόμενοι τοιοῦτοί εἰσιν· οὔτω δὲ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ λέγουσι ταῖς πόλεσιν ἐκάστοτε τὰ ἀποβησόμενα καὶ τὰ μέλλοντα ἐσεσθαι ἐκ θεοῦ ἐπιπνοίας πολὺ μᾶλλον καὶ ἐναργέστερον ἢ οἱ χρησμῶδοί. λέγουσι δέ που καὶ αἱ γυναῖκες ὅτι θεῖος ἀνὴρ οὗτός ἐστι· καὶ Λακεδαιμόνιοι ὅταν τινὰ μεγαλοπρεπῶς ἐπαινῶσι, θεῖον ἄνδρα φασὶν εἶναι. πολλαχοῦ δὲ

καὶ Ὅμηρος τῷ αὐτῷ τούτῳ καταχρῆται καὶ οἱ ἄλλοι ποιη-
ταί. καὶ ὅταν βούληται θεὸς εὖ πράξαι πόλιν, ἄνδρας
ἀγαθοὺς ἐνεποίησεν· ὅταν δὲ μέλλῃ κακῶς πράξειν πό-
λις, ἐξείλε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀγαθοὺς ἐκ ταύτης τῆς πό-
λεως ὁ θεός· οὕτως ἔοικεν οὔτε διδακτὸν εἶναι οὔτε φύσει
ἀρετῇ, ἀλλὰ θεία μοίρα παραγίγνεται κτωμένοις.

ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ

[ἢ περὶ τοῦ συμβουλευέσθαι.]

St.
III, p.
380

I. Σὺ μὲν δὴ κελεύεις με, ὦ Δημόδοκε, *ξυμβουλεύειν* ὑμῖν περὶ ὧν ἂν *ξυνέρχῃσθε* *βουλευσόμενοι*. ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι ἐπέρχεται, τί ποτε δύναται ἡ *ξύννοδος* ὑμῶν καὶ ἡ τῶν οἰομένων *ξυμβουλεύειν* ὑμῖν *προθυμία* καὶ ἡ *ψῆφος*, ἣν φέρειν ἕκαστος ὑμῶν *διανοεῖται*. τοῦτο μὲν γάρ, εἰ μὴ ἔστιν ὀρθῶς καὶ ἐμπείρως *ξυμβουλεύειν* περὶ ὧν *ξυνέρχῃσθε* *βουλευσόμενοι*, πῶς οὐ γελοῖόν ἐστι *ξυνέρχῃσθαι*
B *βουλευσομένους* περὶ ὧν *ξυμβουλεύειν* οὐκ ἔστιν ὀρθῶς; τοῦτο δέ, εἰ μὲν ἔστιν ὀρθῶς *ξυμβουλεύειν* καὶ ἐμπείρως περὶ τῶν τοιούτων, ἐπιστήμη δ' ἀφ' ἧς ἔστιν ὀρθῶς *ξυμβουλεύειν* περὶ τούτων *μηδεμία* ἐστί, πῶς οὐκ ἄτοπον; εἰ δέ τις ἐπιστήμη, ἀφ' ἧς ἔστι τὰ τοιαῦτα ὀρθῶς *ξυμβουλεύειν*, οὐκ ἀνάγκη καὶ ἐπισταμένους εἶναι τινὰς *ξυμβουλεύειν* ὀρθῶς περὶ τῶν τοιούτων; ὄντων δέ τινων ἐπισταμένων *ξυμβουλεύειν* περὶ ὧν *ξυνέρχῃσθε* *βουλευσόμενοι*, οὐκ ἀνάγκη ἐστὶ καὶ ὑμᾶς ἦτοι ἐπίστασθαι περὶ τούτων *ξυμβουλεύειν* ἢ μὴ ἐπίστασθαι; ἢ τοὺς μὲν ἐπίστασθαι ὑμῶν, τοὺς δὲ μὴ ἐπίστασθαι; εἰ μὲν οὖν ἐπίστασθε πάντες, τί δεῖ ἔτι ὑμᾶς *συνέρχῃσθαι* *βουλευσομένους*; *ξυμβουλεύειν* γὰρ *ικανὸς* ἕκαστος ὑμῶν. εἰ δ' αὖ πάντες μὴ ἐπίστασθε, πῶς ἂν δύναισθε *βουλεύεσθαι*; ἢ τί ὑμῖν *προὔργου* τῆς *ξυνόδου* ταύτης εἴη ἂν μὴ *δυναμένων* *γεβουλεύεσθαι*; εἰ δὲ οἱ μὲν ἐπίστανται, οἱ δὲ οὐκ ἐπιστά-
D *μενοὶ* εἰσιν ὑμῶν, οὗτοι δὲ *ξυμβουλήs* δέονται, εἰ ἄρα *δυνατόν* ἐστι *ξυμβουλεύειν* *ἔμφρονα* ἄνδρα τοῖς ἀπείροις,

ικανὸς δὴ πού ἐστι καὶ εἰς ξυμβουλευῆσαι [τοῖς ἐπιστάμε-
νοις] ὑμῖν. ἢ οὐ ταῦτ' αἰ ἐπιστάμενοι ξυμβουλεύουσι
πάντες; ὥστ' ἀκούσαντας ὑμᾶς τούτου ἀπαλλάττεσθαι
προσῆκει. νῦν δ' οὐ ποιεῖτε τοῦτο, ἀλλὰ βούλεσθε πολ-
λῶν ξυμβουλευόντων ἀκούειν. οὐ γὰρ ὑπολαμβάνετε εἰ-
δέναι τοὺς ἐπιχειροῦντας ὑμῖν ξυμβουλεύειν περὶ ὧν ξυμ-
βουλεύουσιν. εἰ γὰρ ὑπελαμβάνετε εἰδέναι τοὺς ξυμβου-
λεύοντας ὑμῖν, ἐνὸς μόνου ἀκούσασι ἐξήρηκει ἂν ὑμῖν. τὸ 381
οὖν ξυνέρχεσθαι ἀκουσομένους μὴ εἰδότες, ὡς προὔργου
τι ποιοῦντας, πῶς οὐκ ἄτοπόν ἐστι; καὶ περὶ μὲν τῆς ξυν-
όδου ὑμῶν ἀπορῶ ταύτη.

II. Περὶ δὲ τῆς τῶν οἰομένων ὑμῖν ξυμβουλεύειν
προθυμίας ἐκεῖνο ἄπορον. εἰ μὲν γὰρ μὴ ταῦτ' αἰ ξυμβου-
λεύουσι περὶ τῶν αὐτῶν ξυμβουλεύοντες, πῶς ἂν πάντες
καλῶς ξυμβουλεύοιεν, μὴ ξυμβουλεύοντες ἢ ξυμβουλεύει
ὁ ὀρθῶς ξυμβουλεύων; ἢ πῶς οὐκ ἂν ἄτοπος εἶη ἡ προ-
θυμία τῶν προθυμουμένων ξυμβουλεύειν περὶ ὧν ἀπέ- B
ρως ἔχουσιν; οὐ γὰρ δὴ ἔμπειροι ὄντες προαιρηθήσονται
ξυμβουλεύειν μὴ ὀρθῶς. εἰ δ' αὖ ταῦτ' αἰ ξυμβουλεύουσι,
τί δεῖ πάντας αὐτοὺς ξυμβουλεύειν; εἰς γὰρ αὐτῶν τὰ
αὐτὰ ξυμβουλεύων ἱκανὸς ἔσται. τὸ οὖν τοιαῦτα προθυ-
μεῖσθαι, ἃ οὐδὲν προὔργου ἂν γένοιτο, πῶς οὐ γελοῖον;
οὔτε οὖν ἡ τῶν ἀπείρων προθυμία οὐκ ἂν ἄτοπος εἶη, τοι-
αύτη γε οὖσα, οὔτε οἱ ἔμφρονες ἂν τοιαῦτα προθυμη- C
θεῖεν, εἰδότες ὅτι καὶ εἰς τις αὐτῶν τὸ αὐτὸ πράξει, ξυμ-
βουλεύων γε ὡς προσῆκει. ὥστε πῶς οὐ γελοία ἐστὶν ἡ
προθυμία τῶν οἰομένων ὑμῖν ξυμβουλεύειν, οὐ δύναμαι
εὐρεῖν.

III. Τὸ δὲ περὶ τῆς ψήφου ἧς φέρειν διανοεῖσθε, τί
δύναται, ἀπορῶ μάλιστα. πότερον γὰρ τοὺς εἰδότες ξυμ-
βουλεύειν κρινεῖτε; ἀλλ' οὐ πλείονες ἐνὸς ξυμβουλεύ-
σουσιν, οὐδὲ ἄλλως καὶ ἄλλως περὶ τοῦ αὐτοῦ. ὥστε περὶ

D τούτων μὲν τὴν ψῆφον φέρειν ὑμᾶς οὐ δεήσει. ἀλλὰ τοὺς
 ἀπείρους καὶ ὡς μὴ δεῖ ξυμβουλευόντας κρινεῖτε; ἢ τοῖς
 τοιούτοις ὡς μαινομένοις οὐκ ἐπιτρέπειν ξυμβουλεύειν
 προσήκει; εἰ δὲ μήτε τοὺς ἐμπείρους μήτε τοὺς ἀπείρους
 κρινεῖτε, τίνας κρινεῖτε ἀρχήν; τί δὲ δεῖ πάντως ἄλλους
 ξυμβουλεύειν ὑμῖν, εἴπερ κρίνειν τὰ τοιαῦτα ἱκανοὶ ἐστε;
 εἰ δ' αὖ μὴ ἐστε ἱκανοί, τί καὶ δύνανται ὑμῖν αἱ ψῆφοι; ἢ
 πῶς οὐ γελοῖόν ἐστι ξυνέρχεσθαι μὲν ὑμᾶς ξυμβουλευσο-
 E μένους, ὡς δεομένους ξυμβουλίας καὶ οὐχ ἱκανοὺς ὄντας
 αὐτούς, ξυνελθόντας δὲ οἴεσθαι δεῖν ψηφίζεσθαι ὡς κρί-
 νειν ἱκανοὺς ὄντας; οὐ γὰρ δὴ καθ' ἓνα μὲν ὄντες οὐκ
 οἴδατε, ξυνελθόντες δὲ φρόνιμοι γίνεσθε· οὐδ' αὖ ἰδίᾳ
 μὲν ἀπορεῖτε, ἐλθόντες δὲ εἰς τὸ αὐτὸ οὐκέτι ἀπορεῖτε,
 ἀλλ' ἱκανοὶ γίνεσθε ξυνορᾶν ποῖα πρακτέα ἐστὶν ὑμῖν,
 καὶ ταῦτα παρ' οὐδενὸς μαθόντες οὐδ' αὐτοὶ εὐρόντες, ὅ
 ἐστι δεινότατον ἀπάντων. οὐ γὰρ δὴ μὴ δυνάμενοί γε ξυν-
 382 ορᾶν, ἃ πρακτέον ἐστί, κρίνειν ἱκανοὶ ἔσεσθε τὸν ὀρθῶς
 ξυμβουλευόντα περὶ τούτων ὑμῖν· οὐδ' αὖ τοῦτό γε ἐρεῖ
 εἰς ᾧν ὁ ξυμβουλευὼν ὑμῖν οὗτος, ὑμᾶς διδάξειν ἃ πρα-
 κτέον ὑμῖν ἐστί, καὶ κρίνειν τοὺς κακῶς καὶ μὴ ξυμβου-
 λεύοντας ὑμῖν, οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ ὄντας τοσοῦ-
 τους. τοῦτο δὲ ἐκείνου οὐδὲν ἦττον ἂν φανεῖη δεινὸν ὄν.

IV. Εἰ δὲ μήθ' ἢ ξύνοδος μήθ' ὁ ξυμβουλευὼν ὑμῖν
 ἱκανοὺς κρίνειν ποιεῖ ὑμᾶς, τίς χρεῖα τῶν ψήφων ἐστὶν
 B ὑμῖν; ἢ πῶς οὐκ ἐναντιοῦται ἢ ξύνοδος ὑμῶν ταῖς ψήφοις
 καὶ αἱ ψῆφοι τῇ τῶν ξυμβουλευόντων ὑμῖν προθυμίᾳ; ἢ
 μὲν γὰρ ξύνοδος ἐστὶν ὑμῶν ὡς οὐχ ἱκανῶν ἀλλὰ ξυμβου-
 λων δεομένων, αἱ δὲ ψῆφοι φέρονται ὡς οὐ ξυμβούλων
 δεομένων ἀλλὰ καὶ κρίνειν καὶ ξυμβουλεύειν δυναμένων·
 καὶ ἢ μὲν προθυμία τῶν ξυμβουλευόντων ὑμῖν ὡς εἰδό-
 των ἐστίν, αἱ δὲ παρ' ὑμῶν ψῆφοι ὡς οὐκ εἰδότων τῶν
 ξυμβουλευόντων φέρονται. καὶ εἴ τις ὑμᾶς ἔροιτο τοὺς

ψηφισαμένους καὶ τὸν ξυμβουλευόμενους ὑμῖν, περὶ ὧν ἂν C
 ψηφίσῃσθε, πότερον ἴσθε ὅ τι ἔσται οὐ ἔνεκα πράττειν
 διανοεῖσθε ἢ ἐψηφίσασθε, οὐκ οἶμαι ἂν φῆσαι ὑμᾶς. τί
 δ' εἰ γένοιτο, οὐ ἔνεκα πράττειν διανοεῖσθε, ἴσθε ὅτι ξυν-
 οῖσει τοῦτο ὑμῖν; οὐδὲ τοῦτο ἂν φῆσαι οἶμαι ὑμᾶς οὐδὲ
 τὸν ξυμβουλευόμενον ὑμῖν. τῶν ἀνθρώπων δὲ τίνα ὑπο-
 λαμβάνετε εἰδέναι τι τούτων; εἰ τις προσέροιτο ὑμᾶς,
 οὐδὲ τοῦτο ξυγχωρεῖν ἂν οἶμαι ὑμᾶς. ὅταν οὖν περὶ τε
 ὧν ξυμβουλευέτε ἢ τοιαῦτα οἶα ὑμῖν μὴ δῆλα εἶναι, οἷ τε D
 ψηφίζόμενοι καὶ οἱ ξυμβουλευόμενοι ἄπειροι ᾧσιν, εἰκότως
 καὶ ὑμεῖς φήσετε ξυμπίπτειν ἀπιστεῖν καὶ μεταμέλῃσθαι
 πολλάκις αὐτοῖς καὶ περὶ ὧν ἂν ξυμβουλευόμενοι καὶ
 περὶ ὧν ἂν ψηφίσωνται· τοῖς ἀγαθοῖς δὲ τοιαῦτα ξυμβαί-
 νειν οὐ προσήκει. ἴσασι γὰρ καὶ περὶ ὧν ξυμβουλευέουσιν,
 ὅποιά τ' ἐστί, καὶ τοῖς πεισθεῖσιν αὐτοῖς ὅτι βεβαίως
 ὑπάρχει ὧν ἔνεκα ξυμβουλευέουσιν, καὶ ὅτι οὔτε αὐτοῖς
 οὔτε τοῖς πεισθεῖσιν αὐτοῖς πώποτε μεταμελήσει· περὶ τοι- E
 οῦτων οὖν ἔγωγε τοὺς νοῦν ἔχοντας ξυμβουλευέειν ἀξιούην
 ὑπελάμβανον, ἀλλ' οὐ περὶ ὧν σὺ κελεύεις με ξυμβου-
 λεύειν. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς ἐκείνων ξυμβουλίας τὸ τέλος εὐ-
 τυχία, ἀπὸ δὲ τῆς τούτων φλυαρίας ἀτυχία ἐστίν.

V. Παραγεγόμενῃ δ' ἀνθρώπῳ τινὶ νουθετοῦντι ἑαυ-
 τοῦ ἑταῖρον, διότι ἐπίστευε τῷ κατηγοροῦντι οὐκ ἀκούσας
 τοῦ ἀπολογουμένου, ἀλλὰ μόνου τοῦ κατηγοροῦντος. ἔλε-
 γεν οὖν ὡς θεινὸν πρᾶγμα ποιοῖ καταγιγνώσκων τοῦ ἀν-
 θρώπου, οὔτε αὐτὸς παραγεγόμενος οὔτε τῶν φίλων 383
 ἀκούσας παραγεγομένων, οἷς εἰκὸς ἦν αὐτὸν λέγουσιν πι-
 στεύειν, οὐδ' αὖ ἀμφοτέρων ἀκούσας οὕτω προπετῶς ἐπί-
 στευσε τῷ κατηγοροῦντι· δίκαιον δὲ εἶναι καὶ τοῦ ἀπολο-

γουμένου ἀκούσαι πρὸ τοῦ ἐπαινεῖν ἢ μέμφεσθαι, ὥσπερ καὶ τοῦ κατηγοροῦντος. πῶς γὰρ ἂν τις ἢ δίκην καλῶς δικάσαι ἢ ἀνθρώπους κατὰ τρόπον κρίναι δύναιτο, μὴ ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσας; τοὺς γὰρ λόγους παρα-
 B βαλλομένους, ὥσπερ τὴν πορφύραν καὶ τὸ χρυσίον, ἀμεινον κρίνεσθαι. ἢ τίνος ἔνεκεν ἢ χρόνον ἀμφοτέροις δίδοσθαι τοῖς ἀντιδίκοις, ἢ ὁμνύειν τοὺς δικαστὰς ἀκροάσασθαι ὁμοίως ἀμφοτέρων, εἰ μὴ ὑπελάμβανεν ὁ νομοθέτης τὰς δίκας δικαιοτέρον ἂν καὶ βέλτιον κρίνεσθαι ὑπὸ τῶν δικαστῶν; σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐδὲ τοῦτο τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀκηκοέναι. τὸ ποῖον; ἔφη.

C μὴδὲ δίκην δικάσης, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης. καὶ τοι οὐκ ἂν οὕτω τοῦτο περιεφέρετο, εἰ μὴ καλῶς ἐλέγετο καὶ ὡς προσήκει. ξυμβουλεύω οὖν σοι, ἔφη, τοῦ λοιποῦ μὴ προπετῶς οὕτως τοὺς ἀνθρώπους μῆτε μέμφεσθαι μῆτ' ἐπαινεῖν.

VI. Ὁ οὖν ἕτερος ἄτοπον ἔφη εἰναιτῶ καταφαίνεσθαι, εἰ ἓνα μὲν γνῶναι λέγοντα, πότερον ἀληθεύει ἢ ψεύδεται, οὐ δυνατόν, δύο δὲ λέγοντας γνῶναι δυνατόν ἔσται· καὶ
 D παρὰ μὲν τοῦ ἀληθῆ λέγοντος μαθεῖν οὐ δυνατόν, ὑπὸ τούτου δ' αὐτοῦ καὶ ἄλλου ψευδομένου διδαχθῆναι ταῦτα οἷόν τε· καὶ εἰ ὁ μὲν εἰς ὀρθῶς καὶ ἀληθῆ λέγων ἐμφανί-
 σαι ἂ λέγει οὐ δυνήσεται, δύο δέ, ὧν ὁ ἕτερος ψεύσεται καὶ οὐκ ὀρθῶς ἔρεϊ, δυνήσονται ἐμφανίσει τοῦτο, ὃ ὁ λέγων ὀρθῶς ἐμφανίσει οὐχ οἷός τ' ἦν. ἀπορῶ δ', ἔφη, κακεῖνο, πῶς ποτὲ ἐμφαίνουσι. πότερον γὰρ σιωπῶντες ἢ
 E λέγοντες; εἰ μὲν γὰρ σιωπῶντες ἐμφανιοῦσιν, οὐδετέρου ἂν δέοι, μὴ τί γε ἀμφοτέρων, ἀκούειν· εἰ δὲ λέγοντες ἀμφότεροι ἐμφανιοῦσιν, ἀμφότεροι δὲ κατ' οὐδένα τρόπον λέγουσιν — ἐν μέρει γὰρ λέγειν ἐκάτερον ἀξιοῦσι — πῶς ἀμφοτέρους ἐμφανίσει ἅμα οἷόν τε; εἰ γὰρ ἐμφαίνουσι ἅμα ἀμφότεροι, καὶ ἔροῦσι τότε ἅμα· τοῦτο δ' οὐκ ἔωσιν·

ὥστε λοιπόν, εἶπερ λέγοντες ἐμφαίνουσιν, ἑκάτερος εἰπὼν ἐμφανιεῖ· καὶ ὅποτε γε ἔρει ἑκάτερος, τότε καὶ ἐμφανιεῖ ἑκάτερος αὐτῶν. ὥστ' ἔρει ὁ μὲν πρότερος, ὁ δ' ὕστερος, καὶ ἐμφανιεῖ ὁ μὲν πρότερος, ὁ δ' ὕστερος· καὶ τοι εἶπερ ταῦτό ἐν μέρει ἐμφανιοῦσιν ἑκάτεροι, τί δεῖ ἔτι τοῦ ὑστέρου ἀκούειν; ὑπὸ γὰρ τοῦ πρότερον εἰπόντος ἤδη φανερόν ἐσται. ἐκεῖνο δ', ἔφη, εἶπερ ἀμφοτέρω ἐμφανιοῦσι, 384 πῶς οὐ καὶ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐμφανιεῖ; ὧν γὰρ ὁ ἕτερος οὐκ ἐμφανιεῖ, οὗτοι ἀμφοτέρω πῶς ἂν ἐμφανίσαι δύναιντο; εἰ δ' ἑκάτερος ἐμφανιεῖ, δηλον ὅτι ἔρει πρότερος καὶ ἐμφανιεῖ πρότερος· ὥστ' ἐκείνου μόνου ἀκούσαντα γινῶναι πῶς ἐστὶν οὐχ οἷόν τε; ἐγὼ γοῦν ἀκούων αὐτῶν ἠπόρουν καὶ κρίνειν οὐχ οἷός τ' ἦν· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἔφασαν οἱ παρόντες τὸν πρῶτον λέγειν ἀληθῆ. ἢ οὖν τι ἔχεις ξυμβά- λέσθαι μοι περὶ τούτων, πότερόν ἐστιν ἑνὸς λέγοντος B γινῶναι τί λέγει, ἢ προσδεῖται τοῦ ἀντεροῦντος, εἰ μέλλει τις γνώσεσθαι πότερον ὀρθῶς λέγει; ἢ οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀμφοτέρων ἀκούειν, ἢ πῶς νομίζεις;

VII. Πρῶτην τις ἐνεκάλει ἀνθρώπων τινί, ὅτι αὐτῷ ἀργύριον χρῆσαι οὐκ ἠθέλησεν οὐδὲ πιστεῦσαι· κἀκείνος μὲν, ὃ ἐνεκάλει, ἀπελογεῖτο· ἄλλος δὲ τις τῶν παρόντων ἠρώτησε τὸν ἐγκαλοῦντα, πότερον ὁ μὲν μὴ πιστεύσας αὐτῷ μηδὲ χρήσας ἤμαρτε· σὺ δ', ἔφη, οὐ πείσας σοι χρῆ- C σαι οὐχ ἠμάρτηκας; ὁ δέ, Τί γὰρ ἤμαρτον; εἶπε. Πότερος δ', ἔφη, σοὶ δοκεῖ ἀμαρτάνειν; ὁ ἀποτυχὼν ὧν ἠθέλεν ἢ ὁ μὴ; Ὁ ἀποτυχῶν, εἶπεν. Οὐκοῦν, εἶπε, σὺ μὲν ἀπέτυχες, χρήσασθαι ἐθέλων; ὁ δέ σοι μὴ προέσθαι, οὐκ ἀπέτυχε τούτου; Ναί, εἶπεν· ἀλλ' ἐγὼ τί ἤμαρτον, καὶ εἰ μὴ ἐκεί- νός μοι ἔδωκεν; Ὅτι εἰ μὲν ἔδέου αὐτοῦ, ἔφη, ὧν οὐκ ἐχρῆν, πῶς οὐκ οἶει ἀμαρτάνειν; ἐκεῖνος δὲ ὁ μὴ προέμενος

D ὀρθῶς ἐπραξεν. εἰ δὲ ὦν χρῆν ἐδέου αὐτοῦ, ἀποτυχῶν
 τούτου πῶς οὐχ ἡμαρτες ἐξ ἀνάγκης; Ἴσως, εἶπεν· ἀλλ'
 ἐκεῖνος πῶς οὐχ ἡμαρτεν, ὁ μὴ πιστεύσας μοι; Ἄρ' οὖν,
 ἔφη, εἰ προσωμίλησας αὐτῷ ὡς προσήκει, οὐκ ἂν ἡμαρτες
 οὐδέν; Οὐ γὰρ δὴ. Νῦν ἄρα οὐχ ὡς προσήκει αὐτῷ προσ-
 ωμίλησας. Φαίνομαι, εἶπεν. Εἰ οὖν ὡς μὴ προσήκει ὀμι-
 E λουῦντός σου μὴ ἐπείσθη, πῶς ἂν δικαίως ἐγκαλοίης ἐκεί-
 νῳ; Οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Οὐδὲ ὅτι τοῖς κακῶς χρωμένοις οὐ
 προσεκτέον ἐστίν, ἔχεις εἰπεῖν; Καὶ μάλ', ἔφη, τοῦτό γε.
 Ἄλλ' οὖν οὐχοί ὡς οὐ προσήκει ὀμιλοῦντες, ἔφη, κακῶς
 χρῆσθαι σοι δοκοῦσιν; Ἐμοιγε, ἔφη. Τί οὖν ἡμαρτεν, εἰ
 σοι μὴ προσέσχες κακῶς χρωμένῳ; Οὐδὲν φαίνεται, εἶπεν.
 Τί οὖν ποτὲ οἱ ἄνθρωποι, ἔφη, τοιαῦτα ἐγκαλοῦσι πρὸς
 ἀλλήλους, καὶ τοῖς μὲν μὴ πεισθεῖσιν αὐτοῖς, ὅτι οὐκ ἐπεί-
 σθησαν, μέμφονται, αὐτοῖς δέ, ὅτι οὐκ ἐπεισαν, οὐδ' ὅτι-
 385 οὖν ἐγκαλοῦσιν; καὶ ἄλλος τις παρών, Ὅταν τε γάρ τις,
 ἔφη, εὖ χρήσεται τῷ καὶ βοηθήσῃ, εἶτα ἀξίων αὐτῷ ὁμοίως
 χρήσασθαι μὴ τυγχάνῃ τούτου, πῶς οὐκ εἰκότως μέμφοιτ'
 ἂν ὁ τοιοῦτος; Οὐκοῦν, ἔφη, ὃν ἀξιοῖ ὁμοίως αὐτῷ χρῆ-
 σθαι, ἥτοι δυνατός ἐστι χρῆσθαι αὐτῷ καλῶς ἢ οὐ δυνα-
 τός; καὶ εἰ μὲν μὴ δυνατός ἐστι, πῶς ἂν καλῶς ἀξιοίῃ,
 ἀξίων αὐτὸν ὃ οὐ δυνατός ἐστιν; εἰ δὲ δυνατός ἐστι, πῶς
 τοιοῦτον ἄνθρωπον οὐκ ἐπεισεν; ἢ πῶς τοιαῦτα λέγοντες
 B καλῶς λέγουσιν; Ἄλλὰ νῆ Δί', ἔφη, τοῦτο δεῖ ἐγκαλεῖν,
 ὅπως οὗτός τε τοῦ λοιποῦ βέλτιον χρῆται αὐτῷ, καὶ οἱ
 ἄλλοι φίλοι, ἀκούσαντες αὐτοῦ ἐγκαλοῦντος. Βέλτιον δὲ
 χρήσεσθαι, ἔφη, οἷοι τινὰς ἀκούοντας ὀρθῶς λέγοντος καὶ
 ἀξιοῦντος ἢ ἁμαρτάνοντος; Ὀρθῶς λέγοντος, ἔφη. Ὁ δέ
 γε οὐκ ὀρθῶς ἀξιοῦν ἐδόκει σοι; Naί, ἔφη. Πῶς οὖν
 ἀκούοντες τοιαῦτα ἐγκαλοῦντος βέλτιον χρήσονται; Οὐ-
 C δαμῶς, ἔφη. Τοῦ οὖν ἔνεκα τοιαῦτά τις ἐγκαλεῖ; Ἄνευ-
 ρεῖν ἔφη οὐκ ἂν δύνασθαι.

VIII. Ἀνθρώπου τις κατηγορεῖ εὐήθειαν, ὅτι ταχέως καὶ τοῖς τυχοῦσιν ἀνθρώποις λέγουσι πιστεύοι. πολίταις μὲν γὰρ καὶ οἰκείοις λέγουσι πιστεύειν εἰκός ἐστι· τοιούτοις δ' ἀνθρώποις, οὓς οὔτε εἶδεν οὔτε ἤκουσε πρότερον αὐτῶν, πιστεύειν, καὶ ταῦτα οὐκ ἀγνοοῦντα ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων εἰσὶν ἀλαζόνες καὶ πονηροί, ἡλιθιότητος σημεῖον οὐ μικρὸν εἶναι. καὶ τῶν παρόντων τις ἔφη, Ἐγὼ δὲ ὄμην σὲ τὸν ταχὺ καὶ τοῦ τυχόντος ἂν αἰσθάνομενον πολλοῦ νομίζειν ἄξιον εἶναι μᾶλλον ἢ τὸν βραδέως. Καὶ γὰρ νομίζω, εἶπεν ἐκεῖνος. Τί οὖν, ἔφη, ἐγκαλεῖς, εἰ ταχὺ καὶ τοῖς τυχοῦσι πιστεύει τἀληθῆ λέγουσιν; Ἄλλ' οὐ τοῦτο ἐγκαλῶ, εἶπεν, ἀλλ' ὅτι πιστεύει ταχέως ψευδῆ λέγουσιν. Εἰ δ' ἐν πλείονι χρόνῳ καὶ οὐ τοῖς τυχοῦσιν ἐπίστευε καὶ ἠπατάτο, οὐκ ἂν ἐνεκάλεσας αὐτῷ μᾶλλον; Ἐγὼ ἄν, εἶπεν. Ἄρα διότι γε βραδέως καὶ οὐ τοῖς τυχοῦσιν ἐπίστευεν; Μὰ Δί', εἶπεν. Οὐ γὰρ οἶμαί γ', ἔφη, διὰ τοῦτ' ἐγκαλεῖν ἀνθρώπῳ ἄξιον εἶναι ὑπολαμβάνεις, ἀλλὰ διότι πιστεύει λέγουσιν ἄπιστα. Ἐγὼ γ', εἶπεν. Πότερον οὖν, ἔφη, διὰ μὲν τὸ βραδέως καὶ μὴ τοῖς τυχοῦσιν πιστεύειν οὐκ οἶει ἄξιον εἶναι ἐγκαλεῖν αὐτῷ, διὰ δὲ τὸ ταχέως καὶ τοῖς τυχοῦσι πιστεύειν ἄξιον; Οὐκ ἐγὼ γ', εἶπεν. Τί οὖν, ἔφη, ἐγκαλεῖς αὐτῷ; Ὅτι ἁμαρτάνει, πρὸ τοῦ σκέψασθαι ταχέως πιστεύων τοῖς τυχοῦσιν. Ἄλλ' εἰ βραδέως ἐπίστευσε πρὸ τοῦ σκέψασθαι, οὐκ ἂν ἡμάρτανεν; Μὰ Δί', εἶπεν, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡμάρτανεν ἂν οὐδὲν ἦττον. ἀλλ' οὐ τοῖς τυχοῦσιν οἶμαι δεῖν πιστεύειν. Εἰ δὲ μὴ πιστεύειν τοῖς τυχοῦσιν, ἔφη, οἶει δεῖν, ἀλλὰ τοῖς ἀγνώσι πῶς προσήκει ταχέως πιστεύειν; ἀλλὰ πρότερον οἶει δεῖν σκέψασθαι εἰ ἀληθῆ λέγουσιν. Ἐγὼ γ', εἶπεν. Ἐπεὶ οἰκείων καὶ συνήθων, ἔφη, ὄντων οὐ δεῖ σκοπεῖσθαι, εἰ λέγουσιν ἀληθῆ. Ἐγὼ μὲν φαίην ἄν, εἶπεν. Ἴσως γὰρ καὶ τούτων τινές, ἔφη, λέγουσιν ἄπιστα. Καὶ μάλα,

- B εἶπεν. Τί οὖν μᾶλλον, ἔφη, τοῖς οἰκείοις καὶ συνήθεσιν εἰκὸς πιστεύειν ἢ τοῖς τυχοῦσιν ἐστίν; Οὐκ ἔχω, ἔφη, εἰπεῖν. Τί δ'; εἰ μᾶλλον τοῖς οἰκείοις πιστεύειν δεῖ ἢ τοῖς τυχοῦσιν, οὐ καὶ πιστοὺς αὐτοὺς δεῖ νομίζειν μᾶλλον ἢ τοὺς τυχόντας; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη. Ἐὰν οὖν τοῖς μὲν οἰκεῖοι ᾧσι, τοῖς δ' ἀγνωῶτες, πῶς οὐ δεήσει τοὺς αὐτοὺς μᾶλλον αὐτῶν πιστοὺς νομίζειν; οὐ γὰρ ὁμοίως πιστοὺς αὐτοὺς δεῖ νομίζειν τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ἀγνωῶτας, ὡς φῆς. Οὐκ ἀρέσκει μοι, εἶπεν. Ὅμοίως δ', ἔφη, καὶ τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν οἱ μὲν πιστεύουσιν, οἱ δ' οὐ πιστὰ ἡγήσονται, καὶ οὐδέτεροι ἀμαρτήσονται αὐτῶν. Ἄτοπον καὶ τοῦτ', εἶπεν. Ἐπειτα, ἔφη, εἰ ταῦτὰ λέγουσιν οἱ οἰκεῖοι καὶ οἱ τυχόντες, πῶς οὐχ ὁμοίως τὰ λεγόμενα πιστὰ εἶη ἢ ἢ ἀπιστὰ; Ἀνάγκη, εἶπεν. Οὐκοῦν καὶ τοῖς λέγουσιν αὐτὰ ὁμοίως πιστευτέον λέγουσιν αὐτὰ; Πιθανόν, εἶπεν. ταῦτ
- D οὖν λεγόντων αὐτῶν ἠπόρουσιν, τίσι ποτὲ δεῖ πιστεύειν καὶ τίσιν οὐ, καὶ πότερον τοῖς πιστοῖς καὶ τοῖς εἰδόσι περὶ ᾧ λέγουσιν ἢ τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις. περὶ τούτῳ οὖν πῶς σὺ νομίζεις;

ΣΙΣΥΦΟΣ

[ἢ περὶ τοῦ βουλευέσθαι.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΙΣΥΦΟΣ.

St.
III. p.

Ι. Ἡμεῖς δὲ καὶ χθές σε πολὺν χρόνον ἀνεμείναμεν, 387
ὦ Σίσυφε, ἐπὶ τῇ Στρατονίκου ἐπιδείξει, ὅπως ἂν ξυνη-
κροῶ ἡμῖν ἀνδρὸς σοφοῦ, πολλά τε καὶ καλὰ ἐπιδεικνυμέ-
νου πράγματα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ· καὶ ἐπεὶ σὲ οὐκέτι
ῴμεθα παρέσεσθαι, αὐτοὶ ἤδη ἡκροώμεθα τάνδρός.

ΣΙ. Ναὶ μὰ τὸν Δία· ἀσχολία γάρ μοι τις ἐγένετο
ἀναγκαιοτέρα, ὥστε με παραμελῆσαι αὐτῆς. οἱ γὰρ ἄρ-
χοντες ἡμῶν ἐβουλευόντο χθές· ξυμβουλεύειν οὖν αὐτοῖς B
ἠνάγκαζόν με. ἡμῖν δὲ τοῖς Φαρσαλίῳις καὶ νόμος ἐστὶ τοῖς
ἄρχουσι πείθεσθαι, ἂν κελεύωσι ξυμβουλεύειν τινὰ ἡμῶν
αὐτοῖς.

ΣΩ. Ἀλλὰ καλὸν τό τε τῷ νόμῳ πείθεσθαι, τό τε
ὑπὸ τῶν πολιτῶν δεδοξάσθαι εὐβουλον εἶναι, ὥσπερ καὶ
σὺ δεδόξασαι εὐβουλος εἶναι εἰς τῶν Φαρσαλίῳιων. ἀτάρ,
ὦ Σίσυφε, ἐγὼ γὰρ οὐπῶ περὶ τοῦ εὖ βουλευέσθαι τοὺς
λόγους ἂν δυναίμην ποιήσασθαι πρὸς σέ, ἡγούμενος καὶ
σχολῆς εἶναι πολλῆς καὶ λόγου μακροῦ, ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ C
τοῦ βουλευέσθαι πρῶτον, ὅ τι ἐστίν, ἐγχειρήσαιμ' ἂν δια-
λεχθῆναί σοι. ἄρ' οὖν ἔχῃς ἂν μοι εἰπεῖν αὐτὸ τὸ βου-
λεύεσθαι ὅ τί ποτ' ἐστι; μή μοι ἢ τὸ εὖ ἢ κακῶς ἢ τὸ ἄλ-

λως πως, ἀλλ' αὐτὸ μόνον τὸ βουλευέσθαι, ὁποῖόν τι ἐστίν. ἢ καὶ πάνυ ῥαδίως, αὐτὸς γε οὕτως εὐβουλος ὢν; ἀλλὰ μὴ ἐμὴ περιεργία ἢ καὶ τὸ ἐρωτῆσαι σε περὶ τούτου;

ΣΙ. Ἡ σοι γὰρ ἄγνωστόν ἐστιν ὅ τι τὸ βουλευέσθαι ἐστίν;

D ΣΩ. Ἐμοιγε, ὦ Σίσυμφε, εἴ γέ τι ἄλλο ἐστίν ἢ ὅπερ τὸ μὴ ἐπιστάμενόν τινα περὶ ὧν ἂν δέη τι πράττειν, διαμαντευόμενον καὶ σχεδιάζοντα λέγειν ὅ τι ἂν τύχη, εἰκάζοντα καὶ κατὰ ταῦτά αὐτῶ, ὥσπερ καὶ οἱ ἀρτιάζοντες τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲν ἐπιστάμενοι δὴ που περὶ τῶν ἀρτίων τε καὶ περιττῶν, ὧν ἂν ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς αὐτῶν ἔχωσιν, 388 ὅμως ἐπιτυγχάνουσι λέγοντες περὶ τῶν αὐτῶν τάληθῆ. πολλάκις μὲν οὖν τοιοῦτόν τι καὶ τὸ βουλευέσθαι ἐστίν, οἷον μηδὲν ἐπιστάμενον περὶ ὧν ἂν βουλευῆται τις, ἀπὸ τύχης εἰπόντα ἐπιτυγχάνειν τάληθῆ. εἰ μὲν οὖν τοιοῦτόν ἐστι, γινώσκω δὴ οἷον τὸ βουλευέσθαι ἐστίν· εἰ μέντοι γε μὴ τοιοῦτόν ἐστιν, οὐκ ἂν πω ἐπισταίμην αὐτό.

ΣΙ. Οὐ τοίνυν τοιοῦτόν ἐστιν οἷόνπερ μὴ ἐπίστασθαι κομιδῆ μηδέν, ἀλλ' οἷον τὸ μὲν εἰδέναι τι τοῦ πράγματος ἤδη, τὸ δὲ μηδέπω ἐπίστασθαι.

B II. ΣΩ. Ἄρα τοίνυνδε τι λέγεις τὸ βουλευέσθαι πρὸς τοῦ Διός; ὥσπερ γὰρ ἂν καὶ αὐτὸς ὑπομαντεύεσθαι μοι δοκῶ τὴν διάνοιάν σου περὶ τοῦ εὐ βουλευέσθαι· οἷον τὸ ζητεῖν τὰ βέλτιστα ἐξευρεῖν τινὰ ἑαυτῶ διαπράξασθαι, μηδέπω δὲ ἐπίστασθαι σαφῶς, ἀλλ' ὥσπερ ἐν νοήσει τινὶ εἶναι τοῦτο. [οὐχ] οὕτω πως λέγεις;

ΣΙ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ζητοῦσι δ' οἱ ἄνθρωποι πότερον ἢ ἂν ἐπιστῶνται τῶν πραγμάτων, ἢ καὶ ἢ ἂν μὴ ἐπιστῶνται;

C ΣΙ. Ἀμφοτέρα.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ τοῦθ' οὕτω πως λέγεις, τὸ ζητεῖν ἀμφοτέρα τοὺς ἀνθρώπους, ἢ ἂν τε ἐπιστῶνται καὶ ἢ ἂν

μὴ ἐπιστῶνται, ὅμοιον ὥσπερ εἶ τις Καλλίστρατον γιγνώ-
σκοι μὲν, ὅστις ὁ Καλλίστρατος, μὴ μέντοι ἐπίσταιτο ὅπου
εἶη ἐξευρεῖν, οὐχ ὅστις εἶη ὁ Καλλίστρατος. ἄρ' οὕτω πως
λέγεις τὸ ζητεῖν εἶναι ἀμφοτέρα;

ΣΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκεῖνο μὲν οὐκ ἂν ζητοίη, τὸν Καλλί-
στρατον εἰδέναι, ὃ γε εἰδώς;

ΣΙ. Οὐ γάρ.

D

ΣΩ. Ὅπου δέ γε εἶη, ζητοίη ἂν αὐτόν;

ΣΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐδὲ τοῦτο ἐζήτει, ὅπου ἦν ἐξευρεῖν
αὐτόν, εἰ ἦδει, ἀλλ' ἐξεῦρεν ἂν εὐθέως;

ΣΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ταῦτά γε δὴ ζητοῦσιν, ἅττ' ἂν ἐπι-
στῶνται οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἂ ἂν μὴ ἐπιστῶνται, ὡς
ἔοικεν.

III. Εἰ δέ σοι οὗτος ὁ λόγος ἐριστικὸς εἶναι δοκεῖ, ὡς
Σίσυφε, καὶ μὴ τοῦ πράγματος ἔνεκα λέγεσθαι, ἀλλ' αὐ-
τοῦ τοῦ διαλέγεσθαι μόνον, σκόπει δὲ καὶ ὧδε, εἰ ἂν δοκῇ E
σοι οὕτως ἔχειν, ὥσπερ καὶ νῦν λέγεται. ἄρα γὰρ οὐκ ἐν τῇ
γεωμετρίᾳ οἶσθα τοῦτο γιγνόμενον· ἀγνοουμένην τὴν
διάμετρον τοῖς γεωμέτραις, οὐκ εἰ διάμετρος ἐστὶν ἢ μή,
οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ζητεῖται τοῦτο ὑπ' αὐτῶν εὐρεθῆναι, ἀλλ'
ὀπόση τις ἐστὶ μέτρον πρὸς τὰς πλευρὰς τῶν χωρίων ὧν ἂν
διατέμνη; ἄρ' οὐ τοῦτό ἐστὶν αὐτὸ τὸ ζητούμενον περὶ
αὐτῆς;

ΣΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ὅπερ καὶ ἀγνοεῖται· ἢ γάρ;

ΣΙ. Πάννυ γε.

ΣΩ. Τί δαί; ὁ τοῦ κύβου διπλασιασμός οὐκ οἶσθ'
ὅτι ζητεῖται τοῖς γεωμέτραις ὀπόσος τις ἐστὶν εὐρεθῆναι

λόγῳ; αὐτὸς δὲ ο κύβος οὐ ζητεῖται αὐτοῖς εἰ κύβος ἐστὶν ἢ μή, ἀλλ' ἐπίστανται τοῦτό γε· ἢ γάρ;

ΣΙ. Ναί.

389 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀέρος Ἀναξαγόραν τε καὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μεταρσιολέσχας ἅπαντας οἶσθα ζητοῦντας, πότερον ἄπειρός ἐστιν ἢ πέρας ἔχων;

ΣΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐκ ἐκεῖνο, εἰ ἀήρ ἐστιν· ἢ γάρ;

ΣΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Συγχωρήσαις ἂν οὖν μοι καὶ κατὰ τῶν ἄλλων πάντων οὕτως ἔχειν ἤδη, μηδὲν μηδενὶ εἶναι ζητεῖν τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἂν ἐπίσθηταί τις, ἀλλὰ μᾶλλον ὧν ἂν μὴ ἐπίσθηται;

ΣΙ. Ἐγώ γε.

B IV. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ βουλευέσθαι τοῦτο ἐδόκει ἡμῖν εἶναι αὐτό, τὸ ζητεῖν τὰ βέλτιστά τινα ἐξευρεῖν περὶ ὧν ἂν δέοιτο διαπραττέσθαι αὐτῶ;

ΣΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ ζητεῖν γε ὅπερ τὸ βουλευέσθαι ἦν περὶ τῶν πραγμάτων· ἢ γάρ;

ΣΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν σκεπτέον ἡμῖν ἐστὶ νῦν ἤδη, τί ἐστὶν ἐμποδῶν τοῖς ζητοῦσι περὶ ὧν ἂν τὴν ζήτησιν ποιῶνται εἰς τὸ ἐξευρεῖν.

ΣΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἄλλο τι φαίημεν ἂν αὐτοῖς ἐμποδῶν εἶναι ἢ τὴν ἀνεπισημοσύνην;

ΣΙ. Σκοπῶμεν νῆ Δία.

ΣΩ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν, τὸ λεγόμενόν γε πάντα κάλων ἐξιέντες καὶ πᾶσαν φωνὴν ἀφιέντες. ἄθρει δὲ δὴ μετ' ἐμοῦ τόδε· ἄρά γε νομίζεις οἷόν τέ τι εἶναι ἀνθρώπων

περὶ μουσικῆς βουλευέσθαι μὴ [τε] ἐπισταμένῳ περὶ μου-
σικῆς μηδέν, ὅπως ἢ καθαριστέον εἴη αὐτῷ ἢ ἄλλο τι τῶν
κατὰ μουσικὴν ποιητέον;

ΣΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δαί περὶ στρατηγίας ἢ κυβερνητικῆς; τὸν μὴ
ἐπιστάμενον μηδέτερα τούτων οἶει ἔχειν ἂν τι βουλευέ- D
σθαι περὶ τούτων τοῦ ἑτέρου, ὅ τι ποιητέον εἴη αὐτῷ,
ὅπως ἢ στρατηγητέον ἢ κυβερνητέον ἐκείνῳ αὐτῷ τῷ μὴ
ἐπισταμένῳ μήτε στρατηγεῖν μήτε κυβερναῖν;

ΣΙ. Οὐχί.

ΣΩ. Ἡ καὶ περὶ τῶν ἄλλων οὖν ἀπάντων οὕτως
ἀξιοῖς ἔχειν, περὶ ὧν ἂν μὴ ἐπίσθηται τις, μὴ εἰδέναι
μηδὲ βουλευέσθαι πῶς δυνατὸν τῷ μὴ ἐπισταμένῳ περὶ
αὐτῶν;

ΣΙ. Ἐγωγε.

V. ΣΩ. Ἀλλὰ ζητεῖν περὶ ὧν ἂν τις μὴ ἐπιστήμων ἦ·
ἦ γάρ;

ΣΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Τὸ μὲν αὐτὸ ἄρα οὐκ ἂν ἔτι εἴη τὸ ζητεῖν τῷ E
βουλευέσθαι.

ΣΙ. Πῶς δῆ;

ΣΩ. Ὅτι τὸ μὲν ζητεῖν ἐστὶ δῆ που ἐπὶ τούτοις οἷς ἂν
μὴ ἐπίσθηται τις, τὸ δὲ βουλευέσθαι οὐχ οἷόν τ' εἶναι δοκεῖ
περὶ ταῦτα ἀνθρώπῳ, περὶ ἃ ἂν τις μὴ ἐπιστήμων ἦ· ἢ
οὐχ οὕτως ἐλέχθη;

ΣΙ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὑμεῖς χθὲς ἐζητεῖτε τὰ βέλτιστα ἐξευ-
ρεῖν τῇ πόλει, οὐκ ἠπίστασθε δὲ αὐτά. εἰ γὰρ ἠπίστασθε,
οὐκ ἂν ἔτι δῆ που ἐζητεῖτε αὐτά, ὥσπερ οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν
ὧν ἂν ἐπιστώμεθα ζητοῦμεν. ἦ γάρ;

ΣΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Πότερον οὖν σοι δοκεῖ χοῆναι, ὧ Σίσυφε, ἂν μὴ ἐπίσθηται τις, ζητεῖν ἢ μανθάνειν;

ΣΙ. Μανθάνειν ἔμοιγε νῆ Δία.

390

ΣΩ. Ὅρθῶς γέ σοι δοκεῖ. ἀλλ' ἄρα γε καὶ διὰ τοῦτο σοι δοκεῖ χοῆναι μανθάνειν μᾶλλον ἢ ζητεῖν, διότι θᾶπτον ἂν καὶ ῥᾶον ἐξεύροι τις, εἰ παρὰ τῶν ἐπισταμένων μανθάνοι, ἢ εἰ αὐτὸς ὁ μὴ εἰδὼς ζητοίη, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΣΙ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Τί οὖν οὐκ ἀμελήσαντες χθὲς ὑμεῖς τοῦ βουλευέσθαι περὶ ὧν ἂν μὴ ἐπίστασθε, καὶ τοῦ ζητεῖν τὰ βέλτιστα διαπραττέσθαι ἐν τῇ πόλει, ἐμανθάνετε παρὰ τῶν ἐπισταμένων τινός, ὅπως ἂν ἐδύνασθε τὰ βέλτιστα διαπραττέσθαι τῇ πόλει; ἀλλ' ἐδοκεῖτέ μοι τὴν ἡμέραν ὅλην τὴν χθὲς αὐτοσχεδιάζοντες καὶ διαμαντευόμενοι καθῆσθαι περὶ ὧν οὐκ ἠπίστασθε, ἀμελήσαντες μανθάνειν, οἳ τε ἄρχοντες τῆς πόλεως καὶ σὺ μετὰ τούτων.

VI. Ἴσως δ' ἂν φαίης ταῦτα ἐμοί τε εἶναι πεπαιγμένα πρὸς σέ, τοῦ διαλεχθῆναι μόνον εἴνεκα, σοί τε οὐκ ἐσπουδασμένως ἀποδεδείχθαι· ἀλλὰ τοῦτό γε πρὸς Διός, ὧ Σίσυφε, σκόπει νῦν σπουδῇ· εἰ δοθείη τὸ βουλευέσθαι τι εἶναι, καὶ μὴ ὥσπερ νῦν οὐδὲν ἐξευρίσκειται ἄλλο ὄν ἢ ὅπερ ἐπιστήμη τε καὶ εἰκασία καὶ σχεδιασμός, ὀνόματι σεμνοτέρῳ μόνον κεχορηγμένον τούτῳ, ἄλλῳ δ' οὐδενί· ἄρ' ἂν οἶει αὐτῷ διενεγκεῖν τι ἐτέρους ἐτέρων πρὸς τὸ εὖ βουλευέσθαι τε καὶ εὐβούλους εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμασι ἀπάσαις διαφέρουσιν ἕτεροι ἐτέρων, τέκτονες τεκτόνων ἰατροὶ τε ἰατρῶν ἀύληται τε ἀύλητῶν οἳ τε ἄλλοι δημιουργοὶ ἅπαντες, αὐτοὶ τε αὐτῶν διαφέρουσιν· ὥσπερ καὶ οὗτοι οἳ ἐν ταύταις ταῖς τέχναις, ἢ οὔτῳ καὶ ἐν τῷ βουλευέσθαι οἶει ἂν τι διενεγκεῖν ἐτέρους ἐτέρων;

ΣΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Ελπὲ δὴ μοι· οὐχ ἅπαντες οἷ τε εὖ βουλευόμενοι καὶ οἱ κακῶς περὶ μελλόντων τινῶν ἔσσεσθαι βουλεύονται;

ΣΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ἢ τὰ μέλλοντα οὕτω ἔστιν;

ΣΙ. Οὐ γὰρ δὴ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ εἶη, οὐκ ἂν ἔτι δὴ που μέλλοι ἔσσεσθαι, Ἐ ἀλλ' εἶη ἂν ἤδη· ἢ γάρ;

ΣΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μήπω ἔστιν, οὕτως οὐδὲ γέγονε τὰ μὴ ὄντα;

ΣΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μήπω μηδὲ γέγονεν, οὕτω οὐδὲ φύσιν ἔχει οὐδεμίαν αὐτῶν;

ΣΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ἢ οἷ τε εὖ βουλευόμενοι καὶ οἱ κακῶς ἅπαντες βουλεύονται περὶ πραγμάτων οὔτε ὄντων οὔτε γεγενημένων οὔτε φύσιν οὐδεμίαν ἔχόντων, ὅταν περὶ τῶν μελλόντων βουλεύονται;

ΣΙ. Φαίνονται γε.

VII. ΣΩ. Δοκεῖ οὖν σοι δυνατὸν εἶναι τοῦ μὴ ὄντος τυχεῖν τινὲ ἢ εὖ ἢ κακῶς;

ΣΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι φράσω, ὃ γε βούλομαι εἰπεῖν. σκοπεῖ γάρ. πῶς ἂν τοξοτῶν πολλῶν διαγνοίης τόν τε χρηστὸν 391 καὶ τὸν πονηρὸν ὅστις εἶη αὐτῶν; ἢ τοῦτο μὲν οὐ χαλεπὸν εἶδέναι; ἴσως γὰρ ἂν κελεύοις αὐτοὺς ἐπὶ σκοποῦ τινὸς τοξεύειν. ἢ γάρ;

ΣΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸν πλειστάκις βάλλοντα τοῦ σκοποῦ κατ' ὀρθὸν κρίνοις ἂν νικᾶν;

ΣΙ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Εἰ δὲ σκοπὸς μηδεὶς εἴη κείμενος αὐτοῖς τοῦ τοξεύειν, ἀλλ' ἕκαστος βάλλοι ὅπως βούλοιο, πῶς ἂν διαγνοίης τὸν εὖ ἢ κακῶς τοξεύοντα αὐτῶν;

B. ΣΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοὺς βουλευομένους ἢ εὖ ἢ κακῶς, εἰ μὴ ἐπίσταντο περὶ ὅτου βουλεύοιντο, ἀπορήσειας ἂν διαγνῶναι;

ΣΙ. Ἐγῶγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ περὶ μελλόντων πραγμάτων βουλεύονται οἱ βουλευόμενοι, περὶ τῶν οὐκ ὄντων βουλεύονται;

ΣΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦ γε μὴ ὄντος οὐχ οἶόν τ' οὐδεὶ τυχεῖν ἐστὶ; πῶς γὰρ ἂν τίς σοι δοκεῖ τοῦ μὴ ὄντος δύνα-

C σθαι τυχεῖν;

ΣΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐκ ἐστὶ τοῦ μὴ ὄντος τυγχάνειν οἶόν τε, οὐδεὶς ἂν ἔτι περὶ τῶν μὴ ὄντων βουλευόμενος τυγχάνοι· τὰ γὰρ μέλλοντα τῶν οὐκ ὄντων ἐστίν· ἢ γάρ;

ΣΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὐδ' ὁ μὴ τυγχάνων τῶν μελλόντων οὐδεὶς ἂν οὔτ' εὐβουλος οὔτε κακόβουλος εἴη ἀνθρώπων ἔτι.

ΣΙ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Οὐδέ γε εὐβουλότερος οὐδὲ κακοβουλότερος

D ἕτερος ἑτέρου εἶναι, εἰ μὴ καὶ ἐπιτυχεστέρος καὶ ἀποτυχεστέρος εἴη τοῦ μὴ ὄντος;

ΣΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Πρὸς τί οὖν ποτὲ ἀποβλέποντες ἄνθρωποι πράγμα ἀποκαλοῦσιν ἀνθρώπους εὐβούλους τε καὶ κακοβούλους εἶναι τινας; ἄρά γε ἄξιόν ἐστι καὶ αὐτίς ποτε περὶ αὐτοῦ ἐνθυμηθῆναι, ὡς Σίσυφε;

ΑΛΚΥΩΝ

[ἢ περὶ μεταμορφώσεως.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ ΧΑΙΡΕΦΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

I. Τίς ἢ φωνὴ προσέβαλεν ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, πόρρωθεν ἀπὸ τῶν αἰγιαλῶν καὶ τῆς ἄκρας ἐκείνης; ὡς ἠδεῖα ταῖς ἀκοαῖς· τί ποτ' ἄρ' ἐστὶ τὸ φθεγγόμενον ζῶον; ἄφωνα γὰρ δὴ τά γε καθ' ὕδατος διαιτώμενα.

ΣΩ. Θαλαττία τις, ὦ Χαιρεφῶν, ὄρνις, ἀλκυὼν ὀνομαζομένη, πολύθρηνος καὶ πολύδακρυς, περὶ ἧς δὴ παλαιὸς ἀνθρώποις μεμύθευται λόγος· φασι γυναικῶν ποτε οὐσαν Αἰόλου τοῦ Ἑλληνος θυγατέρα κουρίδιον ἄνδρα τὸν αὐτῆς τεθνεῶτα θρηνεῖν πόθῳ φιλίας, Κήυκα τὸν Τραχίνιον τὸν Ἐωσφόρου τοῦ ἀστέρος, καλοῦ πατρὸς καλὸν υἱόν· εἶτα δὴ πτερωθεῖσαν διὰ τινα δαιμονίαν βούλησιν εἰς ὄρνιθος τρόπον περιπέτεσθαι τὰ πελάγη ζητοῦσαν ἐκεῖνον, ἐπειδὴ πλαζομένη γῆν πέρι πᾶσαν οὐχ οἷα τ' ἦν εὐρεῖν.

II. ΧΑΙΡ. Ἀλκυὼν τοῦτ' ἐστίν, ὃ σὺ φῆς; οὐ πάποτε πρόσθεν ἠκηκόειν τῆς φωνῆς, ἀλλὰ μοι ξένη τις τῷ ὄντι προσέπεσε· γοῶδη γοῦν ὡς ἀληθῶς τὸν ἦχον ἀφήσι τὸ ζῶον. πηλίκον δέ τι καὶ ἐστίν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ μέγα· μεγάλην μέντοι διὰ τὴν φιλανδρίαν εἴληφε παρὰ θεῶν τιμὴν· ἐπὶ γὰρ τῇ τούτων νεοττεῖα καὶ τὰς ἀλκυόνων προσαγορευομένας ἡμέρας ὁ κόσμος ἄγει κατὰ χειμῶνα μέσον διαφερούσας ταῖς εὐδαίαις, ὧν ἐστὶ

καὶ ἡ τήμερον παντὸς μᾶλλον. οὐχ ὄρας, ὡς αἰθρια μὲν τὰ ἄνωθεν, ἀκύμαντον δὲ καὶ γαλήνιον ἅπαν τὸ πέλαγος, ὅμοιον ὡς εἶπεῖν κατόπτρω;

ΧΑΙΡ. Λέγεις ὀρθῶς· φαίνεται γὰρ ἀλκωνοῖς ἡ τήμερον ὑπάρχειν ἡμέρα, καὶ χθὲς δὲ τοιαύτη τις ἦν. ἀλλὰ πρὸς θεῶν, πῶς ποτὲ χρὴ πεισθῆναι τοῖς ἐξ ἀρχῆς, ὧς Σώκρατες, ὡς ἐξ ὀρνίθων γυναικῆς ποτε ἐγένοντο ἢ ὄρνιθες ἐκ γυναικῶν; παντὸς γὰρ μᾶλλον ἀδύνατον φαίνεται πᾶν τὸ τοιοῦτον.

III. ΣΩ. ὦ φίλε Χαιρεφῶν, εἰκάμεν ἡμεῖς τῶν δυνατῶν τε καὶ ἀδυνατῶν ἀμβλυποῖ τινες εἶναι κριταὶ παντελῶς· δοκιμάζομεν γὰρ δὴ κατὰ δύναμιν ἀνθρωπίνην ἄγνωστον οὐσαν καὶ ἄπιστον καὶ ἀόρατον· πολλὰ οὖν φαίνεται ἡμῖν καὶ τῶν εὐπόρων ἄπορα καὶ τῶν ἐφικτῶν ἀνέφικτα, συχνὰ μὲν καὶ δι' ἀπειρίαν, συχνὰ δὲ καὶ διὰ νηπιότητα φρενῶν· τῷ ὄντι γὰρ νήπιος εἰσικεῖν εἶναι πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ὁ πάνυ γέρον, ἐπεὶ τοι μικρὸς πάνυ καὶ νεογιλλὸς ὁ τοῦ βίου χρόνος πρὸς τὸν πάντα αἰῶνα. τί δ' ἄν, ὧς γαθὲ, οἱ ἀγνοοῦντες τὰς τῶν θεῶν καὶ δαιμονίων δυνάμεις ἢ τὰς τῆς ὅλης φύσεως ἐχοιεν ἂν εἶπεῖν, πότερον δυνατὸν ἢ ἀδύνατόν τι τῶν τοιούτων; ἐώρας, Χαιρεφῶν, τρίτην ἡμέραν ὅσος ἦν ὁ χειμῶν· καὶ ἐνθυμηθέντι γὰρ τῷ θεῷ ἐπέλθοι καὶ τὰς ἀστραπὰς ἐκείνας καὶ βροντὰς ἀνέμων τε ἐξαίσια μεγέθη· ὑπέλαβεν ἂν τις τὴν οἰκουμένην ἅπασαν καὶ δὴ συμπεσεῖσθαι.

IV. Μετὰ μικρὸν δὲ θαυμαστή τις κατάστασις εὐδίας ἐγένετο καὶ διέμεινεν αὕτη γε ἕως τοῦ νῦν· πότερον οὖν οἶσι μεῖζόν τε καὶ ἐργωδέστερον εἶναι, τοιαύτην αἰθρίαν ἐξ ἐκείνης τῆς ἀνυποστάτου λαίλαπος καὶ ταραχῆς μεταθεῖναι καὶ εἰς γαλήνην ἀγαγεῖν τὸν ἅπαντα κόσμον, ἢ γυναικὸς εἶδος μεταπλασθῆναι εἰς ὄρνιθός τινος ποιῆσαι; τὸ μὲν γὰρ τοιοῦτον καὶ τὰ παιδάρια τὰ παρ' ἡμῖν τὸ

πλάττειν ἐπιστάμενα, πηλὸν ἢ κηρὸν ὅταν λάβῃ, ῥαδίως ἐκ τοῦ αὐτοῦ πολλάκις ὄγκου μετασχηματίζει πολλὰς ἰδεῶν φύσεις, τῷ δαιμονίῳ δὲ μεγάλην καὶ οὐδὲ συμβλητὴν ὑπεροχὴν ἔχοντι πρὸς τὰς ἡμετέρας εὐχερῆ τυχὸν ἴσως ἅπαντα τὰ τοιαῦτα καὶ λίαν ἐπεὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν πόσῳ τινὶ σαντοῦ δοκεῖς εἶναι μείζω; φράσαις ἄν;

V. ΧΑΙΡ. Τίς δ' ἀνθρώπων, ὦ Σώκρατες, νοῆσαι δύναται ἄν ἢ ὀνομάσαι τι τῶν τοιούτων; οὐδὲ γὰρ εἰπεῖν ἐφικτόν.

ΣΩ. Οὐκοῦν δὴ θεωροῦμεν καὶ ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους συμβαλλομένων μεγάλας τινὰς ὑπεροχὰς ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἀδυναμίαις ὑπαρχούσας; ἢ γὰρ τῶν ἀνδρῶν ἡλικία πρὸς τὰ νήπια παντελῶς βρέφη, τὰ πεμπταῖα ἐκ γενετῆς ἢ δεκαταῖα, θαυμαστὴν ὄσῃν ἔχει τὴν διαφορὰν δυνάμεώς τε καὶ ἀδυναμίας ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς κατὰ τὸν βίον πράξεσι, καὶ ὅσα διὰ τῶν τεχνῶν τούτων οὕτως πολυμηχάνων καὶ ὅσα διὰ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἐργάζονται· ταῦτα γὰρ τοῖς νέοις, ὥσπερ εἶπον, παιδίῳ οὐδ' εἰς νοῦν ἐλθεῖν δυνατὰ φαίνεται.

VI. Καὶ τῆς ἰσχύος δὲ τῆς ἐνὸς ἀνδρὸς τελείου τὸ μέγεθος ἀμέτρον ὄσῃν ἔχει τὴν ὑπεροχὴν πρὸς ἐκεῖνα· μυριάδας γὰρ τῶν τοιούτων εἰς ἀνὴρ πάνυ πολλὰς χειρώσασαί τ' ἄν ῥαδίως· ἢ γὰρ ἡλικία παντελῶς ἄπορος δήπου πάντων καὶ ἀμήχανος ἐξ ἀρχῆς παρακολουθεῖ τοῖς ἀνθρώποις κατὰ φύσιν. ὀπηνικ' οὖν ἀνθρώπος, ὡς εἰκεν, ἀνθρώπου τοσοῦτον διαφέρει, τί νομίζομεν τὸν σύμπαντα οὐρανὸν πρὸς τὰς ἡμετέρας δυνάμεις φανῆναι αὐτῷ τοῖς τὰ τοιαῦτα θεωρεῖν ἐφικνουμένοις; πιθανὸν οὖν ἴσως δόξει πολλοῖς, ὄσῃν ἔχει τὸ μέγεθος τοῦ κόσμου τὴν ὑπεροχὴν πρὸς τὸ Σωκράτους ἢ Χαιρεφῶντος εἶδος, τηλικούτου καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὴν φρόνησιν καὶ διανοίαν ἀνὰ λόγον διαφέρειν τῆς περὶ ἡμᾶς διαθέσεως.

VII. Σοὶ μὲν οὖν καὶ ἐμοὶ καὶ ἄλλοις πολλοῖς τοιούτοις οὔσι πόλλ' ἄτ' ἀδύνατα τῶν ἐτέροις πάννυ ῥαδίων· ἐπεὶ καὶ ἀυλῆσαι τοῖς ἀναύλοις καὶ ἀναγνῶναι ἢ γράψαι τοῖς ἀγραμμάτοις γραμματικὸν τρόπον ἀδυνατώτερόν ἐστι, τέως ἂν ὧσιν ἀνεπιστήμονες, τοῦ ποιῆσαι γυναικάς ἐξ ὀρνιθῶν ἢ ὀρνιθας ἐκ γυναικῶν. ἢ δὲ φύσις ἐν κηρίῳ σχεδὸν παραβάλλουσα ζῶον ἄπουν καὶ ἄπτερον, πόδας ὑποθεῖσα καὶ πτερώσασα ποικιλίᾳ τε φαιδρύνασα πολλῇ καὶ καλῇ καὶ παντοδαπῇ χρωμάτων, μέλιτταν ἀπέδειξε σοφὴν θείου μέλιτος ἐργάτιν, ἐκ τε ὠῶν ἀφῶνων καὶ ἀψύχων πολλὰ γένη πλάττει πτηνῶν τε καὶ πεζῶν καὶ ἐνύδρων ζῶων, τέχναις, ὡς λόγος τινῶν, ἱεραῖς αἰθέρος μεγάλου προσχρωμένη.

VIII. Τὰς οὖν ἀθανάτων δυνάμεις μεγάλας οὔσας θνητοὶ καὶ σμικροὶ παντελῶς ὄντες καὶ οὔτε τὰ μεγάλα δυνάμενοι καθορᾶν οὔτ' αὖ τὰ σμικρά, τὰ πλείω δ' ἀποροῦντες καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς συμβαινόντων παθῶν, οὐκ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν βεβαίως οὔτ' ἀλκνόνων πέρι οὔτ' ἀηδόνων κλέος δὲ μύθων, οἷον παρέδοςαν πατέρες, τοιοῦτον καὶ παισὶν ἐμοῖς, ὧ ὄρνι θρήνων μελωδέ, παραδώσω τῶν σῶν ὕμνων πέρι, καὶ σου τὸν εὐσεβῆ καὶ φίλανδρον ἔρωτα πολλάκις ὑμνήσω γυναιξὶ ταῖς ἐμαῖς Ξανθίππῃ τε καὶ Μυρτοῦ, λέγων τὰ τε ἄλλα, πρὸς δὲ καὶ τιμῆς οἴας ἔτυχεσ παρὰ θεῶν. ἄρα γε καὶ σὺ ποιήσεις τι τοιοῦτον, ὧ Χαιρεφῶν;

ΧΑΙΡ. Πρέπει γοῦν, ὧ Σώκρατες, καὶ τὰ ὑπὸ σου ῥηθέντα διπλασίαν ἔχει τὴν παράκλησιν πρὸς γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν ὁμιλίαν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀσπασαμένοις τὴν ἀλκνύονα προάγειν ἤδη πρὸς ἄστν καιρὸς ἐκ τοῦ Φαληρικοῦ;

ΧΑΙΡ. Πάννυ μὲν οὖν ποιῶμεν οὔτω.

ΕΡΥΞΙΑΣ

[ἢ περὶ πλούτου.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΡΥΞΙΑΣ, ΕΡΑΣΙΣΤΡΑΤΟΣ,
ΚΡΙΤΙΑΣ.

St.
III.p.

392

Ι. Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθερίου ἐγώ τε καὶ Ἐρυξίας ὁ Στειριεύς· εἶτα προσ-
ηλθέτην ἡμῖν Κριτίας τε καὶ Ἐρασίστρατος ὁ Φαίακος τοῦ
Ἐρασιστράτου ἀδελφιδουῶς. ἐτύγχανε δὲ τότε νεωστὶ παρ-
ῶν ἀπὸ Σικελίας καὶ τῶν τόπων τούτων ὁ Ἐρασίστρα-
τος· προσελθὼν δ' ἔφη, Χαῖρε, ὦ Σώκρατες. Καὶ σύ γε, B
ἦν δ' ἐγώ· τί γάρ; καινόν τι ἀπὸ Σικελίας ἔχεις λέγειν
ἡμῖν; Καὶ πάνν· ἀλλὰ βούλεσθ', ἔφη, πρῶτον καθιζώ-
μεθα; κέκμηκα γὰρ χθρὲς βαδίσας Μεγαρόθεν. Πάνν γ',
εἰ δοκεῖ. Τί οὖν, ἔφη, βούλεσθε πρῶτον ἀκούειν τῶν ἐκεῖ;
πότερον περὶ αὐτῶν ἐκείνων, ὃ τι πράττουσιν, ἢ ὅπως
πρὸς τὴν πόλιν ἔχουσι τὴν ἡμετέραν; ἐκεῖνοι γὰρ ἐμοὶ δο-
κουῖσι πεπονθέναι πρὸς ἡμᾶς οἷόνπερ οἱ σφῆκες. καὶ γὰρ
τούτους εἴαν τις κατὰ σμικρὸν ἐρεθίζων ὀργίσῃ, ἄμαχοι C
γίγνονται, ἕως τις αὐτοὺς ἐπιθέμενος πανοικὶ ἐξέλῃ. οὐ-
τως οὖν καὶ οἱ Συρακόσιοι, εἰ μὴ τις ἔργον ποιησάμε-
νος σφόδρα μεγάλῳ στόλῳ ἤξει ἐκεῖσε, οὐκ ἔστιν ὅπως
ἐκείνη ἢ πόλις ἔσται ποτὲ ἡμῖν ὑποχειρία· ὑπὸ δὲ τῶν

σμικρῶν τούτων ἂν μᾶλλον ὀργίζονται οὕτως, ὡς ἂν μά-
 λιστα χαλεπώτατοι εἴησαν. πεπόμφασι δὲ καὶ νῦν ὡς ἡμᾶς
 D πρέσβεις, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, βουλόμενοί τι ἐξαπατῆσαι
 τὴν πόλιν.

II. Μεταξὺ δὲ ἡμῶν διαλεγομένων ἐτυχέτην οἱ Συ-
 ρακόσιοι πρέσβεις παριόντες. εἶπεν οὖν ὁ Ἑρασίστρατος,
 δείξας εἰς τὸν ἕνα τῶν πρέσβεων, Οὗτος δὲ μέντοι, ἔφη, ὦ
 Σώκρατες, πλουσιώτατός ἐστι τῶν Σικελιωτῶν καὶ Ἰτα-
 λιωτῶν. πῶς δ' οὐχί, ἔφη, ὦ γε ὑπάρχει γῆ τε ἄφθονος
 οὕτως, ὥστε εὐπορίαν εἶναι, εἴ τις βούλοιο, πάνυ πολ-
 λὴν γεωργεῖν; καὶ αὕτη μὲν τοιαύτη, οἷα οὐχ ἑτέρα ἄλλη
 ἐν γε τοῖς Ἑλλησιν· ἔτι δὲ τᾶλλα τὰ εἰς πλοῦτον ἦκοντα
 ἅπαντα, ἀνδράποδα καὶ ἵπποι καὶ χρυσὸς καὶ ἄργυρος.
 393 ὁρῶν δ' ἐγὼ αὐτὸν ἀναγόμενον, ὡς ἀδολεσχῆσοντα περὶ
 τῆς οὐσίας τῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἠρόμην, Τί δαί, ὦ Ἑρα-
 σίστρατε; ἀνῆρ ποῖός τις εἶναι δοκεῖ ἐν τῇ Σικελίᾳ; Οὗ-
 τος, ἔφη, Σικελιωτῶν καὶ Ἰταλιωτῶν καὶ δοκεῖ καὶ ἔστι
 πλέον πάντων πονηρότατος ἢ ὅσῳ πλουσιώτατος, οὕτως,
 ὥστ' εἴ τινα βούλει Σικελιωτῶν ἐρωτᾶν, ὄντινα πονηρό-
 τατον νομίζει εἶναι καὶ πλουσιώτατον, οὐδεὶς ἂν φήσειεν
 ἄλλον ἢ τοῦτον.

III. Οἰήθεις δ' αὐτὸν ἐγὼ οὐ περὶ σμικρῶν τὸν λόγον
 ποιεῖσθαι, ἀλλὰ περὶ τῶν μεγίστων δοκούντων εἶναι,
 B ἀρετῆς τε πέρι καὶ πλούτου, ἠρόμην, πότερον ἂν φαίη
 πλουσιώτερον εἶναι ἀνθρώπου, ὅτῳ ὄν τυγχάνει τάλαν-
 του ἀργυρίου, ἢ ὅτῳ ἀγρός ἀξίος δυοῖν ταλάντων. Οἶμαι
 μὲν ἐγὼ, ἔφη, ὅτῳ ἀγρός. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγὼ, κατὰ τὸν
 αὐτὸν λόγον, καὶ εἴ τυγχάνοι τῷ ἱμάτια ὄντα ἢ στρώ-
 ματα ἢ τᾶλλα ἔτι πλέονος ἀξια ἢ ὅσον τῷ ξένῳ, οὗτος
 εἴη ἂν πλουσιώτερος. Συνέφη καὶ ταῦτα. Εἰ δέ τίς σοι
 C διδοίη αἴρεσιν τούτων, πότερον ἂν βούλοιο; Ἐγὼ μὲν
 ἂν, ἔφη, τὸ πλείστου ἀξίον. Ποτέρως ἂν οἰόμενος πλου-

σιώτερος εἶναι; Οὕτως. Νυνὶ μὲν ἄρα φαίνεται οὗτος ἡμῖν ὢν πλουσιώτατος, ὅστις πλείστου ἄξια κέκτηται; *Ναί, ἔφη.*

IV. Οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, οἱ ὑγιαίνοντες τῶν καμνόντων πλουσιώτεροι ἂν εἴησαν, εἴπερ ἡ ὑγίεια πλείονος ἄξιον κτήμα ἢ τὰ τοῦ κάμνοντος χρήματα. οὐδεὶς γ' ἂν οὖν ὅστις οὐχὶ προτιμήσειεν ὑγιαίνειν ὀλίγον κεκτημένος ἀργύριον μᾶλλον, ἢ τὰ βασιλέως τοῦ μεγάλου χρήματα κεκτημένος νοσεῖν, δηλον ὅτι πλείονος ἄξιον οἴομενος εἶναι τὴν ὑγίειαν. οὐ γὰρ ἂν ποτε προηρεῖτο, εἰ μὴ προτιμότερον ἠγεῖτο εἶναι τῶν χρημάτων. Οὐ γάρ. Οὐκοῦν καὶ εἴ τι ἄλλο φαίνοιτο πλείονος ἄξιον τῆς ὑγείας, ὁ τοῦτο κεκτημένος, οὗτος ἂν πλουσιώτατος εἴη. *Ναί. Εἰ δὲ δὴ τις ἡμᾶς νυνὶ προσελθὼν ἔροιτο, ὦ Σώκρατες καὶ Ἐρυξία καὶ Ἐρασίστρατε, ἔχοιτ' ἂν εἰπεῖν μοι, τί ἐστὶν ἀνθρώπῳ πλείστου ἄξιον κτήμα; ἄρά γε τοῦτο, ὃ κτησάμενος ἀνθρώπος ἄριστα βουλευόιτο περὶ τούτου, ὅπως ἂν βέλτιστα διαπράττοιτο τὰ τε αὐτὸς αὐτοῦ πράγματα καὶ τὰ τῶν φίλων; τί ἂν εἶναι τοῦτο φήσαιμεν; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, εὐδαιμονία πλείστου ἄξιον ἀνθρώπῳ εἶναι. Καὶ οὐ κακῶς γ', ἔφην ἐγώ· ἀλλ' ἄρά γε τούτους ἂν τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονεστάτους ἠγησαίμεθα εἶναι, οἵτινες μάλιστα εὖ πράττειεν; Ἐμοὶ γοῦν δοκοῦσιν.*

V. Οὐκοῦν ἂν οὗτοι ἄριστα πράττειεν, ὅσοιπερ καὶ ἐλάχιστα ἐξαμαρτάνοιεν περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τὰ δὲ πλείστα κατορθοῖεν; Πάνυ γε. Οὐκοῦν οἱ ἐπιστάμενοι τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὅσα πρακτέα καὶ ὅσα μὴ, οὗτοι ἂν ὀρθότατα πράττειεν καὶ ἐλάχιστα ἐξαμαρτάνοιεν; Συνεδόκει καὶ ταῦτα. Νῦν ἄρα ἡμῖν φαίνονται οἱ αὐτοὶ ἄνδρες σοφώτατοί τε καὶ ἄριστα πράττοντες καὶ εὐδαιμονέστατοι καὶ πλουσιώτατοι, εἴπερ ἄρα ἡ σοφία τὸ πλείστου ἄξιον κτήμα φαίνεται. *Ναί.*

Ἄλλ', ἔφη ὑπολαβὼν ὁ Ἑρασίστρατος, ὦ Σώκρατες, τί ἂν ὄφελος εἴη τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ σοφώτερος μὲν εἴη τοῦ Νέστορος, τὰ δ' ἐπιτήδεια τὰ πρὸς τὴν δίαιταν μὴ τυγχάνοι ἔχων, σιτία καὶ ποτὰ καὶ ἱμάτια καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐστί; τί ἂν ἡ σοφία ὠφελοίη; ἢ πῶς ἂν οὗτος πλουσιώτατος εἴη, ὅν γε οὐδὲν κωλύει πτωχεύειν, μηδενός γ' εὐποροῦντα τῶν ἐπιτηδείων; σφόδρα οὖν ἐδόκει καὶ οὗτος λέγειν τί· ἀλλά, Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν τὴν σοφίαν κεκτημένος πάθοι ἂν τοῦτο, εἰ ἐνδεὴς γένοιτο τούτων· εἰ δέ τις τὴν Πουλυτίωνος οἰκίαν κεκτημένος εἴη καὶ πλήρης εἴη χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἢ οἰκία, οὐκ ἂν δεηθεῖη οὐδενός; Ἄλλ', ἔφη, τοῦτον μὲν οὐδὲν κωλύει αὐτίκα νῦν διαθέμενον τὰ κτήματα ἔχειν ἀντ' αὐτῶν τούτων, ὥνπερ καὶ τυγχάνει δεόμενος εἰς τὴν δίαιταν, ἢ καὶ νόμισμα ἀνθ' ὅτου ταῦτα δυνησεται πορίζεσθαι, καὶ ἀπάντων εὐπορεῖν παραχρῆμα.

VI. Εἰ γε τυγχάνοιεν, ἔφην ἐγώ, οἱ ὄντες ἄνθρωποι δεόμενοι τοιαύτην σφίσιν οἰκίαν γενέσθαι μᾶλλον, ἢπερ τὴν ἐκείνου σοφίαν· ἐπεὶ εἰ γε τοιοῦτοι εἴησαν, οἴοι τὴν τοῦ ἀνθρώπου σοφίαν περὶ πλείονος ἠγγεῖσθαι καὶ τὰ ἀπὸ ταύτης γιγνόμενα, πολὺ μᾶλλον * ἂν * οὗτος ἔχοι διατίθεσθαι, εἴπερ τυγχάνοι τι δεόμενος καὶ βούλοιο καὶ αὐτὴν καὶ τὰ ἔργα τὰ ἀπὸ ταύτης διατίθεσθαι. ἢ τῆς μὲν οἰκίας ἢ τε χρῆσις πολλὴ τυγχάνει οὐσα καὶ ἀναγκαῖα, καὶ μεγάλα τῷ ἀνθρώπῳ τὰ διαφέροντα τὰ πρὸς τὸν βίον, ἐν τῇ τοιαύτῃ οἰκίᾳ οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ἐν σμικρῷ καὶ φάυλῳ οἰκιδίῳ· τῆς δὲ σοφίας ἢ τε χρεῖα ὀλίγου ἀξία καὶ τὰ διαφέροντα σμικρά, ἢ σοφῶ ἢ ἀμαθεῖ εἶναι περὶ τῶν μεγίστων; ἢ τούτου μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἀνθρώπους καὶ μὴ εἶναι ὠνητάς, τῆς δὲ κυπαρίττου τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ Πεντελικῶν λίθων πολλοὺς τοὺς δεομένους τε καὶ βουλομένους πρίασθαι; οὐκ οὖν ἂν εἰ γε σοφὸς εἴη κυβερνήτης,

οὐδὲ *εἰ* ἰατρὸς σοφὸς τὴν τέχνην, ἢ τιν' ἄλλην τῶν τοι-
 ουτοτρόπων τεχνῶν εὖ καὶ καλῶς δύναιτο μεταχειρίζε-
 σθαι, οὐδενὸς ὅτου οὐκ ἂν ἐντιμότερος εἴη τῶν κατὰ τὰς
 οὐσίας μεγίστων κτημάτων· ὁ δὲ δυνάμενος εὖ βουλευέ-
 σθαι καὶ αὐτὸς αὐτοῦ πέρι καὶ ἑτέρου, ὅπως ἂν ἄριστα
 πράττοι, οὐκ ἂν ἄρα δύναιτο διατίθεσθαι, εἴπερ βούλοιτό
 γε τοῦτο πράττειν;

VII. Ὑπολαβὼν δὲ καὶ ὑποβλέψας ὁ Ἐρυξίας, ὥσπερ 394
 τι ἀδικούμενος, Σὺ γὰρ ἂν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰ δέοι σε
 τάληθῆ λέγειν, φαίης ἂν εἶναι Καλλίου τοῦ Ἴππονίκου
 πλουσιώτερος; καὶ τοι οὐκ ἂν ἀμαθέστερός γε ὁμολογή-
 σαις ἂν εἶναι περὶ οὐδενὸς τῶν μεγίστων, ἀλλὰ σοφώτε-
 ρος· καὶ οὐδὲν μᾶλλον διὰ τοῦτο πλουσιώτερος εἶ. Ἴσως
 γάρ, ἦν δ' ἐγώ, σὺ οἶει, ὦ Ἐρυξία, τουτουσὶ μὲν τοὺς λό-
 γους, οὓς νυνὶ διαλεγόμεθα, εἶναι παιδιάν, ἐπεὶ οὐκ ἀλη-
 θῶς γε οὕτως ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῇ πεττεία εἶναι πετ- B
 τούς, οὓς εἰ τις φέροιτο, δύναιτ' ἂν τοὺς ἀντιπαίζοντας
 ποιεῖν ἠττιᾶσθαι οὕτως, ὥστε μὴ ἔχειν ὅ τι πρὸς ταῦτα ἀν-
 τιφέρωσιν. Ἴσως οὖν καὶ περὶ τῶν πλουσίων οἶει μὲν οὐδὲν
 τι μᾶλλον οὕτως ἔχειν, λόγους δὲ τινὰς εἶναι τοιούτους,
 οὐδὲν τι μᾶλλον ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς, οὓς λέγων ἄνθρωπος
 περιγίγνοιτ' ἂν τῶν ἀντιλεγόντων, ὡς οἱ σοφώτατοι καὶ
 πλουσιώτατοι ἡμῶν εἰσί, καὶ ταῦτα μέντοι αὐτὸς ψευδῆ λέ- C
 γων ἀληθῆ λέγοντων. καὶ οὐδὲν μὲν ἴσως θαυμαστόν,
 ὁμοίως ὥσπερ, εἰ δὴ ἄνθρωπῳ περὶ γραμμάτων λεγοίτην,
 ὁ μὲν φάσκων τοῦ Σωκράτους ἄρχειν σίγμα, ὁ δ' ἕτερος
 ἄλφα, οὗτος ἂν εἴη κρείττων ὁ λόγος ὁ τοῦ λέγοντος ἄλφα
 ἢ τοῦ φάσκοντος σίγμα ἀρχήν.

VIII. Περιβλέψας δὲ πρὸς τοὺς παρόντας ὁ Ἐρυξίας,
 ἅμα γελῶν τε καὶ ἐρυθριῶν, ὥσπερ οὐ παρῶν τοῖς ἔμπρο- D
 σθεν λελεγεμένοις, Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ τοιού-
 τους ὦμην δεῖν τοὺς λόγους εἶναι, οἷς μήτ' ἂν πείσαι δύ-

ναυτό τις μηδένα τῶν παρόντων, μήτ' ἂν ὠφεληθεῖη μηδὲν ἀπ' αὐτῶν· τίς γὰρ ἂν ἀνθρώπων ποτὲ πεισθεῖη νοῦν ἔχων, ὡς οἱ σοφώτατοι ἡμῖν πλουσιώτατοι; ἀλλὰ μᾶλλον, ἐπειδὴ περὶ τοῦ πλουτεῖν διαλέγεσθαι δεῖν, ὁπόθεν καλὸν ἐστὶ πλουτεῖν καὶ ὁπόθεν αἰσχρόν, καὶ αὐτὸ τὸ πλούσιον εἶναι ὁποῖόν τι ἐστὶ, πότερον ἀγαθὸν ἢ κακόν. Εἶεν, Εἰς ἔφην ἐγὼ· τοιγαροῦν τὸ λοιπὸν δὴ φυλαξόμεθα· καλῶς δὲ καὶ σὺ ποιεῖς παραινῶν. ἀλλὰ τί οὐκ αὐτός, ἐπεὶπερ εἰσηγεῖ τὸν λόγον, ἐπεχειρήσας εἰπεῖν, πότερον σοὶ δοκεῖ ἀγαθὸν εἶναι τὸ πλουτεῖν ἢ κακόν; ἐπειδήπερ οἷ γ' ἔμ- προσθεν λόγοι οὐ περὶ τούτου δοκοῦσί σοι εἰρησθαι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν δοκεῖ ἀγαθὸν εἶναι, ἔφη, τὸ πλουτεῖν.

IX. Ἔτι δ' αὐτοῦ τι βουλομένου λέγειν, ὑποκρούσας ὁ Κριτίας, Σὺ γὰρ εἶπέ μοι, ὦ Ἐρτυξία, ἀγαθὸν ἦγεῖ τὸ πλουτεῖν; Ἐρωγε νῆ Δία· ἢ γὰρ ἂν μαινοίμην· καὶ οὐδένα γε οἶμαι εἶναι, ὅστις ἂν οὐχ ὁμολογήσειε ταῦτα. Καὶ μὴν, ἔφη ὁ ἕτερος, καὶ ἐγὼ οἶμαι οὐδένα ὄντινα οὐκ ἂν ποιῆσαι ὁμολογεῖν ἐμοί, ἐνίοις ἀνθρώποις κακὸν εἶναι τὸ πλουτεῖν· οὐκ ἂν οὖν, εἴπερ ἀγαθὸν ἦν, κακὸν ἡμῶν ἐνίοις ἐφαίνετο. εἶπον οὖν αὐτοῖν ὅτι Ἐγὼ τοι ὑμᾶς, εἰ μὲν ἐτυγχάνετε περὶ τούτου διαφερόμενοι, ὁπότερος ὑμῶν ἀληθέστερα λέγει περὶ ἰππασίας, ὅπως ἂν τις ἄριστα ἰπ- 396 πεύοι, εἰ μὲν αὐτὸς ἐτύγχανον ἰππικὸς ὢν, αὐτὸς ἂν ὑμᾶς ἐπειρώμην παύειν τῆς διαφορᾶς· ἡσχυρόμην γὰρ ἂν, εἰ παρῶν μὴ καθ' ὅσον οἷός τ' ἦν ἐκώλνον διαφερομένους· ἢ εἰ περὶ ἑτέρου οὐτινοσοῦν διαφερόμενοι μηδὲν τι μᾶλλον ἐμέλλετε, εἰ μὴ ὁμολογοῖτε τουτί, μᾶλλον ἐχθρῶ ἀντιφίλων ἀπαλλαγῆναι.

X. νῦν δέ, ἐπειδὴ τετυχήκατε περὶ τοιούτου πράγματος διαφερομένω, ὧ ἀνάγκη προσχρησθαι παρ' ὅλον τὸν βίον, καὶ μεγάλα διαφέρει πότερον ἐπιμελητέον ἐστὶ τούτου ὡς ὠφελίμου ὄντος ἢ οὐ, καὶ ταῦτα οὐ τῶν φανύ-

λων, ἀλλὰ τῶν μεγίστων δοκούντων εἶναι τοῖς Ἑλλησιν· οἱ γοῦν πατέρες τουτὶ πρῶτον τοῖς σφετέροις υἱέσι παραινούσιν, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἡλικίαν τάχιστα ἀφίκωνται τοῦ ἤδη φρονεῖν, ὡς δοκοῦσι, σκοπεῖν ὁπόθεν πλούσιοι ἔσονται, ὡς, ἂν μὲν τι ἔχῃς, ἀξιός του εἶ, ἐὰν δὲ μὴ, οὐδενός· εἰ οὖν σπουδάζεται μὲν οὕτως σφόδρα, ὑμεῖς δὲ τὰλλα συμφερομένῳ περὶ τούτου οὕτως μεγάλου πράγματος διαφέρεσθε, ἔτι δ' αὖ πρὸς τούτοις περὶ τοῦ πλουτεῖν διαφέρεσθε οὐχ ὁπότερον μέλαν ἢ λευκὸν οὐδὲ ὁπότερον κοῦφον ἢ βαρὺ, ἀλλ' ὁπότερον κακὸν ἢ ἀγαθόν, ὡς ἂν μάλιστα καὶ εἰς ἔχθραν καταστῆναι, εἰ τῶν κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν πέρι διαφέρεσθε, καὶ ταῦτα μέντοι τὰ μάλιστα φίλω D τε ὄντε καὶ συγγενέε· ἐγὼ οὖν, ὅσον ἂν ἐπ' ἐμοὶ ἦ, οὐ περιόψομαι ὑμᾶς αὐτοὺς αὐτοῖς διαφερομένους, ἀλλ' εἰ μὲν αὐτὸς οἴός τ' ἦν, φράσας ἂν ὑμῖν ὅπως ἔχει ἔπαυσα τῆς διαφορᾶς· νυνὶ δ' ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν οὐ τυγχάνω οἴός τ' ὦν, ὑμῶν δ' ἑκάτερος οἶεται οἴός τ' εἶναι ὁμολογεῖν ποιῆσαι τὸν ἕτερον, ἔτοιμός εἰμι συλλαμβάνειν καθ' ὅσον ἂν δύνωμαι, ἵνα διομολογηθῇ ὑμῖν, ὅπως ἔχει τοῦτο. σὺ οὖν, ἔφην, ὦ Κριτία, ἐπιχείρει ποιῆσαι ἡμᾶς ὁμολογεῖν, ὥσπερ E ὑπεδέξω.

XI. Ἄλλ', ἔφη, ἐγὼ μὲν, ὥσπερ ἠρξάμην, Ἐρυξίαν τοῦτον ἠδέως ἐροίμην ἂν, εἰ δοκοῦσιν αὐτῷ εἶναι ἄνθρωποι ἄδικοι καὶ δίκαιοι. Νῆ Δία, ἔφη ἐκεῖνος, καὶ σφόδρα μέντοι. Τί δέ; τὸ ἀδικεῖν πότερον κακὸν σοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἀγαθόν; Κακὸν ἔμοιγε. Δοκεῖ δ' ἂν σοι ἄνθρωπος, εἰ μοιχεύοι τὰς τῶν πέλας γυναικας ἐπ' ἀργυρίῳ, ἀδικεῖν ἂν ἢ οὐ; καὶ ταῦτα μέντοι καὶ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων κωλύοντων; Ἀδικεῖν ἂν ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκοῦν, ἔφη, εἰ μὲν πλούσιος τυγχάνοι ὦν καὶ ἀργύριον δυνατὸς ἀναλῶσαι ὁ ἄδικός τε ἄνθρωπος καὶ ὁ βουλούμενος, ἔξαμαρτάνοι ἂν· εἰ δέ γε μὴ ὑπάρχοι πλουσίῳ εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ, 397

οὐκ ἔχων ὀπόθεν ἀναλίσκοι, οὐδ' ἂν διαπράττεσθαι δύ-
 ναιτο ἂ βούλεται, ὥστ' οὐκ ἂν οὐδὲ ἐξαμαρτάνοι. διὸ καὶ
 λυσιτελοῖ ἂν τῷ ἀνθρώπῳ μᾶλλον μὴ εἶναι πλουσίῳ,
 εἴπερ ἦττον διαπράξεται ἂ βούλεται· βούλεται δὲ μοχθη-
 ρά. καὶ πάλιν αὖ τὸ νοσεῖν πότερον ἂν φαίης κακὸν ἢ
 ἀγαθὸν εἶναι; Κακὸν ἔγωγε. Τί δέ; δοκοῦσί τινές σοι
 Β ἀκρατεῖς εἶναι ἄνθρωποι; Ἔμοιγε. Οὐκοῦν εἰ βέλτιον
 εἴη πρὸς ὑγίειαν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ, ἀπέχεσθαι σίτων
 καὶ ποτῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἡδέων δοκούντων εἶναι, ὁ
 δὲ μὴ οἶός τ' εἴη δι' ἀκράτειαν, βέλτιον ἂν εἴη τούτῳ τῷ
 ἀνθρώπῳ μὴ ὑπάρχειν ὀπόθεν ἐκποριεῖται ταῦτα μᾶλ-
 λον, ἢ πολλὴν περιουσίαν εἶναι τῶν ἐπιτηδείων; οὕτω γὰρ
 ἂν αὐτῷ οὐκ ἐξουσία εἴη ἐξαμαρτάνειν, οὐδ' εἰ σφόδρα
 βούλοιο.

XII. Ἐδόκει οὖν εὖ καὶ καλῶς διειλέχθαι ὁ Κριτίας
 C οὕτως, ὥστ' εἰ μὴ ἡσχύνετο τοὺς παρόντας ὁ Ἐρυξίας,
 οὐδὲν αὐτὸν ἐκώλυεν ἀναστάντα τύπτειν τὸν Κριτίαν·
 οὕτως ὤτετο μεγάλου τινὸς ἐστερεῆσθαι, ἐπεὶ αὐτῷ φανε-
 ρὸν ἐγένετο, ὅτι οὐκ ὀρθῶς τὸ πρότερον ἐδόξαζε περὶ τοῦ
 πλουτεῖν. καταμαθὼν δ' ἐγὼ οὕτως ἔχοντα τὸν Ἐρυξίαν
 καὶ εὐλαβούμενος, μὴ πορρωτέρω τις λοιδορία καὶ ἐναν-
 τίωσις γένοιτο, Τουτουὶ μὲν τὸν λόγον, ἔφην ἐγώ, πρῶην
 D ἐν Ἀνκείῳ ἀνὴρ σοφὸς λέγων Πρόδικος ὁ Κεῖος ἐδόκει τοῖς
 παροῦσι φλυαρεῖν οὕτως, ὥστε μηδένα δύνασθαι πείσαι
 τῶν παρόντων, ὡς ἀληθῆ λέγει· καὶ δῆτα καὶ μειράκιόν
 τι σφόδρα νέον προσελθὸν καὶ στωμύλον προσκαθιζόμε-
 νου κατεγέλα τε καὶ ἐχλεύαζε καὶ ἔσειεν αὐτόν, βουλόμε-
 νον λόγον λαμβάνειν ὧν ἔλεγε· καὶ μέντοι καὶ πολὺ μᾶλ-
 λον εὐδοκίμησε παρὰ τοῖς ἀκροωμένοις ἢπερ ὁ Πρόδικος.
 Ἄρ' οὖν, ἔφη ὁ Ἐρασίστρατος, ἔχοις ἂν ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι
 E τὸν λόγον; Πάνυ μὲν οὖν, εἰὰν ἄρα ἀναμνησθῶ· ὡδὶ γάρ
 πως, ὡς ἐγὼμαι, εἶχεν.

XIII. Ἡρώτα γὰρ αὐτὸν τὸ μειράκιον, πῶς οἶεται κακὸν εἶναι τὸ πλουτεῖν, καὶ ὅπως ἀγαθόν· ὁ δ' ὑπολαβών, ὡσπερ καὶ σὺ νῦν δή, ἔφη, Τοῖς μὲν καλοῖς καγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων ἀγαθόν, καὶ τοῖς ἐπισταμένοις, ὅπου δεῖ χρησθαι τοῖς χρήμασι, τούτοις μὲν ἀγαθόν, τοῖς δε μοχθηροῖς καὶ ἀνεπιστήμοσι κακόν. ἔχει δ', ἔφη, καὶ τὰλλα πράγματα οὕτω πάντα· ὁποῖοι γὰρ ἂν τινες ὦσιν οἱ χρώμενοι, τοιαῦτα καὶ τὰ πράγματα αὐτοῖς ἀνάγκη εἶναι. καλῶς δ', ἔφη, δοκεῖ μοι καὶ τὸ τοῦ Ἀρχιλόχου πεποιῆσθαι,

καὶ φρονεῦσι τοῖ' ὀκοίοις ἐγκυρέωσιν ἔργομασιν.

Νῦν ἄρ', ἔφη τὸ μειράκιον, εἴ τις ἐμὲ σοφὸν ποιοῖ ταύτην 398 τὴν σοφίαν, ἣν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες σοφοὶ εἰσιν, ἅμα ἀνάγκη καὶ τὰ ἄλλα πράγματ' αὐτὸν ἀγαθὰ ἐμοὶ ποιεῖν, πρὸς μὲν αὐτὰ ἐκεῖνα μηδὲν πραγματευσάμενον, ὅτι δ' ἐμὲ αὐτ' ἀμαθοῦς σοφὸν πεποίηκεν ἄρα· ὡσπερ εἰ τις ἐμὲ νυνὶ γραμματικὸν ποιήσειεν, ἀνάγκη αὐτὸν καὶ τὰλλα πράγματα γραμματικὰ ἐμοὶ ποιεῖν, καὶ εἰ μουσικόν, μουσικά· ὥστε ὅταν ἀγαθὸν ἐμὲ ποιήσῃ, ἅμα ἀγαθὰ καὶ τὰ πράγ- B ματα πεποιηκέναι μοι.

XIV. Οὐ μέντοι ταῦτά γε ξυνέφη [ὁ Πρόδικος], ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ὠμολόγει, πότερον δέ σοι δοκεῖ, ἔφη, ὡσπερ οἰκίαν ποιεῖν ἀνθρώπου ἔργον εἶναι, οὕτω καὶ πράγματα ἀγαθὰ ποιεῖν; ἢ ἀνάγκη, ὅποι' ἄττ' ἂν τὴν ἀρχὴν γένωνται, εἴτε κακὰ εἴτε ἀγαθὰ, τοιαῦτα διατελεῖν ὄντα αὐτά; ὑποπτεύσας δέ μοι δοκεῖ ὁ Πρόδικος, ἢ ἔμελλεν ὁ λόγος χωρήσεσθαι αὐτῷ, σφόδρα πανούργως — ἵνα μὴ πάντων C * τῶν * παρόντων ἐναντίον φαίνοιτο ἐξελεγχόμενος ὑπὸ τοῦ μειρακίου· μόνῳ μὲν γὰρ αὐτῷ τοῦτο παθεῖν οὐδὲν ᾧετο διαφέρειν — ἔφη ἀνθρώπου ἔργον εἶναι. Πότερον δέ σοι, ἔφη, δοκεῖ εἶναι διδακτὸν ἢ ἀρετὴ ἢ ἔμφυτον; Διδακτὸν, ἔφη, ἔμοιγε. Οὐκοῦν, ἔφη, ἂν δοκεῖ σοι ἡλίθιος

εἶναι, εἴ τις οἶοιτο τοῖς θεοῖς εὐχόμενος γραμματικὸς ἂν γενέσθαι ἢ μουσικὸς ἢ ἑτέραν τινὰ ἐπιστήμην λαβεῖν, ἢν ἀνάγκη μαθόντα παρ' ἑτέρου ἢ αὐτὸν ἐξευρόντα κτήσασθαι; Συνέφη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν, ἔφη τὸ μειράκιον, σὺ, ὦ Πρόδικε, ὅταν εὐχῇ τοῖς θεοῖς εὖ πράττειν καὶ ἀγαθὰ σοι εἶναι, τότε οὐδὲν ἕτερον εὐχεῖ ἢ καλὸς ἀγαθὸς γενέσθαι, εἴπερ γε τοῖς μὲν καλοῖς ἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ πράγματα τυγχάνει ἀγαθὰ ὄντα, τοῖς δὲ φάυλοις μοχθηρά. εἴπερ οὖν τυγχάνει ἡ ἀρετὴ διδακτὸς οὖσα, οὐδὲν ἕτερον φαίνοιο ἂν εὐχόμενος, ἢ διδαχθῆναι ἢ οὐκ ἐπίστασαι.

Ε XV. Εἶπον οὖν ἐγὼ πρὸς τὸν Πρόδικον, ὅτι μοι δοκεῖ οὐχὶ φαῦλον πρᾶγμα πεπονθέναι, εἰ τυγχάνει τούτου διημαρτηκῶς, εἰ οἴεται ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν, ἃ εὐχόμεθα, γενέσθαι ἂν καὶ ἅμα· εἰ καὶ σὺ ἐκάστοτε σπουδῇ βαδίξων εἰς πόλιν προσευχόμενος αἰτεῖς παρὰ τῶν θεῶν δοῦναί σοι ἀγαθὰ, οὐ μέντοι οἶσθα εἰ οἰοί τέ σοι ἐκεῖνοι ταῦτα δοῦναι, ἃ σὺ τυγχάνεις αἰτούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ πρὸς τὰς τοῦ γραμματιστοῦ φοιτῶν θύρας ἀντιβολοίης σοι δοῦναι γραμματικὴν ἐπιστήμην μηδὲν ἄλλο πραγματευσαμένῳ, ἀλλὰ ἦντινα λαβὼν παραχρῆμα καὶ δυνήσει πράττειν τὰ τοῦ γραμματιστοῦ ἔργα. ταῦτα ἐμοῦ λέγοντος, ὁ Πρόδικος ἀντανήγετο πρὸς τὸ μειράκιον ὡς ἀμυνόμενος καὶ ἐπιδείξων ταῦτα, ἅπερ σὺ νῦν δὴ, ἀγανακτῶν εἰ φαίνοιτο μάτην τοῖς θεοῖς εὐχόμενος· εἶτα προσελθὼν ὁ γυμνασίαρχος ἀπαλλάττεσθαι αὐτὸν ἐκ τοῦ γυμνασίου ἐκέλευεν, ὡς οὐκ ἐπιτήδεια τοῖς νέοις διαλεγόμενον, εἰ δὲ μὴ ἐπιτήδεια, δῆλον ὅτι μοχθηρά.

XVI. Τούτου δὴ σοι ἔνεκα ταῦτα διηλθον, ἵνα θεάσαιο, ὡς ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, εἰ μὲν γε Πρόδικος πρῶην λέγων ταῦτα μαίνεσθαι τοῖς παροῦσιν ἐδόκει [ἂν] οὕτως, ὥστε καὶ ἐκβληθῆναι ἐκ τοῦ γυ-

μνασίου, σὺ δὲ νυνὶ οὕτω σφόδρα δοκεῖς εὖ διειλέχθαι, B
ὥστε οὐ μόνον τοὺς παρόντας πείσαι, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντι-
λέγοντα ποιῆσαι ὁμολογεῖν σοι· δῆλον ὅτι ὥσπερ ἐν τοῖς
δικαστηρίοις, εἰ δὴ ἄνθρωποι τύχοιεν τὴν αὐτὴν μαρτυ-
ρίαν μαρτυροῦντες, ὁ μὲν καλὸς κἀγαθὸς δοκῶν εἶναι, ὁ
δὲ μοχθηρός, διὰ τὴν τοῦ μοχθηροῦ μαρτυρίαν οὐδὲν ἄν
τι μᾶλλον οἱ δικασταὶ πεισθεῖσαν, ἀλλὰ τυχὸν καὶ τὰ-
ναντία ποιήσειαν, εἰ δ' ὁ καλὸς κἀγαθὸς δοκῶν ταῦτα
φήσειε, καὶ σφόδρ' ἄν δοκοῖ ταῦτα ἀληθῆ εἶναι. Ἰσως οὖν C
καὶ οἱ παρόντες τοιοῦτόν τι πεπόνθασι πρὸς σέ καὶ Πρό-
δικον· τὸν μὲν σοφιστὴν καὶ ἀλαζόνα ἠγοῦντο εἶναι, σὲ
δὲ πολιτικόν τε [καὶ] ἄνδρα καὶ πολλοῦ ἄξιον· εἶτα οἶον-
ται δεῖν μὴ αὐτὸν τὸν λόγον θεωρεῖν, ἀλλὰ τοὺς λέγοντας,
ὁποῖοί τινες ἄν ᾧσιν. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Ἑρασίστρατος,
ὦ Σώκρατες, εἰ καὶ σκώπτων λέγεις, φαίνεσθαι ἔμοιγε
δοκεῖ ὁ Κριτίας λέγων τί. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, οὐδ'
ὀπωστιοῦν· ἀλλὰ τί οὐκ, ἐπεὶ ταῦτα εὖ καὶ καλῶς διείλε- D
χθον. [οὐ] καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου ἐπετελεσάτην; δοκεῖ δέ
μοι ὑμῖν ἐπίλοιπόν τι εἶναι τῆς σκέψεως, ἐπειδὴ τοῦτό γε
ἐδόκει ὁμολογεῖσθαι, τοῖς μὲν ἀγαθὸν εἶναι, τοῖς δὲ κακόν·
λοιπὸν δὴ σκέψασθαι, τί ἐστὶν αὐτὸ τὸ πλουτεῖν. εἰ γὰρ
μὴ τοῦτο πρῶτον εἴσεσθε, οὐδ' ἄν ὁπότερον κακόν ἐστὶν
ἢ ἀγαθόν, δύναισθε συνομολογήσαι. ἔτοιμος δ' ὑμῖν καὶ E
ἐγώ, καθ' ὅσον οἷός τ' ἄν ᾧ, συνδιασκοπεῖσθαι. φρασάτω
οὖν ἡμῖν ὁ φάσκων τὸ πλουτεῖν ἀγαθὸν εἶναι τούτου
πέρι ὅπως τυγχάνει ἔχων.

XVII. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐδὲν τι πε-
ριττότερον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τὸ πλουτεῖν λέγω εἶναι·
τὸ γὰρ χρήματα πολλὰ κεκτηῖσθαι, τοῦτο εἶναι τὸ πλου-
τεῖν· οἶμαι δὲ καὶ Κριτίαν τοῦτον οὐχ ἕτερόν τι τὸ πλου-
τεῖν οἶεσθαι εἶναι. Ἔτι μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, κἂν οὕτως
ὑπόλοιπον εἴη σκέψασθαι, ὁποῖά ἐστι χρήματα, ἵνα μὴ

ὀλίγον ὕστερον περὶ τούτου αὖ πάλιν φανοῖσθον διαφε-
 ρομένω. αὐτίκα γὰρ οὖν οἱ Καρχηδόνιοι νομίσματι χρῶν-
 400 ται τοιῷδε· ἐν δερματίῳ σμικρῷ ἀποδέδεται ὅσον γε στα-
 τήρος τὸ μέγεθος μάλιστα· ὅ τι δέ ἐστι τὸ ἐναποδεδεμέ-
 νον, οὐδεὶς γιννώσκει, εἰ μὴ οἱ ποιῶντες· εἶτα κατε-
 σφραγισμένῳ τούτῳ νομίζουσι, καὶ ὁ πλείστα τοιαῦτα
 κεκτημένος, οὗτος πλείστα δοκεῖ χρήματα κεκτηῆσθαι καὶ
 πλουσιώτατος εἶναι· εἰ δέ τις παρ' ἡμῖν πλείστα τοιαῦτα
 κεκτημένος εἴη, οὐδὲν ἂν μᾶλλον πλούσιος εἴη, ἢ εἰ ψή-
 φους πολλὰς τῶν ἐκ τοῦ ὄρου ἐχοι. ἐν δὲ Λακεδαιμόνι
 B σιδηρῷ σταθμῷ νομίζουσι, καὶ ταῦτα μέντοι τῷ ἀχρείῳ
 τοῦ σιδήρου· καὶ ὁ πολὺν σταθμὸν σιδήρου τοῦ τοιούτου
 κεκτημένος πλούσιος δοκεῖ εἶναι, ἐτέρωθι δ' οὐδενὸς ἄξιον
 τὸ κτήμα. ἐν δὲ τῇ Αἰθιοπία λίθοις ἐγγεγλυμμένοις χρῶν-
 ται, οἷς οὐδὲν ἂν ἐχοι χρήσασθαι Λακωνικὸς ἀνήρ· ἐν δὲ
 Σκύθαις τοῖς νομάσιν εἰ τις τὴν Πουλυτίωνος οἰκίαν κε-
 κτημένος εἴη, οὐδὲν ἂν πλουσιώτερος δοκοῖ εἶναι ἢ εἰ παρ'
 ἡμῖν τὸν Λυκαβηττόν.

C XVIII. Δῆλον οὖν ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἕκαστά γε τούτων
 κτήματα, εἴπερ ἔνιοι τῶν κεκτημένων μηδὲν διὰ τοῦτο
 πλουσιώτεροι φαίνονται· ἀλλ' ἔστιν, ἔφη, ἕκαστα του-
 των ὄντα τοῖς μὲν χρήματά τε καὶ πλούσιοι οἱ ταῦτα κε-
 κτημένοι, τοῖς δὲ οὔτε χρήματα οὔτε πλουσιώτεροι διὰ
 τοῦτο, ὥσπερ γε οὔτε καλά τε καὶ αἰσχρὰ πᾶσι τὰ αὐτά,
 ἀλλ' ἕτερα ἑτέροις. εἰ δὲ βουλοίμεθα ἐπισκέψασθαι, τί δή
 D ποτε τοῖς μὲν Σκύθαις αἱ οἰκίαι οὐ χρήματά εἰσιν, ἡμῖν δέ,
 ἢ τοῖς Καρχηδονίοις μὲν τὰ δέρματα, ἡμῖν δ' οὐ, ἢ τοῖς
 Λακεδαιμονίοις ὁ σίδηρος χρήματα, ἡμῖν δ' οὐ, ἄρ' ἂν οὐ-
 τωσὶ μάλιστα ἐξεύροιμεν; αὐτίκα εἰ τις Ἀθήνησι τούτων
 τῶν λίθων τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ, οἷς οὐδὲν χρῶμεθα, κεκτημέ-
 E νος εἴη χίλια τάλαντα σταθμὸν, ἔστιν ὅ τι ἂν πλουσιώτε-
 ρος νομίζοιτο εἶναι διὰ τοῦτο; Οὐκ ἔμοιγε φαίνεται. Ἀλλ'

εἰ τοῦ λυχνίτου λίθου κεκτημένος εἶη τὰ χίλια τάλαντα, καὶ σφόδρα πλούσιον φαίημεν εἶναι ἄν; Πάνυ γε.

XIX. Ἄρα γε, ἔφην, δια τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν χρήσιμον, τὸ δ' ἀχρεῖον ἡμῖν ἐστίν; Ναί. Ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς Σκύθαις τούτου ἔνεκα αὐτοῖς οἰκίαι οὐ χρήματά ἐστιν, ὅτι οὐδεμία αὐτοῖς χρεῖα οἰκίας ἐστίν· οὐδ' ἂν προτιμήσειε Σκύθης ἀνὴρ οἰκίαν αὐτῷ τὴν καλλίστην εἶναι μᾶλλον ἢπερ σίσυραν δερματίνην· ὅτι τὸ μὲν χρήσιμον, τὸ δ' ἀχρεῖον αὐτῷ ἐστίν. αὐθις αὖ ἡμῖν τὸ Καρχηδόσιον νόμισμα οὐκ οἴομεθα χρήματα εἶναι· οὐ γὰρ ἐστὶν ὅ τι ἂν αὐτῷ ἐκπορῶσαιμεθα ὅσων δεόμεθα, ὥσπερ τῷ ἀργυρίῳ, ὥστ' ἀχρεῖον ἂν ἡμῖν εἶη. Εἰκός γε. Ὅσα μὲν ἄρα τυγχάνει χρήσιμα ὄντα ἡμῖν, ταῦτα χρήματα· [καὶ] ὅσα δ' ἀχρεῖα, ταῦτα δ' οὐ χρήματα. Πῶς οὖν, ἔφη ὁ Ἐρυξίας ὑπολαβῶν, ὦ Σώκρατες; ἢ ἐστὶν ὅ τι χρώμεθα πρὸς ἀλλήλους τῷ διαλέγεσθαι καὶ τῷ βλάπτειν καὶ ἑτέροις πολλοῖς; ἄρα ἡμῖν ταῦτ' ἂν εἶη χρήματα; καὶ μὴν χρήσιμά γε φαίνεται ὄντα. οὐκ αὖ οὐδ' οὕτως ἐφαίνετο ἡμῖν ὅ τί ποτ' ἐστι τὰ χρήματα. ὅτι μὲν γὰρ ἀνάγκη χρήσιμα εἶναι, εἴανπερ μέλλῃ χρήματα ἔσεσθαι, τοῦτο μὲν ἐκ πάντων ὁμολογεῖτο σχεδόν τι· ἀλλὰ ποῖα δὴ τῶν χρησίμων, ἐπειδὴ γε οὐ πάντα;

XX. Φέρε δὴ, εἰ πάλιν ὡς μετίοιμεν, ἄρα μᾶλλον τι εὐρεθεῖη ὃ ζητοῦμεν, τί ποτ' ἐστὶν ὃ χρώμεθα χρήμασι, B καὶ πρὸς τί εὗρηται ἢ τῶν χρημάτων κτήσις, ὥσπερ τὰ φάρμακα πρὸς τὰς νόσους ἀπαλλάττειν; ἴσως γὰρ ἂν ἡμῖν οὕτω μᾶλλον φανερόν γενοίτο. ἐπειδὴ ἀναγκαῖον μὲν φαίνεται, ὅσαπερ τυγχάνει χρήματα ὄντα, ταῦτα καὶ χρήσιμα εἶναι, τῶν δὲ χρησίμων γένος τι ὃ καλοῦμεν χρήματα, λοιπὸν ἂν εἶη σκέψασθαι, τὰ πρὸς τίνα χρεῖαν χρήσιμα χρῆσθαι χρήματά ἐστι. πάντα μὲν γὰρ ἴσως χρήσιμα, ὅσοις γε πρὸς τὴν ἐργασίαν χρώμεθα, ὥσπερ γε πάντα μὲν C τὰ ψυχὴν ἔχοντα ζῶα, τῶν δὲ ζῶων γένος τι καλοῦμεν ἄν-

θρωπον. εἰ δὴ τις ἡμᾶς ἔροιτο, τίνος ἂν ἡμῖν ἐκποδῶν γενομένου οὐδὲν δεοίμεθα ἰατρικῆς οὐδὲ τῶν ταύτης ἐργαλείων, ἔχοιμεν ἂν εἰπεῖν, ὅτι εἰ αἱ νόσοι ἀπαλλαγείησαν ἐκ τῶν σώματων καὶ μὴ γίνονται παντάπασιν, ἢ γιγνόμεναι παραχοῆμα ἀπαλλάττοντο. ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἡ ἰατρικὴ τῶν ἐπιστημῶν ἢ πρὸς τοῦτο χρησίμη, πρὸς τὸ νόσους ἀπαλλάττειν.

- D** XXI. Εἰ δέ τις ἡμᾶς πάλιν ἔροιτο, τίνος ἂν ἡμῖν ἀπαλλαγέντος οὐδὲν δεοίμεθα χρημάτων, ἂρ' ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν; εἰ δὲ μή, πάλιν ὡδὶ σκοπώμεθα· φέρε, εἰ οἷός τ' εἴη ξῆν ἄνθρωπος ἄνευ σιτίων καὶ ποτῶν καὶ μὴ πεινῶ μηδὲ διαψῶ, ἔσθ' ὅ τι ἂν ἡ αὐτῶν τούτων δέοιτο ἢ ἀργυρίου ἢ ἑτέρου τινός, ἵνα ταῦτα ἐκπορίζηται; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· εἰ μὴ δεοίμεθα πρὸς τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν ὧν νῦν ἐνδεεῖς ἐσμέν,
- E** καὶ ἀλέας καὶ ψύχους ἐνίοτε καὶ τῶν ἄλλων, ὅσων τὸ σῶμα ἐνδεὲς γιγνόμενον προσδεῖται, ἄχρηστ' ἂν ἡμῖν εἴη τὰ καλούμενα χρήματα, εἰ μηδεὶς γε παντάπασιν μηδενὸς δέοιτο τούτων, ὧν ἔνεκεν νυνὶ βουλόμεθα χρήματα ἡμῖν εἶναι, ἵνα ἐξικοίμεθα πρὸς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἐνδεΐας τοῦ σώματος, ὧν ἂν ἐκάστοτε δεώμεθα. εἰ δ' ἔστιν ἄρα πρὸς τοῦτο χρήσιμον ἢ τῶν χρημάτων κτῆσις, πρὸς τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν τῶν ἐνδειῶν, εἰ γοῦν ἡμῖν τοῦτο ἐκ μέσου ἀναιρεθείη, οὐδὲν ἂν δεοίμεθα χρημάτων, ἴσως δ' ἂν οὐδ' εἴη παντάπασιν χρήματα. Φαίνεται. Φαίνεται ἄρα ἡμῖν, ὡς ἔοικε, τὰ πρὸς ταύτην τὴν πραγματείαν χρήσιμα τῶν πραγμάτων ταῦτα εἶναι χρήματα.

- XXII. Συνέφη μὲν ταῦτα εἶναι χρήματα, οὐ μὴν ἄλλ' ἐτάραττέ γε αὐτὸν σφόδρα τὸ λογίδιον. Τί δαὶ τὰ τοιάδε; 402 πότερον ἂν φήσαιμεν οἷόν τε εἶναι ταῦτὸν πράγμα πρὸς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν τοτὲ μὲν χρήσιμον εἶναι, τοτὲ δὲ ἀχρεῖον; Οὐκ ἔγωγ' ἂν φαίην· ἀλλ' εἰ τι δεοίμεθα τούτου

πρὸς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν, καὶ χρήσιμόν μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ δὲ μή, οὐ. Οὐκοῦν εἰ ἄνευ πυρὸς οἷοί τε εἴημεν ἀνδριάντα χαλκοῦν ἐργάσασθαι, οὐδὲν ἂν δεοίμεθα πυρὸς πρὸς γε τὴν τούτου ἐργασίαν· εἰ δὲ μὴ δεοίμεθα, οὐδ' ἂν χρησιμον ἡμῖν εἶη· ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Φαίνεται. Οὐκοῦν ὅσων ἄνευ οἷόν τε γίνεσθαι τι, οὐδὲν B ἂν τούτων ἡμῖν οὐδὲ χρήσιμον φαίνοιτο πρὸς γε τοῦτο. Οὐ γάρ. Οὐκοῦν εἰ ποτε φαινοίμεθα οἷοί τε ὄντες ἄνευ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, οἷς μὴ αὐτοῖς χρώμεθα πρὸς τὸ σῶμα, ὥσπερ σιτίοις καὶ ποτοῖς καὶ ἱματίοις καὶ στρώμασι καὶ οἰκίαις, παύειν τὰς τοῦ σώματος ἐνδείας, ὥστε μηκέτι δεῖσθαι, οὐκ ἂν ἡμῖν οὐδὲ χρήσιμα φαίνοιτο πρὸς γε τοῦτο ἀργύριόν τε καὶ χρυσίον καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ποτὲ καὶ ἄνευ τούτων οἷόν τε C γίνεσθαι. Οὐ γάρ. Οὐκ ἂν ἄρα οὐδὲ χρήματα ἡμῖν ταῦτα φανεῖη, εἰ μηδὲν χρήσιμα· ἀλλὰ ταῦτ' ἂν εἶη, οἷς τὰ χρήσιμα οἷοί τ' ἐσμὲν ἐκπορίζεσθαι.

XXIII. Ὁ Σώκρατες, οὐκ ἂν ποτε δυναίμην τοῦτο πεισθῆναι, ὡς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα οὐκ ἄρα χρήματα ἡμῖν ἐστίν. ἐκεῖνο μὲν γάρ σφόδρα πέπεισμαι, ὡς τὰ γε ἀχρεῖα ἡμῖν ὄντα οὐδὲ χρήματά ἐστι, καὶ ὅτι τῶν χρησιμωτάτων ἐστὶ πρὸς τοῦτο D χρήματα τὰ χρήσιμα· οὐ μὴν τοῦτό γε, ὡς ταῦτα οὐ χρήσιμα ἡμῖν τυγχάνει ὄντα πρὸς τὸν βίον, εἴπερ γε τούτοις τὰ ἐπιτήδεια ἐκπορίζοιμεθα. Φέρε δὴ, πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα φήσαιμεν; ἄρ' εἰσὶ τινες ἄνθρωποι, οἵτινες μουσικὴν παιδεύουσιν ἢ γραμματα ἢ ἑτέραν τινὰ ἐπιστήμην, οἱ ἀντὶ τούτων σφίσι αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια ἐκπορίζονται, τούτων μισθὸν πραττόμενοι; Εἰσὶ γάρ. Οὐκοῦν οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ ἂν ἐκπορίζοιντο τὰ ἐπιτήδεια, ἀντὶ E ταύτης ἀλλαττόμενοι, ὥσπερ ἡμεῖς ἀντὶ τοῦ χρυσίου καὶ ἀργυρίου. Φημί. Οὐκοῦν εἴπερ τούτῳ ἐκπορίζονται οἷς

πρὸς τὸν βίον χρῶνται, κἄν αὐτὸ χρήσιμον εἴη πρὸς τὸν βίον. καὶ γὰρ τὰργύριον τούτου ἔνεκα χρήσιμον ἔφαμεν εἶναι, ὅτι οἰοί τ' ἡμεν αὐτῷ τὰναγκαῖα πρὸς τὸ σῶμα ἐκπορίζεσθαι. Οὕτως, ἔφη.

XXIV. Οὐκοῦν εἶπερ αὐταὶ αἱ ἐπιστήμαι τῶν χρησίμων πρὸς τοῦτο, φαίνονται ἡμῖν αἱ ἐπιστήμαι χρήματα οὔσαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣνπερ τὸ χρυσίον τε καὶ τὸ ἀργύριον. δῆλον δὲ ὅτι καὶ οἱ ταύτας κεκτημένοι πλουσιώτεροι. ὀλίγον δὲ πρότερον οὕτω χαλεπῶς ἀπεδεχόμεθα τὸν λόγον, εἰ οὗτοι πλουσιώτατοι. ἀναγκαῖον δ' ἂν εἴη
 403 καὶ ἐκ τοῦ νῦν ὠμολογημένου τοῦτο ξυμβαίνειν, ἐνίοτε τοὺς ἐπιστημονεστέρους πλουσιωτέρους εἶναι. εἰ γὰρ τις ἡμᾶς ἔροίτο, ἄρα παντὶ ἀνθρώπῳ οἰόμεθα χρήσιμον εἶναι ἵππον, ἄρα φαίης ἄν; ἢ τοῖς μὲν ἐπιστήμοσιν ὅπως δεῖ ἵππῳ χρῆσθαι χρήσιμος ἂν εἴη, τοῖς ἀνεπιστήμοσι δ' οὐ; Φαίην ἄν. Οὐκοῦν, ἔφην, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὐδὲ φάρμακον παντὶ ἀνθρώπῳ χρήσιμον εἶναι, ἀλλὰ τούτῳ ὅστις τυγχάνει εἰδῶς ὡς δεῖ χρῆσασθαι αὐτῷ; Φημί. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα πάντα ὁμοίως; Ἔοικεν. Χρυσίον ἄρα καὶ
 B ἀργύριον καὶ τᾶλλα τὰ δοκοῦντα χρήματα εἶναι τούτῳ ἂν μόνῳ χρήσιμα εἴη, ὅστις τυγχάνοι ἐπιστάμενος ὡς χρηστέον αὐτοῖς. Οὕτως. Οὐκοῦν πρότερον ἐδόκει τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ ἀνθρώπου εἶναι εἰδέναι, ὅπου τε καὶ ὅπως τούτων ἐκάστοις χρηστέον ἐστίν; Φημί.

XXV. Τοῖς ἄρα καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων, τούτοις ἂν μόνοις καὶ χρήσιμα ταῦτ' εἴη, εἶπερ γε οὗτοι ἐπιστήμονες ὡς χρηστέον· εἰ δὲ τούτοις μόνοις χρήσιμον, τούτοις ἂν μόνοις καὶ χρήματα εἶναι ταῦτα φαίνοιτο. ἀτάρ,
 C ὡς ἔοικε, καὶ τὸν ἀνεπιστήμονα ἵππικῆς, κεκτημένον δὲ ἵππους, οἱ τυγχάνουσιν αὐτῷ ἀχρεῖοι ὄντες, εἴ τις τοῦτον ἵππικὸν ποιήσειεν, ἄρ' ἂν ἅμα καὶ πλουσιώτερον πεποιηκῶς εἴη, εἶπερ γε αὐτῷ, ἃ ἐτύγχανε πρόσθεν ἀχρεῖα ὄντα,

χρήσιμα πεποίηκεν· ἐπιστήμην γάρ τινα παραδιδούς τῷ ἀνθρώπῳ ἅμα καὶ πλούσιον αὐτὸν πεποίηκεν. Φαίνεται γέ. Ὅμως δέ μοι κἄν διομόσασθαι δοκῶ ὑπὲρ Κριτίου, ὑπὸ μηδενὸς τούτων τῶν λόγων πεπεισθαι. Νῆ Δία· καὶ γάρ, ἔφη, μαινοίμην ἄν, εἰ ταῦτα πειθοίμην. ἀλλὰ τί οὐκ **D** ἐκεῖνον τὸν λόγον διετέλεσας, ὡς τὰ δοκοῦντα οὐκ ἔστι χρήματα, χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα; ὡς ἐγὼ πάνυ σφόδρα τούτους τοὺς λόγους ἀκροώμενος, οὓς καὶ σὺ νῦν τυγχάνεις δὴ διεξιῶν, ἄγαμαι. Εἶπον οὖν ἐγὼ ὅτι μοι δοκεῖς σὺ, ὦ Κριτία, οὕτως ἐμοῦ χαίρειν ἀκροώμενος, ὡσπερ τῶν ῥαψωδῶν οἱ τὰ Ὀμήρου ἔπη ἄδουσιν, ἐπεὶ οὐδεὶς γέ σοι δοκεῖ τούτων τῶν λόγων ἀληθῆς εἶναι.

XXVI. Ὅμως δὲ φέρε, πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα φῆσαιμεν; ἀρά γε τοῖς γε οἰκοδομικοῖς τῶν ἀνθρώπων φαίης ἂν ἅττα **E** εἶναι χρήσιμα πρὸς τὸ οἰκίαν ἐργάσασθαι; Ἐμοιγε δοκεῖ. Πότερον οὖν ταῦτα φῆσαιμεν ἂν χρήσιμα εἶναι, οἷς αὐτῶν κατεχρῶντο εἰς τὴν οἰκοδομίαν, λίθους καὶ πλίνθους καὶ ξύλα καὶ εἴ τι ἕτερον τοιοῦτον; ἢ καὶ τὰ ἐργαλεῖα, οἷς αὐτοὶ τὴν οἰκίαν ἐργάζονται, καὶ οἷς ταῦτα ἐκπορίζονται, τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους, καὶ πάλιν τὰ τούτων ἐργαλεῖα; Ἐμοιγ', ἔφη, δοκεῖ πάντα ταῦτα χρήσιμα εἶναι πρὸς ἐκεῖνα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐργασιῶν οὐ μόνον αὐτοῖς οἷς καταχρῶμεθα πρὸς ἕκαστον τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ οἷς ταῦτα ἐκπορίζομεθα καὶ ὧν ἄνευ οὐκ ἂν γένοιτο; Πάνυ γε οὕτως. Οὐκοῦν πάλιν καὶ οἷς ταῦτα καὶ εἴ τι ἀνωτέρω τούτων, καὶ οἷς πάλιν ἐκεῖνα καὶ ἔτι μάλα τὰ **404** ἄνω, ὥστε καὶ εἰς ἄπειρόν τι πλῆθος τελευτῶντα ἀνάγκη πάντα ταῦτα πρὸς τὴν αὐτῶν ἐργασίαν χρήσιμα φαίνεσθαι; Καὶ οὐδέν γε, ἔφη, ταῦτα οὕτω κωλύει ἔχειν.

XXVII. Τί δ' εἰ ὑπάρχοι τῷ ἀνθρώπῳ σιτία καὶ ποτὰ καὶ ἱμάτια καὶ τᾶλλα, οἷς αὐτὸς πρὸς τὸ σῶμα μέλλοι χρησθαι, ἀφ' ἂν τι προσδέοιτο χρυσίου ἢ ἀργυρίου ἢ ἄλλου

του, οἷς ταῦτα ποριεῖται, ἅ γε δὴ ὑπάρχοι; Οὐκ ἔμοιγε
 B δοκεῖ. Οὐκοῦν φαίνοιο ἂν ἡμῖν ἔστιν ὅτε ἄνθρωπος οὐ-
 δεινὸς τούτων δεόμενος πρὸς τὴν τοῦ σώματος χρειαίαν; Οὐ
 γάρ. Οὐκοῦν εἰ ταῦτα ἀχρεῖα φαίνοιο πρὸς ταύτην τὴν
 ἐργασίαν, οὐκ ἂν ποτε πάλιν δέοι χρήσιμα φανῆναι; ὑπέ-
 κειτο γὰρ μὴ οἶόν τε εἶναι πρὸς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν τοτὲ
 μὲν χρήσιμα, τοτὲ δὲ ἀχρεῖα εἶναι. Ἄλλ' οὕτω γ' ἂν, ἔφη,
 ὁ αὐτὸς λόγος σοὶ καὶ ἐμοὶ γίγνοιτο· εἰ γὰρ ποτε ταῦτα
 χρήσιμα γίγνοιτο πρὸς τοῦτο, οὐκ ἂν ποτε συμβαίνοι πά-
 λιν ἀχρεῖα εἶναι· νῦν δὲ πρὸς τινὰς ἐργασίας πραγμάτων
 C μοχθηρῶν, τὰς δὲ χρηστῶν ἔγωγ' ἂν φαίην. Ἄρ' οὖν οἶόν
 τε μοχθηρὸν τι πράγμα πρὸς ἀγαθοῦ τινὸς ἐργασίαν χρή-
 σιμον εἶναι; Οὐκ ἔμοιγε φαίνεται. Ἀγαθὰ δὲ πράγματα
 ἄρ' ἂν ταῦτα φαίημεν εἶναι, ἃ δι' ἀρετὴν ἄνθρωπος πράτ-
 τει; Φημί. Ἄρ' οὖν οἶόν τε ἄνθρωπον μαθεῖν τι τούτων,
 ὅσα διὰ λόγον διδάσκεται, εἰ παντάπασιν ἀπεστερημένος
 εἶη τοῦ ἀκούειν [ἢ] ἐτέρου τινός; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε δο-
 D κεῖ. Οὐκοῦν τῶν χρησίμων φαίνοιο ἂν ἡμῖν πρὸς ἀρετὴν
 τὸ ἀκούειν, εἴπερ διδασκός γε ἡ ἀρετὴ τῷ ἀκούειν καὶ αὐ-
 τῷ καταχρώμεθα πρὸς τὰς μαθήσεις; Φαίνεται.

XXVIII. Οὐκοῦν εἴπερ ἡ ἰατρικὴ οἷα τ' ἐστὶ τὸν νο-
 σοῦντα παύειν, φαίνοιο ἂν ἡμῖν ἐνίοτε καὶ ἡ ἰατρικὴ τῶν
 χρησίμων οὕσα πρὸς τὴν ἀρετὴν, εἴπερ διὰ τῆς ἰατρικῆς
 τὸ ἀκούειν πορισθεῖη; Καὶ οὐδέν γε κωλύει. Ἄρ' οὖν
 πάλιν καὶ εἰ τὴν ἰατρικὴν ἀντὶ χρημάτων πορισαίμεθα,
 φαίνοιο ἂν ἡμῖν καὶ τὰ χρήματα χρήσιμα ὄντα πρὸς ἀρε-
 E τὴν; Καὶ γὰρ ἔστιν, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν πάλιν ὁμοίως
 καὶ δι' οὗ τὰ χρήματα πορισαίμεθα; Παντάπασι μὲν οὖν
 πάντα. Ἄρ' οὖν ἂν σοὶ δοκεῖ ἄνθρωπος ἀπὸ μοχθηρῶν τε
 καὶ αἰσχυρῶν πραγμάτων ἀργύριον αὐτῷ πορίσασθαι, ἀνθ'
 ὅτου τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην κτήσαιο, ἢ δύναιτο ἀκού-
 ειν ἐκ τοῦ μὴ οἶου τε, τῷ δ' αὐτῷ ἐκείνῳ καταχρῆσθαι

πρὸς ἀρετὴν ἢ ἕτερόν τι τῶν τοιούτων; Πάνυ μὲν οὖν ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκοῦν οὐκ ἂν τό γε μοχθηρὸν χρήσιμον ἂν εἴη πρὸς ἀρετὴν; Οὐ γάρ. Οὐκ ἄρα ἀναγκαῖόν ἐστι, δι' ὧν ἂν ἐκπορισαίμεθα τὰ πρὸς ἕκαστα χρήσιμα, καὶ ταῦτα πρὸς τὰ αὐτὰ χρήσιμα εἶναι· φαίνοιτο γὰρ ἂν ἐνίοτε μοχθηρὰ πράγματα πρὸς ἀγαθόν τι χρήσιμον εἶναι· ἔτι δὲ μᾶλλον καὶ ἐπὶ τούτου ἂν φανερὰ γένοιτο. εἴπερ 405 γὰρ ταῦτα χρήσιμά ἐστι πρὸς ἕκαστα, ὧν ἄνευ οὐκ ἂν γένοιτο, εἰ μὴ ταῦτα προϋπάρχουσι, φέρε, πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα φήσῃς· ἄρ' οἷόν τε ἀμαθίαν πρὸς ἐπιστήμην χρήσιμον εἶναι, ἢ νόσον πρὸς ὑγίειαν, ἢ κακίαν πρὸς ἀρετὴν; Οὐκ ἂν ἔγωγε φαίην.

XXIX. Καὶ μὴν τόδε γ' ἂν ὁμολογήσαιμεν ἀδύνατον εἶναι, ἐπιστήμην ἐγγενέσθαι ὅτῳ μὴ ἀμαθία πρότερον ὑπάρξαι, καὶ ὑγίειαν, ὅτῳ μὴ νόσος, οὐδὲ ἀρετὴν, ὅτῳ μὴ κακία. Ἐφη γὰρ οὕτως, ὡς ἔμοι δοκεῖ. Οὐκ ἂν ἄρα φαί- B νοιτο ἀναγκαῖόν εἶναι, ὅσων ἄνευ μὴ οἷόν τε γίγνεσθαι, ταῦτα καὶ χρήσιμα εἶναι πρὸς τοῦτο· φαίνοιτο γὰρ ἂν ἡμῖν ἢ ἀμαθία πρὸς ἐπιστήμην χρήσιμος οὕσα, καὶ ἢ νόσος πρὸς ὑγίειαν, καὶ ἢ κακία πρὸς ἀρετὴν. Σφόδρα δυσπίστως εἶχε καὶ πρὸς τούτους τοὺς λόγους, εἰ μὴ πάντα ταῦτα χρήματα ἔσται· καταμαθὼν δ' αὐτὸν ἐγὼ ὅτι ἴσον εἴη πείσαι, ὅπερ ἂν τὸ λεγόμενον λίθον ἐψησαι, Ἀλλὰ τούτους μὲν τοὺς λόγους, ἦν δ' ἐγὼ, ἐάσωμεν χαίρειν, ἐπει- C δὴπερ οὐ δυνατοὶ ἐσμεν ὁμολογήσαι, ὁπότερον ταῦτ' ἀχρήσιμά τ' ἐστὶ καὶ χρήματα ἢ οὐ· ἐκείνου δὲ περὶ πῶς ἂν φαίημεν· πότερον ἂν εὐδαιμονέστερόν τε καὶ βελτίον ἡγησαίμεθα εἶναι ἀνθρώπων, εἰ ὡς πλείστων δέοιτο πρὸς τὸ σῶμά τε καὶ τὴν διαίταν ἐπιτηδεῶν, ἢ εἰ ὡς ἐλαχίστων τε καὶ φανλοτάτων; μάλιστα δ' ἂν ἴσως καὶ τοῦτο ᾧδε θεωρηθῆι, εἰ τις αὐτὸν πρὸς αὐτὸν τὸν ἀνθρώπων παραβάλλον σκοποῖτο, ὁποτέρῳ τῶν ἕξων βελτίον, πότερον D

ὅταν τύχη νοσῶν ἢ ὅταν ὑγιαίνων. Ἄλλὰ τοῦτό γ', ἔφη, οὐ πολλῆς τινὸς τῆς σκέψεως δεῖται. Ἴσως γάρ, ἦν δ' ἐγώ, παντὶ ἀνθρώπῳ εὐπορον γινῶναι, ὅτι ἢ τοῦ ὑγιαίνοντος ἕξις κρείττων ἐστὶ τῆς τοῦ κάμνοντος· τί δαί; ποτέρως τυγχάνομεν πλειόνων τε καὶ μᾶλλον παντοδαπῶν δεόμενοι, ὅταν κάμνωμεν ἢ ὅταν ὑγιαίνωμεν; Ὅταν κάμνωμεν.

E Ὅταν ἄρα αὐτοὶ αὐτῶν τυγχάνωμεν φαυλότατα διακείμενοι, τότε σφόδρα τε καὶ πλείστων, τὰ πρὸς ἡδονὰς τὰς διὰ τοῦ σώματος, ἐν ἐπιθυμίαις τε καὶ δεήσεσιν ἔσμεν; Οὕτως.

XXX. Οὐκοῦν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὥσπερ αὐτὸς αὐτοῦ τότε φαίνεται βέλτιστα ἔχων, ὅταν ἐλαχίστων τῶν τοιούτων δέηται, οὕτω πάλιν καὶ δυοῖν ὄντων, εἰ ὁ μὲν τυγχάνοι σφόδρα τε καὶ πολλῶν ἐν ἐπιθυμίᾳ τε καὶ δεήσει ὢν, ὁ δὲ ὀλίγων τε καὶ ἡσύχως; οἷον τὰ τοιάδε· ὅσοι τῶν ἀνθρώπων τυγχάνουσι κυβευταὶ ὄντες, οἱ δὲ οἰνόφλυγες, ἕτεροι δὲ γαστρίμαργοι— ἅπαντα γὰρ ταῦτα οὐδὲν ἕτερον τυγχάνει ὄντα ἢ ἐπιθυμίαι. Σφόδρα γε. Αἱ δ' ἐπιθυμίαι πᾶσαι οὐδὲν ἕτερον ἢ ἐνδειαί τινων· οἱ οὖν πλείστα τούτων πεπονθότες ἄνθρωποι ἐν μοχθηροτέρᾳ ἔξει εἰσὶ τῶν

406 μηδὲν ἢ ὡς ἐλάχιστα τοιαῦτα πεπονθότων; Πάνυ μὲν οὖν ἔγωγε καὶ σφόδρα μοχθηροὺς τοὺς τοιούτους ὑπολαμβάνω εἶναι· καὶ ὅσα ἂν μᾶλλον τοιούτους, τοσοῦτῳ καὶ μοχθηροτέρους. Οὐκοῦν δοκεῖ ἡμῖν οὐχ οἷόν τε, χρήσιμα εἶναι ταῦτα πρὸς τοῦτο, εἰ μὴ τυγχάνομεν καὶ δεόμενοι τούτων πρὸς τοῦτο; Φημί. Ἀναγκαῖον ἄρα, εἴπερ μέλλει ἡμῖν χρήσιμα εἶναι ταῦτα πρὸς τὰς τοῦ σώματος θεραπείας τῶν ἐνδειῶν, ἅμα καὶ δεῖσθαι ἡμᾶς τούτων πρὸς τοῦτο; Ἐμοιγε δοκεῖ. Οὐκοῦν ὅτῳ τυγχάνει πλείστα χρήσιμα ὄντα πρὸς

B τοῦτο, οὗτος ἂν φαίνοιτο καὶ πλείστων δεόμενος πρὸς τοῦτο, εἴπερ ἀνάγκη τῶν χρησίμων πάντων προσδεῖσθαι. Ἐμοιγε δοκεῖ οὕτω φαίνεσθαι. Ἀναγκαῖον ἄρα φαίνεται κατὰ γε τοῦτον τὸν λόγον, οἷς τυγχάνει πολλὰ χρήματα

ὄντα, τούτους καὶ πολλῶν δεῖσθαι τῶν πρὸς τὴν τοῦ σώ-
ματος θεραπείαν ἐπιτηδείων· τὰ γὰρ πρὸς τοῦτο χρήσιμα
ὄντα χρήματα ἐφαίνετο· ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἂν ἡμῖν φαί-
νοιντο οἱ πλουσιώτατοι μοχθηρότατα διακείμενοι, εἴπερ
γε καὶ πλείστων τοιούτων ἐνδεεῖς ὄντες.

ΑΞΙΟΧΟΣ

[ἢ περὶ θανάτου.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΛΕΙΝΙΑΣ, ΑΞΙΟΧΟΣ.

St.
III. p.
364

I. Ἐξιόντι μοι ἐς Κυνόσαργες καὶ γενομένῳ [μοι] κατὰ τὸν Ἴλισσὸν διῆξε φωνὴ βοῶντός του, Σώκρατες, Σώκρατες. ὡς δὲ ἐπιστραφεὶς περιεσκόπουν ὀπόθεν εἶη, Κλεινίαν ὄρω τὸν Ἀξιόχου θέοντα ἐπὶ Καλλιρρόην μετα Δάμωνος τοῦ μουσικοῦ καὶ Χαρμίδου τοῦ Γλαύκωνος· ἦστην δὲ αὐτῷ ὁ μὲν διδάσκαλος τῶν κατὰ μουσικὴν, ὁ δ' ἐξ ἑταιρείας ἐραστῆς ἅμα καὶ ἐρώμενος. ἐδόκει οὖν μοι ἀφεμένῳ τῆς εὐθὺ ὁδοῦ ἀπαντᾶν αὐτοῖς, ὅπως ῥᾶστα ὁμοῦ γενοίμεθα. δεδακρυμένος δὲ ὁ Κλεινίας, Σώκρατες, ἔφη, νῦν ὁ καιρὸς ἐνδειξασθαι τὴν αἰὲ θρυλουμένην πρὸς σοῦ σοφίαν· ὁ γὰρ πατήρ ἐκ τινος ὠρακίας αἰφνιδίου ἀδυνάτως ἔχει καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου ἐστίν, ἀνιαρῶς τε φέρει τὴν τελευτήν, καίτοι γε τὸν πρόσθεν χρόνον διαχλευάζων τοὺς μορμολυττομένους τὸν θάνατον καὶ C [πράως] ἐπιτωθάζων. ἀφικόμενος οὖν παρηγόρησον αὐτὸν ὡς εἴωθας, ὅπως ἀστενακτὶ ἐς τὸ χρεῶν ἴη, καὶ μοι σὺν τοῖς λοιποῖς ἵνα καὶ τοῦτο εὐσεβηθῆ. Ἄλλ' οὐκ ἀτυχῆσεις μου, ᾧ Κλεινία, οὐδενὸς τῶν μετρίων καὶ ταῦτα

ἐφ' ὅσια παρακαλῶν. ἐπειγώμεθα δ' οὖν· εἰ γὰρ οὕτως ἔχει, ὠκύτητος δεῖ.

ΚΑ. Ὁφθέντος σου μόνου, ὦ Σώκρατες, ῥαῖσει· καὶ γὰρ ἤδη πολλάκις αὐτῷ γέγονε συμπτώματος ἀνασφῆλαι. D

II. ΣΩ. Ὡς δὲ θάττον τὴν παρὰ τὸ τεῖχος ἤειπεν, ταῖς Ἰωνίαις — πλησίον γὰρ ᾧκει τῶν πυλῶν, πρὸς τῇ 365 Ἀμαξονίδι στήλῃ — καταλαμβάνομεν αὐτὸν ἤδη μὲν συνειλεγμένον τὰς ἀφὰς καὶ τῷ σώματι ῥωμαλέον, ἀσθενῆ δὲ τὴν ψυχὴν, πάνυ ἐνδεᾶ παραμυθίας, πολλάκις δ' ἀναφερόμενον καὶ στεναγμούς ἰέντα σὺν δακρύοις καὶ κροτήσεσι χειρῶν. κατιδὼν δὲ αὐτόν, Ἀξίοχε, τί ταῦτα; ἔφην· ποῦ τὰ πρόσθεν ἀντήματα καὶ αἱ συνεχεῖς εὐλογίαι τῶν ἀρετῶν καὶ τὸ ἄρρατον ἐν σοὶ θάρσος; ὡς γὰρ ἀγωνιστὴς δειλός, ἐν τοῖς γυμνασίοις γενναῖος φαινόμενος, ὑπολέλοιπας ἐν τοῖς ἄθλοις. οὐκ ἐπιλογεῖ τὴν φύσιν περιεσκεμμέ- B νως, ἀνὴρ τοσόσδε τῷ χρόνῳ καὶ κατήκοος λόγων καί, εἰ μὴδὲν ἕτερον, Ἀθηναῖος, ὅτι, τὸ κοινὸν δὴ τοῦτο καὶ πρὸς πάντων θρουλούμενον, παρεπιδημία τίς ἐστίν ὁ βίος, καὶ ὅτι δεῖ * τοῦτον * ἐπεικῶς διαγαγόντας εὐθύμως μόνου οὐχὶ παιανίζοντας εἰς τὸ χρεῶν ἀπιέναι; τὸ δὲ οὕτω μαλακῶς καὶ δυσάποσπάστως ἔχειν νηπίου δίκην οὐ περιφρονοῦσαν ἡλικίαν ἐστίν.

ΑΞ. Ἀληθῆ ταῦτα, ὦ Σώκρατες, καὶ ὀρθῶς μοι φαί- C νει λέγων· ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως παρ' αὐτὸ τὸ δεινὸν γενομένῳ οἱ μὲν καρτεροὶ καὶ περιττοὶ λόγοι ὑπεκπνεύουσι λεληθότως καὶ ἀτιμάζονται, ἀντίσχει δὲ θεός τι, ποικίλως περιαμύττον τὸν νοῦν, εἰ στερήσομαι τοῦδε τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἀγαθῶν, ἀειδῆς δὲ καὶ ἄπυστος ὁποῖοτε κείσομαι σηπόμενος, εἰς εὐλὰς καὶ κνώδαλα μεταβάλλων.

III. ΣΩ. Συνάπτεῖς γάρ, ὦ Ἀξίοχε, παρὰ τὴν ἀνεπι- D στασίαν ἀνεπιλογίστως τῇ ἀναισθησίᾳ αἰσθησιν, καὶ σεαυ-

τῷ ὑπεναντία καὶ ποιεῖς καὶ λέγεις, οὐκ ἐπιλογιζόμενος, ὅτι ἅμα μὲν ὀδύρει τὴν ἀναισθησίαν, ἅμα δὲ ἀλγείς ἐπὶ σήψεσι καὶ στερήσει τῶν ἡδέων, ὥσπερ εἰς ἕτερον ζῆν ἀποθανούμενος, ἀλλ' οὐκ εἰς παντελῆ μεταβαλῶν ἀναισθησίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῇ πρὸ τῆς γενέσεως. ὡς οὖν ἐπὶ τῆς Δράκοντος ἢ Κλεισθένους πολιτείας οὐδὲν περὶ σὲ κακὸν ἦν· ἀρχὴν γὰρ οὐκ ἦς, περὶ ὃν ἂν ἦν· οὕτως οὐδὲ
 E μετὰ τὴν τελευτὴν γενήσεται· σὺ γὰρ οὐκ ἔσει περὶ ὃν ἔσται. πάντα τοιγαροῦν τὸν τοιόνδε φλύαρον ἀποσκέδασαι, τοῦτο ἐννοήσας, ὅτι τῆς συγκρίσεως ἅπαξ διαλυθείσης καὶ τῆς ψυχῆς ἐς τὸν οἰκεῖον ἰδρυθείσης τόπον τὸ ὑπολειφθὲν σῶμα, γεῶδες ὃν καὶ ἄλογον, οὐκ ἔστιν ὁ ἄνθρωπος. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐσμὲν ψυχὴ, ζῶον ἀθάνατον ἐν θνητῷ
 366 καθειρογμένον φρουρίῳ· τὸ δὲ σκῆνος τοῦτ' ἐπὶ πρὸς κακοῦ περιήρμωσεν ἢ φύσις, ᾧ τὰ μὲν ἡδοντα ἀμυχιαῖα καὶ πτηνὰ καὶ πλείοσιν ὀδύνας ἀνακεκραμένα, τὰ δὲ ἀλγεινὰ ἀκραιφνῆ καὶ πολυχρόνια καὶ τῶν ἡδόντων ἄμοιρα· [νόσους δὲ καὶ φλεγμονὰς τῶν αἰσθητηρίων, ἔτι δὲ τὰς ἐντὸς κακότητος,] οἷς ἀναγκαστῶς, ἅτε παρεσπαρμένη τοῖς πόροις, ἢ ψυχὴ συναλγοῦσα τὸν οὐράνιον ποθεῖ καὶ σύμφυλον αἰθέρα, καὶ διψᾷ τῆς ἐκεῖσε διαίτης καὶ χορείας ὀρι-
 B γνωμένη· ὥστε ἢ τοῦ ζῆν ἀπαλλαγὴ κακοῦ τινός ἐστιν εἰς ἀγαθὸν μεταβολή.

IV. ΑΞ. Κακὸν οὖν, ᾧ Σώκρατες, ἡγούμενος τὸ ζῆν πῶς ἐν αὐτῷ μένεις, καὶ ταῦτα φροντιστῆς ᾧν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς τοὺς πολλοὺς τῷ νῷ διαφέρων;

ΣΩ. Ἀξίοχε, σὺ δὲ οὐκ ἔτνμά μοι μαρτυρεῖς, οἶει δὲ καθάπερ Ἀθηναίων ἢ πληθύς, ἐπειδὴ ζητητικὸς εἰμι τῶν πραγμάτων, ἐπιστήμονά του εἶναι με. ἐγὼ δὲ εὐξαίμην ἂν τὰ κοινὰ ταῦτα εἰδέναί· τοσοῦτον ἀποδέω τῶν περι-
 C τῶν. καὶ ταῦτα δέ, ἃ λέγω, Προδίκου ἐστὶ τοῦ σοφοῦ ἀπη-

χήματα, τὰ μὲν διμοίρου ἐωνημένα, τὰ δὲ δυοῖν δραχμαῖν, τὰ δὲ τετραδράχμου. προῖκα γὰρ ἀνὴρ οὗτος οὐδένα διδάσκει, διὰ παντὸς δὲ ἔθος ἐστὶν αὐτῷ φωνεῖν τὸ Ἐπιχάρμιον· ἃ δὲ χεῖρ τὰν χεῖρα νίζει· δός τι καὶ λάβοις τί *κα*. καὶ πρώην γοῦν παρὰ Καλλιᾶ τῷ Ἴππονίκου ποιούμενος ἐπίδειξιν τοσάδε τοῦ ζῆν κατεῖπεν, ὥστε ἔγωγε μὲν παρὰ ἀκαρῆ διέγραψα τὸν βίον, καὶ ἐξ ἐκείνου θανατᾶ μου ἡ ψυχὴ, Ἄξιχε.

ΑΞ. Τίνα δὲ ἦν τὰ λεχθέντα;

V. ΣΩ. Φράσαιμι ἄν σοι ταῦτα ἃ μνημονεύσω. ἔφη D
γάρ, Τί μέρος τῆς ἡλικίας ἄμοιρον τῶν ἀνιαρῶν; οὐ κατὰ μὲν τὴν πρώτην γένεσιν τὸ νήπιον κλαίει, τοῦ ζῆν ἀπὸ λύπης ἀρχόμενον; οὐ λείπεται γοῦν οὐδεμιᾶς ἀλγηδόνης, ἀλλ' ἢ δι' ἐνδειαν ἢ περιψυγμὸν ἢ θάλλπος ἢ πληγὴν ὀδυνᾶται, λαλῆσαι μὲν οὐπω δυνάμενον ἃ πάσχει, κλαυθμυριζόμενον δὲ καὶ ταύτην τῆς δυσαρεστήσεως μίαν ἔχον φωνήν. ὁπόταν δὲ εἰς τὴν ἑπταετίαν ἀφίκηται πολλοὺς πόνους διαντλήσαν, *ἐπέστησαν* παιδαγωγοὶ καὶ γραμματισταὶ καὶ E
παιδοτρίβαι τυραννοῦντες· αὐξομένον δὲ κριτικοί, γεωμέτραι, τακτικοί, πολὺ πλῆθος δεσποτῶν. ἐπειδὴν δὲ εἰς τοὺς ἐφήβους ἐγγραφῆ, κοσμητῆς καὶ φόβος χείρων, ἔπειτα Λύκειον καὶ Ἀκαδημία καὶ γυμνασιαρχία καὶ δάβδοι καὶ 367
κακῶν ἀμετρίαι· καὶ πᾶς ὁ τοῦ μειρακίσκου χρόνος ἐστὶν ὑπὸ σωφρονιστᾶς καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς νέους αἴρεσιν τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς. ἐπειδὴν δὲ ἀπολυθῆ τούτων, φροντίδες ἀντικρὺς ὑπέδυσαν καὶ διαλογισμοί, τίνα τὴν τοῦ βίου ὁδὸν ἐνστήσεται, καὶ τοῖς ὕστερον χαλεποῖς ἐφάνη τὰ πρώτα παιδικὰ καὶ νηπίων ὡς ἀληθῶς φόβητρα· στρατεῖαι τε γὰρ καὶ τραύματα καὶ συνεχεῖς ἀγῶνες. εἶτα λα- B
θὸν ὑπήλθε τὸ γῆρας, εἰς ὃ πᾶν συρρεῖ τὸ τῆς φύσεως ἐπίκηρον καὶ δυσάλθές. κἂν μὴ τις θᾶττον ὡς χρέος ἀπο-

διδῶ τὸ ζῆν, ὡς ὀβολοστάτις ἢ φύσις ἐπιστᾶσα ἐνεχυράζει τοῦ μὲν ὄψιν, τοῦ δὲ ἀκοήν, πολλάκις δὲ ἄμφω. κἂν ἐπιμείνη τις, παρέλυσεν, ἐλωβήσατο, παρήρθρωσεν. ἀλλ' οἱ πολλοὶ γήρως ἀπακμάζουσι καὶ τῷ νῶ, καὶ δις παῖδες οἱ γέροντες γίνονται *κατὰ τὴν παροιμίαν*.

VI. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ θεοὶ τῶν ἀνθρωπέων ἐπιστήμονες, οὓς ἂν περὶ πλείστου ποιῶνται, θᾶττον ἀπαλλάττουσι τοῦ ζῆν. Ἀγαμήθης γοῦν καὶ Τροφώνιος οἱ δειμάμενοι τὸ Πυθοῖ τοῦ θεοῦ τέμενος, εὐξάμενοι τὸ κράτιστον αὐτοῖς γενέσθαι, κοιμηθέντες οὐκέτ' ἀνέστησαν· οἱ τε τῆς Ἀργείας ἱερείας υἱεῖς, ὁμοίως εὐξαμένης αὐτοῖς τῆς μητρὸς γενέσθαι τι τῆς εὐσεβείας παρὰ τῆς Ἥρας γέρας, ἐπειδὴ τοῦ ζεύγους ὑστερήσαντος ὑποδύντες αὐτοὶ διήνεγκαν αὐτὴν εἰς τὸν νεῶν, μετὰ τὴν εὐχὴν νυκτὶ μετήλλαξαν. μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι τὰ τῶν ποιητῶν, οἱ στόμασι θειοτέροις τὰ περὶ τὸν βίον θεσπιωδοῦσιν, ὡς κατοδύρονται τὸ ζῆν· ἐνὸς δὲ μόνου μνησθήσομαι τοῦ ἀξιολογωτάτου, λέγοντος

ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσιν,
ζῶειν ἀχνυμένοις,

καὶ

οὐ μὲν γὰρ τί ποτ' ἐστὶν ὀλξυρώτερον ἀνδρός
πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνεῖει τε καὶ ἔρπει.

368 τὸν δ' Ἀμφιάραον τί φησιν;

τὸν πέρι κῆρι φίλει Ζεὺς τ' αἰγίοχος καὶ Ἀπόλλων
παντοίῃ φιλότῃ· οὐδ' ἴκετο γήραος οὐδόν.

ὁ δὲ κελεύων

τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά,
τί σοι φαίνεται; ἀλλὰ παύομαι, μὴ ποτε παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν μηκύνω καὶ ἐτέρων μιμνησκόμενος.

VII. Ποίαν δέ τις ἐλόμενος ἐπιτήδευσιν ἢ τέχνην οὐ

μέμφεται καὶ τοῖς παροῦσι χαλεπαίνει; τὰς χειρωνακτικὰς B
 ἐπέλθωμεν καὶ βαναύσους πονουμένων ἐκ νυκτὸς εἰς
 νύκτα καὶ μόλις ποριζομένων τὰπιτήθεια, κατοδυρομένων
 τε ἑαυτοὺς καὶ πᾶσαν ἀγρυπνίαν ἀναπιμπλάντων ὀλο-
 φυροῦ καὶ φροντίδων; ἀλλὰ τὸν πλωτικὸν καταλεξώ-
 μεθα, περαιούμενον διὰ τοσῶνδε κινδύνων καὶ, ὡς ἀπε-
 φήνατο Βίας, μῆτε ἐν τοῖς τεθνηκόσιν ὄντα μῆτε ἐν τοῖς
 βιοῦσιν; ὁ γὰρ ἐπίγειος ἄνθρωπος ὡς ἀμφίβιος αὐτὸν εἰς
 τὸ πέλαγος ἔρριψεν, ἐπὶ τῇ τύχῃ γενόμενος πᾶς. ἀλλ' ἢ C
 γεωργία γλυκὺ· δῆλον. ἀλλ' οὐχ ὄλον, ὡς φασιν, ἔλκος,
 αἰὲ λύπης πρόφασιν εὐρισκόμενον, κλαῖον νυκτὶ μὲν ἀν-
 χμόν, νυκτὶ δὲ ἐπομβρίας, νυκτὶ δὲ ἐπὶ κλυσιν, νυκτὶ δὲ ἐρυ-
 σίβην, νυκτὶ δὲ θάλασπος ἄκαιρον ἢ κρυμόν; ἀλλ' ἢ πολυτί-
 μητος πολιτεία — πολλὰ γὰρ ὑπερβαίνω — διὰ πόσων
 ἐλαύνεται δεινῶν; τὴν μὲν χαρὰν ἔχουσα φλεγμονῆς δί-
 κην παλλομένην καὶ σφυγματώδη, τὴν δὲ ἀπότευξιν ἀλγί- D
 στην καὶ θανάτων μυρίων χεῖρω. τίς γὰρ ἂν εὐδαιμονή-
 σειε πρὸς ὄχλον ζῶν, εἰ ποπυσθεῖν καὶ κροτηθεῖν δήμου
 παίγνιον, ἐκβαλλόμενον, συριττόμενον, ζημιούμενον,
 θνήσκον, ἐλεούμενον· ἐπεὶ τοί γε, Ἀξίοχε πολιτικέ, ποῦ
 τέθνηκε Μιλτιάδης; ποῦ δὲ Θεμιστοκλῆς; ποῦ δ' Ἐφιάλ-
 τῆς; ποῦ δὲ πρῶν οἱ δεκα στρατηγοί; ὅτ' ἐγὼ μὲν οὐκ
 ἐπηρόμην τὴν γνώμην· οὐ γὰρ ἐφαίνετό μοι σεμνὸν μαι-
 νομένῳ δήμῳ συνεξάρχειν· οἱ δὲ περὶ Θηραμένην καὶ
 Καλλίξενον τῇ ὑστεραίᾳ προέδρους ἐγκαθέτους ὑφέντες E
 κατεχειροτόνησαν τῶν ἀνδρῶν ἄκριτον θάνατον. καίτοι
 γε σὺ μόνος αὐτοῖς ἤμυνες καὶ Εὐρυπτόλεμος, τρισμυ- 369
 ρίων ἐκκλησιαζόντων.

VIII. ΑΞ. Ἔστι ταῦτα, ὦ Σώκρατες· καὶ ἐγωγε ἐξ
 ἐκείνου ἄλις ἔσχον τοῦ βήματος καὶ χαλεπώτερον οὐδὲν
 ἐφάνη μοι πολιτείας· δῆλον δὲ τοῖς ἐν τῷ ἔργῳ γενομένοις.

σὺ μὲν γὰρ οὕτω λαλεῖς ὡς ἐξ ἀπόπτου θεώμενος, ἡμεῖς δ' ἴσμεν ἀκριβέστερον οἱ διὰ πείρας ἰόντες. δῆμος γάρ, ὦ φίλε Σώκρατες, ἀχάριστον, ἀψίκορον, ὠμόν, βάσκανον, ἀπαίδευτον, ὡς ἂν συνηραρισμένον ἐκ σύγκλυδος ὄχλου
 B καὶ βιαίων φλυάρων· ὁ δὲ τούτῳ προσεταιριζόμενος ἀθλιώτερος μακροῦ.

ΣΩ. Ὅποτε οὖν, ὦ Ἀξίοχε, τὴν ἐλευθεριωτάτην ἐπιστήμην τίθεσαι τῶν λοιπῶν ἀπενκταιοτάτην, τί τὰς λοιπὰς ἐπιτηδεύσεις ἐννοήσομεν; οὐ φευκτάς; ἤκουσα δὲ ποτε καὶ τοῦ Προδίκου λέγοντος, ὅτι ὁ θάνατος οὔτε περὶ τοὺς ζῶντάς ἐστιν οὔτε περὶ τοὺς μετηλλαχότας.

ΑΞ. Πῶς φῆς, ὦ Σώκρατες;

IX. ΣΩ. Ὅτι περὶ μὲν τοὺς ζῶντας οὐκ ἔστιν, οἱ δὲ
 C ἀποθανόντες οὐκ εἰσὶν. ὥστε οὔτε περὶ σὲ νῦν ἐστίν, οὐ γὰρ τέθνηκας, οὔτε εἴ τι πάθοις, ἔσται περὶ σέ· σὺ γὰρ οὐκ ἔσει. μάταιος οὖν ἡ λύπη, περὶ τοῦ μῆτε ὄντος μῆτε ἔσομένου περὶ Ἀξίοχον Ἀξίοχον ὀδύρεσθαι, καὶ ὅμοιον ὡς εἴ περὶ τῆς Σκύλλης ἢ τοῦ Κενταύρου τις ὀδύροίτο, τῶν μῆτε ὄντων περὶ σὲ μῆτε ὕστερον μετὰ τὴν τελευτὴν ἔσομένων. τὸ γὰρ φοβερὸν τοῖς οὐσίς ἐστι· τοῖς δ' οὐκ οὔσι
 D πῶς ἂν εἴη;

ΑΞ. Σὺ μὲν ἐκ τῆς ἐπιπολαζούσης τὰ νῦν λεσχηνείας τὰ σοφὰ ταῦτα εἴρηκας· ἐκεῖθεν γὰρ ἐστίν ἢ δε ἢ φλυαρολογία, πρὸς τὰ μειράκια διακεκοσμημένη· ἐμὲ δὲ ἢ στέρησις τῶν ἀγαθῶν τοῦ ζῆν λυπεῖ, καὶ πιθανωτέρους τούτων λόγους ἂν τικροτήσης, ὦ Σώκρατες. οὐκ ἐπαῖει γὰρ ὁ νοῦς ἀποπλανώμενος εἰς εὐεπείας λόγων, οὐδὲ ἄπτεται ταῦτα τῆς ὁμοχροίας, ἀλλ' εἰς μὲν πομπὴν καὶ ῥημάτων ἀγλαῖσμον ἀνύτει, τῆς δὲ ἀληθείας ἀποδεῖ· τὰ δὲ παθήματα
 E σοφισμάτων οὐκ ἀνέχεται, μόνοις δὲ ἀρκεῖται τοῖς δυναμένοις καθικέσθαι τῆς ψυχῆς.

X. ΣΩ. Συνάπτεις γάρ, ὦ Ἀξίοχε, ἀνεπιλογίστως, τῇ στερήσει τῶν ἀγαθῶν ἀντεισάγων κακῶν αἰσθησιν, ἐκλαθόμενος ὅτι τέθνηκας. λυπεῖ γάρ τὸν στερόμενον 370 τῶν ἀγαθῶν ἢ ἀντιπάθεια τῶν κακῶν, ὁ δ' οὐκ ὦν οὐδὲ τῆς στερήσεως ἀντιλαμβάνεται· πῶς οὖν ἐπὶ τῷ μὴ παρέξουσι γινῶσιν τῶν λυπησόντων γένοιτ' ἂν ἡ λύπη; ἀρχὴν γάρ, ὦ Ἀξίοχε, μὴ συνυποτιθέμενος ἁμῶς γέ πως μίαν αἰσθησιν, κατὰ τὸ ἀνεπιστήμον, οὐκ ἂν ποτε πτυρεῖς τὸν θάνατον· νῦν δὲ περιτρέπεις σεαυτόν, δειματούμενος στερήσεσθαι τῆς ψυχῆς, τῇ δὲ στερήσει περιτιθεῖς ψυχὴν, καὶ ταρβείς μὲν τὸ μὴ αἰσθήσεσθαι, καταλήψεσθαι δὲ οἶει τὴν οὐκ ἔσομένην αἰσθησιν αἰσθήσει· πρὸς τῷ πολλοῦς B καὶ καλοῦς εἶναι λόγους περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. οὐ γὰρ δὴ θνητὴ γε φύσις * οὔσα * τοσόδ' ἂν ἤρατο μεγεθουργίας, ὥστε καταφρονῆσαι μὲν ὑπερβαλλόντων θηρίων βίας, διαπεραιώσασθαι δὲ πελάγη, δείμασθαι δὲ ἄστυ, καταστήσασθαι δὲ πολιτείας, ἀναβλέψαι δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἰδεῖν περιφορὰς ἄστρον καὶ δρόμους ἡλίου τε καὶ σελήνης ἐκλείψεις τε καὶ ταχείας ἀποκαταστάσεις, ἰσημερίας τε καὶ τροπὰς διττὰς χειμῶνος καὶ θέρους καὶ πλειά- C δων ἀνατολὰς τε καὶ δύσεις ἀνέμους τε καὶ καταφορὰς ὄμβρων καὶ πρηστήρων ἐξαισίους συρμούς, καὶ τὰ τοῦ κόσμου παθήματα παραπήξασθαι πρὸς τὸν αἰῶνα, εἰ μὴ τι θεῖον ὄντως ἐνῆν πνεῦμα τῇ ψυχῇ, δι' οὗ τὴν τῶν τηλικῶνδε περινοίαν καὶ γινῶσιν ἔσχευ.

XI. Ὡστε οὐκ εἰς θάνατον ἀλλ' εἰς ἀθανασίαν μεταβαλεῖς, ὦ Ἀξίοχε, οὐδὲ ἀφαίρεσιν ἔξεις τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ' ἐλικρινεστέραν τὴν ἀπόλαυσιν, οὐδὲ μεμιγμένας θνητῶ σώματι τὰς ἡδονάς, ἀλλ' ἀκράτους ἀπασῶν ἀλγηδόνων. D ἐκεῖσε γὰρ ἀφίξει μονωθεὶς ἐκ τῆσδε τῆς εἰρκτῆς, ἐνθα ἄπονα πάντα καὶ ἀστένακτα καὶ ἀγήρατα, γαληνὸς δὲ τις

καὶ κακῶν ἄγονος βίος, ἀσαλεύτῳ ἡσυχία εὐδιαζομενος, καὶ περιαθρῶν τὴν φύσιν, φιλοσοφῶν οὐ πρὸς ὄχλον καὶ θέατρον, ἀλλὰ πρὸς ἀμφιθαλῆ τὴν ἀλήθειαν.

ΑΞ. Εἰς τούναντίον με τῷ λόγῳ περιέστακας· οὐκ-
 E ἔτι γάρ μοι θανάτου δέος ἔνεστιν, ἀλλ' ἤδη καὶ πόθος,
 ἵνα τι κἀγὼ μιμησάμενος τοὺς ῥήτορας περιττὸν εἴπω·
 κἄμπάλιν μετεωρολογῶ καὶ δίδειμι τὸν αἶδιον καὶ θεῖον
 δρόμον, ἔκ τε τῆς ἀσθενείας ἑμαντὸν συνείλεγμα καὶ γέ-
 γονα καινός.

371 XII. ΣΩ. Εἰ δὲ καὶ ἕτερον βούλει λόγον, ὃν ἐμοὶ ἤγ-
 γειλε Γωβρύης, ἀνὴρ μάγος· ἔφη κατὰ τὴν Ξέρξου διαβα-
 σιν τὸν πάππον αὐτοῦ καὶ ὁμώνυμον πεμφθέντα εἰς Δῆ-
 λου, ὅπως τηρήσειε τὴν νῆσον ἐν ἣ ὁ δύο θεοὶ ἐγένοντο,
 ἕκ τινῶν χαλκέων δέλτων, ἃς ἐξ Ἑπερβορέων ἐκομίσαν
 Ὡπίς τε καὶ Ἑκαέργη, ἐκμεμαθηκένας, μετὰ τὴν του σω-
 ματος λύσιν τὴν ψυχὴν εἰς τὸν ἄδηλον χωρεῖν τόπον κατὰ
 τὴν ὑπόγειον οἰκησιν, ἐν ἣ βασιλεία Πλούτωνος οὐχ ἦρτω
 B τῆς τοῦ Διὸς ἀυλῆς, ἅτε τῆς μὲν γῆς ἐχούσης τὰ μέσα του
 κόσμου, τοῦ δὲ πόλου ὄντος σφαιροειδοῦς, οὐ τὸ μὲν ἕτε-
 ρον ἡμισφαίριον θεοὶ ἔλαχον οἱ οὐράνιοι, τὸ δὲ ἕτερον οἱ
 ὑπένερθεν, οἱ μὲν ἀδελφοὶ ὄντες, οἱ δὲ ἀδελφῶν παῖδες.
 τὰ δὲ πρόπυλα τῆς εἰς Πλούτωνος ὁδοῦ σιδηροῖς κλείθροις
 καὶ κλεισὶν ὠχύρωται· ταῦτα δὲ ἀνοίξαντα ποταμὸς Ἀχέ-
 ρων ἐκδέχεται, μεθ' ὃν Κωκυτός, οὓς χορὴ πορθμεύσαντας
 ἀχθῆναι ἐπὶ Μίνω καὶ Ῥαδάμανθυν, ὃ κλήζεται πεδίου
 ἀληθείας.

C XIII. Ἐνταυθοῖ καθέξονται δικασταὶ ἀνακρίνοντες
 τῶν ἀφικνουμένων ἕκαστον, τίνα βίον βεβίωκε καὶ τίσιν
 ἐπιτηδεύμασιν ἐνωκίσθη τῷ σώματι. ψεύσασθαι μὲν οὖν
 ἀμήχανον. ὅσοις μὲν οὖν ἐν τῷ ζῆν δαίμων ἀγαθὸς ἐπέ-
 πνευσεν, εἰς τὸν τῶν εὐσεβῶν χῶρον οἰκίζονται, ἔνθα

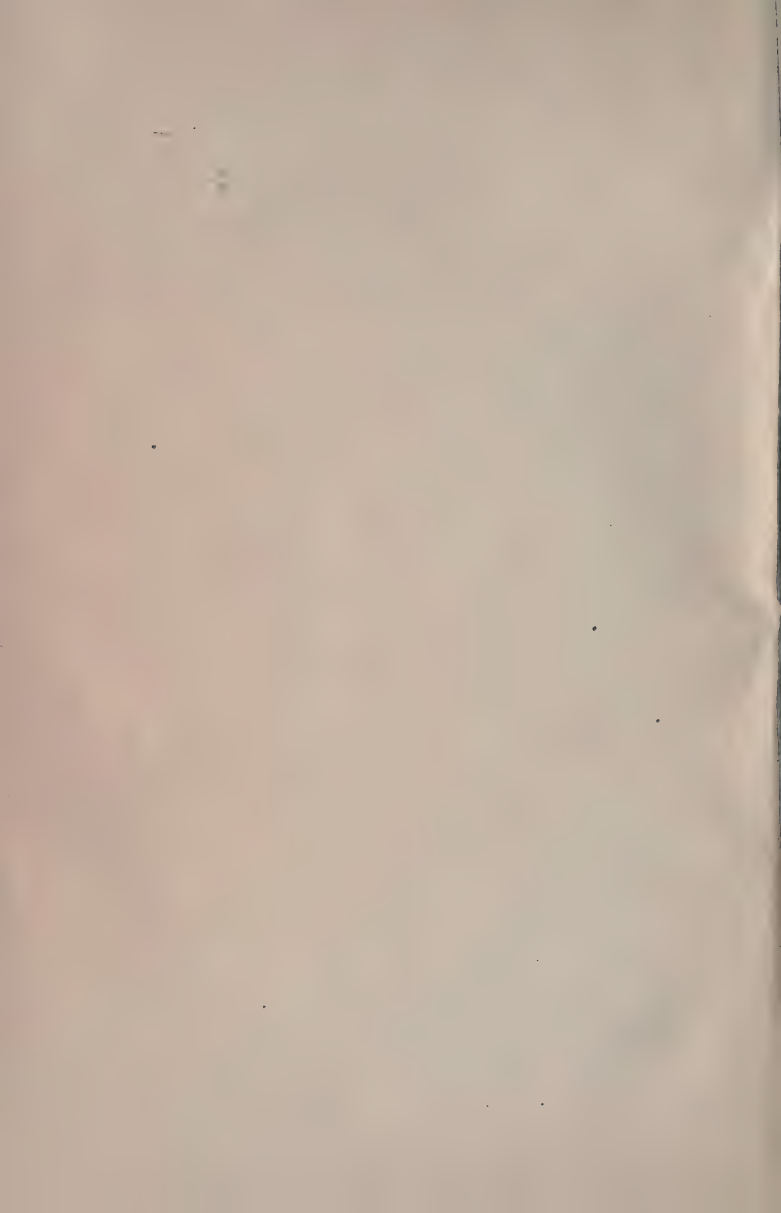
ἄφθονοι μὲν ὦραι παγκάρπου γονῆς βρούνοι, πηγὰὶ δὲ
 ὑδάτων καθαρῶν ῥέουσι, παντοῖοι δὲ λειμῶνες ἄνθεσι ποι-
 κίλοις ἐαριζόμενοι, διατριβαὶ δὲ φιλοσόφων καὶ θεάτρα
 ποιητῶν καὶ κύκλιοι χοροὶ καὶ μουσικὰ ἀκούσματα, συμ- D
 πῶσιά τε εὐμελῆ καὶ εἰλαπῖναι αὐτοχορήγητοι, καὶ ἀκήρα-
 τος ἀλυπία καὶ ἡδεῖα δίαίτα· οὔτε γὰρ χεῖμα σφοδρὸν οὔτε
 θάλαπος ἐγγίγνεται, ἀλλ' εὐκρατος ἀῆρ χεῖται ἀπαλαῖς
 ἡλίου ἀκτίσιν ἀνακιρνάμενος. ἐνταῦθα τοῖς μεμνημένοις
 ἐστὶ τις προεδρία· καὶ τὰς ὀσίους ἀγιστείας γὰρ κείσε συν-
 τελοῦσι. πῶς οὖν οὐ σοὶ πρῶτῳ μέτεστι τῆς τιμῆς, ὄντι E
 γεννήτη τῶν θεῶν; καὶ τοὺς περὶ Ἡρακλέα τε καὶ Διόνυ-
 σον κατιόντας εἰς Ἄιδου πρότερον λόγος ἐνθάδε μνηθῆ-
 ναι, καὶ τὸ θάρσος τῆς ἐκεῖσε πορείας παρὰ τῆς Ἐλευσι-
 νίας ἐναύσασθαι. ὅσοις δὲ τὸ ζῆν διὰ κακουργημάτων
 ἠλάθη, ἄγονται πρὸς Ἐρινύων ἐπ' ἔρεβος καὶ χάος διὰ
 ταρτάρου, ἐνθα χῶρος ἀσεβῶν καὶ Δαναΐδων ὑδρεῖαι ἀτε-
 λεις καὶ Ταντάλου δῖψος καὶ Τιτυοῦ σπλάγγνα καὶ Σισύ-
 φου πέτρος ἀνήνυτος, οὗ τὰ τέρατα αὐθις ἄρχεται πό- 372
 ρων· ἐνθα θηροὶ περιλιχμώμενοι καὶ λαμπάσιν ἐπιμόνως
 πρυσόμενοι Ποινῶν καὶ πᾶσαν αἰκίαν αἰκίζόμενοι αἰδίοις
 τιμωρίαις τρύχονται.

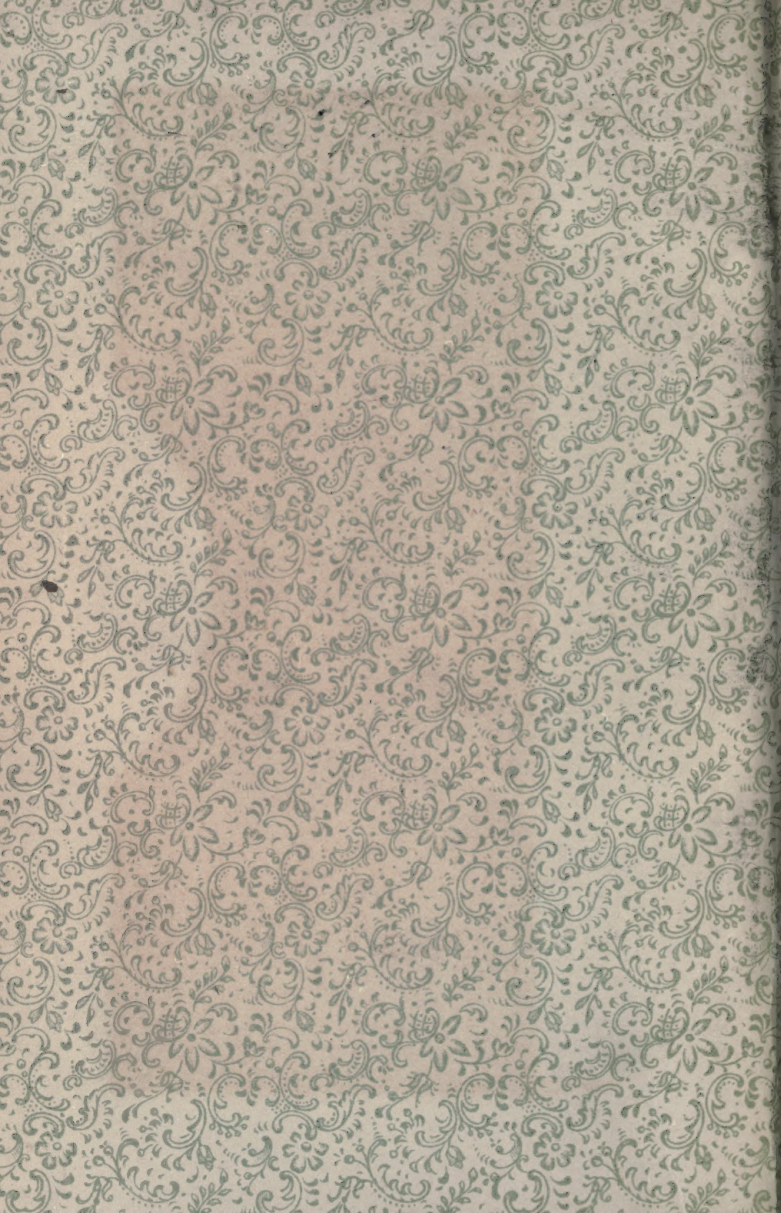
XIV. Ταῦτα μὲν ἐγὼ ἤκουσα παρὰ Γωβρόου, σὺ δ'
 ἂν ἐπικρίνεις, Ἀξίοχε. ἐγὼ γὰρ λόγῳ ἀνθελκόμενος τοῦτο
 μόνον ἐμπέδως οἶδα, ὅτι ψυχὴ ἅπασα ἀθάνατος, ἢ δὲ ἐκ
 τοῦδε τοῦ χωρίου μετασταθεῖσα καὶ ἄλυπος· ὥστε ἢ κάτω
 ἢ ἄνω εὐδαιμονεῖν σε δεῖ, Ἀξίοχε, βεβιωκότα εὐσεβῶς.

ΑΞ. Αἰσχύνομαι σοὶ τι εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες· τοσοῦ- B
 τον γὰρ ἀποδέω τοῦ δεδοικέναι τὸν θάνατον, ὥστε ἤδη
 καὶ ἔρωτα αὐτοῦ ἔχειν. οὔτω με καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς καὶ
 ὁ οὐράνιος, πέπεικε, καὶ ἤδη περιφρονῶ τοῦ ζῆν, ἅτε εἰς
 ἀμείνω οἶκον μεταστησόμενος. νυνὶ δὲ ἡρέμα κατ' ἔμαν-

τὸν ἀναριθμήσομαι τὰ λεχθέντα, ἐκ μεσημβρίας δὲ παρέσει μοι, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ποιήσω ὡς λέγεις, κἀγὼ δὲ ἐπάνειμι ἐς Κυνόσαργες ἐς περίπατον, ὅπόθεν δεῦρο μετεκλήθην.

PA Plato
4279 Dialogi
A2
1887
v.1
pt.2

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
